GENESIS UMKJI JED

Formatting by Nathan Kasimer

With the Targum, 1917 JPS Translation, and Rashi

©Nathan Kasimer, 2021 (5782). This text may be re-used under the terms of the Creative Commons Sharealike 2.0 license (CC-BY-SA), the terms of which are available here: https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/. This book includes the following texts:

- Migra According to the Masora
- License: CC-BY-SA
- Cource: https://he.wikisource.org/wiki/いつして Source: https://he.wikisource.org/wiki/いっして –
- Targum Onkelos, vocalized according to the Yemenite Taj
- License: CC-BY-SA
- TTLL %[[4] %[4] Source: https://he.wikisource.org/wiki/org/
- Rashi Chumash, Metsudah Publications, 2009
- License: CC-BY

All these texts were retreived from Sefaria. It was typeset and formatted using IMEX, using the Shlomo font by Shlomo Orbach from https://sites.google.com/site/orlaeinayim/download and the EB Garamond font by Georg Duffner from http://www.georgduffner.at/ebgaramond/index.html. Both of these were used under the terms of the SIL Open Font License.

הפטרות הפטרת בראשית	731 733 732 732
פרשה שמות	677
פרשת שמות למנחה בשבת ויחי	677
פרשת ויחי	212
פרשת ויגש	861
פרשת מקץ	ZZI
פרשת וישב	091
פרשת וישלת	136
GLWR 1728	Z II
פרשת תולדות	102
פרשת חיי שרה	۷8
GLWR I'LX	63
arwa dr dr	43
פרשת נח	23
פרשה בראשיה	I
Spind 9gssU	İν
Introduction	Λ

תוכן העניינים

ספר בראשית – noiroduction

הפטרת חוכה (שבת שני)
מפטיר לשבת הנכה
מפטיר לשבת חנכה
הפטרת שבת מחר חודש
הפטרת שבת ראש הודש
מפטיר לשבת ראש חורש
הפטרת וְיחִי
הפטרת ייגש
הפטרת מקץ IS:
הפטרת וישב
הפטרת וישלח
הפטרה ויצא
הפטרת תולדות
הפטרת חיי שרה
הפטרת וירא

Introduction

This humash is intended primarily for learning Shnayim Mikra veEchad Targum, but to be versatile enough to be usable in a synagogue. To that end, it includes multiple texts used as the "Targum"—Targum Onkelos itself, the commentary of Rashi, and a translation into English. For Haftarot, special Maftir portions, and Shabbat Minha readings, only Hebrew and English are printed, since these sections are included for ease of use in synagogues rather than for study use.

The text of the Torah itself is from the Mikra al pi Masorah project. The text was selected for its open licensing, extensive source documentation, and accuracy in presenting the masoretic text. The text of Targum is the Wikisource Targum, which is based on Yemenite texts (particularly the 1901 edition of the Taj). It was selected for its accurate vocalization. The English translation is the from Sefaria. Data for aliya divisions, haftarot, and lengths of parshiyot was pulled from Hebcal. Information on which special Mastir and Hastarot, and lengths of parshiyot was pulled from Hebcal. Information on which special Mastir and Hastarot can occur on which Sabbaths is from the Koren Shabbat Chumash. Sedarim data was pulled from Mikra al pi Masorah.

I hope this text will be helpful to those who use it.

Usage Guide

This text has minimal notations about various textual differences in the Masoretic text of the Totah. For information where this text varies from others, see the notes of the Mikra al pi Masorah project, or notes in Minhat Shai. The Mikra al pi Masorah project also has information in its notes about variations in customs about where to divide aliyot. Only differences that affect the consonantal text as it appears in a Seder Torah are noted. Kamatz Katan is indicated with a special symbol for the text of the Torah, but not in the text of the Targum. Paseq is indicated with a vertical bat with a space on both sides, but the line indicating a munch legarmei has no space between the line and the preceding word.

To reduce confusion, different numbering systems used for running verse references are numbered differently. Roman numerals are used for chapters, Hindu-Arabic numerals for verses, and Hebrew letters for Sedarim. In verse references in notes, however, chapters are listed in Hindu-Arabic numerals. Where there are attested seder divisions that are not included in the traditional 154-seder count, the number is printed with an asterisk, indicating that it is a seder break but the seder number has not increased. Instances where there are variations in tradition for the start of a seder are in brackets or parentheses.

Parsha breaks are indicated with a Dor O in parentheses. A petuha is a paragraph break that ends a line, a setuma is a break where a blank space is left mid-line. Keri ukhetiv instances are noted with brackets and letters indicating which text is the keri and which is the ketiv.

Large/small letters are printed in the text. Note that in an actual Seder Torah the large/small letters have the top of the letter aligned with the rest of the text. They are printed aligned with the bottom line here due to typesetting considerations. Other special letters are indicated with parenthetical notes.

בנקבוס בוואמור בווא אוליום את בפונטיו בוא יו יהשניא ויה

יַּאָבְׁלַאַ:

heaven and the earth. In the beginning God created the

מְבַחֲפָּע מַלְ־פָּנָי הַמֶּיִם: مَر فَرْ نُكِنِهِ لُدِينَ \$ُرِئِيهِ וְהָאָבֶץ הַיְמָה מֹהוּ נְבֹהוּ וָהָשֶׁךְּ

אַפּֿג מַנְאַ: וֹבוּטֹא מוֹ שֹבֹם וֹוֹ מֹנַאַּבֹא מֹכ נְהַשְׁנְלֵא מַלְ אָפֶּּי הַּדְוֹמָא וֹאַבֹּלֹא בֿוֹנוּ בַּבוֹא וְבַוּלַנֹוֹא

God hovered over the face of the face of the deep; and the spirit of void, and darkness was upon the Now the earth was unformed and

· וַלְאָמֶר אֶּלְהַיִם יְהַי אָּוָר וַיְהָרִי

נאמר ון יהי נהורא נהוה

And there was light. And God said: 'Let there be light.'

اجرا הַהְשֶּׁר: שוב ניבבל אַלהִים בין הַאִּיר [†] נירֵא אֶלְנִים אָנַר הָּרְ

Π̈ΨίςΧ: וֹאַפְּבוּהְ וֹנ בוּוֹ לִבִּוֹבְא יִבּוּן וֹשׁוֹא וֹוֹ וֹטַ וֹעונוֹא אָבוּו מַּב

from the darkness. good; and God divided the light

And God saw the light, that it was

ַנְיָהִי־בְּקֶר יָוֹם אֶּחֲד: (פּ) لْمَايُمُك ݣَلُم كُنْكِت لَنْكِنهُ مُثَلَّةً لَكِي الْمَانِيمُكُ كُلِيهُ فَيُخْتُمُ لَكُنْكُ لِللَّ

רְמַשׁ וַהַנְה צְפַר יוֹם חַד: לַנְבוְנָבא נִמָּמָא

morning, one day. there was evening and there was the darkness He called Night. And And God called the light Day, and

ושמפה למדמ הדין (ברמשים רבה יב, מו), והיינו דכמיב (ב, ד) בְּיוֹם עֲשׁוֹת ה' מֵלְהִים מֶבֶן וְשְׁמָיִם: אלהים. ולא אמר ברא סי, שבממלס עלס בממשבס לבלאומו במדם סדין, וראס שאין סעולס ממקייס, וסקדיס מדת רממיס ועוד שהשמים מאשומים נבראו (בראשים רבה ד, 1), על כרחך לא לימד המקרא בסדר המוקדמים והמאוחרים כלום: ברא שמים, ועדייון לא גלה המקרא בפידור הקודמים והמאוחרים כלום בריית המים ממי היחה, הא למדת, שקדמו המים לארן, ולא פירש מגיד מראשים דבר אמרים דבר. אם כן ממה על עלמך, שהרי המים קדמו, שהרי כמיב ורוח אלהים מרחפם על פני ישלוו, וכמו אָס יַמַרוֹשׁ צַּבְּקְרִיס (עמוס ו, יב), ולא פירש אס יחרוש אדס צבקריס, וכמו מַגִּיד מֵבֵאֹשִׁים אַמַרִיִּמ (ישעיס מו, י), מיבה אחח, כמו פִי לא שַבַר דַּלְמֵי בְּעֶנִי (אֹיוֹב ג, ט), ולא פירש מי הסוגר, וכמו יִשָּׁא אָם מִיל דַשָּשָׁק (ישעיה ח, ד), ולא פירש מי וגוי. ואס מאמר לסורות בא, שֶׁמֶלוּ ממלס נבראו, ופירושו בראשית סכל ברא אלו, ויש לך מקראות שמקלריס לשונס וממעמיס וגו' כמו ברמשים ברוח, ודומס לו מְּמִלַּם דְבֶּר ס' בסושע (סושע ח, ב), כלומר מחלם דבורו של סקצ"ס בְּסוֹשֵע ויחׄמר ס' חל סושע יְסִינְקָיס (ירמיס כו, מ), בַמְשָׁיִם עַמְלַבְּפוֹ (ברמֹשִים י, י), בַמְשָׁיִם דְּנָּנְךְ (דבריס ים, ד), מֹף כמון מסס מומר ברמשים ברת מלסיס סיס לו לכמוב, בכסשונס בכס סם סשמיס וגוי, שפין לך כסשים במקכס שפינו דבוק למיבס שלפחריו, כמו בְּבֵסֹשִׁים מַמֶּלְכוּוּם מוסו ובסו ומושך וגוי, ויאמר אלסיס יסי אור. ולא בא סמקרא לסורום פדר סבריאס לומר שאלו קדמו, שאס בא לסורום, כך ב"יג) שנקכחו בַחַשִׁים קַּצּוּמְשׁׁם (יכמיס בֹּ,ג). וחס בחם לפכשו כפשומו כך פכשהו, ברחשים בריחת שמיס וחרך, וסחרך היחס אלא דרשני, כמו שאמרו חז"ל (בראשים רבה א, ו) בשביל החורה שנקראם בַאִּשִׁים דַּרְפוֹי (משלי ח, כב), ובשביל ישראל (חנחומא ונמנס לאשר ישר בעיניו, ברלונו נמנס לסס, וברלונו נעלס מסס ונמנס לנו (ב"ר): בראשיח ברא. אין סמקרא סוס אומר אומות העולם לישראל, ליסמים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם, כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ומה מעם פחח בבראשיח (חוחומא כ"י יא), משום פֹח מַעַשְׁיו הְגִּיד לְעַמּוֹ לְהֶם לָהֶם נַחֵלִם גּוֹיָם (חהלים קיא, ו), שאם יאמרו (1) בראשיח. אמר רבי ילחק, לא היה לריך להחחיל אם החורה אלא מהחדש בנה לבה, שהיא מלוה ראשות שנלטוו ישראל

וקבע לוה ממומו ביום ולוה ממומו בלילה (ב"ר): רשעים, והבדילו ללדיקים לעמיד לבה. ולפי פשומו כך פרשהו, רחהו כי מוב, וחין נחה לו ולחשך שיהיו משממשין בערבוביה, (+) וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל. אף זוס אנו לריכין לדזרי אנדס (מגיגס יצ.), בְשָׁסוּ שמינו כדמי לסשממש זו באייר, ומרחף על פני המים ברוח פיו של הקב"ה ובמאמרו, כיונה המרחפת על הקן (חגיגה עו. ב"ר), אקובעי"ר בלע"ו: ריקום ולַדוּ (אונקלום) (פֹא"א): על פני חהום. על פני סמים שעל סארץ: ורוח אלהים מרחפת. כפא כנוד עומד (2) חהר ובהר. מסי לשון מְּמַבַ ושממון, שלדס מוסס ומשמומס על בסי שבס: חהר. לשמוכדי"שין בלע"ו: בהר. לשון

(a) יום אחד. לפי סדר לשון ספרשם סים לו לכתוב יוס ראשון, כמו שכתוב בשאר סימים, שני, ושלישי, רביעי, למה כתב

ע הַבְּגַּלְ בֵּין חַמִּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת בֵּין מִיָּא דִּמִלְּרַעּ לְרָקִינְּא יבֵין בּיִרְ בִּין הַמִּיִם אֲשֶׁר הַתְּחָתוּ בֵּין מִיָּא דִּמִלְרַעּ לְרָקִינְּא יבֵין ؆۬ڔڬؗ؞ڝ څېزت: וּגַאָמֶר אֶּלְנִים וֹנִי בֹאָתֹ בִּנִינִב וֹאֶמֵר זְיִ וֹבִינִב בֹּנֹגִּתִנִי

from the waters.' waters, and let it divide the waters firmament in the midst of the And God said: 'Let there be a

אָנוֹ נְיֹנִ לֵּתְּ וֹהְבֹּר וֹוֹ וֹנוֹ נִלוֹהֹא וֹאִפֹּנִיִּה

וּבּהשׁטֹא וּבִוֹנִע כֹּו:

تنظره هُريْدَ ، حَنْفَهُدِ هُدُلًا نَظُدُهِ نَدْ خَنْفَهُنَّهُ هَلَمْهُ

נְעַוֹאַ גְּנָ אֲבָרִ מְבִיּ וּלְמִלְוֹע עַמִּוֹם לַנֵא נַמִּים נַיָּנָא וּלְבֵּיִע פַּׁנִימָּע מִּנָא לַנָא נִמָמִי

لإبرا قرنا لأثب قرنا كأثبك מֹסַבּא בַבר זַבְמִיה מִוֹבַרַמ

upon the earth.' And it was so. kind, wherein is the seed thereof, truit-tree bearing fruit after its forth grass, herb yielding seed, and And God said: 'Let the earth put

waters called He Seas; and God saw and the gathering together of the

And God called the dry land Earth,

together unto one place, and let the under the heaven be gathered

dry land appear.' And it was so.

that it was good.

הג<u>ולאירא</u> זוני. בן:

שמים. שם מים ד"ה הש ומים):

אַמָּע פּּבוּי לְמִינִוּ אָּמָּב זַבְעוּבַרִי

למיס שעל הארך (ב"ר), הא למדמ, שהם מלוים במאמרו של מלך (מגיגה מו.):

אָלְהַים כִּי־מְּוָב:

" דְשָׁא מֻשֶׁב מוְרֵיע זָּרָע עֵיִין פְּרִיי נַנְאַמֶּר אֱלְהִים מְּדְשָׁא הָאָרֶץ נַאָּמֵר זִיְ מַּדְאֵית אַרְטָּאִר

בבר זרעיה ביה על ארעא

7

בערבוביא, וכל שורש לעלמו נקרא עשב: - מזדיע זדע. שיגדל בו זרשלורוע ממנו במקוס אחר: - עץ פדר: שיסא מעס העץ מממלא וממכשה לצוש עשצים (ר"ה יא.), צלשון לע"ו נקרא דשה ארדץ. מממלא וממכשה לצוש עשצים (ר"ה יא.), צלשון לע"ו נקרא דשה ארצרץ. דשליס מחולקין, כל אחד לעלמו נקרא עשב פלוני, ואין לשון לְמֶדַבֵּר לומר דשא פלוני, שלשון דשא הוא לבישח הארך כשהיא (11) הדשא הארץ דשא עשב. לה דשה לשון עשב ולה עשב לשון דשה, ולה סיה לשון המקרה לומר מעשיב ההרן, שָׁמִינֵי (10) קרא ימים. והלא ים אחד הוא, אלא אינו דומה עעם דג העולה מן הים צעכו לדג העולה מן הים צאםפמיא (צ"ר):

(8) ויקרא אלהים לרקיע שמים. שָׁל מיס (נ"ר), שָׁס מיס, לש ומיס, שערנן וה צוה ועשה מהס שמיס (הגיגה יצ.) (ק"ה

המנים עד יום השלישי, והרי התחיל בה בשני, ודבר שלא נגמר אינו במלואו ומובו, ובשלישי שנגמרה מלאכת המנים והתחיל הרקיע לא נאמר, אלא מעל לרקיע, לפי שהן חלויים באויר. ומפני מה לא נאמר כי עוב ביום שני, לפי שלא היה נגמר מלאכת (<) ויעש אלהים את הרקיע. מקנועל עמדו, וסוא עם יימו, כמו וְשָׁשְׁמָס מָׁמּלְפְּּרְנֶיִּטְ (דִּבְרִיס כֹּחֹיִּצַ): מעל לרקיע. על

ועומד מגערה המליים עליו: בחוך המים. בלמלע המים (לונקלום), שיש הפרש בין מים העליונים לרקיע כמו בין הרקיע בלומרו יהי רקיע, וזהו שנהמר עמודי שמים ירוקפו (היוב רו, יה), כל יום רהשון, ובשני יקמה מגעבהו, כהדה שמשחומה (6) יהי רקיע. יחחוק הרקיע (ג"ר), שאף על פי שובראו שמים ביום הראשון, עדיין לחים היו, וקרשו בשוי מגערת הקב"ה

(9) יקוו חמים. שמומין סיו על פני כל סמרן (פדר"מ ס), וסקווס במוקינום סומ סים סגדול שבכל סַיַמִים:

וגמר מלאכה אחרם, כְּפַל צו כי עוצ שני פעמים, אחח לגמר מלאכח השני, ואחח לגמר מלאכם היום (צ"ר):

. אחד, לפי שהיה הקב"ה יחיד בעולמו, שלא נבראו המלאכים עד יום שני, כך מפורש בבראשית רבה (ג, ח־מ):

نَتَدُمُّكِ بَيْخُمُّكِ رَبُكِ خُلِيَا الْأَكِدِ كُلِّ الْمُتَالِّةِ لَا يُعْلِي الْمُتَالِّةِ لَا الْمُتَالِ

מקחת השְּׁמִיִּם אֶלְ־מְקַוֹם אֶחְד שְׁמָיֵא לְאָמַר חַד וְתִפּחָזִי

וּנְאָמֶר אֶלְהַיִם וֹפַּוֹנִי עַמָּוֹם וֹאָמָר וֹן וִיְהַכּּנְאֵנוּ מִנָּא מִהְחוֹת

۱۱۲: (E)

וֹנְטֵּנְאֵ אֶּבְטָנִם לְנְצֵׁנִה הָּמָנִם נַלְנִא נִגְּלְנִלֵּהְא הָתּוֹא וֹדֵנִּנִ נְנְצֵלְנֵא אֶבְטָנִם לְנְצֵׁנִה הָּמָנִם נַלְנִא נִגְ לְנִלֵּהָא הָתּוֹא וֹדֵנִנִ

לְבַׁלֵּיִהְ זְּיִבִירָבוֹי كِلْكِيمَ يَكْذَا لَاقِيْنَ كَيْشُكِ مُرْمَ مَنْهِ لِمُمْمِ كِلْكَيْمُهِ يَكَنُكُ كَانَ

הַמְּוֹם וּיהַי מַבְּדִּיל בָּין מָוִם

מוֹא וֹנוֹנו מֹפֹנוֹמָה בּנוֹ מֹוֹא

And God said: 'Let the waters there was morning, a second day.

Heaven. And there was evening and And God called the firmament

firmament; and it was so. waters which were above the under the firmament from the divided the waters which were And God made the firmament, and

אָלְנִים כֹּוַ מִּוָר: נתוצא הְאָבֶן הֲשָא מַשָּׁב מַוְרָיִעַ

ĭ¦Ľ._`2∟ יוֹם וַהַנְה רְמִּשׁ וַהַנָּה צְפָּר יוֹם

ילמוֹאַרִים ילוֹמִים וֹאָלִים: בּיוֹם יבֵּין הַלְּיֵלֶה וְהָיִיּ לְאָּתִת

¿ἀκι κς ἀκαλ τίμι εί: י וֹבְיִנִּ לְמְאִוּרִתְ בָּרְקִּנִּם בַּיִּשְׁמָיִם

oı <u>הַגָּרְלֵים</u> אָתַ־הַמְּאָוֹר נינעש אֵלֹהֹים אָת־שָׁנֵי הַמְּאֹרָת

לְמְמִׁמְתְּבֶע עַנְּנִם נְאָּעַעַעַמּאָנָע

ב נימן אַנָם אֶלַנִים בָּרְקֵיעַ וּוָהַב

زلتائد كإ: בְּמִּנוֹא בְאַנֹבוֹבא הַבְ אַּבֹּהֹא

imatik jādiāk til iddk

וֹאַמֹּב וֹנ וֹבֵינוֹ לְבִינִוּנוֹ בַּבְבַיּהֹא

נשָבֹון:

كْذِيلُ:

ינת קבין נהוריָא

كِشُرَنُهُ كِفَلْلَاكِهُ مَحِـعَلَمَهُ:

(12) וחוצא הארץ וגור. אף על פי שלא נאמר למינסו בדשאין בליווייסן, שמעו שנלמוו האילנות על כך, ונשאו קל וחומר גם סים על עונה (ונמקללה פ"ה הינו ודו"ק): אשר זרעו בו. הן גרעיני כל פרי, שמהן ההילן לומם בשנומעין הומן: כמעם הפרי. והיא לא עשמה כן, אלא ומולא הארך וגו' ועך עושה פרי, ולא העך פרי, לפיכך כשנחקלל אדם על עונו נפקדה

וֹמֹיבֹא לַמֹמֻלַס פֿלַילִיא ווֹש

night; and the stars. and the lesser light to rule the the greater light to rule the day,

frmament of the heaven to give

light upon the earth,

And God set them in the

And God made the two great lights:

light upon the earth.' And it was so. frmament of the heaven to give

and let them be for lights in the

seasons, and for days and years; let them be for signs, and for

divide the day from the night; and in the firmament of the heaven to And God said: 'Let there be lights

was morning, a third day.

٤ī

71

And there was evening and there

God saw that it was good.

the seed thereof, after its kind; and and tree bearing fruit, wherein is herb yielding seed after its kind, And the earth brought forth grass,

<u> はついい (ほ)</u> מ"כ במול בריר עבר

אַהָּב זַבְׁמִיבָר לְמִינָבוּ וֹלָא ַ זְנַתְ לְמִינְעִי וְעֵּץ עְּשֶׁעִ<u>־פְּרֵי</u>

זֹבֹתְינִי בִּינִי לַנִּנְיַנִי נִנִוֹאַ וֹנֹ נאגלן מביר פירין בבר זרעיה מזדרע קונהי נאַפּגלַט אַבֹּאָ צַּטַאָר הֹסַבּא

(14) המארת הגדולים. שויס נגראו, ווממעמס סלניס, על שקמרגס ואמרס אי אפשר לשני מלכיס שישממשו צכמר אחד

יגמרו מסלכמס בי"ב מולות סמשרתים אותם, וסיה שנה, (מ"ה והוה שם"ה יום ורביע יום) ותוזרים ומתחילים פעם שניה לקבב הלבנה: ולינזים. שמוש החמה חלי יום ושמוש הלבנה חליו הרי יום שלם: ושנים. לפוף שפ"ה ימים (פ"א ורביע יום), לריכין לדאוג מן הפורענום: ולמועדים. על שם העתיד, שעתידים ישראל להצמוות על המועדות, והם נמנים למולד לוקין סימן רע סוא לעולס (סוכה כע.), שנאמר מַאוֹמוֹת הַשְּׁמֵיִם אַל מֵּחָפוּ וגוי (ירמיה י, צ), צעשומכס רנון הקצ"ה, אין אחס אבל בשבעת (נ"א בגי) ימי בראשית, שַמְשוּ האור והחשך הראשונים יחד, בין ביום בין בלילה: והיו לאחח. כשהמאורות כו:), ברביעי סיו ממענים על מפכרם שלמ מפול במינוקומ: להבדיל בין היום ובין הלילה. משנגנו סמור סרמשון, מולדומיס: - יהי מארה. מסר וי"ו כמיב, על שסוא יוס מָאָרס ליפול אסכרס במינוקות (מדרש אגדס), סוא ששנינו (מענית נבראו ביוס ראשון, וכל אחד ואחד נקבע ביוס שנגור עליו, סוא שכחוב אח השמיס, לרבות מולדומיסס, ואח הארן, לרבות (14) יהי מארח וגרי. מיוס ראשון נבראי, וברבישי לוה עליהם להמלות ברקיע (הגיגה יב.), וכן כל מולדות שמים וארך

(מולין ס:): הכוכבים. על ידי שמיעע את הלבנה, הְרְבָּה לבאיה להפים דעתה (ב"ר):

(15) והיו למאורה. עוד ולת ישמשו שילירו לעולס:

בעלמן, כדמפורש באגדס בשמיטם חולין (חולין ק.):

בגלגל כמסלכן סראשון (פק"ו):

הַבְינִינִיהָ: was morning, a fifth day. יִוֹם וַהַוֹּה רְמִשׁ וַהַוָּה צְפָּר יוֹם And there was evening and there וְבַּאַבָּא: וֹמופֹא וֹטִנוּ בֹאַבֹּמֹא: multiply in the earth.' waters in the seas, and let fowl וּבְׁדִּ וּמִבְאַׁנּ אָשִׁבַבַּמַנְם בּנּמָנִם וּסִׁנְ וּמִבְן נִשׁ מּנֹא בּנֹמִמּנֹא fruitful, and multiply, and fill the تَنْكُتُكُ هِنُو جُدِينَاتِ جَهِمُلِكُ فَلَا يَخْتَنِكُ يُفْتِياً لَذَ خُمْنِمَكُ فَيْهِا And God blessed them, saying: 'Be לְמִינְבוּ וַיַּרְא אֶלְהָים כִּי־מִּוֹב: kind; and God saw that it was good. לְמֶׁנִנְיֵם נְאָנַר כָּלְ_עָּוָלִ כָּנָלִּ עופא דְפְּרַח לְזְנוֹהִי נַחָזָא יִיָּ and every winged fowl after its ו הֶרֹמֶשֶׁת אֲשֶׁרֹ שֶׁרְצֵּוּ תַמָּוֹם באַבעישוּ מִיָּא לְזְּנִיהוֹן וְיָת כָּל the waters swarmed, after its kind, יי עַגְּּרְלֵּיִם נְאֵנִי כְּלְ־נָפָּשׁׁ תַּחַיְּרֵ וֹיִה כְּלְ נַפְּשָׁא תַּוְהָא דְּרָחַשָּׁאִ creature that creepeth, wherewith sea-monsters, and every living וּוֹבְבֹנֹא אֶבְנַוִם אֶנַרַנַעַּוֹנִם וּבָבֹא גָוֹ גִּי טַנִּנַנֹּא בַבְּבַבַּנֹא And God created the great heaven. **\$\$** لِغُدُا مَحِ فَتَا لَكِٰمَ لِهُمُانِهِ: to in the open firmament of מַלַאַנמאַ מַלַ אַפּּי هُدًا رُقِم بَانِكَ إِمْنَا إِمْنَظِهُ مِذِ_ creatures, and let fowl fly above the הוקא ועופא יפָרח gaivil to smarms of living 07 וַנְאָמֶר אֶּלְהָים יִשְּׁרְצָּי הַפָּּיִם נֹאַמֹּר וֹ: וֹבְעַבְּהוֹ מִנֹּאַ בַעִרִּה And God said: 'Let the waters してはい (ほ) was morning, a fourth day. ĭ¦∴._`2∟ והַנְה רְמִשׁ נהַנָה צָפָּר יוֹם And there was evening and there תַחַמֶּב וּיֶרְא אֶלהָים כִּי־מִיב: השוקא נהוא ין אַרי טָב: that it was good. from the darkness; and God saw יבן ילְאַפְּרָשָׁאַ בּין וָרְיָרָאַ יבִּין the night, and to divide the light and to rule over the day and over

וְטַוְּטִרְאָּבֶא לְמִוּלְצִׁ זְוְּטִרִ*ַבֵּ*וֹ: يروت חיַר למינָה בְּהַמָּה וָהֶמֶשׁ ניַאַמֶּר אֱלֹהִים תּוֹצָא הָאְּבֶץ

אַבְעָא לְוְנָה נִהָנָה בַּן: עוְיָה לְזְנָה בְּעִיר וּרְחִישׁ וְחַיִּת נֹאַמֹּב גֹוֹ שַּׁפֹּגל אַבְּמֹא נֹפֹּמָא

And it was so.

77

and beast of the earth after its kind.

kind, cattle, and creeping thing,

forth the living creature after its

And God said: 'Let the earth bring

ומיפוֹשָׁיס ומולעיס, ובבריום כגון מולד ועכבר ומומע וכיולה בסס וכן הדגיס: (02) נפש חיה. שיסא בס מיימ: שרץ. כל דבר מי שאינו גבוס מן סארן קרוי שרץ. בעוף כגון ובוביס, בשקליס כגון נמֶליס

(IS) החנינם. דגיס גדוליס שָבַיַס. ובדברי מגדס (פרק סמפינס בבא במרא עד:) סוא לוימן ובן ווגו, שבראס וכר ונקבס,

(22) ויברך אוחם. לפי שמחסרים אוחם ולדיץ מהם ואוכליץ אוחם, הולרכו לברכה, ואף החיוח הולרכו לברכה, אלא מפני החיה. נפש שיש בס קיות: וסרג את הנקבה ומלחה ללדיקים לעמיד לבא, שאם יפרו וירבו, לא ימקיים העולם בפניהם. המנינם כמיב (ב"ר): בפש

אמר אלא פרו, הים אחד מוליד אחד ולא יותר, ובא ורבו שאחד מוליד הרבה: הכושש שמיד לקללה לכך לה ברכן, שלה יהה הוה בכלל (מדרש הגדה): ברו. לשון פרי, כלומר עשו פירום: ורבו. הם לה

כן לשון רמש ושרן בלשוננו קונמובי"ש (רענען): מיות (עיין לעיל פסוק כ'): ורמש. הם שרלים, שהם נמוכים נרומשים על הארץ ונראים כאילו נגררים, שאין הלובן ניכר. (24) חוצא הארץ. סול שפירשמי (פסוק יד) שסכל נברל מיוס רלשון ולל סולרכו ללל לסולילס: נפש חיה. שיש בס

t

ניַרְא אֶלְהָים כִּי־מִּיִב: نَّمُن خُرِــــُـثُمُم تُلِّمُكُمُن كُمْنَيْكِ لَـ يَنْمُم يَمْلَمُم كَانَانَد تَتَيْم بُرُ ²⁵ לְמִינְה וְאֶת־הַבְּהֵמֶה לְמִינְה וְיָת בְּעִירָא לִוְנָה וְיָת בְּל

بَارِيْمَ مِحَابَكِيْدُا: הַנְּם יִבְעַּוֹף הַשְּׁמַנִים יַבְבְּהֵמֶה יִּבְעִירָא יִדְשְׁמַנִּא יִבְבְעִירָא סי בֹּגַלְמִנוּ כֹּבְמוּנוֹנוּ וֹנִבְנוֹ בַבְנְיַנוֹ כֹּבַמוּנוֹגֹא וֹנְאַלְמוּוֹ בֹנוּנוֹ וֹמֹא رَيْهِ وَاللَّهُ اللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّالِي وَاللَّهُ وَاللَّالِي وَاللَّهُ وَاللَّالِي وَاللَّهُ وَاللَّالِي وَاللَّهُ وَاللَّالِي وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ لَا اللَّهُ وَاللَّالِمُ واللَّالِمُ وَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ واللَّالِمُ وَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ لَّا لَا لَّا لَاللَّالِمُ وَاللَّالِمُ لَا اللَّالَّالِمُ اللَّال

אַנו וַבְר וּנְקַבֶּר בְּרָא אָנֶם: בּגַלְמָוּ בַּגַּלְם אֵבְעִים בַּנֹא בַּגַּלָם אֵבְעִים בַּנֹא נִינִיש ע ניִבְרָאַ אֵלְתַיִּם ו אָת־הַאָּדִם יּבְרָאַ יִי יָת אָדִם בְּצַּלְמֵיה

הַרְמָּמִים עַל־הַאָּבֶץ: הַיִּם יִבְעָּוֹף הַשְּׁמֵּיִם יִבְּכְלְ־חַיָּה יִשְּׁאַ יִּבְעָּלִא יִבְּכָל אָט בֹאָבֹא וֹכֹבֹהְאַבׁ יִבְּעַנִי בּבֹעַנִי יִשְׁלִיפִּי הַּלְנִי יִהְלִנִי יִהָּלִים בּּנִינִי ١٤٥ كِلْيُل كِيْكَانَال هِرَاد الْرَدِ البَارِكِيَّاد إِنْ هَالْفَاد الْمِيْدَ الْبَاعَاتِ الْمَا الْمَالِ رَنْظُدُكُ عِنْصِ الْجَيْدَرِي رَجِهِمُ لِ يَخْدَنِكُ نَفْدِيا نَزْ يَهُمْدِ خُدِياً

אָבו מָב: يبيون هِكُنَانَ هِمَا تَأَثِمَ بَهُنَا يَهِجَا إِنِيمَ عَالِمَ هَا فِهِ كَانِيَ

בְּבְבוֹיִמִ מַּכְ אַבְמָא: بخخر يتكثم بخدر عدم بخدر بيم

יווֹלא בוֹנוֹמָא מֹל אַנְעָּא:

בכר ונוקבא ברא יההון:

its kind; and God saw that it was that creepeth upon the ground after after their kind, and every thing earth after its kind, and the cattle And God made the beast of the

the earth. creeping thing that creepeth upon over all the earth, and over every the air, and over the cattle, and fish of the sea, and over the fowl of let them have dominion over the our image, after our likeness; and And God said: 'Let us make man in

He them. He him; male and female created image, in the image of God created And God created man in His own

living thing that creepeth upon the fowl of the air, and over every over the fish of the sea, and over the and subdue it; and have dominion multiply, and replenish the earth, said unto them: 'Be fruitful, and And God blessed them; and God

87

(25) ויעש. מקנס בלביונס במקונן ובקוממן:

הוה לשון רידוי ולשון ירידה, וכה רודה בחיות ובהמות, לא וכה, נעשה ירוד לפניהם והחים מושלת בו (ב"ר): כמיב ויבלמו (ב"ר): בצלמוו. בדפוס שלנו: כדמוחנו. לסבין ולסשכיל (מדרש סגדס): וידדו בדגח הים. יש בלשון ב"ר), ואֿס כמב אֿעשה אדס, לא למדנו שהיה מדבר עס בית דינו, אֿלא עס עלמו, ומשובמו כמובה בלדו, ויברא אֿם האדס, ולא מקוס למיניס לרדומ, לא נמנע הכמוב מללמד דרך ארך ומדת ענוה, שיהא הגדול נמלך ונועל רשום מן הקען (סנהדרין למ: בדמומי, אם אין בדמומי במממונים סרי יש קנאס במעשס בראשימ: - געשה אדם. אף על פי שלא פייעוסו בילירמו, ויש וכן בּגְיֵיכִם שִּירִין פְּמְגְשֶׁל וּמֵחְשַׁר קַדִּיִשִׁין אְמֵלְמָח (דריחל ד, יד), אף כאן בפתליא שלו נעל רשוח, אתר להם יש בעליונים שוֹמְדִיס שָנְיִי מִימִינוֹ וּמִשְׁמֹחֹלוֹ (מלכיס חֹ כב, ימ), וכי יש ימין ושמחל לפניו, חֹלח חלו מיימינים לוַכוּח וחלו משמחילים לחובה, וכשקום דן פֿס קמלכים קום נמלך בפמלים שלו, שכן מלינו בפֿספֿג, שפֿמר לו מיכה בֶפָּיִמִי פָס ק׳ יוֹשָׁב עַל פָּקָפוֹ וְבֶל לָבֶּה הַשְּׁמַיִּס (26) נעשה אדם. עגימיים של סקב"ס למדנו מכאן, לפי שסאדס סוא בדמות סמלאכיס ויתקואו בו, לפיכך נמלך בסן,

(פרכום פה. ב"ר) שנברהו שני פרלופים בריהה רהשונה והחר כך חלקן, ופשומו של מקרה, כהן הודיעך שנברהו שניהם בששי, דייקן יולרו סום: זכר ונקבה ברא אוחם. ולסלן סום פומר וַיִּקַם פַֿמַם מָצַּלְעוֹמָיו וגו' (ברפֿשים בּ, כם), מדרש פֿגדס וכן סום פומר פְּקְּבַפְּןּ בְּמוֹמֶר מוֹמֶס (פֿיוּג למ, יד): בצלם אלהים ברא אוחו. פירש לך, שפומו צלס סממוקן לו, צלס (מהלים קלט, ה), נעשה במומה, כממבע העשויה על ידי רושה שקורין קוני"ן (וצכ"י קוי"ן והוא בלשון אשכנו שמעמפעל), (קב) ויברא אלהים את האדם בצלמו. נדפוק העשוילו, שהכל ננרה נמהמת והוה ננרה נידים, שנהמת וַהָּשֶׁם שָלִיפַּפֶּכָה

על פריס ורביס, ולה סהשה (יבמות קה: ב"ר): (82) וכבשה. מפרוי"ו, ללמדך שהוכר כוצש את הנקנה, שלא מהא ילאנית (צ"ר), ועוד ללמדך, שהאיש שדרכו לכצוש, מלווה ולם פירש לך כילד בריימן, ופירש לך במקוס המר:

זְגַרְע לְבֶּם יְהְיָהָר לְאָּכְלְּה: בְּבֶּלְ אָמֶבְבַיִּן פָּבִיבְהָא וְבַרָּהַ מּלְ פְּנֵרְ בְּלְ הַאַבְּלְ וֹאֵטַ בְּלִ מְוֹנִינִה בְּלְאָבֵּה בְלְאָנִהֹא אַנוַ פַֿלְ מַמְּבוּ זְנַהֹ זְנַה אָמָּב, זָנו פֿלַ מַסְבָּא נִבר זַנְתַנְיַנֵּ

چِל-يْرِح עַשֶּׁב לְאָּכְלְּהְ וֵיְהִי- בָּל יָרוֹק עִסְבָּא לְמֵיכַל וַהַוְּה בֵן: עַאָּבֶּץ אֲשֶׁרִ־בּוֹ נֶפֶשׁׁ חַלְּהְ אָתִּרִ אָרָשְׁאַ דְּבִיה נַפְּשָּׁאַ חַוָּהָא נָת oe הַשִּּׁלְנִם וּלְכָּלִו רוֹמֶתִּ מַּלְ דִּשְׁמִּנִאׁ וּלְכִלְ דְּרָהִישִׁ עַּלְ يْرْجُحْرِ بِيَرِيْنَ لِيَجْدُلُ يَرْجُحُرِ هِيكَ يَجْرُحُم بِيَنِ هَلَـٰمُهُ يَرْحُمْ مِيغَهُ

TWW: (E) <u>تائنا، څ</u>ڙڪ ĭ¦Ľ._22∟ لالأيا \$U_C_

 ^{II} i ica ^{II} i ^{II}

خُمُل لَمُمُكِان בֿוּנִם עַמָּבׁימָּי מִכָּלְעַלְאָבַעוֹיִ ¿ מְלַאְלְּחָוֹ אֲמֶׁר עְּשֶׁר וַיִּשְׁבִּוֹ צְּבִירְ וַנְּח בְּיוֹמָא וּנֹכֹל אֶּבְטִוּםְ פַּנּוָם עַמָּבוֹמָּג וֹמָוּמֹג וֹוֹ פֿוּוֹמֹא מָבוֹמֹאִנ

מַלְאַבְשְׁוּ אַמְּבַבְּבַּבָּא אֶלְנִינִם הַּבִּידְנִינִי צַּבָּבָא וֹן לְמַהַּבַּב: ַ וּנְאַבְּיִהְ אָעִוּ בֵּיִר בְּוֹי הְשְׁבִעְ מִבְּלִ בְּיִבְּיִהְ מִבְּלִ בְּיִבְּיִהְ מִבְּלִ מִבְּלִ נֵיְבֶבֶרְ אֱלְהִים אֶת־נִים הַשְּׁבִילִּי וּבְבֵיךְ יִיְ יָת יוֹמָא שְׁבִיעָּאָהְ

र्ष्य्यंतः (व)

خُربا نيد خيددد: אָגלָנֹא בַבר זַבְעָיה מִוֹצַבַע וֹנט כֿל אַגלַוֹא בַבוּע פֿובוּ يريخهد بهكأبَّات جيداً بِشِور كِهُم يَهِمِد إِنْ مِهِ بِمَجِرَة جُحَالًا

אַפֿר יוֹם שָּׁתִיתָי: שמו בעובא ועוב במה ועוב נשוא ג' נע כל בהבר ושא

تارچ،بابا:

be for food; tree yielding seed—to you it shall every tree, in which is the fruit of a is upon the face of all the earth, and you every herb yielding seed, which And God said: 'Behold, I have given

food.' And it was so. have given] every green herb for wherein there is a living soul, [I thing that creepeth upon the earth, to every fowl of the air, and to every and to every beast of the earth, and

there was morning, the sixth day. good. And there was evening and had made, and, behold, it was very And God saw every thing that He

finished, and all the host of them. And the heaven and the earth were

Π

31

had made. day from all His work which He made; and He rested on the seventh finished His work which He had And on the seventh day God

God in creating had made. He rested from all His work which and hallowed it; because that in it And God blessed the seventh day,

(מ, ג), כירק עשב שהחרחי לאדם הראשון, נחחי לכם אח כל: ולאכול בשר, אך כל ירק עשב יאכלו יחד כלס, וכשבאו בני נח החיר להם בשר (מנהדרין נמ:), שנאמר כֶּל בֶמֶשׁ אֲשֶׁר הוּא מַי וגו' (92) לכם יהיה לאכלה. ולכל חית הארץ. פְּשְׁנְס לסס נסמות ותיות למלכל, ולה סרשה להדם ולהשתו לסמית בריה

סמוכן לממן מורס (שצמ פת.): שקבלו ישראל המורה נמחוקו כל ילירם בראשים, ונחשב כאילו נברא העולם עמה, ווהו יוה הששי בה"א, שאומו יוה ו' בקיון) מורס (מנחומא בראשית א). דבר אחר, יום הששי, שכלם חלוים ועומדים עד יום הששי, סוא ששי בסיון (ש"א שביום ו' בסיון (IE) יום הששי. סומיף ס' צששי, נגמר מעשס ברחשיח, לומר שסחוס עמסס על מוח שיקצלו עליסס ישרחל חמשס חומשי

באת שבת באת מנוחה, כלמה ונגמרה המלאכה (ב"ר): סקב"ס שיודע עמיו ורגעיו, וכנס בו כחוט סשערס ווראס כאלו כלס בו ביוס (ב"ר). דבר אחר, מס סיס סעולס חסר, מנוחס, (ב) ויכל אלהים ביום השביני. כ' שמעון אומכ, נשר ודס שאינו יודע עמיו וכגעיו, לכיך לסומיף מחול על סקודש, אנל

(€) ויברך ויקדש. ברכו במן, שכל ימוח סשבוע ירד לסס עומר לגלגולח, ובששי לחס משנס. וקדשו במן, שלח ירד כלל

אי אַלָּה תּוֹלְדָוֹת תַשְׁמָנִם וְהָאָהֶץ אָלֵין תּוֹלְדָת שְׁמָנָא וְאַרְטָּא

אָלְנִים אָבֶא וְאָמֶיִם: ב בְּהַבְּרְאָם בְּיוֹם עַשְׂיוֹת יְהֹוֹה פּרְ אָהַבְּרִיאִי בִּיוֹמָא דַעַּבִּר יִי

לַהְּלָר אָנַר הָאָרָטֶּר: אֶלְיהִים עַּלְ־הָאְבֶּץ וְאָבֶם אַנֹן אֶלְהִים מִטְּרָא עַּלְאַרָעִים מִשְּׁרָא עַּלְאַרָעִים אָנִן יַּצְּמְּחַ בִּי לֹא הַמְּטִּיר יְהְוָה עַּר לָא צִּמָּח אֲבִי לָא צַּחֵית יִי י בְּאָבֶּא וֹכִּלְ מַמְּבַ עַמְּבָּע מַבָּב בְּאַבְעָּא וֹכַלְ מִסְבָּא בַּעַפַלְאַ إَذِٰذًا שِٰرَٰں תَשְּٰגُה שֶׁנֶם יֶהְיָה וְכֹל אִילְנֵי חַקְּלֶא עַּד לָא הֵוּוֹ

אֶתַבַּלְבַּבָּוֹ, בַּאָבַתְּנִי: י וֹאָר יִשְׁלֵּה מִן הַאָּבֶין וְהִשְּׁקָה וַעִּיִּשְׁהָ הַנִּה סְלֵים מִן אַרְשָּׁא

다<u>.</u>다: נְשְׁמָּנִי עַיִּיִם וֹנְתִי עֵאָבֶם לְנָפָּשׁ ע מְפֶּׁר מִן־הָאַבְמֶּה נִיפָּח בְּאַפֶּיו עַפְּרָא מִן אַרְעָא וָנַפַּח בְּאַפּוֹהִי ניּנֵר יְהֹנֶה אֵלֹהִים אָת־הֵאָדָׁם וּבְרָא יִיָּ אֱלֹהִים יָת אָדָם

אָלְהִים אַרְעָא יִשְׁעַיָּא:

לִית לְמִפְּלִח יָת אֲדַמְּהָא:

וּמֹמִּמִי נֹע כֹּלְ אִפּׁוּ אֲבַמֹּעֹאִ:

לְבִוּטַ מִמְלַלְאִיּ נהמטא בבנו נבונו לאבם

> LORD God made earth and heaven. were created, in the day that the heaven and of the earth when they These are the generations of the

till the ground; earth, and there was not a man to had not caused it to rain upon the yet sprung up; for the Lord God earth, and no herb of the field had No shrub of the field was yet in the

of the ground. earth, and watered the whole face but there went up a mist from the

living soul. breath of life; and man became a breathed into his nostrils the of the dust of the ground, and Then the Lord God formed man

בשמי, כמו שמפורש בברחשית רבה (יה, ע): בשבת, והמקרה כתוב על שם העתיד: אשר ברא אלהים לעשות. המלהכה שהיתה רחויה לעשות בשבת, כפל ועשה

שחח, כס"ח ואח שקחומס מכל לדדים, ופחוחס למעס לרדח דרך שס: ביו"ד, לומר שלדיקים שבחומו ומן מועמים (מנחת שם), כמו י' שסיח קטנה בחותית). רמו שירדו הרשעים למטה לרחת ולמדך כאן שהעולם הזה נברא בה"א, (מ"א רמו כמו שה"א פחוחה למטה, כך העולם פחוח לשָבים בחשובה, ועולם הבא נברא מחר בהבראם, בה' בראם (מנחוח כמ:), שנאמר בְּיָה ה' צור עוֹלְמִים, (ישעיה כו, ד) בצ' אוחיוח הללו של השם, ילר שני עולמים, (+) אלה. סלמוריס למעלס: - חולדות השמים והארץ בחבראם ביום עשות ה׳ ללמיך שכלס נברלו ברלשון. דבר

שמו, אלסיס, שסוא שליע ושופע על כל סעולס, וכן פירוש זה צכל מקוס לפי פשומו, ס' שסוא אלסיס: גשמיס, וכשבא אדם וידע שהם לורך לעולם, המפלל עליהם וירדו, ולממו האילנות והדשאים (שם): ה־ אלהרם. ה' הוא יום ששי (חולין פ:), ולמס, כי לא המטיר, ומה טעם לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה, ואין מכיר בטובתן של שעילס בששי קודס שנברא אדס, וכל עשב השדה עדיין לא לממ, ובג' שכמוב ומולא, לא ילאו, אלא על פמח הקרקע עמדו עד רום מוכיח, ועוד אחר פִי עֶבֶם הִירְאוֹן (שמוח ט, ל), עדיין לא חיראון. ואף זה חפרש עדיין לא היה בארן, כשנגמרה בריאח (a) שרם יהיה בארץ. כל מרס שבמקרם לשון עד לה סוה, והינו לשון קודס, והינו נפעל לומר הערים כהשר יהמר הקדים,

(6) ואד יעלה. לענין בריימו של אדס סעלה המהום, והשקה עננים לשרות העפר, ונצרא אדם, כגַבֶּל וה שנותן מים ואתר

שבכולן, שנמוסף בו דעה ודבור (אונקלום): ברמשים, שיסיו מלו רביס על מלו בברימה יוס מהד (ב"ר): רובש היה. מף בסמס וחיס נקרמו נפש חיס, מד זו של מדס חיס מאורות לעליונים, בתמישי ישרצו המים לתחחונים, הווקק בששי לבראות בו מעליונים ומחחונים, ואם לאו יש קנאה במעשה מן סעליונים, לפי שביום ראשון נבראו שמים וארץ, בשני ברא רקיע לעליונים, בשלישי מראה סיבשה למחמונים, ברביעי ברא מסא לו אדמה כפרה ויוכל לעמוד (צ"ר): ויפה באפיו. עשאו מן המחחונים ומן העליונים, גוף מן החחחונים ונשמה קולעמו לקבורה (מנחומה פקודי ג). דבר החר, נעל עפרו ממקום שנהמר בו מִוְבַּח מַּבְּמֶה מַעֲשֶׁה לִּי (שמוח כ, כ), הלוחי שני יודי"ן: עפר מן האדמה. לבר עפרו מכל האדמה, מארבע רוחות (מנהדרין לת.), שבכל מקום שימות שם, תהא (ק) וייצר. שמי ילירות, ילירה לעולם הוה וילירה למחיים המחים (ב"ר), אבל בבהמה שהינה עומדת לדין, לא נכחב בילירחה כך לש את סעיפה, אף כאן וסשקה, ואחר כך וייילר (ב"ר):

المُلْمُ لِي المُلْمُ מׁפַבׁבׁם נּגְמָּם מָּם אָטַבְעַאֹבׁם מִלְפַּבׁמוּוֹנִאָּמָבִוּ עַפָּׁוֹנִי אָבִם ווּסָּת וֹעוֹיַע אֶבְעַיִּנִם עַּן בַּמֹבון עִּבִּר וֹן אֶבְעַנִם עִּּעֹא בַּמֹבון

הַגָּּן וְמֵּץ הַדַּעָה טָּוֹב וָרֶע: نشبح خمَهَدُح نشا تنتنص فنبك و بيهدڤد چر يوم ډېږد چوږهد ניַּצְמַּח יְהוָה אֱלֹהִים מִן־

לַאַּבְבָּקָה בָאָהָים: אָת־הַגָּן יִמִשְּׁם יִפְּבֶר וְהָיֶה וְנְהָרִ יצֵאַ מִעַּהָן לְהַשְּקוֹת

בַּגַּבַב: אָט בָּלְ־אָבֶּץ הַחַוּילָה אֲשֶׁר שָׁם - בָּלְ אֲרַעּ חֲוִילָה דְּתַּמֶּן דַּהְבָּא: שָׁם הָאָהֶר פִּישִׁין הָוּא הַסֹבֶב שִׁים חַד פִּישׁין הוּא מַקּיף יָה

הּבְּלְלַח וְאֶבֶן הַשְּׁהַם: וּוְתַב הְאָבֶיץ הַהָּוֹא מָוֹב שָּׁם וְדַהְבָּצָא דְּצִּרְעָא הַהִיאִ טְבִיאִ מְבִיפִּלָּן

הַסּוֹבֶב אָת בְּל־אֶבֶץ כִּוּשׁ: ני וְשֶׁם הַנְּהֶר הַשְּׁנֵי גִּיחָוֹן הַנּא וְשׁוֹם נַהְרָא תְּנְיָנְא גִּיחוֹן הנּא

בורביעי הוא פַּבְתיּי

₽₽₽

שבלגון בון שב לביש: ببراه المرزا لمخرد قدربد למוכל לאולן שולא שמאומוש באגלן במבער למטור ומב נאַלְמִע גֹּנְ אֶבְעִנִם מִּנְ אַבְּלֵּא

מטפֿבה וֹבוֹנ לַאַּוֹבֹּהֹע בֿיהָנ באַמּבֿאַר וָר אָנָרָא יִמִּהַעָּן וֹנְעַבְאַ עֲנָע ثقرط الثقتا

בולטא ואַבוו בובלא:

מפוף יח כל אַרַע כוּשׁ:

וְנְבִילְאָב בִּינִאָּב בִּיִּא פַּבְרָני: עַרְלֵךְ קְרְעָתְׁ אַשְּׁוּר וְתַנְּהֶרְ הוּא מִתַלָּךְ לְעָרְנָהָא דְּאָתּוּר יַן װְשֶׁם ְּהַנְּהָר הַשְּׁלִישִׁי הְהָּקְר הְיִּשְׁלִישִׁי הְגָלְה וְשִׁיִם נַהְרָא הְּלִיהְאָה דְּגְלְה

> formed. He put the man whom He had garden eastward, in Eden; and there And the Lord God planted a

> the knowledge of good and evil. nidst of the garden, and the tree of for food; the tree of life also in the is pleasant to the sight, and good LORD God to grow every tree that And out of the ground made the

peads. it was parted, and became four water the garden; and from thence And a river went out of Eden to

land of Havilah, where there is is it which compasseth the whole The name of the first is Pishon; that

there is bdellium and the onyx and the gold of that land is good;

compasseth the whole land of Cush. Gihon; the same is it that And the name of the second river is

fourth river is the Euphrates. toward the east of Asshur. And the Tigris; that is it which goeth And the name of the third river is

מימ סשדס (ימ), כדי לפרש וַיְבֵּחׁ חֹל סחֹדם לקרות שם, וללמד על סעופות שנברחו מן סרקק: מרדמס, סשומע סבור שסוא מעשס אחר, ואינו אלא פרמו של ראשון. וכן אלל סבסמס חזר וכחב וילר ס' וגו' מן סאדמס כל וגו', זסו כלל, מַמַס בריפֿמו מסיכן ומָמַס מעשיו, מזר ופירש וילר ס' מלסיס וגו', וילמס לו גן עדן, ויגימסו בגן עדן, וַיַפַל עליו בנו של כי יוםי הגלילי מל"ב מדות שהתורה נדרשת וזו אחת מהן, כלל שלאחריו מעשה הוא פרטו של ראשון, ויברא את האדם (8) מקדם. במורחו של עדן נעע את הגן, ואס מאמר סרי כבר נאמר ויצרא וגו' אם האדס וגו', ראימי בבריימא של ר' אליעור

(9) ויצמח. לענין סגן סכמוב מדבר: בחוך הגן. באמלע סגן (אונקלום):

ופְשוּ פְּרָשְׁיִי (מבקוק א, ה). דבר אמר פישון, שהוא מגדל פשמן (ב"ר), שנאמר אלל מלרים ובוֹשׁוּ עוֹבְּדֵי פִשְׁמִים (ישעיה יע, (II) פישון. סוא נילוס נהר מלרים (זוהר א, קכה), ועל שם שמימיו ממברכין ועולין ומשקין אם הארץ נקרא פישון, כמו

(13) גידורן. שסיס סולך וסומס וסמיימו גדולס מאד, כמו נכי יגַנו (שמוח כא, כה), שמנגה וסולך והומס:

סנוכר על שם חרן ישרחל (ב"ר): עדיין לא סיו, וכמב סמקרא על שם סעמיד (נ"ר): קדמת אשור. למורמס של אשור: הוא פרח. המשוב על כולס, (14) חדקל. שמימיו הדין וקלין (ברכוח נמ: ב"ר): פרח. מימיו פרין ורבין (שם שם), ומברין את האדם: בוש ואשור.

ڹڔؙۺ۪ٙڟ۪ڐڹ؞ ĊĠĊĹĽ ניקָּח יְהְוָה אֶלְהִים אָתְהְאָדָם וּדְבָר יִי אֶלְהִים יָת אָדָם

למפלחה ילמטרה:

Eden to dress it and to keep it. To nebrage our orni mid ruq bas And the Lord God took the man,

المجرد: קאמָר מִכָּלְ מֵּאֹרַנִינִּן אַכָּלְ לְמֵנִמַר מִכָּלְ אִילָן נּינִּיִּטָא

מֶיבֶל הַיכוּל: رَبْعِرْ بْدَيْرِد هُجُنَّات مِحْ يَهْدُتُ مَ يُوَظِّيد بْرُ هُجُنِده مِحْ هُبُه

the garden thou mayest freely eat; the man, saying: 'Of every tree of And the Lord God commanded

ממונ מנע שמוע: עאַכֿל מְמָנוּ כִּי בְּיָוֹם אַבְּלְּוֹ בֵּין שָׁב לְבִישׁ לָא מַיכּוֹל מְנֵּיה וּמִמְּא ' תַּדִּעָּׁע מָוֹב וָדְּעּ לְאִ וּמָאִילָן דְּאָּכְלִי פַּירוֹהִי חְּכְּמִין

بتظائر: אַבי בְּיוֹמָא דְּחֵיכוֹל מִנֵּיה מְמָת

thereof thou shalt surely die.' it; for in the day that thou eatest good and evil, thou shalt not eat of but of the tree of the knowledge of

Źτ

91

Sτ

I will make him a help meet for good that the man should be alone;

And the Logo God said: It is not

מור בנגדו: בּלְטוֹע בַאָּבָׁם לְבַּגִּוּ אֵמְמֶּטִ לְּוֹ אָבָם בּלְטוֹּגוִטִּ אַמְּבֵּיִג לִיהּ ַנּאַמֶּר יְחַזְּה אֱלֹהִים לֹאַ־מָּוֹב וַאֲמַר יִיְאֶלְהִים לָאַ מְּקֵין דִּיהֵי

סמו פקבליה:

whatsoever the man would call what he would call them; and brought them unto the man to see and every fowl of the air; and God formed every beast of the field, And out of the ground the LORD

بَالِيَا لِمُ יקרא־לַוֹ הַאַּבְם נָפַּשׁ חַיָּה הְוֹא יַ דַּהֵנָה קָּבִי לֵיה אָרָם נַפִּשְׁא שְׁמִיּה: خِلْعُبِي مِّيا نَحِرٍ لِمُثَالِدُ مِي نُوْدٍ. خِيبًا نَحِرٍ הַּנְעַ עַּמְּטָנִם נֹּנִבֵּאָ אֶבְעַנֵּאֹבְיִם עַהְּמָנִאַ נֹאָנִינִ ַטּ בְּלְחַיַּתְ חַשְּׁבֶּהוֹ וְאֵתֹ בְּלִ בְּלְ חַיַּת בְּרָא וְיָת בְּלְ עוֹפָא يَرْعُبُ إِبَالِنَا هُكُنَانِ مِنَا لِيَهَا فِنِ الجَدِيْةِ إِنْ هُكُنَاتًا مِنَا إِهَا فِيهِ

לוֹנו אֹבׁם

And the man gave names to all the name thereof. every living creature, that was to be

يركزاك كالألجادة חַיּהַ חַשְּׂבֶה יּלְאַדְּם לְאַ־מְצֶא בְּרָא יִלְאָרָם לְאַ אַשְׁכַּח סְמָרְ שלישי הבְּהַמָּה וּלְעַּוֹף הַשְּׁמַיִּם וּלְּכָל וּלְעוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וּלְכֹל חַיַּת انظَّلِم لِيُعْلُم شِورِين خُرُحٍ نظِّلُم مُثُمِّنًا خُرُح خُمْرِتُم

خظځ۲،۳:

help meet for him. for Adam there was not found a and to every beast of the field; but cattle, and to the fowl of the air,

על־הָאָדֶם וַיִּישָׁן וַיִּפָּח אַחַתֹ ניפּל יְהוְה אֱלֹהָים ו תַּרְדִּמָה

מצּלְמְלָּנִו נִיּסְלָּר בָּשֶּׁר מַחְמֶּנְּה:

שׁבֹּא מֹמֹלְמִוְעִי וּמִלְּי בֹּמִּבֹא

instead thereof. and closed up the place with flesh slept; and He took one of his ribs, sleep to fall upon the man, and he And the Lord God caused a deep

- (13) ויקח. לקמו בדבריס נמיס, ופמסו ליכנם (ב"ר מו, ס):
- יב): עזר כנגדו. זכס עזר, לא זכס כנגדו (יבמוח קג. ב"ר) לסלחס: (18) לא מוב היות וגר. שלא יאמרו שמי רשויים סן, סקב"ס בעלייניס ימיד ואין לו ווג, ווס במחחוניס ואין לו ווג (פדר"א
- מיס אשר יקרא לו סאדם שם, סוא שמו לעולם: . אָל עִיר (דנריס כ, יע), שבְּנשׁן מחם ידו של אדס: - וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה וגוי. מרמסו ופרשסו, כל נפש מיד בו ביום, הבימה אל המדם לקרות להם שם (מולין כו:). ובדברי אגדה (ב"ר יו, ד) ילירה זו לשון רידוי וכבוש, כמו פִי מָלוּר שסעופות נבראו מן סרקק, לפי שאמר למעלה מן המים נבראו, וכאן אמר מן האדמה נבראו. ועוד למדך כאן, שבשעת ינירמן, (פו) ויצר וגרי מן האדמה. היא יליכה היא עשייה האמורה למעלה ויעש אלהים את היא הארן וגוי, אלא בא ופירש
- בן זוג ולי מין בן זוג (ב"ר שם), מיד ויפל. (02) ולאדם לא מצא עזר. ויפל ה׳ אלהים חרדמה. כשסניפן, סניפן לפניו כל מין ומין, וכר ונקנס, פתר, לכלס יש

וּלְבָאָבׁ אָבְבַבְּאַבֶּם: אַשֶּׁר־לָקַח מִן־הַאָּדֶם לְאַשֶּׁה דִּנְסִיב מִן אָדָם לְאִהְּהָא וַיַּבֶּן יְהְנְּה אֱלְהַיִם ו אֶתְּהַצֶּלְעֵ וּבְנָא יִיְ אֱלֹהִים יָת עַלְעָּא

下お口: בּ מְמְּגְּלְּנִי וּבְשָּׁר מִבְּשְּׁרִי לְּזְאָעְ מִנּּרְעֵי וּבְסָרָא מִבְּסָרִי לְּרָאִ וַיֹּאטֶר הְאָלִרם וַאָּת הַפַּעַם עָצֶט וַאָטר אָרָם הָרָא זִטְנָא גּּרָטָא

古真に 袋草に: لْمُعَامِقِهِ لَلْحُوْ خُمُمُظِهِ لَكُنُهُ مَمُحُدٌ، مُحَيِّدٌ لَهُمْبِكَ لَنَا حَبِطَ מּלְ בּוֹן נֹמֹזֹב אָנְהָה אָנוַ אַבוֹן מֹלְ בּוֹן נֹחָבוּל לַבוֹר בּנִנוּ

נאָהְעַוֹן נְלָאִ וִטְבָּהָּהִנּי י וּ וֹנְיְוֹי שְׁנִיהָם עֲרוּפִּים הְאָרֶם וַהֵּוֹ מַרְוִיהוֹ עַרְשִׁלְאִין אָרָם

正記: אָבְנִים לַאָּ שֹאָבֹבְוּ מֹכִּבְ הֹא שׁיבַבוּו מִכָּבְ אִיבָוֹ וּוּטַאִּי رَبِهِمُالِ هُرٍ لِأَهْمُِكُ هُلَا خُرِيهُمُالِ خُهُنَاتُهُ خَطَيْمُمُهُ هُمَالِ أَنْ خُهُ m הַשְּּבֶּה אַשֶּׁר נְשְּׁה וְהַנְּה אֵלְהִים נְאַמָּר יִי אֵלְהִים נְאַמָּר יִי אֵלְהִים נַאַמָּר יִי אָלְהִים נַאַמָּר יִי וְהַנְּחְשׁׁ הְיָה עְּרִים מִכֹּל חַיַּת וְחְוָיָא הֵנָה חֲכִים מִכֹּל חַיַּת

בין דונן נאכל: י נעֹאָמֶר נִיֹאָמֶּר אָלְבַינֹּנֹוֹמָ מִפֹּרֵי, נֹאַמֶּרֵי אִשִּׁילֹא לְטִוֹּנֹא מִפּּירִי,

וֹלְאָ טִיּנְמִּוּ בַּוֹן פַּוֹן טַמְטִינוֹ: אַמַר אָלְיִים לְאַ עֹאַכְלְוּ מִמְּנוּ וּנִּטְאַ אָמָר וֹנִ לָאַ שִּׁיכְּלְוּ

וֹאַוֹטֹנִע לִנְע אָבַם:

בְּאִטְּמֵיה וִיהוֹן לְבָּסְרָא חַד:

וֹאִשְׁמִיב וֹלָא מִשְׁכּּלְמִוּן:

אַילָן גּנְקָא נִיכוּל:

מנוע וֹלָא שׁלַבְוּל בּוּע בַּלְמָא ומפּרו העין אַשֶּׁר בְּתוֹדְ הַמִּלְיָ וּמִפּּירִי אִילְנָא דְּבִּמְצִיעוּה

> a woman, and brought her unto the had taken from the man, made He And the rib, which the LORD God

because she was taken out of Man.' flesh; she shall be called Woman, bone of my bones, and flesh of my And the man said: 'This is now

be one flesh. cleave unto his wife, and they shall father and his mother, and shall Therefore shall a man leave his

ashamed. man and his wife, and were not And they were both naked, the

III

77

٤٦

tree of the garden? God said: Ye shall not eat of any said unto the woman: 'Yea, hath the Lord God had made. And he than any beast of the field which Now the serpent was more subtle

the garden we may eat; To seems of the fruit of the trees of And the woman said unto the

neither shall ye touch it, lest ye die.' hath said: Ye shall not eat of it, in the midst of the garden, God but of the fruit of the tree which is

מקוס הממך (שס): - ויישן ויקח. שלא יראה ממיכת הבשר שממנו ובראמ, וממבוה עליו (פנהדרין למ.): (וב) מצלעוחיו. מסטריו (ב"ר), כמו ולְצָלַע הַמָּשְׁבָּן (שמום כו, כ), והו שלמרו שני פרלופין וברלו (ברכוח סל:): ויסגור.

c1), (041 d del 7: מלמעלה, שלה יַבְּבִּיד משהו על קירומיו: ויבן אח הצלע לאשה. להיות השה, כמו וַיַּשַ הוֹמוֹ גָּדְעוֹן לְהֵפוֹד (שופעים ת, (22) ויבן. כבנין, רחבה מלמטה וקלרה מלמטלה, לקבל הולד (ברכוח סה: ב"ר), כהולר של חטים שהוה רחב מלמטה וקלר

(ES) זאח הפעם. מלמד שבה הדם על כל בהמה וחיה, ולה נחקררה דעתו עד שבה על חוה (יבמוח קג.): לזאח יקרא

ירי שניסס, ושם נעשה בשרם חחד (שם נח.): (24 בן יעוב איש. רוח הקדש אומרח כן, לאמור על בני נח העריוח (מנהדרין נו:): לבשר אחד. הולד נולר על אשה כי מאיש וגר. לשון נופל על לשון, מכאן שנברא העולם בלשון הקדש (ב"ר יח, ד)

בו ילר סרע, עד אכלו מן סען ונכנק בו ילר סרע, וידע מס בין מוב לרע (פַּק"ו): (es) ולא יחבוששו. עלה היו יודעים דרך לניעות להבחין בין עוב לרע, ואף על פי שנָהָנָה בו דעה לקרות לו שמות, לה נתן

שראס אומס אוכליס משאר פירות, הְרָבָּס עליה דבריס, כדי שמשיבנו ויבא לדַבֵּר באומו הען: וגדולמו הימה מפלמו, ערום מכל ארור מכל (שם ימ, אף בי אמר וגרי. שמא אמר לכם לא מאכלו מכל וגרי, ואף על פי שבה קפץ הנחש עליהם, ראה אוחם ערומים ועמוקים בחשמיש לעיץ כל, ונחאוה לה (ב"ר יח, ו): ערום מבל. לפי ערממו (1) והנחש היה ערום. מס ענין זס לכאן, סיס לו לסמוך וַיַעַשׁ לְמְּדֶס וּלְמִשְׁמוֹ בְּמְנִיֹמ עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁס, אלא ללמרך מאיזו

מנת המתרון: נֹאָמֹר הַנָּהְשָׁהַ אֶּלְ הַיִּאָהְׁהַ לְאֵ הַאָּמֹר הַנִּגְא לְאִנִּהְאַ לְאִ מְמֹנִים

וְהְיִימָם בָּאִלְהִים יִדְעֵי שִוֹב ן אַכְלְכָים מִמֶּנִנּ וֹנִפֹּלִטִנִּ מֻנִּנִנְכִים בּּמִנּבְלְנִוּ

עמָה ניאַכָּל: بنظئار تطهركم تضيار وعاج فرشي لْتُنْظُبُ يُتَمَّرِ كُنِيَمُّةٍ، كَيْنَظِي يَطْدَهُ هَيْرُتُهُ كُهُمُنَةً كُمْ قَيْدً לְמַאַּלְּבְ וֹבֹּי עֹאֵלִוּיַבַיוּא בְמִּינִוֹם בְמִיכַבְ נֹאֵבִי אַסִּי בּוֹא בְמַּיְנִוֹן נַתָּרָא הָאִשָּׁר כָּי טוֹבֹ הַעָּץ

ניַעַשָּׁוּ לָחֶם חַגֹּרְת: ַ מְּגְבַׁפְּׁם בַיַם וֹגִינִיפָּבוּנְ מְּכָבוּ עַאֶּנְּב ربو خراب تريز بهديثات ييه خر

بمزر هِجَابَات جِهَلَة سِمِ مِهِا: וּנִיטְׁעַבָּא עַאָּבָם נָאָמָשַן מִפּּנִי, מקהגלף בגו לרים היום! ן ישְׁמְעֵּי אָת־לִּוֹל יְהְוָה אֶלְהָים

וַיָּאִמֶּר לִוְ אַּיֶּבְּה: נּילֵבֶא נִבְיָנִם אֶבְבַנִּם אֶבְבַנִּם אֶבְבַנִּם נְאֵבַם נּאַמַב

יובויבון:

שבמון בון שב לביש: יֹבַעַ אֱלְהָוֹם כִּּוּ בְּּוֹלִם אֲבֵוּ גְּלֵי קְבָּה הָיִמְא

אַף לְבַעְּלַה עִמָּה נַאָּכַל: וּנִסְיבַת מֵאָבֵיה נַאֲכַלָת וִיחַבַת וְעַוֹנִי אַטַּעָא אָבוּ מֶב אַּגלָנָא

: בְּיִבְוֹבְ לבון שרפי הינין וצברי להון אָבו הֹבְסֹבְאוֹן אִנּוּן וֹטַמִּיסוּ וֹאִטֹפּטֹטֹא הֹנוֹ. טֹבוֹנוּטְוּן וֹנִבַהוּ

ĸĘŢX: מן בדם ין אַלהים בְּגוֹ אִילָן יומא נאַטְמוּר אָדָם נאָהָהָיה אָלְנִים מִּנַלְנֵי בִּינִּנָּטָא לְמִנָּח וּהְּמִתוּ וֹנוּ לַבְ מִוּמִבֹא בַּוֹי

ぱい 数 変点:

woman: 'Ye shall not surely die; And the serpent said unto the

knowing good and evil.' be opened, and ye shall be as God, ye eat thereof, then your eyes shall for God doth know that in the day

opened, and they knew that they And the eyes of them both were and he did eat. also unto her husband with her, thereof, and did eat; and she gave one wise, she took of the fruit the tree was to be desired to make was a delight to the eyes, and that tree was good for food, and that it And when the woman saw that the

themselves girdles. fig-leaves together, and made were naked; and they sewed

amongst the trees of the garden. from the presence of the Lord God man and his wife hid themselves toward the cool of the day; and the LORD God walking in the garden And they heard the voice of the

stt thou? man, and said unto him: Where And the Lord God called unto the

- (E) ולא הגעו בו. סומיפס על סלווי, לפיכך באס לידי גרעון (מנסדרין כמ.), סוא שנאמר צל פוּשְף עַל דְּבָּבְיו (משלי ל, ו):
- (a) כי יודע. כל מומן שונה הת בני הומניםו, מן הען הכל וברה הת העולם (שם, ד): והייחם באלהים. יולרי עולמות (+) לא מוח חמוחון. דמפס עד שנגעס בו, למר לס כשם שלין מימס בנגיעס כך לין מימס בלכילס (ב"ר ימ, ג):
- (5,4):
- לעינים. כמו שאמר לה ונפקחו עיניכס: ונחמד להשביל. מו שאמר לה יודעי מוז ורע: וחחן גם לאישה. שלא (פ) וחרא האשה. כאמס דבריו של נמש וסגאו לס וסאמינמו (צ"ר): כי שוב העין. לסיום כאלסיס: וכי חאוה הוא
- (פ"ר). ומפני מה לא נשפרשה הען, שאין הקב"ה הפן להונות בריה, שלא יכלימוהו ויאמרו זה שלקה העולה על ידו. (מדרש ו): עלה האנה. סוא סען שאכלו ממנו, בדבר שנמקלקלו בו נמקנו (מנסדרין ע:), אבל שאר סעלים מנעוס מלימול עליסס הם. אף הסומא יודע כשהוא ערום, אלא מהו וידעו כי עירומים הם, מלוה אחת היחה בידס ונמערעלו הימנה (ב"ר יע, (ד) וחפקחנה וגוי. לענין המכמה דְבֵּר הכמוב, ולא לענין רֶאַנָה ממע (ב"ר), ומוף המקרא מוכימ: - וידעו כי עירומים adia ordivara ordivad dara (err"d $^{\prime}$ t,): $^{\prime}$ t $^{\Box}$. (reid eado idra (e $^{\prime}$ r):
- ממסלך בגן: לרוח היום. למומו כומשסטמט במסמט (מ"מ לטס ודוק כי כן עיקר), וזו סימ מערבימ (ב"ר), טלפנות ערב לפשומו של מקרא, ולאגדה המישבת דברי המקרא דֶבֶר דְבוּר על אופְנְיו: וישמעו. מה שמעו, שמעו את קול הקב"ה שהיה (8) וישמעו. יש מדרשי אגדס רבים, וכבר סדרוס רבוחינו על מכונס בבראשית רבס ובשאר מדרשות, ואני לא באחי אלא רבי מנמומל וירל פי"ד):

ממס במערב וסמס סרמו בעשירים (סנסדרין למ:):

נאובא בו־עורם אַנָכוּ נִאָּחָבָא: י וַיְאִמֶּר אָנוַ כִּלְנְיַ הָּמָּהֹטִּי בּּוֹיָן

אָמָר הַמִּן־הְעֵּץ אַשֶּׁר צִוּיהָיף עַרְטִּלְאַי אַהְ הַמִּן אִילְנָא ניאמר מי הגיד לְּלְּ בֵּי עִירָם

בְּעֵץ נְאָבֶּל: נְתַּמְּה עַמְּרְי הָוֹא נְחְנְה־לֵי מִוֹך - עִמִּי הִיא יִהַבָּה לִי מִן אִילְנְא וּיֹאִמֶּר הְאָבְוֹם הְאָשֶּׁל אֲמֶּר וֹצִּמָּר אָדָם אִהְּסָּא דִּיתַבְּהָ

עַּנְּעָשְׁ הַשִּׁיאָנִי נָאָכֶּל: מַּה־זָּאַת עַשָּׂיִת וַהַאָּמֶר הַאָּשָּׂר ניאטר יְהוֹנֶה אֶלְהָים לְאִשָּׁה נַאַמר יִי אֶלְהִים לְאִמְּהָא מָא

שאַכֿל בָּלְ יָמֶׁוּ עַוּוֹוּה: تَشَيُّتُ مُمْ لِأَبِائِكَ تَرَبِّكَ لَمُقْدَ مُنْهُ لَا تَرَدَر لِمُغَدِّم قَرِيرٍ حُرِ אַמַּה מִכְּלְ־הַבְּהַנְּהְה וּמִכָּל חַיַּת בְּעִירָא וּמִכּל חַיַּת בָּרָא עַל ÷ עַנְּטְׁמֻ כַּׁג מַמָּגָע אָעָנ אָרָוּר رَفَهُمُلَ بِلَيْلَ هُكُرَيْنَ الهُكَا

ਕੋਈ**द**∶ (0) וְשִׁבְּי בַאָּמִה וְאַטִּבִי הַשְּׁבּוּ אַ יבֵּין זַרְשָׁהַ יבֵּין זַרְשָׂה הָרָא نْمُنْ خُرِيًّا مُمْنِي جُنْكِ نِجْنًا يَامُمُنِ

> אַנָא נְאָמָּנִירָיר: בְּנִנְּהָא וּדְחֵילִית אֲבֵי עַּרְשַׁלָאִי נּאַמּר יָת קל מִימִרָּדְ שִׁמִּעִית

מְנֵיה אֲכַלְהָא: Legitor eric réx égics נאַמֹר מאן חַוּי לְנַ אָבִי

1%C<1.U:

אַמְּמְנֵי וֹאָבַלְיִה: בא הֿכּבושׁ נאֹמִנע אשׁטֹא שׁוֹנֹא

הְבַּבְרָהְ בָּא לִים אַהָּ מִכָּלִ נאֹמֹר !! אֶלְנִים לְטִוֹלִא אָנִי

70ig%: מלקדמין וֹאַהְ הְּבִי נָשָׁר לֵיה יהי דְּכִיר מָא דַעַּבְרָהְהָ לֵיה יבון בְּנָךְ יבון בְּנַהָא הוא יובלכי אמני בינף יבין אַטִּנֹאַ

> because I was naked; and I hid the garden, and I was afraid, And he said: 'I heard Thy voice in

thee that thou shouldest not eat? of the tree, whereof I commanded thou wast naked? Hast thou eaten And He said: 'Who told thee that

she gave me of the tree, and I did whom Thou gavest to be with me, And the man said: 'The woman

serpent beguiled me, and I did eat.' done?' And the woman said: 'The woman: What is this thou hast And the Lord God said unto the

eat all the days of thy life. shalt thou go, and dust shalt thou beasts of the field; upon thy belly all cattle, and from among all this, cursed art thou from among serpent: 'Because thou hast done And the Lord God said unto the

their heel.' thy head, and thou shalt bruise seed and her seed; they shall bruise and the woman, and between thy And I will put enmity between thee

בקין אמר לו פֿי בֶּבֶל פְֿמִיךְ (בראֹשיה ד, ש), וכן בבלעם מִי בְּבֵּלְשָׁים בְבֵּבֶלָם עַמֶּךְ (במדבר כב, ש), ליכנם עמהם בדברים, וכן (9) איבה. יודע סיס סיכן סול, אלא ליכנס עמו בדברים, שלא יסא נבסל לסשיב אס יענישסו פמאוס (מדרש אגדס). וכן

(II) מי הגיד לך. ממין לך לדעם מס בשם יש בעומד ערוס: המן העץ. בממיס:

(12) אשר נחחה עמדי. כלן כפר במוצה (עבודה זרה ה:):

(51) השיאני. המעני (מונקלום), כמו (ישעיה לו, יד) פֿל יַשְׁיח מְהְבֶּס חְוְקִיְּסוּ (נ"ר):

סעמידו רבומינו מדרש זס במסכה בכורות (ה.), ללמד שימי עיבורו של נחש שבע שניס: על גדונוך הלך. רגליס סיו לו סמלמיד דברי מי שומעין (סנסדרין כע.) מכל חבהמה ומכל חיח השדה. אם מבסמס נמקלל, ממיס לא כל שכן, (41) כי עשית ואת. מכאן שאין מהפכים בוכותו של מתית, שאילו שאלו למה עשית ואת, היה לו להשיב דברי הרב ודברי

כמב לשון ושיפה בשניהם: ממימנו. ולשון משופנו, כמו נְשַׁף בְּּמֶס (ישעיס מ, כד), כשסנמש במ לנשוך סומ נושף כמין שריקס, ולפי שסלשון נופל על סלשון, כמון בשופנו עקב. לה יסה לך קומה, ומרגומו ושפים ימיה: ואחה חשופנו עקב. לה יסה לך קומה, ומשכנו בעקנו, והף משם אלה לפי שהנשים דעתן קלות להתפתות, ויודעות לפתות את בעליהן, לפיכך ואיבה אשית (מועה ע:): ישופך. יכתתך, (פַּוֹ) רַאִּיבה אשיה. המקלה נמכוונם הלה שימות הדס כשיהכל הוה מתלם ומשה הם מוס (ב"ר), ולה בהם לדבר הל מוס ממלס ונלגנו (סומט מ: ב"ר):

id点4_世: (a) خُدُرُتُ لَهُمْ عُنِهَكِ شُهُنِكُتِكَ لَكُنِهُ

نظانات: בְּעִצְּבְּוֹן הְאִכְלֶנְנְּה כָּלְ יְמֵי בְּרֵילְוְ בַּעְּטֵל מִיכְלְנַּה כֹּל אַרוּרֶה הַאַּדְטָּׁה בַּעַּבוּהֶף מִיכּוֹלְ מִנֵּיה לִיטָא צַּרְעָּא הּגִּינִינְלַ כְאַמְרַ לְאַ נַאָּכֹלְ מִמְּנִינִ אַנִלְּדָּאֵ בַּפּבּנִבְטַבַ לְאֵ נַאָּכֹלְ ﴿ هِنُهُ إِن الْمُحَرِّ مِا لَيْظِمْ هِنُهُ لَا جُمْرَات هِمِبَاكِ يَهُدَرُاهِ فِا بَرْهُلُهُ هُرَبِ خَيْمُولَمُنْ ذِكْبِر بَرْهُلُهُ كَمُلِد كُلِّب كَقَبَرُفُه

إَظْمَرُمُ عُلِ يَرْشُكِ لَاهُكُلِي: ⁸¹ וֹלוַגֹּל וֹבּוֹבֵנוֹ שַּׁאֶמָׁנִםֹ

יַבְיאַנה: לְמְּחְהָּ בְּיִרְעָּׁבְּרָאְ אַהְרִי נְאָלִרְעָּהְ צְּהָרָיִהְאָ צָּרִי עַפְּרָאְ צִּהְ פּי שִׁיּבְּךְּ אֶלְ־הָאַרְטְּה בָּי מִמֶּנָה עַר דְּהְהְתַב לְאַרְעָא דְּמִנַּה

הַוֹא הֵיְמָה אָם בְּל־חֶי:

これがなられ וַנְּמֹמְ וֹעוֹע אֶּכְעִים לְאָבֶם וֹמֹּבֹּב וֹן אֶּכְעִים לְאָבַם

הְהַר הַיאוּבְהָיף וְהוּא יִשְׁלוֹם さればし אֵל־הָאשָׁה אָמַר הַרְבֶּה אַרְבֶּה לֵאַהְּהָא אַמַר אַסְנָּאָה אַסְנֵּי

נטיכול נת עסבא דַחַקלָא: בש וכוכון ואמגון שהמט בש

ילְמַפְּרָא טְּתִיב: בּוֹמֹע אַפֶּּעֶבְ עַּאָכַךְ לְטִם מֹּע בּוֹגמֹטֹא בַאַפּּב עוֹכוִלְ לְטִמֹא

אַנְעַאַ: אָבוּ הוא הַנָּה אָמָא דְּכָל בָּנֵי °° ניקבא השרם שם אשקו חווה כי יקרא ארם שום אפתיה חור

מהב בסבעון נאלבישנו: מור ולאטניה לבושין דיקר על

> over thee.' be to thy husband, and he shall rule forth children; and thy desire shall gnird shalt uods ning ni ;liavart greatly multiply thy pain and thy Unto the woman He said: 'I will

of thy life. toil shalt thou eat of it all the days cursed is the ground for thy sake; in saying: Thou shalt not eat of it; tree, of which I commanded thee, of thy wife, and hast eaten of the thou hast hearkened unto the voice And unto Adam He said: 'Because

eat the herb of the field. bring forth to thee; and thou shalt Thorns also and thistles shall it

QΙ

dust shalt thou return. taken; for dust thou art, and unto ground; for out of it wast thou eat bread, till thou return unto the In the sweat of thy face shalt thou

all living. Eve; because she was the mother of And the man called his wife's name

skins, and clothed them. Adam and for his wife garments of And the Lord God made for

(שס): ואל אישך חשוקחך. למשמיש, ואף על פי כן אין לך מלח למובעו בפס, אלא סוא ימשול בך, סכל ממנו ולא ממך (a1) עצבונך. זס לער גידול בניס (עירובין ק:): והרגך. זס לער סעבור (do): בעצב הלדי בנים. זס לער סלידס

(עבו) ארורה האדמה בעבורך. מעלה לך דברים מרורים, כגון זבובים ופרעושים ונמלים (ב"ר), משל ליולה למרבות (שס): תשוקתך. מלומך, כמו וַנְפְּשׁוֹ שוֹתַקְּף (ישעיה כמ, מ):

מלמיח לך, כשמורענה קטניות או ירקות גנה, היא מלמיח לך קולים ודרדרים ושאר עשני שדה, ועל כרחך מאכלם: פַל מַשֶׁב וּוֹכֵע זֶכִע וגוי, אֿלאַ מס אֿמור כאֿן בראֹש סענין, אֿרורס סאדמס בעבורך בעלבון מאכלנס, ואֿחר סעלבון וקוץ ודרדר על ידי מיקון (בינס לד.). ואכלה אה עשב השדה. ומס קללס סיל זו, וסלל בברכס נלמר לו (ל, כע) סַנַּס נְמַמִּי לְבֶם מָׁמ (18) וקוץ ודרדר חצמיח לך. סמרן, כשמוכעים מיני וכעים, מלמים קון ודרדר חצמיח לד". סמרן, ושן ומכלים רעס, וסבריום מקללום שדים שינק מסס (ירושלמי כלאים א, ז):

חוד. נופל על לשון מיס, שממיס את ולדומיס, כאשר מאמר מֶס סֹנֶס לָפְבָס (קסלת ב, כצ) בלשון סיס (פם"ו): פרשם הנחש, להידיעך, שממוך שראה אומם ערומיס וראה אומם עמוקים בחשמים, נמאוס לה ובא עליהם במחשבה ובמרמה: נודווגס לו מוס, כמו שכמוב ולאדס לא מלא עור כנגדו, לפיכך ויפל מרדמס, ועל ידי שכמב ויסיו שניסס ערומיס, סמך לו (02) ויקרא האדם. חור סכמוצ לענינו סראשון ויקרא סאדס שמוח, ולא ספסיק, אלא ללמדך שעל ידי קריאה שמוח (91) בועה אפיך. לאחר שחמרח בו הרבה:

(IS) כחבות עור. יש דברי אגדה (צ"ר) אומרים הלקים כלפורן היו מדובקים על עורן. ויש אומרים דבר הבא מן העור,

\$₹\$□: ֻ אַם מִמֵּץ הַחַיִּים וְאָכַל נְחַי יִדִיה יָוִפַּב אַף מֵאִילָן חַיַּיָּא נְרָע נְעַמְּה פְּן־יִשְׁלֵח יָדִי וְלְקַת שְׁב יִבִישׁ יִּבְעָּן דְּלְמָא יוֹשֵׁים הְנְהְ כְּאַתַּר מְמֶּנּנּ לְדַעָתִּם מַנִּר יְחִידֵאִי בְּעֶּלְמָא מִנֵּיה לְמִדַּע ניַאַמֶרוּ יְהְנָה אֱלֹהִים הֵן הַאְּדָם נַצִּמר יִיְ אֱלֹהִים הָא צָּדָם הַנָּה

ट्रेब्रिम संध्रुष्टः מֹבׁן לַהַּבִּעְ אָטַ עַּאָבֹלְעַר אָהָּב בַּמִּבוּ בּ וַיִשְׁלְחַהוּ יְהְוָה אֱלֹהִים מִנּּן וְשַׁלְחַיה יִיְ אֶלְהִים מִנּנְחָא

אָנ<u>ר דֶּרֶךְ עֵלְץ הַחַיִּים: (ס</u>) حُرَمَتُ مَيْرُيْكُ مِنْفِيْمَةِ خُرِيَةً حُرْبُونَا حُرْبُونَا حُرْبُونَا ⁺² לְנַן־עָבֶן אָח־הַכְּרָבִים וְאָה וֹלֵבְהַ אָּנַרַ הֵאָבָרָם וַיִּשְׁבּּן מִפְּבָם

לַלְנִינִי אָנְיִם אָנִירַ יְּבִּוֹנְיִנִי וּשְׁנִירִ וּשְׁלֵּר אָט־בְּוֹן וּשְאַמֶּר וֹהַּוּאַטוּנִלְיָרִטיִּט בֿוּן וֹאַמָּרִט וְהָאָבְׁם יָבַע אֶת־חַוְּהַ אִשְׁתְּוֹ וְאָרָם יָדַע יָהַ עָהַ אָהְחָיִה

בְּיָר עַבֶּר אֲבְעָה: עַבְּלְ וֹּנְתִי בְּאָל וְפְּגִּל בִּבְּלְ נִבְּנִת בְּאָל וְפְגִּל בִבְּלְ נִבְּנִת מִבָּלְ בַבְּּג מִּנֹא וּפֹגִל וּעִּסְׁבּׁ לְבֶּבֶּע אָטַרְאָטִינו אָטַ וֹאִנְסִיפַּט לְמֵּילָב יִּט אָטוּהִי יִנִי

בְּאַבְעָה מִנְחָה לֵיהֹנְה: י זוֹננו מפּא וֹמִים נוֹכָא אָנוֹ מפּבוֹ.

أتدحبح نتبقد خظحه:

באַטבור מִמַמָּן: くはほぐて

بجرح! ١١٠٤٪ בְּמִטְהַפְּכָא לְמִּמָּר יָת אִוֹרַח בוביא ונע אַנּוּ מלקדמון לוניםא דעבון יה וֹמֹבוֹנֵ מִנְ אָבִם

לנונו וּבוֹא מו שבם ווֹ:

בְּנִע פַּלַע בָּאַבְעָּא:

מֹאַלָּא בַאַבְׁלֹא לוּנִבְּלָיִא בַּנִבְּילָ נהוה מסוף יומין וצוחי בון

> for ever. of the tree of life, and eat, and live he put forth his hand, and take also know good and evil; and now, lest the man is become as one of us, to And the Log D God said: 'Behold,

taken. till the ground from whence he was forth from the garden of Eden, to Therefore the Lord God sent him

way, to keep the way to the tree of flaming sword which turned every Eden the cherubim, and the placed at the east of the garden of So He drove out the man; and He

with the help of the LORD. and said: 'I have agotten a man and she conceived and bore Cain, And the man knew Eve his wife;

 ΛI

ground. sheep, but Cain was a tiller of the Abel. And Abel was a keeper of And again she bore his brother

of the ground an offering unto the pass, that Cain brought of the fruit And in process of time it came to

שלין כן בבסמס ומיס: - ועתה פן ישלה ידו וגוי. ומשֶׁימָיֶס לעולס, סכי סול קכוב לסמעות סבכיות למכיו, ולומכ לף סול (22) היה כאחד ממנו. סרי סוא ימיד במחמונים כמו שאני ימיד בעליונים (צ"ר), ומס סיא ימידמו, לדעת מוב ורע, מס כגון למר סארנבת שסוא רך וחס, ועשה להם כתנות ממנו (קועה יד. ב"ר):

לסע לאיים עליו מלכנום עוד לגן. מרגום לסע שְׁנַן, כמו שלף שניא (פנהדרין פב.) וצלשון לע"ו למ"א. ומדרש אגדה יש (צ"ר), (24) מקדם לגן עדן. במורמו של גן עדן, מון לגן: אח הכרובים. מללכי מצלס (צ"ר): החרב המתהפכת. ולס מלוס. ויש מדרשי מגדס, מבל מין מיושבין על פשומו:

וידע אדס, נשמע שלאחר שנערד היו לו בנים: - קין. על שם קניחי: - אח ה'. כמו עם ה', כשברא אומי ואם אישי, לבדו (1) והאדם ידע. כבר קודס סענין של מעלה, קודס שממח ונמרד מגן עדן, וכן ססריון וסלידס (סנסדרין למ:), שחס כמב ולני ליני בל ללל לפשומו:

עס קין, ועס סבל נולדו שניס, לכך נאמר ומומף (ב"ר כב, ג): בראנו, אבל בום שותפים אנו עמו (נדס לא.): אח קין אח אחיו אח הבל. ג'אמים ריבויים סס, מלמד שמאומס נולדס

(2) רועה צאן. לפי שנמקללס סארמס, פירשלו מעצודמס (מדרש אגדס):

מוב ולט מובטר): (3) מפרי האדמה. מן סגכוע (נ"כ). ויש סגרס (מנסומס) שסומכס וכע פשסן סיס. (דבר סמר מפרי, מסיוס שבס לידו לס

בּבְ וֹאֶבְ_מִּנְטִׁטִּיִּ: באלו ימטלבטו וישע יהוה אַל־ יְ וְהָבֶל הַבָּיִא גַם־הָוּא מִבְּכֹרָוֹת ,

تَنْسَد خُكِرَا مُعِد تَنْفُكِهِ فَثَنَاد י נאָגַעוֹן נאָגַעוֹלִיטִוּ גָאָ הָהֹעִי

ง เซลตะ เก๋า ลู่< รู้เป รู้ตุก บี่เบบ</p>

לא מיטיב לפָּתַח חַמָּאַת רֹבֵץ עַקְאָא אָם הַנְּטָּיִם עָּאָנִה וָאָם הַנְטָּיִבּ, עּיּבְּדָרְיִּ

نَجَيْكِ فَمَنَكُرِبِ لَمَقُك فَيُمْحِ

خبرنيو عَشِيْت رِيْهِا هِذِ حَدِينِينَا جَمَعِيْ خَبِي إِمَا عَنا عَذ " ניֹאָמֶר טֵּוֹן אֶלְ־הָבֶּלְ אַהִיּה נִיְהָלְ
" נְאָמֶר סֵוּן לְהָבֶלְ אַהיּהי נְהַנְה

װַבב אַנות הַּנַרְגַּירוּ:

אָנוֹ, אָלְכֹּוּ: אַנוֹיף נּיֹאמֶר לַאִּ יָדַעְּמִי הַשְּׁמֶר

אַטְיִרְ צַּעְּקִים אָלָי מִן־הָאָרָמֶה: יי ניאָמֶר מָה שְּשִׁיִם קּוֹל דְּמֵי

غىلى خىلىك خىنىكىك خىنىكىك خىنىڭ كىنىڭ אַמָּב פֹּגִּטִּב אָט־פִּּיהָ לָקָחַת דִּפְּתַחַת יָת פּוּשִּה וְקַבֵּילִת יָת וְעַּמָּה אָנְיִר אָמָה מִן הַאָּבְיָה וּבְעָּן וּבְעָּן לִים אַהָּ מִן אַרְעָּא

> מו טום וו בעבר יבקירבניה: מְנֵיה וּמִשְׁמִינִיהוֹן וַהָּוָת רַעַּנִי וֹבַבַּעְ אַנֹנוּ אַבּ בוּאַ מִבַּבָּנבּי

unto Abel and to his offering; thereof. And the LORD had respect firstlings of his flock and of the fat And Abel, he also brought of the

very wroth, and his countenance He had not respect. And Cain was but unto Cain and to his offering

And the LORD said unto Cain:

thy countenance fallen? Why are thou wroth? and why is

rule over it.' thee is its desire, but thou mayest sin coucheth at the door; and unto lifted up? and if thou doest not well, If thou doest well, shall it not be

and slew him. rose up against Abel his brother, they were in the field, that Cain brother. And it came to pass, when And Cain spoke unto Abel his

prother's keeper? he said: 'I know not; am I my Where is Abel thy brother?' And And the LORD said unto Cain:

crieth unto Me from the ground. the voice of thy brother's blood And He said: 'What hast thou done?

blood from thy hand. mouth to receive thy brother's ground, which hath opened her And now cursed art thou from the

π

(+) וישע. ויפן. וכן וְמֶל מִנְמְמוֹ לֹח שַׁעָה, לֹח פּנה. וכן וְמַל יִשְׁעוּ (שמום ח, מ), חל יפנו. וכן שָׁעָה מֵעֶלְיוּ (חֿיוד יד, וי), פנה

בְּמָא בַּאֲחַוּךְ מִן יֶדְךְּ:

אַנא:

אַנוּנְיִבְּ מַבְּבְן שְׁבַׁתִּי מִן אַבְּמָאִי

זבהלו בהטובו למפל מו

נאמר מא הברהא פל דם

וֹאָמֶר לָא יָבֹהֹלָא שׁלָּמָר אָשׁיַ

אָם לָא טַּעוּר נָאָם טַּעוּר

למור מוניר לאטפרעא מנד

מיבְרָך לְיוֹם דִּינָא הַשְּׁאָר

וְמִּטְבִּיִע לְבַּ וֹאָם לָאַ עוָמִּיִב

וֹאַמֹּר וֹוֹ לַלֵּוֹן לַמָּא שַׁכֿוּנּ לַנַּ

במלא יטפור לפון לטבא

ילַלוֹן ילַליוֹבְנִיה לָאִ עוֹנִי

ילְמֶא אִנְיְבְּבִימִוּ אַפַּּר:

נאטכלומו אפוטו:

בבל אַשוּבוּ וַלַּמָּלְיִבּי

نظفظرط خك:

חשוקחו. של ממאם, סיא ילר סרע, ממיד שוקק וממאוס לסכשילך (שס): ואחה חמשל בו. אס מרלס ממגבר עליו (שס): (ד) הלא אם תיטיב. כמרגומופירושו: לפחח חטאח רובץ. לפממ קנרן מעלמן שמור (מדרש לגדס): ואליך מעליו: וישע. ירדה אֹשׁ וְלְמַבֶּה מנחחו (פֹּם"ו):

(9) אי הבל אחיך. לסכנם עמו בדברי נחם, אולי ישוב ויאמר אני סרגמיו וחעאמי לך: לא ידעהי. נעשס כגונב דעת (8) ויאטר קין. נכנם עמו בדברי ריב ומלס, לסמעולל עליו לסרגו. ויש בוס מדרשי אגדס, אך זס ישובו של מקרא:

סעליונס: השומר אחי. לשון מימס סול, וכן כל ס"ל סנקודס במעף פמ"מ:

(10) דמי אחיך. דמו ודס ורעיומיו. דבר אחר, שעשה בו פלעים הרבה, שלא היה יודע מהיכן נפשו יולאה (מנהדרין לו:):

Sī

יַּהְרָּהֶר בְּאָרֶץ: برواء صدحباد چاك بره ببه چنمور مرجد چك جهچم بدخ. בּּי. תַּעָּבְרָ אָטַבְתַּאָבְלְאַ בְאָב אָבוּ הִפָּבְּטַ בָּאָבהָא לָא תוֹסָרַ

citcins) מְנְמֵאֵ: (בספרי ספרד ואשכני מִלְמִשְׁבַּק: נוֹאַמֶּׁר אֵנוֹ אָּבְיִנְינִי לּבוִבְ הַּנְנִי נֹאֵמֶּר אַנוֹ שַבָּם נִי סֹנִּי שִּנְבִי

לה ולע בּאָבא וֹבִינִע כַּלְמַהֹּאִי קאַדְמָה ימפָּנֶיף אָסְתֻּר וְהָיִיִּתִּי بيأ يْرِنْكُمْ كَنْدُ بَنْكُ يُولِانُ فِيرَا

לְבַּלְנֹן אָנִים לְבַבְעָהׁ. תַבּנִים_אָטִוּ י לון שׁבְעָּתִים יָקָם וּיָשֶׁם יְהֹוָה ניַּאִמֶּר לַוֹּ יְהוָֹה לָבֵּוֹ בָּלְ־הֹהֵג

באבאבנו לבתנה הבו: א ניצא קון מלפְּנֵי יְהְוָה נִיִּשֶׁב

שַׁבְיּ בְּאַבְעָאַ:

בישקה יקטלנוי: ממלמק ולכו פאבמא ויהי פל לית אַפַּשְׁר לְאָמֶלֶרָא וֹאִינִי, מהל אפּר אַרְעָא יִמִן בַּרְעָרָ בא טבולטא לטו ווָמֹא בון

בּבוֹיל בְּלְאַ לְמִלְמַלְ יָמִיה בָּל מנוש למנו גל לפון אטא לון לְמִּבְׁמִׁנִי בַּנוּן וֹטְפַּבַת נאמר ביה ין לבן כל קטוליא

خَرْفُتُم لِمُ يَأْدُمُ لِمُ خُرُفُتُهُ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ בּאָבה לַלְי וּמִמֹלְמַלְ בַּעַוֹנִי נופט און מן אבם זו וימיב

> earth.' wanderer shalt thou be in the thee her strength; a fugitive and a shall not henceforth yield unto When thou tillest the ground, it

punishment is greater than I can And Cain said unto the LORD: 'My

findeth me will slay me. come to pass, that whosoever wanderer in the earth; and it will and I shall be a fugitive and a and from Thy face shall I be hid; this day from the face of the land; Behold, Thou hast driven me out

should smite him. for Cain, lest any finding him sevenfold.' And the Lond set a sign vengeance shall be taken on him Therefore whosoever slayeth Cain, And the LORD said unto him:

the land of Mod, on the east of presence of the LORD, and dwelt in And Cain went out from the

דמי אחיך וגרי. וסגני מומיף לס קללס לללך, לל מומף מם כחס (מ"ל סכל דבור למד ממן סלדמס עד כלן): (11) מן האדמה. יומר ממס שנמקללס סיל כבר בעונס, וגס בוו סוסיפס למעולו: אשר פצמה את פיה לקחת את

(12) גע ונד. אין לך רשות לדור במקום אחד:

(13) גדול עוני מגשוא. בחמיס, אחס מישן עליוניס וחחחוניס, ועוני אי אפשר למעון (ב"ר כב, יא):

כל מקום שסלך, סימה האכן מודעועת מממיו, והצכיים אומכים פוכו מעליו, והו שהכג את אמיו: שרום מורחים קולעם בכל מקום אם הרולחים, שואמר או יַבְּדְּיל משֶׁם וגוי מִוְרָשָׁם שֲמָשׁ (דברים ד, מא). דבר אחר בארץ נוד, . אביי כשגורש מגן עדן, שנאמר וַיַּשְׁבַּן מְקַדֶּס לְגַן עַדֶּן וגוי, לשמור את שמירת דרך מבוא סגן, שיש ללמוד שסיס אדס שס, ומלינו (16) ויצא קין. ילה נהכנועה כגוונ דעת העליונה: בארץ נוד. בהרן שכל הגולים נדים שם: קדמת עדן. שם גלה שנאמר ומוּרַשַׁבֶּס כוי, ועכשיו בשביל עון זס לא ייראו ממני החיוח ויהרגוני, מיד וישס ה'לקין אוח, החזיר מוראו על הכל: עדיין לא סיו שייכא מסס, כק אביו ואמו, ומסס לא סיס יכא שיסכגוסו, אלא אמכ, עד עכשיו סיס פסדמי על כל סמיום, כמו לְכֹחֹשׁ וּלְשֶׁר: וישם ה׳ לקין אות. מקק לו חום משמו במלחו. (ס"ח) כל מולחי יהרגני, הצהמום והחיום, הצל בני חדם שעור וספסח לא יבא אל מוך סבים, סמכס את אלו אני אעשנו ראש ושר, כאן קלר דבריו, ובדברי סימיס (א יא, ו) פירש יִפְיֶס . אבל דבר הכמוב ברמו, כל מכה יבוסי ויגע בלנור ויקרב אל השער ויכבשנו, וֶאָׁמ שַּעָּוְרִים וגו', וגם אומס יכה על אשר אמרו גערס סיא, שלא מסא בריס מויקמו. וכיולא בו וַיאֹמֶר דְּוִד כְּל מַבֶּס יְבוּאֵי יְוִגַּע בַּבְּנוֹר (שמואל־ב ה, ח), ולא פירש מס יעשס לו, ממנו, שיעמוד למך מבני בניו ויסרגסו. ופוף סמקרא שאמר שבעמים יוקס, וסיא נקמם סבל מקין, למדנו שמחלם מקרא לצון לו, כך וכך עונשו, ולא פירש עונשו: - שבעהים יוקם. איני רולה להנקס מקין עכשיו, למוף שבעה דורות אני נוקס נקממי (SI) לכן כל הורג קין. זה אחד מן המקראות שקלרו דבריסס ורמוו ולא פירצו, לכן כל הורג קין, לצון גערה, כה יעצה

ئاڈرك: וּנִלְבָאְ מָּהַם בַּלְּגָר כָּמָּם בַּלָּגָ "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

\$4_44: אָם_מְּנִוּהְאָץְלְ וּמְּטוּהָאָלִ יְלָר וּמִטוּיִיאָלְ אִנְלִיד יָם מָּטוּהָאָלִ אַנְלָג אָנַר מְּנִוּנִיאָל וּמְוֹנִינִאָל זְלַגְ וֹמִנֹג אִנְלָנִג זֹנַ מְנוּנִאָל וּיִּנְבֶּע בְיְהַנִיּף אָת־שִּילָּד וִשִּׁילָד

הְאַחַת עְּבְּה וְשָׁם הַשָּׁנֵית צִּלְּה: مسع، ريم الراب المالية
אַבְי ישָׁב אָהֶל יִמְקָנָה: נַמַּלֶר עְּדֶר אָת־יִבְּלְ הַנֹּא הַיְּה

בל הפפש בנור ועונב: יי וֹמֶם אֹטִוּו וּנְבָל הַנּא בַּוְֹע אַבְּׁנִ

بخَلَيْمٌ تَكْتَابِكَ فَيَحَرِ كَانَا تَظَمُّكِ: ְּצְּקְּׁה גַּם־הָּוֹא יֵלְיְדִּתֹ אֶת־תַּוּבַל וִצִּלְּה אַף הִיא יְלֵידַת יָת חּוּבַל בַּיִן לְשֵׁשׁ בְּלְ־חֹרֵשׁ נְחִשֶׁת פֵּוֹ הוּא הַנְה רְבְּחוֹן דְּכָל

וַנְּיָרַע קַּיִן אָרדאִשְׁהֹוֹ וַתְּחָר וִידַע קִין נָחְ אָחָתֵיה וְעַדִּיאָת

ימניאָאָל אִילִיד יָת לְמֶּב: וֹאִטְוֹכִיג בַשְׁנִינִב זִים הֹינִב

پېز ۲: מוֹם שׁבֹּא מֹבִר וֹמִים שׁנִינִימֹא ונסיב ליה למף תרתין נשין

ַ וְבְּבְּעַן בְּנְטְבֵּר מָמֶּבְּנָן וְמֶבֵּר בְּבְּעַן בְּנִטְבֵּר מָמֶבִּנְן וּמֶבוּ

וֹאֲבוּבֹא: פום נללא ג'במ, ומר כּנָּרָא בביון דְכָל דִּמְנַגַּן עַל וְאָוִם אַבוּנִי. יוּבָל בוּא בַוֹנִי

נאָטַמיה דְּתוּבַל קון נַעְּמָה: בּוֹבְתְּי הַבִּיבַע נִטְהָא יִבַּבוֹלָא

> Euoch. of the city after the name of his son builded a city, and called the name conceived, and bore Enoch; and he And Cain knew his wife; and she

begot Lamech. begot Methushael; and Methushael Irad begot Mehujael; and Mehujael And unto Enoch was born Irad; and

and the name of the other Zillah. wives; the name of one was Adah, And Lamech took unto him two

61

81

have cattle. father of such as dwell in tents and And Adah bore Jabal; he was the

handle the harp and pipe. he was the father of all such as And his brother's name was Jubal;

was Naamah. iron; and the sister of Tubal-cain cutting instrument of brass and Tubal-cain, the forger of every And Zillah, she also bore

- (עו) ויהי. קין בונס עיר, ויקרה שם סעיר לוכר בנו הנוך:
- מת משמו בן מו בת, וכשסום מומר ילד, מדבר בזריעת סמיש, וסומ בלע"ז מניידרי"ר: נישמר"א בלע"ו, וזריעת מולדות סאיש אינזינד"ר בלע"ו, כשסוא אומר סוליד בלשון ספעיל, מדבר בלידת סאשס, פלוני סוליד (18) ועירד ילד. יש מקום שהוא אומר בוכר הוליד, ויש מקום שהוא אומר ילד, שהלידה משמשת שתי לשונות, לידת האשה
- ממר <u>בַ</u>מֶּל בַּקְנְסֶׁה בַּמַּקְנֶה (ימוקסל מ, ג), וכן וסמיו מופש כנור ועוגב, לומר לעצודת סלילים: 'באני, וכשכלה המרעה במקום וה הולך וחוקע אהלו במקום אחר. ומדרש אגדה (ב"ר) בונה בחים לעבודת אלילים, כמה דאת (OS) אבי ישב אחל ומקנה. סוא סיס סראשון לרועי בסמות במדברות, ויושב אסלים הדש כאן וחדש כאן בשביל מרעס ממאכלו), עדס מרגוס של מורס: 👚 צלה. סיא של משמיש, על שם שיושבת ממיד בללו, דברי אגדס סס בבראשים רבס (שס): לא יִימִיבּ, (ב"ר כ"ג, ב) כמו שמפורש באגדת חלק: עדדו. היא של פריה ורביה, ועל שם שמגונה עליו ומוקרת מאללו (ק"א ומקושטח ככלה ומאכילה מטדנים, וחברתה נוופה ואבלה כאלמנה, ווהו שפירש איוב (כד, כא) רֹעֶה שַּקְרָה לֹא הַלְּלְתָּנָה סיס דרכן של דור סמצול, אחם לפריס ורציס ואחם לחשמיש, זו שסיא לחשמיש משקס כום של עקרין (מ"א אינו) כדי שחעקר, ועמד למך לאחר שהוליד בניס ועשה דור שביעי, והרג את קין, והו שאמר פי איש קבנ,מי לפּצְשִׁי וגוי: שהי בשים. כך (91) ויקח לו למך. לא סיס לו לפרש כל זה, אלא ללמדנו מפוף סענין שקיים הקצ"ה הצמממו, שאמר שצעמים יָקֶם קין,
- אלא לשון פוֹעֵל בליר"י, שהרי נקוד קמץ קמן, ומעמו למטה, כלומר מחדד ומלחלם כל כלי אומנוח נחשח וברול: <u>נ</u>ענוה. היא לושש כל חרש נחשת וברול. ממדד לומנים נמשמ וברול, כמו ילְמוֹשׁ שִינִיו לִי (חֹיוִב מוּ, מ), מורש חֹינו לשון פוּשֶל בּמְּגו"ל (22) חובל קין. מיכל אומנמו של קין. ומוכל לשון מכלין, מיכל והמקין אומנמו של קין לעשות כלי זיין לרולמים (ב"ר):

ĬîĠĸ ĠŪĠĊĠĸ אמבעי בי איש הבונהי לפצעי عَمَّ سُرِيمِ الأَنْ بِشِ كُرْبِ سَهِيَرِبَ ل

מְבֹּגִּׁים וְמִבֹּגִּיב: to פֿר שְׁבְּעָרָה יַפַּם בְּוֹן וְלֵמֶבְ צֵּבֵר שִּבְּעָּר דְּרָרוֹ אִטְּלְיִאִּנִּ

بُحُد خ، لَتَلَاز كَالَا: שֶּׁת־לֵי אֶלְהִים זֶנִיע אַהָר תַּחָת בְּוֹ וֹשַׁלֵבֶא אָּעַ הָּמִוּ הָמִע בֹּּג رَوْكِ مِ كِلِّ لَا لَا يُؤْكِ مِنْ الْمُؤْكِ لِيَرِيْكِ لِي الْأَخْلِ لِي الْأَخْلِ لِي الْأَخْلِ ل

בְּשֵׁם יְהַנְה: (o) אָר־שְׁמִוּ אֱנִישׁ אָנִי הוּהַל לַקְרָאׁ

جَنَات جِرِي بِيَكَارَاتُ هِيُتِ جَيَّانِ لِي يُخِدُ بِيَنَالِهِ ۚ בסמ״ך גדולה) תּוּלְדָת אָדֶם זָרַ סָפֶּר (בספרי תימן סַׂפֶּר

אָלהָים עִּשָּׂה אֹהְוֹ:

: كالمُالَة עבילית דרדיליה ישָׁמִיצֵי שוִבְין לְמָמָת וְאַר לָא מִילִימָא למגלית דבדיליה אַנָא סָבֵיל אַהּוטָא לְמִוֹמָרִוּ לָא װּבָּרָא וֹבְּלַע מִתֹּמֹא לַלִי וָמָּוּ לָמָנִי נאָמַר לֶמֶךְ לִנְשִׁנְהִי עַּדְה

מבמן ושבעה: خظنا تخلا خجشك فتي

בר אָמַרוּ מַלוּ הַבֶּל דַּקַמָלִיה מָט אָבוּ אָמָבַט וֹנַד לָי וֹנֹ וּילִידַת בַּר וּלָרָת יָת שְּׁמֵיה וידע אָדָם עוֹד יָת אָהָהֵיה

せいはい בולני ללני וּלְשָׁת גַּם־הוּא יָלַד־בַּן נִיקְרָא יִלְשָׁה אַף הוּא אָתִילִיר בּר

מִלְּגַּלְאָׁע בֹּמִּמֹא גַּוֹנִי: ולבא זנו הַמוּנוּ אָנוָה לכוּן

בברא ון אָרַם בּרְמוּת אֶלְהַים בין ספר תולדת אָדָם בְּיוֹמָא

> for bruising me; wounding me, And a young man speech; For I have slain a man for wives of Lamech, hearken unto my Adah and Zillah, hear my voice; Ye And Lamech said unto his wives:

sevenfold. Truly Lamech seventy and If Cain shall be avenged sevenfold,

of Abel; for Cain slew him.' appointed me another seed instead name Seth: 'for God hath and she bore a son, and called his and Adam knew his wife again;

upon the name of the LORD. Enosh; then began men to call born a son; and he called his name And to Seth, to him also there was

made He him; created man, in the likeness of God of Adam. In the day that God This is the book of the generations

סרבס (מנמומא): שבעים ושבעה. לצון רבוי שביעיום אחו לו, כך דרש כ' מנמומא (בראשים יא). ומדרש בראשים רבס (24) כי שבעתים יקם קין. קין שסרג מזיד נמלס לו עד שבעס דורות, אני שסרגמי שוגג לא כל שכן שימלס לי שביעיות וסלא שוגג אני ולא מזיד, לא זסו פלעי ולא זסו מבורמי (מנמומא): בצעי. מכם מרב או מן, מקאדור"ה בלע"ו: סוא נסרג, וכי אני פלעמיו מזיד שיסא ספלע קרוי על שמי, וילד אשר סרגתי למבורתי נסרג, כלומר על ידי מבורתי בממיס, בנו ביניסס וסרגו, וסיו נשיו פורשות ממנו, וסוח מפיימן: שמען קולי. לסשמע לי למשמיש, וכי היש חשר סרגתי לפלעי מושכו, וראה את קין ונדמה לו כחיה, ואמר לאביו למעוך בקשת והרגו, וכיון שידע שהוא קין וקנו, הכה כף אל כף וספק את (32) שמען קולי. שהיו נשיו פורשות מתנו מתשמיש, לפי שהרג את קין ואת תובל קין בנו, שהיה למך תותא ותובל קין אמנו של נמ, בבראשים רבה (כג, ג):

כל שכן שימלו לי שביעיום סרבס, ווס קל ומומר של שמום, אם כן אין סקדוש ברוך סוא גובס את מובו ומקיים את דברו: . אם סבל, שסיס איש בקומס וילד בשנים, שיסא זרעי כלס באוחו עון, ומס קין שסרג נחלס לו שבעס דורוח, אני שלא סרגמי לא דורום, אמרו, מס אנו יולדום לבסלס, למסר סמבול בא ושומף אם סכל, וסוא אומר לסן וכי איש סרגםי לפצעי, וכי אני סרגמי (כג, ד), לא הכג למך כלוס, ונשיו פורשות ממנו משקיימו פרים ורביה, לפי שנגורה גורה לכלות ורעו של קין לאחר שבעה

(62) אי הוחל. לשון מולין, לקרם אם שמום האדם ואם שמום העלבים בשמו של הקב"ה, לעשומן אלילים ולקרומן אלהום ידך, מיד וידע אדס וגו', ומסו עוד, ללמוד שנמוספה לו מאוה על מאומו. בבראשים רבה (כג, ה): עשר מלוחכם והוא יעשה אח שלו, אמרו לו קשוע עלמך חחלה, והלא פרשח מאשחך זה מאה ושלשים שנה משנקנסה מיחה על (32) וידע אדם וגוי. בא לו למך אלל אדס הראשון וקבל על נשיו, אמר להם, וכי עליכם לדקדק על גוירמו של מקום, אחם

(ילקוש פוף בראשית):

male and female created He them,

(I) זה ספר חילדות אדם. זו סיל מפירת מולדת לדס, ומדרשי לגדס יש רביס: ביום ברא וגוי. מגיד שנייס שנברל אָּטַ-מְּטְׁבְלְאֶּלְ: נִי מִטְּלְאֶּלְ: נִי מִטְּלְאֶּלְ: נִי מִטְּלְאֶּלְ: נִי מִטְּלְאֶּלְ: נִי מִטְּלְאֶּלְ: begot Mahalalel. And Kenan lived seventy years, and וּהְשָׁע מֵאָוֹת שָׁנָה וַיָּמְת: (ס) נְחַמְישׁ שָׁנִין יִמִית: hundred and five years; and he died. ٣ تَنْكُدر خُحُــِنْيْدَ لِجُرْبِهِ لَاقْلِهِ هَٰذِبَكَ π וֹנִיוֹן כַּלְ יוֹמִן אָנוֹשָ שַּׁמָּת מַאָּע And all the days of Enosh were nine מאות שְּנְה וּלְוֹב בַּנִים וּבְנְוֹת: הֹּנוֹ וֹאִנְכֵוֹ בֹּנוֹ וּבֹנוֹ: years, and begot sons and daughters. عرذا بَاشِم عِهٰدِت نَهٰذِت نَهٰمَرِت כולן שַּבְּינוֹ בְּאָר וַשְׁבָּינִהְ הַּסְבִינ Kenan eight hundred and fifteen o זְיְתְיִי אָנִישׁ אַחְרֵי הוֹלִידָוֹ אָת־ ΟĪ נְחַנְא אֵנְיָה בַּתַר דָאוֹלֵיד יָת And Enosh lived after he begot ە ﺯﯦﺘﺮ ﭘﯧﺪﺯﻩ ﻣִשְׁעִים שְׁנָה וּיִּלְּד וַהְיִא אָנִישׁ מִשְׁעִין שְׁנִין וְאִילִיד מְהְקְיִים מְשְׁעִים שְׁנָה וַיִּלְיד יָה בִינְן: begot Kenan. And Enosh lived ninety years, and נַיְּמְת: (ס) וֹעֹבׁעֹא הֹסִבׁוּ הָּלָּגוֹ וּמִגע: מַשְּׁבִּע שַּׁלְּע יַהְשָּׁע מַאָּיִת שְּׁלְּהַ hundred and twelve years; and he 8 וַהְוֹי כְּל יוֹמֵי שֵׁת הְשָׁע מָאָר ځر_¦ټږ_**ې**ك ۵۵۲۵ And all the days of Seth were nine מְּלְנִי וֹּיִנְבֶּע בַּלִּים יִבְּנְוְתַיּ לאוליד בנין ובנן: begot sons and daughters. אָנושׁ שָׁבַע שְׁנִים וּשְׁמֹנֶה מֵאָוֹת אָנוָהְ שַּׁלֵּוֹ. מִאָּע וַהָּבֹּה הָּוֹגוֹ eight hundred and seven years, and ² וְיְחִי שֶׁׁת אֲחֲבֵיל הוֹלִידָוֹ אָתַ וְחָוֹא שֶׁר בְּתַר דְּאִנְלֵיד יָת And Seth lived after he begot Enosh <u>וּיִּוְלֵּע אָטַ אָּלוָה</u>: נאוליד יָה אָנוֹשׁ: years, and begot Enosh. 9 " וֹנְיִנְיִבְ מֵּע טִמְּמִ מְּלִּנִם וּמִאָּע מִלְנִי וַטִּנִא מֵע מִאָּע וַטִמָּנָת מָּנִנִּן And Seth lived a hundred and five נַיְּמְת: (ס) הְשְׁשְׁיִם וּשְׁלְהַ וּשְׁלְשִׁים שְׁנְּהָ הְשִׁלְתִין שְׁנִין וּמִים: and he died. were nine hundred and thirty years; נְהָוֹנִ כְּלְ יוֹמֵי אָרָם דַּהָנָא הְשָׁע וּיִבְיּוּ בְּלְ־יָמֵי אָדָם אֲשֶׁר־חַׁי And all the days that Adam lived בְּנִים יבְנִות: daughters. אָת־שֶׁת שְׁמְנֶת מֵאָת שְׁנְוָת וֹיִּלְר יָת שָׁת מַמְנִי מִאָּה שִׁנִין וְאִילֵיד years; and he begot sons and begot Seth were eight hundred ŧ , וַיְּהְיָרְ יְמֵי־אָּדְׁם אַחֲרֵי הוֹלִירְוֹ וַהַוּוֹ יוֹמִי אָדָם בְּתַּר דְאוֹלֵיד And the days of Adam after he אָר־שְׁמִוֹ שֵׁר: אַטַ-שְׁמֵּוּ שֵׁנֵי: נּלֶבְאָ נִי שְׁמֵנִיה בְּּדְמִוּתִיה דְּּדָמֵי כִּיה נְּיִּלְרְ בִּּדְמִוּתִי בְּצַלְמִוּ נִיּקְרָא נְאִנְלֵיר בִּּדְמוּתִיה דְּּדָמֵי כִּיה called his name Seth. own likeness, after his image; and thirty years, and begot a son in his
 לִינֵוֹ אַבְּם הַּלְתֵּהֵם וֹמִאַעְ הַּלְּנֵע וַנְוֹנִאַ אַבַם מִאַּנִי וּנִיְלְטִין הַּנִּוֹן
 And Adam lived a hundred and ַנּיקָרָא אָת־שְׁמָם אָרְׁם בְּיִּוֹם יִמְתוֹן וְּקָרָא יָת שׁוֹמְהֹוֹן אָרָם הְבַּרְאָם: were created. name Adam, in the day when they and blessed them, and called their זְבֶר וּנְקַבֶּה בְּרָאָה וַיְבְּרֶךְ אֹהָם דְּכִרְ וְנִיקְבָּא בְּרָאָנוּן וּבְּרֵיךְ

(3) שלשים ומאח שנה. עד כלן פירש מן סלשס (עירונין ימ: ב"ר):

۵۱۲،۲ (۱۳۲):

ध्य	نېت، چِל־יָמֵי חֻגִּיִּךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁיםׁ שְּנְּה יִשְׁלְשׁ מֵאִיֹת שְּנְה:	زيرز چَرَّ יنير ۾ِيئِ ۾ِخِٰم مِهِٰم إَضِّمِرا زِيَيْرَتُ ضِّرِا:	And all the days of Enoch were three hundred sixty and five years.	£7
77	رיִחְהַלֵּךְ חֲגֹוּךְ אָתִּהְאֵלֹהִים אָחֲרֵי הוֹלִירַוֹ אָתִּהְמִּישֶׁלַח שְׁלִשׁ מֵאִית שְׁנְה וַיִּוֹלֶר בְּנִים יְבְנְוֹת:	בּֿעֿר דְּאַנְלֵיד יָתְ מְתוּמֶלַח	And Enoch walked with God after he begot Methuselah three hundred sand begot sons and daughters.	77
17	ַנְיָתִי חַנְּוֹךְ חַמֵּשׁ וְשִׁשָּׁים שְׁנַָה נַיּוֹלֶּד אָת־מְתּיּשְׁלַח:	וְאִוּלֵיר יָה מְתּוּשְׁלָה: נְאַנְלִיר יָה מְתּוּשְׁלָה:	And Enoch lived sixty and five years, and begot Methuselah.	17
07	ַנִיְהְיוּ בְּלִ־יְמֵי־יֶּהֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שְׁנְה וּהְשָׁע מֵאָוֹה שְׁנָה נַיְמְה: (ס)	וְשְׁמִּין וְתַּרְמֵּין שְׁנָין יִמִּית: יְשְׁמִין וְתַּרְמֵין שְׁנָין יִמִית:	And all the days of Jared were nine hundred sixty and two years; and he died.	07
бі	ַנְיָחִי־יָּבֶד אַחֲבֵי הוֹלִידַוֹ אָתַ חֲנְוִּךְ שְׁמֹנֶת מֵאָוֹת שְׁנָת וַיְּוֹלֶד בְּנִים וּבְנְוֹת:	וְחָנִא יָבֶר בְּתַר דְּאוֹלֵיד יָת חֲנוֹךְ תַּמְנֵי מְאָה שְׁנִין וְאוֹלֵיד בְּנִין וּבְנָן:	And Jared lived after he begot Enoch eight hundred years, and begot sons and daughters.	бі
81	נְמְאָנֵי מְּלְנִי נְּנְבְּרְ אָנִי־חֲנְוְרְּ: בְּיִחִי־יֵּבֶר שְׁתַּנִים וְשִׁשָּׁים שָׁנָה	שְׁנְין וְאִילֵיד יְתְ חֲנִוֹף: נחָנְא יֶבֶר מְאָה וְשְׁתִּין וְתַּרְתֵּין	And Jared lived a hundred sixty and two years, and begot Enoch.	81
Źτ	رْ: הְיוּ בְּלְ־יְמֵוּ עַהֲלַלְאֵׁל חָמֵשׁ וְהִשְׁעִּים שְׁנְּה וּשְׁמֹנֶה מֵאִיה שְׁנָה رِימְת: (ס)	נְהְנִיר: הְאָה וְהִשְׁעִין נַחֲמֵישׁ שְׁנִין נְהְיה:	And all the days of Mahalalel were eight hundred ninety and five years; and he died.	Ľτ
91	ַנְיָחֵי מְחֲלֵלְאֵּל אֲחֲרֵי הוֹלִירָוֹ אָת־יֶּבֶר שְׁלִשָּיִם שְּׁנְּה ישְׁמֹנֶה מֵאִית שְׁנְה וַיִּילְר בְּנָים וּבְנְוֹת:	מְּנֵּנְוֹ אִנְלְנִי בְּנֵּנִוּ וּבְּנְוֹ: זְנֵי זְנֵבְי מַמְנֵּנִ מְאָנִי וּהְלְנִיוּ זְנִינִאְ מִנְוֹלְלָאֵלְ בְּתַּר דְּאִנְלִיִר	And Mahalalel lived after he begot Jared eight hundred and thirty years, and begot sons and daughters.	91
Sī	֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֡֝֓֓֓֓֓֓֓	אָנוּן וֹאִנְקְיִר נִים זְבֶּר: וֹשְׁנֹא מִשְׁלְלָאֵּלְ אִשִּׁוּן וֹשְׁמִּיִּא	And Mahalalel lived sixty and five years, and begot Jared.	ςτ
† 1	וּקְשָׁע מֵאָוֹת שְׁנָה וַיָּמְת: (ס)	וַהַוּוֹ כְּל יוֹמֵי קִינָן חְּשָׁע מִאָּה וַעֲּסַר שְׁנִין וּמִיח:	And all the days of Kenan were nine hundred and ten years, and he died.	† ī
ετ	ַנְיָתִי קֵּנְּלְ אַתְּבֵיל הוֹלִירַוֹ אָתִר מְתַּלַלְאֵל אַרְבָּעָים שָּׁנְּת ישָׁמֹנֶת מֵאָזֹת שְׁנְתְ וַיִּילְר בְּנָים וּבְּנְוֹת:	אָנּגוּ וֹאִנְלְגִּיִ בְּנִגוּ וּבְּנָוּ: מִנִּזְלְאָרְ טַּמָנָּוּ מִאָּיִ וֹאַבְבָּמִּגוּ וַנִּזְיָאִ פֿוּנָוֹ בְּתַּב בַּאִנְלָנִי זִּיִ	And Kenan lived after he begot Mahalalel eight hundred and forty years, and begot sons and daughters.	ετ

τξ	ַנְיָהִי בְּלִיְנִמִּי־לֶּמֶּךְ שֶׁבַעּ וְשִׁבְּעִיםׁ שְׁנְה וּשְׁבַע מֵאָוֹת שְׁנָה וַיְמְה: (ס)	וְשִׁבְּעִין וּשְׁבַע שְׁנִין וּמִית: נְהַבְּעִין וּשְׁבַע שְׁנִין וּמִית:	And all the days of Lamech were seven hundred seventy and seven years; and he died.	īξ
95	ַנְיָחִי־לֶּמֶּךְ אַחֲבֵי' הוֹלִירָוֹ אָתִּ בְחַ חָמֵשׁ וְתִשְׁעִיםׁ שִׁנְּה וַחֲמֵשׁ מֵאָת שְׁנְה וַיִּלְּד בְּנִים וּבְּנְוֹת:	מְּנֵּנִן נְאַנְכְּיִר בְּנָרֵן וְבְּנָן: נְחַ חֲמֵישׁ מְאֶׁה וְתִּשְׁעִּין נְחֵי אֵנְלֵיד בְּתָר דְּאִנְלִיד יָת	And Lamech lived after he begot Noah five hundred ninety and five years, and begot sons and daughters.	30
	ַנִּקְּבָא אָת־שְׁמָוֹ נִתַ לֵאמָׁר "הֶּה יְנַתְמֵנִי מְמַּעֲשָׁנִי יִּמִּעִּצְּבָּוֹן יָבִינִי מִן־תֲאַרְמְׁה אֲשֶׁר אֵרְרֶה יְהֹנְה:	וּקְרָא מָן אַרְעָא דְּלְטָה וָיָ: יְנְחֲמִנָּא מֵעוּבְרָנָא וּמִלִּיאוּת יְרָנָא מִן אַרְעָא דְּלְטַה יִיָּ:	And he called his name Noah, saying: 'This same shall comfort us in our work and in the toil of our hands, which cometh from the ground which the LORD hath cursed.'	67
82	ַנְיְחִי־לֶּמֶךְ שְׁתַּיִם יִשְׁמִנִם שְׁנָה יִּמְצַּׁת שְׁנָה וַיִּילֵר בֵּן:	מִּנֵּנו נֹאנְכְנִר בַּר: נְחָנְא כְמָנֵּ מִאָּה נִחְטָּנֵן וְתַּרְתֵּיוֹ	And Lamech lived a hundred eighty and two years, and begot a son.	82
Lτ	ַנִּקִיוֹ בְּלִ־יָמֵי מְתִּישֶׁׁלַח מִשָּׁעּ יְשִׁשִּׁים שְׁנְה יִּקְשָׁע מֵאָוֹת שְׁנָה יַיְמְת: (ס)	מָאָר וְשִׁמִּין וּחָשָׁע שְׁנִין וּמִיח: נְהָוֹי בְּל יוֹמֵי מְתִּישֶׁלֵּח הְשָׁעַ	And all the days of Methuselah were nine hundred sixty and nine years; and he died.	Lτ
97	ַנְיָחָי מְתִּישָׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידָוֹ אָת־לֶמֶךְ שִׁתָּיִם יִשְׁמִּוֹנִם שָּׁנְּה ישְׁבָע מֵאָוֹת שָׁנְְה וַיְּוֹלֶר בְּנָים יבְנְוֹת:	יִבְנְן: יְתְ לְמֶּךְ שְׁנָרֵן וְאִיִלְיִר בְּנִין יִת לְמֶּךְ שְׁבָּע מָאָה יִהְמָנֵן יַתְיְאָ מְתִּיִּמֶלְם בְּתַּר דְּאִיְלִיד	And Methuselah lived after he begot Lamech seven hundred eighty and two years, and begot sons and daughters.	97
שביתי	וְיָחֵי מְתּישֶׁלַח שָׁבַע וּשְׁמֹנִים שְׁנָה וּמְצַּת שְׁנָה וַיּוֹלֶר אָת־ לְמֶף:	וְאָבֹּה אָנוֹן וֹאִנְלְיִב נִׁט לְמָּבׁ: וֹטִוֹא מִטוּאָלְט מִאָּט וּטִׁמָּוֹן	And Methuselah lived a hundred eighty and seven years, and begot Lamech.	SZ
ŧz	ַנּיְהְהַבֵּלְרְּ חֲנִיֹרְ אָתִּ חֲאֶלִיתִים נְאֵינֶנֵנִּי בְּי־לְקָּח אֹתִי אֶלְהִים: (ס)	וְלְנִׁטְנְיִנִי אֲבֵר אֲמִית יָמִיה יָנִ: יְנִיבְּיִרְ הְנִידְלְמָא דַּיִי	And Enoch walked with God, and he was not; for God took him.	† z

(+≤) ויההלך חנוך. לדיק סיס, וקל (מ"מ וקבל) בדעמו לשוב לסרשיע, לפיכך מיסר סִקב"ס ומילקו וסמימו קודס זמנו (שס כס, מ), וזסו ששינס סכמוב במיממו לכמוב ומיננו בעולס למלמות שנותיו (ב"ר): ⊂י לקח אוחו. לפני זמנו, כמו סִנְיִ לוֹמַת מִמְּךְ מֶׁת תַּמְתַּרְ עֵינֶיךְ (יחוקמל כד, מַוֹ):

(82) ויולד בן. שממנו נצנק סעולס (מדרש אגדק):

(92) זה ינחמנו. ינים ממנו אם עלבון ידינו, עד שלא בא נח לא סיס לסס כלי מחרישס, וסוא סכין לסס, וסימס סמרך מוליאס קוליס ודרדריס כשוורעיס חעיס, מקללמו של אדס סראשון, ובימי נח נחס, ווסו ינחמנו (חנחומא). ואס לא חפרשסו כך, אין עעס סלשון נופל על סשס, ואחס לריך לקרוח שמו מנחס (צ"ר):

וַנְיּלֶר נְחַ אָת־שֶׁם אֶת־חָם וְאָת־ וַיְהִי־נֹחַ בֶּן־חֲמֵשׁ מֵאָוֹת שְׁנָה וַהֵּנְה נֹחַ כַּר חֲמֵישׁ מְאָה שְׁנִין

פְּנֵוֹ חֲאֲבַמְוֹר וּבְּנְוֹת יֻלְּרָוּ לְחֲם: ע וְיָהִי בִּי־הַהַלְ הְאָּדְׁם לֶרִב עַּל־

לְּמָּוֹם מִכִּלְ אָמֶּׁב בַּבַּבוּי: הַאָּדְׁם כֵּי שֹׁלָת הַנְֶּּה נִיּקְּחָוּ לָהָם וּוֹבְאַנּ בַּנִיבַבְאָבְבִים אָעַבַבּנִוּעַ

וְחָיָי יִמְיִי מִאָּה וְעָשְׁרָים שְׁנָה: בְּאָבַם לַמְלָם בַּמִּנִּם נַוּאַ בַּמָּנִם ניַאַמֶּר יְהַנְּה לְאַ־יָבְוֹן רוּחֵי

מְמִנְלִם אַּנְשָׁר הַשָּׁם: (פּ) نْنْخُلُد خَتُنُه لِيَّهُلِد لِيَخْتِدُنِهِ لِمُهُلِد בְּנֵי הְאֶלְהִים אֶלְבְּנָוֹת הָאֶלְם בְּבַבְּים זְּלֵבְהַ אֲבֶּבְרֵ בְּאֵבְ בַּאֵנְ בַּאַנְּרְ בַּעַבְּרָ בַּוֹ בַּמֹאַכְרָן עוּפֹבֶיִם עַוֹּנִ בֹאָבֹתְ בּוֹמָנִם וּפַּבוֹא עַנוִ בּאַבֹהא בּוּנִמוּא

> نظك: לאוליד נח ית שם ית חם וית

> ۵۵٬۲۲۶ جابا: לְמִסִינִּ מַּלְ אַפּּנְ אַנְתֹּא יִבֹוֹטִא וְנַוֹנִי כַּר שָּׁרִיאַי בָּנִי אָנִשְׁאַ

> לְעִוּן נְאָוּן מִכָּלְ דָּאָנִירָעִיּיִ אַנֹהָא אָבו הַפּובו אַנוּן וּנֹסִיבוּ נְנַנַנְ בַּנָג בַבַּבַבָּנְא נִט בַּנִנַע

> וְעַּסְרֵין שְׁנִין אָם יְתִּיבוּן: בישׁין אַרְכָּא וְהִיב לְהֹוֹן מְאָה לביל האפון בסרא ועולביהוון לישא הדין בדמי לעלם וֹאַמֹּר וֹוֹ לַא וֹטַׁלַוּם בַּבֹא

> במהֹלִמֹא אֹנֹהָוֹ בַהְמֹא: ניקן אַפון גּבָּריָא לנו בלבלגא לנט לנט אואא

> > and Japheth. old; and Noah begot Shem, Ham, And Noah was five hundred years

unto them, earth, and daughters were born began to multiply on the face of the And it came to pass, when men

IΛ

78

whomsoever they chose. fair; and they took them wives, daughters of men that they were that the sons of nobles saw the

days be a hundred and twenty years." he also is flesh; therefore shall his not abide in man for ever, for that And the LORD said: 'My spirit shall

were of old, the men of renown. same were the mighty men that they bore children to them; the unto the daughters of men, and when the sons of nobles came in those days, and also after that, The Nephilim were in the earth in

סום, אלם בממלס אמס דורש אם שסום לדיק, ונולד כשסוא מסול, ושאברסס ילא ממנו וכו'. (בבראשים רבס בו, ג): בֶּן מֵסְׁס שֶׁנְס יָמוּת (ישעיס פס, כ), כחוי לעונש לעמיד, וכן לפני ממן חורס: - אח שם אח חם ואח יפח. וסלה יפת הגדול מעינו ולה סוליד עד המש מהוה שנה, כדי שלה יהה יפה הגדול שבבניו רחוי לעונשין לפני המבול (ב"ר כו, ב), דכהיב פִּי סַנַּעַר רשעים הם, יאבדו במים ורע (פ"א לורע של לדיק זה) ללדיק זה, ואם לדיקים הם, אעריה עליו לעשוח היבוח הרבה, כבש אח (22) בן חמש מאות שנה. אמר רבי יודן, מס עעס כל סדורות סולידו למאס שנס ווס לחמש מאות, אמר סקב"ס, אס

שֶׁלְסִיס (שס ז, א). – כי שבת הנה. אמר רפי יודן עפת כתיפ, כשסיו מעיפין אותס מקושעת ליכום לתופס, סיס גדול וכום ביי ממערבין בהם (פדר"א כב). כל אלהים שבמקרא לשון מרומ, ווה יוכיה וִשַּׁמָה מִּהְיֶה לוֹ לֵאלהִים (שמוח ד, מו), רָמֵה נְתַּמִיּץ (2) בני האלהים. בני השרים והשופעים (צ"ר). דבר אחר בני האלהים, הם השרים החולבים בשליחותו של מקום, אף הם

ומפוסר בסורס (פססיס ו:), כבר סיסה הגורס גוורס עשריס שנה קודס שסוליד נס מולדום, וכן מלינו בסדר עולס (פרק כח). שנה אאריך להם אפי, ואם לא ישובו, אביא עליהם מבול. ואם מאמר משנולד יפס עד המבול אינו אלא מאה שנה, אין מוקדם (שופטים ה, ו), כמו שקממי, וכן שַׁמַּשָּׁ מְדַבֵּר שִמִּי (שם ו יו), כמו שההה לף בשגם כמו בשגם: - והיו ימיר וגור. - עד ק"ך בשביל שגם ואח בו שסוא בשר, ואף על פי כן אינו וכנע לפני, ומה אם יהיה אש או דבר קשה. כיוצא בו עד שַקַּמָּמִי דְּבּוֹרֶה, לסשחית ואס לרחס, לא יסיס מדון וס ברוחי לעולס, כלומר לאורך ימיס: - בשגם הוא בשר. כמו בשגם בקגו"ל, כלומר (3) לא ידון רוחי באדם. לא ימרעס ויריב רומי עלי בעביל סאדס: לעולם. לאורך ימיס, סנס רומי נידון בקרבי אס ובועלם ממלם (ב"ר כו, ס): מכל אשר בחרו. אף בעולם בעל, אף סוכר וסבסמס (ב"ר שס):

מסס (ב"ר כו, ז): אשר יבאו. סיו יולדות ענקיס כמותס (ב"ר): הגבורים. למרוז במקוס (ב"ר): אנשי השם. קין: וגם אחרי כן. אף על פי שראו באבדן של דור אווש, שעלה אוקיינוס והליף שליש העולס, לא נכנע דור המבול ללמוד (+) הנפילים. על שם שנפלו וספילו מת סעולס (פ"ר), ופלעון עפרית לעון ענקיס סומ: בימים ההם. פימי דור מנוע ופני יש מדרשי אגדס רביס בלא ידון, אבל זס סוא לחלוח פשומו:

מפטיר

בַל בַע בָּל־הַיִּוֹם: בּאָבוּ וֹכֹל_־וֹמָר מִוֹיִמִּבָּע לִבְּוִ וּנְרָא יִׁבוֹנְע כַּי בַבָּּע בַמָּע בַאָּבַם

ַמַּהְשָּׁבְת לְבֵּיה לְחוֹד בִּישׁ כַּל אַלְהָא בֹאַבֹּגא וֹכֹלְ וֹגֹּבְא נְםְּיִאָ נְיִ אָבְרִ סְּיִּנְאָּנִ בִּיְשָׁנִ

only evil continually. of the thoughts of his heart was earth, and that every imagination wickedness of man was great in the And the Lord saw that the

44: בַּאַבוּ בַּאַבּאַ הַנְּעַהַבּּאַב יְהוֹה בֶּי־עַּשָּׁה אָת־

למעבר מוקפהון ברעותיה: אַנְשָא בְּאַרְעָא נְאָמָר בְּמִימְרִיה ושׁב ווֹ בֹמוּמִבוּצִי אָבוּ הַבֹּג וֹע

grieved Him at His heart. had made man on the earth, and it And it repented the LORD that He

בַּמוֹנִם: וֹמּג_מַּנוֹ עַמֵּמְנִים כָּי נַעַמְעַי כָּי מַאָּדַם עַר־בָּהַמָּה עַר־הָמָשׁ ע אָמֶּב בּּבֹאָטִ, מִמֹּבְ פֹּוֹנ עֹאַבֹּמָע בּבֹב, טַנ מִמֹבְ אָפּּנ אַבֹּמֹאַ וַנְאַמֶּר יָהְנָׁה אָמִטְה אָת־הָאָדֶם וַאֲמַר יִיָּ אָמָהַי יָת אַנְשָׁא

למומנו אבו הלבשנון: וֹהַר מופֹא בֹּמִתְּוֹא אָבוּ, טַבֹּוַע מאַנאַ עד בעירא עד רחשא

have made them.' of the air; for it repenteth Me that I beast, and creeping thing, and fowl face of the earth; both man, and man whom I have created from the And the LORD said: 'I will blot out

פּמיקיס וְנְיַח מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהֹוֶה: (פ)

וֹנָטַ אַּמֻּכֹּטַ בַּטַמָּגוֹ צַבַּם נִנֹי

the LORD.

But Noah found grace in the eyes of

The Haftarah is Isaiah 42:5 - 43:10 on page 231. Sepharadim read Isaiah 42:5 - 42:21.

בְּאֶלְהִים הְהְהַלֶּבְי לְהַ: ה צַבֶּיק מְמָים הְיָה בְּדְרֹתְיוֹ אָתַ־ שָׁלִים הַוָּה בְּדָרוֹהִי בְּדַחְלְתָא ימ אַבְּר תּוֹלְדְת נֹתַ נַתַ אַיִּשׁ אָבִין תּוֹלְדָת נֹתַ נָתַ נְּבָר וַכַּאִי

walked with God. righteous and wholehearted; Noah Noah was in his generations a man These are the generations of Noah.

את העולם (ב"ר): אומס שנקבו בשמום, עירד, מחויאל, מחושאל, שנקבו על שם אבדן, שנמוחו והוחשו (ב"ר). דבר אחר, אנשי שממון, ששממו

- ברא"ס), בשביל הלדיקים העתידים לעמוד מהם: בשעת הבלה הבלה. המר לו כך מעשה הקב"ה, הף על פי שגלוי לפניו שסופן להעוה ולהבדן, לה נמנע מלברהן (ב"ר) (ועיין ק, אמר לו ומס עשים, אמר לו שמחחי ושימחחי אח סכל, אמר לו ולא סיים יודע שקופו למום, אמר לו בשעח חדוחא חדוחא אין אמס מידים שסקב"ס רואס אם סנולד, אמר לו סן, אמר לו וסא כמיב וימעלב אל לבו, אמר לו נולד לך בן זכר מימיך, אמר לו במר (שמואל־ב ימ, ג) גֶשֶׁצַב סַמֶּלֶךְ עַל בְּנִיֹ (ב"ר), רוו כמבמי למשובת אפיקורום אחד ששאל אם רבי יסושע בן קרחה, אמר לו, יד), נַמַמְמִּי פִּי סִמְלַבְמִּי (שמוחל-ה מו, יה), כולס לשון מחשבה חחרת סס: ויחעצב אל לבו. נחחבל על חבדן מעשה ידיו, לשון נמלך מה לעשות, ובֶן סְׁדֶם וְיִמְנֶמָם (במדבר כג, ימ), וַעַל עֲבֶדֶיו יִמְנֶמָם (דברים לב, לו), וַיִּנְמָם ה' עַל הֶרֶעָה (שמות לב, ממשבמו של מקוס ממדם רחמיס למדם סדיון, עלס בממשבס לפניו מס לעשום באדס שעשס בארץ. וכן כל לשון נימוס שבמקרא ד): ויחעצב. סאדס אל לבו של מקוס, עלס בממשבמו של מקוס לסעליבו, וזסו מרגוס אונקלוק. דבר אחר וינחס, נספכס (6) וינחם ח' כי עשה. נחמס סימס לפניו שבראו במחמוניס, שאלו סיס מן סעליוניס סיס ממרידן. בבראשים רבס (כז,
- בי עשיחם. משנמי מס לעשות על אשר עשימיס: אף סס סשמימו דרכס (מנסדרין קמ.). דבר אמר, סכל נברא בשביל סאדס, וכיון שסיא כלס מס צורך באלו (שס): 🗈 בי נחמתי (ע) ויאמר ה׳ אמחה את האדם. סול עפר, ולניל עליו מיס ולממס לומו, לכך נלמר לצון ממוי. מאדם עד בהמה.
- (סנסדרין קע): אח האלהים החהלך גח. ובלברסס סול לומר (לקמן כד,מ), לשר סמסלכמי לפניו. נמ סיס לריך סעד בדור לדיקים סיס לדיק יומר. ויש שדורשים אומו לגנאי, לפי דורו סיס לדיק, ואלו סיס בדורו של אברסס לא סיס נמשב לכלוס שמיקר מולדומיסס של לדיקיס מעשיס מוביס (ב"ר ל,ו): בדורוחיו. יש מרבומינו דורשים אומו לשבח, כל שכן שאלו סיס (9) אלה תולדות נה נה איש צדיק. סוליל וסוכירו ספר בשבמו, שנלמר (משליי,ו) וכר לדיק לברכס. דבר למר, ללמדך

אָנַרְ בָּוֹם נְאָנַרְיָפָּנִי י וּנִיְלֶּב וְטַ מִּלְמֵּב בֹנִים אָעַ־מֵּם וֹאִנְלָנִב וָטַ שַּׁלְטַא בּנִין יָה שִּׁם

رَفَقُرُم بِهُدُمْ بَكُدُ لِمُ يُعْدُمُ فَيُونِهِ وَيُعْدُمُ لِمُعْدُمُ فَيُعْدُمُ فَيُعْدُمُ فَيُعْدُمُ فَيُ " נְטַּמְּטַׁעַ עַאָּבֶּלֶ לָפְּדָּנָ עַאָּבְעַיִּם נִאָּטַעַבּבָעַ אַבְעָּאַ בַּבָּם וּנִ

אָנו_וּבׁבְּי הַּלְ_נִאָּבָּאֹ: (ס) نْشَلَرْمُك جُد بَنْشِيَرِينَ خِد حِشِد ניבא אָלהָנים אָת־הָאָבֶץ וְהַנָּהַ

: בְּלֵבֶעׁ בַּוֹאֵב שמייקם ביוני בייני בייני בייני ביינים בַּאָר בָּא לְפַּנָּי בִּי־מָלְאָר הַאָּרֶא וּאַמֶּר אָּלְיָוֹם לְנָעַ בַּאָ בָּלִי

מלנע ומטוא ללפר: שׁמַבְעַישׁלֵב וֹלַפּּבַעַ אָלַבּ עַשָּׂה לְךְּ הַבָּת עַצִּי־גֹפֶר קוַיִם

حريْك: אַמָּרוֹ רָחַבְּה יִשִׁלֹשֶׁים אַמָּה מַצְּוֹת צַּמְּת צֻבֶּרְ תַּמִּבָּת חֲמִשָּׁים រ៉ែក ស្ទុំ។ ចុម្មេច ស្ត្រា

ית קם וית יפֶת:

וֹאִטְמְלִיאַת אַרְעָא חָטוֹפִין:

ダレなお: בְּסָרָא אֲנָשׁ אֹוֹרְהֵיה אֹטְׁעַבָּקְעַ אָּבִי, עַבָּיִקְנָּ כַּקְ לנו אַבהא ונא

מְחַבֵּילְבוּוֹן מִם אַבְעָּא: שבום מולביהון בישוא והאוא אַטַמְלָיאַת אַרְעָא חַטוֹפִין מָן דֹסׁבֹא הֹאַן לַלַבְתָּי אָנִי נֹאָמָר וֹנִ לְנָנוֹ עֹּבֵּא בַּבְּלְ

نظِوَلُم خُدنظُلُم: נת מיבְקא וְתִּקְפּי יָתַה מִגְּיוֹ בלבום מבונון الأيلية الم הבור לף מובקא דאמון

אַמּגו פּיתִיה יתְלָתִין אַמִּין אַמָּגוּ אִינְבָּא נִינִבְּיִא עַמָּאָנוּ וֹבׁוֹ בַּטֹהְבֵּוֹב וֹטַבַ טַּלָט מָאָב

> Ham, and Japheth. And Noah begot three sons, Shem,

violence. God, and the earth was filled with And the earth was corrupt before

had corrupted their way upon the behold, it was corrupt; for all flesh And God saw the earth, and,

destroy them with the earth. through them; and, behold, I will the earth is filled with violence of all flesh is come before Me; for And God said unto Noah: 'The end

without with pitch. ark, and shalt pitch it within and with rooms shalt thou make the Make thee an ark of gopher wood;

and the height of it thirty cubits. cubits, the breadth of it fifty cubits, the length of the ark three hundred And this is how thou shalt make it:

ובא והמפלל אל הבית הזה לשון עבר, אלא שהוי"ו שבראשו הופכו להבא: ולשעבר בלשון אחד, (שם יג,יו) קום החהלך להבא, החהלך וח לשעבר. (ש"א יב) החפלל בעד עבדיך להבא, (מלכים-א ח,מב) למומכו, אבל אברסס סיס ממחוק ומסלך בלדקו מאליו: החהדר. לשון עבר. ווסו שמושו של ל' בלשון כבד, משמשת לסבא

(II) וחשחח. לשון ערוס ועבודס זרס (מנסדרין נו, ל) (מ"ל ערוס כי סשמים כל בשר לם דרכו, ועבודס זרס) כמו (דבריס

ו,מו) פן משמימון: וממלל הארך ממק. גול (מ"ל שנאמר (יונה ג) ומן החמק אשר בכפיהם):

(13) קץ כל בשר. כל מקום שאמה מולא זנום ועצודה זרה, אנדרולמוקיא צאה לעולם והורגם עוצים ורעים: כר (21) בי השהיח בל בשר. לפילו נסמס מיס ועוף נוקקין לשליין מיין (סיסדרין קח, לו):

עומק המחרישה נמוחו ונמשמשו (ב"ר לא,ו): מ,כע) כלאמי אם העיר, מן העיר. (מ"א מו,כג) חלה אם רגליו, מן רגליו. דבר אחר, אם הארץ, עם הארץ. שאף ג' עפחים של מלאה הארץ חמס. לא נחמס גור דינס אלא על סגול (סנסדרין קח,א): אח הארץ. כמו מן סארץ. ודומס לו, (שמות

ועוד, כדי שלא ירים אומו לדיק רים רע של ופח. אבל כאן, מפני מוזק המיס ופחה מבים ומבחדן (ב"ר לא,י): בלשון ארמי. ומלינו בגמרא כופרא (שבם סו,א). במיבחו של משה על ידי שהיו המים משים, דיה בחומר מבפנים וופח מבחוץ. שמו. ולמה ממין זה. על שם גפריה שנגזר עליהם להמחות בו: - קנים. מדורים מדורים לכל בהמה וחיה: - בכפר. ופח ושואלין אומו, מה ואת לך. והוא אומר להם, עתיד הקב"ה להביא מבול לעולה (מנחומא נח ה), אולי ישובו: עצי גפר. כך (+1) עשה לך חבח. הרצה ריוח והללה לפניו. ולמה העריחו בצנין וה. כדי שיר הומי הנשי דור המצול עומק צה ק"כ שנה,

בְּצְרָה הְשִׁים הַהְהִנִים שְנִיָּם م مُحَرِّدُ لِمَ خُرِيْهُ كُلِ لِهُمَا لَاسْتُلِا ַצְּׁתַרוּ מַעֲשֶׂר לַמַּבְּר וָאֶל־אַּמָּרוֹ

עَهُٰמُוֹם כָּלְ אֲמֶּרַ בַּאָּבֶּא نِעָוֹמ: בְּשֶּׁר אֲשֶׁר־בּוֹ רַוּחַ חַיִּים מִמַּחַת ליי עוֹם על־הְאָבֶין לְשָׁהָה בָּלְ لَكُٰذِ، لَاثَارُ مَّاثِنِهِ عُلَالِقَقَادِ لَغَنْهِ لَهُنْهِ مَنْدَا نُنَا مَافِئِهِ

ילה. בלוב אשב: נְהַלְמְנֵי, אָטַ־בְּרִיהָי אָמָּדְ וּבְאִתְ

אַנַּיְר וּלְבַבָּר יְרְיִי יִרְיִייִי מבָל מָבָיא אֶל־הַמַבֶּה לְהַחֲיָה וּמִבֶּלְ לְיַׁנְוּ מִבְּלְ בַּׁמֶּב מִּנְיִם

خُمُرتَكِ مُؤْرَت فَحْمَ نُجْهِ هَكُرك خِنْتِينَ فَتِيا فَحِيرُهِ يَنْقَرِهِا معدمز جلمينية موجح يروف يهبيها جابت محد دابتهم بهريه מִבְעַינְה לְמִינָהוּ וּמִן הַבְּהַמָּה מִעּוֹפָא לִזְנִיהִי וּמִן בְּעִירָא

אُמֵּׁك يَٰאُכְّكِ لَٰאُۉٞڟؙ אَكْنِكَ لَكَنْكَ لَـٰמَטَאُٓכִּגִל لَٰטַכֹּתָהֵ كِٰנִטַּكَ نِيتِي

אֶלְהָים בָּן עִּשְׂה: יי ניַעַשׁ גָחַ בְּכֵלְ אֲשֶׁר צְנָה אָתָּוֹ נַעֲבַר נֹחַ כְּכֹלְ דְּפַּמֵּיד יָמֵיה יִיָּ

> יטַליקאין הַעְּבָּדִנָה: שהוו לעונון אַנהאון שׁנֹוֹנוֹן ドロバロロメ بإيموم ما المراجعة المرابعة ا

> : [[] מקחות שְמַיָּא כֹל דְבְאַרְעָא תֹּגֹא תֹּלְ אַנְׁתֹּא לְעַבַּלָא כַּלְ

> ינשי בנף עמף: וֹאַבוֹם וֹט בֹּוֹמִו הֹפִּוֹב וֹטִוּהוָב

> לְבֹּוֹמֹא הֹמֹנֵ צַבר נוּנִיפֿבֹא שבין מכולא העיל להיבתא וּמִכֿל בַּעוֹי מכל בסבא

 چُرُنٹك چُرِنْمُي:

לְּבְׁ יִלְעִוּן לְמִּיבַּל: <u> פֿט לְּבְּׁ מִפַּׂלְ מַּאַּכֹּלְ וֹאַשֹּׁ סַב לְּבַּׁ מִפֹּלְ מִוּכֹּלְ</u>

stories shalt thou make it. with lower, second, and third shalt thou set in the side thereof; upward; and the door of the ark and to a cubit shalt thou finish it A light shalt thou make to the ark,

thing that is in the earth shall life, from under heaven; every all flesh, wherein is the breath of of waters upon the earth, to destroy And I, behold, I do bring the flood

wife, and thy sons' wives with thee. the ark, thou, and thy sons, and thy with thee; and thou shalt come into But I will establish My covenant

and female. alive with thee; they shall be male bring into the ark, to keep them flesh, two of every sort shalt thou And of every living thing of all

come unto thee, to keep them alive. its kind, two of every sort shall creeping thing of the ground after the cattle after their kind, of every Of the fowl after their kind, and of

and for them.' and it shall be for food for thee, that is eaten, and gather it to thee; And take thou unto thee of all food

that God commanded him, so did Thus did Noah; according to all

שלא יפלו הגשמים בה: - החחים שנים ושלשים. ג'עליות זו על גב זו. עליונים לאדם אמלעים למדור תחתיים לזבל (שם): משופע ועולס עד שסוא קלר מלמעלס ועומד על אמס, כדי שיוובו סמיס למעס (מכאן ומכאן, ק"א אינו): בצדה חשים. (1) צהר. יש אומריס חלון, ויש אומריס אבן עובס סמאירס לסס (ב"ר שס): ואל אטה הכלנה טלטעלה. כסויס

לבבל שסיא עמוקה. לכך נקראת שנער, שנגערו שם כל מתי מבול (ס"א מימי, וכן הגיה מהרש"ל בחכמת שלמה במסכת שבת שבלס אם הכל. שבלבל את הכל. שהיביל את הכל מן הגביה לנמוך. רוהי לשון אונקלום שתהגם מופנא, שהליף את הכל והביאם (17) ואני הנני מביא. סנני מוכן לססכים עם אומם שוכווני ואני לפני כבר (מסלים מ,ס) מס אנוש כי מוכרנו: מבול.

ובניך ואשחך. סלוטים לבד וסוטים לבד. מכלן שולפרו בתשמים סממה (שם): (18) וסקמומי אם ברים: ברים סיס לריך על ספירום שלא ירקבו ויעפשו, ושלא יסרגוסו רשעים שבדור (ב"ר לא,יב) אחדו

(91) ומכל החי. לפילו שדים (מגיגה מו): שנים מכל. מן הפחוח שבהם לה פחחו משנים, החד וכר והחד נקבה:

(as) – מהעוף למינהו. אומן שדבקו במיניסס ולא סשמימו דרכס, ומאליסס באו. וכל שסמיבס קולממו סכנים בס (ב"כ):

רְאָּנִינִי צַּדְּיִּק לְפָּנִי בַּדְּוֹר תַזֶּה: הְבֵּיִין: لْخُمْ حَيْنَكُ هُمْ بِالنَّكِيْدِ خَيْهُكُكُ هُنُمْ حَيْنَكَ مُنْ يَدِيْنُكُ هُدِيْ نُكُكُ נּגְאַמֶּׁר יְּהְנָּעִ לְנְעִוּ בֹּאִ-אַנַּעִי נִאָּמָר וֹן לְנָעׁ מִנְלְ אַנִּעׁ וֹכִּלְ

בוא שְׁנַיִם אָישׁ וְאָשְׁהָי: ימִן־הַבְּהַמְּה צִׁשֶּׁר לַאִּ מְהֹרֶה ב לְךְּ שִׁבְעָּה שִׁבְעָה אֲנִשׁ וְאִשְׁתֵּוֹ שִּבְעָה שִּבְעָה דְּכִר וְנוּקְבָּא מְפַּלוּ חַבְּהַמֶּתְ חַשְּׁחוֹרֶה חְפַּח מִפֹּל בְּעִירָא דְּבְיָא חִפַּב לְדְּ

זְבֶּרְ וּנְקְבָּרְ לְעַוּנְעִ זְבַתְּ מִּלְבַּנְּרִ מִּבְעָּהָ דְּכָּרְ וִנִּקְבָּאְ לְתַּנִּתְאִ وَّاتِ مُرَدِّلًا يَاهُمُّذُنَا هُخُمُّنِ هُخُمُّنِ هَلَّا مُنْفِع لِيُمْمُنَّعُ هُخُمُنَا

פַּנָי הָאָדְטֶה: בּלֹק עַנְּלֵּנִם אַמֶּב הֹמְּנִינִ מָהֹלְ נְאָמָטַׁ, זָע כֹּלְ נְלַנִּמָא בַּהְּבַּבְנִינִ لْمَلْخُمْنَا كُنْكِنَا لِمُنْكِنِينَ كُلْكِ مِلْخَمْنَا نَمْنَا لَمَلْخُمْنَا جَرَجُنَا מַמְמָּיִר עַל־הָאַבֶּץ אַרְבְּעַיִם יוֹם אַנְא מַהֵיה מִמְרָא עַל אַרְעָּא בּי ְלְיָמִים עֹּוֹד שְׁבְעָּה אֲנֹכִי אֲבֵי לְזְמַן יוֹמִין עוֹד שְׁבְעָה

، إِنَّ جِرَا שِلْ שَאِنَا שِٰذِيَا إِنَ قِلْ عِنْ ضِرَ ظِهِٰنَا فِيرَا قِلْ عِنْ شِرَا إِقَافِتِهِ

ַבְּיָׁב מַּגִם מַּל_הַאֶּבֶּא: בּיָּב מַנִם מַל_הַאֶּבֶא:

בְּנֵינִ אַשְׁוְ אֶבְ_עַשְּׁבְּעַ מִפְּנֵי, מֵנִ בְּנִינִי מִפֶּנִי אָבְעַנִיבְּטָא מִן בַּנִים ַ נְיָבְאָ נְחַ יְּבְנְּיֵׁנִ וְאִמְּתַּוֹ וּנְשֵׁי וְנְשֵׁי וְעָאֵל נִחַ וּבְנוֹהִי וְאִחְּחֵיה וּנְשֵּׁי

لالأخدر:

מַּבְ_בְּאֲבַבְּבָּיב: יִּטָּוֹ עַׁמָּנִּ עַׁמָּבַ עַּמָּמָ בַּבְּעַמָּ אַבְּמַאָּי בּבְעַנְאַ בַּבְעַנְאַ בַּבְעַנְאַ בַּבְעָרָאַיּ לי הַבְּהַמְּה אֲשֶׁר אֵינֶבָּה טְהֹרֶה דְּלְיְתַהְא דְּכְיָא וּמִן עוֹפְא וָכֹל " הַבְּהַמְה אֲשָׁר אַינֶבָּה

שׁוּנטֹּג וּכֹאֵג פֿבֹתָג בּבֹבֹא

שבון דַבר וְנוּקְבָּא: ומן במורא דקימהא דקיא

זְּבְׁמֹא מֹלְ אַפּֿי כָּלְ אַבְעָּא:

ממל אפי אַרְעָא:

٠ ניִעַשׁ גָחַ בְּכָלְ אֲשֶׁר־צְּנְּהִוּ יְהֹנְה: נִעְּבָר נֹחַ בְּכֹל דְּפַּקְּדֵיה יִיֶּ:

בַּנְה מַנָּא עַל אַרְעָא:

מי טופָנא:

מן הַבְּהַמְּעִ הַשְּׁהְנְיָה וּמָן מו בְּעִירָא דְּכְיָא וּמוֹ בְּעִירָא

Of clean beasts, and of beasts that

with him, into the ark, before the

and his wife, and his sons' wives And Nosh went in, and his sons,

old when the flood of waters was

And Moah was six hundred years that the Lord commanded him.

And Noah did according unto all

blot out from off the face of the

substance that I have made will I and forty nights; and every living

it to rain upon the earth forty days

For yet seven days, and I will cause

alive upon the face of all the earth.

seven, male and female; to keep seed

of the fowl also of the air, seven and

not clean two [and two], each with

his mate; and of the beasts that are

to thee seven and seven, each with

Of every clean beast thou shalt take

Come thou and all thy house into

And the LORD said unto Noah:

righteous before Me in this

the ark; for thee have I seen

waters of the flood.

upon the earth.

earth.'

his mate;

generation.

IIV

ground, every thing that creepeth upon the are not clean, and of fowls, and of

(22) ויעש נח. זה בנין המיבה (מנהדרין קמ, ז):

(I) ראיחי צדיק. ולה נהמר לדיק המים. מכהן שהומרים מקלה שבהו של הדם בפניו, וכולו שלה בפניו (ב"ר לב,ג):

קרבן בלאמו (ב"ר לד,מ): (s) השהורה. סעמידס לסיומ עסורס לישראל. למדנו שלמדנת מורס (עירוצין ימ): שבעה שבעה. כדי שיקריצ מסס

(€) גם מעוף השמים וגר. נמסוריס סכמונ מדנר, ולמד קמוס מן סמפורם:

ומן. זס נוסף על ק"כ שנס: ארבעים יום. כנגד ילירם סולד שקלקלו לסטרים ליולרס ללור לורם ממזריס (ב"ר ב,ס): ספורענום. לא ומשוב שנומיו של ממושלה והמלא שהם כלים בשנה ח"ר שנה לחיינה: □ כי לימים עוד. מהו עוד, זמן אחר (+) כי לימים עוד שבעה. אלו שנעס ימי אנלו של מחושלם הלדיק (סנהדרין קח) שחם הקנ"ה על כנודו ועכב אח

(כ) ויעש נח. זה ניהמו למינה:

מי המבול. אף נם מקעני אמנה היה. מאמין ואינו מאמין שיבא המבול, ולא נכנס למיבה עד שדמקוהו המים: (y) נה ובניו. סאנשים לבד וסנשים לבד, לפי שנאסרו במשמיש הממס, מפני שהעולם שרוי בלער (מנמומא נמ יא): מפנר

97

אָלַהִים אָת־נְתַ: עַשַּבֶּע זְבֶּר וּנְעַבְּיִע כַּאָמֶוֹר צִנְיִר לְעִיבְּעָא בְּכָר וְנִיקְבָּא כְּמָא הְּלָנִם הְּלָנִם לֹּאֵנ אֶבְ_לָנִוּ אֶבְ_ טַבוּגוּ טַבוּגוּ מֹאַבְנִּ מֹם נִנַ

female, as God commanded Noah. Noah into the ark, male and there went in two and two unto

<u>הַמַּבְּוּלְ הְיִיִּ עַלְ־הְאֶּהֶץ</u>: י וֹנֹנוֹ לַמִּבֹׁמֹּנוֹ נוֹנְמִנוֹ וּמֵּנ וֹנִוֹנוֹ לַזְּמוֹ מִּבֹמֹא וִמִּנוֹ וּמִנ

מוֹפְּנָא הַווֹ עַל אַרְעָא:

were upon the earth. days, that the waters of the flood And it came to pass after the seven

ಗಳು ದಾರ್ಥದ ಕ್ಷಣಗಳ מַּמְיָנִית) מְּחָוֹם רַבְּּח נַאֲּרָבָּת בְּלֵ עַ מַמְּגֹּנְעַ (בספרי ספרד ואשכנו אָחְבָּוַעוּ כָּלְ מַבּוּעֵי חְּהַבָּא יוֹם לַחַבֶּשׁ בַּנִּים תַזָּה נְבְּקְעֵי יוֹמָא לְיַרָהָא בְּיוֹמָא הָדִין " נַטַ כַּעָבָא נַאָּנָ. בַּאָבַלֶּע הַאָּנָ בְשְׁנָת שֵׁשִׁ־מֵאָנִת שְׁנָת לְחַנֵּי־

וֹכוֹנ בֹמְטַנֹּא אָטַבּּטַנַא: לובוא שוולא למלמע מסבא בְשָׁנַת שֶׁית מִצְּה שָׁנִין לְחַנֵּי נֹחַ

windows of heaven were opened. of the great deep broken up, and the the same day were all the fountains seventeenth day of the month, on life, in the second month, on the In the six hundredth year of Noah's

יום וֹאַבְבְּמִים לֵינְלְנִי: יי וֹנְיָנִי עַנְּמֶּם מַּלְ עַבְּאָנֶן אַנְבָּעָנִם

<u> ۲، ځ</u>ړ : וֹבׁוֹב מֹמֹבֹא וֹבוּנו מֹל אַבֹמֹא and the three wives of his sons with the sons of Noah, and Noah's wife, and Shem, and Ham, and Japheth, In the selfsame day entered Noah,

forty days and forty nights.

And the rain was upon the earth

ה וְחָם נֵיֶפֶּׁע בְּנֵי־גָּחַ וְאֵמֶע נַחַ וְשִׁם וְחָם נִיֶפֶּע בְּנֵי נָחַ וְאִמַּע בְּעָבֶם תַּיִּיִם תַזָּעְ בָּא נַתַ וְשָׁם_ בִּכְרַן יוֹמָא תָדֵין עָאל נֹתַ

לְתֵיבְתָא:

them, into the ark;

ַבְּמֵּׁע וֹכֵּלְ <u>הַוֹּיִה</u> לְמִּינְּשׁ וֹכָּלְ אֵנּגּוּ וֹכִּלְ הַוֹּטֹא לְוֹנִשׁ וֹכִּלְ יובָּבוי: ַרְּמְּׁלְמֵּטִׁ נְאָ*וֹּרְבְּנְנְיֵו* אַטְּם אָלְ- נְיַ וּהְלָט נְשָׁר בְּנִיִרִי שִּׂפְּרִוֹן

every bird of every sorr. kind, and every fowl after its kind, creepeth upon the earth after its and every creeping thing that and all the cattle after their kind, they, and every beast after its kind,

Þτ

71

п

ΟĪ

: عاتات הְעִיּוֹה לְמִינְהוּ כְּלִ צְפָּוֹר כְּלִי עּוֹפָא לִיְנִוֹהִי כֹּל צִפָּר כְּלִ הְפְרַח: لللشم مَم للهُدُ لا خُرِيدَتُكِ لَكُم _ لَـ لَـ تَارِم مُم عَلَمُ عَرَادِينَ لَكُمْ + עַבְּעַמְעַ לְמִינְיִע וֹכְלַ עַנְיֵנְמָתְ בְּמִינָאַ לְזָּנִע וֹכָלַ בַעַמָּאַ

wherein is the breath of life. the ark, two and two of all flesh And they went in unto Noah into

בוים ביים: مُرْزَمِ مُحْدِينَةُمُ لِللَّهُمُلِيةِ فَتِيا مُحْدِ خَفُدُم لَا خَينِ يَنْكِمُ

(9) באו אל נח. מאליסן (נ"ר לנ,מ): שנים שנים. כלס סושוו נמנין זס, מן ספחות סיו שנים:

חהום רבה. מדס כנגד מדס. סס מעמו ברבס רעמ סמדס (לעיל ו,ס), ולקו במסוס רבס (קנסדרין קח,מ): (11) בחדש השני. כצי אליעור אומר זס מרחשון, רצי יסושע אומר זס אייר (סנסדרין קח): נבקעו. לסוליא מימיסן:

מעינום. נמלאו ארבעים יום כלים בכ"ח בכמליו לרבי אליעור שהחדשים נמנין כשדרן, אחד מלא ואחד משר, הרי י"ב ממרחשון וכשלא חורו היו למבול: - ארבעים יום וגור. אין יום ראשון מן המנין, לפי שאין לילו עמו. שהרי כחיב, ביום הזה נבקעו כל (21) ויהי הגשם על הארץ. ולסלן סוא אומר, ויסי סמצול. אלא כשסוריידן, סוריידן ברחמים. אס יחזרו יסיו גשמי ברכס,

אומו. אמר הקב"ה, אני מכניפו לעיני כלם (פפרי האזינו שלז. ב"ר לב,ח) ונראה דבר מי יקום: (13) בעצם היום הזה. למדך סכמוב שסיו בני דוכו לומכיס, לילו למרכוליס לומו נכנם למיבס, לנו שוברין לומס וסוכגין וכ"ח מכקליו:

ושמע אומו בכנפיו, שאפילו נולמס עולה. אף כאן לפור, כל מין מראימ נולס): (FI) צפור כל כוף. דבוק סום. לפור של כל מין כנף, לרבוח חגבים (חולין קלט, ב) (כנף זם לשון נולה, כמו (ויקרם ה,יו)

Lτ

ניסגר יהנה בְּצְּרו: בְּאוּ כַּאָמֶוֹר צִּנְּה אָתִוּ אֶלַוֹיִם

بترابار: נינוֹשׁ וֹנִ נֹאַנּגוּ וֹנִ בַּמִּנִמְנִינִי בַּסְנֵא מֹאַנְוּ בַּמִא בַּפַּנִינִ וְחַבְּאִים זְבְּר וּנְקַבְּה מִפְּלִ בְּשָּׁר וִמְאַלְיָּא בְּכִר וִנִּקְבָּא מִפְּלִ

shut him in. commanded him; and the LORD male and female of all flesh, as God And they that went in, went in

91

ַ הַמַּבְּׁר וַמָּרְם מִעָּל הָאָרֶץ: אַנְימִי הַמְּבָּוּרְ אַרְבָּעִים יָוֹם עַלְ יַהַנְהַ מוֹפָּנָא אַרְבָּעִין יוֹמִין עַלֹּ בְּאָהֵיְץ וַיִּרְבַּוּ הַמַּיִם וַיִּם עַלְ יַהַנְהָ מוֹפָּנָא אַרְבָּעִין יוֹמִין עַלֹּ

שׁגִּבְׁשֹׁא וֹאִשֹּׁבַמִּט מָהַבְ אַבְהֹא:

lifted up above the earth. and bore up the ark, and it was the earth; and the waters increased, And the flood was forty days upon

لِنَجُدُمُ السَّرُكِ لِنَسْتُكِ مَرْ فَرْدُ عَلَمُهِ شَلَاذُكُهُ سَنَظُهُ مَرْ וּנֹוֹשֹׁנַנִי נַמַּנֹם וּנִבַּנִי מֹאָב הַּבְ_ יִנַלופוּ מּנֹא וּסִנוֹאוּ בַנַוֹבַא הַבְ

אַפּֿג מָנָא:

and the ark went upon the face of increased greatly upon the earth; And the waters prevailed, and

ڈے_ثائا۔،□ וֹבַמּוֹם זַּבְרַנּי מִאָּר מִאָּר מַלַ

בְּמִנְא בַּקְחוֹת כָּל שְׁמַנָּא: אַבְעָא וֹאִטְחָפּוֹאִי כָּלְ חִיבּוֹא ומֹגא שַׁלופוּ כַשַּׁבָּא כַשַּׁבָּא הַכַ

covered. under the whole heaven were the high mountains that were exceedingly upon the earth; and all And the waters prevailed

īģio: 口な口に口

י טַמָּמָ מַּמִּׁבַׁע אַפָּען טִלְמָּהֹלָע שַׁמִּיִּס הַּסָבוּ אַפִּין טִלְּמָּגַלָא

שׁלופּוּ מֹגֹא וֹאִטְׁשְׁפֹּגאוּ מוּנַגֹּא:

covered. prevail; and the mountains were Fifteen cubits upward did the waters

וּוֹלְוָּמ כַּלְ בַּשְּׁרוּ הַרְהָמָתִּ מַלְ וּמִית כַּלְ בַּסְרָא דְּרָהִישִּ بېدار، تېزات زېږو، تېدارت:

upon the earth, and every man; swarming thing that swarmeth cattle, and beast, and every upon the earth, both fowl, and And all flesh perished that moved

וֹכִא בֹאָבֶם: بخذے بهدا بهدا مر بغدا بخنائع بخذر بنه ادناره י האָבוּל בְּעָלוּ וּבַבְּהַבְּעָה וּבָּהַבָּה וּבַבְּהַיָּה עַלְ אַרְעָּא בְּעָוּפָא וּבִבְּעִירָא

מַלְ אַבְעָא וְכִלְ אַנְשָׁא:

in the dry land, died. of the spirit of life, whatsoever was all in whose nostrils was the breath

בּאַפָּׁגוּ מִכָּבְ אַמֶּגוּ בּּטוֹבְבָי מִטוּ: מִכָּבְ גַּבְּוֹבָּמֵּטֹאַ מִנְעוּ: ב בֿל אֲשֶׁר נְשְׁמַת־רֹּוּחַ חַיִּים כֹל דְּנִשְׁמַת רוּחַ חַיִין בְּאַפּוֹהִי

בְּרַם נוֹ וּלְמִמֶּיה בְּתִיבְתָא: נאטמטגאו מן אַבְּאָא נאַאַטַּצַר מֹר רְהְשָׁא וְעַר עוֹפָא דִשְׁעוֹיָא אַפּג אַבְׁמֹא מִאַנֹמֹא מַב בַּמֹנִגֹא ומֹטֹא וֹנו כֹּל וֹלוּמֹא בַּתֹּל

were with him in the ark. Noah only was left, and they that blotted out from the earth; and of the heaven; and they were cattle, and creeping thing, and fowl of the ground, both man, and substance which was upon the face And He blotted out every living

ĒÜËL: אַבַּנָה וֹאָאָר אָטַוּ [iਐ\$L 口道は、ロ ÇÜĞL תר במש ועד עוף EZ מַּלְ פַּׁנָּוֹ עֵשְׁבְּׁלֵעִ מִאָּבָה מַּרְ וּיָמִע אָעַבּלַגְעַוֹלֵיִםוּ אָהָהָרוּ

(עב) וחרם מעל הארץ. משוקעם סימה במים י"ה אמה כספיים מעוים המשוקעם מקלמה במים (ב"ר לב,ע), ומקראות (איוב ב, ד) עור בעד עור, (מסליס ג, ד) מגן בעדי, (ש"א יב, יע) המפלל בעד עבדיך, כנגד עבדיך: מקרא, פגר כנגדו מן סמיס. וכן כל בעד שבמקרא, לשון כנגד סוא, (בראשיה כ,יה) בעד כל רחס, (מ"ב ד,ד) בעדך ובעד בניך, (16) ויסגור ה' בעדו. סגין עליי שלא שברום. סקיף סמיבה דובים ואריות והיו הורגים בהם (ב"ר לב,ת). ופשומו של

(18) ויגברו. מלליהן: שלפנינו יוכימו:

(02) חמש עשרה אמה מלמעלה. למעלה של כל גובה כל הסרים לחתר שהושוו המים לרחשי הסרים (יומח עו,ח):

(בב) נשמח רוח חיים. ושימס של כוח חיים: אשר בחרבה. ולה דגים שבים (מנהדרין קח):

בַּמְאָנם וּמָאָּנו 'וְם: tr Likith 口はご口

נובלאו וילון: מַלְ הַאָּבֶּץ וּהְקִיפוּ מִיָּא עַלְ אַרְעָּאַ מִאָּה

earth a hundred and fifty days. And the waters prevailed upon the

 $\Pi\Pi \Lambda$

על־הְאָהֶץ וַיִּשִׁכּוּ הַמֶּוֹם: אַשְׁוּ בּשַּׁבְּר וּיִּעְבְּר אֶלְנִים בוּהַ בְּּתִיבְּהָא וֹאַנְבָּר וֹנְ רוּחָא עַלִ

אַרְעָא וְנָחוּ מַיָּא: נּוּלְבֶׁר אֶּלְטַיִם אֶשׁרַנְטַ וֹאָט פֿלְ וּדְבִּיִר וֹנִ יִנִּי וֹנִי פֿלְ

earth, and the waters assuaged; God made a wind to pass over the that were with him in the ark; and every living thing, and all the cattle And God remembered Noah, and

וּיִּסְּקְרוּ מַעְּיְנְת מְּלְנָת מְאָרָבָת וָאָסְחְּכִרוּ מִבּוּעִי הְּהֹוֹמָא וְכִּוּי

was restrained. stopped, and the rain from heaven the windows of heaven were the fountains also of the deep and

Ū₫Ċ!□: תَשְּׁמֵנִם וַנְּכְּּלֵא תַנֵּשֶׁם מִן - דִּשְׁמֵנָא וִאָּחָבָּלִי מִטְרָא ֹמִן שְׁמֵנִים: שְׁמֵנָא:

מֹאֵב וֹבַמֹּמָת ..ִמֹּגוֹ: וֹטְיִיבִין וַחֲסַרוּ מַיָּאׁ מָסׁוֹף رَبُهُمُ لِهِ بَاشِرِ مِنْ اللَّهُ لَا لَا كِرِكَ لَا تُحْدِ مِنْ لِمَ هِا فِي اللَّهِ مِنْ لِمَا لِم

And the ark rested in the seventh waters decreased. end of a hundred and fifty days the

the earth continually; and after the

And the waters returned from off

הַמְּמִים וּמָאָר וְיִם: וֹמֻּוֶב וֹוֹשְׁסְבוֹי בַּמָּוֹם מִלֵּבֶּב

וֹנוֹטַע שַׁיבֹּטֹא בּוֹבִטַא חֻבֹּיהֹאָע

Ararat. the month, upon the mountains of month, on the seventeenth day of

בַבְרָ אֲבַבֶּהַ: בְּשִּׁבְעָּרִישִׁ עִּיִּםְ לַעְוֹבְשִׁ עַלְ בְּשָּׁבְעַרִ עַּסְרָאַ יוֹמָאֵ לְיַנְרְחָאִ נקנח המבְהֹ בַּחָהֶשׁ השָׁבִיעִּי

ימוֹא בֿווְ אַוֹּלְוּן וֹבוֹסִבוּן מַּב מל שובי קרדו:

לַנַר לְיַנְרָטְא אָפַּטְוִיאָנ בִימָּי

נְנְיִם מַּסְיְנָאָר בַּמַּסְיָנָאָר

mountains seen. of the month, were the tops of the in the tenth month, on the first day continually until the tenth month; And the waters decreased

לַנְגַבְתְ נָרְאָנְ רָאָהָ, בַּבְּהָ, בַּיִבְיהַ: تنبثم تلقمند جهمند جهند أبَافِرَت بَارِ بَاكِٰلِكَ أَبَاهِبِكَ مُلَا

שבסמום ושמיום. ויש אומרים שאימר מוונום לארי ושרישו. ועליו נאמר (משלי יב,א), הן לדיק בארך ישולם: נומן וי"ו יו"ד בכלשנס, נקוד במיכק מחם סיוד: אך בח. לבד נח, וסו פשומו. ומדכש אגדס (ב"כ) גונם וכוסס דס מטוכם (33) וימח. לשון וַיִּפְעַל סוח, וחינו לשון וַיִּפְעָל. וחוח מגורם ויפן ויצן. כל חיצה שמופה ה"ח כגון בנה מחה קנה, כשהוח

מוריא:

ו,ס:,(,)וישכו. :הארץ. על :רוח. אלהים ויעבר :,()וגוי. נה אה אלהים ויזכור :׳,"(ורשעתן של רשעים סופכת מדת רחמים למדת סדין (ג"ר לג,ג), שנחמר (גרחשית ום סשם מדם סדין סום. ונספכם למדח רחמים על ידי חפלח (1) **%**ていロ.

כניו) לא יכלה ממך: לעולם, כגון חמי עבריא וכיוצא בסס (סיסדרין קח,א): ויבלא. וימנע, כמו (חסליס מ,יב) לא חכלא רחמיך, (בראשיח (2) ויסברו מעינות. כשופחחו כחיב (לעיל ז,יה) כל מעינות, וכאן הין כחיב כל. לפי שנשחיירו מהם הוחן שיש בהם לורך

(3) מקצה חמשים ומאח יום. התתילו לתקור, והוא אתר בקיון (סדר עולס פ"ד). כילד. בכ"ו בכקליו פסקו הגשמים,

שעל ראשי ההרים: . אמה לדי ימים. נמלא שבע"ו בסיון לא מסרו אלא די אמוח, ונחה החיבה ליוח המחרח. למדח שהיחה משוקעת י"א אמה במים גשמים. והם היו גבוהים על ההרים ממש עשרה אמה, וחשרו מיום אחד בשיון עד אחד באב ממש עשרה אמה לששים יום. הרי המיבה מטוקעת במיס י"ה המה. שהרי כמיב בעטירי בהמד לחדש נרחו רחשי ההריס, וה הב שהוה עטירי למרחשון לירידת (+) בחדש השביעי. מיון, וסול שניעי לכסליו, שנו פסקו סגשמיס: בשבעה עשר יום. מכלן למס למד שסימס בריג'מכסליו וכ"ש משבם הריל"ב. ושבש ואדר וניםן ואייר קי"ה, הרי ק"ג:

. אחה מונה אלא להפעקה. שהרי לא כלו ארבעים יוס של ירידת גשמים ומאה וחמשים של תגבורת המים עד אחד במיון. ואם לכסליו שפסק הגשם, כשם שאחה אומר בחדש השביעי סיון, והוא שביעי להפסקה. אי אפשר לומר כן. על כרחך, שביעי אי (a) בעשירי וגר גראו ראשי ההרים. זס לנ, שסול עשירי למרמשון שסממיל סגשס. ולס מלמר סול ללול, ועשירי

- נֿחַ אָת־חַלְּוֹן הַמַּבֶּה אֲשֶׁר נְשֶׂה: דְּעַבֶּר:
- **立常**[礼: בארא: נְשְּׁוִר מַּרְיִנְשֶׁת הַפָּוֹם מֵעָלְ וְחָאֵר עַּר דִּיִרִישׁוּ מִיָּא מֵעַלִ ל נוְשְׁכִּיִׁם אָּטַרְהָשְׁנְבֶּבְ נַיִּצֵא יְצִוֹא וְשְׁלַם יָה עּוֹרְבָא וּנְפָּק מִפְּּק
- הַקַלּוּ הַפָּוֹם מַעַלְ פְּנֵוּ הְאֲבְטָה: אָם קּלוּ מַנָּא מַעַלְ אַפּּי אַרְעָא: נִיְשַׁלַּח אָת־הַיּוֹנֶה מֵאִתְּוֹ לְרְאוֹת וְשַׁלַח יָת יוֹנֶה מִלְוְמֵיה לְמִחְזֵי
- אָלְיִנְ אָּלְ_וַשְׁלֵּבִי: ַנּיִשְׁלֵח יָדוֹ נַיּקְּהְׁתְּ נַיְּבָּא אָתָה אַנְיִה צָּרְשָׁאַ: נְיִשְׁלֵח יְדוֹ נַיְּקְהְיָה נְבָּרָא אָתָה אַרְשָּׁאַ נְאַנִּשִׁים יְדֵיה וְנַסְבָּהּ בּי בּלִים מֹלְ פֹּנוֹ בֹלְ בֹאֹבׁוֹ לְנִיבִּטֹא אָבׁוֹ מִנֹא מֹלְ אָפּּוּ בֹּלְ עַלְבִי וֹשְׂמֶּר אֵלְיוֹ אֶלְ עַשְׁלְבִי לְפַּרְסִי עַלְּבָּרְ וְתַבַּי לְנְתִיה
- ŢĠŢĽ: וֹנְטֵׁלְ מָנִגְ מִּבְׁמֹּע נְטִׁנִם אַּטִבְינִם נִאָנְבִוּב מָנָגַ מִּבְׁמֹא נִטָּנִוּ
- ַנּיָּסֶף שַׁלַּח אָת־הַיּוֹנֶה מִן־ אֲ<u>הֶרָנִין וַ</u>אִּיֹסִיף שַׁלַּח יָת יוֹנָה
- נייַדע נוו פִי־קָלוּ הַמָּוִם מִעָּל " וְהַנָּה עַּלֵה־זַיִּת טְרֶךְ בְּפִּיהְ רַשְׁשְׁא וָהָא טְרֶךְ זִיהָא הְבִּיר ַנַּמְבָא אָלֶינ תַּיּוֹנְתֹ לְמָנֵת מֶּנֶב נַאָּמָת לָנְמִיה יוֹנָת לָמָדָן

- ، נְיְהֵי מִקּץ צַּרְבְּעָים יִיִם נִיפְּתָּח יַהָּנִה מִפּיוּ צַּרְבְּעִין יִימִין

- וַלְאֹ־מָצְאָרוֹ חַיּוֹנְרו מְנֹוֹחַ לְכַף־ וָלָא אַשְׁכַּחַת יוֹנֶה מְנֶח
- מְן הֵיבְהָא:
- לַלְוּ מִנֹא מִתֹלְ אַבֹּתֹא: מַנַוּע בְּפּוּמָר וִידָע נַנַן אָרֵי

- window of the ark which he had forty days, that Noah opened the And it came to pass at the end of
- waters were dried up from off the went forth to and fro, until the And he sent forth a raven, and it
- from off the face of the ground. to see if the waters were abated And he sent forth a dove from him,
- into the ark. her, and brought her in unto him and he put forth his hand, and took were on the face of the whole earth; unto him to the ark, for the waters sole of her foot, and she returned But the dove found no rest for the
- out of the ark. and again he sent forth the dove And he stayed yet other seven days;
- from off the earth. knew that the waters were abated olive-leaf freshly plucked; so Noah eventide; and lo in her mouth an And the dove came in to him at
- ו יסוא קורא אומו ראשון, ואין זס אלא משרי שסוא ראשון לבריאת עולס, ולרבי יסושע סוא נימן: בעלימות סיונס, סרי ששיס יוס משנרמו ראשי ססריס עד שמרבו פני סאדמס. ואס מאמר באלול נראו, נמלא שמרבו במרמשון, מולא בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארן. שהרי מקן ארבעים משנראו ראשי ההרים שלח אם העורב. וכ"א יום הוחיל . אמס אומר שביעי לירידס, אין זס פיון. וסעשירי אי אפשר למנוח אלא לירידס. שאס אחס אומר לספסקס, וסוא אלול, אי אחס
- סמשוי לביקס ויליקס: (6) מקץ ארבעים יום. משנרמו רמשי ססריס: אח חלון החיבה אשר עשה. ללסר (נ"ר לג,ס) ולמוס פממ סמינס
- בעלירם גשמים בימי אליהו, שנאמר (מלכים־א יו,ו) והעורבים מביאים לו לחם ובשר: (סנסדרין קח, ב): עד יבשה המים. פטומו כמטמעו. אבל מדרט אגדס (ב"ר לג,ס), מוכן סיס סעורב לטלימות אחרת (ע) יצוא ושוב. סולך ומקיף סביבום סמיבס ולא סלך בשלימומו. שסיס מושדו על במ זוגו, כמו ששנינו באגדת מלק
- משוב לליו: ימיס: וישלח. אין זה לשון שלימות אלא לשון שלות. שלחה ללכת לדרכה, ובזו יראה אם קלו המים, שאם תמלא מנות לא (8) וישלח את היונה. לפוף ז'ימיס. שסרי כמיב וימל עוד ז'ימיס אמריס, מכלל זס אמס למד שאף בראשונס סומיל ז'
- (10) ויחל. לשון הממנה. וכן (מיוב כמ,כם) לי שמעו וימלו, והרבה יש במקרם:
- שלב"ס ולם ממוקין כדבש בידי בשר ודס: שרף. מעף. ומדרש אגדס, לשון מוון. ודרשו (עירובין יח,ב) בפיס, לשון מאמר. אמרס, יסיו מוונומי מרורין בוים בידו של נקבס, כמו (שם"ש ס,יב) כיונים על אפיקי מיס רוחלוח, (יחוקאל ז,מו) כיוני סגאיוח בולס סומוח, (סושע ז,יא) ביונס פוחס: (II) שרף בפיה. אומר אני שוכר היה. לכן קוראו פעמים לשון וכר, ופעמים לשון נקבה, לפי שכל יונה שבמקרא לשון

שוב־אַלְיו מִוּד: נְיִשְׁכְּׁתְ אֶּטִרְתִּיְנְּתְ נְלְאִיְסְפָּּת אָחָרָנִין וְשְׁבַּתְ יָתְּ יוֹנָת וְלָאִ ניינטל עוד שבעת ימים אַחַרִים וַאִּוֹרִיך עוֹד שְּבָעָּא יוֹמִין

פַּלָּגְ עַמְּבַלְּעַי: מְכְּמָר הַמַּבְּר נַיַּרְא וְהַנָּר חֶרְבָּוּ הַפָּיִם מִעַּל הָאָהֶץ נַיָּסָר נֹחַ אָתַ ני בָּראַשׁוֹן בְּאָחָר כַחֹהָשׁ חָרְבָוּ لَيْنُ، جَعَبُط بْضُفَ صَغَبْط كِذِب بِهِرْت بِهِرْت جَهْد بِهِد بَهِد عُبِرًا

رنَا كَابَاتِكُ بِجِهِدَ بِهِدِهِ: (٥) יי ובַוֹדֶשׁ תַשִּּנִי בְּשִּׁבְעָּדִי וְעָשְׁנִים

ַנְיַתְּרֵ אֶלְרַיָּה אֶלְרַיָּה אֶלְ-נָהַ לֵאִמְּר:

نحُدُنك ندُمُن حُدُنك هُمُكَا: ». צַא מִן הַמַּבְּה צַּמָּה וָאִשְׁפְּוּ

حُجُدُا بَعْدُا لَدُدُ مَرِينَجُدُا: ענגא)[ל, עּנְצָּא] אַנְאַר וְמֶּרְצָּי אַפּיִל עִּפָּיר עִּבָּאָר בְּאַרְעָּא ئاثشم ئابرتم مَرِ نَاهُدُ ﴿ (د، بِالْمُع لِيُتَابِم مَرْ عَلَمْع עז בּשְּׁר בְּעַלְּר וּבַבְּהַבְּעָה וּבְבְּ בְּלְ הַתַּיְּה אֲשֶׁר אִתְּּדְ מִכְּלַ

ېږ: ⁸¹ ניִּגְאַ ְנְחַ וּבְּנְנִוּ וֹאָמֻשִּׁיוּ וּנְאָהִי בְּנְנִוּ וּנְפַּל נִחַ וּבְּנִוּהִי וְאָפְּחֵיה וּנְאָהִ

לִמְשְּׁפְּׁנְיִמִינְיִם יְצְאָּי מִן־תַמֵּבְת: לִיַּרְעֵּיִנְן וָפָּקוּ מִוֹ מִיבְתָא: بتراب جرح بارترس مرحابين المراجة حر بالتاب مر ياله פָּלְ_ַתַּעַהְּיִּעִ בֹּלְ_תַּנְתָּמְתְּ וֹבְלַךְ בַּלְ תַּוֹּמָא בַּלְ רַחְשָׁא וֹבְלְ

אוֹסִיפַת לְמְמְב לְוָהֵיה עּוֹד:

ְנִיבוּ אַפּּי אַרְטָא: יָת חוּפְאָה רְהֵיבְּהָא וַהָּוֹא וְהָא תוֹא מהל אַבְעָא וֹאַהְבוּ נִעַ לאַבְעָאָר בְּתַר לְיַנְרָהָא נְינִרנּ

וֹמִבֹּמֹא וְנֹמֹא לַוֹנִבֹּשׁא וֹכִימָּע

וּמִבִּיל וֹן מִם נִעַ לְמֵימָר:

יללב ילמי ללה עמה: פול מוֹ שִּיבְּטָא אַהָּ וֹאִטְּטָרַ

נופהון ווסגין על אַרְעָא: ニロロスト בל עונטא במפר מפל בסרא

בְנוֹהִי עִמֶּיה:

returned not again unto him any and sent forth the dove; and she And he stayed yet other seven days;

was dried. and behold, the face of the ground covering of the ark, and looked, the earth; and Noah removed the The morf qu bairb araw erasaw adr month, the first day of the month, hundred and first year, in the first And it came to pass in the six

month, was the earth dry. seven and twentieth day of the And in the second month, on the

Sτ And God spoke unto Noah, saying:

wives with thee. thy wife, and thy sons, and thy sons' Go forth from the ark, thou, and

multiply upon the earth. the earth, and be fruitful, and the earth; that they may swarm in creeping thing that creepeth upon both fowl, and cattle, and every thing that is with thee of all flesh, Bring forth with thee every living

with him; and his wife, and his sons' wives And Noah went forth, and his sons,

81

Źτ

Þτ

71

went forth out of the ark. upon the earth, after their families; and every fowl, whatsoever moveth every deast, every creeping thing,

- (בו) וייחל. סום לשון וימל, מלם שום לשון וַיַּפְּעֶל, וום לשון וַיִּמְפַעַל. וימל ויממין, ויימל וימממן:
- (EI) בראשון. לרבי אליעור סוא משרי ולרבי יסושע סוא נימן (ר"ס יב): חרבו. נעשס כמין עיע שקרמו פניס של מעלס:
- סלבנס. שמשפע דור סמבול שנס ממימס סיס (עדיום ב,י. ב"ר כה,ע): □בשה. נעשס גריד כסלכהם: (+1) בשבעה ועשרים. וירידמן במדש השני בי"ו במדש (סדר עולס פ"ד. צ"ר לג,ו), חלו י"ח ימים שהחמה ימירה על
- (16) אחה ואשחך וגוי. מיש ומשמו. כמן סמיר לסס משמיש סממס (נ"ר לד,ו)
- ולה בהיבה. מגיד שהף הבהמה והעוף נהשרו בהשמיש: (פן) הוצא. הולא כתיב הילא קרי. הילא, אמור להם שילאו. הולא, אם אינם רולים ללאם הוליאם אחה: ושרצו בארץ.
- (91) למשפחתיהם. קבלו עליסס על מנח לידבק במינן:

ECTET: מפַלו הַבְּהַמָּה הַשְּׁהֹרָה וּמִפֹּל' מִפֹּל בִּעִּירָא דְּכִּיָא וּמִכּל

אָּטַ_כּֿלַ_טֿוּ כֿאָאָר הֿאָנטוּ: מּנְעָּבְיִנוּ וְלְאֵ־אִסָּף עָּנִיד לְתַבָּוֹת עַאָּבֶׁם בָּי ָנֵבֶּר בְאַבָּם בַּאַ בִּי הַאָּבָם בַּאַ בִיי אָנְאָאָ אָבִי נִבְּּבָא לְבַּלְּלְ מְּנִר אָת־הְאַבְּטְהְ בַּעָּבָוּר לִמְלְם מּנִר יָת אַרְשָּׁא בְּרִיל וַלּאַמֶר יְהְנְה אֱל־לְבֹּוֹ לְאֵ־אֵסֶׁף יַצְּמַר יִיְ בְּמֵימְרַיה לְא אוֹסֵיף וַיְּנַרְה יְהֹנְהֹ אֶתְיבֵיהַ הַנִּיחֹתַ וְקַבִּיל יָיָ בְּרַעָּנְא יָת קּוּרְבְּנִיה

נְלֵוֹלְע לְאִ וֹמִּבְּעוּי: نظا بثات بجربا ببنجه برنت

יִנִילְאָי אָנַרַ בַּיִאָּבֶּא: בְּנְיֵנְ נַיֵּאְמֶּר לְנִיֶם פְּרָוּ וּרְבָוּ נַאֲמָר לְנִין פּוּשׁוּ וּסְגוֹ וּמֶלוֹ יָת נוֹבָרֵנ אֶּבְטָּוֹם אָשַּלָּנִוֹ וֹאָשַ וּבִּרוּנוֹ וֹנִ נִי נִנוֹ נֹנִי בּנִינִי

נטטני: בְּאֵבְמֶּׁע וּבְּכְלְ דְּגֵּי הַנְּם בְּיֵרְכֵם אֲבְעָא וּבְכָלְ תִּנִּי וַמָּא בִּיַרְכוּוּ עַהְּמְנִים בַּכְלְ אַהָּבְ עַבְּלָתָה מִוּפָא בַּהְמָנִא בָּכִלְ בַּעַרְהַיִּה و خُرِ سَرْنَ سُغُدُمُ لَمُر خُرِ مِنْكَ خُرِ سَنَا هَدُمْ لِمَر خُر נמוְבֹאֹכֹם וֹטִשַׂכֹם וֹטִישָׁכִם וֹבִינְיִב הַגַ וֹבִּטַּלְטַׁכִּוּן וֹאֵימִשַּׁכִוּן שַׁבִּי הַּגְ

άΓĘΠ̈́Χ: נימק מקע מופא בכי נאסים עלוון על رِيْجِا ثِنَ مِبْهِنَ كِأَنْتِيْتِ رَبِهَّتُ بَجِيْهِ ثَنَ مِبْجِتِهِ جَبَّةٍ بَيْنِ رَبِيْ

בְּמָא דַעַבְרַירה: אוסיף עוד לממחי ית בל דַחַי בּאָלֹמָא בֹּיִמ מוּמִיבִיה וֹלָא

:במלון: וֹסטׁנֹא וֹנִימָם וֹכִּיכִּי לָאַ יחְצָּרָא וְקוֹרָא וְחוֹמָא וְקִישָׂא אָר בְּלְיִנְיֵנִי הָאָרֶץ זֶּרַע וְּקְּצִיר עוֹד בְּלִ יוֹמֵי אַרְעָּא וְרִינְאַ

living, as I have done. again smite any more every thing is evil from his youth; neither will I for the imagination of man's heart ground any more for man's sake; heart: 'I will not again curse the savour; and the LORD said in His And the Lord smelled the sweet

offered burnt-offerings on the altar. beast, and of every clean fowl, and

And Noah builded an altar unto the

LORD; and took of every clean

day and night shall not cease.' heat, and summer and winter, and seedtime and harvest, and cold and While the earth remaineth,

multiply, and replenish the earth. and said unto them: 'Be fruitful and And God blessed Noah and his sons,

they delivered. fishes of the sea: into your hand are ground teemeth, and upon all the the air, and upon all wherewith the the earth, and upon every fowl of of you shall be upon every beast of And the fear of you and the dread

- ς"**L**'α): (0s) מכל הבחמה השהורה. אמר, לא זיס לי סקנ"ס לסכנים מאלו ז' ז' אלא כדי לסקריב קרבן מסס (נ"ר פ' כ"ו ופ'
- אסף. כפל הדבר לשבועה. הוא שכתוב (ישעי' נד,עו) אשר נשבעתי מעבור מי נח. ולא מלינו בה שבועה אלא זו שכפל דבריו, (IS) מנעריו. מיעריי כמיב. משניער ללאת ממעי אמו ניתן בו ילר סרע (שם לד,י. ירושלמי ברכות ג,ה): אשקי. ולא
- המולות, ולא ניכר בין יוס ובין לילה (ב"ר פכ"ה ופ'לד,יא): לא ישבחו. לא יפסקו כל אלה מלהחנהג כסדרן: במסכם יומא (כע,א), שלסי קיימא קשי מקיימא: ויום ולילה לא ישבחו. מכלל ששבמו כל ימות סמבול שלא שמשו מו, ב) והלחם והקין לאכול הנערים: חום. הוא סוף ימוח החמה, חלי אב ואלול וחלי משרי שהעולם חם ביוחר, כמו ששנינו ניסן: קליר. חלי ניסן ולייר וחלי סיון: קין. סול זמן לקימת חלנים וזמן שמייבשים לוחן בשדוח ושמו קין, כמו (שמוחל־ב מומאסו בו): קור.קשם מסורף: סורף.עס ורע שעורים וקטניוס הסריפין להסבשל מהר. קור הוא חלי שבט ואדר וחלי ומלי כסליו זרע. מלי כסליו ומבס ומלי שבט קור (מ"א חורף) וכו', בבבא מליעא קג) (מ"א עוד כל ימי, כלומר חמיד, כמו עוד (22) עוד כל ימי הארץ וגר לא ישבחו. ו'עמיס סללו שני מדשיס לכל אחד ואחד, כמו ששנינו מלי משכי ומרחשון וסיא שבועס. וכן דרשו חכמים במקכת שבועות (דף לו):
- על החיוח, כל ומן שהחם חיים (סנהדרין לח. שבח קוה, ב): לשומרו מן העכברים. עוג מלך הצשן מח, לריך לשומרו מן העכברים, שנאמר ומוראכם וחחכם יהיה. אימחי יהיה מוראכם (2) וחחכם. וליממכס, כמו (ליוד ו,כל) מרלו ממם. ולגדה, לצון מיום. שכל זמן שהמינוק דן יומו מי, לין למה לריך

(9) ואני הגני. מסכיס אני עמך. שסיס נח דואג לעסוק בפריס ורביס עד שסבטיחו סקדוש ברוך סוא שלא לשחח סעולס

(עיל ל,כל) לברכס (כמוצות ס,ל), וכלן לצווי. ולפי מדרשו (צ"ר לד,י)

(a) באדם דמו ישפך. אס יש עדיס המימוסו אמס. למה, כי בללם אלסים וגוי: עשה את האדם. זה מקרא מקר. כמו שדרשו רצומינו, והאלהים אנה לידו (שמום כא,יג) במסכם מכום (י,צ), הקדוש ברוך הוא מומנן לפונדק אחד וכוי: ויבקש על עוֹנו לימחל, שאף השוגג לריך כפרה. ואס אין עדים לחייבו גלוח, והוא אינו נכנע, הקדוש ברוך הוא דורש ממנו. מיד ססורג במויד ופֿין עדיס, פֿני פֿדרוש: מיד איש אחיו. מיד שסופֿ פֿוסב לו כפֿם וסרגו שוגג פֿני פֿדרוש, פֿס לפֿ יגלס בסן, שנאמר (מסליס מט,יג) נמשל כבסמוח נדמו, לפיכך סולרך לסוסיר עליסן אם סחיוח (שבח קנא,ב): ומיד האדם. אף החונק עלמו, אף על פי שלא יצא ממנו דס: ביד בל חידו. לפי שחמאו דור המצול והופקרו למאכל חיום רעום לשלום (a) ואך אח דמכם. אף על פי שהמרמי לכס נמילם ושמה צבהמה, אם דמכס אדרוש מהשופך דס עלמו: - לופשוחיכם.

(+) בשר בנפשו. אמר לסס אבר מן החי, כלומר כל זמן שנפשו בו לא חאכלו הצשר (שם נו, א): בנפשו דמו. צעוד נפשו

(3) לכם יהיה לאכלה. שלמ סרשימיל לחדס סרמשון בשר מלמ ירק עשב, ולכס, כירק עשב שספקרמי למדס סרמשון, נממי

אמכנו ואם בניכנו בהביכוו:

וֹאֹלֹא באֹלֹא מֹלִים וֹנו לוֹמִי

ואַשון פושו וסגו אָקוַלַרוּ

וֹטַאָּמָּר אָרֵי בַבָּלָם אֶלְנִים

בוומור במא באַנְשָׁא בּסִבוּרוֹ

עוד (מנמומל נח יל), וכן עשה. ובלמרונה למר לו, הנני מסכים לעשות קיום וחזוק ברים להבעחמי, ולמן לך לום:

בו: בשר בנפשו לא האכלו. סרי אבר מן סמי. ואף בנפשו דמו לא מאכלו, סרי דס מן סמי (שס נמ, א):

خَيْرِيْد:

בְאַבְעָא וּסְגוּ בַּה:

מֻבַּר יָה אֲנָשְׁאַ:

ממישי ניַאַמֶּר אֶלְיִדִים אֶלְ־נְיוֹ וֹאֶלְ בַּנְיִוּ נִאֲמָר יִיָּ לְנִיוֹ וֹלְבְנִיִיִי שִּמִּיה

לסקים מי שלינו עוסק בפרים ורבים לשופך דמים (יבמוח סם):

ולכיך לסיום עשה העושה את האדם, וכן הרבה במקרא:

לכם את כל (שנהדרין קע):

אָשָׁר לַאַמָּר:

וְרְבוּ־בֶּה: (ס)

\$4. בַּאַבַם:

\$ט_לָּכֶם אָט_לָּגָי جِحَـ بَرْضِينَ هِنِهِلَ لَهَ أَنَّ إِجْلًا جِحُ لِـ بَاضِهِ بِلَهِ مِن خُرِدًا إِيَّةً

יהְיָה לְאְּבְלְּה בְּיָנֶהַם מְּשֶׁב נְתָחִי לְמִיכַל בִּיָרוֹס עִסְבָּא יְתַבִּית

עאָכֿלו:

אַרְרְשׁ מִיּנִר בְּלְ־חַיָּה אָרְרְשָׁנֵנִּי

אָרְרִשׁ אָתְ־נָפָשׁ הָאָרֶם:

מפּע בַּם בַּאָבָם בַּאָבָם בַּעָּי

انשِوَا إِن جِهِرَات هُرَابَات لِإِنَّالَ لِيَالًا اللَّهُ الْأَنْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الل

אַטַכָּם נְאֶט זַבְגַּכָּם אַטַבַּנָכָם:

⁶ נֹאֹנֵג עֹנֹלג מִצֹנִם אָּטַבַּבָּנִגַינִג

ל נאַטָּם פַּבוּ וּבְבִי מָבְאָנ בֹּאָנֶן

וְמִיּרַ הֵאָבְׁם מִיּרִ צֵּיִשׁ אָחִיוּ גְּבֶּרְ דְּיִישׁוֹר יָח דְמָא דַצְּחוּהִי لْغَلِّ عُلِيَةُ خُرْفُمُنْدُم بَحُدُهُ بُنِ يَمُحِياً خُرْفَمُنْحِياً

אָנוֹבֹאנוּנע וּמִוֹג אָנָאָא מוּג אטבע מיד څے

אָטַבֿה נִט וֹפַמֹּא בּאָנֹמֹא:

تارخدانا: خَلَقَهُا لَيُنَا كُمُ خُلَهَ خُفُكُ خَفُرُهُ خُلَقَهُمْكِ لِمُنْكِ كُمُ

לְכוּן יָת כוּלְאִ:

which is the blood thereof, shall ye Only flesh with the life thereof,

green herb have I given you all. shall be for food for you; as the Every moving thing that liveth

seed after you;

covenant with you, and with your

As for Me, behold, I establish My

And God spoke unto Noah, and to

multiply; swarm in the earth, and

the image of God made He man.

man shall his blood be shed; for in

Whoso sheddeth man's blood, by

every man's brother, will I require hand of man, even at the hand of

beast will I require it; and at the

will I require; at the hand of every

And surely your blood of your lives

igniyes, mith him, saving:

And you, be ye fruitful, and

multiply therein.'.

the life of man.

GEL TLXMLU - GLMU [U LULML - XI SENES]

<u>המלה ללל חיית הְאֶּרֶץ:</u> עונע שַאָּבְׁלְ אַשְׁבְּיִם מִכְּלְ יִגְּאָנֹּ אַבְעָּא הַמְּבְיִן מִכְּלְ דָּפָּבִי אַטַכְּם בּֿמַּנְע בּבַבַבַמָּע וּבַבַבַּץ בּמוּפָא בּבַמוּנָא וּבַבַּלָ נוּנִי نْݣِط خُكِ رُقُم يَانَانُكِ كَيْمُكِ لَمْنَا خُكِ رَفَهُمُ نَائِمُهُ لِمُقَادِياً

خَمَّتْ بَعُثِا: עַמְּבָּוּלְ וְלְאִינִעְיֵנְעִי מָנִע מִנְבָּנִאְ וְלָאִינִעִי מִנְבַּנָאִ ַ וְלַאֲ וַכִּׁנִי כַּלְ בַּמֹּוֹר מִוָּד מִמֵּוּ יִמְּמִּיצִּי כַּלְ בַּסְרָא מוִד מִמֵּי נְעַלַמְעָרָ, אָעַ־בָּרִיִּהָיִ אָעַבֶּיָם נַאֲבָּיִם יָהַ לַנְמָי מַּמְּכִוּן נְלָא

אַשָּׁר אִטְבָם לְדִרָת עוֹלֶם: יבנילם יבון כְּלְ־נָפָּשׁ חַיָּה ינ'אַמֶר אֱלֹהִים וְאַת אָוֹתְ־ נַאַמַר יָן דָא אַת קָיָם דַאַנָּא יי הַבְּרִית אֲשֶׁר־אֲנַי נֹהֵן בֵּינִי יָהִיב בּין מִימְרִי יִבְּינֵיכוֹן יּבֵין בּינִי הַבּינִיכוֹן יּבֵין בּינִי הַבּינִיכוֹן יַבּין

לְאַנִע בּׁנְיִע בִּינִי יִבָּין הָאֶבֶּץ: ⁶¹ אָט_לְאָטֶׁנְ וֹטִׁטִּנְ בְּלְּלֵּעִ בְּלְּאָטֵּנְ וֹטִנְיִי בְּלְּלֵעִ בְּלְּאָטֵּנְ וֹיִנְיִנְיִינְיִי

וּנְרְאָבֶת הַמָּטְת בַּמְּנֶן: לי וֹטֹיְטִ בֹּמֹלְנִי, מֹלֵן מֹכְ טִאְצֹרֵא וֹינִי בֹמַלְנִינִי, מֹלֵלָא מֹכְ אַבֹּמֹא

ئىل: עَמَנִם לְמַבְּיִלְ לְמִּשְׁיִל בֹּלְתִּעִי בֹּלְ- לְמִוּפִּּנֹא לְעַבָּלְאַ בֹּלְ בַּסְׁרָאִי בְּבְלְ בְּמָהְ וְלְאָרְיְהָנְיִ מְּנִדְ בְּכְלְ בִּסְרָא וְלָא יְהֵי עּיִּדְ מִיִּא י יבוניקט יבון פָּלְ־נָפָּמִ טַנִּיף יבוניכוּן יבון כָּלְ נַפָּמָא טַנִּטָא נוֹכֹנִינִּגְ אָּטַ בּּנְגִינִיגְ אָאָהַר בּנִגְ וּגִּבְינִגִּא זִטְ פֿוֹמִגְ בַּנֵן מִוֹמִנִּגִּ

هُمُّد مَح لَهُدُا: بحرا خَرِ تَوْمَ لَأَبُلَ خَرَا خَمُ لَا يَدَ بَدَا خَرْ نَوْمُهُ لَائِنَهُ خَرْر ק קְּלְכִּיׁרְ בֹּנִינִי מִנְקְּם בֹּנוֹ אֵלְנְיִנִם לְצִוּכִּנוֹ כֹּנִם הַּלָם בּנוֹ מִנְמָבֹאִ וֹבְיֹנִים בַפְּמָשׁ בּלְּלָוֹ וּבְאִינִינִי יִנִיבִי לַמָּשִׂא בּלְּלָלָא וֹאַנִיוֹנִי

מִיבְקֹא לְכִלְ חַיִּת אַרְעָּא:

לְעַבּלְאִ אַּבְּתֹּאִ:

حُح رَفِهُم يَانُكُم يُحَفِّدِيا خِلْتِ،

אַבְמָא: לְאָט לִנֶּם בֵּנו מִנִמָּבִּנ וּבֵּנוֹ נת קשמי יהבית בענגא ותהי

וֹטִטַּטִוֹג לַהָּטֹא בֿהֹּנֹֹא:

דַּטְרָא בַעל אַרְעָא:

beast of the earth. all that go out of the ark, even every every beast of the earth with you; of is with you, the fowl, the cattle, and and with every living creature that

earth.' more be a flood to destroy the the flood; neither shall there any cut off any more by the waters of with you; neither shall all flesh be And I will establish My covenant

perpetual generations: living creature that is with you, for between Me and you and every the covenant which I make And God said: 'This is the token of

between Me and the earth. it shall be for a token of a covenant I have set My bow in the cloud, and

bow is seen in the cloud, bring clouds over the earth, and the And it shall come to pass, when I

become a flood to destroy all flesh. and the waters shall no more every living creature of all flesh; which is between Me and you and that I will remember My covenant,

creature of all flesh that is upon the between God and every living remember the everlasting covenant and I will look upon it, that I may And the bow shall be in the cloud;

earth.'

הארץ. לסבים סמויקין שמינן בכלל סמים משר ממכס, שמין סילוכן עם סבריום: (10) חיח הארץ אחכם. סס סממסלניס עס סנריות: מכל יוצאי החבה. לסניה שקליס ורמשים: לכל חיה

(11) והקימותי, מעשה קיום לברימי. ומהו קיומו, לה לוה הקשה, כמו שמפיים והולך:

ודורו של רבי שמעון בן יוחלי (ב"ר לה,ב): (21) לדרח עולם. נכמז מסר. שיש דורות שלה סולרכו להום לפי שלדיקים גמורים סיו, כמו דורו של חוקיסו מלך יסודם,

(+I) בעווי עון. כשחעלה במחשבה לפני להביה חשך והבדון לעולם:

(16) בין אלהים ובין כל נפש חיה. נין מדת סדין של מעלס, וניניכס (שסג). שסיס לו לכמוב ניני ונין כל נפש חיה.

אלא וסו מדרשו, כשמבא מדת הדיון לקערג עליכם (למייב אמכם), אני רואה את האות ונוכר:

호스_다셨다시: (G) בּוֹנָוּ וּבֹוֹן בֹּלְ_בֹּאָּׁר ZI XIU_ŪĖLIU וּיִאָמֶר אֶלְיָהום אֶלְיָנָה וֹאָת

ה המבְה שָׁם וְחָם וְיָפֶת וְחָׁם הָוּא שֵׁם וְחָם וִיפֶּת וְחָם הוֹא צִבּוֹהִי ששי ניְּהְיָנִי בְּנִי־נֹחַ הַיְּצְאָים מִן נִהֵוּ בְּנֵי נִחַ דִּנִפְּקוּ מִן הַיִּבְתָא

אַבֹּו בְּלָתוֹ:

ئۇلات چە_تېۋا، و، שָׁלֹשֶׁה אֻכֶּה בְּנֵי־נְחַ וּמֵאֵכֶה הְּלָהָא אָבֵּין בְּנֵי נֹחַ וּמֵאָבִין

ځ۵۵: יי וַנְחֶל נְחַ אֵישׁ הְאֲבְטְּהְ וַנִּטָּע וִשְּׁרִי נִחַ נְּבָר פְּלִח בְּאַרְעָּא

جرنا لا لا تاخ تا: יי וֹאַטֹּ מִן עַנֹוֹן וֹוּאֲבֹּר וֹוּטַבֹּץ וּאָטִוֹ מוֹ עַמִּבֹא וּבוֹוּ וֹאִטַבּּץ.

אַבֿוּ ווּצָּע לְאָדֶּוֹ אָטִוּוּ בּּטִוּלִּי יי וּוָבֹא טַׁם אַבָּוּ כִּוָּהוּ אֵט הֹבוֹנע

אַבֹּגנֵם לַאָּ בֹאִנּ: אַבֹּנִנִים וּפַּנִּנִנִם אָנַוֹבַנִּנִע וֹמָבַוֹע אַּבְוֹבוּנִינו וּוֹכֹפֵי אָנו מָבְוֹנוֹנו ق נישׁימוֹ עַל־שְׁבֶּם שְׁנֵיהָם נַיֵּלְכוֹ ा्रवारं खंव १५ेव्त ४० एकंप्रदेंत

لإلإ الرح المراب المرا זְּיֵּ נְיִּנְמֵּלְ לְּטִ מִיּנְיִ נְיֵּבְת אֵנֵע אַֹּמֶּבְ

> דַּטְרָא בַּעל אַרָעָּא: בּאַבומונו בון מומבו ובון כַּל נאַמֹר וְיִ לְנְחַ בַּא אָת קְּיָם

אִנְיבַבוּ בָּכִלְ אַנְמֹאִ:

ונצב פַרְמָא:

בְּגוּ מַשְּׁכְּנֵיה:

אַרוהי בְשִּקא: מֹבוֹטֹא בֹאַבוּניו וֹנוּוּ כִנִיבוּוּ וְנְיוֹא עָם אָבוּהִי דְּכְּנָעוֹ יָת

מְנֵיוֹנִוֹ וֹמְבוֹנִיאַ בַּאָּבוּנְיוָן לָאַ נאַזַבוּ מִטִוֹבוּן וַכַּפִּיאַנּ וֹמִוּגֹאוּ מֹל כְּתַּוֹּ תַּלְוֹנִינִוֹ וּנֹסִיב שָּׁם נִיפָּת יָת כַּסוּתָא

בּהְבַר לֵיה בְּרֵיה זְעֵירָא: וֹאִשֹׁמֹר וָטַ מִטַמִּבוֹיִשִּ וֹנִגַת וֹעַ

> all flesh that is upon the earth. have established between Me and the token of the covenant which I si sidT' : And God said unto Moah: 'This is

father of Canaan. Ham, and Japheth; and Ham is the forth from the ark, were Shem, and And the sons of Noah, that went

overspread. and of these was the whole earth These three were the sons of Noah,

began and planted a vineyard. And Noah, the man of the land,

within his tent. drunken; and he was uncovered And he drank of the wine, and was

told his two brethren without. saw the nakedness of his father, and And Ham, the father of Canaan,

not their father's nakedness. faces were dackward, and they saw nakedness of their father; and their backward, and covered the their shoulders, and went garment, and laid it upon both And Shem and Japheth took a

had done unto him. and knew what his youngest son And Noah awoke from his wine,

ŧΖ

٤2

81

(קו) זאח אות הבריח. סרלסו סקשם ולמר לו, סרי סלום שלמרםי:

נמקלל כנען, ועדיין לא כמב מולדות חס ולא ידענו שכנען בנו. לפיכך סוצרך לומר כאן וחס סוא אבי כנען: (18) וחם הוא אבי כנען. למס סולרך לומר כאן. לפי שספרשס עמוקס ובאס בשכרומו של נמ, שקלקל בס מס, ועל ידו

(os) ויהל. עשה עלמו חולין (ב"ר לו,ג). שהיה לו לעסוק מחלה בנטיעה אחרם: איש האדמה. אדוני האדמה, כמו

(בב) ויהגל. לשון וַיִּמְפְּעֵל: אַהלו. המלה כמיב, רמו לי' שבמים (מנמומה ישן נח סם"ב) שנקרהו על שם שומרון שנקרהת (רות א,ג) איש נעמי: דישע כרם. כשנכנק למיבה הכניק עמו ומורות וימורי תאנים (נ"ר שם):

מהלה, שגלו על עסקי היין, שנאמר (עמוס ו,ו) השומים במורקי יין (ב"ר לו,ד):

(33) ויקח שם ויפח. אין כמיב ויקמו, אלא ויקת. לימד על שם שנמאמן במלוס יומר מיפת, לכך זכו בניו לעלים של לילים. ערות אביו. יש אומריס קרקו (קנסדרין ע,א), ויש אומריס רבעו (ב"ר): (22) וירא חם אבי כנען. יש מרצומינו לומריס כנען רלס וסגיד ללפיו, לכך סווכר על סדבר ונמקלל (פ"ר): וירא את

ςι'ι): ופניהם אחורנית. למס נאמר פעס שניס. מלמד, שכשקרצו אללו וסולרכו לספוך עלמס לכסומו, ספכו פניסס אמורנית (צ"ר ינסג מלך אשור אם שבי מלריס ואם גלות כוש נעריס ווקניס ערוס ויתף וחשופי שת וגו' (תנסדרין ע. תנתומא נת עו. ב"ר לו,ו): ויפח זכה לקבורה לבניו, שנאמר (יחוקאל למ,יא) אחן לגוג מקום שם קבר. וחם שבזה אם אביו, נאמר בזרעו (ישעיה כ,ד) כן

S	ْמْאُקْת נפְרְדֵּוּ אִיֵּי הַגּוֹיִם בְּאַרְצֹּהְם אָיִשׁ לִלְשׁנִוֹ לְמִשְׁפְּחֹהָם בְּגוֹיֵהֶם:	בְּעַּמְנְינִי אָטַבְּּרִשׁאָוּ נְגָּוָוִת לְלִישְׁנֵיה לְזַרְשָׁנִיה בְּעָכִיא בְּאַרְשְּׁהָחָהוּ נְּבָּר בְּאַרְשְׁנְהַיִּהְ	Of these were the isles of the nations divided in their lands, every one after his tongue, after their families, in their nations.	S
†	נְבְנֵינֶם: יְבְנֵי יֵנֵן אֶּלְיִמֶּׁה וְתַּרְשָׁיִּשׁ כְּתִּים	لبيئنت: بختر نزا څخيهت لينهميم خينت	And the sons of Javan: Elishah, and Tarshish, Kittim, and Dodanim.	†
٤	וְתְּנֵרְ גְּמֶר צִּשְׁכְּנָזִּ וְרִיפָּת יְבְנֵי גְמֶר צִּשְׁכְנָזִּ וְרִיפָּת	וְבְנֵי גּוֹמֶר צִּשְׁכְנֵז וְרִיפַּת וְתְנְרְמֶּה:	And the sons of Gomer: Ashkenaz, and Riphath, and Togarmah.	٤
τ	ְנְטְבְּלְ נְמֶּמֶבׁ נְטִּגְבֶׁם: בְּנֵגְ יְפֵּט זְּמֶב נִמֶּנְגִי נִמָּבָ, נְתָּוֹ	וֹטוּבָׁלְ וּמִּמָּׁבּ וֹטִירָס: בְּנֵי נִפְּט יּוָמָר וּמִּׁינִי וּמָרַ. וֹנִוֹן	The sons of Japheth: Gomer, and Magog, and Madai, and Javan, and Tubal, and Tiras.	7
X	ְיֵאֵכֶּתׁ מּוֹלְרָת בְּנִי־נֹח שָׁם חָם נֵיפֶת וּיִּנְלְרִוּ לְחָם בְּנִים אַחָר הַמַּבְּוּל:	בְּתַר מֹוֹפְנָא: קם נְנָפֶת וְאָהָיִלִירוּ לְתֹוֹן בְּנִין הְאַלֵּין הּוֹלְבֶת בְּנֵי נֹח שֵׁם	Now these are the generations of the sons of Moah: Shem, Ham, and Japheth; and unto them were sons born after the flood.	X
67	וַיְּהְיוֹ (בספרי ספרד ואשכנז וַיְהִיֹ) בְּלִ־יְמֵי־נֹחַ הְשָׁעַ מֵאוֹתֹ שְׁנְׁה וַחֲמִשֶּׁים שְׁנְהְ וַיְּמְׁה: (פּ)	וַהַוֹּרְ כָּלְ יוֹמֵי נַחַ הְשָׁעַ מָאָה וְחַמְשָׁין שְׁנִין וּמִית:	And all the days of Noah were nine hundred and fifty years; and he died.	67
82	ַנְיָחִי־נְחַ אַחַר הַמַּבָּיל שְׁלָשׁ מֵאוֹת שְּנְה וַחֲמִשִּׁים שְּנָה:	מְאָר וְחַמְשִׁין שְׁנִין: מְאָר וְחַמְשִׁין שְׁנִין:	And Wosh lived after the flood three hundred and fifty years.	82
Ľτ	رَפְּהְ אֱלֹהִיםׁ לִיֶּפֶּה וִישִׁכָּו בְּאֲהֵלִי־שֵׁם וִיהָי בְנָעַּן עָבֶר לֵמוֹ:	לְעִנְן: בְּמָּשְׁבְּׁוֹ, מֶּם וִּנְתַּ, כִּנְּמָן מַּבְּיָּא נְפְּׁטֵּ, וְיִ לְּנְפָּׁע וְנַשְׁרֵ, שִּׁכְּוֹנְתֵּיִם	God enlarge Japheth, and he shall dwell in the tents of Shem; And let Canaan be their servant.	Lτ
	וּיהֵי ְבְנַעַן עֲבֶר לֵמוֹ: ניהי ְבְנַעַן עֲבֶר לֵמוֹ:	ניהי קנען עקביה דשם נאטר קריך ין אלהיה דשם	And he said: Blessed be the LoRD, the God of Shem; And let Canaan be their servant.	97
ST	ַניאָמֶר אָרַוּר בְּנִעַן עַבֶּר עַבְּרָים ניאָמֶר אְרַוּר בְּנְעַן עַבֶּר עַבְּרָים	र्ष्ट्रमांत्रः	And he said: Cursed be Canaan; a servant of servants shall he be unto his brethren.	ST

לו, וסרג זס אם זס בשביל ירושה סעולס (שס ס). ואבינו יש לו ג' בניס ועודנו מבקש בן רביעי: הגדולים, שהועל עליהם עורח עבודחי מעחה (ג"ר לו,1). ומה ראה חם שחרחו. אמר להם לאחיו, אדם הראשון שני בנים היו (AS) בנו הקטן. הפסול והבווי, כמו (ירמיה מט,מו) הנה קטן נסמיך בגוים, בזוי באדה:
(AS) ארור כנען. אחה גרמס לי צלא אוליד כן רביעי אחר לצמציי. ארור כנען. אחה גרמס לי צלא אוליד כן רביעי אחר לצמציי.

שבנה שלמה שסיה מבני שם: ויהי כגען עבד. אף משיגלי בני שם ימכרי להם עבדים מבני כנען: (32) ברוך ה׳ אלהי שם. שעמיר לשמור סבמחחו לורעו לחח לסס חח חרך כנען: ויהדי. לסס כנען למס עובד:
 (72) יפה אלהים ליפה. מחורגס יפחי, ירחיב. וישכון באהלי שם. ישרס שכינחו בישרחל. ומדרש חכמיס (יומח ילח), אף על פי שיפח חלסיס ליפח, שביס מבני יפח ביח שניי, לח שרחס בו שכינח שרחס, במקדש רחשון

(2) וחירס. זו פרס (ברמשים רבה לו, מ. יומה שם):

	(8) להיות גבור. לסמריד כל סעולס על(9) גבור ציד. לד דעמן של בריות בפיו במוקותי פ"ב, ב): על כן יאמר. על כל מ (ב"ב".)	ומשען למרוד במקוס (ב"ר לו,ב): לכ		
ςī	וּכְנַעַן יָלֵד אָת־צִירָן בְּכֹרָוֹ וְאָת־חֵת:	וּלְנַעַן אַנְלֵיד יָח צִידּוֹן הְנַנַעַן אַנְלֵיד יָח צִידּוֹן	And Canaan begot Zidon his firstborn, and Heth;	ςī
† 1	װאָת־פַּתְרֻסִים וָאָת־כַּסְלֻחָּים אַשֶּׁר יָצְאָּי מִשֶָּם פְּלִשְׁתִּים וְאֶת־כַּפְּתְרִים: (ס)	לפּנמֹלאֵנ: בּנֹפּלנּ מִטַּמֵּן פַּלְמֵּטִאָּנִ וֹנִי וֹנִי פּּטִירוּסָאָי וֹנִי פַּסִלְנִּטִאָּי	and Pathrusim, and Casluhim—whence went forth the Philistines—and Caphtorim.	† ī
ξτ	10 x 2 x 2 x 2 x 2 x 1 x 1 x 1 x 1 x 1 x 1	ומְצְרָים אוֹלֵיד יָת לוּדְאֵי	And Mizraim begot Ludim, and Anamim, and Lehabim, and Naphtuhim,	ετ
71	װֵאָת־דֶּסֶן בֵּין נִינָוָה וּבֵּין בָּלַה הָוּא הָעִיר הַנְּדִלְה:	ייא קרְהָא רַבְּהָא: קיה בטן בין ניננה יבין בְּלִה	and Resen between Vineveh and Calah—the same is the great city.	71
п	מִן־הָאָהֶץ הַהָּוּא יָצָא אַשָּׁוּר וַיִּבֶּן אָת־נֵיְנְיֵה וְאָת־רָחֹבָת עָיר וְאָת־בְּלַח:	פֿבשׁא וֹנִינ פֿבְּנִי: יִּבְנָא נִינִי נִינִוֹנִי נִינִי בַּנְרָנִי מִּן אַבְּמָא נַיִּנִיא נָפַּט אַשִּינָאָנִי	Out of that land went forth Asshur, and builded Vineveh, and Rehoboth-ir, and Calah,	π
OI	וִמְּלִי רֵאשִׁית מִמְלַכְחִּוֹ בְּבֶּל וְאֵרֶךְ וְאַבָּר וְכַלְנָהְ בְּאֵרֶץ שְּנְמֶר:	וְהְבְבֶּלְ: וְאָרֶהְ וְאַבָּר וְכַלְנָהְ בְּאַרְטְּא וְהָנְהְ בִּישְׁ	And the beginning of his kingdom was Babel, and Erech, and Accad, and Calneh, in the land of Shinar.	οī
6	הוא־הְיָה גִּבְּר־צָּיִר לִפְּנֵי יְהֹוָה עַל־בֵּן יֵאְטַׁר כְּנִמְרָד גִּבָּוֹר צַיִּר לְפְנֵי יְהֹוְה:	הוא הַנְה גִּבְּר תַּקִּיוֹ קֵנְה יָנְ עַל כֵּן יִהְאֲעַר כְּנִמְרוֹד גִּבְּר תַקּיוֹ- קֵנְם יְנְ:	He was a mighty hunter before the Lord, wherefore it is said: 'Like Wimrod a mighty hunter before the Lord.	6
8	ېرانم ډېر چېرېزد روډی میاد دېدانم ډېر چېرې:	מְרֵי לְמָהְנֵי נְבֶּר בְּצֵּרְעָא: וְכִּוּשׁ אִוֹלֵיד וְהִ נְמָרוֹד הוֹא	And Cush begot Nimrod; he began to be a mighty one in the earth.	8
۷	וְבְנֵי כִּוּשׁ סְבָא וְחָוִילֶּה וְסַבְתָּה וְרַעְּמֶת וְסַבְתְּבָא וּבְנֵי רַעְמָת שְבָא וְרְבֵן:	הְבָּא יִרְבָן: יְרַעְּטְׁהְ סְבָא יַבְּנֵי רַעְּטְּה יְבְנֵי כִּיִּשְׁ סְבָא יַבְנֵי רַעְּטְה	And the sons of Cush: Seba, and Havilah, and Sabtah, and Raamah, and Sabteca; and the sons of Raamah: Sheba, and Dedan.	L
9	וְבְנֵיְׁתְּ בְּיִהְ וְמִאָּבְיִם וְפָּוּה יְבְנֵיְ חָוֹם כָּוּיִה וְמִאָּבְיִם וְפָּוּה	וְכְּלָתְּן: וְבְנֵי, חָם כּוּשׁ וְמָצְּרֵוִם וְפָּוּש	And the sons of Ham: Cush, and Mizraim, and Put, and Canaan.	9

(14) בחרוסים ואח בסלוחים אשר יצאו משם פלשחים. משניקס ילאו. שהיו פתרומים וכסלוחים אשר יצאו משם פלשחים.

(11) מן הארץ. כיון שכפה השור הה בניו שומעין לנמכוד ומורדין במקום לבנום המגדל, ילה מחוכם (ב"ר לו,ד):

(בו) העיר הגדולה. היא נינוה, שנאמר (יונה ג,ג) ונינוה הימה עיר גדולה לאלהים:

נשומיסס אלו לאלו, וילאו מסס פלשמיס (צ"ר לו,ס):

(13) להבים. שפניסס דומיס ללסנ:

(5,4):

	(81) ואחר נפצו. מאלה נפולו, משפחות(91) גבול. קוף ארלו. כל גבול לשון קוף מהאלו בנו לנון האוני.	ו סרבס: יקנס: באבה. שם דבר. ולי נראס כאדו	ס ספומר לפברו, גבול זה מגיע עד פשר	
Sz	ּילְעַבֶּר יָלֵּד שָׁנֵי בָּנִיִם שֵׁם הַאֶּחָד פָּׁלֶג בָּי בִּיָמִיוֹ נִפְּלְגֵּה הָאָרֶץ וִשֶּׁם אָחָיו יְקְמֵּן:	נְלַמָּלֵנִי אַנְעָּא נְמִנְם אָּטִוּנִי מִּנְם טַּב פָּלֵי אָבִּי בִּּנִימִנִי וּלְמָּבָׁר אִטְּנִלְיִבִּי טַּבִּין בָּנִינִ וּלְמָּבָּר אִטְּנִלְיִבִּי טַּבִּין בָּנִין	And unto Eber were born two sons; the name of the one was Peleg; for in his days was the earth divided; and his brother's name was Joktan.	Şz
† 7	֡֜֝֜֝֡֝֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓	ְוֹאֶרְפַּּכְשָׁר אִילֵיר יָת שָׁלַח יְשֶׁלָח אִילֵיר יָת עַּבֶר:	And Arpachshad begot Shelah; and Shelah begot Eber.	† z
52	ילני אַנִים הּוּא וֹטִוּלְ וֹנִיטִׁר וֹמַהָּ:	נמה: ילני אָנִם מוּא נִשוּכְ נֹנִישָׁר	And the sons of Aram: Uz, and Hul, and Gether, and Mash.	٤z
77	لْحْرِيد تَهْدُه: خَيْرَ شَاه مَّرَكِّه لَعَهْرِيد لَعَلَاقَحُهُي	וֹאַבְפַּבְאָב וֹלְנִב וֹאַבְם: בּּנִג אָם הֵּגַלְם וֹאַאָנִר	The sons of Shem: Elam, and Lud, Asshur, and Arpachshad, and Lud, and Aram.	77
17	בְּנֵי־מְבֶר אֲחִי יֵפֶת הַנְּדִילֹ: יִלְשֶׁם יָלֵּד נִּם־הָוּא אֲבִי בְּלִ	בְּיִפְׁט אַיִּהְיְלְיִד אַף הוּא אֲבוּהוֹן דְּכָל בְּנֵי שָּבֶר אֲחּוּהִי וּלְשֶׁם אִיהְיְלְיִד	And unto Shem, the father of all the children of Eber, the elder brother of Japheth, to him also were children born.	17
07	\$\frac{1}{2}\phi_1 \text{c}\$ \$\frac{1}{2}\phi_2 \text{c}\$ \$\frac{1}{2}\phi_1 \text{c}\$ \$\frac{1}{2}\phi_2 \text{c}\$ \$\frac{1}{2}\phi_1 \text{c}\$ \$\frac{1}{2}\phi_2 \text{c}\$	אַלִין בְּנֵי חָם לִּזִרְעֵּיִהְוֹן לְלִישְׁנְחִוֹן בְּאַרְעָּהְוֹן בְּעַהְיִהְוֹן:	These are the sons of Ham, after their tongues, in their lands, in their nations.	07
бі	ַנְיָהֵיר גְּבָוּל חַפְּנַעֲנִי מִצִּידֵׁן בֹּאֲבֶּח גְּרֶדְח עַד־עַזָּה בֹאֲבֶּח סְדַּמָה נַעֲמֹרֶה נִאַדְמָה וּצְבֹּיָם עַד־לֶשֶׁע:	מָמִי לְגְּרֶר עַּד עַזָּּה מָמֵי	And the border of the Canaanite was from Zidon, as thou goest toward Gerar, unto Gaza; as thou goest toward Sodom and Gomotrah and Admah and Zeboiim, unto Lasha.	бі
81	מְמֶּשְׁטְוְעַ עַבְּׁנְּמֵּלֵּ.: וְאֶטַ עַטְׁמְׁלֵינֵ, וְאָעַר וְפָּהֵנְ וְאָטַ עַאָבְוֹנֵרֵ, וְאָטַ עַבְּאָלֵרֵ.	זְבְׁהְּנִינִ בְּנְתְּלְאֵנֵ: טִמְטַאָּגִּ וּלְטַרַ כֵּּן אָטַבְּּגַּרֵנִּ נְנְטַ אַבְּוֹנָאָ, נְנָטַ אַמְּבָּאָ, נְנָטַ	and the Arvadite, and the Zemarite, and the Hamathite; and afterward were the families of the Canaanite spread abroad.	81
Zτ	ײַסּינְי: װְאָחִיהַחָּהִי וְאָחִיהַעַּרָקִי וְאָחִ	אַנְמִנְסְאֵּנְ: נְיֵטְ טִוֹאָנְ נִיִּטְ מַּבְּקָאָנְ נִיִּטְ	and the Hivite, and the Arkite, and the Sinite,	Zτ
91	וּאָת־תַּיְבֵּיִּסִי וְאָת־תָאָמִוֹרִי וָאָת תַּּיְרְיְּשְׁיִּ:	ײַּבׁינּישְׁאַי: וְנְחְ וְבִּוּסְאָי וְנִח אָמוֹרָאָי וְנָח	and the Jebusite, and the Amorite, and the Girgashite;	91

וסמבול סים בשנם שש מארם שנס (שם 1,1). נמלא שהגדול בבניו סים בן מאם שנס. ושם לא סגיע למאס עד שנמים אחר סמבול יא,י) שם בן מאם שנה וגו' שנמים אחר המבול, הוי אומר יפת הגדול. שהרי בן מ"ק שנה היה נה כשהחחיל להוליד (לעיל ו,א), (IS) אבי כל בני עבר. סנסר סיס טֵס: אחי יפח הגדול. מיני יודע אם יפת הגדול, אם שם. נשסוא אומר (לסלן

(ב"ר לו,ו): אחר יפח. ולא אמי מס. שאלו שניסס כבדו את אביסס, ווס בוסר:

מבט לגבול פלוני:

(20) ללשונוחם בארצוחם. אף על פי שנחלקו ללשונות וארצוחם בארצוחם.

And Joktan begot Almodad, and

°° เ่ส่ต์ไ เ่รุ่น ลิน-ลิสุดเริ่ม เลิน เ่ส่ต์ไ พเรุ่น ใน ลิสุดเริ่ม เใน

τ	בקעה בגטרן שוער וישבו שם: בקעה באטן שוער וישבו שם:	בְּבְבֶּלְ וְיִטִּיבוּ טַּמֶּן: וְאָמֶּכַּטוּ בָלַמְּטִא בָּאָבְמָא וְטִׁוֹט בַּמִּמָּלְטִוּן בַּלַּבְתִּיטָא	And it came to pass, as they journeyed east, that they found a plain in the land of Shinar; and they dwelt there.	7
שניעי מ	ַנְיְהָי כְּלְ־הָאָהֶץ שָׂפָּה אָהָת יְּדְבָּהִים אֲהָדִים:	نظظرم سَد: تتأثب څر څڏۀ۶ خرښا سَد	And the whole earth was of one language and of one speech.	IX
7\$		אַלֵּין זַרְשָּׁיִה בְּנֵי נֹחַ לְּחֹלְבְׁהָהְוֹן בְּעַּמְשֵּׁיִהְוֹן הְמִאָלֵין אָהְפְּרָשׁי עַּמְמָנִיא בְּאַרְעָּא בְּתַרְ מוֹפְּנָא:	These are the families of the sons of Moah, after their generations, in their nations, and of these were the nations divided in the earth after the flood.	78
ī£	ظِظِير خَيْدِينَتُو خَيْدِيْتُو: عَظِيد خَيْدِيثِو خِطْفِطْنِيُو	אַבְּיו בְּנֵי שֵׁם לְזִרְשְּׁיִחִיוֹן לְלִישִׁנְּחִיוֹן בְּאַרְשָּׁיְחִיוֹן בְאַרְשְּׁיִחִיוֹן:	These are the sons of Shem, after their families, after their tongues, in their lands, after their nations.	īξ
30	וְיְתִי מוֹשְׁבֶם מִמִּשְׁאִ בֹאֲבֶת סְפֶּרְת תַר תַמֶּרֶם:	וַהַנְה מוֹתַבְּהוֹן מִמֵּישָׁא מָמֵי לְסְפָּר מּוּר מַרְנָהָא:	And their dwelling was from Mesha, as thou goest toward Sephar, unto the mountain of the east.	30
67	ואָת־אוֹפָר וָאָת־חַוּילֶה וִאָּת־ יוֹבֶב כְּל־אֵלֶה בְּנִי יְקְטֶּן:	יוְבְב בְּלְ אָבֶּין בְּנֵי זְקְטְן: וְנְת אַוְפִּיר וְנְת חֲוִילָּה וְנְת	and Ophir, and Havilah, and Jobab; all these were the sons of Joktan.	67
82	מְּבֵּא: וֹאָטַ מִוּבָּלְ וֹאָטַ אֵּבָוֹתָאֵלְ וֹאָטַ	מְּבֹא: וֹט מִנִּבֹלְ וֹט אָבֹּוֹמִאָלְ וֹנֹט	and Obal, and Abimael, and Sheba;	82
Lτ	ואָת־חַדוֹרֶם ואָת־אּיּוָלִ ואָת־ דְּקְלֶה:	וְיָה הַדּוֹרָם וְיָה אִּתְּלִ וְיָה הְקְלְה:	and Hadoram, and Uzal, and Diklah;	Lτ
97	מֵבֶּׁלְּ נֹאֵּעַ עֲזֵבְּנֵׁתְנֵי אָנִעְ נֵאָּעַ בְּנֵבְעִי: בּיִּבִּלִּ יִבִּי אָנִי אָּבִּיתִי בִּיִּנִינִי	ھُجُك اَنْ لَا لَمَدُولُولُولُولُولُولُولُولُولُولُولُولُولُ	Sheleph, and Hazarmaveth, and	97

(32) גפלגה. נמצלצלו סלטונים ונפולו מן סבקעס, ונמפלגו בכל סעולס. למדנו שסיס עבר נציא, שקרא שס בנו על שס סעמיד (שס), ושנינו בסדר עולס (פ"א) שבמוף ימיו נמפלגו. שאס מאמר בממלם ימיו, סרי יקמן אחיו לעיר ממנו וסוליד כמס משפחום קודס לכן, שנאמר ויקמן ילד וגוי, ואחר כך (לסלן יא,א) ויסי כל סארך וגוי. ואס מאמר באמלע ימיו, לא בא סכמוב לסחוס אלא לפרש. סא למדם שבשנת מות פלג נתפלגו: יקשן. שסיס עניו ומקמין עלמו (ב"ר לו,ו) לכך זכס לסעמיד כל סמשפחות סללו:

(26) חצרמות. על שם מקומו. דברי אגדם (ב"ר לו, מ):

 שפה אחת. לשון סקודש: ודברים אחדים. במו בעלס ממת, ומתרו, למ כל סימנו שיבור לו מת סעליוניס, נעלס לרקיע ונעשס עמו מלממס. דבר מתר, על ימידו של עולס. דבר מתר, ודבריס מתריס (מ"מ דבריס תדיס). מתרו, מתת למלף ותרנ"ו שניס סרקיע מתמומע כשס שעשס בימי סמבול. בומו ונעשס לו ממוכות (ב"ר לו,ו):

(2) בנסעם מקדם. שסיו יושבים שם, כדכמיב למעלה ויהי מושבה וגו' הר הקדה, ונפעו משה לחור להה מקום להחוק הם כלה (ב"ר לה,1), ולה מלאו הלה שלער:

- إتِيمُد جِرِہ كِهُم كِبَهُد: נְיּהְיִּהְ בְּנְבִים בַּלְבְּנָבִי לְאָבֵּן נְבֵּוֹנִה לְבִוּוְ לְבֵּוּנִיהֵא לְאַבִּוֹא و تَكْفُرُكُ كُرْتُهُ لَا شُلُطُكُ كُمُلَطُّكُ فَلَا يَكُمُ لَكُمْ يُخْذِنَا لَتُمْلِيَظِينًا خَسَلَه
- 止\$亡.**¼**∶ לֵנו מֻם פּּוֹבְלֹפוּא מַּלְ-פִּנִי כַּלְ- מְתֵּנִּא וֹנְמָבֵיר לָנָא מִנִם בַּלְמָא ַ יִּמִלְבַּׁלְ נְבִאָּהָּוִ בַּאָּמְוֹם נְוֹהֹאָבִי יִמִּלִּבִלְאִ נְבִיאָּהִי מִמּוּ עִּב בִּיִּם וַיּאַמְרוּ הָבָּהו נִבְנָה קַנוּ עִּיר וַאֲמַרוּ הַבוּ נִבְנִי לֹנָא קַרְהָא
- בֿאַבֶּים: נאט במינבל אַהָּב בּנוּ בֹנוּ הַבָּב פֿנִשׁא נמינבלָא בּבֹנוִ
- בולני לְגַּמְּוָנִי: لْمَשْدِر كُمْ ـ نَجْمَدَ مَاثِت خُكِمْ كَمُشَد ﴿ خُمُشُوحِ يَخَمَا كُمْ يَنْظُرُم مَوْدِياً אַחַתֹּ לְכִבְּלֶם וְזֶה תַחִּלֶּם לַעֲּשֶׂוֹת חַד לְכִּילְּהֹוֹן וְבֵין דְּשֶׁרִיאוּ
- تظلان: هِهُدر كِه نَهُدُمِد هُده مُقِل خُنهُدُديا يُحْم نَهُدُمنا هَدُه
- ئاللارك: خَالَ خُمِ لِنَهُ لَا لَيْنَالُكُمُ الْمُثَالِّ خُمْ هَلَمُم لَهُنَافِئِمَ، فَإِفَاحُنَا ، ניْפַץ יְהְנָה אֹמָם מִשֶּׁם עַלְ־ וּבִּדְּר יִיִ יְהָהוֹן מִתַּמֵּן עַלְ צַפִּי

- ئتىمْدُى ئىزىد كېدىل كېمُنە: וַיּאַמְרֹוּ אֲיֹשׁ אֶלֹרֹבְעֹהוּ הֲבָה וַאֲמָרוּ וְּבָר לְחַבְרֵיה הַבוּ
- וֹעַבַּבַר עַל אַפַּי כָּל אַרָעָּא:
- כּלְ דְּחַשִּׁיבוּ לְמֶעֶבְר: رَيْهِ وَدُرَاتِ بِيَا مُنْ هُلِّ لِهُوْلِ لِهُمَالِ لَهُ مَنْهِ لِللهِ مَنْهِ لِللهِ الْجُرِفَا
- خبها باختين ק הְבְרִי ְנִרְלְהִי וְנְבְלְהִי שֶׁם שְׁפְּתָח הַבּי נִהְּגְלֵי יּנְבַלְבֵּל מַמֶּוֹ

- for mortar. brick for stone, and slime had they them thoroughly.' And they had Come, let us make brick, and burn And they said one to another:
- face of the whole earth.' lest we be scattered abroad upon the heaven, and let us make us a name; us a city, and a tower, with its top in And they said: 'Come, let us build
- children of men builded. the city and the tower, which the And the Lord came down to see
- they purpose to do. be withholden from them, which Degin to do; and now nothing will one language; and this is what they are one people, and they have all And the Lord said: 'Behold, they
- sbeech. may not understand one another's confound their language, that they Come, let us go down, and there
- earth; and they left off to build the from thence upon the face of all the So the Lord scattered them abroad
- (+) בן נבוץ. עלמי צימ עלינו עוס מכס לספילנו מכמן: בבבל שסיה בקעס: ונשרפה לשרפה. כך עושין הלבנים שקורין מוול"ש, שורפים הותן בכבשן: לחמר. למוח הקיר: הומנה סוא. שמכינים עלמן ומסחברים למלאכה או לעלה או למשא. הבה, הומינו אפרקליי"ר בלע"ו: – לבנים. שאין אבנים (ε) איש אל רעהר. מומס למומס מזריס לכוש וכוש לפוט ופוט לכנען (שס מ): הבה. סומינו עלמכס. כל סנס לעון
- (a) וירד ה׳ לראות. לא סוצרך לכך, אלא בא ללמד לדייניס, שלא ירשיעו סנדון עד שיראו ויצינו. במדרש רבי מנחומא
- המשה אשר נחחה עמדי. אף אלו כפו בעובה למרוד במי שהשפיעה עובה ומלעה מן המבול (ב"ר לה,ע): (נמ ימ): בגי האדם. אלא בני מי. שמא בני המוריס וגמליס. אלא בני אדס הראשון שכפה את העובה, ואמר (לעיל ג,יב)
- מויגן) יבלור רוח נגידים: ששומס. לסממיל סס לעשומ: - לא יבצר מהם וגרי לעשוח. בממיס. יבלר, לשון מניעס, כמרגומו. ודומס לו (מסליס (6) הן עם אחד. כל מובס זו יש ממק שעם אחד הם ושפה אחת לכולם, ודבר זה החלי בוני החלם. כמו אמרס,
- כס"א של נכדה: לא ישמעו. זה שואל לבנה, וזה מביא מימ, וזה עומד עליו ופולע אה מוחו (ב"ר לה,י): וסוא כנגדס מדד ואמר סבס נרדס (מנמומא ישן נמ כס): ונבלה. ונצלצל. נו"ן משמש בלשון רביס וס"א אמרונס ימירס (ק) הבה גרדה. בבים דינו נמלך מענומנוםו סימירס (מנמומל נמ ימ): הבה. מדס כנגד מדס. סס למכו סבס נצנס,
- מגורם רשע היל מבולנו: (8) ויפין די אוחם משם. בעולס סוס פנסדרין קו,ז) מס שאמרו פן נפוץ נמקייס עליסס. סוא שאמר שלמס (משלי י,כד)

Źτ	ַנְיָחִי־עַּבֶר אַחֲבִי הוֹלִירָוֹ אָת־ פֶּׁלֶג שְׁלֹשֶׁים שְׁנְח וְאַרְבָּע מֵאָוֹת שְׁנְה וַיִּוֹלֶר בְּנִים וּבְנְוֹת: (ס)	נאַנְלְיִר בְּנְיוֹ וּבְּנְוֹ: פְּלֵגְ אַרְבָּע מְאָה וּחָלְתִּיוֹ שְׁנִיוֹ נְחֲנְאַ עַבְּיִר בְּתַּר דְּאִנְלִידִ יְחָ	And Eber lived after he begot Peleg four hundred and thirty years, and begot sons and daughters.	Ζτ
91	֡֝֝֝֝֡֝֝֝֝֝֝֝֝֝֝֝֝֝֝֝֝֝֝֝֝֝֝֓֓֓֓֝֝֝֝֓֓֓֓֓֓	וֹאִנְלְיִב נֹט פֿבְּרִי וֹטִוֹא מֹבָר טִׁלְטִוּן וֹאַרְפַּת מָּנִוּן	And Eber lived four and thirty years, and begot Peleg.	91
ςī	ַנְיָחִי־שָׁלַח אַחֲבֵי הוֹלִירַוֹ אָת־ מְבֶר שְׁלַשׁ שְׁנִים וְאַרְבָּע מֵאָוֹת שְׁנְְּה וַיְּוֹלֶר בְּנָים וּבְּנְוֹת: (ס)	נְאַנְלֵיד בְּנִין וּבְּנָן: מַבֶּר אַרְבַּע מָאָה וּהָלָה שְׁנִין נְחָנָא שֶׁלְה בְּנִין וְבְּנָן:	And Shelah lived after he begot Eber four hundred and three years, and begot sons and daughters.	Sτ
† ī	אָּנַרַיבְּנְיִיבְיִר װְשֶּׁלְחַ חָוּי שְּׁלְשָּׁיִם שְּׁנְּהָר וּיִּוּלֶר	ְּנֵׁעְ מְּבֵּׁעֵּ נְשִׁקְּעַ עִוֹאָ שַּׁלְטָּגוּ שִּׁנָגוּ נִאָנְלָגִּע	And Shelah lived thirty years, and begot Eber.	† I
ετ	ַנְיָחָר אַרְפַּּבְשָׁר אָחָרֵל הוֹלִירָוֹ אָת־שֶׁלַח שָׁלָש שָׁנִּים וְאַרְבָּע מֵאִיֹת שְׁנָה וַיִּיֹלֶד בָּנִים יְבְנְיֹת: (ס)	מְּנֵּנְוֹ אִנְלְנִּגְ בִּנְּנֵּוְ נְּבְּנָוֹ יִׁנִי מְּלְנִוּ אַנְבָּמִ מָאָנִי וּטִׁלְנִי וּנִוֹגָא אַנְפַּבְשָׁגִּ בִּנִינִ גַּאִנְלְיִג	And Arpachshad lived after he begot Shelah four hundred and three years, and begot sons and daughters.	ετ
71	ְצַּרְפַּבְשָׁר חַׁי חָמֵשׁ וּשְׁלִשִּׁים שְׁנְְּה וַיּוֹלֶר אֶת־שֶׁלַח:	הְּנֵּנְן נְאַנְלָנְגַ נִּעְ הָּלְטָּן: נְאַבְפַּבְהָגַב עַנְאַ טִּלְטָּן נִעַמָּנָה	And Arpachshad lived five and thirty years, and begot Shelah.	71
π	ַנְיָהִי־שֵׁם אַחֲרֵי הוֹלִירָוֹ אָת־ אַרְפַּּכְשְׁׁד חֲמָשׁ מֵאָוֹת שְׁנְּה נִיְנְלֶּד בְּנִים וּבְנְוֹת: (ס)	וְאִילֵיד בְּנִין וּבְנָן: מַרְפְַּּלְשֶׁר חֲמֵישׁ מָאָה שְׁנִין נְאַילִיד בְּנִין וּבְנָן:	And Shem lived after he begot Arpachshad five hundred years, and begot sons and daughters.	π
OI	אָלֶה תּוֹלְדָת שֶׁם שֻׁם בָּן־ מְאַתּ שְׁנְתּ וּיִּוֹלֶד אָת־אַרְפַּכְשָׁד שְׁנְתִים אַתַר תַּמָּבְּוּל:	מַנְיםׁין שְׁנִין בְּחַר מִוּפְּנָא: שְׁנִין וְאִילִיד יָח אַרְפָּרְשְׁד אַלִין מִילְדָר שֶׁם שֶׁם בַּר מָאָר	These are the generations of Shem. Shem was a hundred years old, and begot Arpachshad two years after the flood.	OI
6	עַל־בֿוּ קָרָא שִׁמָהִ בָּבֶל כִּי־ שֶׁם בָּלַל יְהוָה שִׁפַּת כָּל־הָאָהֶץ יִּמִשְׁםׁ הֻפִּיצָם יְהוְּה עַל־פָּנֵי כְּל־הְאֶהֶץ: (פ)		Therefore was the name of it called Babel; because the LORD did there aconfound the language of all the earth; and from thence did the LORD scatter them abroad upon the face of all the earth.	6

וסימס מריבס ביניסס, לכך נאבדו. ואלו סיו נוסגיס אסבס וריעות ביניסס, שנאמר שפס אחת ודבריס אחדים. למדת ששנאוי לא פשמו יד בעיקר, ואלו פשמו יד בעיקר להלחם בו. ואלו נשמפו, ואלו לא נאבדו מן העולם. אלא שדור המבול היו גולנים (9) ומשם הפיצם. למד שאין לסס חלק לעולס סבא (סנסדרין שס). וכי איזו קשס, של דור סמבול או של דור ספלגס. אלו

(10) שם בן מאח שנח. כשקוליד את ארפכשד, שנחים אתר המצול:

סמטלוקט וגדול סשלוס (ב"ר למ,ו):

82	בְּאָבֶּאְ מִוּלְגַׁשְׁוּ בְּאִּוּר כַּשְּׁדֵּים: בְּאָבֶץ מוּלְדְּקְיִי בְּאִוּר כִּשְּׁדִּים:	ומית הָרָן עַל אַפִּּי מָרַח אַבוּהִי בַּאָרַע יַלְּדוּתִיה בָּאוּר הְּכַשְׁׂדָּאֵי:	And Haran died in the presence of his father Terah in the land of his nativity, in Ur of the Chaldees.	82
Lτ	ְּמִּלְּהִ מִּיִלְדָּת מָּבַח מָבַח היִלְיד אָת־צִּבְּרָם אָת־נָחִיר יְאָת־הָבָו וְהָבֶו היִלִיד אָת־ לְיש:	הָרָן וְהָרָן אִנְלֵיִר יָת לוֹש: אַנְלֵיר יָת אַבְּרֶם יָת נְחוֹר וְיָת וְאֵלֵין הוֹלְיָר יָת לִיש:	Now these are the generations of Terah. Terah begot Abram, Wahor, and Haran; and Haran begot Lot.	Lz
97	אָּט_אַּבְרְֶם אָט_נָטִוּר וָאָט_הָבֶּוּ: וֹיִחִי מָרַת שִׁבְעָּים שָׁנְתִּ וֹאָטַ הָּנְלֶּר	נְטַ אַּבְבֶּׁם נִטַ נְּטִנְרַ נִּנְטַ טַבְּלֵּנִ נְטֵּנְאַ שַּׁנְטַ אָבְׁמָּנִן אָנָלְנִר	And Terah lived seventy years, and begot Abram, Nahor, and Haran.	97
\$7	ניִחַי נְחֹוֹר צַחֲבֵי ֹ הוֹלִירַוֹ צָחַר מְׁרַח מְשִׁע־עָשְׁרֵה שָׁנָה וּמְצַּת שְׁנְֻה נִיּוֹלֶר בְּנִים וּבְנְוֹת: (ס)	וֹאִנְלְיִר בְּנִין וּבְּנָן: מַנַח מְאָה וּחָשִׁע עָשָׁבִי שְׁנִין נְחָנְא נְחֹוֹר בְּתָּר דְּאִנְלִיד יָת	And Mahor lived after he begot Terah a hundred and nineteen years, and begot sons and daughters.	SZ
† 7	֡֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֓֓֓֓֓֓֓֓	ן אוליר יָת מְרֵין וּחָשַׁע שְׁנִין נְחָנְא נְחוֹר עַשְּׁרִין	And Nahor lived nine and twenty years, and begot Terah.	† 7
57	ניְחֵי שִּׁרֹוּג אַחֲבֵי הוֹלִירָוֹ אָת־ נְחְוֹר מְאַתַּיִם שִׁנְְתַ נִיּוֹלֶר בְּנָים וּבְנְוֹת: (ס)	יִבְנְן: נְחֵוֹר מְאַתַּן שְׁנְּיִן וְּאִיִלְיִר בְּנִין נְחֲנְא שְׁרְוֹּג בְּתָר הְיִה	And Serug lived after he begot Nahor two hundred years, and begot sons and daughters.	57
	֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓		And Serug lived thirty years, and begot Nahor.	77
17	ניחי רְעֹּוּ אַחָרֵי הוֹלִירָוֹ אָת־ שְּׁרְוּג שֶׁבַע שָׁנָים וּמָאַחַנִם שְׁנָה ניִּוֹלֶר בְּנִים וּבְנְוֹת: (ס)	בְּנְין יְבְנָן: שְׁרוּג מָאַתַּן יִשְׁבַע שְׁנִין וְאִילֵיד הַחָּיָא רְעִיּ בְּתַּר דְּאִילֵיד יָת	And Reu lived after he begot Serug two hundred and seven years, and begot sons and daughters.	17
70	נּיְּנְבְּׁר אָּטַ מְּבׁנִי: נִינִי, בְּמִּי מִּטִּיִם יִמִּּלְמִּים מִּדְּיַ	וֹאִנְלְיִג וֹט הֶּבוּני: וֹטִוֹא בֹתוּ טַּלְטָּוּן וִטַּבְטֵּוּן הָּוֹנִוּן	And Reu lived two and thirty years, and begot Serug.	07
бі	ַנְיָחִי־פְּׁלֶג אַחֲבֵי הוֹלִידִוֹ אָתִּ רְעִּי תִּשִׁע שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָּח נַיִּוֹלֶד בְּנִים וּבְנְוֹת: (ס)	בְּנִין יְבְנָן: רְעִי מָאתַן יִּתְשָׁע שָׁנִין וְאִילִיד הַתְּיִאַ פְּלֵג בְּתַר דְּאִילִיד יָת	And Peleg lived after he begot Reu two hundred and nine years, and begot sons and daughters.	бі
81	אָּטַ-ְרְמְּנִּ: זְיְהְיִרִּפְּלֵינְ הֻּלְהַּיִם הָּּוֹּדְהַ וּיִּוּלֶרַ	נְט בְּמֵנ: נְטִנְא פֶּלְנִ טַּלְטַנִן מִּנָנו נִאָנְלָנִב	And Peleg lived thirty years, and begot Reu.	gī

CEL ELYMLU - ELMU YL YL LYML - IIX SISHES

מפמגן אָם אָאָט_אַבֹּבָם אָבְיּ וֹאָם ניפְט אַבְבָם וֹלְטָוָר לָטָם לָאָנִם

עָרָן אָבוּהָא דְּמִלְכָּה וַאָּבוּהָא וְשִׁוְם אָמַנו וָחוֹר מִלְכָּה בַּת לַהָּגוֹ הַוְם אִטַע אַבְּבָם הָּבָּנִ ינסיב אַבְרָם וַנְחוֹר לְחוֹן

the father of Iscah. Haran, the father of Milcah, and wife, Milcah, the daughter of was Sarai; and the name of Nahor's wives: the name of Abram's wife And Abram and Nahor took them

אַבְּיִימִלְבָּה וַאֲבָיִי יִסְבָּה: אַשָּׁתַ־נְחוֹר מִלְבָּה בַּתַ־הָרֶן

oe נְתְּהָי שְׁבַי עַּקְרָה אֵין לָה נְלֶד: וֹבְיֹנִי שְּׁבוּ מַּלֵּבְא לָיִת לַה

child. 30 And Sarai was barren; she had no

נוֹאַבוּ אֶם: אַּבְׁאַנְ בְּנְתֹּן נִיְּבָאַנְ תַּגַעַנְיִנְ אַמְּם מָאַּיר כַּשְּׁדִּים לָלֶכֶת כֿלַטִוְ אֹמֻט אַבְרָבָם בַּוֹיִ נַיּגֹּאָנ י לוִס בּוֹ הַבְוֹן בּוֹ בִּנִי וֹאָעַ חָּבָׁי. וּיִּפְׁשׁ שֶּׁבַשׁ אָשַׁ_אַּבְּבָּבֶם בַּּנִי וְאָשַ

בּכְנַעוּ עַד חָרֶן וִיהִיבוּ למוזל לאַרְעָּאַ יה ונפקו עמָהוֹן מַאוּר וֹנִי שְּׁבִּי כַּלְּמִיה אִמַּת אַבָּרָם וונע כומ פר הדו פר פביה יובר טוב וני אלבס לביני

and dwelt there. Canaan; and they came unto Haran, the Chaldees, to go into the land of Nent forth with them from Ur of his son Abram's wife; and they son, and Sarai his daughter-in-law, and Lot the son of Haran, his son's And Terah took Abram his son,

جَبَرًا: (פ) פמומים וּמָאַעַנִים שְּׁנָהַ - מַבַע הַּגוּן וּמִית מַבַע בְּחָבֶן: קע ניהנו ימי מָבח קמַשׁ שְׁנִים נְהֵוֹי יוֹמֵי מָבַח מָאַתוּ נַהְמִישׁ

died in Haran. hundred and five years; and Terah And the days of Terah were two

Hodesh, read the Mastir and Hastara on page 257. The Hastarah is Isaiah 54:1 - 55:5 on page 233. Sepharadim read Isaiah 54:10. On Rosh

غَدْنَكَ عُمِـ نَعُدُمْ غَمْدَ عَلَيْكَ : غَدِيكَ ذِهَا مُعَالَةُ عَالَى اللَّهُ الْعَالَةُ اللَّهُ الْعَالَةُ اللَّهُ اللَّاللَّالِي اللَّالَا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّالِمُ اللَّ · לַבַּ מִאַּבֹּאַבַ וּמִמִּנְלַבְעַבַּ וּמִבּּנִים מִאַּבַאַבַ וּמִבּּנִים וּמִבּנִים וּמִבּנִים בּ ל^{ו (נ}ְאַמֶּר יְּעִינְעִ אֶּלְאַבְּלֶּיִם כְּוֹיַ נִאָּמָר יִיִּ לְאַבְּנִים אִינִילְ לָּוּ

(IE) ויצאו אחם. ויללו מרת ולברם עם לוע ושרי:

will show thee. father's house, unto the land that I from thy kindred, and from thy Get thee out of thy country, and Now the Lord said unto Abram:

IIX

ומנחס פירש אור, בקעס. וכן (ישעים כד,יד) באוריס כבדו ה', וכן (שס יא,ס) מאורת לפעוני. כל חור ובקע עמוק קרוי אור: וכשנילל אברם אמרו לו לסרן, משל מי אחם. אמר לסם סרן, משל אברסם אני. סשליכוסו לכבשן האש ונשרף. וזסו אור כשדים. נמרוד על שכחח אח צלמיו, והשליכו לכבשן האש. והרן יושב ואומר בלבו, אם אברס נוצח אני משלו, ואם נמרוד נוצח אני משלו.

יפכה לשון נפיכות (וכן הוא פנהדרין לע להדיא), כמו שרה לשון שררה: (92) יסכה. זו שרה, על שם שמוכה ברוח הקודש, ושהכל מוכין ביפיה. (מ"ח כמו שנחמר, וירחו חומה שרי פרעה). ועוד,

ואברס בן חמש שניס ועי שנה בלאחו מחרן. וחרח בן שבעים שנה היה כשנולד אברס, הרי קמ"ה לחרח כשילא אברס מחרן. (28) וימה הדה בחדן. לאמר שילא אברס ממרן ובא לארן כנען, וסיס שם יומר מששים שנס. שסרי כמיב (לסלן יב,ד)

בפוכם לומר לך עד אברם חרון אף של מקום: קרוים מסיס, והלדיקים אף במיסמן קרוים סייס, שנאמר (שמואל־ב כג,כ) ובניהו בן יסוידע בן איש סיי 🗀 בחרן. - הנו"ן לא קיים אברם אם כבוד אביו, שהניחו וקן והלך לו. לפירך קראו ההחוד מח (ב"ר למיו). (ס"א ועוד) שהרשעים אף בחייהם שדיין נשחרו משנוחיו קרבה. ולמס סקדים סכמוב מיחח צל חרח ליניחח של חברם. שלח יסח סדבר מחורסם לכל, ויחמרו,

(I) $\forall \Gamma \ \forall \Gamma$. Lockan i larean, i ao à aut (i.r. i.r. i còt à à ao ii co (e''o ai:), i ui r adiri u aeur e ui lo (e''c):

نَهُٰذِ لِحَرَّ لِمُثَلِّكُ مِنْ لِمُنْكُ مِنْ خُلُكُم يُعْلِدُ لَا يُعْلِمُ لَا يُعْلِمُ لَا يُعْلِمُ الْمُعْلِم المُعْلِم المُعِلِم المُعْلِم المُعِمِي المُعْلِم المُعِلِم المُعْلِم المُعْلِم المُعْلِم المُعْلِ ت نظمُمُكِ خُرْدِ، فَبِيحٍ يَعْظُدُكِ نَعَمُعُنَاكِ خُمَّهِ مَنْ يَعْدُلُذِنَكِ

אַאָר וְנִבְּרְכַוּ בְּלְּ כָּלְ מִמְּפַּׁחָת אֵלְוֹּמְ וְוֹטְבָּרְכוּוְ בְּרִלְבַ כַּלְ تغظير معدده بوعزاء يغجيه مجدد بواجه

בְּצֵאתוֹ מִחַבְרָן: جُالِ بَاثِينَ مِنْ اللَّهِ فِي اللَّه ליי יְהַנְּה נַיֵּלֶךְ אִתְּי לְוֹשׁ וְאַבְרָם עִּמֵּיה יִי נַאַנֵל עַמֵּיה לוֹש

אַבְּבְּע כְּנָתַן נַיְּבְאוּ אַבְּבָּע כְּנָתן: אַמָּב הַמַּנּ בְּטַבְוֹ נִיּבּאָנִ לַלְכָבע בוּמִם אַמָּב בֹבָמוּ וֹאָנַר בַנָּפָּמ י וְאָת־לַוֹּט בֶּוֹ־אָחָיו וְאָת־כָּל־ ניקַח אַבְרָם אָת־שָּׂרָי אִשְׁתֹּי

Ķı Ç₩ÇΥ: שְׁכְּם מֹּג אֵלַוּן מוִנֵגה וַתַּכְּנִעָּנִי נוּהֹבְׁר אַבְּרָם בַּאָבֶּא הַר טְפַּוּם נַהַּבַר אַבְרָם בַּאַבָּהָא הַר

שכם מורעו של שם:

וֹאַבֹבּי, הַמֹּלֵב יּטִבי, מִלַבַב:

זְבְעָּיִלְאַ אַבְעָּאַ:

בְּמִפְּבוֹיה מִעַוֹרָן: الهَحُدُه قِد هِحُمْرا تَقَدِّهِ هُدُرًا تتكك هَدُرُه حَمَّهُد يَكُد هَجُرَر تَهْنَم هَدُرُه خُمُّه يُمَجْرِ

וֹאַטוּ לְאַרְעָא דִּכְּנָעוֹ: ולפטו למוזע לאַבהא בלוהו كِمَمَّدُنكِ، كُيْنِدُنْكِم خَلْدُلُ לא אלולעון באון ווע וּפֹמִשׁא וֹנִים לָנָה בַּר אָבוּנִינִי וֹנִים יובר אַלום וֹט מּנוּ אַשַּׁטִיש

וְכְוֹמְלֹאֵנו בַּבוֹ בַּאַנְמֹאַ: אַנור שְּכֶם עַר מֵישָׁרִי מוֹרֶה

> blessing. make thy name great; and be thou a nation, and I will bless thee, and And I will make of thee a great

families of the earth be blessed.' I curse; and in thee shall all the thee, and him that curseth thee will And I will bless them that bless

out of Haran. and five years old when he departed with him; and Abram was seventy spoken unto him; and Lot went So Abram went, as the LORD had

the land of Canaan they came. into the land of Canaan; and into in Haran; and they went forth to go and the souls that they had gotten substance that they had gathered, Lot his brother's son, and all their And Abram took Sarai his wife, and

the Canaanite was then in the land. unto the terebinth of Moreh. And land unto the place of Shechem, And Abram passed through the

- בעיניי, ולחח לו שכר על כל דבור ודבור. כיולה בו שֶׁח בִּנְךְ שֶׁח יְּמִירְךְ חֲשֶׁר שֲׁבַבְּשָׁ שֶׁח יִּלְשָׁך שם אביו ובא עד למרן, אלא כך אמר לו, המרמק עוד משס ולא מבים אביך: אשר אראך. לא גלה לו הארץ מיד, כדי למבבה יעקב, יכול יסיו חוסמין בכולן, מלמוד לומר וסיס ברכס, בך חוסמין ולא בסס (פססיס קיו:): – מארצך. וסלא כבר ילא משס דבר אחר ואששך לגוי גדול, וה שאומרים אלהי אברהם, ואברכך, והו שאומרים אלהי יצחק, ואגדלה שמך, זהו שאומרים אלהי וחיה ברכה. הזככות נתונות זיידן, עד עכשיו היו זייד, צַרַבְּמִי לחֹדם ונת, ומעכשיו חֹתה מזרך חֹת חֹתפוץ. ז"ר (שם). סשס, לכך סרוקק לשלשס ברכות סללו, שסבמיתו על סבניס ועל סממון ועל סשס. *γ* | *γ* (ב) ואששך לגוי גדול. לפי שהדרך גורמה לשלשה דברים, ממעמה פריה ורביה, וממעמה אה הממון, וממעמה את
- יְבְּבֵךְ יִשְׁבְׁטֶׁלְ גַּטְמִר יְשִׁימֶךְ שֶׁלְמִים בְּמֶבְיִם וְבִמְנַאָם (ברחֹשִית מת, כ): (E) ונברכו בך. יש מגדום רבום. וזהו פשומו, מדס מומר לבנו מהם כמברהם, וכן כל ונברכו בך שבמקרם, וזה מוכים, בְּךְּ
- שַּמֶּה (שם לֹחֹ, מֹ), (לשון קנין), וִישְׁבְמֵּל עוֹשֶׁה מִיִל (במדבר כד, יח), לשון קונה וכונם: כאילו עשאו, (לכך כמיב אשר עשו) (מנהדרין למ: ב"ר). ופשומו של מקרא, עבדיס ושפחות שקנו להס, כמו עַשָּׁה אָת כֶּל הַכֶּּבֹד (a) אשר עשו בחרן. שהכניםן מחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האושים ושרי מגיירת הנשים, ומעלה עליהם הכתוצ
- שנאמר וּעַלְבִּי צָדֶק מֶלֶךְ שֶׁלֶם, (בראשים יד, ים.) לפיכך ויאמר אל אברס לורעך אמן אם סארך סואם, עמיד אני להחוירה לבניך אז בארץ. סיס סולך וכובש אם ארך ישראל מזרעו של שם, שבחלקו של שם נפלס כשחלק נח אח סארך לבניו (מדרש אגדם), אלון מורה. סוא שכס (מומס לב.), סראסו סר גריזיס וסר עיצל ששס קצלו ישראל שבועם סמורס (מדרש אגדס): והכנעני (6) ויעבור אברם בארץ. נכנם למוכה: עד מקום שכם. להתפלל על בני יעקב כשיבאו להלחס בשכס (מדרש אגדה):

\$4.4: ريچן שָׁם מִוְבְּחַ לִיהֹוָה הַנְרְאָה יִבְנְא מְּשָׁן שַּׁדְבְּחָאׁ בֵּרָם יִי ַ <! לַּנְבֹּהֹשְׁ אָשׁוֹ אָשַ בִּאָבֹיֹא בּנִיּאָט לִבֹּנִבּ אָשׁוּוֹ זִּט אַבֹּהֹא בִיֹּבָא

<u>. ביוֹני</u>: שָׁם מִוְבֶּעַ לְיהֹנְה נִיקְרָא בְּשָׁם אַל מיִם וְהַעַּי מִשְּׁבֶם נַיִּבֶּן ַ » לְבֶּיִת־אֵלְ וַיֵּטֵׁ אֲהֵלְיִר בִּיתַ מְּמִּרָּנִה לְבִּית אֵלְ וּפַּרְסִיה يبيقم ظשָׂם הַהְרָה מָהֶּדֶם וֹאִסְתַּלַם

ַבַּנְגַבַב: (G) י וּנִסַּה אַבְּבָּבֶם בַּלַנְבַ נַלְסַנָה נַּנָּסַבְ אַבַּבָם אָזַגַבְ נַנָּמָגַבָ

בַּבְּבֶּבְ בַּבְּבֶּבְי מאָנְיִמִּע לְנִּיִּנְ מְּם בּּיַבְבָּבָר אָבָרָם לְמִאָּנִים לְאִטְיָטִבָּא ישכאל וַיְהֵי רְעֶבְ בְּאֲבֶיץ וַבְּהֶר אַבְרֶם וַהַנָּה כַפְּנָא בְּאַרָעָא וּנְחַתּ

点下設口 袋卓: ענוע לא נְנְהְשׁׁנְ כֵּּנְ אַהָּעִי נְפַּעַרַ עַאַ כָּתְּן נְנַבְּּלָּאָ אָנָרִ אַטְּהָאָ מֹלֵבְיִלְם וֹנְאָמֶבְ אָבְ_מְּבַוֹּ אַמְּשְׁנִּ לְמִּגְּבִּוֹם וֹאַמֵּב לְמְּבֵּוֹ אַשְׁיִבּים הקריב לְבַוֹּא וַהַוָּה כַּד

نيانا خائلها וֹאַמֹבׁנִ אַמֻּטֹּנְ זַאָע וֹטֹבוֹנִ אָטֹג וֹהמֹבוּן אַטֹּיהִיבּי בֹּא וֹכֹמֹבִנּן וֹבֹוֹע בַּרוֹרָאָוּ אָבַוֹּ הַמַּצְרִים וּיהִי צַּרֵי וְחָיוֹן וָחִיף מִצְּרָצִי

تَتَكُم يُعِيْدِ هُمِ هَجُبُهِ يَهِمُدِ لَمُعَالِمُ يَنْ كُمْجُدُه يَمْدِدُ

מובטא פוס וו והנו בהמא לְמַּמְּכֹּנִישִּ בִּית אָלְ מִמָּמֹנִבִּא <u> ಭಡ್</u>ಥ

לְבֶרוֹמֶא:

שַּׁמַּוֹ אַבוּ, שַּׁבוּוּ כַּפַּּוֹא בַּאַבוֹאָ:

שַפּירַת היזו אַתָּ:

appeared unto him. there an altar unto the Lord, who will I give this land; and he builded Abram, and said: 'Unto thy seed And the Lord appeared unto

upon the name of the Lord. altar unto the LORD, and called on the east; and he builded there an having Beth-el on the west, and Ai Beth-el, and pitched his tent, the mountain on the east of And he removed from thence unto

still toward the South. And Abram journeyed, going on

sore in the land. to sojourn there; for the famine was and Abram went down into Egypt And there was a famine in the land;

woman to look upon. now, I know that thou art a fair he said unto Sarai his wife: 'Behold come near to enter into Egypt, that And it came to pass, when he was

will kill me, but thee they will keep will say: This is his wife; and they Egyptians shall see thee, that they And it will come to pass, when the

- (√) ויבן שם מזבח. על נשורת סורע ועל נשורת חרן ישר חלן ישר לל (נ"ר):
- להכשל שם על עון עכן, והתפלל שם עליהם (ב"ר): אחלה. אסלה כמיב, בממלה נעה אם אהל אשמו, ואמר כך את שלו. ב"ר (למ, מו): ויבן שם מזבח. נמנבא שעמידין בניו (8) וייעחק משם. אסלו: מקדם לביח אל. במורחה של ביח אל, נמואם בים אל במערבו הוא שנאמר ביח אל מנָס:
- שנעלו בדרומס של ארן ישראל הר המוריה שהיא נחלחו (ב"ר לע, מו): של ארץ ישראל, וסיא לצד ירושלים (פי' ירושלים סיה באמצע העולם, ומוף ארץ ישראל. כ"פ בישעיה) שהיא בחלקו של יהודה, (9) הלוך ונסוע. לפרקיס יושב כאן מדש אי יומר ונוסע משס, ונומס אסלו במקוס אמר, וכל מסעיו סגגבס, ללכמ לדרומס
- מַבְיּמו לנְמַם ממנה (פַּרִר"מַ כו): (10) רעב בארץ. באומס סארן לבדס, לנסומו אס יסרסר אחר דבריו של סקב"ס, שאמר לו ללכם אל ארן כנען, ועכשיו
- ממיסס של כושיס, ולמ סורגלו במשס יפס (ב"ר). ודומס לו, סָנֶס נָמׁ מֲדֹנִי סוּרוּ נָמׁ (ברמשימ ימ, ב): הגיע השעה שיש לדאג על יפיך, ידעתי זה ימים רבים כי יפת מראה את, ועכשיו אנו באים בין אנשים שמורים ומכוערים, (מנסומא). דבר אחר, מנהג העולם שעל ידי עורח הדרך אדם מחבוה, וואח עמדה ביופיה (ב"ר). ופשומו של מקרא, הנה נא (11) הגה גא ירעתי. מדרש אגדה (פ"פלו.), עד עכשיו לא הכיר פה, מתוך לניעות שפשניהה, ועכשיו הכיר פה על ידי מעשה

±\\\ \d\ \Z\L: אַמָּרִי־נָאַ אֲּחָהִי אָהָ לְמַתְּן אֵימַרִי כְּעָּן הַאָּחָה אַהְ בָּדִיל

בית פַרְעָה:

נְפָּׁר הָוֹאֵ מְאָׁר:

נפשי בפהגעלי: "נישב לו בעבודף וחיתה נפשי היישב לו בהיליף וההקם

נירָאָוּ הַמִּצְּרִים אָת־הָאַשְּׁה בְּי־ נִחַזוּ מִצְּרָאֵי נָתֹ אִחְּהָא צְּבִי מיי נוֹבְי כֹּבִוּא אַבְרָם מִגִּבְיָם נִינִּבְיִנִּם נִינִינִם בַּבְּמִגִּבִים בְמִגִּבִּים

אַה אֶל־פּרְעָה וַהָּאָה הְאָשֶה וְשָׁבּחוּ יָתָה לִפּרְעֹה וְאָדְבָרָה ניַרְאָּר אַטְהַלְ שְׁבֵּי פַּרְעָּה נִיְהַלְלְרְ נִהַּזִּר יָתָה יָרַבְּרָבֵּי פּּרְעָה

ישְׁפְּחָת וַאֲתֹנָת וּגְעַלִּים: לַוּ אַאִּלְ-וּבְּלֵּבְ וֹנִוֹמְבְיִם וֹהֹבֹבִים לָיה לָאֵן וֹתִיבוּן וּוַיְמָּבִין וּלְאַבְׁנִם בַּיִּמְּיִבְ בַּגְּבִינְבִיבִינִיבִ וּלְאַבְּנִם אָנִמִּיב בְּּנִילְצִי וַבִּוּנִ

מַבן אָמִי אַבְרָבי עיסק שְׁרַי אָתַּת אַבְרֶם: לּגְלַים וֹאָטַבּיעַוֹּ מַלְ בַּלֹב בַבְּבַבוֹ וֹמַלְ אָנָה בּינִינִי מַלְ ַנְיְנְיָּהְ וְעִיְנְיִׁ וְ אָטַ בּּבְׁהְנִי נִּלְהָנִם וְאַנְטִי וְיִ מַלְ בּּבְעִּי מַכְּטִּהָנוֹ

מַּבְיַּאָט מְּמֶּיִם לְיִּי לְמָּב לְאַ־ מָא דָא צַבְּדְהָהַ לִי לְמָא לָא إنظره قرفت جُهجِبُه إيهيا نجره فرف جُهجِبه يهم

הַגַּרְתְּ לִי בָי אִשְׁתְּךָ הָוֹא:

अंक्षेप्रेट येप दिर्दिः אַנְהָה לֵי לְאַשְּׁיִר וְעַהְּיִר הַנָּה יָתַה לִי לְאָתִּי יִּכְעַן הָאַ אָּתְּתָּר र्युद्धाः श्रृष्टित् श्रृष्टितः पृत्रश्रृष्टितः र्युद्धाः र्युद्धाः श्रृष्टितः श्रृष्टितः श्रृष्टितः स्टिटितः

וֹנְאָבְווּ אָנוֹן וֹאִנרַאֹּאָנוֹן וֹאָנר וֹאָבְוּנִאָּ יִנִינִי וֹנִי אָנִינִים וֹנִי נוֹצֵו מַלְיוֹ פּּוֹמְיַ אָנְמִוֹם וּפַפּוּג מַלְיִנוּ פּּוֹמִי וּיִבְרוּוֹ

מִפּׁירָא הִיא לַהְדְּא:

אַטְּקְאַ לְבֵית פַּרְעֹה:

لمَحْدِدا لَهَمْثِا تَعْثِدًا لَرَمْذِنا:

עווית לי אַבי אַמְּמָד היא:

ځے لیے ہیں:

because of thee.' sake, and that my soul may live that it may be well with me for thy Say, I pray thee, thou art my sister;

she was very fair. Egyptians beheld the woman that Abram was come into Egypt, the And it came to pass, that, when

ponse. woman was taken into Pharaoh's and praised her to Pharaoh; and the And the princes of Pharaoh saw her,

and she-asses, and camels. men-servants, and maid-servants, oxen, and he-asses, and her sake; and he had sheep, and And he dealt well with Abram for

because of Sarai Abram's wife. and his house with great plagues And the Lord plagued Pharaoh

tell me that she was thy wife? done unto me? why didst thou not said: 'What is this that thou hast And Pharaoh called Abram, and

and go thy way. therefore behold thy wife, take her, that I took her to be my wife; now Why saidst thou: She is my sister? so

all that he had. him on the way, and his wife, and concerning him; and they brought And Pharaoh gave men charge

07

Zτ

Þτ

٤ī

(13) למען יישב לי בעבורך. ימנולי ממנומ:

סמכם, פממו ורמו מומה (צ"ר): (14) ויהי כבוא אברם מצרימה. היה לו לומר כנואם מלרימה, אלא למד שהטמין אותה בתינה, ועל ידי שחנעו את

(פו) ויהללו אחה אל פרעה. הְלְנוּהְ ניניסס, לומר הגונה זו למלך:

(1) ולאברם היטיב. פרעס נענורס:

(ומדרשו לרבוח כוחליו עמודיו וכליו (שס ב"ר), ברש"י ישן): על דבר שרי. על פי דבוקה (ב"ר), הומרם למלחך הך, (קו) וינגע ה' גגר. במכם כלמן לקס, שסמשמיש קשס לו (צ"ר מל, צ): ואח ביחו. כמרגומו ועל לינש צימיס (מנמומל)

(91) קח ולך. לא כאצימלך שאמר לו הנה ארצי לפניך (ל, מו), אלא אמר לו לך ואל מעמוד, שהמצרים שמופי ומה הם, וכום מכם (פנפומם):

(10) ויצו עליו. על אודומיו, לשלמו ולשמרו: וישלחו. כמרגומו ואלויאו (קועה מו:): בנקמר ווְרְמַם מוּמִים וְרְמָמַם (ימוּקְמֹל כג, כ):

עַנְּעָבַע: וַנַּעַל אַבְרָם מִמָּצַרַנִם הוּא וּסְלֵיק אַבְּרָם מִמָּצְרַנִם הוּא

קְדֶרוֹמֶא:

and Lot with him, into the South. he, and his wife, and all that he had, And Abram went up out of Egypt,

IIIX

לאַמְּעַׁוּ וֹכֹּלְ-אַמֶּבּ-לְוּ וֹלְוָס מֹפֹּוּ וֹאֵטִּים. עּוֹכֹּלְ בַּלְיִש וֹלְוָס מִפִּּיִּ

בַבֶּפֶׁב יבַזָּהֶב:

نظرا لأمر: אַּבְקְינְ פַּטִּׁטִקְּיִנְ בָּגוֹ בַּגִּינִ־אָּכְ טַפָּוּ לְפָּהְפָּנִגִּי בַּפַּבְּתָנִיאִ בָּגוֹ ב אֵלְ עַּדְ־הַמְּלִוֹם אֲשֶׁרְ־הְנְיָה שֶׁם בּיִה אֶלְ עַּדְ אַהְרָא דְפַּרְסִיה رَبْكِكِ خُمْوَمُر، طَوُلُاتِ لَمَدِ صَّالِ لَهُمَحِ خُمُومُجُرَبِكِ، طَيُحِانِمُهِ لَمَدِ

בְשֶׁם יְהַנְה: מֶּם בָּנִאְמָנְיִי וּנְלֵנֵא מֶּם אַבְנֵם בַּלַנִמִיטָא וֹגּּגְי שַמָּוֹ אַבְנִם هُرُ ـ فرمَانَ لَمَانِقُلَ هُمُل لِهُمُ لَا يُعْمَلُ مَا جَهُمُ لِللَّهُ لِللَّهُ لِللَّهُ لِللَّهُ

בונר צאוריבקר ואהלים: שלישי וְגַּם לְלְוֹשׁ תַּהֹלֶךְ אָת־אַבְרָה וְאַף לְלוֹשׁ דְּאָזִיל עָם צַּבְרָם

זְבְּלֵוּ לְמֶּבְיׁנוּ זְעִבְּוֹי יַחְנְיֵּוֹ בְּיֹרְנְיָה רְבוּשְׁם לְב וְלְא לְמִתַּב כּחְנְיָא צֵּרֶי , וֹלאָ לָמָּׁא אָטָּם בִאָּבוּל לָמָּבִּע

±\$∴1: וֹגְיבִירַ בַּין בְמָּגַ מִלַלִּיךַ וַבַּוֹנִי מַצִּינִאַ בַּגוֹ בַמַּוֹ בַמָּגַיבַ

> בְּכַׁלְפָּא יִבְדַרְהְבָּא: אָב בֿמַלבָּנִי וֹאַבֹּנִם טַּבּוּג כַטַבּא בּבֹמִינָא

בות אל יבון עי:

בְּשְׁמָא דַּיִין:

וֹלָא סוָבֹנִע זֹטַעוָן אַבֹּהֹא בון מאן ועורין ומשְבָּנִין:

جَلِٰتٍٰ؉: ظئئديدا قد نجي نخدي خفقت

גענס וכֹנֹמֹנֹאָנו ופֹּבוֹאָנו בַּכֹּוֹ בּאַבֹבֹם יבון בַעוֹ בְּעִוֹ בַּעִיבוּ

> in silver, and in gold. And Abram was very rich in cattle,

beginning, between Beth-el and Ai; place where his tent had been at the the South even to Beth-el, unto the And he went on his journeys from

the Lord. Abram called there on the name of he had made there at the first; and unto the place of the altar, which

Abram, had flocks, and herds, and And Lot also, who went with

together. great, so that they could not dwell together; for their substance was them, that they might dwell And the land was not able to bear

then in the land. Canaanite and the Perizzite dwelt herdmen of Lot's cattle. And the herdmen of Abram's cattle and the And there was a strife between the

שמוכים במסעום ובגבולי סארן (מסעי): למ, מו), ומכל מקום כשסוה סולך ממזרים להרך כנמן, מדרום לצפון סוה מסלך, שהרך מזרים בדרומה של הרך ישרהל, כמו (1) ויעל אברם הור הגובה. לפא לדרומס של ארן ישראל, כמו שאמר למעלס סלוך ונסוע סנגפס, לסר סמוריס (פ"ר

(ג) כבד מאד. מעון משלות:

שלא ישנה אדס מאכסניא שלו (ערכין מו:). דבר אחר, בחורחו פרעהקפוחיו (ב"ר מא, ג): מנגב. ארך מגרים בדרומה של (3) וילך למסעיו. כשמור ממזריס לארן כנען, סיס סולך ולן באכסניות שלן בסס בסליכתו למזריס (ב"ר), למדך דרך ארך

(+) אשר עשה שם בראשונה ויקרא שם. וממר קרמ זס מפרס פטס ס'. וגס ים לומר ויקרמ זס עכטיו פזס ס':

(a) ההלך את אברם. מיגרס שסיס לו ואת, סליכתו עס אברם:

מרעס סמרן, לפיכך כמב ולה נשה בלשון זכר: (6) ולא נשא אוחם. לא סימס יכולס לספפיק מרעס למקניסס, ולשון קלר סוא, ולריך לסופיף עליו, כמו ולא נשא אוחם.

מברס עדיין (ב"ר ממ, ס): שומכים נשְנַש הארץ לאברם ולו אין יירש, ולוע יירשו, ואין וה גול, והכחוב אומר והכנעני והפרוי או יושב בארץ, ולא וכה בה (ק) ויהי ריב. לפי שסיו כועיו של לומ רשעים, ומרעים בסממם בשדות אמרים, וכועי אברם מוכימים אומם על הגול, והם

צַהְים צַּנְּהְנוּ: יבון רעי ובון רעיף בי־אַנְשִׁים ַ נָא תַּהַי מָרִיבָּהֹ בֵּינַי וּבֵינָּף

ئەם_تئמٰו ئەشמٰھٰ،خٍت: נָאַ מִעְּלְיִּ אָם־הַשְּׁמָאֵל וְאֵימְנָה אָהְפָּרַשׁ בְּעַּוֹ מִלְנָהִי אָם אַהְּ יְאָם־תַּיַּמֵין וּאַשְׁמַאִילְה: לְצִפּוּנָא אָנָא לְדֶרוֹמָא וָאָם

בְּאָבֶוֹ מִבְּנִים בַאָּבֶּי בְּתַּב: סְדִם וְאֶתְּעֵנְרְה כְּנֵן־יְהְנָת סְרֵוֹם וְיָתְ עֵּנִלְה בְּנִּתְא בִּייִ מַשְּׁמֵב לְפְּנֵיו שַׁתַּת יְהֹנֶה אָת־ בּיִת שִּׁקִּיִא בֵּרָם חַבְּלִּיֹת יִיִּ יָת · אָנוַ כַּּלְ כַּכַּר נוּנִבְּוּן כַּנ כַבְּלְנִי כַּלְ מִנְאָּנ וֹבֹּנִא אָנוּנ כַּבְּיִנִי رَنْهُم كِنِم عُن مَرْدِر رَزِلُم ينْطَه كِنِم بْن مُسْبِدُ نَائِمُ بْن

נַיִּפְּרְדוּ אָישׁ מִעַּלְ אָחְיוּ: עַנְרָבְּּוֹ נְיִּסְׁהַ כְּוָתְ מִפְׁבַבְיִתְ בּוֹבְרָנִאַ נִּהָּבְ כְוָתְ בַּבַּוֹתְנִיבָּאִ וּיּבְחַר־לַוּ לוֹט אָת אָת בָּל־בַבַּבַר

و۲۵: יְּמֶּבְ בֹּמְבֶׁוֹ, וַיַּבְּבֶּּר וֹיִאֶּנִיץ מַּגְ - וֹצְוָם 'נִינָר בּּצְרָוֹ, מָוְמֶּבָא

ליהוֶה מָאָר: יי נֹאַנְמֵּוֹ סֹבֶם בֹמֹנם נֹטַמֹּאָנם

ין אַהין אַנהָנָא: יכון בהוטי יכון בהוטב אבי كتار מֹתוּטֹא בוֹנֹא ובוֹנֹשׁ וֹ_{יְּ}אִמֶּר אַבְּבְיְם אֶבְ_גְוָס אַבְ_ וֹאֵמָר אַבְּרָם לְבְוָס לְא בֹהֹּוֹ

אַטַּ לְבַוְנְמָא נְאַגָּפּׁנָב: لَازُمُ خُرُ لِمُرْدُمُ ذُوْدُنَكَ لَوْدُنَكَ لَازُمُ خُرُ مُلَمِّمُ كَالْمُكَ

בְאַבְעָא דְמִצְרַוֹם מָמָוּ צַעָּר:

וְאָהְפְּרִשׁי גְּבַר מִלְּוָת אֲחוּהִי: וּבְחַר לֵיה לוֹט וָת כָּל מֵישָׁר

ופְרַס עַד סְדוֹם: אַבְרָבֶם וְמָּב בַּאַבְּאַרַבְּלְוֹמוֹ וֹבְוָתְ אַבְּרָב וִנִינִ בַּאַבְמָּא צַבְּלָהַוֹּ

نَعَنَمُ، فُدِيتَ خَيْمَا خَمْصِيْنَكِيا

we are brethren. my herdmen and thy herdmen; for between me and thee, and between there be no strife, I pray thee, And Abram said unto Lot: 'Let

will go to the left. thou take the right hand, then I then I will go to the right; or if me; if thou wilt take the left hand, separate thyself, I pray thee, from Is not the whole land before thee?

thou goest unto Zoar. the LORD, like the land of Egypt, as and Gomorrah, like the garden of before the Lord destroyed Sodom that it was well watered every where, beheld all the plain of the Jordan, And Lot lifted up his eyes, and

one from the other. and they separated themselves the the Jordan; and Lot journeyed east; So Lot chose him all the plain of

Plain, and moved his tent as far as and Lot dwelt in the cities of the Abram dwelt in the land of Canaan,

Lord exceedingly. wicked and sinners against the Now the men of Sodom were

- (8) אנשים אחים. קרוביס. ומדרם מגדס (ב"ר) דומין בקלממר פניס:
- יד) וַיִּשְׁמַש מַבְּבֶּס כִּי יָשְׁבָּס מְׁמִיו וגוי: אימורה. מימין אֹם עלמי, כמו ואֹשמאילה אֹשמאיל אֹמ עלמי. ואֹס מאמר היה לו לינקד (9) אם השמאל ואימנה. בכל אשר משב (אשב) לא אמרמק ממך, ואשמיד לך למגן ולשור, ומוף דבר סולרך לו, שנאמר (יד,
- ה. לאילנות (ספרי עקב יא, י): בארץ מצרים. לורעים (שם): באכה צער. עד לוער. ומדרש אגדס דורשו לגואי, (10) כי כלה משקה. מרן נמלי מיס (מונקלום): לפני שחת הי את סדום ואת עמורה. סיס מומו מישור: כגן ואיימינה, כך מנינו במקום אחר (ש"ב יד, ימ) אם אש לבמין, ואין נקוד לביימין:
- ומדרש אגדה (ב"ר) הקיע עלמו מקדמונו של עולם, אמר, אי אפשי לא באברה ולא באלהיו: (II) כבר. מיעור כתרגומו: מקדם. נסע מאלל אברס (למורח), וסלך לו למערבו על אברס, נמלא נוסע ממורח למערב. על שהיו שמופי זמה בחר לו לוע בשרונתם. (במקכת הוריות י: ב"ר):
- (12) ויאהל. ומה אהלים לרועיו ולמקנהו עד קדום:
- בו (מדרש הגדה): (משליי, ז): רעים. בגופס: וחשאים. בממונס (מנסדרין קע. ב"ר): לה' מאד. יודעיס רבונס ומחכווניס למרוד (13) ואבשר סדום דעים. ואף על פי כן לא נמנע לוע מלשכון עמסס. ורבומינו (יומא למ:) למדו מכאן שַט רֶשֶׁעִיס יֶרֶקֶצ

מַם גַּפָּנִׁי וָנֵיִּבְּי וָמָרְטָּ יִנְיִּמְי יִנְיִּמְי יִנְיִּמְי יִנְיִי יִנְיִּמְי יִנְיִּמְי יִנְיִּמְי יראַר מוֹרַמַּקוּם אַשֶּרֹ־צַּמָּר וֹיהוֹה אָמַר אָל־אַבְּרָם אַחָבי יַנֹיָ

מולם: ראָה לְהַ אֶּהְנָּה וּלִיַרְעָּהְ עַר־ בָּי אָת־בָּל־הָאָהֶץ אֲשֶׁר־אַמָּה

: الثلاث: בַּאָבֶא זָּם זָבְגַּנַ ין אָמֶרוּ אָם־יוּכַּלְ אָישׁ לְמְנוֹתׁ דְּאַרְעָּא בָּמָא דְּלֵיה אָפְּשָׁר והמט אט זובה כהפר באבו האבו ואפה זה פוד סגיאין בעפרא

نْجُلُىٰ خَنْ جُكَ مُنْالَثُكِ ذِي خُلِّكُ مُنْالَّلُكِ :

וּבוֹבוֹ הָאָם מִוֹּבּטַ לַיִּרוֹנְת: (פּ) לאַכְוֹג מֹמִבֹא אָמָּב בּטַבּבוּגוּ

מַבְּבְ מִיבְם וִינִרְבָּבְ מָבְרָ מִנְים: له هَلْيَكُ مُرْفُد خَلَلْمُومُد لِيَحْرُمُد لِيَحْرُمُ هَلَيْكُ مَرْفُه لَهُمْمُد ردرم، ززبز، جريار אַמְרָפָּל מֶלֶבַ שִׁלָבַ שִּׁלָבַ שִּׁלָבַ

\$₫L: מַבְנִים ומָבָנִי פַּבָּה בִיאַ مَنْهُ ا مُرَكِكَ هَلُمُ لِا لَمُمْهُ وَدِي · סְדְם נְאָתַבְּרָשִׁת מָלֶרְ עַּמְרָה עשי מלְחַמָּר אָת־בֶּרַע מָלֶרְ

> ילמֹבוֹשׁא ילמֹמֹבֹבֹא: באַט שַמוּן לַגִּפּוּנָא וּלַבַבוָתָא באל הולב ושוו מו אשבא הְאָהְפְּרִשׁ לוֹט מִעְמֵיה וְקוֹף ĊŘĊĊロ びひし

كِلَّهُ هُنُائِيًّا لَا يُخْلِلُ مِن مُخْرَفِي: אַרי יָת בְּל אַרְעָּא דְּאַהְ חָוֵי

בּאַבְעָא אַב בָּנָב לָא וֹטַטְּנִוּן: לְנְבַּר לְמִמְנִי זְנִי הַפַּּבְא

וֹנֹאֲעַעַ אַבֹּעָם וֹנִבָּאַ וֹנַמֵּב ופֹּעַס אַבַּעָם וֹאָטַא וּנִינִב ילפוּטִיה אָבי לְּבְּ אָטִׁנִנָּה:

ילגא שַמּוֹ מַבְּבָּטָא שָבָם וֹנִי: למואבו ממבא בלטלנון

וְנַיִנְיִ בּיוֹמֵי אַמְּרָפָּל מַלְכָּא

أنكلمُح مَحْخُ× كَمَثَمُن، בְּבְרַלְמְמֶר מַלְכָּא בַּמִּלְם

בּאַבוְנִם וּמַלְכֹּא בַבַּלָת נוּא בַּטְרוֹם וְעָם בָּרְשָׁע מַלְכָּא הובעו פובא הם פות מלפא

> eastward and westward; northward and southward and look from the place where thou art, him: 'Lift up now thine eyes, and after that Lot was separated from And the LORD said unto Abram,

tor ever. thee will I give it, and to thy seed for all the land which thou seest, to

of the earth; so that if a man can And I will make thy seed as the dust

number the dust of the earth, then

length of it and in the breadth of it; Arise, walk through the land in the shall thy seed also be numbered.

for unto thee will I give it.'

built there an altar unto the LORD. Mamre, which are in Hebron, and came and dwelt by the terebinths of And Abram moved his tent, and

of Elam, and Tidal king of Goiim, king of Ellasar, Chedorlaomer king Amraphel king of Shinar, Arioch And it came to pass in the days of

ΛIX

Sī

Zoar. and the king of Bela—the same is and Shemeber king of Zeboiim, Gomorrah, Shinab king of Admah, of Sodom, and with Birsha king of that they made war with Bera king

ס' חל חברס, בחומה שעה כשר היה, וק"ל): (+1) אחרי חפרד לוש. כל זמן שסרשע עמו, סיס סדבור פורש ממנו (מנמומא ויצא י) (ולעיל שסיס לוע אצלו וכמיבוירא

(81) CCLX. 30 970 (E"C CE C): (1) אשר אם יובל איש. כשם שלי לפשר לשפר להמנות, כך זרעך לל ימנה (לונקלום):

(1) אמרפל. היא נמרוד, שאמר לאברהם פול למוך כבשן האש (עירובין נג:): מלך גורם. מקוס יש ששמו גוים. על שם

שמאבר. שם אבר לעוף ולקפון, ולמרוד בקקב"ה (שם): ברע. שם העיר: (2) ברע. רע לאַמיס ורע לבריוָם (הנחומה): ברשע. אַנהעלה בראע (אס): שנאב. שווא אביו שבשמים (שם): שנמקבלו שמס מכמס אומות ומקומות, וסמליכו איש עליסס, ושמו תדעל. (ב"ר שס):

تَشِيْرُتُ بَانِي زُمُ تَقَرِّلَ:

בובי: בּבְרַלְמְּמֶר וּשִׁלְתַּ מַּמְבִּר שְּׁנְרַ בְּבָרְלְמָמֶר וּהָלָם עַּסְבֵּוּ שְׁנָּוֹ שְׁמֵּים מֶשְׁבִּע שְּׁלְּנִי מְּלְנִי אָמִר מַרְמַא מַסְבֵי שְׁנִין פְּלְנִיוּ יָת

בְּאֵימִים בְּשָׁוֹר קרְיָמִים: קרְנִים וְאֶת־תַוּוּוִים בְּתָת וְאֵת וְיִּה אֵימְהָנֵי דְּבְשָׁנֵה קַרְיָהִים: אַמִּיְ נַיּכָּי אָת־רְפְּאִיםׁ בְּעַשְׁמְרָת יִמְחוֹ יָת וּבְּרַיָּא דִּבְעַשְׁמְּרָת ¿ בְּדְרְלָמְמָר וְתַּמְּלְבִים אָמֶּר בְּדְרְלָמָמָר וּמַלְבִּיָּא דִּעְּמִיר ילאּוֹבֹתְ מֹמִּבְעוּ מִּלְּעוּ

للآرح فَعَبُا لَيُهُد مَحِ يَافِلُونَا لَيْهُدِ

خَلَامُمُا نَامُالِ: בְיִבְּבֶלְי, וַנִּםְ אָנַרַבְיַאָּמִנְי, בַּנְאָב בוא קבש ניבו אָת־בָּל־שָׁבֻת וַנֹּאַבוּ וֹנֹבָאוּ אָלְבַּגוּו מִאָּפַּסִ

אַשַּׁם מִלְחַמֶּׁר בְּעֵּמֶל תַמָּבִּים: بظكك ككم بالعيقما تتمكف " ומָלֶך אַדְמָרֹ ומָלֶך צְבֹיִם

> 下位个口袋: 上に必 עַבְרוּ אֶלְ־עַמָּק בְּלְ אָבֶּין אָהְפַנַּשׁוּ לְמֵישָׁר

לבנים ויח הקיפיא דבה היה בּאַ וּבֹאַבֹבֹת הֹסִבוּ חָּנָוּן אַּטֹאַ

מֹבַבֹּבְא: מֹר מֵישָׁר פֹּארֶן דִּסְמִיךְ עַּלְ ° וֹאָע בַּעִרְרָ בַּעַרְרָם מִּמְיִר מָּד וֹנִט עוָרָאָּ, צַּבְּמִנְאָ צַּמְּמִּרִ

בומוב בעון גדו: עַּמְיִרְאָר וְאַר יָת אָמוֹרָאָר היא רַקם ימָחוֹ יָת בֶּל חַקַל וֹטֹבוּ וֹאַׁטוִ לְמִיתָּר פֹּלִוּנ צִּינֹא

גּמִּבוּן לַבְּאַ בְּמֵּיִמִּב חַלַּלִּיּאִ: בבלת היא צוער וסדרו アンドバロ בּאָבמוּבְה וּמִלְכָּא בַּאַבַמָּה ניצא מֶלְהְ־סְרֹם וּמֶלֶהְ עַמֹּרְה וּנְפַּק עַלְבָּא הַסְרוֹם וּעַלְבָּא

> vale of Siddim—the same is the Salt All these came as allies unto the

thirteenth year they rebelled. Chedorlaomer, and in the Twelve years they served

Emim in Shaveh-kiriathaim, and the Zuzim in Ham, and the Rephaim in Ashteroth-karnaim, were with him, and smote the Chedorlaomer and the kings that And in the fourteenth year came

wilderness. unto El-paran, which is by the and the Horites in their mount Seir,

Hazazon-tamar. Amorites, that dwelt in of the Amalekites, and also the Kadesh—and smote all the country En-mishpat—the same is And they turned back, and came to

in the vale of Siddim; set the battle in array against them Bela—the same is Zoar; and they king of Zeboiim, and the king of and the king of Admah, and the Sodom, and the king of Gomorrah, And there went out the king of

ילורים למוכו: המלח. לאחר זמן נמשך סים לחורו ונעשה ים המלח (שם). ומדרש אגדה (ב"ר) אומר, שנחבקעו הלורים סביבוחיו ונמשרו (3) עמק השדים. כך שמו (מדכש הגדה), על שם שהיו זו שדום הרבה (הונקלום). ומדרש הגדה יש הרבה: - הוא ים

(+) שהים עשרה שנה עבדו. ממשק מלכיס קללו המ כדרלעומר: (ה)

- (ג"ר): והמלכים וגוי. אלו שלשה מלכים: הזוזים. הם זמוומים (דברים ב, כ): (פ) ובארבע עשרה שנה. למרדן (שנת יל. ב"ר): בא כדרלעומר. לפי שסול סיס בעל סמעשס, נכנס בעובי סקורס
- בֶּּך (יסושע יה, יו) צעל שמו, וכולן ממורגמין מישר, וכל המד שמו עליו: על המדבר. הלל המדבר, כמו וְעָלָיו מַשֶּה מְנַשֶּׁה שמו, ושל ממרא אלוני שמו (יג, יח), ושל ירדן ככר שמו (יג, יא), ושל שמים אבל שמו, אבל השמים (במדבר לג, מט), וכן בַעַל (6) בהרדם. בהר שלהם: איל פארן. כתרגומו מישר. ואומר אני, שאין איל לשון מישור, אלא מישור של פארן איל

על שם סעמיד (שם וב"ר): בחצצן חמר. סוא עין גדי (אונקלום), מקרא מלא (בדברי סימים־ב כ, ב) ביסושפע: י הונקלום מרגמו כפשומו, מקוס שהיו בני המדינה ממקבלים שם לכל משפט: שדה העמלקי. עדיין לא נולד עמלק, ונקרא (7) עין משפט הוא קדש. על שם העמיד, שעמידין משה ואהרן להשפע שם על עסקי אומו העין, והם מי מריבה (מנחומא).

אַרְבְּעָה מְלְכֶּים אָת־הַהַמִּשְׁה: مُنْكِكَ مِنْجُدِ لَهَدُ يُبِكَ مُنْكِكَ هُذُمُنَا ه ننه هُذِي شَرَك سِبْت لِهَمْدُهُمْرٍ אַנו פַּוְרְלְמָמֶר מָלָרְ מִילָם

日は登め: ダレロダン 444 ムさせん نقذيك はんべき דְּעֵילֶם וְתִּדְעָל מַלְכָּא דִעַּמִמֵּי はいい

against the five. Arioch king of Ellasar; four kings and Amraphel king of Shinar, and Elam, and Tidal king of Goiim, against Chedorlaomer king of

ţa: ربوكا تهود بموتا برجاء بودات يومن بدوك موا י חַמְּר וַיְּנֶסִי מֶלֶבְיּסְרָם וַעֲּמִנְהָה מַפְּקוּ חִימָרָא וַעֲּרַמִּי ְמַלְכָּא

יראשמקצרי לטורא ערקי: וְעַמָּק הַשְּׁדְּיִם בָּאֶבְיֹת בָאֶבֹל וּמֵישָׁר חַקְלִיָּא בֵּירָן בִּירָן

to the mountain. there, and they that remained fled and Gomorrah fled, and they fell slime pits; and the kings of Sodom Now the vale of Siddim was full of

ΟĪ

וּמְּנִבְי וֹאָנַבַבַּלְ אָבַלְם וּיִּלְכוּ: ™ ֻנִּיקׁעֲנ

نېتزن נעַמוֹרָה וְיָת בְּל מֵיכַלְהוֹן אָּטַ-פְּלְ-וְבְּשָׁהַ סְבָּם וְּמֶּבוּ נָת פָּלְ מַנְיָנָא וּסְדוֹם

their victuals, and went their way. Sodom and Gomorrah, and all And they took all the goods of

אַבוּ אַבְרָם וּנִבְיכוּ וְבוּא יִמֶּב בי ניקה אַר־לְוֹט וָאָר־רְכִּשִׁיׁ בָּן־

אַשויני. באַלבם נאָזכוּ וִנוּא וּמְבוּ וֹט לוָס וֹנִט עֹלְנָנִיהַ בַּר

and his goods, and departed. brother's son, who dwelt in Sodom, And they took Lot, Abram's

נטם בּגַּב, בונע_אַבנס: ַבְאָמִבְי אָבוֹי אָשָׁכִּלְ וַאָּנוֹי הַּנְּר ַ הַ הַעִּבְרָי וְהוּאַ שִּבְּן בְּאֵבְיָ, מַמְרַאַ ווֹכאָ וַפֿלֵיט ווֹאָד לָאַבְרָה

אָנְשׁ קְיָמִיה דְּצִּבְרָם: בּאָמִכּוָל וֹאַנוּהוִי דִּעְנָר וֹאָנוּן äarrar מֹבֹרֹאִׁנ וֹנוּאַ מִּבוֹ בַּמִּנְמָבוּ וֹאָטֹא מֹהָוֹבֹא וֹטוֹו לַאַּבֹרַם

with Abram. Aner; and these were confederate brother of Eshcol, and brother of terebinths of Mamre the Amorite, Hebrew—now he dwelt by the escaped, and told Abram the And there came one that had

- למריסם: (פ) ארבעה מלכים וגוי. ואף על פי כן נלחו המועמים, להודיעך שגבורים היו, ואף על פי כן לא נמנע אברהם מלרדוף
- המדברה, פחרונו כמו אל ההר או כמו לההר (להר), ומשמע לאוחו הר הידוע ומפורש בפרשה: לסר, או כמו אל סר, ואינו מפרש לאיזס סר, אלא שכל אחד גַם באשר מלא סר מחלס. וכשסוא נוחן ס"א בראשה לכמוב ססרסאו עומדם במקום למ"ד שבראשה, אבל (מ"א זו) אינה עומדם במקום למ"ד, ונקודה (מ"א לנקוד) פסח מחמיה, והרי הרה כמו לסר, כל מיבה שלריכה למ"ד במחלמה המיל לה ה"א בסופה (יבמוס יג:). ויש חילוק בין הרה לההרה שה"א שבסוף החיבה מארר כעדים מכבען סאט, וכיון שילא זה מן החמר האמינו באברהם למפרע (ב"ר מב, ו): הדה גסו. להר נמו, הרה כמר הסמים מוגבל (מגובל) בהם, ונעשה נס למלך סדום שיצא משה, לפי שהיו באומוח מקצחן שלא היו מאמינין שניצול אברהם (10) בארח בארח חמר. בארות הרבה היו שם, שנומלים משם אדמה למימ של בנין (ב"ר). ומדרש אגדה (שם), שהיה
- (שבו) והוא יושב בסדום. מיגרס לו ואמ, ישיצמו בקדוס (נ"ר):
- דבר אחר שהשיאו לו עלה על המילה (ב"ר) כמו שמפורש במקום אחר): מברסוישה את שרק (צ"ר): ַ העברי. שבה מעבר הנהר. (צ"ר שם): בעלי בריה אברם. שכרמו עמו בריה (ב"ר) (ק"ה, מ), זס עוג שפלע מדור המבול (נדה סל. יוב"ע), וזהו מיחר הרפליה, שנלמר (ו, ד) הַנְּפִילִים הָייּ בָּפְבֶּן וגוי, ומחבוין שיֵהְבֵג וזסו נשאר, שלא סרגוסו אמרפל וחביריו כשסכו סרפאים בעשמרות קרנים. מנחומא (חקת כס). ומדרש בראשית רבס (מב, (13) ויבא הפליש. לפי פטומו זה עוג שפלט מן המלחמה, והוא שכחוב כִּי רַק עוֹג נִשְׁמַר מִיֶּמֶר הְרְפְּאִים (דברים ג, יא),

47 FT: שְׁמִנְת עְשְׁר וּשְׁלֵשׁ מֵאִנת נַיּרָדְרְ -۱ נַלְּבֵל אָנוַ עַוֹּנִילְּיוּ יְלִיבֵי בֵּיהוֹ אֲחִוּהִי וְזְבֵיוּ יְה עַּיּלִימוֹהִי

ريوج المرجة المر ניִחְלֵל עַ עַּלְיהָם וּ לְיָּלְהְ הָוּא וְאִהְפְּלֵיג עַּלִיהוֹן לִילְיָא הוּא

אָנַרַ הַנְּשָׁים וְאָנַרַ הַנְּשָׁים: לום אַהָיו וּרְכִשׁוֹ הַשְּׁיב וְגָם לוֹט אָהוּהִי וְקָנְנֵיה אָהִיב וִאַר וֹנְאָב אֵע כֹּלְ עַבְׁבַבְבַבְבַבְיָה וֹנִם אֵעַ וֹאִנִיב זִע כֹּלְ עַנְּוֹנִא וֹאַב זִע

TÜĞL: אַתְּי אֶלְ־עַנְמֶל שְּׁנְה הָוּא עַמֶּק עַלְכָּיָּא דִּעִּמִיה לְמֵישֵׁר מְפִּנָּא خُلُلُمْ مِينَا لَمُنْ لِللَّهُ لِمَا لِمُعْرَكُ لِمَا كَيْمَالًا مُؤْمَمُنَا لِينَا خُلُلُمْ مِنْ اللَّه Zī ĀŪĽ, שובו מהכות אח לקדמומיה מְבֶּשׁ בִּלְבָׁבִאָעוַ וּנִפַּל

څذيا: בְשְׁם לְנִינִא כְעֵוֹן לְאָלְ אָפָּנִץ לְעָנִים נְעַמִּרֶ וְעִיּאּ بمَرْخِد مُثِر مُرْدُك مُرْتِ بيدُن بين بمَرْخ، مُثِر مَرْخُم يَدين مُرَت

خُمْر مُخْبِبا طِبْك مُمْنَا لَمُكَا:

וּוֹמְׁלֵּתְ אַבְּׁלְם כֹּוּ וָמְבֹּע אַנוֹוּ וּמְתַּתְּ אַבְּרָם אַבוּ אָמְטַבוּ

חובה דמצפונא לדמשק:

יִר נְשִּׁיִא וְיָר עַּמָּא:

ענא בֿית ביקא דְעַלְכָּא: なから FOTIO

מְשָׁמַנִּתְ בַּלְבִּם אָלַ מִּלְאָבוּ:

ואַרעָא: לאָכ מֹלַאָּנו בַּלוֹנוֹנוּ מָתוֹא וֹנְבְּרְבָּהְהַ נִּאָמֹרְ בְּרָוּךְ אַבְּרָם נִבְּרְבֵיה נַאֵמֹר בְּרִיךְ אַבְרָםנְבְּרָבְהַהְ נַּאָמֹרְ בְּרִיךְ אַבְרָם

> and pursued as far as Dan. house, three hundred and eighteen, forth his trained men, born in his brother was taken captive, he led And when Abram heard that his

hand of Damascus. unto Hobah, which is on the left and smote them, and pursued them them by night, he and his servants, And he divided himself against

also, and the people. Lot, and his goods, and the women and also brought back his brother And he brought back all the goods,

King's Vale. vale of Shaveh—the same is the kings that were with him, at the slaughter of Chedorlaomer and the meet him, after his return from the And the king of Sodom went out to

he was priest of God the Most High. brought forth bread and wine; and And Melchizedek king of Salem

High, Maker of heaven and earth; Blessed be Abram of God Most And he blessed him, and said:

ζſ.): אליעור לבדו סיס, וסוא מנין גימעריא של שמו: – עד דן. שס משש כחו, שראס שעמידין בניו לסעמיד שס עגל (סנסדרין שַבַּנְת (מסליס ל, א), ובלע"ו קורין לו אינלניי"ר וברש"י כ"י אישמרייני"ר: שמוונה עשר וגוי. רבומינו אמרו (נדריס לב.) סממלמ כניקמ סאדס או כלי לאומנים שסיא עמיד לעמוד בה, וכן מַנוֹךְ לַנַעַר (משלי כב, ו), מַנָפַמ סַמִּוְבַּתַ (במדבר ז, יא), מַנַפַמ וכן וְבְּבֵק הֵנִיִמ וּמְגֹר (מהלים לה, ג) (פמ"ו): דניביו. מוכו כמיב (מ"א קרי), וה אליעור (פמ"ו) שמוכו למצוח, והוא לשון (14) וירק. כמרגומו זוריו, וכן וַבַּרִיקוֹמִי מַבַּבִיכָם מֶרֶבּ (ויקרמֹ בו, לג), מודיין במרגימו זוריו, וכן וַבַּרִיק מַרָבִּ (שמומ מו, מ),

על שם עבודת אלילים שעתידה להיות שם (תנתומא): סראשון נעשס לו נם, חליו סשני נשמר ובא לו לחלום לילס של מלרים: עד חובה. אין מקום ששמו חובה, ודן קורא חובה, בשבורחים זה לכאן וזה לכאן: – לילה. כלומר אחב שחשכה לא נמנע מלרדפס. ומדרש אגדה (ב"ר), שנחלק הלילה, ובחלות (31) ויחלק עליחם. לפי פטומו מרם המקרא, וימלק הוא ועבדיו עליהם לילה, כדרך הרודפים שממפלגים אחר הנרדפים

שם כל האומות, והמליכו את אברהם עליהם לנשיא אלהים ולקנין: בית רים אחד, שסוא שלשים קנים (פייע שקלים אז ראית), שסים מיוחד למלך ללחק שם. ומדרש אגדה (ב"ר), עמק שהושוו (TI) עמק שוה. כך שמו, ומרגומו למישר מפוא, פנוי מאילנו מומכל מכשול: עמק המלך. צימרישא דמלכא (אונקלוש),

בלבו עליו על שהרג אם בניו. ומדרש אגדה, רמו לו על המנחום ועל הנסכים שיקריבו שם בניו (ב"ר מד, 1): (13) ומלכי צדק. מדרש אגדס סוא שם בן נח (נדרים לב: ב"ר): לחם ויין. כך עושים ליגיעי מלחמה, וסראס לו שאין

(19) קנה שמים וארץ. כמו עֹשֶׁה שְׁמִיִם נְמָבֶן (מהלים קמו, ו), על ידי עםיימן קומן להיום שלו:

CEL CLYMU - GLMU Y Y TUMM - AX SENESIS

444: בְּיָהְיִרְ בְּיָהֶרְ נִיּמֶן־לְיִ מַעַּשְׁיִר בִּידָרְ וִיִהַב לֵיה תַד מִן עַּסְרָא يثدين يخر مُخْبِيا لَمُمُد مَيًّا يَحُدين عَمْ مَجْمُد يَمُود مُثَمَّك

מכולא:

tenth of all. into thy hand.' And he gave him a who hath delivered thine enemies and blessed be God the Most High,

قُلْ كُرْ، لَا تُؤْهُمُ لُلُلُكُمُ كَالَا كُلَّا: لَيْ حَرْ، رَفِهُنَا الْمُؤْذِنُا مَدَ كُلَّا: ממים, וַלְאָמֶר מֶלֶךְ סְרָם אָלְאַבְרָם וֹאַמַר מַלְכָּא דַּסְדוֹם לְאַבְרָם

take the goods to thyself. Abram: 'Give me the persons, and And the king of Sodom said unto

And Abram said to the king of

לנה שְׁמָוֹם נְאֶבֶּץ: עובקטי יבי אַבְינִעוֹע אַבְ מֹבְיִוּן אָבֹימִים יִבוּ בֹּבִּבוָ שַבַּם וֹוֹ אַבְ וּנֹאָמֶׁר אַּבְּרֶם אַבְרֶמֶּלְנַ סְׁגִַּם וֹאָמָר אַבְּרָם לְמִּלְבָּא צַּסְרִיִם

מַלְאָב בַּלוֹנוֹנוּב שָּׁמִּוֹא נְאַבְעָּא:

Maker of heaven and earth, unto the Lord, God Most High, Sodom: 'I have lifted up my hand

עאַמָּר אָנִי בוֹמֶּמָּבוֹיני ¿ נאם אפֿע מפֿל אַמֶּר לְוֹדְ וֹלְאִ נֹאִם אפֿר מפֿל וּלְנִּ וֹלְאִ אָם_מִעוּמִ וֹמָּג

שׁנמֹר אַנְאַ מַמַּרִית יָת אַבְּרֶם: אָבְוְבַּלָּמֹבְ אִם מִשוּמֹא וֹמֹב מַבַּלִע מִסְנָא

have made Abram rich; thine, lest thou shouldest say: I shoe-latchet nor aught that is that I will not take a thread nor a

יַב וְׁעַבְּׁלַ עַׂאָדֹּהְוּם אַמֶּר עַבְּבוֹ אָעִוֹּ װִבְּנוֹאִ בּאָזַבוּ הֹמִּוּ הֹזִּר בּלְהֹבִי בׁע אַמָּב אֶבְלְנִ עַנְּהֹבְינִם בּּר מִבּאַכִּלְנִ מּנִלְיִמּוֹא וְעוּלָע ጷ⊏፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟፟

take their portion.' Aner, Eshcol, and Mamre, let them the men which went with me, men have eaten, and the portion of save only that which the young

אַתַרו תַדְּבְרֵים תְאֵלֶה הָיֶה בְּתַר פְּתָּנִמִּיָּא תְאָבֵּין הַנָּה 비스컨크: (a) מְּנֵרְ אָמְהְבָּּלְ וּמִמְרָא נוֹם וֹלֵטוֹוּ אָמְהָבִּוּלְ וּמִמְנֵא אִנּוּוּ וֹלַבּּלְוּוֹ

פּטׁנֹמֹא בּווֹ מֹם אַבֹּבֶם כּנִבוּאַנִי ىلىڭ كالىلىلى:

مّنمُن، فعبل خك هَدُك مَدْ،

למומר לא שלעל אַלָּרָם

exceeding great. shield, thy reward shall be saying: Fear not, Abram, I am thy LORD came unto Abram in a vision, After these things the word of the

 ΛX

77

07

מילן לְבְּ שְּׁכְּבְרָהְ תַּבְּרָהְ תַּאָב:

כאמָר אַכַשׁינוֹא אַבֹּנְם אָנִכֹי, יב דְבַּר־יִהוֹה אָל־אַבְרָם בְּמָחַזֶּה

ديا: (10) אשר מגן. אשר מגיר, וכן שַׁמַנֶּנְף יִשְׁרָמֵל (מושע יא, תו): ויהן לו. אברס (יוצ"ע), מעשר מכל אשר לו, לפי שמיס

(וב) תן לי הנפש. (הגופיס) מן השני שלי שהללת, החור לי הגופים לנדם:

حَلٰكِٰٰ٪:

בְּמָשׁ בַּאַבְבַ עַם מִמָּנִי (שם כג, יג), נומן מני לך כמף השדה וקמהו ממני: (בב) הרמחי ידי. לשון שבועס (פ"כ), מכיס אני אם ידי לאל עליון, וכן פִּי נִשְׁבַּעְמִי (בראשימ כב, מו), נשבע אני, וכן נַמַמִּי

גנויך, לם מקמ: ולא האמר וגרי. שסקנ"ס סבמימני לעשרני, שנמתר וַמַּבֶּבֶּרְּוּגוי (יב, ב): (32) אם מחוש ועד שרוך נעל. מעכל לעלמי מן סשלי: ואם אקח מכל אשר לך. ומס מממר למת לי שכר מבית

(שם פסוק כה), לה נהמר והלהה, לפי שכבר נמן החוק בימי הברהם (ב"ר): בַּמֹלְטַמְּטוּלְטַמְּטוּלְטַלְּטַיּלְטַלְּטִיּשְׁבַּ עַלְ כַבְּלִים יַמְלָבוּ יִשְׁנְלָי (שמואל־א ל, רלר וארר ווְכך האתר וַיְסִי בַּסוּאָ לְעָשָׁבָּ וַיִּשְׁנָשָׁבָּ עַלְיִי וּמְבָּלְ האה וְעַבְּרְיוּ וַיַבָּס, וענר וחביריו ישבו על הכלים לשמור, הפלו הכי הם יקחו חלקם, וממנו למד דוד, שהמר בְּהֵלֶק בַיֹּבֶד (ps) הגערים. עבדי אשר הלכו אחי, ועוד ענר אשכול וממרא וגוי, ואף על פי שעבדי נכנסו למלחמה, שואמר (טו)

לך. מן סעונש, שלא מענש על כל אומן ופשות שהרגת (צ"ר), ומה שאתה דואג על קבול שכרך, שכרך הרבה מאד (צ"ר): נס זה שהרג אם המלכים, והיה דואג ואומר שמא קבלמי שבר על כל לדקומי, לכך אמר לו המקום אל מירא אברי בגון אחר הדברים האלה. כל מקוס שנאמר אחר, פמוך. אחר הדברים האלה. כל מקוס שנאמר אחר, מופלג (צ"ר מד, ס). אחר הדברים האלה.

١٤٤ نظئاد: ובן בַּנְמָא בַנִינִי, הַנְּאָ בַּמְּמְל וּבָר פּרָנָסָא הָדֵיון דּבְבַּיִתִי ַ שַּׁשוֹ לִּי וֹאַנְכִי עַנְכַנְ הַּנִינִי, שַּׁשוֹ לִי וֹאַנֹא אִזִּילְ בַּלָא וֹלָע ניאַמֶּר אַבְּרָם אַרְנֶרְ נֶחוֹת מַתַר נַאָּמָר אַבְרָם יִיָ אֶלְחִיִם מָא

רוא דַמִשְׂקְאָר אֱלִיעֶוֶר:

Damascus? possessor of my house is Eliezer of hence childless, and he that shall be what wilt Thou give me, seeing I go And Abram said: 'O Lord Gon,

זֹנה וְנִיפָּנִי בּוֹן בַּנְטֵׁי, וְנְנָהְ אָטָׁי: וְלָב וְנִיא פַּר בַּיִטִּי יָבִית יָטִי: יּ וֹגֹאִמֹּר אַבְּרְׁם בֹוֹ לְ, לְאַ זְּעֹשֹׁר וֹאֵמָר אַבְרָם הַאַ לִ, לָאִ וְהַבְּשֹׁ

one born in my house is to be mine Thou hast given no seed, and, lo, And Abram said: 'Behold, to me

came unto him, saying: 'This man

And, behold, the word of the Lord

מממוד הוא וורשר: לְאֵ זְּיִרְשְׁבְּׁ זְּנִי כִּירְאָם ְאֵמֶּרֵ יֵצֵּאְ לָאֵ יִיִּרְתְּלָּיִ בִּין אֶלְטִוּן בּּר البؤب إحدابأب هجار جهود ابه فببوه در بودد خورمد

and said: 'Look now toward heaven, And He brought him forth abroad, bowels shall be thine heir.? shall come forth out of thine own shall not be thine heir; but he that

אַקָּם וַיַּאִמֶּר לֹוֹ כָּה יִהְיָה יָהְיוֹן וַאֲּמַר לֵיה פְּדֵין יְהוֹן בְּנֶה: עַבּוּלְנִים אָם שַנּכֹּל לְסִבּּׁר בּוּלְבַּוֹא אָם שַבּוּלְ לְמִמִּנִי ַ עַבּמַ<u>ל</u>א 口資はごび口 رَّانَّةٌ אُكُنَّ بَيَنَاتِهِت رَنَّهُوْلً إِيْهِام بِمِنَاء كِلْجِرِه رِيُولًا

נסַפַּרַ אַסְמַבִּי כְעַּן לְמִּעַיָּא וּמָנִי

him: 'So shall thy seed be.' to count them?; and He said unto and count the stars, if thou be able

مَ يُتَمَّمُ الْ خَرْدَيْنِ الْأَنْمُكِّنَ كُلِّ لِيَنْمُلَا خَرْدُنَا لِمُهُوِّدً خُرِّدًا لِيَهُوْدً مُنْ يُكُمُّ الْمُثَمِّلُ الْمُنْكِينِ عَرْدًا لِمُهُوِّدًا فَيُنْ الْمُثَافِّدِةِ عَرْدُ اللَّهُ الْمُنْكِينَ

righteousness. He counted it to him for And he believed in the LORD; and

לְךְּ אֶתְרְהָאֶרֶ עְרָאֶתְ לְרִאְמֵה: אַרְעָּאִ הָרָא לְמֵירְתַה: הוצאתיף מצור פַשְּׁדִים לְמָת מאיר דְּכִסְּדָּאִי לְמִתּוּ לֶדְּ יָת נּגְאָמֶר אָלְגִוּ אָדָּגִּ יִבְינָר אָמֶּר נִאָּמָר לִיִּה אָנָא זִּן בְּאַפּּוּלִטַּבּ

land to inherit it. of the Chaldees, to give thee this Lord that brought thee out of Ur And He said unto him: 'I am the

shall I know that I shall inherit it? And he said: 'O Lord GoD, whereby

<u> ٪ لـ ١</u> ין אַלְהִים בְּמָא אָדִע 🤄 נַאָּמָר אָרְנֶי יֶהְוֹה בַּמָּה אָדַע 🤄 נַאָמַר יָן אֶלְהִים בְּמָא אָדַע

- אגדס (ב"ר) שרדף המלכים עד דמשק, ובגמרה שלנו (יומה כה:) דרשו נוטריקון, דולה ומשקה מחורה רבו להחרים: (בראשים מא, מ), אפוטרופא שלי, ואילו היה לי בן היה בני ממונה על שלי: דמשק. לפי המרגום מדמשק היה, ולפי מדרש (ירמיס נא, נא), וכן פִי שַׁרְיַם עַבְּס (נפניס בּ, יד): ובן משק ביחי. כחרגומו, שכל בימי ניזון על פיו, כמו וַעַל פִיךּ יִשַׁק שב (שיר השירים ה, ב), וערירי לשון מורצן, וכן ערי ערי (מהלים קלו, ז), וכן ערות ימוד (מצקוק ג, יג), וכן ערשה מקע . מַבּוּקְמִי מְשְׁבֵבׁ (מֹיוּב לֹחֹ, יב), מעקר שרשיה, כך לשון ערירי מקר בניס ובלע"ו דעוענפּחָע"ק. ולי גרחֹס ער ועונה, מגורמ וְלָבִּי (2) הולך ערירי. מנסס בן סרוק פירעו לעון יורע, ומבר לו עַר וְשֹנֶס (מלחֹכי בּ, יב), ערירי בלח יורע, כחשר מחמר ובְּבֶל
- (3) הן לי לא נחת זרע. ומס מועלם בכל משר ממן לי:
- למעה (מנחומה חיי שרה ו ב"ר): קורא לכס שם אחר וישחנה המול. דבר אחר, הוליאו מחללו של עולם והגביהו למעלה מן הכוכבים, ווהו לשון הבעה מלמעלה שלך שראים במולום שאינך עמיד להעמיד בן, אברם אין לו בן, אבל אברהם יש לו בן, וכן שרי לא מלד, אבל שרה מלד (ב"ר), אני (פ) וייוצא אחו החוצה. לפי פשומו סולילו מאסלו למוץ לראות סכוכבים. ולפי מדרשו (שבת קנו.), אמר לו לא מאלמגנינות
- בליום וכום ימקיימו בס, למר לו סקב"ם בוכום סקרבנום (מענים כו:): הקב"ה משבה לאברם לוכות וללדקה, על האמונה שהאמין בו. דבר אתר במה אדע, לא שאל לו אות, אלא אמר לפניו, הידיעני (6) והאמן בה. לא שאל לו אום על ואם, אבל על ירושם הארץ שאל לו אום, ואמר לו במס אדע: ויחשבה לו צרקה.

מְאָבְאָׁתְ וֹעִיב וֹעִוּגִּלִי: לبَهُمْ الله اللهُ فَي اللهُ וּנֹאָמִר אַלְּנִוּ לַעַּהׁי לִיְ מֹּלְלָרַ וֹאַמֹּר לִיִּי לַבִּיב בַּבַבָּת מֹלִלְוּ

שׁלְטֹא וֹמֻפּׁנִינֹא יבַר יוֹנָה:

turtle-dove, and a young pigeon.' ram of three years old, and a she-goat of three years old, and a heifer of three years old, and a And He said unto him: 'Take Me a

לְקְּרֵאָת רַעָּהוּ וְאָת־הַצָּפְּר לְאַ פִּיִלֹג לְקָבֵּיל חַבְּרֵיה וְיָה עוֹפְאַ or אָטַם בַּטְּנֵדְ נַיְּמֵן אִישׁ־בָּתְרָוֹ וּפַּלֵיגְיְּחָרוֹן בִּשְׁנֵי וִיתַב פּּלְנִיָּא

וּנְקְּחַ לְּנִ אָּעַ כְּלְ־אָבֶּת וּנְבַתָּר וְקְבִיב קֵּדְמוּהִי יָת כָּלְ אִבֶּין

but the birds divided he not. each half over against the other; divided them in the midst, and laid And he took him all these, and

אַטָּם אַּבְּבֶּם: " נינו עלום מַל הַפְּנְנִים נַיִּשֶּׁר יִנְחָה מִפָּא מַלְ פַּלְנִיָּא וֹאַפֹּנִם

יָהְהוֹן אַבְרֶם:

drove them away. upon the carcasses, and Abram And the birds of prey came down

ַנְיָהְי הַשְּּמְתְּ לְבָוָא וְתַּרְבַּמָּר וַהַּנְה שִׁמְשָׁא לְמִיעַל וְשִׁינְהָא

לבל סוי ופלה עליהי:

even a great darkness, fell upon fell upon Abram; and, lo, a dread, sun was going down, a deep sleep And it came to pass, that, when the

חַמְבַר גְּדְלָה נְפָּלֶת עָּלֶיוּ: נְפְּלְטִ מַּלְ־אַבְרָהְם וְהַנֵּה אֵימָה נִפַּלִה עַל אַבְּרָם וְהָא אֵימָה

וֹטַבוּן אַבַּבּה מָאָב הַּנִין: וּנֹאָמֶׁר לְאַבְּׁלְם וֹנְהַ שֹֹנְה כֹּנִ וֹאָמָר לְאַבְּלִם מִנֵּה שֹנַה אָנִי

afflict them four hundred years; and shall serve them; and they shall stranger in a land that is not theirs, a surety that thy seed shall be a And He said unto Abram: 'Know of

شَرُّك: נְעְּבְּיִם נְעְנָּהְ אִנְיִם אַנְבָּע מֵאָנָט בּילְהְוּן וְיִפְּלְחוּן בָּהוֹן וִיעַנּוֹן

- יר): ועז משלשה. רמו לשניר הנעשה בפנים, ושנירי מוספין של מועד ושניר ממחת יחיד (ב"ר): ואיל משולש. אשם (9) עגלה משלשת. שלשה עגלים רמו לשלשה פרים, פר יום הכפורים ופר העלם דבר של לבור ועגלה ערופה (ב"ר מד,
- ודליולשם מלוי, וכבשם של מעלם ימיד (ב"ר): והור וגוזל. מור ובן יונה (ב"ר):
- וַסַלְפָּיר וַסַשְׁעַיר, מֶלֶך עֵןן (שס כא). וישראל נמשלו לבני יונה, שנאמר יוֹנָמִי בְּמַגְוַי סַמֶּלַע (שיר השיריס ב, יד), לפיכך בתר שנישער שְּבְּבּוּלִי פְּרִים רַבִּים וּגוי (מְשְלִים כִבּי יגו), ומותר שְּבַּיל בְּעִים בַּעַלְיִים בַּעַר יגו), ומותר שְבַּיל בַּעִים בַּעַלְיִים בַּעַלִים בּעַלְיִים בּעַלִים בּעַלִים בּעַלִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלִים בּעַלִים בּעַלִים בּעַלִים בּעַלִים בּעַלִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעַלְיִים בּעלים בּעלים בּעלים בּעלים בּעלים בּעלים בּעלים בּעלים בעלים שלומו של שכינה שהוה אש: - ואח הצפור לא בחר. לפי שההומות עובדי כוכבים ומולות נמשלו לפרים והילים ושעירים, בְּמַבֶּישִׁ, כמס שנחמר לסלן סְעוֹבְרִיס בִּין בִּמְבֵי סְעַבֶּל (ירמיס לד, יע), אף כאן חנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגוריס, סוא לסורים לבניו את סארן, כדכמיב (ימ) בַּיוֹס קַסוּאֹ בְּרַמ סִ' אָם סַּבְּרָס בְּרִים גַּאֹמֹר וגו', ודרך כורמי ברית לחלק בסמס ולעבור בין (10) ויבחר אחם. מלק כל אמד לשני מלקים. ואין המקרא יוא מידי פשומו, לפי שהיה כורם ברים שמו לשמור הבמחמו
- וספרמס, כמו יַשַּׁב רוּמוֹ (מסליס קמו, ימ), רמו שיבּחֹ דוד בן ישי לכלומס (פדר"ח כח), וחֿין מגימיס חומו מן סשמיס, עד שיבוחֿ מפי רבינו יסודס ב"ר שמוחל. וכן סגירםם ברש"י כ"י ובכ"י החרח כחיב כך פי' רבינו מחיר ב"ר שמוחל): וישב. לשון ושיבה לפגריס, שבמריס מרגומו פלגיא, ופגריס מרגומו פגליא לשון פגול, כמו פְּגִּוּל הַאַא (ויקרא ימ, ז), לשון פגר (כך שמעמי ויהב פלגיא, נחחלף להם חיבת פגליא לפלגיא, וחרגמו הפגרים פלגיא, וכל המחרגם כן טועה, לפי שאין להקיש בחרים (שמואל-א טוי,יע): על הפגרים. על הצמרים. (ק"א הפגרים מחרגמינן פגליא, אלא מחוך שהורגלו לחרגם איש בחרו (II) העים. הוא עוף, ועל שם שהוא עמ ושואף אל הנגלות למיש שלי אוֹבֶל (לשה"כ איוצ מ, כו), כמו וַמַּעַמ מֶל הַשְּׁלֶל שבסמום, רמו על סמומום שיסיו בְּלִין וסולכין, ומֿם סלפור למ במר, רמו שיסיו ישרמל קיימין לעולס (פם"ו):
- ומשוב שנומיו של קסמ ושל עמרס, ושמוניס של משס שסיס כשיללו ישרלל ממלכיס, לין למס מולל ללל שלש מלות וממשיס, רד"ו, הרי ארבע מאום שנה (פד"ע ג פדר"א מא). ואם מאמר במלרים היו ארבע מאות, הרי קהח מיורדי מלרים היה, לא יעקב, ויעקב כשירד למלרים אמר (מז, מ) ימי שני מגורי שלשים ומאם שנה, הרי ק"ך, ובמלרים היו מאמים ועשר כמנין (13) כי גר יהיה זרעך. משנולד ילמק עד שילאו ישראל ממלריס ארצע מאום שנה, כילד, ילמק צן ששיס שנה כשנולד (12) וחנה אימה וגוי. רמוללרומומשך של גליומ (ב"ר): מלך המשיח (פק"ו):

CEL TLYMLU - GLMU YL YL MML - XX SENESI

الأكابح: אָנְׁכֹּג וֹאַנְוֹבֵג._כֵּוֹ וֹאֹאָנ בֹּנִבְׂהָ וֹלֵם אָעַרַנּנְּג אָמֶב וֹמֹּלְבנּ בֵּוֹ

じげに

מְצְּבַיִם עַּרְ־הַנְּהֶרְ הַנְּּדֶלְ נְהַרְ־

נְתַּמִּי אָת הָאָנֶרֶץ הַוּּאָת מִנְּהַרִּ

בַּיִּוֹם תַהַוֹּא כְּרַָת יְהוָהָ אָת־

אַמֶּר עַבָּר בֶּין הַנְּיָבְרִים הָאֵּכֶּה:

أنابت تأثير لأنها إكوب لاف

مُكِّلُ لِمُنْ لِلهُمِدُ، مَدِيلُونِ: مُكِنَّلُ مَدِيلُونِ

י וֹבִוְב בֹבֹּוֹמֹּ יֹמֻּוּבוּ בֻוֹּלֵּב כַּג בַאָּ_

בְּשְׁלְוָם שַׁפַבר בְּשָּׁיבָה מוֹבֶה:

אַ אַבְרָט בְּרֵית לַאַמְּר לְזַרְעָּ

فلان

المُنْ اللهِ اللهِ اللهِ

דְּלֵנְיָנְאָ סַנְּנִי: בַאָּגן אַנָא וּבְתַּר בֵּין וַפְּקוּן ואַף יָת עַמָּא דְּיִפְּלְחוּן בְּחוֹן

ازرر تَهْرُضٌ خِعِد الْإِكْفِد بَرْبَ اِيَرِه عَرْمَ اِعْجَرَٰهُ وَرَبَ

בֹּמֻבְם שַׁנִילַבַר בַּסִּיבוּ מִבָּא: אָבְאַבְעָּׁוּב נֹאַטַ טַטַבּוּיָה בָּוֹטַ אָבַטַטַבּ

עַלְכָא אָנִי לָא מָלִים חוֹבָא

And in the fourth generation they good old age.

But thou shalt go to thy fathers in

afterward shall they come out with

and also that nation, whom they

shall serve, will I judge; and

peace; thou shalt be buried in a

great substance.

iniquity of the Amorite is not yet shall come back hither; for the

And it came to pass, that, when the

passed between these pieces. furnace, and a flaming torch that darkness, behold a smoking sun went down, and there was thick

the great river, the river Euphrates; land, from the river of Egypt unto Unto thy seed have I given this covenant with Abram, saying: In that day the Lord made a

לְנוּר בְּמְבֶן בְּמְנוּ (ברמִשׁיִם מוּ, ד): בטרן מלרים, מלח לח להם, משנולד ילחק (כת, לו) ניגר שַבְּרֶשֶׁם וגרי, ניגנר יִלְמַק בְּגָרֶר, וִיִּעַקֹּב בָּר בְּמָּבֶן מַם (מהלים קה, כג), ואסס לכיך לסוליא מסן כל השנים שחי קסח אחר לידח עמרס, ושחי עמרס אחר לידח משה: בארץ לא להם. ולא נאמר

מַג וֹנִינְא נַבּא וֹנִינָא פֿנִנוי:

אַבְעָּא הַבָּא מִנְּיִבָּא בַּמָצְבוֹם

לום למומר לללב ועלונו וני

בְּיוֹמָא הַהוּא גְּזָר יִיְ עָם צַּבְּרֶם

וְהָא תַבּוּר דְּתְבָן וּבָעוֹר דִּאִישָׁא

מַּבְא בֵּנוֹ פּּלְנִּוֹא בִאֹכָנוֹ:

באטוראַר ער בען:

(+1) וגם אח הגור. וגס, לרצומ מרצע מלכיום (צ"ר), שאף סס פָליס על ששצדו אם ישראל: דן אנבי. צעשר מכום

(ai) ואחה חבא. ולא מראס כל אלס: אל אבוחיך. אביו עודי עביד שבידס ורס וסוא מָצַשְׁלוֹ שִיבּא אליו, למדך שעשס מרח (פ"ר): ברבוש גדול. פממון גדול כמו שנאמר וְיִנְבְּלוּ אָמ מִבְּבְיִס (שמום יב, לו):

ולפיכך מת ס' שנים קודם זמנו (ב"ר סג, יב), ובו ביום מרד עשו (ב"ב מז:): משובה (מנמומא): הקבר בשיבה פובה. בשלו שישה ישמעאל משובה בימיו (ב"ר ל), ולא ילא עשו למרבות רעה בימיו,

פרן ומזכון, וכלב בן מזכון מבלי סלרן סיס: - בי לא שלם עון האמורי. לסיום משמלם מלרלו עד לומו ומן, שלין סקב"ס מְדַבֵּר שמו וכרס בריס וס, כדכסיב לסס לך אס הארך הואס לרשסה, וכן היה, ישקב ירד למלריס, לא וסצוב דורומיו, יהודה (16) ודור רביעי ישובו הנה. לאמר שיגלו למלריס יסיו שם ג' דורומ, וסרציעי ישוצו לארץ הואם, לפי שבארץ כנען היס

בְּמָׁם (כמ, מ), קַמֶּס מַׁלְמֶּמִי (לו, ז), הַגֵּס שְׁבָּס יְבְּמָמֵך (רוֹם ה, מו), וכשהמעם לממה הוה לשון הווה, דבר שנעשה עכשיו והולך, וזס חילוק בכל חיבה לשון נקבה שימודה שמי אומיות, כמו בא, קם, שב, כשהמעם למעלה לשון עבר הוא, כגון זה, וכגון וְכָמַל שוקעם, ואי אפשר לומר כן, שהרי כבר כחוב ויהי השמש לבא, והעברה הנור עשן לאחר מכאן הימה, נמלא שכבר שקעה (פם"ו). אליליס בגיסים (פם"ו): באה. מעמו למעלה, לכך סוא מבואר שבא כבר, ואם סיק מעמו למעק באל"ף, סיק מבואר כשקיא דבר זס: - השמש באה. שקעס: - ועלשה היה. משך סיוס: - והנה חנור עשן הוי. כמו לו שיפלו סמלכיום עובדי (עב) ויסי סשמש באס. כמו וַיְּסִי בַּס מְרָיקִים שַׁבַּיְּסֶׁם (בראשיה מב, לס), וַיְּסִי בַּס קוֹבְרִים אָישׁ (מלכיס־ב יג, כא) כלומר ויסי נפרע מאומס עד שמממלא קאמס, שנאמר (ישעיס כז, מ) בְּםַאְּמָשְׁ בְּשַׁנְּמָשּ מְּרִיבֶּנָּה (קועס ע.):

(ב, יד), משל סדיום, עבד מלך מלך (שבועום מו:), סדבק לשמוור וישממוו לך: לארן ישראל קוראהו גדול, אף על פי שהוא מאוחר צארצעה נהרוח (פמ"ו) היולאים מעדן, שנאמר וְהַנָּּהֶר הֶרָבִּיעִי הוא פְּרָת (18) לזרעך נחתי. ממירמו של סקנ"ס כמילו סיא עשויס (נ"ר מד, כנ): הנהר הגדול נהר פרת. לפי שסוא דנוק כמו בְּמָׁם מִס בַּנְּטָל (כמ'ו) בְּמָרֶב בִילְ בְּמָׁם וּבַּבְּמֶר בִילָ בְּמָב (טְסִמר בּ'יִר):

CEL ELSALU - GLAU YT YT WW. - GENESIS XAI -

was despised in her eyes. בְּעֶתַבְא: בַּבְׁטַב וַשַּׁצַׁבְ לְּבַבְּטַב בַּּבְּגָנִינִי: that she had conceived, her mistress אָב, עוּדְינְתָה וְקַלָת וְבּוֹנְתָה she conceived; and when she saw וֹלָאָ אֶבְ בִילֵּר וֹטַׂבַר וֹטַבְאָ כַּׁנּ וֹמֹאַכְ לַנֹּט עַוֹּנִר וֹמַבְּיאָט וַעַוֹנִי And he went in unto Hagar, and **ぐて 7.8望口:** לַאַּבְרָם בַּמְּלָע לַיִה לָאָמוּ: בְּנְעָן וַהְתֵּן אִנְהְ לְאַבְרֶם אִישֶׁה Abram her husband to be his wife. בּאַבְעָא דְּכְנְעָן וִיהַבָּת יָתַה land of Canaan, and gave her to مُثَمِّد مِبْنِهِ خِمْدُنَ مَخْدُهُ لَا مُخْدُلُهُ خَمْدُنُهُ لَا مُنْظَالًا مُنْظُلًا مُنْظُلًا مُنْظُلًا مُ הֹסֹר שְׁנִין לְמִתַּב אַבְרָם Abram had dwelt ten years in the נּ הָגָר הַמִּצְרִיתִ שִׁפְּחָהָה מִקּץֹ בילב מגביקא אַמִּפַע מפּוָל the Egyptian, her handmaid, after And Sarai Abram's wife took Hagar וַהַּמְּח שְׁרָי אֵשֶׁת־צִּבְרָם אֶת־ יובבוש מָבו אַשַע אַבובם וש hearkened to the voice of Sarai. וּהְמֹמֹת אַבוֹנִם לַלַּוָל הָּנִוּי: through her.' And Abram וֹפֿבּיל אַבְרָם לְמִימָר מָּבִׁי: may be that I shall be builded up אֶּלְ מִּפְּׁנִיעִי, אִנּלְ, אִבְּׁנִיׁרְ מִמְּׁנִּּרִ לְנִיה אֵמִּטִּי, מָאָה אָטַבּּנִי, מִנִּיִּ I pray thee, unto my handmaid; it ֵּ נֵא הֹֹגֹּעֹנוּ וְעוֹעַ מִלְּבֵעׁ בּאִ-נֹאָ מֹּנֹהֹנִי וֹוֹ מִלְמִּילַע הַוֹּךְ כָּהַוֹּ restrained me from bearing; go in, Behold now, the Lord hath נְאָמָנִע מְּנִי, לְאַבְּנָם עִאַ כִּמָּן ַנְאַאָמֶר שָּׂרַי אָל־אַבָרֶם הַנָּה־ And Sarai said unto Abram: וּשְׁמַה הָגָר: name was Hagar. نْكِتْ هَٰفَتُكُ مَامُكُ لَا يَهُمُنُكُ يَالِّكُ الْمُثَلِّكُ لَا يُعْدِدُ handmaid, an Egyptian, whose ליה וְלַה אַמְּהָא מִצְּרִיהָא no children; and she had a יי וְשְׂבִי צַּשָּׁת צַּבְּרֶם לָאִ יָלְדָה לָוִ IAX וֹמִּבוּ אִשַּׁע אַבְּבָם לָא וֹלָיִבַע Mow Sarai Abram's wife bore him the Jebusite. עַנְרְנְּשֶׁי וְאָתַ־תַיְבִוּסְי: (ס) זַרְגִישְׁאָי וְיָתְ יְבִוּסְאָי: Canaanite, and the Girgashite, and 17 יי וֹאָטַ בַּיֹאָמְבִי, וֹאָטַ בַּיֹבֹּלֹּהָיָ, וֹאָטַ ווֹט אֹמוֶבֹאו ווֹט כֹּוֹהֹוֹאו ווֹט and the Amorite, and the וֹמִּטַ חַפּּׁבוֹג, וֹמָטַ וֹנִט הַעָּהָּג, וֹנִט פּּבוֹגָּג, וֹנִט מַנְטִים בּבוֹגָּג, וֹנִט הַעָּבָּג וֹנִט הַ בַּבְּעַבְיבִי and the Rephaim, and the Hittite, and the Perizzite, עַקַרְמַנְיֵי: בובענלאנ: the Kadmonite, бτ ور څل آي چرز וֹאָט וֹט מָּלְמָאָ, וֹנִט לַנוֹאָ, וֹנִט 18U_U&ti. the Kenite, and the Kenizzite, and

(19) אח הקיני. עשר אומות יש כאן, ולא נתן להם אלא שבעה גוים, והשלשה אדום ומואב ועמון (ב"ר מד, כג), והם קיני

קניזי קדמוני, עמידיס לסיום ירושה לעמיד (ב"ב נו. ב"ר), שנחמר חֱדוֹס וּמוֹקְב מִשְׁלוֹחַ יָדֶס וּבְּגֵי עַמּוֹן מִשְׁתַעְּמָס (ישעיה יחֹ,

(I) שפחה מצריה. בת פרעס סימס, כשרמס נמיס שנעשו לשרס, מתר, מועצ שמסח במי שפחס בנית זס, ולה גנירס בנית (OS) ואח הרפאים. מרן עוג, שומתר נס ססומ יַּקְבַמ מֶבֶן רְַפְמִיס (דנריס ג, יג):

(S) אילי אבנה ממנה. לימד על מי שליין לו בניס שלינו בנוי ללל סרוק (ב"ר): אבנה ממנה. בזכות שלכניק לרתי למוך dar (E"r):

עולה לו מן המנין, לפי שלה נהמר לו והעשך לגוי גדול עד שיבה להרך ישרהל (שם): ששסמס עשר שניסולה ילדס לבעלס מייב לישה אחרה (יבמות סד. ב"ר): לשבה אברם הגר. מגיד, שהין ישיבת מולס להרך (3) וחקח שרה. לקחמס בדבריס משריך שוכיח לידבק בגוף קדוש כוס (שס ג): מקץ עשר שנים. מועד סקבוע למשס בימי: לקול שרי. לרוח הקדם שבה (ב"ר מה, ב):

מראם עלמה כאילו היא לדקת, ואינה לדקת, שלא וכתה להריון כל השנים הללו, ואני נתעצרתי מציאה ראשונה (צ"ר שם): (+) ויבא אל הגר ותהר. מניסס כסטונס (נ"ר מס, ד): - וחקל גבירתה בעיניה. סמרס, שרס זו סין שַמְרָס כָּנְלוּיֶס,

نٿنڙنك: خترجُك رَتِرُم خَر بَرُفُن نَهُكُم كِكُ نَتَنُن مُدَر مَدُرِهِ لَكَرْبِ אָנֹכִי לָתַטִּי נעָאָמֶר מֻּנֵׁ, אֶבְאַבְּנֶם עַׁמִּסָׁ.

בְּמֵּנְנְיֵבְ נְשִׁמְּנְּׁנִי מְּנְיִ נִשְּׁבְרֵנו בְּמֵנְכִּי וֹמִנְיִם מְּנִי נִמְּרָ בִּמִּנְכִי מִּנְ ﴿ שُوْمَارَيَا خِرْبُا لِا يُعَمِّدُ كُلَّا مَوْنَا جَنَانًا يُؤْمِنُا خِنَا لِمُعَالًا مُعَالِمًا ف يثغهر يخجئت يجأعين تيوت يهوديججها بإشديه يجومه

₩: بية المعرادة المراجة
מָבֹוּ עַּבְרַשְׁיִּ אָנְכִיּ בְּבַבַעַיִּי: באַט וֹאָנִינִי טַבְיְבֹי, וֹשְאַמֶּר מִפָּנִי, אַטְּ אָטְנִאָּ נַלְאָּן אַטְּ אָנִלְאָ

: ثارث %<_ttluïL للالأرةة נּגְאָמֶר לַעַ מַלְאָּב יְנַנְיַנַ מֻּיִבֹּי נַאָּמָר לַעַ מַלְאָּבֹא בַּיִּנְ שִּיבִי

üLT: אַבבּי אָטַ־זַבְעָּהְיַ וְלָאָ וֹסְפָּר אַסְנֵּוֹ זִטְ בָּנָכִּוּ וֹלָאִ וֹטְמָּנְוֹ ניְאַמֶּר לְהַ מַלְצַּף יְהְנָה הַרְבָּה

نظاتاني نْشْطُمْهُمْ خْدَاشْطُمْ نْكِلْكَ هُمْ شَعْدَكُ نَشْطُمْهُمْ هُلَا طَحْدَمْ نَتْ " הְרָה וִילְהַהְ בֵּוֹ וְקְבָּרָאַנוּ שְׁמִוֹ מְעִּרְיִּ מְּבְּיִאָ הְּבְּלִידִין בַּר וְהַקְּבָּרִ

> בּהֹנוֹשׁא גֹעוֹ גֹוֹ בּנֹא נבּנלִשׁ: שְׁפְּחָהְיִ לְּי מְּלְוּ אֵּלָא יְתַבִּית אַמְּהָיִי וֹאָמִנִע הִּנִוּ לְאַּבֹּנִם צֵּוּן

كَلُمُلِينَةٍ:

בָאַנְרְחָאַ דְּחַלְּרָא: دْ رَبْرَهُمْ فِي مَرْهَكَ إِبَيْنَ عَرِيهُما لِهِمُونِيَهِ مَرْهُمُ فِينَ عَرِ

אָלָא הַּבְּקאי נֹאַמֹנע מֹן בוֹבׁם מָּנִ, נִבּוּנִינִי, تَنْهُمِّدُ بَارُدُ مُنْفَلِنَا مُثِدً، كُنْ يَكُمُدُ الْهُمُدِ بَازُدُ هُمُّنَا لِيُمْدِرُ مُثْرًا

הַחוֹת יִדַהָא: שַּׁבִּילִינִי בְּבַּיְלִינִינִ נְאָהְטַהְּבִינִינִי

נאַמר לה מלְאַבְא דַּיִיןְ אַסְּנְּאָר

וּנִאַמָּר כָּה עַכְאַף וָהוָה הַנָּף וַאַער כֹּה עַלְאַכָּא דַּייִ הָא אַהָּ

thee.' the Lord judge between me and conceived, I was despised in her eyes: when she saw that she had handmaid into thy bosom; and wrong be upon thee: I gave my VM' :msrdA onto biss israe? bnA

and she fled from her face. And Sarai dealt harshly with her, that which is good in thine eyes.' thy maid is in thy hand; do to her But Abram said unto Sarai: 'Behold,

way to Shur. wilderness, by the fountain in the her by a fountain of water in the And the angel of the Lora found

mistress Sarai. said: 'I flee from the face of my and whither goest thou?' And she handmaid, whence camest thou? And he said: 'Hagar, Sarai's

'sbnsh and submit thyself under her unto her: 'Return to thy mistress, And the angel of the LorD said

numbered for multitude. thy seed, that it shall not be unto her: 'I will greatly multiply And the angel of the Lord said

affliction. because the Lord hath heard thy thou shalt call his name Ishmael, child, and shalt bear a son; and unto her: 'Behold, thou art with And the angel of the Lord said

מבשר לה שמהר, אלא מלמד שהפילה הריון הראשון (ב"ר): לנקבס), שהכניסה עין הרע בעיבורה של הגר והפילה עוברה, הוא שהמלאך אומר להגר הפוף הֶרֶה, והלא כבר הרחה והוא ושומק (צ"ר מס, ס): אובר נחתי שפחתי הוי ביני וביניך. כל צינך שבמקרא מסר, ווס מלא, קרי ציס וצִינִיךְ (ר"ל נוכת . אלא עליך, והיה לך להמפלל על שנינו, והיימי אני נפקדת עמך (ב"ר). ועוד, דבריך אמה חומס ממני, שאמה שומע בויוני (a) המסר עליך. חמס סטשוי לי, עליך אני מטיל סטונש, כשהחפללם להקב"ה עה הָהַן לִי וְאָנֹכִי הֹוֹלֶךְ עֲרִירָי, לא החפללם

(ש) וחענה שרי. סימס משענדת בס בקושי (ב"ר מס, ו):

מוס לני בלס: (8) אי מזה באה. מסיכן באם. יידע סיס, אלא לימן לס פמח ליכנם עמס בדבריס. ולשון אי מזס, איס המקוס שחאמר עליי

(II) הגך הרה. כשמשוני מסרי, כמו פְּנַיְ פְרָס, דמשמ מנוח (שופעיס יג, ס): וילדה בן. כמו ויולדם, ודומס לו ישַבְּק (9) ויאטר לה מלאך הי הוי. על כל אמירס סיס שלוח לס מלאך אחר, לכך נאמר מלאך בכל אמירס ואמירס (ב"ר): (יא)

أزب كِم قِدِ لَمْمِ فِرْدُ كُمِ مُكَادِد يُتِد مُدِيكِ مِنْ مُعَادِ مُرْدِيمُ لِمُلَّا مُرْمُهِ

בַּלָם בֹאַנטּנ אַבַוֹבנּנ בְאָנ: אַטַּר אַל רָאָי בַּי אָטְרָר הַגַּם

ראַי הַנַּה בֵּין קַבַשׁ וּבֵין בָּרֶד: דַּמִלְאַרְ קַיִּמְאַ אַתְּחָוּי עַלֹּה

בַּנְר וְמָּבְּמָאֵלְ: אַבְרָם שֶׁם ְבָּנִי אֲשֶׁר יָלְרֶה יִקְּרֶא אַבְּרָם שׁוֹם בְּרִיה ונשֿלְג טִלֶּנ לְאַּבְּנִם בַּוֹ וּיְלֵנְא וּיִלְיִבִּי טִלְּנִ לְאַבְּנִם בַּנ

لِهَٰذُلُٰ◘: (٥) אָרָיִם בְּלֵבֶה הְגָּרְ אָרְ יִשְׁמְשְׁאֵלִ בְּרִ יְלֵינִה הְגָּרְ יְהִי יִשְׁמְשָׁאֵלִ מונים בְּלֶבֶה הְגָּרְ אָרִייִשְׁמְשָׁאֵלִ בְּרִ יְלִינִה הְגָּרְ יְהִי יִשְׁמְשָׁאֵלִ וֹאַבֹבֶם בּוֹ הַמְלִוּם הַּנִוֹ וְהַהָּה וֹאַבֹבֹם בּר טַמָלוּו וֹהֵוּט הַּוֹוֹ

ترمَتِجُكُ جُهِرُ رُجِيْتُ مِثِيْتُ مِثِيْتُ . אַבְרָם וֹגְאִמֶּר אֵלְּיוּ אָנִי־אָלִי הַבְּּר בְיִר אָנִא אָלְ הַּבּּר פֹּלְט בֹּרִמִּי ر الرَّمَة فِرْنَا رَدْلِهِ بَالِنَا هُمْ فِيرَا نِهْنَادُمْ زَرْ رَهَدُلُا نِهُمَا וּגְיהַ אַבְּרָם בּּוֹשְׁמָמֹנִם מֻּלֹנִי וַבִּינִי אַבְּרָם בַּר שַּׁמָמִוּ וּטְמַמַ

אַרוהי ישָּרי: יהון אָניקין ליה וְעַל אַפָּי כְל " וְהָוּא יִהְיָהוֹ פָּבֶא אַבְּם יְדֵוּ בַבֹּל וְהוּא יִהִי שָּׁרִיִּה בָּאֵנְשִׁא הוּא

מָבְינִי, בַּוֹּגְאַ בְּנִיבְ בַּאִּנִינִי, בַּיִּ שוג כוָלָא אָב, אָמָבע אַב אָנֹא מַמַּע אָמַבַע אַטַּ עוּא אָבַבָּא יי נטטרא הָם יְהֹנְתְ תַּבְּבָּר אַלְּיִנְ וַ נַּצְּלָּיאַט בּשְׁמָא בַּיִי דְּאָהָעַלַ

בא ביא בין רַסָם יבין הַיָּרָא:

בּילִידַת הְגָר יִשְׁמָּמָאַל:

نكن شخرت:

his brethren. and he shall dwell in the face of all and every man's hand against him; his hand shall be against every man, And he shall be a wild ass of a man:

even here seen Him that seeth Me? a God of seeing; for she said: 'Have I LORD that spoke unto her, Thou art And she called the name of the

between Kadesh and Bered. Beer-lahai-roi; behold, it is Wherefore the well was called

Abram called the name of his son, And Hagar bore Abram a son; and

to Abram. years old, when Hagar bore Ishmael And Abram was fourscore and six

and be thou wholehearted. God Almighty; walk before Me, Abram, and said unto him: 'I am old and nine, the Lore appeared to And when Abram was ninety years

IIVX

Þτ

٤ī

71

(בו) פרא אדם. אוסנ מדנרות (נ"ר) לנוד מיות, כמו שכתונ (לסלן כל, נ) וַיִּשֶׁנּ בַּמִּדְבָּר וַיְּסִי רֹבֶס קַשְׁת: ידו בכל. בּלְּבְּנִיןְ מְקַנִיְּם בְּמְבְוִיִּם (ירמיים כב, כג): וקראח שמו. לווי סוח, כמו שלומר לוכר וְקַרָחָם שָׁם שָׁמוֹ יִלְּמָק (יו, יע):

arra (£"r): רגילה לראומס, שהרי מנוח ראה את המלאך פעם אחם ואמר מוח נמוח (שופטים יג, כב), וזו ראחה ארבעה זה אחר זה ולא במדברום, ראימי עלוחו על מקוס, אחרי רואי אומס בבימו על אברסס, עעס הימס רגילס לראות מלאכיס (ב"ר), ומדע עסימס . אם אל כאי, ומשמע שסיא כואה הכל, ואין שום דבר כואה אומו): הגום הלם. לשון מימה, וכי קבורה היימי שאף הלום (13) אחה אל ראי. נקוד ממ"ף קמ"ן, מפני שסום שס דבר, חלום סרפים, שרוחם בעלבון של עלובין. (מ"ה דבר החר לקמיס: ויד כל בו. הכל שונאין אומו וממגרין בו (ב"ר מה, מ): ועל פני כל אחיו ישכון. שיהיה זרעו גדול:

(1) באר לחי רואי. כמרגומו בירם דמלפך קימם פימחוי עלם:

- עליו וקראו ישמעאל (מדרש אגדה): (EI) ויקרא אברם שם וגר. אף על פי שלא שמע אברסס דברי סמלאך שאמר וקראם שמו ישמעאל, שרמס רוח סקודש
- (I) אני אל שדי. הני הוה שיש די בהלהוחי לכל בריה, לפירך החהלך לפני, וההיה לך להלוה ולפטרון (צ"ר). וכן כל (16) ואברם בן שמונים וגר. לשנתו של ישמעלל נכתנ, לסודיע שסיס בן י"ג שנס כשנימול, ולא עכב (מדרש אגדס):
- ב' אוניס, וכאש הגריס, אומיף לך אות על שמך, ריסיו מנין אומיותיך כמ"ח, כמנין אבריך (תנתומא נדריס לב:): זמן שהערלה בך אחה בעל מום לפני (נדרים לא: מנחומא ב"ר). דבר אחר והיה חמים, עכשיו אחה חסר ה' איברים, ב' עינים, חמים. אף זה לווי אחר לווי, היה שלה בכל נקיונותי. ולפי מדרשו, החהלך לפני במלוח מילה, ובדבר הזה חהיה חמים, שכל מקוס שסיא במקרא פירושוכך, די שלו, וסכל לפי סענין: החהלך לפני. כמרגומו פלה קדמי, סדבק בעבודמי: והיה

GEL ELMALU - ELMU YT YT WELL - ILMX SIENES

لْمَلْكُنِ مِينَكَ حَمُّمُهِ مُغِدِ:

וֹאַסׁנּוּ וֹטֹבּ לַטִּבָּא לַטִּבָּא: - נֹאטׁלֹנִי בוֹנוֹנִי בּנוֹנִ וּבֹנוֹנֵ וֹאַטּוּו לַנֹמִוּ בּנוֹ מִנמֹנִוּ וּבַנוֹנַ

אַנִּוּ אֶלְהַיִם לַאִּנְּר: ث (نَجْر هَٰٓבُٰلُ مَر عَٰٓלُنُا لَنُكَثِّل لِأَعْمَ هَٰٓבُلُو مَمْ هَٰعِينِا لِمَجْرِدِ

לאַב בַמָּנְן נּנְיֶם: * ݣَأَرْد بَالْابِ خُلْدِينَ، هُظَّاء الْكَيْدِينَ كَأَرْج بَاج فَيْدِ خَلْمْ، مَقَاء بِيْنَ يَ

אַבַבַבַמון אונם לַנַימָיף: هَدُلُم لَكُنَّا هَمْكِ هَدُلُكِم قَدْ هَدُلُم لِيَا هُمُكَ هَدُلُكُم هُنِّ · וֹלְאֵוֹפֿרֵא הָּוָר

بثمقية جنبيه بضجها بغش الغيش أناظتن، بهنان خذلاب ذلاب الاهيم أنك حنائه حنائه

ݣهربنت اختلهك هتائاك: לְבְּרֵית עוֹלְם לְהְיִית לְךְּ מבימי יבין זרְעָהָ אַבְּבָיה לְּדִרְנִים וּנֹיבׁלמְטָׁוּ אָּטַבַּבְּׁנִינְיִּ בּוֹלָוּ וּבְּוֹלָבַ וֹאָבוּם וֹטַ בֿוֹמָוּ בּוֹן מִוּמָב

לְאֵׁעִׁדְּעִ מִּנְלְיִם וְעִוֹנִינִיג לְעֵּם עַבְּרָהוּ לְאָּעַסְׁהָע הַּלְם וֹאָטִוּג » אָבֶּץ מְּנֶבֶיוּ אֲת בְּלְ־אָבָע בְּלִבֶּע בְּנַעוֹ אַבַע הוֹחָבוּחָד יָח בָּלְ אַבְעָא -أَرْضَةَ، كِأَبِ بَكِرَالُمُلِهِ هَلَاثُرِيكِ هِنَا لَهُمَا كِلَّا لَكِذَلُكُ خَفَلُكُ ثَنَ

44-14-4 لْمُقَابِ مُن خُدَرَنْ، نَهُمُرِد مُقَابِ كُلُم، نَهَد مُنَ بَحُدُكِ خُنَدُكِ ַנֹּאַמֶּר אֶּלְנִים אָלְאַבְרָהָם נַאָּמָר יִיָּ לְאַבְרָהָם נָאַהַ יָּה

עמיה ין למימר:

לאַב פֿיני עַּמָמָין:

לאַב סִנִי מַּמְמִין יְנִיבְּמָּר: אָט אָטׁב וֹלָא וֹטַׁלֵבוּ הִוּע זֹט אָמָּבּ

בְּמְּלַמְנוֹ בַּמְּמְנִגְּאַ מִנְּנוֹ נַפְּׁצְנוֹ:

לגביהון לקנם עלם למהני ıcıtı ıcı tt

ÇLİY Ç<u>%</u>ÇF:

multiply thee exceedingly. between Me and thee, and will And I will make My covenant

God talked with him, saying: And Abram fell on his face; and

father of a multitude of nations. with thee, and thou shalt be the As for Me, behold, My covenant is

multitude of nations have I made be Abraham; for the father of a called Abram, but thy name shall Neither shall thy name any more be

thee, and kings shall come out of fruitful, and I will make nations of And I will make thee exceeding

and to thy seed after thee. covenant, to be a God unto thee generations for an everlasting after thee throughout their between Me and thee and thy seed And I will establish My covenant

will be their God.' for an everlasting possession; and I sojournings, all the land of Canaan, thy seed after thee, the land of thy And I will give unto thee, and to

thee throughout their generations. covenant, thou, and thy seed after as for thee, thou shalt keep My And God said unto Abraham: 'And

- (2) ואחנה בריחי. ברימ של מסבס, וברים סמרן לסורישם לך על ידי מנוס זו (ב"ר):
- שנאמר בבלעס (במדבר כד, ד) נִפֵּל וּבְלוּי עֵינְיָס (אֹגדם בראֹשׁימ), בברייםא דר"א מנאמי כן (פרקי דר"א פר"ט): (3) ויפל אברם על פניו. ממורה השכינה, שעד שלה מל לה היה בו כה לעמוד (הנהומה), ורוה הקדש נלבה עליו, ווהו
- סשכינס, עד שסימיפס ליסישע (ב"ר מו א), שנאמר זיקרָא משֶׁס לְסוֹשֵׁע בּן נין יָסוֹשָׁע (במדבר יג, מו): מקומו, ועכשיו אב לכל סעולס (ברכוח יג.), ואפילו רי"ש שסיחה בו מחחלה לא זוה ממקומה, שאף יו"ד של שרי נחרעמה על (E) בי אב המון גוים. לשון נומריקון של שמו (שבת קס. ב"ר), ורי"ש שסימס בו בתחלס, שלה סיס הב הלה להרס שסוה
- (6) ונחחיך לגוים. ישכאל ואדום, שהרי ישמעאל כבר היה לו ולא היה מָצַשְׁרוֹ עליו:
- (ד) והקמותי את בריתי. ומס סים סברים, לסיום לך למלסים:
- (8) לאחוות עולם. ושם אסיס לסל לאלסיס, אבל (צר ישראל) סדר במולס לארץ כמי שאין לו אלוס (כמובות קי:):
- משמרו המול לכם וגוי: (פ) ואחה. וי"ו זו מופיף על ענין כאשון, אני הנה ברימי אתך, ואמה היו היר לשמרו, ומה היא שמירמה. ואם ברימי אשר

بنونح خهد چحـ نجد: וֹאָט בְּרִיתִׁי אֲשֶׁר הִשְׁמְרִוּ בֵּינִי בֵּיוֹ קְכִּוֹן בָּלְ דְּכוּרֶא: בְּלֵנוֹ בְּלִוֹ זַרְשְׁךְ אַחֲרֵיךְ יבִּינִי בִּיוֹ קְכִּוֹן בָּלְ דְּכוּרֶא: בְּלְכִוֹ בְּלְ דְּכוּרָא:

יביניקם: וֹבְיֹנִעְ לְאָּנִע בֹּנְגִע בֿגֹּג נִנֵיג לְאָּע כֹּנֹם בֹּגוֹ מִגמִנִּג بزمَرُقِٰ אַנ خَمِّد مُلْرِغُدُه نَعَيْلِهِ نَع خَمْدِ عَلَيْ خَمْدُ الْعِيْدِةِ لَا خَمْدُ الْعِيْدِةِ اللَّهِ الْعِيْدِةِ الْعَيْدِةِ الْعَلِيْدِ الْعِيْدِةِ الْعِيْدِةِ الْعَلَيْدِةِ الْعِيْدِةِ الْعِيْدِ الْعِيْدِ الْعِيْدِةِ الْعِيْدِةِ الْعِيْدِةِ الْعِيْدِةِ الْعِيْدِةِ الْعِيْدِةِ الْعِيْدِةِ الْعِيْدِةِ الْعِيْدِ ْدِ الْعِيْمِ الْعِيْدِ الْعِيْدِ الْعِيْدِ الْعِيْدِي لِمِيْدِ الْعِيْدِ الْعِيْدِيْدِ الْعِيْدِ الْعِيْدِ الْعِيْدِ الْعِيْدِ الْعِيْدِيْدِ الْعِيْدِي الْعِيْدِ الْعِيْدِي الْعِيْدِ الْعِيْدِ الْعِيْدِ الْعِيْدِ الْعِيْدِي الْعِيْدِيْدِ الْعِيْدِ الْعِيْدِيِ

לאַ מְצַּבְׁהַבַּ הָינּאִ: نْمَكَٰتَكَ حُرْمُكِم مُعْلِم الْمُعْلِم الْمُعِلِم الْمُعْلِم ال בּוּ בֹּלְשְׁבֹּרׁ לְּאַרְוִנוּכֹנֹם וֹלְוּגַ בְּּוֹנוּ בֹּלְ גַּרְנִּבְּאׁ לְגַבִּינִוּ וֹלְוּגַ يدًا مُمِرَثِ رُمِين نفيح حُدُن بحد فَمُثَنِّه بيميا نثيَد خُدِيا

הממנו בלא מכנב בנא:

לבווי מולם: حِمَهِهِ بِيَرِي لَا جُرَدِينَ خَجُولِاتِيَ حِمَهِهِ أَرْيَدَ جَرِضَ خَجُورَادَاً

خظئه څخه: للقَارِح القَارِح نَجْرِي صَالِكَ لَيْنَاكُ لِمُنْأَلِّي مُلْأَلِّ لَلْأَلْبُ لَجْرِيكُ صَالِكًا لِمَنْكُ لِلْأَلْلِي

다습니: (Q) ענפש הַהָרִא מעמָיה אָת־בְּרִיתָי אַן אָטַ בְּשָּׁר עַרְלְטְוּ וְנִכְרְתָּה בְּסְרָא דְּעּוּרְלְטִיה וְיִשְׁהַצִּיּ

אַנְשָׁא הַרוּא מִעַּמִיה נָת קַנְמִי וֹמִנַקוּ וֹלָב אַמֵּב לאֲ וֹמִנְלְ וֹמִּבֹלְ בַּכִּיבֹא בַּלְאִ וֹנִזִּב וֹנִי

شِهُد شِرْ، جِ، شِرُب شِهُد: מְבֹר אָמִשֹׁבִּ בְאַבְעֹלֵבֹא אָנַב בְאַ עַלֵבוֹ, זִּנַ הָמִּנֵּ מְבִּר, אָנַב

ख़ेंद्रा ख़ेदातः - ݣْݣِينْدْ مْجْدَلْيْتْ يْخْمْدْنْ خْجَدْنْتْ مْدْدْنْ خْجَدْنْتْ مْدْدْ خْتْدْنْ

מַלְכִּוֹ בַּמְּלַמִוֹ בַּמַּטְמִיּא מִנִּעַ

ځك قد تَقَحُلُحَتِك يَثِت، خُحَتُهُا

נְאָבְרֵיוּ יְתַה וְאַף אָמֵין מִנָּה

מַלְבֶּי עַמָּים מִמֶּנָה יִהְיְיּ: ﴿ كُلَّا ظُلَّا بَكُنَّكُ فَيْرِينُ لِللَّهُ لَا يُرْبَنُهُ بجرجور لأبت إثم بروم بمونية

> for Sarai thy wife, thou shalt not sA' :mshardA otnu biss bod bnA covenant. from his people; he hath broken My

mother of nations; kings of peoples will bless her, and she shall be a will give thee a son of her; yea, I And I will bless her, and moreover I her name be.

call her name Sarai, but Sarah shall

foreskin, that soul shall be cut off

not circumcised in the flesh of his

an everlasting covenant.

And the uncircumcised male who is

covenant shall be in your flesh for

must needs be circumcised; and My

that is bought with thy money, He that is born in thy house, and he

foreigner, that is not of thy seed.

he that is born in the house, or

male throughout your generations, be circumcised among you, every

And he that is eight days old shall

be a token of a covenant betwixt flesh of your foreskin; and it shall

And ye shall be circumcised in the

seed after thee: every male among keep, between Me and you and thy This is My covenant, which ye shall

you shall be circumcised.

bought with money of any

Me and you.

shall be of her.'

Þτ

π

(10) ביני וביניכם וגוי. אומס של עכשיו: ובין זרעך אחריך. סעמידין לסוולד אמריך: המול. כמו לסמול, כמו

: גויגן:

- הבל ימול לשון יפעל, כמו יעשה, יהכל. (ברש"י ישן הינו): (II) ונמלחם. כמו ומלחס, וסנו"ן זו יחירה ליקוד הנופל זו לפרקיס, כמו ני של נושך וני של נושה. ונמלחס כמו ונשחחס, שלמס לומר עשות כמו לעשות:
- (12) יליד בית. שילדמו סשפחס בנימ: מקנח כסף. שקומו משנולד:
- ימיס, כמו שמפורש במקכת שבת (קלה:): (EI) המול ימול יליד ביחך. כאן כפל עליי, ולא אמר לשמונה ימים, ללמדך שיש יליד בים נמול לאחר (מ"א לאחד) שמנה
- (יבמות נה.) ומת קודם זמנו (מ"כ המור כב ג): משיגיע לכלל עונשין ונכרחה הנפש. סולך ערירי (14) וערל זכר. כאן למד שסמילס באוחו מקום שסוא ניכר בין זכר לנקבס (שבח קח. ב"ר מו, ס): אשר לא ימול.
- (15) לא חקרא את שמה שרי. דמשמע שרי ליולא לאמריס, כי שרס שמס שמס, שמסא שרס על כל (ברכות יג. ב"ר):
- (16) וברכתי אחה. ומס סים סברכס, שחזרס לנערוחס (ב"ר) שנממר סַיְּמָס לִי עֶדְּנָס (ברסֿשִים יח, יב): וברכתיה.

نهرات بريات: יְנְלֵּבְ וְאֶּׁם מְּבְׁעַ עַבְּעַרְהִּשְׁמָּנִם שָּׁנְין יָבִיר הָבִּתּ " וַנְאַמֶּר בְּלְבֹּוֹ תַלְבֶן מֵאְֶה שְׁנְחֹ נַאֲמֵר בְּלְבָּיה תַלְבַר מְאָה رَافِر هَٰذَٰذِنُتُ مَٰذِ خُثُرُا رَاءُنُاکِ الْقَرِ هَٰذَٰذِنُتُ مَٰرَ هَٰقَانِا، رَنَائِا،

לְ ּ יִהְּמֹּמֹאַלְ יִבְוֹיִנִ לְפַּׁלִּינְ : " וֹלֵאמֶר אַבְּרְהָם אֶלְבְיהֵאֵלְיַנִים יֹאַמֶּר אַבְּרְהָם בַּבְּם יִּיְ לְיִנְי

خَيْلُمْ لِهِ كَاللَّادِ: בְּרִיתִי אָתָּוֹ לְבְּרָית עוֹלְם לִקְנִים עַּלִם לִבְּנִיתִי בְּּתְּרִינִי: אָטַ הָּמִנְ יִגְּעַלַ וַעַבְּמִנְיִ אָטַ יִגְּטַב וֹאָבָרם יָנִי בַּנְמִי הַמָּיִה ه، هَمْنَانِ بِكُيْنَ ذَانِ جِلَ لَطُرْهِنَ فَذِيهِ ذَا قَدَ لَنَظُدَ، يَنْ مُمْنِكِ וַנְאַמֶּר אֱלֹהִים אַבְלֹ שְׂנֶה וַאֲמֶר יִיְ בְּקּוּשְׁמָא שֶׂרָה אִחְּחָךְ

نائكاند خالاب الألباح: מְנִים_הֹמָּב נִמְנִאָם וְעִוֹבְּיִעִּיִּ אָעַוֹּ בַּמְאָב מָאָב זְמִיִּש וְאַסִּיִּיִּטִּ זְמִיִּש כְּטַבָּא oc בַּרַכְּהִי אֹתוֹ וְהִפְּרֵיתִי אֹתוֹ הָא בְּרֵיכִית יָמִיה וְאַפִּישִׂית انْجُرْبَهُمُمْ الْمُمْمَنُونِكِ لِيَوْلِي الْمَرْمُ بَهُمُمْعُمْ كَقَرْضِ خُرِينَكِ

تَٰذِٰت جَשِٰٰذِت تِهِٰٰۤ إِنَّ مِنْ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ ا וֹאָטַ בּּוֹנִינִי, אָלַוֹם אָטַ וֹגִּטַׁלַ וֹנִטַ לַנֹמִו אָלַנִם מֹם וֹגַּטַלַ

שהיו שנין הליד:

יְהְמָתְאֵלְ יִהְקִים בָּרְמָבִּי

יוליד וְאֶהְנְנֵיה לְעָם סַנִּי: יוליד להדא הבי עפר נקרריו

בְּהַשֹּׁא אַנְעַוֹנְלִיאַ:

Sarah, that is ninety years old, bear?" is a hundred years old? and shall Shall a child be born unto him that and laughed, and said in his heart: Then Abraham fell upon his face,

that Ishmael might live before And Abraham said unto God: 'Oh

after him. an everlasting covenant for his seed establish My covenant with him for shalt call his name Isaac; and I will wife shall bear thee a son; and thou And God said: "Nay, but Sarah thy

will make him a great nation. twelve princes shall he beget, and I will multiply him exceedingly; and will make him fruitful, and thee; behold, I have blessed him, And as for Ishmael, I have heard

next year. unto thee at this set time in the with Isaac, whom Sarah shall bear But My covenant will I establish

למזו במקלם: כל אחם בנה עמה ומניקחה לא הביאה, והיא היניקה אח כולה (ב"מ פו. ב"ר כב מ). הוא שנאמר (כא, ו) הֵנִיקֶה בְּנִים שֶׁרֶה ב"ר בסנקת שדים כשנלרכה לכך ביום משתה של ילתק, שהיו מרנגים עליהם שהביאו אסופי מן השוק ואומרים בננו הוא, והביאה

בני מ"ק שנה, בימי אברהם נממעמו השנים כבר, ובא משוח כח בעולם, ולא ולמד מעשרה דורוח שמנח ועד אברהם, שמיסרו מס שסקצ"ס עושס לי: ואם שרה הבת תשעים שנה. סימס כדלי לילד, ולף על פי שדוכות סכלשוניס סיו מולידיס כמו שַנְגְלֹס נְגְלֵימִי (שמואל-א ב, כו), שַכוֹאָס אַפָּס (שס־ב מו, כו), אף וו סיא קיימת, וכך אמר צלצו, סנעשס מסד וס לאחר ושממ, ושרס לא האמינה ולגלגה, וזהו שהקפיד הקב"ה על שרה ולא הקפיד על אברהם: - הלבן. יש ממיהום שהן קיימום, (דו) ויפל אברחם על פניו ויצחק. זה מרגם מונקלום לשון שמחה וחדי, ושל שרה לשון מחוך, למדח שמברהם הממין

(18) לו ישמעאל יהיה. סלואי שימיס ישמעאל, איני כדאי לקבל ממן שכר כוס: יהיה לפניך. ימיס ביראמך, כמו מולדומיהן בני ש'ובני ש':

ואם ברימי אקים את ילמק (ב"ר): אח בריחי. ברים סמילה מהא מקורה לורעו של ילמק: מכאן למד קל וחומר בן סגבירס מבן סאמס, כסיב סנס ברכסי אוחו וספריםי אוחו, וסרביםי אוחו זס ישמעאל, וקל וחומר (סנסדרין נמ:). ואח בריחי אקים אח ילחק למה נאמר, אלא למד שהיה קדוש מבטן (שבח קלו:). דבר אחר, אמר רבי אבא, לפי שאומר והקמומי וגו', יכול בני ישמעאל ובני קעורה בכלל הקיום, מלמוד לומר והקמומי את בריתי אתו, ולא עם אתרים שנימול, וק' שנה של אברהם. (פ"א, ואם בריםי למה נאמר, הרי כבר כסיב ואמה אם בריםי משמור אמה וזרעך וגו', אלא וקראת את שמו יצחק. על שם סלמוק. ויש אומרים (מנמומא קורה יב), על שם סעשרם נפיונות, ול' שנס של שרס, וה' ימים (פון) אבל. לשון המחח דברים (הונקלום), וכן שַבְל מַשְׁמִיס מְנַהְנוּ (ברחשיח מב, כה), מַבְל בַּן מִין לְסְ (מלכים־בּ ד, יד): (פּמוּק מ) הְמְּהַלֶּךְ לְפָּנִי, פּלִמ קדמי:

79

(02) שנים עשר נשיאים. כענניס יכלו (צ"ר), כמו נְשִׁימִיס ְרוּתַּ (משלי כה, יד):

	ניקא אַלִיוֹ יְהוְּה בְּאֵלֹנִי מִטְּרָא		And the Lord appeared unto him by the terebinths of Mannte, as he	IΙΙΛ
	८६ २३१.	gad no 81:14 – 72:04 daiasI si daratlaH	әұ	
קכו פסוקיס	אַטְּוּ: (פּ) װְמְלֵּנְתַ כֶּּמָּלִּ מֵאָת בָּּוֹתְנְּלִירִ נְּמָּלְוּ אַבְּיִתְ	אִטְגְּוֹבוּ מִמֶּנְהֵי: וּלְבִוֹּ, כַּסְפָּא מִן לְּדֵּוּ מַּמָמֵּנְא וֹלַץ אֵּלְמָּו בִּימִיה וֹלְיִבוּ בִּימָא	And all the men of his house, those born in the house, and those bought with money of a foreigner, were circumcised with him.	Lτ
97	زيمُמُمْ عَدْرَ: خَمْمُم عَدْرَ:	אַבְרָבְים וְיִמְאַ מִּבְּרָנְשִּ: בַּבְרַן וְיִמָאַ מִיבֵּון אָטִוּזָר	In the selfsame day was Abraham circumcised, and Ishmael his son.	97
Şz	ݭݖݖݚݞݚݼݫݚݟݳݯݥݙݡݞݰݿݐ ݥݑݖݲݫݡݚݚݞݪݲݥݙݠݞݰݿݐ	וִישְׁמִעֵאֵל בְּרֵיה בַּר חְּלָת עַסְרֵי שְׁנִין כַּד גְּזַר יָת בִּסְרָא דְעוּרְלְתֵיה:	And Ishmael his son was thirteen years old, when he was circumcised in the flesh of his foreskin.	Sz
מפטיר	جَبَةَجُدُ جَفِّد قِلَـ مَهُوْدَ ثِيَّهُمْ هُزِيَ جَبَةَجُدُ خِفِّد قِلْـ مِهُوْدَ ثِيَّهُمْ هُزِيَّ	וְאַבְרָהָהַם בַּר הִשְּׁעִין הְשָׁעַ שְׁנִין בַּר גָּוַר בִּסְרָא הְעּיִרְלְהֵיה:	And Abraham was ninety years old and nine, when he was circumcised in the flesh of his foreskin.	₽z
53	ַנִּיּמָׁח אַבְּרָהְׁם אָח־ִיִּשְׁמָעֵאל בְּנִוּ נִּאָּח בְּלְ־יִלִידֵי בִיחּוֹ וְאֵחׁ בְּלִּ מִקְנַח כַּסְפֹּוֹ כְּלִ־זְבֶּׁר בְּאַנָּשֵׁי בִּיח אַבְרָחָם נִיְּמָל אָח־בְּשָׂר בְּיִת אַבְרָחָם נִיְמֶל בְּאֲשֶׁר דְּבֶּר אִחָּוֹ אֵלֹהִים:	 מַמּוּשׁ וּנִי: בֹבְרַוֹ וּנְמֹא שַׁבֵּוּ בַּמֹא בַּמַבְּינְ וּנְזִר יְחַ בַּסְרָא בַּמּוּרַלְטְׁשְׁנְּוֹ בְּנִרְאַ בַּאַנְשָׁהְ בֵּוּחַ אַבְרָהְחַם וֹנִתְ בַּלְבַּיִּתְּ בַּנְתְּאַ בַּלְּבְּיִתְּיִ בְּלְתְּיִנְוֹ בַּרְיִם וְנְתַ בַּלְ וְלְתְּדֵּ בַּתְּשָׁבְּיִם וְחַ יִשְׁמְּמְּאַלְ וּבְרַר אַבְרָהְהַם יִחַ יִשְׁמְּמְּאַלְ וּבְרַר אַבְרָהְהַם יִחַ יִשְׁמְּמְּאַלְ 	And Abraham took Ishmael his son, and all that were born in his house, and all that were bought with his money, every male among the men of Abraham's house, and circumcised the flesh of their foreskin in the selfsame day, as God had said unto him.	52
77	מִמְּלְ אַבְרְהָהֵם: נִיכָלְ לְנַבָּר אִשָּׁוִ נִיּמָלְ אֵלְהִים	וֹפֿבְא בּוּנְ מִמֹּלְנְעִי, בַּאַּבְּבַבִּים: וֹמִוּגִּ, לְמַלְלְא מִמִּוִי וֹאִסְׁעַלְּ	And He left off talking with him, and God went up from Abraham.	77

בַּיֶּנֶם: מו נְהָוּא ישֶׁב פְּתַח־הָאָהֶל בְּחָם נְהוּא יָמִיב בִּהְרַע מַשְּבְּנָא בְּמֵיחַם יוֹמָא:

the day; sat in the tent door in the heat of

ΠΙΛΧ

- (שב) מעל אברהם. לשון נקים סוח כלפי שכינם, ולמדנו שסלדיקים מרכצמו של מקום (צ"ר מז, ו):
- אומריס, אילו ראינוהו לא הנחנוהו למול ולקיים מלוחו של מקום (ב"ר): וימל. לשון ויפעל: (23) בעצם היום. בו ביוס שנלמוס, ביוס ולא בלילה, לא נחיירא לא מן הגויס ולא מן הלילנים, ושלא יהיו אויביו ובני דורו
- ברחשים מו), ברחשים רבה. רש"י ישן): ממיכה שסיה וקן, מה עשה הקצ"ה שלם ידו והמו עמו, שנהמר וְבֶּרוֹה עָמוֹ הַבְּּרִים (נחמיה ע, ה), לו לה נהמר, הלה עמו (הגדם (24 בהמולו. בספעלו כמו בְּסְבֶּרְמֶׁם (ברמֹשִים בּ, ד): (בהמולו. ימל מברסם פרין, וממו בערלמו ורלס לממוך, וסיס
- של ישמע של שהיה ילד, הרוקק לממרך ערלה ולפרוע המילה, לכך נאמר בו אם (ב"ר מו, מ): (25) בהמולו את בשר ערלתו. באברסס לא ואמר את, לפי שלא סיס מפר אלא ממוך בשר, שכבר וממעך על ידי משמיש,
- (92) בעצם היום הזה. שמלאי לאברהם ל"מ שנה ולישמעאל שלש עשרה שנים, נמול אברהם וישמעאל בנו:
- פו:): באלוני ממרא. סוא שנמן לו עלס על סמילם, לפיכך נגלס אליו במלקו (צ"ר מצ, מ): ישב. יַשַב כמיב, בַּקָש לעמוד, (I) וירא אליו. לבקר אם החולה, אמר רבי חמא בר חנינא, יום שלישי למילחו היה, ובא הקב"ה ושאל בשלומו (בבא מליעא

נישְׁנַּיִרוּ אֶּרְצָּרוּ: וּנְּבְׁלֵּ לְמְּבְּׁמִיםׁ מִפְּּבַּע בַאֲבֵלְ נְבָּהַה לְמַבְּתִּנִּהְנִוּ מִמָּבָת ַ אַּנְאָהִם נֹאַבֹּים מֹלְיוּ נַיְּבֹא נּיּבְּבִין לַנְמִוּ מַלַוּנִיוּ נַעַוֹא וּוּשָּׁא עַינִיוֹ וַיַּרָא וְהַנַּהֹ שְׁלֹשֶׁה וּוְקַך עַינוֹהִי וַחַוָּא וְהָא הָלְהָא

: ځالنې ען בְּמִינְיוּ אַקְ־נָא עַמְּבְׁר מִמָּלְ בִשְׁמָיוֹ בַּנְמִּר לְאַ כְּמִּוֹ שִׁמָּבִּר וּאָמוֹר אַבְּוֹּי אָם לָּא מֹלֵאטׁי וֹאָמַר וֹן אָם כֹּמוֹ אַהַכּטוּט

בּנֹלִכְכִים וֹבֹיִּמְּהֹֹנִי עַּעַעַ עַהָּאֹ: מְעַם וְרַחַגִּים

جْا مَيْمُكُ حَيْمُكُ لِحَلْمُ: מַבְרָהָהָ מַבְיַבְּלָבְהַ הַנְּאָמִרָנִי ְ לְבַּׁכִּםְ אַנוֹר עַּהַּבְרוּ בֶּּוּ־עַּלְ־בֵּוֹ וֹאֶלוֹוָע قلے چُلُاں

מַמְּבֹּלֹא יַסְנִיר עַל אַרְעָּא:

ממל עקדו:

בּלבּיכוּן וֹאִסְמִּמִיכוּ מַּחוֹת וְסְבוּן כְּעַן זְעֵיר מַנְא וְצַּסְחֹוֹ

בְּמָא דְּמַבְּילְהָא: מֹבוֹבנוֹ נֹאַמונו כוֹ שֹהֹבוֹג אָבׁו מֹלְ כוֹן מַבַּבַעוּן מַלְ לְבְּבוּן בְּתַר בֵּין הַעָּבוּוּ ןַסְעַּרָר וְאֶטַר פִּתָא דְּלַחְמָא יִסְעִּירוּ

> the earth, the tent door, and bowed down to them, he ran to meet them from was and maken he saw and, lo, three men stood over and he lifted up his eyes and looked,

away, I pray thee, from thy servant. found favour in thy sight, pass not and said: 'My lord, if now I have

yourselves under the tree. and wash your feet, and recline Let now a little water be fetched,

said: 'So do, as thou hast said.' come to your servant.' And they shall pass on; forasmuch as ye are and stay ye your heart; after that ye And I will fetch a morsel of bread,

מנרמיקה שלא להערימו באורמיס (בבא מליעא פו:), ולפי שראהו מלעער שלא היו אורמיס באיס, סביא מלאכיס עליו בדמות גְּבְּבְּעַבַּת מֵל (מסליס פב, מ): פתח האהל. לרמות מס יש עובר ושב ויכניםס בביתו: כחם היום. סולימ סקב"ס תמס . אמר לו סקב"ס שב ואני אעמוד, ואחס סימן לבניך (ב"ר מח, ו) שעמיד אני לסחילב בעדם סדיינין וסן יושבין, שנאמר שֳלסִיס

מליעה (פו:), כחיב נלבים עליו, וכחיב וירך לקרהחם, כד חויוהו דהוה עבי והחר פירעו הימנו, מיד וירך לקרחם: לקראסס, עמדו במקומס לכבודו, ולהראומו שלא רלו להערימו, וקדם הוא ורץ לקראסס. (כך הגירסא ברש"י ישן) בבבא כמשמעו, והשני לשון הבנה, נסמכל שהיו נלבים במקום אחד, והבין שלא היו רולים להערימו, ואף על פי שיודעים היו שילא כמו וְעָלֶיו מַשֶּׁה מְנַשֶּׁה (במדבר ב, כ) אבל לשון נקיה הוא כלפי המלאכים: דירא. מהו וירא וירה שני פעמים, הראשון (צ"ר שס), סוא שנאמר וַיָּסִי כְּסוֹנִּישָׁם אוֹמָם סַמוּנְס ויאמר המלט על ופשך, לָמדמָ שהאחד היה מניל. - גצבים עליו לפניו, . אשוב אליך, ובהפיכת סדוס הוא אומר כי לא אוכל לעשות דבר לבלמי הָפּפִּי, ורפּאל שרפּא את אברהם הלך משס להליל את לוע שמי שלימות (ב"ר ג, ב), תדע לך שכן, כל הפרשה הוא מוכירן בלשון רבים, ויאכלו, ויאמרו אליו, ובבשורה נאמר ויאמר שוב (2) והגה שלשה אנשים. ממד לבשר ממ שרס, וממד לספוך מת מדוס, וממד לרפמות מת מברסס, שמין מלמך מתד עושה

יַדיֹן ריִמִי בְּמָׁדְס, שנכתב חתר וַיּוֹלֶד נֹת, וחי חפשר לומר, חלח הם כן קודס גורת ק"ך שנה. ושתי הלשונות בברחשית רבה (מת, - האורחים, ואף על פי שכמוב אחר וירך לקראחם, האמירה קודם לכן היחה, ודרך המקראוח לדבר כן, כמו שפירשחי אלל לא יעמדו חביריו עמו, ובלשון זס סוא חול. דבר אחר, קדש (שבועות לה:), וסיס אומר לסקב"ס לסממין לו עד שירוץ ויכנים את (3) ויאמר אדני אם נא וגר. לגדול שבסס אמר, וקראס כולס אדוניס, ולגדול אמר אל נא מעצור, וכיון שלא יעצור סוא,

לוע שלא סקפיד, סקדיס לינס לרמינס, שנאמר ולינו ורמלו רגליכס: החח השץ. מחת האילן: רגליכם. כספור שסס ערבייס, שמשממויס לאבק רגליסס, וסקפיד שלא לסכנים עבודת אליליס לבימו (בבא מליעא פו:), אבל (4) יקח נא. על ידי שלים, וסקצ"ס שַלס לבניו על ידי שלים, שואתר וַיָּבֶס משֶׁס אָם יַדוֹרַיַּדְ אָת סַשֶּלַע (בתדבר כ, יא): ורחצר

בְּבֶׁלְ מְיְבְמִי (בּרחֹשִׁים יִּשְ, מּ), כִּי עַל בֵּן רְמִיִּמִי פְּנֶיךְ (שֹם לֹג, י), כִּי עַל בַּן לֹחֹ מָמִיָּ (שם לֹת, כו), כִּי עַל בַּן יָדַעְּםְ מֵנֹיֹמֵנִי (בֹתדבר הדבר הוה אני מבקש מכס, מאחר שעברחם עלי לכצודי: בי על בן. כמו על אשר, וכן כל כי על כן שבמקרא, פִי עַל פֵן בָּאוּ אלה לבכס, מגיד שהין ילר הרע שולע במלחכים (ב"ר מח, יה): אחר חעבורו. החר כך חלכו: כי על כן עברחם. כי שְׁשְׁרְ לְבְּךְּ פַּח לְמָס (שופעיס יע, ה). בכחוביס, וְלָמָס לְצַב מֻׁנוֹשׁ יִמְשָׁר (תהליס קד, עו). אמר רבי חמא, לבבכס אין כחיב כאֹן, (a) וסעדו לבכם. במורס בנבילים ובכמובים מלינו דפמל מעדמל דלבל. במורס, וָמַעֲדוּ לְבָּבֶם (ברלשימ ימ, ס). בנבילים,

چُرَمَت فَكِم جَانَةِ، يَهِمُ يَهِمُ فِينَاءَ: שְׁרָה וַיּאַמֶּר עַּהַדְּי שֶׁלְשׁ סְאִים שִּׁרָה וַאַּעַרְ אִוֹחָאִ מְּלָה סְאָנִן וּנֹמִעַּבׁר אַבְּרָהָם הָאָעַבָּר אָלַ

בּנְּגַּר נִיְמַבֵּר כַגַּמָּמָנִם אָטַנִי: בּוֹ בַּלְר כַנִי נְמִיִּדְ נִיִּשָּׁוֹ אֶבְ_ ֶּ וְאֶּלְ־תְּבְּקֶר הֵץ אַּבְרָהָם וִיּפֶּח

[:%=4: וְהָוֹאַ עַּמָּר צְּלֵיהָם מָחָת הָשֶּׁץ ً <u>אַשֶּׁר עִשְּׂר וִימַן לְפְּנִיהֶם</u> וּנִּמְּע מֹמֹאָּע וֹעַלֶּד וּבֶּוֹעַבּבּלַע

ניאָמֶר הַנָּה בָּאָהֶל: ،_{عدمر} يَّ بَعْدِيْ إِنْ يُخِلَّنْ هِيْنَ شِيْرِت هِٰشِوَيَةِ

אַבְוֹבֶינ: וְשְׁבֶר שׁמַעַע פָּתַח הָאָהֶל וְהָוּא oı <u>o</u>tr <u>intrzi</u> yüçr xüçr ניאטר שָוֹר אָשִׁיב אַלֶּידִּ בְּעָּרַ

אָרַח כַּנָּשִׁים: حَنْقُرَت لَيَدَم ذِيْنَيَ ذِهْنِي خُهْنِي خَيْمَنَا فَمَع مَذْمَنَا، ذِهْنِي וֹאַבֹבֹבְים וֹמְבַבִי וַפֹּנִם בֹּאָם וֹאַבֹבֹבִים וֹמִבִּי סִיבוּ מֹאַכִּוּ

> למוש סולשא לושו והבידי נאוחי אַבְרָהָם לְמַשְּׁכָּנָא לְנָת

زلترين: וועד למולומא ואוטו לממבר ולסגד פֿר תוֹדי רַכִּיף וֹמָב ולְבָּית מּוֹבֵי דְחַמ אַּבְרָחָם

آ۵۵۲: מְשָׁמֵּישׁ עַלְּוִיהוֹן הְּחוֹת אִילָנָא בּהֹכֹּב וֹיהַכ בַּבְּמִיהוֹן וְהוּא ינָסִיב שְׁמַן וַחֲלַב יבַר תּוָבִי

נֹאַמֹר הָא בִּמֹהֻבֹּנֹא: וַאָּמִרוּ לֵיה אַן שָּׂרָה אָהָּהָדְּ

בְּטְרֵת מַמְּבְּנְא נְרֵנְא אָרְוּרְנְיִרְי לְמְּרָר אִטְּקְרָ וְמִּרֶר שְׁמִתְּתִּ לְמָרָר אִנְּקְרָּיִּ באשנו לונמון ובא לבא נֹאַמֹּב מֹטֹב אַׁנוּב לַנִּטַב בֹּמֹבוֹ

אורַח כִּנְשִּׂנְא:

meal, knead it, and make cakes.' ready quickly three measures of fine tent unto Sarah, and said: 'Make And Abraham hastened into the

hastened to dress it. and gave it unto the servant; and he and fetched a calf tender and good, And Abraham ran unto the herd,

them under the tree, and they did set it before them; and he stood by the calf which he had dressed, and And he took curd, and milk, and

'Behold, in the tent.' Sarah thy wife?' And he said: And they said unto him: Where is

tent door, which was behind have a son.' And Sarah heard in the round; and, lo, Sarah thy wife shall unto thee when the season cometh And He said: 'I will certainly return

manner of women. ceased to be with Sarah after the and well stricken in age; it had Now Abraham and Sarah were old,

٠, ٤٩):

(6) קמח סלח. פלם לעוגות. קמח לעמילן של מבחים, לכקות את הקדירה לשאוב את הזוהמא:

- במלום (ב"ר מח, יג): (7) בן בקר רך ומוב. ג'פריס סיי, כדי לסלכילן ג'לשומים במרדל (בבא מליעת פו:): אל הגער. זס ישמעאל, למנכו
- ואיימי קמייסו: ויאבלו. נראו כמו שאכלו, מכאן שלא ישנה אדם מן המנהג (שם פו: ב"ר מח, יד): מליעה פו.): המאה. שומן הקלב שקולמין מעל פניו: ובן הבקר אשר עשה. השר מקן, קמה קמה שהקן, המעי (8) ויקח חמאה וגר. ולחס לא סביא, לפי שפירִשָּס שרס נדס, שחור לס אורח כנשיס אוחו סיוס, ונעמאת סעישה (בבא
- שלוועס סימס, כדי למצבס על בעלס, למר רבי יוסי בר מויול, כדי לשגר לס כוס של ברכס: דגה באהל. לוועס סיל: לאיש על האשה ולאשה על האיש. בבבא מליעה (דף פו.) אימה, יודעין היו מלאכי השרה שרה אמנו היכן הימה, אלה להודיע סכסב וכוי, וכאן סנקודם רבה על סכסב אסה דורש הנקודה, שאף לשרה שאלו איו אברסם למדנו שישאל אדם באכסניא שלו (9) ויאטרו אליו. נקוד על הי"ו שבהליו, ומניה רבי שמעון בן הלעור הומר, כל מקום שהכתב רבה על הנקודה, המה דורש
- שמר המלאך: . אמרו למועד אשוב, אבל אני בשר ודס, שסיוס מי וממר ממ, בין מי ובין ממ למועד סוס וגו"): 👚 והוא אחריו. – ספמו סיס בְּשִׁפְּמְּמַן, אומן המלאכים שבשרו את שרה אמרו למועד אשוב, אמר לה אלישע, אומן המלאכים שהם מיים וקיימים לעולם, מקוס אמר לו כן (צ"ר). (אלישע אמר לשונמית למועד באָה בְּעָת חַיְּה שַׁמְּ חוֹבֶקֶת בַּן, וַמֹּאָתֶר אַל בְּלִי, אִישׁ בְּאֵלָהִיס אַל מְּבַוּצ מקוס אמר לו, כמו וַיּאַמֶּר לֶפּ מַלְפַוּ ס' סַרְבָּס פַׁרֶבֶּס, וסוא אין בידו לסרבות, אלה בעלימומו על מקוס, אף כאן בעלימומו על כעת הואת שתהא תיה לכה, שתהיו כלכה שלמים וקיימים: שוב אשוב. לא בשרו המלאך שישוב אליו, אלא בשליתותו של (10) כעח חיה. כעם הואם לשנה הבאה, ופסח היה, ולפסח הבא נולד ילחק, מדלא קרינן פעם אלא פעם. בעח חיה.

נאבל זטן: אַנוֹנֵי בְּלְיִהְ נְיְיְהְיִבְיִלְי מֶּדְנְיִר בְּתַּנִי זְּיִם הָהִי לִי עּיּלִימוּ

אֹמֹלֹם אֹבֶר וֹאֹלֵו זֹטֹלִטֹוּ: ַּנְהְ צְהֲלֶה שֶׁרֶה לֵאמֹר הַאָּף דְּנָּוֹ חַנֵּיכִה שְׂרָה לְמֵישִׁר رَبْعُمُاكِ بُكِيْكِ هُمْ لِهَٰذِكُمْ كُمُّ فِي الْعُمْدِ يَرْ جُعْدُكُمْ خُمُعُ

אַשִּׁיִר אֵבֶירְ בְּעָת חַיְּה וּלְשְּׁרֶה לִּוֹמֵן אַחִּיִר לְּוָמָךְ בְּעָה הַעִּדְּן بَرَبُوهُمُ مِنْبَابُ بِحِرَد كِفَائِبُ بَرُبُوهُمُ مَا عَبُهُ إِنْ فَنَهُمُهُ

ر جُلَاكُكُ: אַנוקה בָּי וּ יָבְאָר וַלְאָ הַיִּיִכִּיה אָבִי דְּהַיִּלְה וְאָמָר וֹלְאָ הַיִּיִכִּיה אָבִי דְּהַיִּלְה וֹאָמָר לְא אַ, וַהְּכַהֵּשׁ שְּׁרֶה וּ לֵאמֶר לְאׁ וְכַבֵּיבַת שְּׁרֶה לְמֵימֵר לְא

ជុំជុំជា កុំឃុំក្នុំជ្នាំជា៖ מַּלְ־פְּנֵיֵי סְדְם וְאַבְרְהָם הֹלֵךְ עַלְךְ עַלְךְ עַלְןּ עַלְ אַפָּי סְדִים וְאַבְרָהָם אָזִיל

מַאַבְרַבְים אַמֶּר אֲנִי עַמֶּה:

لَمُمُنَا لَزُحُلُمَا بِنِ خَمِ لَابَنَّا لَنَظُلُهُ لَنَكُلُمِنَا خُلَامًا لِهَ خَلَامًا لِللَّهِ أَن الْهَجُدُرُتِ ثَرَيْرُ بَرْدُيْ لِأَدْبِرِ لِهُدُرُكُ لِهَجُدُنُهُ مَنْتُنَا بَنِيْرَ خُرَمًا فَيْر

וֹבני, סיב: رَفَعُمُمُ مُرُكِ خُكُلُونَ كِيجُرُدِ نُمَدَّدُهُ مُرْدُ خَمُعَلِي خُمْرَدُ

קיקית: **にはたごうひと** XLCLL

בּאַשוּוּ בּוֹימִין וּלְשָּׁבְהוּ בַּר:

בְּרַם חַיִּיכִהָ:

ממְּבוּוֹ לְאַּלְוּוּאִיבוּוֹ: تَزُكُمِهِ مُشَرِ لِيُعْتَشِيهِ يَيْشِكُوهِ لَعْمَا مُنْشَقًا وَحُدِيْهِ لَعُمْنَهُ لِهِ

דַאָּנָא מְבֵּיד: אָלִי, וֹנִיְ אֶמֶר הַמְּכְפָּי אָלָא מֵאַבְּרְהָהַם

מַּטְמֵר אַרְעָּא:

have pleasure, my lord being old I lland blo bexaw ma I refte? 'Sniyas And Sarah laughed within herself,

Shall I of a surety bear a child, who Wherefore did Sarah laugh, saying: And the LORD said unto Abraham:

round, and Sarah shall have a son.' thee, when the season cometh At the set time I will return unto Is any thing too hard for the LORD.

laugh. And He said: 'Nay; but thou didst laughed not'; for she was afraid. Then Sarah denied, saying: 'I

them on the way. Abraham went with them to bring and looked out toward Sodom; and And the men rose up from thence,

guiob from Abraham that which I am And the Lord said: 'Shall I hide

shall be blessed in him? and all the nations of the earth become a great and mighty nation, seeing that Abraham shall surely

(11) חדל להיות. פסקממנס: אורח בנשים. מורמנדומ:

- (שופטים ים): עדנה. לחלום בשר, ולשון משנה משיר אם השער ומעדן את הבשר. דבר אחר, לשון עידן ומן וקח נדום: (21) בקרבה. מסחכלה במעיה ואמרה, אפשר הקרֶבַיִּס הללו טעוניין ולד, השָׁדַיִּס הללו שלמקו מושכיין חלב. הנחומא
- (13) האף אמנם. סגס אמת אלד: ואני זקנחי. שנה הכתוב מפני השלום, שהרי היא אמנם ואדני זקן:
- סמיועד שקצעמי לך אממול, למועד סוס בשנס סאמרת: (+1) היפלא. כמרגומו הימכסי, וכי שום דבר מופלא ומופרד ומכוסה ממני מלטשות כרלוני: למועד. לאומו מועד
- בלשון אלא, ויאמר לא כְדְּבֶּבֶוּ הוא אלא נחקח, שאמרו רבוחינו כי משמש בד'לשונוח, אי, דלמא, אלא, דסא: (EI) כי יראה וגרי כי צחקה. סראשון משמש לשון דסא סוא, שנומן מעס לדנר ומכמש שרס לפי שיראס. וסשני משמש
- מדם סרוגו לרממיס: לשלחם. ללומס, כקצור אורמיס סס: (16) וישקיפו. כל השקפה שנמקרה לרעה, חוץ מקשְקיפָה מִמְעוֹן קַדְשֶׁךְּ (דברים כו, מו), שגדול כח מהנות עניים, שהופך
- שוקםי ושמשש כבכגל שכקו שכו של שנקמב ליבוק שֿפֿלמֿלי מפֿגען וגרו, בְּשַׁבֶּׁשׁ שׁגוְמִשׁ זֹמֹתִל שׁ ודו, י לבקשג קושו קבבשטי שָבּ שׁמוּל (עב) המכסה אני. נממיס: אשר אני עושה. נקדוס, לא יפס לי לעשות דבר וס שלא מדעתו, אני נתחי לו את סארץ
- מביב לפני לסיום לגוי גדול, ולסמברך בו כל גויי סמרך: (13) ואברהם היו יהיה. מדרש אגדס וֵכֶר צַדִּיק לְבְּרֶכֶס, סומיל וסוכירו ברכו. ופשומו, וכי ממנו אני מעלים, וסרי סוא גויס, ואשמיד את הבנים ולא אודיע לאב שהוא אוהבי:

יְהוְהִ עַל־אַבְרְהְם אָת אֲשֶׁר־ لهُمْدر ثَدُلُهُ نَدَلُهُ كَيْمُونَ خَنَدَيْنَ أَنْهُدِوا هِنِدُنَا يَنْعُواْ וֹאָט_בֿיטוַ جر بتعفر خموا هِشِد بعواد هِجَر عِبض جِبر بروء ـ

בָּי־רָבָה וְהַשָּאהָם בִּי כְבְרָהָה צָּרִי סְׁגִיאָׁת וְחוֹבַהְחוֹן צָּרִי ្ល <u>ניאטר יְהְנְהְ זְעַקְה סְדְם נְעַמְרָה נְאַמַר יִיְקְבִילִה סְדוֹם נַעַמוֹרָה</u>

۲<u>۳</u> ۲۲٪ עַבְּאָר צֵּלֵי עְּשָׁרוּ בְּלֶּגְר וְאָם לֵא מְּבָּרְרּ צַּעְּבָּיִר עִּמְּרֵיוֹ הְּעָּרִי לְּקְּדָּעִּרִי בְּ

סְּדְּמְּׁר וְאָּבְרְדְהַם מּוֹבֶנּוּ מַמֶּר לְסְרוֹם וְאַבְּרָהָם עַּר בְּעַּוֹ ניפְנִי מְשָּׁםְ בַּאֲנְשָׁים נַיֵּלְכִי וְאֶּחָפְּנִיאִי מִתְּשָּׁן יוּיִבְרַיָּא נָאַנִּרִיּ

הספה צהיק עם־רְשֶׁע: ⁶⁷ [!ֹנַמְ אַבְּרְהָם [יֹּאַמָּר

> לבוק בווטו וו מק אלבטם וע ינת בְּנוֹהוֹי וְנָת אֲנָשׁ בַּיתִיה

> שמיפת להדא:

אַם לַא טַּוֹבָון וֹאָם טַּוֹבָון לַאַ ڰٛڬڐٚڴڔ

מהמנה בגלן בורם !:

שַׁמָּגְבֵּגְ וַכַּאַב מִם עַוֹּנְבָא: עאַל יקריב אַבְרָהָם נאָמַר הַבָּרָנִי

> spoken of him.' upon Abraham that which He hath the end that the Lord may bring to do righteousness and justice; to they may keep the way of the Lord, and his household after him, that that he may command his children For I have known him, to the end

grievous. and, verily, their sin is exceeding of Sodom and Gomorrah is great, And the LORD said: 'Verily, the cry

know, come unto Me; and if not, I will according to the cry of it, which is whether they have done altogether I will go down now, and see

Abraham stood yet before the and went toward Sodom; but And the men turned from thence,

righteous with the wicked? Will You indeed sweep away the And Abraham drew near, and said:

٤٢

וגו'. על בים אברסס לא נאמר, אלא על אברסס, למדנו כל סמעמיד בן לדיק כאלו אינו ממ: יצוד. לְשׁוֹן סֹוְנֶס כְּמוֹ בְּבֶס יַעֲשֶׁס מִּיוֹב (מֹיוּב מֹ'): למען הביא. כך סוח מצַיס לבניו, שָמרו דרך ס' כדי שיביחס' על חברהם לפי שסוא מלוה אם בניו עלי, לשמור דרכי. ואם מפרשהו כמרגומו, יודע אני בו שילוה אם בניו וגוי, אין למען נופל על הלשון: שיקר לשון כולם אינו אלא לשון ידישה, שהמחבב את האדם מַקַרְבּוֹ אללו ויידשו ומכיכו. ולמה ידשתיו, – לשען אשר יצודו, (פו) כי ידעהיו לשון מבס, כמו מוֹדַע לְמִישֶׁס (רוֹמ ב, מֹ), בֻלֹמׁ בוֹעַו מוֹדַעְמְּנִי (שׁס ג, בֹ), וַמִּלְשֶׁרְ בְּשֶׁס (שמות לג, יו), ותׄמנס

שקן ממורגמין גדולה, או גדלה והולכת, אבל זה טעמו למעלה ברי"ש, לפי שמחורגם גדלה כבר, כמו שפירשחי וַיָּהִי הַשֶּׁמֶשׁ (02) ויאמר ה׳. אל אברסס, שעשס כאשר אמר שלא יכסס ממנו: כי רבה. כל רבס שבמקרא סעעס למעס בבי"ח, לפי

ַן מַּדְשָׁס מֶס מֶׁשֶׁשֶׁס לֶךְּ (שמומלג, ס), ולפיכך יש הפמק נקודמ פמיק בין עשו לכלס, כדי להפריד מינה ממנרמה. ורנומינו דרשו יעמדו במרדן, אדעה מה אעשה, להפרע מהן ביסורין ולא פֿבַלה אומן. וכיולא בו מלינו במקום אחר, וַעַּפָּה הֹוֹבֶד עֶדְיָךְ מֵעֶלֶיִּךְ נא לפוף מעשיסס: - הכצעקחה. של מדינה: - הבאה אלי עשו. וכן עומדים במרדס, בֶּלה אני עושה בסס, ואס לא (וב) ארדה נא. למד לדיינים שלא יפסקו דיני נפשוח אלא צראיה, הכל כמו שפרשחי בפרשח הפלגה. דבר אחר, ארדה בְּטָׁטִי טִנְטַ אֲבָּט גְּבִעִּשׁנַיּ

בא אללו ואמר לו ועקם סדוס ועמורה כי רבה, והיה לו לכמוב וה' עודנו עומד לפני אברהם, אלא מיקון סופריס הוא זה (ב"ר (בב) ויפנו משם. ממקוס של ברסס ליווס שם: ואבר הם עודנו עומד לפני ה'. וסלל לל סלך לעמוד לפניו, ללל סקב"ס סכלעקמס, לעקמ ריצס אממ, שסרגוס מימס משונס, על שנמנס מוון לעני, כמפורש במלק (סנסדרין קמ:):

ולמרגוס של אונקלום שמרגומו לשון רוגו, כך פירושו, סאף יִשְׁמֶּךְ שמספה לדיק עם רשע: וַיְנַּשׁ מֻלְּיֶּסוּ סַנְּבִיּחׁ (מלכיס־חֹ יח, לו), ולכל חולה נכנם חברהם, לְדַבּר קשוח ולפיום ולחפלה: האף חספה. הגם חספה. (23) ויגש אברהם. מלינו סגשה למלחמה וַיַּגַב יוֹקָל וגוי (שמוחל־ד י, יג), הגשה לפיום וַיַּגַּשׁ קַּלָיו יָהַדְּקה, והגשה לחפלה מט, ז) (אשר הפכוהו ז"ל לכמוב כן):

۷9

\$\$ \ كَفْظِيه خُمْمًا لَاصْهُره لَاجَدَرُكُم فَيُصْحَبَطُ خُمُنُدُم خُدَرَجٍ لَاصْهُرًا הְעָיר הַאָּף הִסְפָּה וְלֹא הְשָּׁא קרִהָּא הָבְרָנִי הִשִּיצִי וְלָא אולַן יָהְ עַוֹמְאָוֹם גַּבּיקָם בְּתָּוֹב מָאָם אִית חַמָּאָון זַכָּאָין בְּגִּי

ರೂಡಿದ: השפט בָּלְ הַאָּהֶץ לָאִ יַצְשָׁה אַ לְטַמֶּוֹת צַּדִּיל עִם דַשְּׁע וְהַנֶּה בְּפָּהְנָמָא הַבֵּין לְשִׁיצַאָה וַבָּאָה प्रदेदत द्रि धृष्ट्या दृम्हा प्रहेत

لْرُهُمْ عَنْ ذِكْدٍ لِلشَّاكِ لِمَ خَمَّ لَا لَا عَالَمُ لَاللَّهُ عَلَيْكًا لَا يَا لَا يُعْلَمُ ل הַמְּמִּה צַּרִיקָם בְּתָּוֹר הַעָּיִר וַיְאַמֶּר יָהוָה אָם־אָמִצָּא בִסָּדָם

يَقِدُ لِكُوِّد: הוֹאַלְטִּי לְדַבֶּר אָלְ־אָדִּנְּי וְאָנָכִי וּנֹגּוֹ אַבְּבְבַבְים וּנּאַמָּב בַּנְבבַנְאַ נַאָּמִגב אַבְרָהָם נַאָּמָב בַּאַ כְּגוֹ

ŢŢĠŸT: ダレロス X□_XÇXX ₩□ בְּלְ הַנְּאָמֶרְ לְאָ אַּמְּיִוּיִם בָּלְ מַנְהָאָ וֹאָמָר לְאִ אָּטִבּוּלְ י הַמִּשְּׁר הַתַּשְּׁהִית בַּהַמִּשְּׁר אָת־ חַמְשָׁא תַהְחַבֵּיל בְּחַמְשָׁא יָתּ

בַאַבְבָּעִים: נּאָמֶׁרְ לָאִ אֶּמֶּמֶּׁרִ בַּהְּבֹיּר אַרְבָּּהְוֹ נִאָּמָר לָאִ אַהַּבִּיר אנלָנ וֹמֹּגֹאַנוֹ הַאָם אַּבַּבֹּמֹנִם

אַבְעָא בָּבַם וֹמְבִיג בַּינָא: לוּמָּמֹא אַנּוּן בַּינָבְ בַּבַּוֹין כַּב מַם טַוּּיבָא וִיהֵי זַכָּאָה כְּחַוּיבָא עוּהָּסֹא אַנּוּן בּינָדְ מִלְמָמֶבָר

#144 עקשון זַכָּאָין בְּגוֹים אַ וֹאַמֹּב גֹֹן אָם אַמֹּבֹּט דַסָּבום

גַּפַר וּקַטַּם: מָבוּטוּ לְמַלָּלְאַ פֿבָם וֹנִ וֹאָנֹאַ

אַהַבַּע עַמָּן אַבְבָּגוּן אַנְלֵּנְ וַטְּסְׁבֶּוּן טְׁמָהָּנִם עַבּּגִּיקם מָאָם וַטַּסְרוּן עַמָּהָוֹן וַכַּאָוֹן

נמולא בדול אַרבּמון: נֹאַמֹּב מֹאָם וֹהִשַּׁבַּעוּן שַמַּוֹ آبِقك مَبْد خُلَقْد هَجْرَر آبِهِوَد أَهْبَقْلُ مَبْد خُمَخْخُه كَلُمْبَنَا

> are therein? the place for the fifty righteous that indeed sweep away and not forgive righteous within the city; wilt Thou Peradventure there are fifty

77

judge of all the earth do justly? that be far from Thee; shall not the righteous should be as the wicked; with the wicked, that so the this manner, to slay the righteous That be far from Thee to do after

for their sake.' city, then I will forgive all the place Sodom fifty righteous within the And the LORD said: 'If I find in

dust and ashes. to speak unto the Lord, who am but Behold now, I have taken upon me And Abraham answered and said:

I find there forty and five.' And He said: 'I will not destroy it, if destroy all the city for lack of five? the fifty righteous; wilt Thou Peradventure there shall lack five of

'I will not do it for the forty's sake.' be forty found there.' And He said: and said: 'Peradventure there shall And he spoke unto Him yet again,

(24) אולי יש חמשים צדיקים. עשרה לדיקים לכל כרך וכרך, כי ס'מקומום יש, ואם מאמר לא יצילו הלדיקים אם הרשעים,

בדבר הזה. לא סוא ולא כיוצא בו: הלילה לך. לעולס סבא: השופט כל הארץ. נקוד במע"ף פח"ח ס"א של (ES) הלילה לך. מולין סוא לך, יאמרו כך סוא אומנמר, שועף סכל לדיקים ורשעים, כך עשימ לדור המצול ולדור הפלגם: למס ממים סלדיקים:

(62) אם אמצא בסדום וגוי לכל המקום. לכל הכרכיס, לפי שקדוס סימה מערפולין ומשובה מכולם, מלה בה הכתוב: השופט, לשון ממיה, כי מי שהוא שופט לא יעשה משפט אמת:

נמכוד, לולי כחמיך אשר עמדו לי: (TS) הואלחי. רלימי כמו ויואל משס: ואנבי עפר ואפר. וכבר סיימי ראוי לסיום עפר על ידי המלכים, ואפר על ידי

(82) החשהיה בחמשה. יהלא הן מילכל כרך, יאמה לדיקו של עילה מלמרף עמהם:

daa ada: (es) אולי ימצאון שם ארבעים. וימלמו די הכרכים. וכן שלשים ילילו ג'מהם, או עשרים ילילו צ'מהם, או עשרה ילילו

אָמְאָא אָם אָלְאָהום: שְׁלְשָׁיִם וַיֹּאַמֶּרִ לְאַ אֶנְּשֶׁר אָם־ שִּׁפְּן הַלְתִין וַאָּמָר לְאַ אַנְּבֵּיר י ַנְאָדַבְּרָה אִּילַיִ יִמְּצְאִין שָׁם דִּייִ נַאַמִּלֵּיל מָאָם יִשְׁתַּכְּחוּן ַזַּגְאָמֶּר אַבְלֵּא יַּחַר כֹאבָלִ_י וֹאַמִּר לָא כֹּמֹּו וֹטַׁפֿוּ רוּנִוֹא

בּגֹּבור הָמָהְרִים: הְּשְׁנֵים נִיאָמֶר' לֵא צַשְׁלְיִת עַסְרִין נַצִּמָר לְאַצִּחַבֵּיל בְּדִיל ֵׁ אֶבְ-אֵּבְוֹּ אֵנְלֵּוֹ וֹפֵּאֹאֵנוֹ חֵמֹם בַּבֶּם !! מֹאָם ׁ וֹמִׁמַבֹּטוּוֹ שַמֵּוֹ ניאטר הבה גא הואליפי לַדַבָּר נְאַמַר הָא בְעַן אַסְּנִּיתִי לַעַלְאַ

אַמְטִוּע בּגַּבוּנוּ עַגַּמִּבני: نَفِعُهُمُ الْ يُعَالِ لَنِهِمُ لِـ ذِهِمُ لِـ خُهِ يَصْمَحُكُما مَقَا مَحُدُهِ تَعَمَد ذِهِ בּ וְאֲדְבְּרֶה אַּדְּ הַפְּעַם

خظظظه: المُحْرَدُكُ الْمَحْدُلُونَ الْمَحْدُلُونَ الْمَحْدُلُونَ الْمَحْدُلُونَ الْمَحْدُلُونَ الْمَحْدُلُون וּנְגֶלְצִּי וְעִוֹּטִ כּאָמֶהְרַ כִּלְּטַ לְנַבּּרָר וֹאָסִׁטַּבְּטִ וְפָּרָאִ בַּוֹּלְ כַּרְ מָּגִּגִּי

تنمُفَال هَوَنَا عُلَمُكِ: בְּמְּנֵב נְלְנְתְּ יִמְּנֵב בְּשְׁעְּבִי בְּרָמְשְׁא נְלְנְתְּ יָמִיב בְּתַּרְשְּׁא

בי בְרַחִיב לְבַין: נְעַלְכְּעָם לְּגַּוֹבְכָּמָם נִּאָּמְבוּ לֵאְ נִעִּיבִעוֹרָנִוּ נִאָּמָבוּ לָאִ لتقير تبزره بتهومها بغوار تبزردا الوجهدا י לֵא אֶל_בָּוּט מֹבֹבְבְׁכֹם וֹלְ_נוּנִ בֹמוּ לִבְּוּט מֹבֹבׁבוּוּ וּבִּוּטוּ וּיֹאַמֶּר הַנָּה נָּא־אַבֹּנִי

וּלְמִגְרָא אָם אַהֻּכַּע עַמָּו שַׁלְטָגו:

אַנובּיל בָּדִיל עַּסְרָא: אַנְלָיִ נֹאַמַלָּיִלְ בַּבַם וֹמִלָּא בַּבָא מֹאָם

עַב לאַתָריה:

מַלְ אַרְעָּא: לַבַבְּמִיהָרוֹן יִסְנֵיד עַל אַפּוֹהִי ֻנֹּבְאֵנּ הֵּנְּגִּ עַמַּלְאָבֵּנִם סְּבָמֵּעְ נִ_{ּמָּא}ַנְּ טִּבֵּנוֹ מַלְאַבָּנָא לִסְבִּנִם

אָלִבוּוֹ בֹּנִבוּוֹלָא וָבִית: ַ סַּוּבוּ נֹאֵמַב בַּבֹמוּ כַמוֹ וַבַּוֹנִ*ו* וּוּבוּ

> found there.' And He said: 'I will Peradventure there shall thirty be be angry, and I will speak. And he said: 'Oh, let not the Lord

not do it, if I find thirty there.'

sake. 'I will not destroy it for the twenty's twenty found there.' And He said: Lord. Peradventure there shall be taken upon me to speak unto the And he said: 'Behold now, I have

not destroy it for the ten's sake.' found there.' And He said: 'I will this once. Peradventure ten shall be be angry, and I will speak yet but And he said: 'Oh, let not the Lord

unto his place. Abraham; and Abraham returned soon as He had left off speaking to And the LORD went His way, as

on his face to the earth; up to meet them; and he fell down Sodom; and Lot saw them, and rose at even; and Lot sat in the gate of And the two angels came to Sodom

XIX

33

78

the broad place all night.' they said: 'Nay; but we will abide in up early, and go on your way.' And and wash your feet, and ye shall rise servant's house, and tarry all night, turn aside, I pray you, into your and he said: 'Behold now, my lords,

(וני) הואלחי. כלימי, כמו וַיוֹמֶל משֶׁכּי

- על ידי לירוף כבר בקש ולה מלה: (22) אולי ימצאון שם עשרה. על פחוח לא ביקש, אחר, דור המבול היו ח', נח ובניו ונשיהם, ולא הלילו על דורם, ועל מי
- וסקטיגור מקטרג, לפירך ויצואו שני המלאכים קדומה להשחית. (33) וילך הי וגוי. כיון שנשממק ספניגור סלך לו סדיין: ואברהם שב למקומו. נפמלק סדיין, נפמלק ספניגור,
- המורמים: ישב בשער סדום. ישל כמיל, אומו סיוס מינוסו שופט עליסס (ב"ר נ, ג): וירא לוש וגוי. מלים אברסס למד למוור על כל כך שהי המלאכים מחברון לסדום, אלא מלאכי רחמים היו, וממחינים שמא יוכל אברהם ללמד עליהם סנגוריא: - וד'וש שמר, אלל אברסס שכמו גדול, וסיו המלאכים מדירין אללו כאנשים, קראס אנשים, ואלל לוע קראס מלאכים: בערב. וכי אם שרה, כיון שעשה שליחותו ומחלק לו: המלאבים. ולהלן קראה אושים, כשהיחה שביים עמהה קראה אושים. דבר (I) שני המלאכים. ממד לסשמית מת מדוס, ומתד לסליל מת לומ, וסום מותו שבמלרפמות מת מברסס, וסשלישי שבמ לבשר

משְמָּח וּמַצִּוֹת אָפָּח וַיּאַבֶּלוּ: וּנֹבְאוּ אָלַבנּיתְוּ וַנַּעַּשָׁ לָבִם וּיִפְּצָר־בָּחַ מְאָר וּיָסֶרוּ אֵלֶיוּ

וְעַּרְיַנְעָם מִקְּצֶּרוּ בְּלִרְיַנְעָם מִקְּצֶּרוּ: סְּדִם נְסָבוּ עַלְ־הַבְּוֹתְ מִנְעָר אֲנְשֶׁי סְּדִים אַפִּיפּוּ עַלְ בֵּיתָא

:םטֿאַ הַלְּיֵלְה הוֹצִיצָּם אֵלֶינוּ וְנֵדְעָה אַנָּע עַאַּנְאָנִים אַּמָּעַבַּיּבּאַנּ אַבְּנִעַּ تنظَلُهُ، هُم_كبم تَنْهَمُك، كِب

וְבַבַּבְלֵנַ סַּלֵּב אַבַוֹבַינו: ⁹ נוּגֹא אַלִנוֹם לְנִם ヿ゙゙゙゙゙゚゚゙゙゙゙゙゙゙゚ヹ゚ヹヹヹ

ַ וּיִאָּגוֹּר אַּכְ_לֹא אַנוֹי הָּבָּוֹרי:

خَيْرَ كِلُكِٰ؞: אַגַעַמֹּהָוּ בַבְּר בִּיַתַּגַעַבוֹן בּאוּ בּׁמֹנוֹכִים בַע לַאָּלֹמָּנם בַאָּכ אַטַבון אַבוּכָּם וֹהַהָּוּ בַבָּוֹן כּסּוָרַ ⁸ לא־יָדְעוּ אָישׁ メルガンダニーデン ַבְנָע לָּגְ אָשָׁג בַּנָנָע אָאָה

> לעון וֹאֶכֹלוּ: לְחַוְן מָמְּטִּוֹא וּפַמִּוֹר אֵפָא לְנְתִיה וְעָּאַלוּ לְבֶּיתִיה וַעָּבָּר נאַטַבוּן בַּוּוֹע בַטַבַּא וֹזָרוּ

COCETT: ממיליקא וְעַדְ סְבָא כָּלְ עַּמָּא מֶבֶבׁבְ וֹאִנְמְּוּ עַבְּיִר אַנְמָּוּ הַּג לָא חָבִּיִבוּ וֹאֵנְמָּוּ עַבְּיִבּ

אַפּּגלװן לַנְטַנָא נְנָבַת נָטַבְּוָנִ: **
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 *
 * יטרו ללום נאַמרו ליה אַן

וֹבַמֹּא אֹנוֹב בּֿנוֹבונוֹי.: ינפק לנקהון לוט לתרשא

וֹאֹמֹר בֹבֹמוּ כֹמוֹ אַנוֹ. לָא

תל בן עאלו בטלל خثفحيا تقخيد خييا خلفظيا יבונין גבר אפיק בען יההו בא כהו לי הרהיו בנו דנו דלא

> unleavened bread, and they did eat. made them a feast, and did bake entered into his house; and he they turned in unto him, and And he urged them greatly; and

every quarter. young and old, all the people from compassed the house round, both of the city, even the men of Sodom, But before they lay down, the men

know them. them out unto us, that we may came in to thee this night? bring unto him: 'Where are the men that And they called unto Lot, and said

door, and shut the door after him. And Lot went out unto them to the

brethren, do not so wickedly. And he said: 'I pray you, my

come under the shadow of my roof." nothing; forasmuch as they are eyes; only unto these men do and do ye to them as is good in your pray you, bring them out unto you, that have not known man; let me, I Behold now, I have two daughters

(ב"ר שס): כי ברחוב גלין. סרי כי משמש בלשון אלא, שאמרו לא נסור אל בימך אלא ברמובה של עיר נלין: לפיכך אמר לינו ממלה, ואמר כך רמלו: ויאמרו לא. ולאברהם אמרו בַן מַעַשָׁה, מכאן שמשרבין לקען ואין משרבין לגדול שני ימיס או שלשה שבאו לבימך ולא הודעמנו, לפיכך אמר, מומצ שימעכבו כאן באבק רגליהס, שיהיו נראין כמו שבאו עכשיו, לסס ממלה וְרַמֵּלוּ בַבְּלֵיכֶס, אׁלֹה כך המר לוע, הס כשיבהו הנשי שדוס וירהו שכבר רחלו רגליסס, יעלילו עלי ויהמתרו, כבר עברו . נאמר סורו (ב"ר נ, ד): ולינו ורחצו רגליכם. וכי דרכן של בני אדם ללון ממלה ואמר כך לרמוץ, ועוד שהרי אברהם אמר שלא יכירו בכס, וזו היא עלה נכונה: - סורו גא. עַקמו את הדרך לביתי דרך עקלמון, שלא יכירו שאתה נכנסים שה, לרך (2) הגה גא אדני. הנה גא אחני אלו אחל אדונים לי, אחר שעצרחם עלי. דבר אחר הנה גא, לריכים אחם לחם לב על הרשעים הללו

(+) שרם ישכבו ואנשי העיר אנשי סדום. כך נדרש נכרלשית רבה (נ, ה), ערה ישכנו, ולושי העיר היו נפיהה של (3) ויסרו אליו. עקמו אמ סדרך ללד גימו: ומצוח אפה. פקח סיס:

קדוֹס בָשִׁיס וְמַשְּׁמִּיס: - כל העם מקצה. מקלה העיר עד הקלה, שחֹין חֹחד מהם מוחה בידס, שחֹפילו לדיק חֹחד חֿין בהם: ופשומו של מקרא, ואנשי העיר אנשי בשע, נסבו על הבימ, ועל שהיו רשעים נקראים אנשי סדום, כמו שאמר הכחוב, וַפַּנְשִׁי מלאכים, שָּהִיוּ שְוּאלִיִם ללוֹמַ מִהְ מִיבּס וִמִּשִׁיהִסֹ, וְהִוּא אוֹמֵרָ לֹהם רובּס רשעים, מוִדס מִדּבריס בּהס, ואנשי קדוס וִגוּ'.

(a) ונדעה אותם. במשכב זכר, כמו משר למ ידעו מיש (ב"ר שס): (מ)

מרגוס של קורס שרומה: (8) האל. כמו האלה: בי על בן באו. כי העובה הואת תעשו לכבודי, על אשר באו בלל קורמי. מרגוס בעלל שרומי,

نتأذن בְּצִישְׁ בְּלִישׁ מְאָב וְיִּגְּשִׁוּ לְשְׁבָּר מִבִּילְחוֹן וִאַּחְקִיפוּ בְּנִיבְרָא עַמְּה נְרָע לְךְּ מֵהָם וַיִּפְּצְרוּ דָצִיוּ, דִּינָא פִעּן נִבְצִישׁ לֶרִּ הַאֶּנוֹר בָּא־לְגִּוּר וַיִּשְׁפַּׁט שָׁפֿוֹט חַר אַנְאַ לְאָחוֹהָבָא וְהָא

עַבְּיִּמְר וְאָּת־תַדֶּלֶת סְּנְרוּ: الْجَرَبُ لَا لَهُمْرِدِ ثَلَ كِيمَ كُرْنُكِيا لَذُكُنَّانًا אָם יִּגְשׁ וֹאַנְשִׁיִם נּאַנִשִּׁיִם גּוּבְרָנִאָּ יִם יָדִיהוֹן آذظٰکٰلٰان

וּגְלְאִי לְמָׁגָּאָ עַפּּטַע: הכו בַפַנְוֵרִים מִקְּטָּן וְעַּדַ־נְּדָוֹל וֹאָט בֹאַלְהָהִם אָהֶב פַּנטו בַכָּנט נוֹט עּבַבוֹא בַבטבה כּנטא

<u>הַמְּלְוּם:</u> تَقْطَبُون: ﴿ فَمْنِدَ تَابَيْهِ مَالًا ۚ لَٰذِمْ يُخَلِّهُ فَطَلَّهُ هَٰذَهِ مَا لَٰذِمْ يُقَرَّمُ الْأَلِيَة الْجُمْ كَيْشُدَـ خُلِكَ فَمْنِدَ تَابَيْهُ مَالًا ۚ لَحْمْ لَيْكُولِهِ فَطَلِّهُ هِنَا مِنْ لَا يَعْلَىٰ الْ בי מֶי־לְךְּ פֹּה חָמֶן יּבְנֶיֶף יִבְנִיֶּף יְלְרִּ יִקְנָאֵ חַהְנָא יִבְנָף יִבְנָהָף ניאַמִרוּ הְאַנְשָׁים אֶל־לוֹמ עַּד נַאֲמַרוּ הּרְרָיָא לְלוֹם עוֹד מָא

إبرأب رابعاريد إبارت إغريتيد: תַזְּהְ בְּיִ נְּדְּלֶהְעַ צַּעַקְּמָם אָת־פְּנֵי הָדֵין אָבֵי סִנִיאַה קְבִילִהְהוֹן ָּ בְּיֹרַעַשְׁחָתֵים ְאֲנַּחְנִּנִּ אָתִדּתַּמְקִּוֹם בי

בּׁמֵנוֹ. שַׁלַּוֹנוּ: וְתְוֹע אָנַרְהַעִּיִר וַיְהָי כִּמְצַהַ מן הַמְּקִים הַנָּה בִּי־מַשָּהִית ÷ לְלַבֵּוֹ בְנִעָּׁנו וֹקּאִמֶּרְ לַנִּמוּ הֵּאִנְ ווּגָא גוַת וּנֹבדּבו אָגַבוֹטֹלוֹנו

לקום קטבא ולנודו למטפנ ניאַטְרָרוּ גָּשׁ־הָלְאָה נַיְּאַמְרוּ נַאָּטָרוּ קָרַב לְתַלְאָה נַאַטָּרוּ

מַטוַ בַּמַּבְרָרָיָא מוּמִירָא וֹמַע

לְבִּיתָא וְיָת דַּשָּׁא אֲחַדוּ:

ַבְבָא יַלְאִיאִי לְאַּהֶּבָּׁבַא עַּבְּאָיאִי

פֿבֿם װְ וְהַּלְעַלָּא װְ לְעַבַּלְוּעַבּי: אַבוּ מִעַלּלִוּן אָנוּטִוּא זִע אַעַוֹבא

ני אַבְּיִה בּיִּהְיהיים בּיִּהְיהיף בְּעִּיהיף מו אַנוֹבא נובון אָבו מִנוּבּיכ וֹנִ לַסְבֵּי בְּנְתֵיה נְאֲמָר קומו פּוּקוּ וּנְפַּל לוֹט וּמַלֵּיל עָם חַתְּנוֹהִי

> even Lot, and drew near to break they pressed sore upon the man, with thee, than with them.' And the judge; now will we deal worse to sojourn, and he will needs play they said: 'This one fellow came in And they said: 'Stand back.' And

them, and the door they shut. and brought Lot into the house to But the men put forth their hand,

find the door. that they wearied themselves to blindness, both small and great; so at the door of the house with And they smote the men that were

city; bring them out of the place; and whomsoever thou hast in the and thy sons, and thy daughters, thou here any besides? son-in-law, And the men said unto Lot: 'Hast

LORD hath sent us to destroy it. great before the LORD; and the because the cry of them is waxed for we will destroy this place,

jested. unto his sons-in-law as one that destroy the city.' But he seemed out of this place; for the LORD will daughters, and said: 'Up, get you his sons-in-law, who married his And Lot went out, and spoke unto

- הדלת. דלמ סקונצמ לנעול ולפמומ: מלין על האורחים אמרו, האחד בא לגור, אדם נכרי יחידי אחה בינינו שבאח לגור, וישפוט שפוט, ונעשיח מוכיח אומנו: בעבורי ואשב אללך. אמה מליץ על האורמין, איך מלאך לבך. על שאמר להם על הבנום אמרו לו גש הלאה, לשון נחח, ועל שהיה סים, לומר, פין פנו מוששין לך, ודומס לי קרַב בּבְּלִיךְ פַל מִנַשׁ בִּי (ישעיס פה, ס), וכן גָּשָׁס לִּי וְבַבְּבָ (שם מע, כ), סמשך ללדדין ַ בְּלְּשְׁה (במדבר יו, ב), הנה הַמֵּלִי מִמְּךְ וְהַלְמָׁה (שמוחל-ה כ, כב). גש הלחה,הַמשך להלן, בלשון לע"ו מרימי דנו"ש, ודבר נויפה (9) ויאטרו גש הלאה. קרב לסלסס, כלומר סמקרב לגדדין וממרמק ממנו, וכן כל סלסס שבמקרס לשון רמוק, כמו זֶבֶס
- מחלה, שנאמר מנער ועד וקן, לפיכך החחילה הפורענות מהם (צ"ר נ, ח): (11) פחח. סוא סמלל שבו נכנסין ויולאין: בסגורים. מכת עורון: מקשן ועד גדול. סקענים סתחילו בעבירס
- כואח, מי לך פחחון פה ללמד סנגוריא עליהם, שכל הלילה היה מליך עליהם מובוח. קרי ביה מי לך פֶה: שלם יש לך ממן או בנים ובנות, סולא מן המקום: - ובגיך. - בני בנומיך הנשואות. ומדרש אגדה, עוד, מאחר שעושין נבלה (בו) עוד מי לך פה. פטומי של מקרל, מי יש לך עוד בעיר הולח, מון מלשמך ובנימיך שבבים: החן ובניך ובנחיך.
- (14) חחניו. שמי בנום ושומום סיו לו בעיר: לקחר בנוחיו. שמומן שבבים מלומום לסס:

حَمَّلًا لِمُنْدِ: جنش'رة הנקצאה פורקפפה עמר דלמא הלמי בחובי וֹאָט_הֻשֹּׁנ יי הַמַּלְאָבֶים בָּלְוֹט לֵאמָר קוּם הַשַּּׁחַר עַלָּה וַיָּאָיצוּ

נַּבְּאַבְינִ נַנַּנְחַבִּנִ מִטְנָאַ לַמֶּנֶב: בְּחָמְלַתּ יְהֹוָה עְּלְיֵיוֹ or בְּיָרְוּ וּבְיִרַ אָהֻשְׁיִּוּ וּבְיִרְ הְשִׁיֵּ וֹנְיִםְׁתְּיִםְּׁנִי וֹנְיִנְיְנְעִּנְ נִאָּנְאָנִם נָאָטַמָּכֶּב נָאָטַבְּיִבָּּ

نيُ خَانِ بَالِمُ لِا رَمَٰنِي:

ÄLΪ(:

ėl učėtu:

×نجح جُبَقِيْنِ بَبَرُبَ هَا_

לְנַנְנִינִ אָּעַרַנֹּפְׁאָגִּ נְאָנְכָּגְ לָאָ

ود رَمَهِ يَرَ مَامِ إِنَّ الْمُهُدِّ خُولًا لا يُعْدِيدُ مِنْ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ

تلاثاً ال באמשכשא משימנן מלאכוא ללום למומר לום ילְמַסַּל גַּפָּרָא עַוֹר ידְחִיקי

שַׁבְשָּׁין בְּנְתֵיה בְּדְחַס יִיַ עַלְיֹהִי

בַלְמָא שַׁלְבָּוּ: הְהָרָה הְמָּלֵט בְּכָּלְ מֵישְׁרָא לְטּוּרָא אָשְׁהֵיוַר אַבֿוֹרְיִּלְבּ וֹאֹלְ-שַּׁהֹּמִיִּר שַּׁסְׁשַׁכִּי, לָאָּעִוְבָּוּ וֹלְאִ שִׁפִּים ٣٠ رِنْهُوْلَ بَرَةٍ كُلُّ مِرْ - رَهُنُهُ عَرْ - رَهُوْلَ بَارَى مِرْ رَوَٰقُهُ حَرْهُ וַיָּהִי כְּהוֹצִיאָם אֹהָם תַהוֹצֶה וַהֲנֶה כַּר אַפֵּיק יָהְהוֹן לְבָרֶא

كِيْسَ الْحَرْثُونَ الْحَرْدُ الْخُمْدِ لِيْسَ كِيْسَ لِحُولِهِ لِذَا

שׁמֹבׁמֹנֹג בֹשִׁשֹא נֹאָמוּנו: לאַמִּטוֹנֹדא לַמּוֹנַא בַלְמָא נפֹמָג נֹאָנֹא בָנִע אָנֹא וֹכֹּג ָנְאַסִׁנִּירָ*הָ*אַ הַנְּה בְּאַ מְצְּאַ עַבְּדְּהְ חֵוֹ בְּעַינֶּיוֹךְ הַאְ כְעַוֹ אַשְׁכַּח עַבְּדָּוּ רַחֲמִין

> swept away in the iniquity of the daughters that are here; lest thou be Arise, take thy wife, and thy two the angels hastened Lot, saying: And when the morning arose, then

set him without the city. And they brought him forth, and Lord being merciful unto him. hand of his two daughters; the hand of his wife, and upon the hold upon his hand, and upon the But he lingered; and the men laid

lest thou be swept away. the Plain; escape to the mountain, behind thee, neither stay thou in all said: 'Escape for thy life; look not brought them forth abroad, that he And it came to pass, when they had

so, my lord; And Lot said unto them: 'Oh, not

mountain, lest the evil overtake me, my life; and I cannot escape to the thou hast shown unto me in saving hast magnified thy mercy, which found grace in thy sight, and thou behold now, thy servant hath

חספה. מסיס כלס, עַר מוֹס כְּל סַדוֹר, ממורגס, עד דמף כל דרא: (EI) ויאיצו. כמרגומו ודמיקו, מסרוסו: דונטצאות. סמוומנום לך בבים לסלילם. ומדרש אגדס יש, ווס ישובו של מקרא:

(16) ויחמחמה. כדי לסליל אם ממונו: ויחזיקו. אחד מסס סיס שלים לסלילו, וחבירו לספוך סדוס, לכך נאמר ויאמר

ַ מַשְּׁח (ישעיה מו, ב), להשמיט משה הרעי שבנקביהם: אם מולי"ר בלע"ו, וכן וְסִמְלִיטֶס וְבֶר (ישעים סו, ו), שושמט העובר מן הרחם. פְּלָפּוֹר נִמְלְטֶה (חהלים קרד, ו), לֹה יָבְלוּ מַלֵּט על פי שכמוב וַיָּמֶּׁשְל אַבְּבֶס וגוי, אֹסליס הרבה היו לו, ונמשכו עד חברון. המלש. לשון השמעה, וכן כל אמלעה שבמקרא, שסוא יושב בהר, שואתר וַיַּשְּׁמַּק מָשֶׁׁם סְּבָרֶה, ואף עכשיו היה יושב שם, שואתר שֶׁל הַמֶּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שֶׁם מְבֶלֹה בַּמְּקִנְּה, ואף שמס ניצול, אינך כדאי לכאום בפורענוםם ואמס ניצול: בכל הככר. ככר סיכדן: ההרה המלש. אצל אברסס בְּרַם, (TI) המלם על נפשך. דיייך לסליל נפשות אל מחום על הממון: אל חבים אחריך. אמה הרשת מתהם, וצוכות אברהם המלט, ולא נאמר ויאמרו (צ"ר נ, יא):

ומרגומו בבעו כען ס': אל גא. אל נא מאמר אלי לסמלע ססרס: גא. לשון בקשס: (18) אל גא אדני. רצומינו אמרו (שנועות לה:) שם זה קדש, שנאמר בו להחיות את נפשי, מי שיש בידו להמית ולהחיות,

אללי, היה הקב"ה רואה מעשי ומעשי עמי ואני לדקח ביניהם, ומשבאח אללי, לפי מעשיך אני רשעה: (כ) לסנלל, וכשמבת הלל לדיק, הני כרשע, וכן המרה הלרפים להליהו כי בְּחַםְ הֵלֵי לְהַוְבִּיר הֶם עֲוֹנִי (מלכים־הֹ יו, יה), עד שלת בחת (91) פן חדבקני הרעה. כשסיימי ללל לושי מדוס, סיס סקב"ס רולס מעשי ומעשי בני סעיר, וסיימי נרלס לדיק וכדלי

نوښ: בְּאַ מְּמִּׁעַ עַבְּאָ מִצְּמָּר עַרָאַ נּתְּעָר. לַנִּיס שְּמָּה וְהַנֹא מִצְּעְּר אִמְּלְטְּה לְמִעְּרַס לְחַמְּן וְהִיא וְעִירָא הְנֵּחְ דְּעָּׁיר תַּנְּאָת קַרֹבֶּח הָא כְּעַּן קַרְהָא הָדָא קָרִיבָּא

וֹמִיבֹא בִיא וֹמִהְקַיִּם נַפְּשִׁי:

one?—and my soul shall live.' me escape thither—is it not a little unto, and it is a little one; oh, let Behold now, this city is near to flee

אָנוַ_נְהָוֹתְ אָהֶוֹר צִּבָּרְהָי: אַם לַגַּבָר תַאָּה לְבִלְמָּ, הָפָּבָּי רפיעי וַיּאַמֶּרְ אֵלְיוּ הַנָּהֹ נְשָׂאַהִי פְּנֶּיִדְּ

לְמִעַבּׁכֹּנְ זְעַ עַּנְעַמָּא בּבְמָנִעָא هَا ذُخَائِمُهُ لَا تَا خُلَامُ لَا كُلُمُ וֹאַמֹּר לִיה הָא נְסִיבִית אַפָּּרְ

city of which thou hast spoken. also, that I will not overthrow the accepted thee concerning this thing And he said unto him: 'See, I have

הַּלְ_כֵּוֹ לַבְּא מָּם_חָמָּוֹר צִּוְתַּר:
 قد
 خونونام
 بَائِد وَبَا حَامِة إِن فِيقِم الْ
 מִבׁר ְבִּפְּלָתְ מְּפִּׁר בֹּּג לְאַ אַנְכֹּלְ, אַנְטִוּ אָהְטֵּנִדְּב לְטַפּּוּ אָבִי, לְאַ

בַּלַבְיהָא אַנַר: מَنْ فَكُ خُلِقًا مَمْ قَا كُلُمُ مُمَّكِ אַכּוָל לְמָמֶבֶר פּּהָנָמָא עַר

mame of the city was called Zoar. come thither.'—Therefore the cannot do any thing till thou be Hasten thou, escape thither; for I

บัติติด เร็หดีบัติติด เร็หดีบัติด เรียดบัติด เรียด

מְאַלְ לְאָמָר:

Then the LORD caused to rain upon

The sun was risen upon the earth

when Lot came unto Zoar.

77

07

ما_تېۋنם: מַמְנַב יַּפְּבַוּית נָאָשׁ שַאָּת יְהַנָּה וּפְּבַוּיקא וּאִישִּׁקא מון קַדָּם יִיָּ ג וְיהוֹה הְמְמֵיר עַלְ־סְדָם וְעַלְ־ וַיִּיְ אַמְעַר עַלְ סְדֹם וַעַּלְ עַמֹרָה

מו שמיא:

out of heaven; brimstone and fire from the LORD Sodom and upon Gomorrah

מס מנימנה, וממי נפשי בה: ויכול אתה להניתה: - וחדוי גפשי. בה, והו מדרשו. ופשומו של מקרא, הלא עיר קטנה היא ואנשים בה מעט, אין לך להקפיד ישיבם פדרס ומברומים שנם המת, סוף שנהתר התלעם נה, נה בגיתעריה ו"ה"א נוצער היא. והלה עוונותים מועמין סימס שנת ספלגס, וכשנתרבס פדוס סיס אברסס בן נ"ע שנס, סרי מדור ספלגס עד כאן נ"ב שנס, ולוער איתרס ישיבתס אתרי סרי ס"ב, ומנחור עד שנולד חרח כ"מ, סרי ל"ח, ומשם עד שנולד חברסם עי, סרי קס"ח, מן לסס מ"ח, סרי ר"מ, וחוחס שנס מם בשנם מ"ח לאברהם, כינד פלג חי אחרי הולידו אם רעו ר"ט שנה, לא מהם ל"ב כשנולד שרוג ומשרוג עד שנולד נחור לי, מדור הפלגה שנתפלגו האנשים והתחילו להתישב איש איש במקומו, והיא היתה בשנת מות פלג, ומשם עד כאן נ"ב שנה, שפלג (0.5) העיר הזאח קרובה. קרונס ישינמס (שנמי:), נמיישנס מקרונ, לפיכך לה נממלהס מהמק עדיין, ומס סיה קרינמס,

(IS) גם לדבר הזה. לא דייך שאמה ניצול, אלא אף כל העיר אליל בגללך: הפבי. היפך אני, כמו עַד בֹּאִי, אַמְבֵי לֹאָי,

עד שסרוקקו לומר שאין הדבר ברשומן: - בי לא אוכל. לשון יחיד, מכאן אמה למד שהאחד היפך והאחד מליל, שאין שני (בב) כי לא אוכל לעשות. זה עוישן של מלחכים, על שחמרו פי משְחִיקים שַׁנַמְנוּ, וחלו הדבר בעלמן, לפיכך לח זוו משם άζ, <u>Τ</u>ξζ, εί (, ζα, σ (λ, α):

מן סשמיס, סנני ממעיר לכס לחס מן סשמיס (שמוח מו, ד): פִי בָס יָדִיין עַמִּיס וגוי (חֿיוּב לו, לח), כשבחֿ ליסר הבריוח, מביחֿ עליהס חֿש מן השמיס, כמו שעשה לסדוס, וכשבחֿ להוריד המן, מַעַּבְּדַי. וכן מֿמשורוש בְּשֶׁס סַמֶּלֶךְ, ולמֿ מֿמר בשמי. מֹף כמֿן מֿמר מסֹמ ד', ולמֿ מֿמר מסֿמו: בון השמים. וסומ שמתר סכמוצ המקראות לדבר כן, כמו נְשֵׁי לֶמֶךְ, ולֹח אמר נְשַׁי. וכן אמר דוד קחו שְמֶכֶס אֶׁם שַבְּדֵי אַדוֹנֵיכֶס (מלכיס־ה ה, לג), ולה אמר וסלפנס מושלים: - המשיר וגוי גפריה ואש.בממלס מטר, ונעשס גפרים ואש (מכילמא בשלמ שירס פ"ס): - מאה הי. דרך החמה אומרים אילו היה ביום כשהחמה מושלת, לא היינו חרבים, לכך כחיב וכמו השחר עלה, ונפרע מהם בשעה שהחמה ביוס, יסיו עובדי לבנס אומריס, אילו סיס בלילס כשסלבנס מושלמ, לא סיינו מרבין, ואס אפרע מסס בלילה, יסיו עובדי . השחר עלה, שעה שהלבנה עומדת ברקיע עם החמה, לפי שהיו מהם עובדין לחמה ומהם ללבנה, אמר הקב"ה אם אפרע מהם (+s) והי המשיר. כל מקום שנאמר וסי המעיר, הוא ודיה דישיר על סדום. בעלות השתר כמו שנאמר וכמו מלחכים נשלמים לדבר חמד: על כן קרא שם העיר צוער. על שַם וסיח מנער:

הְעְּרִים וְצֶמָח הְאָּדְמֶה: \$4_U\$\$L לַיָּהַפְּוּ אָטַרַהַעָּרָיִם הַאָּכְ וֹאָט וַהַפּוּ יָט פֿוּנִיא הַאָּבְּוּ וֹנִט פֿבְ

נְצֶיב מֶלַה: וּטּבּּה אֹהשׁנ מָאַבַוֹבֹינו וָשַׁבִי וֹאַסַעֹכּיאַט אַשַּׁטִיני מִבָּעַבוָנִי,

: بالله: עַמְּלְיִם אָמֶּר עַמָּר שָם אָת־פְּנֵי לַאַּחָרָא דִּשְׁמֵישׁ תַּמֶּן בִּצְלֹי וּהֹבָּם אַבֹבוֹטִם בּבַּבַב אָב נָאַלַבִּים

חַכַבְשֶׁן: נְהַנָּה עַלְהַ קִישָּׁר הַאָּרֶץ בְּקִישָּׁר וַהָּוָא וְהָא סְלֵיק הַנָּנָא רְצִּרְעָא «» וֹמֹקַבּלֹּגְ שָׁנֹוֹ אֲבֹת עַבֹּלֹב וֹנְּבֹא וֹמֹלְ כֹּלְ אַפֹּׁוּ אַבֹת מֵנְמָבֹא رَيْضِكِك مِحْ فِيرٌ مِنْ فَرَقِ نَهُمَانِ بِهُمُوَمِدٍ، مِحْ هُوْ، مِنَا نَهُمْنِ بَا

אַמֶּבַוֹמָב בַּבוֹן לוִם: ההפלה פהפף אָת־הַעָּרִים אַבְרָהָהָם וּיִשְׁכַּה אָת־לוֹשׁ מִהַּוֹרְ ⁶² עַכְּלֶּר וַיִּוְכָּר אֶלְעַיִּם אָעַר וּוֹטָי בְּשָׁמַת אֶלְהִים אָּת־עָּבֶר

בְנוֹנוֹנו: خْمُنِمَد نَيْهُمْ خَفَامُٰذِك كَنِهُ نِهُنَا، · יִשְׁעַּׁג בְּנִעָּגוּ עִּמְּגִ בָּג יָבֵא לְאֵּבָּע וַנַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר וַנֵּשָׁב בָּהָר

ځځې څخري ځګګه ځحـپېګا: אַבוו וַצוֹן וֹאָנְהָ אָנוֹ בֹּאָבוֹן נּעַאָּמֶר הַבְּּכִירֶה אֶלְ-הַגִּּמִירָה נָאָמָרָה

> וֹבְּלְעוֹע בַּאַבְעָּא: וֹאֵעַ בֿאַ יִּהִּבוֹי מִוּהָבֹא וֹנִע כֿאַ וֹטַבֿוּ עַבוֹנֹא

ΧĊĹĽロ וֹבְוֹנִי לַמָּא בַּמִלְבַא:

כְּתַוֹנְא דְאַתוּנְא:

יְמֵיב בְּהוֹן לוֹמ: פר הפף ית קרניא דהוה וְשַׁכַּח יָת לוֹט מִגּוֹ הַפַּיכְּהָא מושְׁבֹא וּבְבוּב וֹן נִע אַבְּבַבְים ובות בחבלות ין ית קרוי

ווטוד למֹמֹבׁטֹא צוּא וֹטֹבַטֹּוֹ בההיל קמהב בציער בְּטוּרָא וְתַרְמֵין בְּנְתֵיה עִמֵּיה וסליק לום מצוער ויהיב

ダレダス: מַלַנֹא כֹאוָבַע כַּל אַבוּלא סִיב וּנְבַר לֵיח בַּאַרַעַא בְבַּטְא לְזְעֵיהַ אַ

> which grew upon the ground. inhabitants of the cities, and that all the Plain, and all the and He overthrow those cities, and

Sz

pillar of salt. behind him, and she became a But his wife looked back from

stood before the Lord. morning to the place where he had And Abraham got up early in the

the smoke of a furnace. lo, the smoke of the land went up as land of the Plain, and beheld, and, and Gomorrah, and toward all the And he looked out toward Sodom

cities in which Lot dwelt. overthrow, when He overthrew the and sent Lot out of the midst of the that God remembered Abraham, destroyed the cities of the Plain, And it came to pass, when God

cave, he and his two daughters. to dwell in Zoar; and he dwelt in a daughters with him; for he feared dwelt in the mountain, and his two And Lot went up out of Zoar, and

of all the earth. come in unto us after the manner there is not a man in the earth to younger: 'Our father is old, and And the first-born said unto the

a): (as) ויהפך אה הערים וגוי. הרבעתן יושבות בקלע התר, והפכן מלמעלה למעה, שנהמר צַהַּלְמִישׁ שֶׁלַת יָדוֹ וגוי (היוד כת,

לאורמים סללו, אמרס לו אף סמנסג סרע סוס אמס בא לסנסיג במקוס סוס (ב"ר נ, ד): (12) וחבש אשחו מאחריו. מאחריו על לוע: וחהי נציב מלח. במלח מעאס ובמלח לקחה, אמר לה חני מעע מלח

(82) קישור. מימור של עשן שור"ח, בלע"ו: בבשן. מפירה ששורפין בה את האבנים למיד, וכן כל כבשן שבתורה:

שלמר אברסס במלריס על שרס שַׁמוֹמִי סִיאֹ, ולא גלס סדבר, שסיס חס עליו, לפיכך חס סקב"ס עליו (ב"ר גאֿ, ו): (92) ויזכור אלהים את אברהם. מסו וכירסו של אנרסס על לוט, נוכר שסיס לוט יודע ששרס אשמו של אברסס, ושמע

(05) כי ירא לשבח בצוער. לפי שסימה קרונה למדום:

כמו בדור המבול. (ב"ר נה, ה): (ופ) אבינו זקן. ואס לא עכשיו איממי, שמא ימומ או יפסוק מלסוליד: ואיש אין בארץ. ספורות סיו שכל סעולס נחרב,

: בֻּבוֹל

לנהכוד גמוצ ולפוום מאדולא בנו אותא נשקר ות אַבוּנָא חַמָּרָא

we may preserve seed of our father.' wine, and we will lie with him, that Come, let us make our father drink

במשקבה יבמקימה: אָנַ אַבְוֹנִ וֹלַאָ וֹנָת בַּהַכֹּבִינִ וְהַכְּוֹבַע הַם אַבוּבַא וֹלַא וֹבַת עוא ושלא הקכירה והשפב לבגליא שוא ומאלח בבהא رَمَهُوْرًا هُلِ هُجَنَيًا يَرًا جَفِرَجُكِ لِهُهُوْنِهُم بِمَ هُجِينَا بَهُدِهِ

down, nor when she arose. and he knew not when she lay went in, and lay with her father; wine that night. And the first-born And they made their father drink

: בַּבַוֹנ יבא, אַלָּב, עַמוֹ וּנְחַנֶּח מַאָּבָינוּ אָטַ אָבָׁי וָהִלְּפִּי יְנוֹ פַּם עַבַּיֹּלְעַ
 **
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 \$
 ַנְיָהִי מְשְּׁחֲבְׁת וַתְּאָמֶר הַבְּּכִירֶת

بځكيني:

ממוש ולפוום מאַבולא בלון: אַנ בּבולוֹא וֹמוּלִו מִכוּבוֹ בּלְּמָג מֹם אַּבֹּא נַמְּבֿונִישַ עַּלְּגָּ בְבְּקְאַ לְזְּמֵירִתָא הָא שָׁכֵּיבִית וַבַּוָר בִּיוֹמָא דִבְּתָרוֹהִי וַאֲמַרַת

may preserve seed of our father.' thou in, and lie with him, that we drink wine this night also; and go with my father. Let us make him younger: 'Behold, I lay yesternight that the first-born said unto the And it came to pass on the morrow,

نڭڭڙك: וּשֹׁמֻבַּׁר הֹפִוּ וֹלְאָ_וֹרַה בֹּמִּכִּבִּי هَٰجَنيَا نَيْاً نَقَطُٰتُ سَجُمْنَلِنِ נסּשְּׁמֶּגוֹ עַּם בּּלַנְלְע עַעָּנִא אָעַ

גע בְּמִשְּׁבְּבַר וּבְמָקוֹעוּ: וֹמֹוֹבְעֹא וַמִּכֹּוּבַע מֹמִוּע וֹלָא נו אָבוּבוּוֹ טַמִּבֹא וֹפֿמַע וּאַמִּלוּאַר אַבּ בַּלָוּלִוּא וַרוּא

down, nor when she arose. and he knew not when she lay younger arose, and lay with him; wine that night also. And the And they made their father drink

9٤ النَّالَاثَالَ عُو

בובורון: בְּנִוְעַבְוְתַּ וֹמֹּבִיאַב עַבְתַּוֹ בָּנָת בְוָתַ called his name Moab—the same is And the first-born bore a son, and

Lot with child by their father.

Thus were both the daughters of

מואָב בווא אָבוֹ. מואָב מַגַ. رَقَكُد يَخُدنُدِ جُلِ رَفِكُنْ ﴿ مُمُنِ

במוּאַבָּאַי עַר יוֹמָא דֵין: שְמֵיה מואָב הוא אַבוּהון וּגַיבֿע בֿבֿעֹא בֿר וּלַבֿע

And the younger, she also bore a the father of the Moabites unto this

בְּנֵי עַמְּוֹן עַר הַיִּוֹם: (ס) וֹעַאָּמִּגְנֵע נִּם עִנִאָ זָלְגַע בְּוֹ

אַבוּבוּל דַּבְנֵי עַמּוֹן עַד יוֹמָא וקרָת שְׁמֵיה בַּר עַמָּי הוּאַ וּוֹמֹוֹעֹא אַב עֹוא וֹלָוֹנִע בֿר

this day. of the children of Ammon unto Ben-ammi—the same is the father son, and called his name

נשטבא המו פורממי הוא צבי

עולבא ואטועד לולב: אַבְרָהָם אַרְצָּר וּנְטַל מִתְּמָן אַבְּרָהָם לַאָּרַע

Gerar. and Shur; and he sojourned in South, and dwelt between Kadesh thence toward the land of the And Abraham journeyed from

XX

98

SE

ŧ٤

78

<u>ַנְיּלֶר בּּלְרֶר:</u> עַנְּיֵב נִימָב בּנוֹ בַּנוֹ מִנְנוֹ מִנְנוֹ בּנוֹ בַנִם נְבָנוֹ

(א"ר לוי כל מי שסוא לסוט אחר בולמום של עריות, לפוף מאכילים אומו מבשרו): סכמוב במפורש. ובקומה של בכירס נקוד על וי"ו של ובקומס לומר, שבקומס ידע, ואף על פי כן לא נשמר ליל שני מלשמות. לעירה לפי שלה פחחה בונוח, הלה החוחה למדחה, חיסך עליה הכחוב ולה פירש גנוחה, הבל בכירה שפחחה בונוח, פרסמה (33) וחשקין וגוי. יין נודמן לסס במערס, לסולים מסן שני פומום: וחשכב אח אביה. ובלעירס כמיב ומשכב עמו,

(פ) מואב. זו שלא סימה לנועה פירשה שמאביה הוא, אבל לעירה קראחו בלשון נקיה, וקבלה שכר בימי משה, שנאמר בבני ונמעברו מבילה ראשונה: (36) וחהרין וגוי. אף על פי שאין האשה ממעברת מביאה ראשונה, אלו שלמו בעלמן והוליאו ערומן (מ"א עדומן) למוך,

עמון שַׁל מִּמְנֶּר בְּּס (דבריס בּ, יע), כלל, ובמוחב לה סוסיר חלה שלה ילחמו בס, חבל לצערן סמיר לו:

מָבֶב גַּבְר נַיִּבַּר אָת־שָּׂבֶר: אַרַיִּמִי הָוֹא וַיִּשְׁלְּח אָבִימֶלֶן אָהְמִיה אָהָת הִיּא יִּשְׁלִּח رَيْعِمُد عَدُلُكُم عُمْ مَثُلًا عُمُعُنَا لِغُمُنَا لِغُمُنَا لِغُمُنَا

וֹנִוא בֹמֹלִנו בֿמֹלִי בּמֹלִי [•] בַּחֲלְוֹם הַלְּיֵלְת וַיִּאִמֶּר לוֹ הִנְּךְּ צְּבִימֶלֶרְ בְּחָלְמָּא דְּלֵילִיִּא וּנְבַא אֶּלְיהָים אָלְ-אַבִימֶלֶב וּאָסָא מָיִמָּר מִן בָּרָם וָיָ לְנִית

نئلتلا: ניאַמָּר אָדְנָּי הַנְּיִי נִּם_צַּיִּיִּיִל تَعْجَدُونُكُ لِهِ كَلَا يُحَرِّنُ تَعْجَدُونُ لِهِ خَلَادَ خِلْنَكِ

180: בְּׁנִם לְבֹבֵּי, וּבְוֹלֵיןְ כֹפֹּי הַמְּיִנִי. בַּקְמִּימִינִ לְבִּי, וּבְזַבְּאִינִי וֹנִי. ` וְהֵיא־נַם־הָוֹא אֱמְרֶה אֲהֵי הָוּא וְהִיֹא אַף הִיֹא אֲמַרַה אֲהַי הוּא הַלֹא הַוּא אֱמַר־לִי אֲחָתִי הִוּא הַלְא הוּא אֲמַר לִי אֲחָת הִיא

ئتىنىڭ كېزىر ھڭىڭ: אָנִילְהַ מִּעַׁמִּנְ_לֵגְ הַּלְ_כֵּל לַאָּ_ מְשָׁלִי בַּשְׁ שַׁמָּבִי מַאָּנִי מַאַנְיַ מַּאַנְ מַׁוֹמָּאַ מַּבְּיַ מַּבְּיַבּיַ זַר אַנְבוֹ, וֹבְהְשׁוּ, כֹּו בֹשִׁם_לְבֹבֹבׁ בַּבְּׁתְּהְנִי נְבְּיִ אַבוּ, בֹּבַּהְהִהִנִי לְבַבַּבַּ ניאטר אַלִיו הַאָּלהִים בּהַלֹם נַאַטר לִיה יִיָּ בְּהָלְמָא אַרִּ

שׁמְנִע אַּטֹע וֹכֹּלְ אַהָּתְרַ לֵּבִיּ נֹאִם אָּנֹנִינַ מִמְּנִר 'בַּמּ כֹּנְ-מִנִינ נִאָּם לְנִינִּנַ מִּטִּנִר בַּמּאָנִי מֹמִינ ע לבוא עוא ווטפּגַע בערה וָטִיּי וֹמֹטַׁע עַׁמֻּב אָמָטַעַעַאִימַ כֿיַ יִּכְּמַן אָטַיִב אָטַטַ יִּיבְּבָרָא אָבַי

מוסט אטטא בבבנטא ננוא וֹאַמֹּר לֵיה הַאַּהָ מָאִית עַל

הקטול: " הַעָם אַב זַכָּאִי

אָבֿבוית דָא:

שְׁבַלִּמָרַ לְמָלַרַב לְנִמַנִי: ישה מלמחשי בדים. על בו לא מֹבֹּג בֹא ומִנֹמִים אַב אַנֹא

שמוע אַשׁ וֹכִּלְ בַּלְבִּי לבוֹא שוּא ווּגּבוּ הַּלְּשׁ וֹשׁישׁוּ

> took Sarah. Abimelech king of Gerar sent, and wife: 'She is my sister.' And sid Abraham said of Sarah has

hast taken; for she is a man's wife.' because of the woman whom thou him: 'Behold, thou shalt die, or biss bas, and said to But God came to Abimelech in a

slay even a righteous nation? her; and he said: 'Lord, wilt Thou Now Abimelech had not come near

innocency of my hands have I done simplicity of my heart and the said: He is my brother. In the my sister? and she, even she herself Said he not himself unto me: She is

suffered I thee not to touch her. from sinning against Me. Therefore done this, and I also withheld thee simplicity of thy heart thou hast dream: 'Yea, I know that in the And God said unto him in the

die, thou, and all that are thine.' know thou that thou shalt surely live; and if thou restore her not, shall pray for thee, and thou shalt wife; for he is a propher, and he Now therefore restore the man's

- עליו שֶׁם רע שבה על בנותיו (ב"ר נב, ד): (1) ויסע משם אברהם. כשראה שמרצו הכרכים, ופסקו העוצרים והשצים, נסע לו משם. דצר אחר להחרמק מלוט, שילא
- (ב) ויאמר אברחם. כאן לא נעל רשות, אלא על כרחס שלא בעובתם, לפי שכבר לוקחס לבית פרעס על ידי כן: אל שרה
- . מסרגנו, שמא כך דרכך לאבד סאומות חנס, כך עשים לדור סמבול ולדור ספלגס, אף אני אומר שסרגתם על לא דבר, כמו (+) לא קרב אליה. סמלאך מנער, כמו שנאמר לא נְעַמִּיךְ לְנְגוֹעַ אֲלֵיק: הגוי גם צדיק חהרוג. אף אם סוא לדיק אשרחו. על שרה אשמו, וכיוולא בו אֶל הְבְּקַח אֲכיון וגוי (שמואל־א ד, כא), וָאֶל מוח מָמִיָה, שניהם בלשון על:
- (a) גם היא. לרצומעצדיסןנַמְלִיסְןַמַמְרִיס עלס את כולס שחלתיוחתרו לי חתיס סוח: בחם לבבי. עלח דמיתי לחעות: שממס מומר לסרגני:
- (בראשים לא, ז), וכן וְלֹא נְמָנוֹ מְבִּיִּהְ לְבּוֹא (שופטים טו, א): יש כאן): - לא נחחיך. לא ממך היה שלה נגעם בה, הלה השכחי הני הוחך מחטוה, שלה נחחיך. לה ממך היה שלה נגעם בה, הלה השכחי הני הוחד (6) ידעחי בי בחם לבבך וגרי. אמת שלא דמית מתחלה לחמוא, אבל נקיון כפים אין כאן. (הדא אמרה משמוש ידים ובנקיון כפי. נקי אני מן המטא, שלא נגעמי בה:

נוונאו באולאום מאב: ﴿ كُرَّحُ لِمُكَالِّ لَا لَيْكَتُكُ الْفُلَاكُمِ الْخُلِّةُ كُرِّحُ مَيْكَ لِمَا يَقَالُوا لِمُقَالِم لَكُ الْ المُجْت كَادَرُمُكِكَ فَجِكُد الْكُلِّي لَمُكَدِّب كَدَرُمُكِكَ فَمَقْلَهُ

מַלֵּגַוֹי: בּׁבְבִּבְּלֵאִטֹ מֹּלְיָּ וּמֹאַ שַׁמִּנִי לְּבְּ אַבְּוּ אָנִינִימָאַ י וֹיּאַמֶּר לֵוְ מֶּע־עַּמְיִׁ לְּנִוּ יַמֶּעַר וֹאַמַר לֵיה עָאַ עַּבַּרְהָ לַנָּאַ לאַבֹרֶנִם יּלֵרָא

ग्रेंप: מַנׁנ בְאָנִט כַּׁנ מַּמְּנִט אָנַנ בַּבְּבַּר <u>הַנְּנִט</u>ְא אָב, הַּבְּבַנַטְא נִנ פּטִּנִמָא וּגְאָמֶר אָבִימֶלֶבּ אָלְאַבְרָבְיִם וֹאָמָר אָבִימֶלָבּ לְאַבְרָבִם מֹא

וֹבֹבֹלוֹנ מֹבְ בַבַּב אָמִשׁנ: אַין־יַרְאָת אָלהִים בַּמָּקִים הַזָּה וּנְאָמֶׁרְ אַבְּרְדְּם בָּנִ אָמָּרְמִּנִ בַּל

4.8億円: לַאַ בַּת־אָמֶּי וַהְּהִי־לֵי הִיא ָבָּרַם לָאַ בַּת אָמֶא וַהַוְּת וֹנֹם_אֹמֹנֹע אֹּעִנֹ*וֹ, בֿע_אֹבֹי, נְי*נא וּבֹנַם בֹּלוּהֶמֹּא אֹֹטִנוֹ, בַּע אַבֹּא

ر څنړ نښې עַמְּלִוְם אֲמֶוֹר נְבָּוֹא שָׁמָּה אָמָר אַהָּב שַהַּהָּג הֹפִּבְי אָב כַּב פּ מִבֶּית אָבִי נְאָמָר לָה זֶה חַסְבִּּרְ וּוֹבֶוּ כַּאַמֶּבֹר הַהָּעָנּוּ אָבָוּ אֶבְבוּוּם

> יגויילו גובריא לחדא: בֹאַנוֹנגעִים בֹּלְ פֹּטִׁנְמִנֹא נִאִבְּנוֹ בֹּבֹמִנְעָנִוֹ

ears; and the men were sore afraid. and told all these things in their morning, and called all his servants, And Abimelech rose early in the

done deeds unto me that ought not kingdom a great sin? thou hast brought on me and on my sinned against thee, that thou hast done unto us? and wherein have I and said unto him: What hast thou Then Abimelech called Abraham,

to be done.'

thou hast done this thing? Abraham: 'What sawest thou, that And Abimelech said unto

me for my wife's sake. not in this place; and they will slay thought: Surely the fear of God is And Abraham said: 'Because I

sister, the daughter of my father, And moreover she is indeed my

71

π

8

and so she became my wife. but not the daughter of my mother;

He is my brother.' whither we shall come, say of me: spalt show unto me; at every place This is thy kindness which thou father's house, that I said unto her: caused me to wander from my And it came to pass, when God

(ד) דשב אשח האיש. ואל מסא פבור שמא מתגנה בעיניו ולא יקבלנה, או ישנאך, ולא ימפלל עליך. (אמר לו אבימלך ומי

בּנְבָר לְהַמֵּן אֵימָרִי עַלִּי אָהִי

בעמבדיו עמי לכל אַתר

נאַמָּבוּית לַה דָא מַיבוּתִיף

וֹבְוֹנִי כַּר מִעוֹ עַמִּמָנִא בַּתַּר

בּאַטַבא בַבון ווּלַמַּקוּנּנו הַּכַ

וֹאַמֹּר אַבְּרְהָם אָּרִי אַמָּרִית

לאטהלבא הבבש הפני

וֹמֹל מֹלְכוּנוֹי.

מולבון בלא למבון

TFX:

4. 4866:

מיסק אַהָּהִי:

- מפרסמו שלא נגעמי בה, אמר לו): בי נביא הוא. ויודע שלא נגעמ בה, לפיכך וימפלל בעדך (בבא קמא לב.):
- ולעי, ולזגים ולועם: (9) מעשים אשר לא יעשו. מכה השר לה הירגלה לבה על בריה בהה לנו על ידך, עלירה כל נקבים של זרע, ושל קענים,
- वेचवर चरवे वेर वेवावर चरवे (हहते वृत्यवे चठ): (11) רק אין יראה אלהים. אלסנאי שבא לעיר, על עסקי אכילה ושמיה שואלין אומו, או על עסקי אשמו שואלין אומו,
- מלמר וסלה בה החיו סימה, בני בנים הרי הן כבנים, והרי היה בהו של הרה, וכן הוה הומר ללומ, פִי הַּנְשִׁים הַּהָים בְּנָהְנוּ: אר (בו) אחוחי בח אבי היא. ובת שב מותרת לבן נת, שמין שבות לעובדי עבודת שלילים, וכדי לשַמת דבריו סשיבו כן. ואס
- (13) ויהי כאשר החעו אוחי וגרי. מונקלום מרגס מס שמרגס, ויש לישב עוד דֶבֶּר דְבוּר על מוּפְנָיו, כשסולימני סקב"ס לא בת אמי. סרן מפס ממרמ סיס:

LL

נְיָּשֶׁב לְוֹ אֵת שְׁרֶה אִשְׁהְוֹי: لَمُحُدُرُ مِنْ فَيِنِ لَانَكُا كُهُدُلُكُم الْمَحْدَرِ الْهَمْنَا لِرَبَدَ كُهَدُلُكُم

خَطَرُنَك حَمْرِت خَمْرَثُك بِمُت: ײּ וֹנֹאָמִׁר אַׁבֹּנמָבְנֹי יוֹנִּי אַבֹּגֹּי וֹאַמִּר אַבֹּנמֹבְנִי יוֹא אַבֹּגִי

וֹאָט כִּל וֹנְכַּעוֹנִי: בְּסָוּת עִינִים לְכִל אָמָוֹר אִמָּוֹ مُ چُواحٌ جُهِبُاتٍ بِينِ بَيْدِ بِي جُاجُ دَرِשُرِہ אַמַּר הַנָּה נָהַהִּי אֶכֶּך

ן אָר אִשְׁתָּוֹ וְאַמִּרִנְ*וּי*וֹ נִיּבְרוּ: تنْلُوْم אُكِينِات אُلا لِمُحَنَّقُكُكُ ڗڹڽۊڋڔ؆ڿڗ۪ڽڡ؇ڂۦڹڮڒؙڗڹڡ

שְּׁנֵיה אֵשֶׁת אַבְּנְהָהָם: (ס) ثَلْقُاهِ كُرِّتُنَا هُجَنَيْكُمْكُ مُرَّاكِ خُرِّنَا هُجَنَالُكُمْ خُرِّنَا هُجَنَيْكُكُ مَر בּׁוֹ הַאָּבוּ הַאָּבוּ הַבְּיוֹ בְּאָבוּ בַּלְ אֲבוּ מִיּטִב אָטַב וֹוֹ בַּאָפּוּ כִּלְ

ŁËL: هُمُّاتِ رَبِّمُم نَاثِثُ خِمْثُ لِهَدِّ لَهُمُّتِ لَمُحَدِّدُ خِمْثُ لِهُ خُمْدُ لِهُ خُمَادِ خَمْ الْمُحْدِدِ: ַניהוָה פַּקַר אָת־שָׂרֶה כַּאֲשֶׂר

נאָמִיב לֵיה יָת שְּׂרֶה אִּהְמִיה: וַיּלַּח אָבִימֶּלֶב צַאַן יּבְקָּר יּדְבַר אַבִּימֶלֶב עָאו וְתּוֹרִין

וּלְשָּׁבְׁע אַמַר הָא יָהַבִּית אָלֶף שולה ברקביו בעינף היבי

מָא דַאָּמַרְהָ אָמוּכְּהְהָ: ליוב ווט כַב בּמִּטוּב וֹמַב כַב באָלַטִית דְּבָּרְמִיךְ נְחָזִית ענא ליף בְּסוּת דִיקָר חֲלֶף فخمرا يخوا كياسيا بالا

וּאַמְבְתַיה וְאָקְרַוַהוּ: וֹנֵים אַבֹּימֶלְצַ וֹנִים אִשְּׁמִינִי וֹגּלִן אַבְוֹנִים בוֹנִ וֹאַסִּוּ

מַיסַק שָּׁרֶה אָתַּת אַבְּרֶהָם:

וֹנְיְ בְּׁכִּיְרְ יְּתְ מְּבְׁרְ בְּמָא בַּאֶּמֶר

Sarah his wife. unto Abraham, and restored him women-servants, and gave them oxen, and men-servants and And Abimelech took sheep and

pleaseth thee. land is before thee: dwell where it And Abimelech said: 'Behold, my

art righted.' with thee; and before all men thou a covering of the eyes to all that are pieces of silver; behold, it is for thee have given thy brother a thousand And unto Sarah he said: 'Behold, I

they bore children. wife, and his maid-servants; and and God healed Abimelech, and his And Abraham prayed unto God;

Abraham's wife. Abimelech, because of Sarah the wombs of the house of For the LORD had fast closed up all

unto Sarah as He had spoken. as He had said, and the LORD did And the Lord remembered Sarah

IXX

מבים אבי להיום משומט ונד ממקום למקום, וידעמי שאעבור במקום רשעים, ואומר לה זה מסדך וגוו: באשר החעו.

ַלְמְשְׁמִּוּ (ברמשׁיִם כו, ו), על משמו. וכן וְמְׁמֵר פַּרְעֹה לָבְגֵי יִשְׁרָמֵׁל (שמום יד, ג), כמו על בני ישרמל. פֶּן ימֹמְרוּ לִי מִשָּׁה בַּרְנָמְהוּ (מהלים קיט, קעו), יקעו לְּבְּלִי מוֹבֶל (מיוב לח, מא), יצאו וימעו לבקש אכלס: אמרי לי. עלי, וכן וַיִּשְׁמַלוּ שַׁנְשֵׁי שַּמֶּקוֹס מסמר מסו לשון סמעו, כל סגולָם ממקומו וסֿינו מיושב קרוי מועס, כמו וַפֵּלֶךְ וַבֵּּמַע (ברסשים כס, יד), פָּעִימִי כָּשֶׁה סוֹצֵד ַ קַרוֹשִׁיס, וכל לשון אֿלסיס לשון רביס, וכן וַיִּקַח פֿדוֹגַי יוֹשָף, פַּדוֹגַי סְפַדוֹגִי סָפַדוֹגִי סָפָבֶן, וכן בְּעָלָיו שָמוֹ, וְסִיעַד בְּבְּעָלָיו. ואֹס לשון רביס, ואל מממס כי בסרבס מקומום לשון אלסום ולשון מרום קרוי לשון רביס, שַׁשֶׁר סָלְכוּ שֱלֹסִיס, שֵׁלֹסִיס חַיִּיס, שֵׁלֹסִיס

(14) ויחן לאברהם. כדי שימפיים וימפלל עליו:

(פו) הנה ארצי לפניך. אבל פרעה אמר לו הגה אמקר קח גלך, לפי שנחנה, שהמולרים שמופי ומה:

המקרה פירשמי: כבוד על העינים שלי ששלמו בך, ובכל אשר אמך, ועל כן מרגומו וחזים יחיך ויח כל דעמך. ויש מדרש אגדה, אבל ישוב לשון דברים, ובלע"ו אשפורפי"ר. ואונקלום מרגם בפנים אמרים, ולשון המקרא כך הוא נופל על המרגום, הנה הוא לך כפוח של בל. ועס כל באי עולס: - וגבחח. יסא לך פממון פה להתובת, ולהראות דברים נפֶּרִים הללו, ולשון מוכמה בכל מקוס, ברור לאחר שנחעלל בה החוירה, עכשיו שהולרכחי לבובו ממון ולפייסך, יודעים יהיו שעל כרחי השיבוחיך, ועל ידי נס: ואח הממון והכבוד הוה לך כמות עינים: - לבל אשר אחך. יכמו עיניהם שלה יקילוך, שהילו השיבותיך ריקנית, יש להם לומר, (16) ולשרה אמר. הנימלך לכנודה, כדי לפייםה, הנה עשימי לך כנוד זה, נחחי ממון להחיך, שהמרם עליו החי הוה, הנה

(TI) וילדו. כמרגומו ואמרומו, נפתחו נקציסס וסוליאו, וסיא לידס שלסס:

(18) בעד כל רחם. כנגד כלפממ: על דבר שרה. עלפי דנורס של שרה:

%۲ٍٿ،□: לְּיְקְנְיֵנְיִ לְמִּיְמֵּׁדְ אֲשֶׁרְ דְבֶּרְ אִתְּוֹ לְאַבְרָהָם בַּר לְפִיבְתּוֹהִי رَفِتَالِ رَفِكُلِ هُٰٰٰتُنَا ذُهُٰٰ خُلُالُا قَلَ لَمْنَامُ الْمَالِيَةِ الْمَالِيَةِ الْمَالِيَةِ الْمَالِيةِ

לְּוֹמִלֹא בַמּלָיל יְםִיה יְיִי:

to him. set time of which God had spoken Abraham a son in his old age, at the And Sarah conceived, and bore

שְּׁבֶּה יַצְּהְהַל: וַיַּקְלְא אַבְרְדְהַם אֵת־שֶׁם־בְּנָוֹ יַקְרָא אַבְרָהָם יָת שׁוֹם בְּרֵיה

אַשֶּׁרְ־יִּלְיְּהִ-לָּוֹּ דְּאִּחִילִידִּ לֵּיה דִּילֵידַת לֵיה ק:

בּן שְׁמִנְת נְמִים כַּאַמֶּר צְּנְה אָתוֹי בָּר הְמָנִיִא יוֹמִין בְּמָא דְפַּקּיר , וַנְטְל אַבְרָהָם אָת יִצְחָק בְּנֹוֹ וּנְיֵר אַבְרָהָם יָת יִצְחָק בְּרִיהּ - ביייייי

ממיםי וַאַבְרָהָם בָּן־מְאַת שְׁנָה בְּהְנָלֶד וִאַבְרָהָם בַּר מְאָה שְׁנִין כַּד ڲڔ۩ڹڡ؞

לו אָת יִצְקַק בְּנְוֹ:

אָטִיִלְיִר לֵיה יָת יַצְּחָק בְּרֵיה:

° וַתַּאִמֶּר שְּׂרָה צְּחֶל עֲשִׁה לֵי וַאֲמַרַה שָּׁרָה חָדְוָא צַּבָּר לִי יִי

اللَّاحِينَاتِ خُرِ ـ لَهِرَامَ اللَّهُ لَاحًا حَرِيْ . ﴿ خُرِيْ لِيهُمْمَ نَاتِدَ خُرِيْ

ביניקה בנים שְּׁרָה בִּי־יִלְדְהִיּ ַ וַהַאָמֶר מָי מִלֵּלִ לְאַבְרְהְׂם

بُلتٰرہٰا 上浴びし

בּלנון מֻּבַבר אָבר וֹבְיבונו בַּב

נוּלְבַּעְ נַיּבְּעָׁרְ נִיּלְּמָּעְ נַיְּמְׁמְ יָּבְּלָא בִּבְּלָא וֹאִטְּנִוֹסִילְ נִהְּבָּב

And the child grew, and was

give children suck? for I have borne

unto Abraham, that Sarah should And she said: 'Who would have said

To trucosa no Agual liw Atered laughter for me; every one that

And Sarah said: 'God hath made

old, when his son Isaac was born

God had commanded him.

And Abraham was a hundred years

Isaac when he was eight days old, as

And Abraham circumcised his son

whom Sarah bore to him, Isaac. his son that was born unto him,

And Abraham called the name of

unto him.

... a son in his old age.

אַבְרָהָם מִשְׁמָּה גַּדְוֹלְ בְּיִוֹם אַבְּרָהָם מָשְׁהָּיָא רַבָּא בְּיוֹמָא

ַבִּילְתֵּלְ אָנַרַ<u>יִּ</u>גְּנַבְיּ

weaned. great feast on the day that Isaac was weaned. And Abraham made a

וגו', דבור, סְיָס דְּבַּר ס' פֶּל פַּבְּרֶס, בּברים בין סבמריס, ושס נאמר לֹה יירָשֶׁך זֶס וגו', וסביא סיורש משרס: 👚 ויעש ד׳ לשרדו באשר אמר. בסריון: 🗆 באשר דבר .בלידס, וסיכן סיא אמירס וסיכן סוא דצור, אמירה וַיֹּאמֶר אֱלֹסִיס אֲבֶל שֶׁרֶס אָשֶׁקָּ שנאמר וימפלל וגו'וסמיך ליס וס'פקד את שרה, שפקדס כבר קודס שריפא אם אבימלך (בבא קמא לב.): פקד את שרה (1) והי פקד אח שרה וגרי. ממך פרשס זו, ללמדך שכל סמנקש רחמיס על חנירו וסום לריך לחומו דבר, סום נענס חחלס,

באטטסיל יצקק:

סול, וכ' ממל לומכ לשבעה מדשים: למועד אשר דבר אחו. דמליל ימיה, לת המועד לשכ דבר וקבע כשלמכ לו לַמּוֹעֶד (2) למועד אשר דבר אחו. כי יידן ורבי ממל, רבי יידן לומר מלמד שנולד למי מדשים, שלל ילמרו מבימו של לבימלך כאשר דבר. למנרסס:

בומט לו: אַשׁוּב אֵלֶיְךְ, שׁרִש לו שַרִישִּׁה בּכוּחל, ואַמר לו, כשחגיע חמה לשרישה זו בשנה האחרת חלד: – ליקניו. – היה זיו איקונין שלו

עמס, ורב שחוק סיס בעולם: (6) יצחק לי. ישמת עלי. ומדרש אגדה, הרבה עקרות נפקדו עמה, הרבה תולים נתרפאו צו ציום, הרבה תפלות נענו

לפוף מאס לאברסס: היניקה בנים שרה. ומסו בניס לצון רביס, ביוס סמשמס סביאו סשרום בניסן עמסן, וסיניקס סוא (וכמס סוא גדול) שומר סבטחחו, סקב"ס מבטיח ועושס: מלל. שינס סכחוב ולא אמר דבר, גימטריא שלו ק', כלומר (ד) מי מלל לאברהם. לשון שנמומשינות, כמו מִי פְעַלוְעָשְׁס (ישעיס מח, ד), מִי בְּרָחׁ הֵבֶּה (שס מ, כו), רחו מס סוח, ומי

64

(8) ויגמל. למוף כ"ד מודש (גימין עס:): משתה גדול. שסיו שם גדולי סדור, (פ"ר נג, י) שם ועבר וחבימלך: מומס, שסיו מומרות למ ילדם שרה, מלמ מסופי הבימה מן השוק:

正は去こい אָּטַ־בָּּן הְגָּרַ נְחַזָּטַ שְׂרָה لبتي

לְאַבְרַבְים מִּגַּעֵים:

نېپار: בּן בַּאָמָב בַּנָאָנ מִם בּנֹי, מִם - "נְנַטְ בַּנַ אַמֶּטָאַ בַּנָאַ מָם בַּנָּי עּוֹאָט נֹאָט בּׁלֹנִי בַּי לַאָּ וּוֹבַתְּ אַמִּטֹּא טִבָּא וֹנִט בָּבַעּ אַבוּ לָאַ נתאמר לאַבְרָהָם גָּרָשׁ הָאָמָר נַאַמּרַת

אַבְרָהָהַם עַל אוֹדָת בְּנְוֹי נג¹בת עובבר מאָ*ב*

בְּיִצְּחָׁל יִפְּרֵא לְבַּ זְּרַע: אַבְּיִבְּ מְּבִּׁי מְּבִּׁי מְּבִּׁי מְּבִּי מְּבִּי מְבִּי בְּיִבְּטִׁ יִיִּטְּׁי בְּיִבְּיִ لْمَرْ لِمُكْتِلَكُ حَرِي لَكُمُّكُ لَا يُعَمَّلُ حَرِي لِمُنْتِكَ خُلِكُ مُثِنَا كَحَرْدٍ אַכְ_וֹבֹת בֹּמֹנֹיְנוּ מַכְ_וַזֹּמַנ בֹמֹנוֹנ מַכְ מּנִכְימֹא וֹמֹכְ אַמִּטֹנוֹנ رَبِهِمُاتِ هُمْ بِنَاتِ هُمْ لِهُدُلُيْنِ يَهُمَاتُ لِنَا فَهُدُلُيْنَا فَهُمْ يَتُهُمُ

בָּי זַרְעָּרָ הָיִאָּ: וֹלִם אֵטַ_בּלֹן בַיֹאַמֹּנִי לַנְיָּנְ אַמְּנִמֹּנִי נֹאַלֵּ זֹטַ בּּרְ אַמְּטֹאַ לַמְּמֵּאַ

בְאָר שֶׁבַע: וְיִשְׁלְטִירִ וַמַּלְבְּרְ וַמְּתִעִּהְ בְּמִּרְבָּר רְבָּיָנְאִ וְשִּׁלְּחַהְ וַאָּזַלְתְ וּמְעָּת הְגְּר ְשָּׁם עַל־שִׁכְמָה וְאָה־תַיֶּלֶר וִיחִב לְחָנָר ְשִׁוּי עַל כַּחָפָּה וְיָה +י לֶּטְטַם וְהַמָּת מִּיִם וּיִתֵּן אֵלְ- וּנְסִיב לָחָמָא וְרוּקְבָּא דְעַיָּא المَمْوَّاتُ مَكَدُلُكُمُ الصَّحِكُالِ لَلْظُلِالِ لَمُطْلِينَ مَكْدُلُكُم خَمْفُلُم

🌣 🗓 تَوْمَ اللَّهُ اللَّ ײַ װּבְּלִוּ הַמַּוֹם מִן־הַהֵּמָה וַתַּשְּׁבֵּןדִּ

אַבְרְהָם עַל עֵיסַק בְּרִיה: בּהונוֹ ובֹאות פֹטׁוֹמֹא כַטַבּא בֹהונוּ

אַמּוּיניה אָרִי בְּרָךְ הוֹא:

בְּמָלְבַר בָּאָר שֶׁבַע:

٧٠٩٠: יובמט זט בבוא טטוט טב מו תוא מו עולפא

> unto Abraham, making sport. Egyptian, whom she had borne And Sarah saw the son of Hagar the

with Isaac. shall not be heir with my son, even son; for the son of this bondwoman Cast out this bondwoman and her Wherefore she said unto Abraham:

Abraham's sight on account of his And the thing was very grievous in

called to thee. voice; for in Isaac shall seed be saith unto thee, hearken unto her thy bondwoman; in all that Sarah because of the lad, and because of it not be grievous in thy sight And God said unto Abraham: 'Let

because he is thy seed.' bondwoman will I make a nation, And also of the son of the

wilderness of Beer-sheba. and she departed, and strayed in the and the child, and sent her away; Hagar, putting it on her shoulder, bottle of water, and gave it unto morning, and took bread and a And Abraham arose up early in the

one of the shrubs. spent, and she cast the child under And the water in the bottle was

Sτ

- (10) עם בני עם יצחק. מכיון שסים בני, לפילו לס לינו סגון כילחק, לו סגון כילחק, לפילו לס לינו בני, לין זס כדלי לשמו ויורס בו מליס, כמס דפֿת פֿתקלַ בְּעַ בַּירֶ בַ יַּהְיַ וְּקִים וּגוי, ופֿתר בַּלָפֿ מָשַׁבַּק פָּנִי (משלי כו, ימ־יע): לה יירש כן ההמה עם בני, המה למד שהיה מריב עם ילחק על הירושה, והמר, הני בכור ונועל פי שנים, ויולהים בשדה ונועל דבר אחר לשון רליחה, כמה דחימא נקומו גַא הַנְּעָרִים וִישְׁמַקוּ לְפָנֵינוּ וגו' (שמואל־ב ב, יג): עם בני וגו׳ מחשובת שרה כי (9) מצחק. לשון עבודת אלילים, כמו שנאמר וַיֶּקְמוּ לְצַמֵּק (שמוח לב, ו). דבר אחר לשון גילוי עריוח, כמה דחימא לְצַמֵּק בִּי.
- (II) על אודוח בנו. על ששמע שילה למרנות רעה. ופשומו, על שהימרת לו לשלמו (דנרים רנה ד, ס): לירש עמו, קל ומומר עס בני עס ילמק ששמיקן בו (ב"ר נג, יא):
- (21) שמע בקלה. (בקול רוח הקרש שבה), למדנו שהיה אברהם מפל לשרה בנביאות:
- שסכניםם בו שרס עין רעס, ואחומו חמס (ב"ר נג, יג), ולא יכול לילך ברגליו: וחלך וחחע. חורס לגלולי בים אבים: (14) לחם וחמת מים. ולה כמף ווסב, לפי שהיה שונהו על שילה למרבות רעה: ואת הילד. הף הילד שֶׂם על שכמה,
- (15) ויכלו המים. לפי שדרך מולים לשמות הרבה (נ"ר שם):

נַיּמְאָא אָרַ־לִלְדִּ נַמִּבְרָ: אַבאַר בְּמִית הַיָּגֶל וַ הַמַּשֶׁב מִנָּגָר ⁶¹ בְּמְטַּחֲוֵי בֶּשֶׁת בָּי אֱמְרֶׁה צַּלְ־

בַּאַמֶר הוא־שָם: שְׁמָע אֱלְהָים אֶלְ־קִּוֹלְ תַנַּעַר שְׁמִישִּ קַרָם יִיָּ קַלִיה דְּרָבָיִא מַּעַבְלֵּבְ עַלְינָ אַקְעַינֵינְאָי בֶּיִבְ לְנִבְּ עַלָּבְ עַּנְעָ עַנְּעָבְינִ בְּנִירִ מִּוֹ בַיִּמְּמְנִם נֹנְאָמֶב בְנִי בְּנִינָר מִוּ מִּמִּגֹּאִ נֹאַמָּב בִייַ מִּאַ ַ וּוֹלֹבֹאַ מַלְאָּב אֵּבְנֻוֹם ו אָבְ בַּבֹבֹּוֹא וּלֹבֹא מַלְאָּבֹא בּוֹל ניְּשְׁמָּלֵתְ אֶּבְעִים אֶנר קּוֹבְ עַנְּּמָר וְשִׁמִּתְ פְּדָר וֹיִ יְנִי קְּלִיה

אַשִׁגַּבּוּ: الأن ثلك فر قر خُرْدِر الأكباح أن أكاك قرب لأكار خُمَا هَادُر לומו הָאָּו אָטַ עַזָּהַר וְעַנִוֹוֹלֵן לוּמִו חִוּלָן זָׁטַ נִבְּיֹא וֹאַנִלוֹפֹּוּ

בַבַבַּבַ בַּנַבַ ּאָב מִוֹם וַשְּׁבֵב וַשִּׁמִב אַ אָעַרַ װְפְּקָּח אֱלְהִים אֶת־עֵינֶיהְ וַהָּהָא

נישׁב בַּמִּלְבָּר נִיָּהִי רַבָּה קשָׁת: °° וֹנְתַּׁי אֶלְתַנִים אָת תַּנְּעָר וַיִּנְדְּלָ

هَوْرِ هُهُكِ مُهُدُاءً مَمُدُاءً - ﴿ وَ ﴾ هُوْرٍ هُمُّ اللهِ هُوْرٍ هُمُ اللهِ هُوْرِ مُمْدُانًا وَ أَنْ יי וֹאֶת דֹמֹוֹדָר פֹּאנוֹן וֹטֹפֹטוַ לָוָ

> וֹאֲבׁוּמִּט וֹט לַלִּצִּ וּבַבְּטִי: אַמַרָת לַא אָחָזֵי בָמוֹהַיה אַבווען פֿמגיב פֿעַהָּטֹא אָבוּ رشَرُةٍ رَشِهِد كِنَّه فِيْنِه بَهِيمَ نِهِيَكُم رِبُونِهِم كُمِّ فِهِدِيرًا

מֹגֹא וֹאַהֵּלוּאִני זֹנו בַבְּוֹא: בְּמִגֹא נְאָנַכְט וּמִבְט זִט בוּצִלּבָא וּעְלָא גֹוֹ נִשׁ מִגוֹנִא נִנֹוֹנִש בּגנֹא

וֹבְוֹנִר בְבֵי קַשְּׁנִאַ: בְּבְבֹּגֹא יַנְבְלָא וֹנִטִּיִרְ בַּמָּבִבָּנֹא וְנַוֹנִי מִימְרָא דַּיִי בַּסַעַּדִיה

מֹאַבֹּתֹא בַּמֹאַבוֹם: ונסובת לוה אמוה אחתא ĿĠĸĹĮ **EULELX**

> and lifted up her voice, and wept. child.' And she sat over against him, me not look upon the death of the it were a bow-shot; for she said: 'Let over against him a good way off, as And she went, and sat her down

and the angel of God called to And God heard the voice of the lad;

of the lad where he is. not; for God hath heard the voice her: 'What aileth thee, Hagar? fear Hagar out of heaven, and said unto

saw a well of water; and she went, And God opened her eyes, and she

fast by thy hand; for I will make

Arise, lift up the lad, and hold him

grew; and he dwelt in the And God was with the lad, and he

and gave the lad drink. and filled the bottle with water,

him a great nation.'

wilderness, and became an archer.

wife out of the land of Egypt. Paran; and his mother took him a And he dwelt in the wilderness of

17

ו), מגורמ קלס: וחשב מנגד. כיון שקרג למומ, סומיפס לסמרמק: מגורמ וְבְּיִנְמִם שַׁזְּמַמ יְבּיּדְבַי לְמָלְבַיִים לְמָבָּׁם (ישעיה ימו, יו), ומגורמ יַלְבּוּ וְנִיישוּ בַּשָּׁבּוֹר (מסלים קו, כו), וכן קַנְּי לֶבֶן (שס סה, שהזרע יורה כחץ. ואס מאמר היה לו לכמוב כממחי קשם, משפט הוי"ו ליכנם לכאן כמו בְּמַבֶּנִי שַּׁמֶלַע (שיר השירים ב, יד), (16) מנגד. מרמוק: - במטחוי קשח. כשמי מימות (ג"ר שם), וסוא לשון יריית מן, צלשון משנה שהשית באשמו, על שם

כסבורים ישראל שמלאים מים, וכשמכניםו למוך פיו ופוחחו, הרוח נכנם בגופו ומם: שנאמר אַרְמוֹמ דְּדְנִיס (שס), אל מקרי דודניס, אלא דודיס, ואלו יולאיס לקראמס ומביאין להס בשר ודג מלוח, ונודוח נפוחיס, כשסיו מוליכין אוחס אלל ערבייס, סיו ישראל אומריס לעַבָּאֹיס, בבקשה מכס, הוליכונו אלל בני דודנו ישמעאל וירחמו עלינו, וסיכן המים אם ישראל בלמא, כשהגלם נבוכדולר, שואמר משא צַּעְרֶבּ וגוי לְקְרַאֹם לָמֵא הַמָּיי מָיָם וגוי (ישעיה כא, יג־יד), לו לדיק, (ר"ל בעניץ וה שאינו ראוי לעונש מימה בלמא ודו"ק). אמר להם, לפי מעשיו של עכשיו אני דנו, וזהו באשר הוא שם, רבונו של עולס, מי שעתיד ורעו להמית בניך בלמא אחד מעלה לו באר, והוא משיבס, עכשיו מה הוא, לדיק או רשע, אמרו שם. לפי מעשים שקוא עושה עכשיו הוא נדון, ולא לפי מה שהוא עתיד לעשות, לפי שהיו מלאכי השרת מקערגים ואומרים, (פו) אח קול הנער. מכאן שיפה מפלת המולה ממפלת אמרים עליו, והיא קודמת להמקבל (ב"ר נג, יד): באשר הוא

(12) מארץ מצרים. ממקוס גדוליה, שנאמר וֶלָפּ שָׁפְּמָה מִלְּרִים וגו', היינו דאמרי אינשי, זרוק חוערא לאוירא אעיקריה במדבר ומלקעם את העוברים, הוא שנאמר יָדוֹ צַפֹּל וגוי: (02) רובה קשה. יורס מלים נקשמ: קשה. על שם סלומנות, כמו ממר, גמל, לייד, לפיכך סשי"ן מודגשת. סים יושב

18

برقة چرخ يخهد يورد برهد: אָב_אַּבְרַנִים כאַמָּר אָבְיַנִים ופֿיכל שַר־צָּבַאָּוֹ ĽĻίΧ

ילְנֹבֹינִ כַּנִוֹפֹנ אָמֶּב ַמֹּמִנִי. ta İţı Xa-q\q\q\ ¿, ¡¿tit, וַעַּמָּר הַשְּּבָעָר לֵי בָאלֹהִים

÷ וֹגְאָמֶׁרְ אַבְּׁבְׁבְּׁם אָנָכֵּג אָמֶּבֶׁהֹ: 월액 다 된다 유다:

וְּעוּכָת אַבְּרָתָם אָת־אָבוּמָלֶב וֹאִנִכּח אַבְּרָתָם יָת אַבִּימֶלֶב

לולו מבדו אבומלב: מַלְאַרוֹתְ בְּאָר הַמַּוֹם אָמֶה על עניסָל בּירָא דָעִיָּא דַאָנָסוּ

הַּמְמֹמֹמִי בֹּלְשָׁוּ בַּיִּוֹם: לא הוניה לי וגם אַנכָי לא אַיִּ לְאַ חַנִּיִה לִי וִאַרְ אַנָאַ לְאַ مِ مُشِد אُن لِنَا لِيُلَا لِيْكِ لِالْمَا لِمُنْ لِي مَنْ فِي ثُمُ لِمَا لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِلَّهِ لِللَّهِ الْمُنْ וּוֹאָמִר אַׁדֹּימָבְנַ לַאְ זֹבְהֹטִי מָן וֹאַמִר אַדִּוֹמַבְנַ לָא וֹבֹהִינִ מָאַן

آذ**خٰل**ٰكٰذ ניפֿע אַבְּבְבְּטִם צַּאָן יּבְּקָר נִימֵן יּדְבָר אַבְּבָהָם מָאן וְתֹּיִרִין

ځلالا: מְנֵיהַ הַנְיַב

\$\$ ניצַר אַבְרְהָם אָת־שֶׁבַע כִּבְשָׂת נִאָּקִים אַבְּרָהָם יָת שְׁבַע

מָר הַנְּה שֶׁבַע כְּבְשׁתֹ הָאֵבֶלה מָא אִנִין שְׁבַע חוּרְפָּן אִבִּין رَنْهِمُ لَا يُحْدَمُكُ لِا يُخِيَّدُكُنُ لِهُمَا يُحْدَمُكُ لِهَجْدُلُكُ لَا يُعْدَلُكُ لِمُخْدُلُكُ لِمُخْدُلُكُ لِمُخْدُلِكُ لِمُخْدُلُكُ لِمُخْدُلُكُ لِمُخْدُلُكُ لِمُخْدُلِكُ لِمُحْدُلِكُ لِمُخْدُلِكُ لِمُحْدُلِكُ لِمُخْدُلِكُ لِمُخْدُلِكُ لِمُخْدُلِكُ لِمُحْدُلِكُ لِمُعْدُلِكُ لِمُخْدُلِكُ لِمُحْدُلِكُ لِمُعْدُلِكُ لِمُعْدُلِكُ لِمُعْدُلِكُ لِمُعْدُلِكُ لِلْكُولِ لِمُخْدُلِكُ لِمُعْدُلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعْدُلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعْدُلِكُ لِمُعْدُلِكُ لِمُعْدُلِكُ لِمُعْدُلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعْدُلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمِنْ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعْدُلِكُ لِمِنْ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمِنْ لِمِنْ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمُعِلِكُ لِمِنْ لِمُعِلِكُ لِمِنْ لِمُعِلِكُ لِمِنْ لِمُعِلِكُ لِمِنْ لِ

אַמָּר הַצַּבְהָ לְבַּבְּנְה:

تعبا زحدثا:

לַסְהְּבַבְ בַּאָטַ הְבִיגַ: לְאַּבְׁנִים לְמִימָּר מִימָּנָא צַּיִּיִ אָבומֶלְנִ וּפִּיכֹל רַב חֵילֵיה נְּאָמֶּע נִנֵּינִע בַּאַנִּאָ עַענאַ נַאָּמָע

רְאָטוֹתַבְתָּ בַּה: ממש שמלבוע ממו נמם אבמא וּלַבֿר בָּרִי כְּמִיבוּהָא דַּעְּבַרִית עלא בלא שהפר לו וללבו וכהן שוום לו במומרא דון

וֹאַמֹּב אַבֹּבוֹבִם אָנֹא אַלוּיִם:

מּבְדֵי אֲבִימֶלֶב:

הְּמִמֹּתִים אֶּלְבִיוֹ וִימָא בּיוֹ:

שַּבוּגעון בַּיִם: ZÄĊĸĊĊĿ

חורְפָּן דְּעָאוֹ בִּלְחוֹדֵיהוֹן:

בּאַבׁיִמְטָא בַּלְחוֹדִיחוֹן:

in all that thou doest. Abraham, saying: 'God is with thee captain of his host spoke unto that Abimelech and Phicol the And it came to pass at that time,

thou hast sojourned.' unto me, and to the land wherein have done unto thee, thou shalt do according to the kindness that I nor with my son's son; but falsely with me, nor with my son, by God that thou wilt not deal Now therefore swear unto me here

because of the well of water, which And Abraham reproved Abimelech And Abraham said: 'I will swear.'

And Abimelech said: 'I know not taken away. Abimelech's servants had violently

heard I of it, but to-day.' didst thou tell me, neither yet who hath done this thing; neither

and they two made a covenant. and gave them unto Abimelech; And Abraham took sheep and oxen,

of the flock by themselves. And Abraham set seven ewe-lambs

ewe-lambs which thou hast set by And Abimelech said unto

67

Lτ

97

77

themselves? Abraham: 'What mean these seven

(22) אלהים עמך. לפי שראו שילא משכונת סדוס לשלוס, ועס המלכים נלחס ונפלו בידו, ונפקדה אשתו לוקוניו: वेवरः

¿ạç،ţ (٤"٢ (٢, ٤): (८७) (33) ולניני ולנכדי. עד כאן רחמי האב על הכן: בחסד אשר עשיחי עמך חעשה עמדי. שאמרחי לך הגה אַרֶּלי

(25) והוכח. נמובַמ עמו על כך:

וֹגֶאָמֶׁר כֿו אָטַ אָוֹבֹּה כֹּבֹמֵט וֹאָמָר אָבוּ נִט חָבֹה שוּנִבּלֹן

שניעי יט	וִיָהִי צַּחַר תַדְּבָרֵים הָצֵּלֶה וְהָצֵּלֹהִים נְפָּה צָּת־צַּבְרָהָם	נַסְּרְ יְּתְ אַבְּרְהְם וַאֲמֶר לֵיה הַהְנְה בְּתַר פְּהָנְמֵיָא הָאָלֵין וִייָּ	And it came to pass after these things, that God did prove Abraham, and said unto him:	IIXX
\$ \$	نظره ترجرت و الشاء فرية فرية فرية فرية فرية فرية في الشاء المستقدمة المستقدمة المستقدمة المستقدمة المستقدمة الم	פֿלְמִּׁטְאַנ תְמֵּנוֹ סַנְּאָנוֹ: נְאָטַוְטִד אַּבְרָטִם בַּאָּרַמ	And Abraham sojourned in the land of the Philistines many days.	≯ €
88	מְּם בֹּמִּם גְׁנִינְיִנ אָלְ מִנִלְם: נּיּמָּמ אָמָּלְ בִּבְאָר מֻּבָּמ נַּיָּלֵבָאַ	שַּׁמֵּן בַּהְּמָא גַּיִי אֶלְה מָּלְמָא: װְצָּב נִצְּבָּא בִּבְאָר שְּׁבַע נְצָּלְה	And Abraham planted a tamatisk-tree in Beet-sheba, and called there on the name of the LORD, the Everlasting God.	EE
35	פֿלְמָּטִּׁנִם: מְּרַ-גִּּבְאָנִ נִּיְמֶּבִּנִ אָּלְ-אָבָוּ נִיּלִם אָבִימָּלְנִּ יִפִּּכִּלְ נִיּבְרָתִּי בִּרָיִּתִּ	וְמְבוּ לְאֶבׁע פְּלְמֶּהְאֵּנִ: אֲבִימֶלְנְּ וּפִּיכִלְ רַב חֵילִיה וּגְזִרוּ קְנָם בְּבָאֵר שֶׁבַע וְקָם	So they made a covenant at Beet-sheba; and Abimelech rose up, and Phicol the captain of his host, and they returned into the land of the Philistines.	2 £
τξ	שָׁבַע בֵּי שֶׁם נִשְׁבָּעִי שִׁנִיהָם: עַל־בַּוּ קְּבָּא לַפְּקוֹם הַהָּוּא בְּצֵּר	מַרְנֵיהוֹן: בְּאֵר שְׁבָע אֲבֵי תַּמָּן קַיִּימוּ מַלְ בַּן קְּבָא לְאַתְּבָא תַהוּא	Wherefore that place was called Beet-sheba; because there they swore both of them.	τ£
30	תַּקַּה מִיָּּדִי בַּעֲבִּרִּרׁ מָהִיָּהֹ־פֵּי לְעֵּבְה בִּי חָפַּרְתִּי אָת־הַבְּאֵר הַזְּאִתּ:	בְיבְוּ: לְסְבֵּיג אָב, בִּפּב, הַ יִּטְ בָּיבָא הַפְבָּיג מִן וֹב, בִּבִיגְ בִּנִים, לִ	ewe-lambs shalt thou take of my hand, that it may be a witness unto me, that I have digged this well.'	30

שליה רושי אבימלך, ואומרים אנחנו חפרנוה, אמרו ביניהם, כל מי שיחראה על הבאר ויעלו המים לקראחו, שלו הוא, ועלו (35) בעבור חהיה לי. ואמ: לערה. לעון עדומ של נקנס, כמון עַנְס סַמַנְּבֶס: כי חפרתי אח הבאר. מריניס סיו

'Abraham'; and he said: 'Here am I.'

And he said: 'Verily, these seven

וּגַאמֶּר אַלְוּו אַלְוּבוֹים וּגַאמֶר אַלִּבוֹים וֹאַמָּר יַאַנֹּא:

ĽËĊι:

שלמר וסיס סעולם אכלמס (קועס י:): הקב"ה אלוה לכל העולס, לאחר שאוכלים ושוחים, אמר להם ברכו למי שאכלחם משלו, סבורים אתם שמשל, אכלחם, משל מי ומלינו לשון נמיעה באהלים, שנאמר וְיַשַּׁע מְבֶּלֵי מַפַּדְנוֹ (דניאל יא, מה): ויקרא שם וגרי. על ידי אומו משל, נקרא שמו בנר (33) אשר. רב ושמואל, חד אמר פרדם להביא ממנו פירום לאורחים בסעודה, וחד אמר פונדק לאכמיא ובו כל מיני פירום. לקרמת מברהם:

שנויה בקדר עולם (פ"א): . הינס ימיריס יומר משנה, הרי כ"ו שנה, מיד ילא משס וחור לחצרון, ואוחה שנה קדמה לפני עקידמו של ילחק י"ב שניס. רך מרובים על הראשונים, ולא בא הכמוב לפחום אלא לפרש, ואם היו מרובים עליהם שחי שנים או יומר היה מפרשם, ועל כרחך לוט, ובא לארץ פלשמים, ובן ל"ט שנה היה, שהרי בשלישי למילמו באו אללו המלאכים, הרי כ"ה שנה, וכאן כמיב ימים רבים, מידויַלף לְמַשְּׁשְׁי עדויַבֿאַווַשָּׁב בְּּהַלֵּי שַּׁמְבַי בְּשָׁבְּיוֹ מְתַּבְהַ בְּּהָבְיוֹ, ושס ישל על של מלדס, מידובין השל הידיביא של שנחתר ויַשְׁבֹר שַׁבְּרֶם, ויַשְׁמִּק מִשְׁם, וַיְהִי בְשָׁבְּרָם מִבְּרַיִם נִהְעַרִים לה עשה חלה שלחי פרעה, . אומס שנס זַיְּבֶּל וַיֶּשֶׁב בְּשַׁלְוֹנִי עַמְבַאֹ שלא מלינו קודס לכן שנמי של של, שבכל מקומומיו סיס כאורמ, מונס ונומע וסולך, (48) ימים רבים. מרוזים על של מברון, במברון עשם כ"ם שום, וכמן כ"ו (ב"ר וד, ו), שסרי בן ע"ם שום סים בנמתו מתרן,

שעשה אברהם לא הקריב לפניך פר אחד או איל אחד, אמר לו, כלום עשה אלא בשביל בנו, אילו הייחי אומר לו וְבַּח אומו לפני, אחר הדברים האלה. יש מרצומינו לומריס (פנסדרין פע:) לחר דברים האלה. יש מרצומינו לומריס (פנסדרין פע:) לחר דברים האלה.

ثَانَانِات لَا يُلاَدُ الْأَرْاتِ الْأَرْاتِ الْأَرْاتِ الْأَرْاتِ الْأَرْاتِ الْأَرْاتِ الْأَرْاتِ الْأَرْاتِ וְהַמְּכִּיה שָּׁם לְעִּלָּה עָּלִ אַהָּר יְחִירְךְּ אֲשֶׁרֹאְחַלְהַםְ אֶתֹּינְצְחְל וַיְּאָמֶר קַּוֹדְנָאַ אָת־בָּנִלְּ אָת־

אַ*אָּ*מֶר־אֶמֶר־לְוֹ הַאֶּלְהַים: קבְע וּלֵבֹם וּכְבֹּשׁ אָבְעַבַּמֹּטִים אַשָּוּ וֹאֵט וֹגֹּטַׁל כֹּוֹיָ וֹנֹבַפֿת הַּגָּוֹ נּ אָת־חֲמֹרוֹ וַיִּקְּח אָת־שְׁנֵי נְעְּרְיוֹ ווֹאַכָּם אַבֹבֹבְטָם בּדַעָּב ווּטִבָּאַ

تائاك: מָּטַ מִּלֵּנֵוּ נְנְּנֵׁאַ מָּטַ עַמָּׁלִנִם حَزْنَا لَاشِرْنَةِ، لَاشِهُ هَٰٰٰذِٰلِيَا

וֹלְמִּוּבֹע אָבִוכִּם: لْلَاؤَمْكِ تَرْكُنُكُ مَكِ خُبِكُ لَأَشُفَلَلُكُ لَهُٰتُمُ لَمَدَرِّبُمُمُ نُنْشُمْهُ مَكِ خُمُ ַ לְכֵּם פַּעַ מְּםַ עַּעַמְנָע נַאָּנָר אִנִריכוּ לְכוּן הָכָא עִם חַמֶּרָא וַנְּאָמֶר אַבְרָדְם אָבְרַנְמְּבְיוּ שָׁבוּ וַאֲמֵר אַבְרָהָם לְמּנּלֵימוֹהִי

שְּׁנֵיהֶם יַּהְדְּיִי: אָטַ עִּאָת וֹאָטַ עַוֹּמָאַבְּיָלָנִי וֹיּלְכִיּ ، رَزْشِם مَح ـ نَمُنَاكَ خَرِبَ رَبَطَ لَا خُنْهِا لَمِن مَح نَمُنَاكَ خَدَيْكَ لَأَوْرَدَ וּיִּפְּׁח אַבְּרֶדְהָם אֶת־עַּצְּיַ, הַעַּלְּה וּנְסִיב אַבְרָהָם יָה אָעִי דַּעֵּלְהָא

> על חַד מון מורַיָּא דָּאָימָר לַדְּ: נאַסטלבי לבני פַּעָּן לַגַּלָבָא נֹאִנוֹגַ לַבַּ לַאָּבֹת פּוּלַטַוֹא וֹאַמֹּג צַבֿר כֹּגֹּן זִט כֹּנִצִּ זָט

> לַהְּלָטֹא וֹלַם וֹאָוֹלָ לָאִטֹרָא וֹזְבֵיז נְתְּ חֲמָבֵיה וּדְבָר נִת נאַלבּים אַבְרָדָם בַּצַפָּרָא

> נות הנוניו נובוא לת אַנוּרָא בְּיוֹמָא מַלִימָאָר וּזְּקָר אַבְרָהָם

ונסגיד ונתוב לנקכין:

נאַזַלוּ מַרְנִיהוֹן כַּחָדָא: בּנדנה וָת אָנשְׁמָא וָנָת סַבּּנגָא

> the mountains which I will tell thee To ano noqu gairafto-inrud s rot land of Moriah; and offer him there even Isaac, and get thee into the thine only son, whom thou lovest, And He said: 'Take now thy son,

had told him. went unto the place of which God burnt-offering, and rose up, and cleaved the wood for the him, and Isaac his son; and he took two of his young men with morning, and saddled his ass, and And Abraham rose early in the

his eyes, and saw the place afar off. On the third day Abraham lifted up

back to you. and we will worship, and come and I and the lad will go yonder; men: 'Abide ye here with the ass, And Abraham said unto his young

they went both of them together. hand the fire and the knife; and Isaac his son; and he took in his the burnt-offering, and laid it upon And Abraham took the wood of

סום, ולשון זימון: . אחד אחס מיראני, אילו אמר לי סקב"ס ובח עלמך לפני, לא סייםי מעכב: - הגני. - כך סיא ענייחס של חסידים, לשון ענוס לא סיס מעכב. ויש אומריס אחר דבריו של ישמעאל, שסיס מחפאר על ינחק שמל בן י"ג שנס ולא מיחס, אמר לו ינחק באבר

١٠٢ ז حد، ל صحدا م عدد (، ردا فر چ فِچ ل فَعْد فَدِفَ (دد طعره ، در 6) ، ردا د ١٠١٠ برا چ فرد فره فرد فره (١٠١٠ در ٤): עולס, ומשסעלסו, אמר לו סורידסו: אחד ההרים. סקצ"ס ממסא סלדיקיס (פ"א משסא ללדיקיס) ואחר כך מגלס לסס, בו מור נרד ושאר בשמים: והעלהו. לא אמר לו שממסו, לפי שלא סיס מפך סקדוש ב"ס לשממו, אלא לסעלסו לסר לעשומו . בִּיכוּשְׁלַנִיס בְּסַר סַמּוֹרָיֶס. ורבומינו פּירשו, על שס שמשס סוראס יונאס לישראל. ואונקלום מרגומו על שס עבודת סקמרת, שיש עליו אם סמלוס, ולימן לו שכר על כל דבור ודבור: ארץ המוריה. ירושליס, וכן בדברי סימיס (ב ג, א) לְבְּנִיֹם אֶם בֵּיִם ס' . אמר לו שניסס אני אוסב, אמר לו יצמק, ולמס לא גילס לו ממחלס, שלא לערבבו פחאוס, וחווח דעחו עליו וחערף, וכדי לחבב (שם): אח בגך. אמר לו שני בנים יש לי, אמר לו אם ימידך, אמר לו זה ימיד לאמו זוה ימיד לאמו, אמר לו אשר אהבם, (2) קח גא. אין נא אלא לשון בקשס, אמר לו בבקשס ממך עמוד לי בוס סנסיון, שלא יאמרו סראשונים לא סיס בסן ממש

(+) ַביום השלישי. למס אימר מלסראומומיד, כדי שלא יאמרו סממו וערבבו פמאוס וערד דעמו, ואילו סיס לו שסומ לנקביו וימרמק, יסיס סשני עמו: ויבקע. מרגומו וללמ, כמו וְצָלְמוּ סַיַּרְדֵּן (שמואל־ב ימ, ימ), לשון ביקוע פינדר"א בלע"ו: נס, מ): אח שני נעריו. ישמעלל ולגיעור, שלין לדס משוב רשלי לללת לדרך בלל ב' לנשים (ב"ר שם), שלם ילערך כלתד (3) וישכם. נודרו למלוס (פסחים ד.): ויחבש. הוא בעלמו, ולא לוה לאחד מעבדיו, שהאהבה מקלקלם השורה (ב"ר

(a) עד כה. כלומר דרך מועע למקוס אשר לפנינו. ומדרש אגדס, אראס סיכן סוא מס שאמר לי סמקוס פֹס יִקיֶט וַרְעֶּך: לסְמָלֶךְ מֹל לַבוּ, לֹמַ סִיס עושס: וירא אח המקום. כמס עון קשור על ססר:

ונשובה. ומנגל שישונו שניקס:

ניאמר הגה האש והעצים וציה ַ נֹּאָמֶׁר אַּדְׁ, נֹּאָמֶר טִיּנֹּלָּ, בֹּנֹי, וּ ַּאָמֶר יִצְּחָׁל אֶלְ־אַּבְרָהְהָם אָבִיוֹ

שְּׁנֵיהֶם יַּהְבֶּוֹי: לַנְ עַמְּּעַׁ לַמְּלְעַ בַּנֹגְ נַגְּלְבַנְ אַמָּבָא לַהְּלְעַא בַּנָגְ נַאָּזַבְנָּ ניאָמֶר' אַבְרֶהְם אֱלֹהִים יִרְאָה־

 \bar{a} ے \bar{a} نفاق نافا \bar{a} ے کے \bar{a} گرتا نافا \bar{a} ے کے \bar{a} گرتا نافا \bar{a} کے کے نامان کے انتخاب میں انتخاب کے انتخاب کے نامان کے نامان کے نامان کے نامان کے نامان کی دوران کے نامان کی دوران کے نامان کی دوران کی וַנְיַעְלְעְ אָתְ־וִצְּתְוֹלְ בְּנִוְ וַנְּשֶׂם אָתוֹ אָנַר הַמִּוְבָּחַ וַיִּצְּרָךְ אָנַר הָצָּיִם לו הְאֶלהִים וֹיְבֶּן שֶׁם אַבְרְהַם تَنْجِهِۥ ڰٛڂ_ڽٙڟ۬ڂڹڝ ڰٙۿٞۮ ڰٛڟڐ_

** װְלַמַּאַבְּלֶת לִשְׁׁחָשׁ אָת־בְּּנְוֹי יי וּיִשְׁלַח אַבְרְהָם אָת־יָדִוּ וּיִקּח

אַבְרְדְהָם נִיאָמֶר הִנָּנִי: מוֹעַהַמִּנִם נּנֹאָמֶב אַבְּבַבַים וּ וּיִלְלָא אָלֶיוּ מִלְאָּדּ יְתֹּוֹתְ

ئىنىڭ خىۋىدى: אַטֿע וֹלָאָ שַׁמַּׂכִּטֹּ אָעַרַבּּוֹנִי אָעַרַ מַנָּה יַדַעְּהָי בְּיַיְיָבְאַ אָּלְהִים תַּנְעַר וְאַל חַעַּשׁ לוֹ מְאָנְמֶר בֵּנו בְּעּוּלֵימְא וְלָא חַעֲּבֵיר לֵיה يَّهُمُ لِي هُمُ سَيْمُ لِي هُمُ اللَّهُ هُمُ اللَّهُ هُمُ اللَّهُ هُمُ اللَّهُ هُمُ اللَّهُ هُمُ اللَّهُ اللّ

> אַמֶּבְא כַהַּבְעַא: וֹאַמֹּב בֹא אִנהֹבֹא וֹאַהֹּיֹא וֹאַן נאמר אַבּא נאמר האָנא ברי נאַמָּר יַצְּקְלַ לְאַבְרָהָם אַבּוּהָיִ

> שַּׁבְוּגַעוֹן כַּעַבָּא: נאמר אַבְרְהָה בָּרָה בָּרָה בָּרָ

> מול מן אַענא: בְּרֵיה וְשַׁוּי יָהַיה עַל עַרְבְּקָא נסבר יה אַעּיָא נְעָּקר יָת יִצְּחָק ילָלא שַמּוֹ אַלְנַבְים זִים מָּגַבּּבַבּא וֹאָעוּ לְאַעוֹרָא בַּאָּמָר לִיִּצִי וֹנִ

ţĽ'T: וּנֹסִגְּד וֹנִי סַכֹּוֹנֹא לַמִבַּס וֹנִי וֹאוֹהֵוֹם אַבְּרְרָהָם זָת יְדִיהּ

נאַמר קאָנָא: מְּמִגֹּא נִאֹמָר אַבְּרָהָם אַבְּרָהָם ולבא בוני מלאַלא בּוֹ מוֹ

בְּנֵבְ יְטְ יְטִינְבְׁבְּ מְנָּנְיִּ בְּנֵבְאָ בְּנֵגְ אֵשׁ נְלָאִ מְנָּמְשֹׁאִ יָּע מֹבַמֹם אָבוּ כֹמּן וֹבַמֹּלֹא אָבוּ INCL לא הושים

> burnt-offering? wood; but where is the lamb for a he said: 'Behold the fire and the he said: 'Here am I, my son.' And father, and said: 'My father.' And And Isaac spoke unto Abraham his

went both of them together. burnt-offering, my son.' So they aprovide Himself the lamb for a lliw bod' :biss ms.nsrdA bnA

upon the wood. son, and laid him on the altar, wood in order, and bound Isaac his built the altar there, and laid the God had told him of; and Abraham And they came to the place which

hand, and took the knife to slay his And Abraham stretched forth his

'Here am I.' 'Abraham, Abraham.' And he said: unto him out of heaven, and said: And the angel of the Lord called

son, thine only son, from Me.' seeing thou hast not withheld thy that thou art a God-fearing man, thing unto him; for now I know upon the lad, neither do thou any And he said: 'Lay not thy hand

- אם בנו סים סולך ברלון ושמחם כילחק שלא סים מרגיש בדבר: דבר אחר, ואח נקראם מאכלה, על שם שישראל איכליס מהן שכרה: וילבו שניהם יחדו. אברסם שהיה יודע שהולך לשחום (6) המאכלה. סכין, על שם שמיכלת את הצשר, כמה דתימא וְתַרְבִּי מֹחֹכַל בְּשָׁר (דברים לב, מב), ושמכשרת בשר לחכילה.
- (8) יראה לו השה. כלומר יכאס ויצמר לו סשס, ואס אין שס, לעולס בני, ואף על פי שסבין יצמק שסוא סולך לסשמע, וילכו
- מקום שעוקדים אומן צו היה ניכר: (9) ויעקד. ידיוורגליו מאחוריו, סידיסוסרגליס ביחד סיא עקידס (שבחנד.), וסוא לשון עַקוּדִיס, שסיו קרסוליסס לבניס, שניסס ימדו בלב שוס:
- (11) אברהם אברהם. לשון מנה הול, שכופל למ שמו:
- מעמס יש לי מס לסשיב לשמן ולמומות החמהים מה היא חבתי אללך, יש לי פחחון פה, עכשיר, שרואין כי ירא אלהים אחה: לק פַּשַׁבֶּס, כשחמת מי לך קח מולח שפחי לח חשוה, לה חמרהי לך שחמהו חלה העלהי, השקחיה החמיה: - בי שחה ידשתי. לַּךְ זְבַע, וּמוּכּמ וּמְתַכּמ קַמ יַמַ מַמַ בֹּרֶ, עַכֹּשִיי מַמַס מוֹתֵר לִי מֹל משלמ ירך מֹל העבר, מתר לו הקב"ה, לֹה מֲמַבֶּל בְּרִימִי וּתוֹלֶמ שְׁמָּמִי . אל מעש בו מוס: - כי עהה ידעהי. אמר רבי אבא, אמר לו אברסס, אפרש לפניך את שיחחי, אתמול אמרת לי פִי בְּיִלְמֶּק יִּקְרֵא (12) אל חשלה. לשמוע. אמר לו אס כן למנס באמי לכאן, אעשה בו מבלס ואוליא ממנו מעע דס, אמר לו אל מעש לו מאומה,

בַנְנִ: אָת־הָאַיִל וַיַּעְּבֶהוּ לְעַלָּה תַּחָת לאבלנו נילף אַבְרָהָם ניאַם ה וְהְנֵּהְ־אָּגִלְ אַהְּרְ נָאֲהָוֹוּ בַּסְבָּף בְּתַר אִכְּין וַהָּוֹא וְהָא הִכְּרָא

הַיּוֹם בְּתַר יְחֹוֶת יֵרְאֶה: בהוא יְהוָה ו יִרְאָה צַּשָּׁר יֵאָמָר יִאַמָּר וּלִבֹא אַלִבְנִים מֶם_עַמֶּלוָם

אַבְרָדְהָם שָּנִית מִוֹ־הַשְּׁמֶנִם: ניקנא מלאַד יהנֶה אֶלְ יקּנְא מלְאַבְא דַּיִי לְאַבְרְהָם

: 12: ענְּט וֹלָאַ שַׁמְּכִּטֹּ אָטַבְּלָּוֹבַ אָטַ ْ خَرِيْوَا هِٰهِا تِوْسُونِ هِمَا تَرَبِّجِرَا »ُمَا تَرَبِّجِرًا וַּאָמֶר בֵּי נִשְׁבַּעְמִי נָאָם יָרְוָנְרַ

עַנְיָם וְנְרָשׁ זַּבְשְׁלַבְּ אָנִי שָּׁמָר עַשְּׁלָנִם וֹכַעָנִל אָּשָּׁר מַלַ־שָּׁפָּנַת Zī ĀĻËĽ ĹĽĹĊĽ

النائخلة خالمًا

X;Ę'۲:

نَعَوْظَيَّةٌ خَيَّةٌ لَكُمْ لِتَكُلِّهُ فَتَيْتِهِ: אַלֹבְעִם עַּנְסִיב יָתְ דְּכָּרָא אַנוּג בּאַגלָלא בּלוּגונוני נאָזַכ וַיִּשֶּׁא אַבְרֶדְהָם אָת־עֵינָיו וַיַּרָא יוְקַף אַבְרָהָם יָה עִינוֹהִי

בבון אַבְרָבִים צָּבָם וֹן פַּלַנו: יַטְאָמָר בְּיוֹמָא הָבֵין בְּטִוּרָא בלא גבון פּלְטוּן בַּנִיא בַּכוּן באַטֹבא בַענא אָמָר קָבָים יִי ופּלָט וֹגַּלָּג אַבְּבַבְטִם טַמָּוֹ

שׁלְנִינִי מִן שְׁמִּנִא:

בבון וֹלָא מִנֹמִשׁא נִע בַּבַב נִע אָבׁ, עַבְלַב בַּמְּבַבַעַא נִט פַּטִוּמָא וֹאַמֹּב בֹּמׁנמִבוּ בֿוּנמִנט אַמֹב וֹוֹ

בְּנְרְ יָתְ מְרְנִי מְנְצִי מִלְצִירְנְן: וכְּטַבְא בַּעַּר בֵּיף יַמָּא וְיִירְתוּוֹ אַסְנֵּגְ נְנֵעְ בְּנָלְבַ בְּכְנְכִבְנִ מְּמָנִא ÄĽ, ŤĽĆN ÄŤĽĆŤĿ ľÄĊťŔĽ

لِعُدُا مَكَادٍ عُمُد مُعَامَٰنَ خُطِرًا: מממי אַרְעָא חַלָּף דְּקַבּילְטָּא

> .nos sid To besit shi ni gairstto-inrud a rot took the ram, and offered him up his horns. And Abraham went and him a ram caught in the thicket by and looked, and behold behind And Abraham lifted up his eyes,

the Lord is seen.' to this day: In the mount where that place Adonai-jireh; as it is said And Abraham called the name of

heaven, unto Abraham a second time out of And the angel of the Lord called

Sτ

withheld thy son, thine only son, done this thing, and hast not saith the LORD, because thou hast and said: 'By Myself have I sworn,

the gate of his enemies; seashore; and thy seed shall possess and as the sand which is upon the thy seed as the stars of the heaven, and in multiplying I will multiply that in blessing I will bless thee,

thou hast hearkened to My voice.' of the earth de diessed; decause and in thy seed shall all the nations

עשויה בבני, כאלו בני שחומ, כאלו דמו זרוק, כאלו בני מופשט, כאלו הוא נקטר ונעשה דשן: לעולה לא מסר המקרא כלום, מהו מחם בנו, על כל עבודה שעשה ממנו, היה מספלל ואומר, יהי רצון שחהא זו כאלו היא בסבך. אילן: בקרניו. שסיס רן אלל אברסס, וסשמן מובכו ומערבבו באילנים: החה בנו. מאחר שכמוב ויעלסו שמחרגמינן ווקף אברסס עינוסי בחר אלין. (ס"א ולפי האגדה אחר כל דברי המלאך והשכינה ואחר עענומיו של אברהם): (13) והנה איל. מוכן סיס לכך מששם ימי בכלשים: אחר. למכי שלמכ לו סמללך לל משלם ידך, כלסו כשסול גלמו, וסול

ילמק לבור ועומד לכפרס: שקידה זו לפלוח לישראל בכל שנה ולהצילה מן הפורענום, כדי שיאמר היום הזה בכל דורום הבאים, בהר ה' יראה אפרו של - שמקרא, שכל סדורות סבאים סקוראים את סמקרא סוס אומריס עד סיוס סוס, על סיוס שעומדים צו. ומדרש אגדס, ס'יראס יאמר היום. שיאמרו לימי סדורום עליו בסר ס' יכאס סקב"ס לעמו: היום. סימיס סעמידין, כמו עד סיוס סוס שבכל (+1) ה' יראה. פעומו כמרגומו, ס' ינמר וירלס לו למ סמקוס סוס, לסערום צו עכינמו ולסקריצ כלן קרצנום: אשר

(TI) ברך אברכך. מממלמצומממלצן: והרבה ארבה. מממלמצומממלצן:

The Haftarah is II Kings 4:1 - 4:37 on page 237. Sepharadim read II Kings 4:1 - 4:23.								
קמו פסוקיס	ופִּילַגְשָׁוֹ וּשְׁמָה רְאוּמָה וַתֵּלֶּד נִם־הִוּאֹ אָת־שָבַת וְאָת־נַּחַם וְאָת־תַּחַשׁ וְאֶת־מַצְבֶּה: (פ)		And his concubine, whose name was Reumah, she also bore Tebah, and Gaham, and Tahash, and Maacah.	† 7				
દર	וּבְתּוּאֵל יָלְד אָת־רִבְּקָּה שְׁמֹנָה אֵלֶּה יָלְבֶה מִלְבָּה לְנָחִוּר אֲחִי אַבְרְהָם:	וּבְתוּאֵל אוֹלֵיד יָת רִבְּקָּת הְטָנְיָא אִפְּין יְלֵידַת מִלְפָּת לְנְחוֹר אֲחוּהִי הְאַבְרָהָם:	And Bethuel begot Rebekah; these eight did Milcah bear to Nahor, Abraham's brother.	£z				
77	וֹאָט_וֹגְלְׁנְ וֹאָט בַּׁטוּאָל: וֹאָט־בָּשֶׁר וִאָּח־חַּזְּוֹ וִאָּח־פִּלְנָשׁ	ונת יךלף ונת קתיאל: הית בשר ונת חזו ונת פלדש	and Chesed, and Hazo, and Pildash, and Jidlaph, and Bethuel.'	77				
17	וֹאֵט_לַמוּאֵלְ אֲבָּי אֲבֶׁם: אַטַ מָּוּאַ בַּכְרָוִ וֹאֵטַבַּוּנִוּ אָטַיִּנִ	ונת קמואל אבוהי הארם: יח עוץ בוקביה ונת בוו אחותי	Uz his first-born, and Buz his brother, and Kemuel the father of Aram;	17				
מפטיר יש*	וִיְהִׁי צַּחֲבֵיׁ חַדְּבָרֵים חַצֵּׁקֶּה וַיְּגַּד לְצַּבְרָחָם לֵאמָר הַנָּה יַלְלָה מִלְבֶּה נַם־חָוֹא בָּנִים לְנְחִוֹר צְּחִיף:	וֹאִטְׁטַנִּא לְאַּבְׁנִבִים לְמָּימָר הָא	And it came to pass after these things, that it was told Abraham, saying: 'Behold, Milcah, she also hath borne children unto thy brother Nahor:	ΟZ				
61	מֶּבֹת: (פּ) מִּבַת וּנְמֶב אַבְרָנִם בּבְּאָר וּנְקָבוּ וּנִלְבִּי וֹטִבֵּו אָבְבַּאָר וּנְאָב אַבְרָנִם אָבְרָנִּ	וְיִנִיב אַּבְרְדְם בְּבְאֵר שְׁבַע: וְקְמִי וַאַּזְלִי כַּחָדָא לִבְאֵר שְׁבַע וְקְב אַבְרָהָם לְנָת עִּלִּימִיהִי	So Abraham returned unto his young men, and they rose up and went together to Beer-sheba, and Abraham dwelt at Beer-sheba.	61				

בַּיִּגְ מֵּבֶר: וֹמֹמְנֵנִם מֻּלֵנִי וְמֶּבֹת מֻּנִנִם מֻנֵנִ וּמֶּבֹת מִּנִוּ מִּנִנִי מָנִנִי נַיּהְיִל חַיֵּיֵר שְּׁבְּה מֵאָה שְׁנָה וַהֲוֹי חַיֵּי שָּׂרֶה מָאָה וְעַּסְרִין

were the years of the life of Sarah. and seven and twenty years; these And the life of Sarah was a hundred

IIIXX

- שפירשנו למעלה: שבע וסלך לו למברון, כמו שנאמר ויגר אברסס בארך פלשמיס ימיס רביס, מרוביס משל מברון סראשוניס, וסס כ"ו שנס, כמו (91) וישב אברהם בבאר שבע. לא ישינה ממש שהרי נחברון היה יושב, י"ג שנים לפני עקידחו של ילחק ילא מגאר
- שילאו מישקב ח' בני סגבירוח וד' בני שפחוח, אף אלו ח' בני גבירוח וד' בני פלגש: הרסורי דברים שהיו על ידי עקידה: - גם היא. ף היא הְשְׁנְמָה משפחותיה למשפחות הברהם גם כן, מה הברהם י"ב שבעים סולך בלה בנים, סים לי לסשימו השם מבנות ענר השכול וממרה, בשרו סקב"ה שנולדה רבקה בת ווגו, וזהו התר הדברים ההלה, (05) אַחרי הדברים האלה ייגר וגי. צשונו מסר סמורים סים מצרסס מסרסר ומומר, שלו סים צני שמוע כצר, סים
- (23) ובחואל ילד אח רבקה. כל סימוםין סללו למ נכמבו מלמ בשביל פפוק וס:
- בֹלן שוין למובה: בם ק' כבה כ' להמה, מה בה כ' לה המהה שהרי הינה בה עונשין, הף בה ק' בלה המה, ובה כ' כבה ו' ליופי: עבר דורי שדדו. (ו) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. לכך נכמז שנה זכל כלל וכלל, לומר לך שכל אמד נדרם לעלמו,

- نظحظك THE STEP SELECTION SELECTI
- וּנֹבְבָּר אֶּלְבַּנִים בַאִּמְר:
- מט מלפֿל: לָ, אֲשׁוּע בַּבְי הַמַּבְים וֹאִפֹּבִינִע לָ, אַשׁמֹנִע פֿבוּנִא הֹמִבוּוֹ ערין היים אַנקר עמוקע הייר וַהיקער אַנא עמוקרון הַברּ
- לאמר לו: נישני בני־חָת
- حُمُّ : جَكِّ لَا مُقِالًا مُقِالًا لِي اللهِ عَلَيْ اللهِ عَلَيْ اللهِ عَلَيْ اللهِ عَلَيْهِ اللهِ عَلَيْهِ ا אָר־מִתָּדְ אַישׁ מִמָּנּי אָר־קּבְרָרָי , לעוְכְוּוּ לֹמֹלִעוֹר עֹלֹבִיגוּוּ עֹלִרָ
- <u>הַאָּרֶא לְבָּנִי־חַתּ</u>: ל נוֹלם אַבְּבְבַיִּם נוּהְטַּטוּ לַמָּם וֹלִם אַבְּבַבָּים וּסְנִיג לַמַּמָּא
- צַער: המקנו. ופילמו ל, במפרון בו מן שנת שבולי מני ובמי לי ررد تَطْمُجُه كِكَاجُد אַנבמִנוּر מَكِظَةِ، دَمُنْهِ تَطْمُحِياً كَنْمُطَعَد بْنِ مَيْنُ וּנֹבְבַּׁב אַטַּׁם בַאַמְּב אַם ַיַּהָ אֶנַב וּמִּבָּיִלְ הַמִּבוּוֹ לְמִימִב אַם אַנִּנ
- رَكُلُهُ لَا يُعْدُدُ: בְּבְּטָּׁ מְלֵאְ וְשְׁלֵּנִי לֵוְ בְּתִּיְלְבֶם מֻּלִּים וְתִּנִּה לִוְ בִּינִיכִוּן و هَمُد حِن هُمُد خَطَيْن مُثَلِيه لَحَرْب لَحَمْمَد بَطَرَب خَجْمَلًا

- אַבְבָּע ומִיתַת שְּׁבְּה בְּקְרָנִת אַרְבַע
- ימַלִּיל עִם בְּנֵי חִהְאָה לְמֵימַר: ث تَزْكُم هَٰذُلُهُم مُمْمَ فَثَلَ مُكْنِ لَكُم هَٰذُلُهُم مُخَلِّمُ مُمَّا مُنْتَلِكُ
- נֹאַלַבּר מִיהִי מִן צַבְּבָּי:
- למימר ליה: אָט_אַבְרוֹטִם וֹאָטִיבוּ בְּנִי טִמְאָר יָט אַבְרוֹטִם
- מלמלפר מיקף: לנו לבונע לא ומוה מוש לְבָר יָת מִימָה אָנָשׁ מָנָּנָאּ מַלְבָר יָת מִימָה אָנָשׁ מָנָּנָאּ וו אַנַּי פֿונוֹא פֹמָפֿר לַבַּוֹנִא שְׁמְעַנְנִי אֲדְנִי נְשִׁיא אֶלְהַים אַהְּהֹ קבּיל מִנָּנְא רִבּינִנְא רַב קַּדְם
- בּאַבְעָא לְבְנֵי הִהְאָה.
- מו מַפַּבוו בַּב צוֹחַב:
- לאַטַסָנַע לַבוּרֶא: וְיִמֵּן לֵי אָת מִׁמְבַע הַמַּבְּפַּלָה וְיִמֵּין לִי יָת מִעָּבַר בָּפִּילְטַא

- Sarah, and to weep for her. and Abraham came to mourn for Hebron—in the land of Canaan; Kiriatharba—the same is And Sarah died in
- children of Heth, saying: his dead, and spoke unto the And Abraham rose up from before
- bury my dead out of my sight. burying-place with you, that I may with you: give me a possession of a 'I am a stranger and a sojourner

Þ

- Abraham, saying unto him: And the children of Heth answered
- bury thy dead. sepulchre, but that thou mayest of us shall withhold from thee his ont sepulchres bury thy dead; none prince among us; in the choice of Hear us, my lord: thou art a mighty
- even to the children of Heth. down to the people of the land, And Abraham rose up, and bowed
- son of Zohar, and entreat for me to Ephron the my dead out of my sight, hear me, it be your mind that I should bury And he spoke with them, saying: 'If
- burying-place. midst of you for a possession of a price let him give it to me in the is in the end of his field; for the full Machpelah, which he hath, which that he may give me the cave of
- ישמעם ממום ומעם: ולבכחה. נסמכס מימם שכס לעקידם ילמק, לפי שעל ידי בשורם סעקידס, שנודמן בנס לשמיעס וכמעע שלא נשמע, פרחס ואשמו, אברהם. מבאר ושרה, ילמק ורבקה, יעקב ולאה (ב"ר נמ, ד): ויבא אברהם. מבאר שבע: לספוד לשרה (2) בקרית ארבע. על שם אֿרבע ענקים שסיו שם, אֿמימן ששיומלמיואביקן. דבר אֿמר, על שם אֿרבע ווגומ שנקברו שם אֿיש
- ו המעלנה מן הדין, שהמר לי הקצ"ה לַזַרְשַׁךְּ הֶּפַּן הֶם הַבְּרָךְ הַאָּח: אחווה קבר. התוום קרקע לבים הקברום: (4) גר וחושב אנכי עמכם. גר מארן אחרת, ונמישבמי עמכס. ומדרש אגדה, אם מכלו הריני גר, ואם לאו אהים מושב
- (6) לא יכלה. לא ימנע, כמו לא הַכְּלֶח רַ הַמֶּיף (מהליס מ, יצ), וכמו וַיִּפְּלֵח הַגָּשָׁס (בראַשיה ה, צ):
- (8) נפשכם, רלונכס: ופגעו לי. לשון בקשה, כמו בל מְפְּנְּעִי בִּי (רוֹת הֹ, מוֹ):
- (9) חמכפלה. בים ועלים על גביו. דבר אחר, שכפולם בווגום (עירובין נג.): בכסף מלא. אשלם כל שווים, וכן דוד

מירו לאמר: خُمُّالًا خُرْدِ خُمْدِ مُمَّلًا مَخْدُلُمُ كَالْمُ خُرِّدُ خُمْدُلُمُ كَالِّمَ خُرِّدُ مُنْكَمِّدًا خُرِدٍ or נַיַּמֹן מַפְּׁרְוֹן תַחַמֵּי אָת־אַבְרֶרְחָם נַאָּמִיִּב מַפְּרוֹן

הַבְּי מִרַע קַרְמִיהַ לְמֶימָר: نَّمُولَيْلِ بِهُدَ خُلِيكَ خُدْرِينَ نَمُولِياً نُتَرِدَ خُدْرِ خُدْرُ نَفَعُنَا

לְּבַׁ לַבַּר מִימָּב: <u>" לְּךְּ וְתַּמְּעְרֶתְ אֲשֶׁרְ בְּוֹ לְךְ יְתַבִּית לְךְּ יִּתְעְּרֶתְאַ דְּבֵיה לְךְּ</u> לאַ אַּבְוֹּנְ מֻּמֹמְנִגְי נַמַּבְּיַנְ וֹנַעֹּנִגְ לִאִּ בִּבּוּנִגְ לַבָּגַבְ מִנֹּגְ נַעַּבְּלָאִ

נִישְׁעַּׁעִיּ אַבְּרְהְם לְפְּנֵי עַם יַּסְנִיד אַבְרָהִם בֵּרָם עַמְּא

שְׁמְעֵּגִי נְטְטִּי בָּסֶרְ תַשְּׁדֶר קַת ישראל הְאַהֶּץ לֵאמֹר צֵּךְ אִם־אַמָּה לָוּ الْلَجْد جُمْ مُطْحِبًا خُمُثَاثًا مُلَا يَمْ مِنْ مُطْدِياً كَلُهُ مَقْعًا

₩<u>چ</u>۲ حَفٰۃ۔:

نغْن_مُنك كَالله :

ממּנּג וֹאַלַבַּבַבַ אָּטַבַמָּטַג הַאֹּמַב:

נֹאַלַבּר נָת מִימִי מַמָּן: כּספֹא בַמִּג עַלַלְאָ סַּד מִנָּג הבוש לי מיבו שביל מני אמין באבלא למימר ברם אם

זי ניֹמֹן מֹפֹבוֹוְן אֵטַ אַבְּבוֹנוֹם כֹאמָן

למומר ביה: וֹאַטִּיִר מֹפּּׁבוּן נִע אַבְּבַבַּים

בֿינָא יבִינָך מָא הִיא וְיָה מִימָּך מְּצֵׁלְ בַּמָּשׁ בּּוֹלִוּ וּבְּיוֹנְ מִעִי עִיִּא אָנְבָּה מִאָּע סִלְהִוּן צַּכְּסַּנִּ אַבוּוֹ הַמְּמָהָנוּ אָבְרֹאַ אַבְּבָּה מֹאָשׁ בבוָנוּ פֿבּגַלְ מִנּוֹ אַבּה הָּוֹנֹאַ

מְעַבְּלַ סְחוֹרֶה בְּכָל מָדִינְה: בות אַרְבָּע מֵאוֹת שֶׁקֶל בֶּסֶף אַרְבַּע מָאָה סִלְעִין דִּבְּסָף تَاكِّمُكُ كَيْمُكُ لِحَكْدَ خَكُلُلًا خُلْبًا خَمُطْعِ لِمَجْرِدٍ كَلُهُ خَلَادً نَافَعُكُ סי וֹנְאָבְלָגְ אַּבְרְנִיםְ לְמָּפֹּנְן אָנַרַ נִּיִּפֿלָ אַבְרָנִים לְמָפֹּנִוּן יִנִי אַבְרָבְיִם אֶבְ מָפְּבוּוְן וְלַפָּגִּרְ אַבְּרָבִים מוֹ מָפְּבוּוֹ

> :Sariyes went in at the gate of his city, children of Heth, even of all that Abraham in the hearing of the Ephron the Hittite answered midst of the children of Heth; and Now Ephron was sitting in the

give I it thee; bury thy dead.' presence of the sons of my people therein, I give it thee; in the give I thee, and the cave that is Nay, my lord, hear me: the field

the people of the land. And Abraham bowed down before

71

my dead there. field; take it of me, and I will bury hear me: I will give the price of the saying: 'But if thou wilt, I pray thee, hearing of the people of the land, And he spoke unto Ephron in the

saying unto him: And Ephron answered Abraham,

and thee? bury therefore thy dead.' of silver, what is that betwixt me of land worth four hundred shekels 'My lord, hearken unto me: a piece

with the merchant. shekels of silver, current money children of Heth, four hundred named in the hearing of the Ephron the silver, which he had Ephron; and Abraham weighed to And Abraham hearkened unto

לכל באי שער עירו. שכולן במלו ממלאכמן, ובאי לגמול מסד לשרה: (10) ועפרון ישב. כמיג ממר, אומו סיוס מנוסו שומר עליסס, מפני משיצומו של אברסס שסיס לריך לו, עלס לגדולס: מתר לַמַּרְנָים בְּבֶּמָף מָלֵמ (דברי הימים־ה כה, כד):

(II) לא אדני. לא מקנה אומה גדמים: נחחי לך. הרי הוא כמו שנת מיה לך:

ומשמעני: בחתי. דוני"ש בלע"ו, מוכן סוא אללי, וסלואי נממי לך כבר: (13) אך אם אחה לו שמעני. למס לומרלי לשמוע לדוליקת במנס, להי לי לפשי בכך: אך אם אחה לו שמעני. סלולי

(15) ביני ובינך. בין שני אוסבים כמונו, מס סיא השובה לכלום, אלה הנה את המכר, ואת מתך קבור:

(16) וישקל אברהם לעפרן. מסר וי"ו, לפי שאמר הרצה ואפילו מעט לא עשה, שנטל ממנו שקלים גדולים שהן קנטרין

שנחמר עובר לסוחר, שמחקבלים בשקל בכל מקום, ויש מקום ששקליקן גדולים שקן קנטרין, (בבה מליעה פו. בכורות ג.),

ללג_^ינבלגו סביר: av בַּמַּבְּפַלְיִר אָמֶוֹר לִפָּנֵי עַמְרֵאָ נינקסו שיבה עפריון

בביש ולק אולנו בלטללא בּבַּלְבַם מַמִבָּא וַבַּלְבָא יִמְמָבַא نظם تتطح مُقْدِيا يُخْدُقُهُ خُنِهُ all the border thereof round about, that were in the field, that were in which was therein, and all the trees Mamre, the field, and the cave in Machpelah, which was before So the field of Ephron, which was

إَرَّحُ بَيْرِةٌ كُنُولَ فَقُيْنَ كَيْهُدَ جَدِرِجٌ مِبَادِينَة مِبَادَ مِبَادَ:

װְמְּאָׁה בְּכֹל עְלֵי, מְּרֵי מְרָה קַרָה מִרָּהַיה:

עַמַּלָפַּלָּע מַּלְבַפָּוֹי מַמָּעָרָא עַוֹא פּי שְׁרֶה אִשְׁתֹּוֹ אֶל־מְעַבֶּה שְׁרֵה שָּׁרֶה אָהְתִּיְה בּמִעָּרַת חַקּל וֹאַטְוֹר. כֹּן לַלְּר אַבְּׁנִיםְם אָטַר וּבָּסַר בַּן קָבָר אַבְּרָהָם יָהָ

עו בְּלָלְ בָּאֶׁי שְׁמָּרַ־עִּירְוֹי:

כַּפּׁגְלַשֹּׁא מַּלְ אָפּּג מַמָּבָא בַּיִּא

שברון בְּצַּרְעָּא דִּכְנְעַוֹּן:

בְּנֵי־חֵת: (ס) לِאَבُدُنُو كِمِّوْنَةِ لِمُعْدَدُهُ فَا كَمِّدُدُونُ لَمُ خَمِّدُونِهِ فَا خَمِيْدُمُ فَا رَزُكُم يَهْبُبِ لِيَفِمْنُكِ يَهُدِ حُنِي لَكُم يَكُرُمُ يَفُمُلُكُمُ يُحْبَدِ

שבעון באבא בנעו:

בְּנֵי חִתְּאָה:

בּנֹשׁ אָנַ אַּלַבְנִים בּּלָּגְ: כ וֹאַבֹנְנִים זְמָן בֹּא בּיָמִים וֹיִדְוֹנָה וִאַבְּרָהָם סִיב עָאַל בְּיוֹמֵין וַיִּי

בּבוּגב וֹט אַבְבַבְטִם בַּכוּלָא:

מֶּנֶם לֹא גֹֹבְבַ עַּעַע נְבַלֵּנִי בילו המשל בכל אשר לו דביניה דשלים בכל דביה رَيْعِمُد هَخُذُنُهُ هُذِ مَخْدٍ إِنْكَا يَهُمَد هَخُذُنُهُ خُمْخَدَيد فَحُه

מו למן גדף החות ירבי:

אַנכֿו וושָׁב בַּעַרְבָּו: אֹמֶּעְ לְבֹּנְ, מִבּׁנִוּעְ עַבְּנֹהָ אַמֶּב בַּלָא טַפָּב אָטַטָא לְבָרַ, מִבָּנִי ٍ تَعْرِيْنَ، يَظُيُّدُ الْ كَيْشِدِ فِي يَنْظُنِ الْعُرْنَاءِ يَشْمَنَاءِ تَعْرُنَاءِ يَعَلَّمُهِ נְאָהְבּּנְהַבְּ בִּּנְעַנְעַ אֶּכְעַנִּ עַהְּמְנִם נִאָּלִינִם הַּלְּבַּ בַּמִּנִּמָנָא בּנִי

בְּנְתְּלָאֵי בַּאָנְא יָמִיב בַּינִיהון:

But thou shalt go unto my country, among whom I dwell. daughters of the Canaanites,

not take a wife for my son of the

God of the earth, that thou shalt LORD, the God of heaven and the

And I will make thee swear by the

thee, thy hand under my thigh.

over all that he had: 'Put, I pray the elder of his house, that ruled

blessed Abraham in all things.

And Abraham was old, well

ΛIXX

07

And Abraham said unto his servant,

stricken in age; and the LORD had

burying-place by the children of

And the field, and the cave that is

Mamre—the same is Hebron—in

Sarah his wife in the cave of the

And after this, Abraham buried

Heth, before all that went in at the the presence of the children of

unto Abraham for a possession in

Abraham for a possession of a therein, were made sure unto

the land of Canaan.

gate of his city.

were made sure

field of Machpelah before

दे:ह्रेचैदः

for my son, even for Isaac.' and to my kindred, and take a wife

וֹלְפֿטִטְיטָ אָמֶּטִ לְבְרָוֹ, טֵּנִוּלְ וִטְפַּר אָטְטָא לְבָרוּ

בען לאברהם למקנה וגוי: (17) ויקם שרה עפרון. מקומה הימה לו, שילה מיד הדיומ ליד מלך. ופשומו של מקרה, ויקם השדה והמערה אשר בו וכל לנמיהר"ם בלע"ו:

(I) ברך את אברהם בכל. זַפֹּל עולס צגימטרים צן, ומחתר שסיס לו צן, סיס לריך לסשימו חשס: (18) בכל באי שער עירו. בקרב כולס ובמעמד כולס הקנהו לו:

(2) וקן ביחו. לפישסול דפוק נקוד וַקן: - חחח ירבי. לפישסנשפע לכיך שיעול פידו מפך של מלוס, כגון מפר מורס, מו

06

מפילין (שבועות לה:), והמילה היתה מלוה ראשונה לו, ובאה לו על ידי לער, והיתה חביבה עליו, ונעלה:

ÇİÄ□: هُلُ خَرْاً هُمْ لِنَهُدُ لَا هُمُل لَيْنَ خُدُك ذِهَادُمُ لِيدُوْكُوْمُ אָל־הְאָבֶין הַזְּאָה הֶהְשֶׁב אָשִׁיב לְאַרְעָא הָדָא הַאָּהָבָא אָהִיב ַ נאָבּׁנִ נוֹאַמֶּּנִ לְנְוֹכֵנִ אַנוֹנוֹ, שֹּנִבּוּ אִטִּׁנֹא לָמִנִינִּוּ בַּּעִּוֹנִי, וּנִאִמֶּר אֵלְיוֹ הַמְּבֶּר אִילִי לֹאֵ וַאַמָּר לִיה עַּבְּרָא מָאָם לָא

thou camest? back unto the land from whence land; must I needs bring thy son eidt otnu em wollot ot gailliw ed Peradventure the woman will not And the servant said unto him:

قَالَ فَمُرَدِ عُلَا خُرْدُ مُّمُّلِا: ° נּיֹאָמֶׁר אֶלְינ אַבֹּבְנִיִּם יִּאָּמֶּר לְּוְּ נִאֶּמֶר לְיִּר אַבִּבְנִים אַסְּמִּר

देवद्ये: לְבְּ בַּלְמֶא שַּׁטִיִּב וֹעַ בַּבִּי

took me from my father's house, The Lord, the God of heaven, who my son back thither.

Beware thou that thou bring not

And Abraham said unto him:

مَرْهُم يَرْطُبُكُ لَرُكَالُنَ هُشَلِ אָת הָאָבֶץ הַוָּאָת הוּא ישְׁלַח הוּא ישְׁלַח עַלְאָבֵיה בֶּדְּטְּך לַהָּבַּהַ בִּיְ בַאָּמָר בְּזָּבְהַּבְּ אָטַוֹּ מוּלְגַעׁי וֹאַהָּב צַבּבַבְי וֹאָהָב إمرزما بجلاترا متشقاط يخشه

וְנִיפַּב אִנִיהָא לִבְרִי מִנַּמֵּוֹ: לְבְּנְוֹי אָנוֹתְא נִירָא וֹבְמָלָילְ לְי וֹבְלַיִּים לִי לְמִימָּב מבוע אַבא ומאָבה וֹלָבוּטֹוּ וו אַלְבַא בַּמִּתוֹא בַּבַבַנוּ

from thence. thou shalt take a wife for my son send His angel before thee, and seed will I give this land; He will swore unto me, saying: Unto thy and who spoke unto me, and who and from the land of my nativity,

אָת־בָּנִי לְאִ תַּשִּׁב שְּׁמָּה: אַם בוּבְּירָ וִנְאָנִי מִשְּׁבְּעָנִי נַאָנִי בַּל וְאָם_לֹא תֹאבֶה הֵאִשְׁל לָלֶכֶת

خَاتَةًا: לְעוְע זֹט בֹּנוּ לָאִ טַּטִּיב בְּעַבְרְ וּהָהֵי זְכָא מִמְוּמָהָי בָּא נאָם לָא שׁובו אַשַּׁעָא לָמִוּטִי And the servant put his hand under not bring my son back thither.

from this my oath; only thou shalt

follow thee, then thou shalt be clear

And if the woman be not willing to

प्रंद्रू⊏ प्रद्रेतः אַבְרָנוֹ נוּמֶּבֹת בֶוּ מֹכְ_ ַנְיָּשֶׁם הַעַּּבֶר אָת־יָדוֹ תַּחַת יֶנֶדְ

ליה על פּהָנָשָא הָדִין: וְנְבָא בַּאַבְנְנִים נְבּוָנִיִּי וְלַנִּיִם וְאָוֹנִ מְבֹבֹא וֹנו וֹבִינִי טַעוָנו

לאָבְם הַעַּל פַּבְת לַלַבְתָּא

מוב רבוניה בידיה וקם נצול

מׁנֹמֹלֵג בַבוּנֹגע נֹאָנַל וֹכֹב

יובר מבדא מסרא ימלין

matter. and swore to him concerning this the thigh of Abraham his master,

אָנֹם זֹבַנֹנם אֶּגְ_הָּגר זָבִוּנִי: אַּבְלָּנוּ בֹּנְבֻוּ וֹנְּלֵם וֹנִגְּבֶׁ אָּבְ عربع، طرفتي لاَلمَار يَبْكِك لَحُم صُنت ربج بين بين المراجدة المراجدة المراجدة المراجدة المراجدة المراجدة المراجدة المراجدة المراجدة المراجدة المراجدة

unto the city of Nahor. arose, and went to Aram-naharaim, of his master's in his hand; and he departed; having all goodly things the camels of his master, and And the servant took ten camels, of

(8) ונקיה משבועהי וגר. וקחלו השה מבנות ענר השכול וממרה: רק אה בני וגר. רק מיעוע הוה, בני היני תור, ומרגוס שלסס עמי, עמיס, עמסון, אבל אלל אמירס נופל לשון לי, ולו, ולסס: ואשר נשבע לי. בין סבמריס: לסשממש למ"ד במקום בעבור וק"ל), עלי, עלוהי, עליהון, שאין נופל אלל דיבור לשון לי, ולו, ולהם, אלא אלי, אליו, אליהם. לצורכי, כמו אשר דבר עלי. וכן כל לי ולו ולהם הסמוכים אלל דבור, מפורשים בלשון על, ומרגום שלהם (רלונו שדרך המרגום עולס מכיכיס צו, ושמו לה סיס כגיל בהרך: מבוח אבר. מחרך: ומארץ מולדחי. מהור כשרים: ואשר דבר לי. . אלסי סשמים ואלסי סארן, שסרגלמיו בפי סבריות, אבל כשלקחני מבית אבי, סיס אלסי סשמים ולא אלסי סארן, שלא סיו באי (ד) הי אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי. ולה למכ וללסי סלרן, ולמעלה למכ ולשביעך וגוי, למכ לו עכשיו סוף

(10) בגנגלי אדוניו. ניפְּרָין היו משאר גמלים, שהיו יולאין ומומין (צ"ר נמ, י), מפני הגול, שלא ירעו בשדום אחרים: שלבל יעקב בן בני סופו למזור:

צַאַר הַשַּאַבְרָ: אֶּבְׁ בֹּאָבׁ בַּמְּנִם לְמִּנִם מְּבֵּב לְמִּנִ מִּם בּּנִבְא בַּמִּגִּא 'לְמִבַּו בַמָּמָא וּנֹבְיבֹנִ עַנִּמְצָּיִם מִעִוּא לָמִּיִר וֹאַמָּבוּ נִּמִלְזֹּא מִבּבֹא לְפַבְעֹא

למבו בופלו מלומא:

נְצְמֶבְרַ מֶמֶב מְם אֶבְוָנְ אַבְּרֶבִים: אַבְרָהְם הַקְּרֵה נָאַ לְפָּנֵי הַיִּיֹם

בון נעביר טיבו עם רבוני אַבְרְרָהַם זְמֵּגוֹ כָּתֹּוְ בַּבְּנִתְ נומָא וּאַסְּבוּ יְבוֹנִי אֶבְנִי, אַבְנָּי וֹאָסָב :וֹ אֶבְנִינִי צַּבִּנָי,

بخربر אَرْشَ، בَמְּיב بِجُאָר לְמִאָּב بخرن אَرْشِ، طَلَفَٰ اخْطُا خِطَاعِ رَفَظِهِ خِطَاعِ الْخَرَابِ עַנָּרְ אָנְכֶּׁרְ נְצֶּבְּרְ מַלְ_מֵּוֹן תַנְּוֹנִם הָא אָנָא קָאָים עַלְ עֵינָא דְּעַנִיאָ

אַבַע כִּי־עְּשָׁיוֹ הָסָר עָם־אָבוֶי: برخيام جريد جربين بيرة שְׁתָה וְגִם־נְּמַלֶּיךְ צַּשְׁקָה אָתָה וְנְיְנְיֵּנְ עִּנְּמְּרְ אִמְּרְ אִמְּרְ אֵלֶּירְ יִּהְהִי עִּכְיִמְּהָא דְּאִימָר לַרִּ

יבה אָדַע אָדַר עַבּרְדְּהְ מִיבוּ עָם נְחָה זְמֵינְהָא לְמָבְדָּהְ לְיִצְּהָהָ וֹטׁימַר אָמִּהְי וֹאַר זַּמִלְרָ אַמִּבוּ אַבׁכּנוּ בְּעוֹ קוּלְטִיף וְאָשְׁמִי

الجُنْ، هَٰذِٰذِئُتُ أَرَّفُكُ مَر مُخْتُكِ عَلَىٰ مُخْتُكِ خطُنيةِ جُالِمُخُجُبِ هُمُن ثَلَيْد י וְהְנֵהְ רְבְקֵה יצֵאָת אֲשֶׁר יִלְּדְה לְעַלְלֵא וְהָא רְבְקָה נְפַקּת إبْبَرَ بَرَهُ فَيْرِطُ جَرِّلَ الْأَبِيَةِ لَيْهِانِي بَرَهُ قِبَ لَهُ فِي قِرْ

בּאַבְרָבְים וְקוּלְתַּה עַל כַּהָפָּה: מְלְכָּׁר אָטַע נָּדוֹר צָּדוּוּהִי באטוליבידת לבתואל בר

بَوْرِدُت رَمُوجٌ لا حَيَّت رَمِّعُ حَ: בּׁנוּלֶנִי נֹאָנְהַ לַאְ יְדְשְׁרֵי נִעַּבְי לִנִיבָּא בּּנוּלְטָא וּלְבַּר לְאַ

לולעני וסלולע: יַדְשָה וּנְחַתַת לְשֶּׁיָא וּמָלָת וֹמוּלִימֹשׁא מִּפּּוּבָא לָמִטִוּי

בּוֹטִגאַנוּ דָאַ מִׁמַם_מָנִם מִכּבַּב: י וֹנֶרֶא הַמֶּבֶר לְלַרָאִנְאָנִי וֹבְּאָמֶר

تركانكانانك: וֹאַמֹר אַמָּבוֹנו כֹהוֹ וֹהוֹר מוֹאַ ダイブジ <u>ځځانېښت</u>

> time that women go out to draw of water at the time of evening, the down without the city by the well And he made the camels to kneel

Abraham. show kindness unto my master pray Thee, good speed this day, and my master Abraham, send me, I And he said: 'O LORD, the God of

of the city come out to draw water. water; and the daughters of the men Behold, I stand by the fountain of

٤٦

kindness unto my master.' know that Thou hast shown even for Isaac; and thereby shall I hast appointed for Thy servant, also; let the same be she that Thou and I will give thy camels drink may drink; and she shall say: Drink, down thy pitcher, I pray thee, that I damsel to whom I shall say: Let So let it come to pass, that the

with her pitcher upon her shoulder. wife of Nahor, Abraham's brother, to Bethuel the son of Milcah, the Rebekah came out, who was born done speaking, that, behold, And it came to pass, before he had

pitcher, and came up. down to the fountain, and filled her any man known her; and she went look upon, a virgin, neither had And the damsel was very fair to

thee, a little water of thy pitcher.' and said: 'Give me to drink, I pray And the servant ran to meet her,

שמי נסרום יושבם: וכל שוב אדוניו בידו. שמר ממנה כמב לילמק על כל אשר לו, כדי שיקפלו לשלוח לו במס (שס יא): אדם נהדים. בין

(11) ויברך הגמלים. הרצילס:

משית מקד: מפרובים"ע בלע"ו: ובה אדע. לעון ממנה, סודע לי בה: כי עשיה חסד. מס מהיה ממשפחתו והוגות לו, מדע כי (14) אוחה הוכחח. כלוים סיל לו, שמסל גומלם מסדים, וכדלי ליכנס בבימו של לברסס, ולשון סוכמת, ביררת,

במוליסן, ומפקירום עלמן ממקום אמר, סעיד על זו שנקיים מכל: (16) בחולה. ממקוס במוליס (נ"ר ס, ס): ואיש לא ידעה. שלא כדרכה, לפי שבנות הכנענים היו משמרות מקוס

نَفِدُ حَدُد مَحِ نَدُد نَفِهُ كَادِ: 81 נקאטר שְחַר אַרֹגִי נְהְטַבֹּר נַאַטַרַת אַשְׁיִף רָבּוֹנִי וְאִיֹחִיצִּת

: ئاياڭ: كْرْتَاجْ، لهُ هُمْجُ ل مُل عُل حَرْد هَا خُرْدُجُكُ هُمْجَ، مَا يَامَعُوا ا رَفَحُر كِٰںَ مُطِنَّر رَفِهِمُد لَاٰتَ لَمُنْ مُنْ خُهُمُكُنْ تَنْ يَهُمُدُنَ لَا يُمْرَنِ

וֹשֹׁמְאֹב לַבְּלַ עַיִּנְתַּלָּוּוּ: וּעַבְיּץ עַנוֹר אֱלְ־הַבְּאָר לִשְּאָב שִקּיָא וּרְהַשָּׁה ענֹר לְבִירָא رَمُونَاتِ رَمُوْدٍ حَدُيةٍ هُرُ ـ رَهُونَ لِهُنَايَهُمَ الْوَقِيَ طَافِرَتِهَ خُدِيتًا

לְבַׁמַּנוּ נַוֹהַצְּלֶיהַ יְהְנֶה בַּרְכִּוּ שְׁמֵיק לְמִבַּע הַאַּצְלַה יִי וְהְאָּישׁ מִשְּׁהְאָּה לְהַה מַחֲרָישׁ וְתִּבְרָא שָׁתֵי בַּה מִסְתַּכַּל

פּבּׁה מְהְּלֵּלְנְ וְהְּוֹנֵּגְ בְּּמִינִיםְ נְּבְּנִיפָּא טִפְּלְא מִטְקְּלִּיִים בּבּ לְשְׁתְּוֹת נִיפֶּח הָאִישׁ בָנָם זְהְב לְמִשְׁתִּי וּנְסֵיב וּוּבְרָא קִדְשְׁא رْبَبْ، وَيُخْلُفُ جَرَّا لَيَةِظَرَٰهُ لَ إِيْنَانِهِ جَهَ مُوْدَمَا يَظِرَبُهُ

וּאָבוּיתַת קוּלְתַה עַל יִדַה

خلایمیر:

לְמִמְלָן נִמְלְנוּ לְכָּלְ זַּמְלְנִוּנִי:

אוֹרְחֵיה אָם לָא:

قِحْ - بَيْدَ بِ فِهُدِدَ بَيْدَ طَهُمَكُمْ : فِودَ مَرْفِرا بَهِ مَا صَامِعَرْ أَمَا : יטֹבון הָּובון הַּכְ יִבַּבֹּא מַטַּבַלַ

לְנֹא לְמִבְּנִי:

him drink. pitcher upon her hand, and gave she hastened, and let down her And she said: 'Drink, my lord'; and

drinking. camels also, until they have done drink, she said: 'I will draw for thy And when she had done giving him

drew for all his camels. again unto the well to draw, and pitcher into the trough, and ran And she hastened, and emptied her

journey prosperous or not. whether the Lord had made his her; holding his peace, to know And the man looked stedfastly on

hands of ten shekels weight of gold; weight, and two bracelets for her took a golden ring of half a shekel had done drinking, that the man And it came to pass, as the camels

in thy father's house for us to lodge tell me, I pray thee. Is there room and said: 'Whose daughter art thou?

- (18) ותרד כדה. מעל שלמק: (פו) וירץ העבד לקראחה. לפי שראם שעלו סמיס לקראתם (צ"ר שם): הגמיאיני נא. לשון גמיעה, סומיי"ר בלע"ו:
- (91) עד אם כלו. הרי אם משמש גלשון אשר: אם כלו. מרגם אונקלום די פפקון, שוו היא גמר שמיימן כששמו די פפוקן:
- (20) וחער. לשון נפילה, והרצה יש בלשון משנה, המערה מכלי אל כלי, וצמקרא יש לו דומה אַל מְּעַר נַפְּשָׁי (מהלים קמא,
- מ), מֻשֶׁר סֵשֶּׁרְס לַמֶּנִת נַפְּשׁוֹ (ישעיס נג, יב): השקח. חלן חלולס ששוחים בס סגמלים:
- שחיץ אל"ף נופלם בלשון שמיה: משתאה לה. משמומס עליה, כמו אָמָרִי לִּי אָמִי היא (בראשים ב, יג), וכמו וַיִּשְׁמַלִּי אַנָשִׁי . מרגם לשון שסייס, וגברם שָׁבֵּי, שוסס ועומד במקום סמד, לרסום הסללים ס' דרכו, וסין למרגם שמי שהרי סינו לשון שמיה שמי שְמֵיס (ירמיס ב, יב), מְשְׁמּוֹמֵס כְּשְׁעֶס מֵדְס (דניחל ד, מו), כך מפרש לשון שחייס בחדס בהול ובעל מחשבות. וחונקלום מגורת משאה, וכשם שאמה מולא לשון משומם באדם נבהל ונאלם ובעל ממשבות, כמו עַל יוֹמוֹ נָשַׁמּוּ אַתַּרוֹנִים (אינד יח, כ), ינט, טו) מגורס שולל, וַיְּשְׁחּוֹמֶס (שס טו) מגורס שממס, וְיִשְׁמַּמֵּר קַּקּוֹח עַמְרָי (מיכס ו, טו) מגורס וישמר, אף כאן משחאס שי"ן ומדברת בלשון מתפעל, שלין תי"ו מפרידה בין שתי הומיות של עיקר היסוד, כגון משתאה מגורת שאה, מִשְׁפּוֹלֵל (שס קרוב להלליח, אבל אינו יודע אם ממשפחח אברהם היא אם לאו. ואל חחמה בחי"ו של משחאה, שאין לך חיבה שחחלם יסודה (בב) משתאה. לצון בליק, כמו שָלוּי עַרִיס, מִשְׁקַיֶּס שְׁמְעָס (יבעיס ו, יל.): משתאה. מבתומס וממבסל, על ברלס דברו
- לעשרת הדברות שבהן: (בב) בקע. רמו לשקלי ישראל, בֶּקַע לְבֶּלְגֹלֶם: ישני צמידים. רמו לשני לוחות מלומדות: עשרה זהב משקלם. רמו حَفَرام دُوغِور (عو در١):
- ממת, לין שם דבר, והיא אמרה ללון כמה לינות: (33) ויאמר בח מי אח. לחחר שנחן לה שְׁמַּלְה, לפי שהיה בעוח בוכוחו של חברהם שהלליח הקב"ה דרכו: רלרין. לינה

چּוֹ־מִלְבֶּׁה אֻּמֶּׁר יֶלְבָה לְנָחִוֹר: בּר מִלְבָּה דִּיבֹינַת לְנָחוֹר: לי נְהַאָּמֶּר אֵלְּיִּוּ בַּּתְּבְּּהְוּאֵלְ אֵּנְׁכִּי נִאָמָרַת לִיהּ בַּת בְּּהִיאֵל אֵנָא

Vahor.' Milcah, whom she bore unto daughter of Bethuel the son of And she said unto him: 'I am the

She said moreover unto him: We

څځنا: מַסְפּּוֹא בַב מִמְנוֹ נַּם מַלוֹם כַּסִּהָא סַנּוּ מִמַּנָא אַב אַנַר

בְּשָׁר לִמְבָּת:

enough, and room to lodge in.' have both straw and provender

٥٠ וִיקַּר הָאָישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לֵיהֹוָה:

ולנת יולנא ילינר מדם ין:

prostrated himself before the LORD. And the man bowed his head, and

לְנַוֹנִי נְּיוֹנֵע בּינִע אָנִוּי אָבְוֹי: נאַמטּיַ ממַם אַבְנָי אַנָכִי בּבַבֶּבַבַ רנישי אַבְרָהָם אֲשֶׁר לְאַ־עָּזָב הַסְרָּוֹ אַבְּרָהָם דְּלָא מִנַע מֵיבוּהֵיה

אַבונבי דָרבוֹנִי: לאָנַנו טַׂלַלֹּא גַּבָּנוֹנוּ וֹיִ לְבָּוֹנוּ וֹלוּהַמֹוּצִי מִוֹ בַבּוּנִוּ אָבֹּא رَبِهِمُد حُدُنك بْعَاثِم هُجِيّر هُبَرْد رَهُمَد خَدِيك زُرُ هُجُمِين يُدَحِبْن

brethren. the way to the house of my master's for me, the Lord hath led me in and His truth toward my master; as who hath not forsaken His mercy the God of my master Abraham, And he said: 'Blessed be the LORD,

בַּדְרָרִים הָאֵכֶּה: ⁸² נִמְּבֶׁלְ חַנַּמַּבְ נִמַגָּר לְבֵּיִר אָמָה יִרְחַטַּת עילִימָּחָא וְחַוּיָאַח

לְבֵית אִמַּה כְּפִּהְנְמִיָּא הָאִבֶּין:

words. mother's house according to these And the damsel ran, and told her

بَرْنَا كُتُا بِمُثَارِ كُتُلَا لَزُتُمَا بَرْنَاءُ يَكُلُهُ يَمُمَّاءُ بَمُمَّاتِ كُتُلَا

out unto the man, unto the his name was Laban; and Laban ran And Rebekah had a brother, and

نا يُثانا: לְבָּן אֶל־הְאֶישׁ הַחִּוּצְה אֶלִּ וּרְהַם לְבָן לְנֶת וּוּבְּרָא לְבָרָא

ځټرانې:

fountain.

° בֹּגֹעוֹנִם מַּלְ-יָבֵוֹ תְּבָׁנִי אָנִי אָנִי בְּנִּנִים וְאָנִי נְנִינִנִי כַּרְ נִנִיאָ נִי קְּנְהָּא

لنغبم تنحبي غرينغبم ننتنا אַחתו לאמר פָּה־דָבֶּר אַלַיּ ĽĽŽĽ וּכְשֶׁמֶתוֹ %U_FÇË'

וכר שמע יה פהגמי רבקה אַםותו וְיָה שִׁירִיָּא עַל יְדֵי צַּחָתֵיה and, behold, he stood by the camels me, 'that he came unto the man; saying: 'Thus spoke the man unto the words of Rebekah his sister, sister's hands, and when he heard the ring, and the bracelets upon his And it came to pass, when he saw

קמע הַּכְ עַנִּמַבְּים הַּכְ עַהְּיִוֹנִי

עָרְאָ: וֹבֹא לַאִּים הֹלְנִי זַּמִלְנִא הַּלְ מַמָּג װַבְּבָא נַאָּטַא לַנָּט װַבָּבָא אָטִביש לְמִימִר בָּבִין מִבּיִל

at the fountain.

נַיּאַמֶּר בָּוֹאַ בְּרַוּף יְתֹּוֹה קְמָּה נַאֲמַר עוֹל בָּרִיכָא דַּיִי לְמָא

בושא נאשר בשר לנמליא:

camels.' house, and made room for the thou without? for I have cleared the of the Lord; wherefore standest And he said: 'Come in, thou blessed

31

97

77

ימלום לוּמלים: تَمْرَبِ قَبِيهُ لَكُرْدُرِ فَقَيْنَ يَجَنَنَ مِنْ كُمْنِ خُخُدُم يَكُرُمُ فَقَيْنَ

(24 בת בתואל. סשיבמו על כלשון כלשון ועל למרון למרון

בפמ"מ, מדבריס בדבר ספשוע שנוכר כבר במקוס אמר, או שסוא מבורר וניכר באיזו סוא מדבר: (מב) בדרך. דרך המוומן, דרך הישר, בלומו דרך שהיימי לריך. ורן כל בי"מ ולמ"ד וה"ל המשמשים ברלש החיבה ונקודים (22) מספוא. כל מאכל הגמלים קרוי מספוא, כגון מבן ושעורים:

76

(92) יירץ. למס רן יעל מס רן, ייסי כרלות לם סנוס, למר, עשיר סול וס, ונתן עיניו בממון: (82) לביח אמה. דרך הנשים היחה, להיוח להן ביח לישב בו למלחכחן, ואין הבח מגדם הלה לאמה:

(30) על הגמלים. לשמרן, כמון סוף עוֹמֶד עַנֵיקָס (ברחשית ית, ת) לשמשס:

(15) פניתי הבית. מענודת הלילים:

GEL ELYMU - GLMU III MLLI LEIGI - AIXX SENESIS

וֹבֹינְלָ, בֹאֹלָהָתם אֹהָב אִשֹׁנִי: לְנְמַלְים וּמִים לְרְחָא בַּנְלָיוּ ב בקעקים נימן מָבֶן ימסְפּוֹאֹ ניָּבָא הָאִישׁ הַבַּּיְמָה ניָפַמָּח

בּבּבני, גַּבְבני, נַנְאָמֶר צַבָּר: לְאֶבֶלְ וֹיּאָמִרְ לְאָ אִרְּלְ מֹּד אִם - לֹא אִנכוִלְ מֹד וֹאַמֹבִּילִ פֹּטֹיֹמֹי (כ, נ...מם)[ל, נּינּמָּם] לַפֹּּלִינְ וֹמִּוּיִאִּי שָׁבַׁמִיְבִי לַמִּיכַלְ וֹאֹמַר

÷ וּגאַמְוֹר מֻבֶּר אַבְּרָרָהָם אָּלְכִי:

נְהַמְבֶׁיה: וְיַנְיִבְ וַעְּבְרָם וּשְׁפְּחָת וּנְמַלֶּים וּרָהַב וַעַּבְּרִין וַאַמְהָוֹ וִנִּמְלִין הולצל נימן לו צאן יבקר ובפר ויהב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן וחורין יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליה עאן יבפף

היבב ליבפף

נְעוֹנֵע בּנַנַר אָע־אָבְנָי, מָאָב וּהִ בָּנִירְ יָּטְ בַּנִינִי לַטְבַּא וּסִׁיִּנִ

אָנוַ_כּֿל_אַֹּמֶּנַ_לְנִיּ \$ בְּאֵבְיָּרְ אֲּנִוֹנֵרְ וֹלְנְנְעָהְרִ וֹנְתְּנְרִ וְנְתְּנְרִ בְּתְּרֵבְ וְנְתְּבְּרָ וְנְתְּבְּרָ וְנְתְּבְּ וַמְּבֶּע מְּבִׁע אָמִע אָּבְוֹּג בֹּן וּיִלְיַבַע מִּבָר אָמַע וִבּוֹנִי פַּר

אָנָכֹו יְהָהֹר בֹאַבֹּלוּ: אֹמֶּעְ לַבְּיֹנְ, מִבְּיֹנְעִ עַבְּבְּנֹגְ אַמֶּב בְא טַפַּב אַטַּטָא לַבָּרַ, מִבְּיִנִּע ⁴ נְיֵּהְשׁבְּׁמֹּנִי, אֲבְנִי, כְאִמְעָב כְאָבִעֹפֿע וֹפֿיִנִם הַּכְּיִ בְבִּינִי, לְמִימִּב

ڬڂڐ؞ۦ لَّهُمْ مِنْهُ فَنَانَةٌ هَهُا لِأَنْكَانَةُ هَهُا لِأَنْكُمْ لَانَافِدَ هَفَاتُهُ مُخْدُدُ: ١٩٥٤ مُمْ مُمْ حَدِينَ هُجُدُ لِمَكَالِ هُمُتِدًا مُحَدِينَ هَجُهُ فَيَدَيْمِ

הַאָּמֶּר צַּהַרֶּי: נאַמוֹר אֶלְרַהֹּיִנְיִּהְ אֵלְרִי בְאַרַיִּלְןּ וֹאַמּרִינִי לְנִבּיִנִי מֹאִם לְאִינִינִי

> 下以位(F: ĹĹĊĹ آلاحيك ビビロレジ לַנֹמִלְיָּא ימִיּא לְאַסִׁבֹאַנ מו זמבוא וועד שבוא וכפשא וֹמֹאַלְ װּבְרָא לְבִיתָא וּשְׁרָא

וֹאַמָר מַלַיל:

וֹאַמִּר מֹבֹבֹא בַאַבֹבוֹבִם אָנֹא:

ליה יון בל דליה:

בְּנְתְּלְאֵי בַּאָנֹא נְטִיב בַּאָבַעְּהְרוּן:

אַטַּבְאַ בַּעַבְיּגִי

with him. and the feet of the men that were camels, and water to wash his feet gave straw and provender for the and he ungirded the camels; and he And the man came into the house,

he said: 'Speak on.' until I have told mine errand.' And to eat; but he said: 'I will not eat, And there was set food before him

servant. And he said: 'I am Abraham's

and camels and asses. men-servants and maid-servants, and herds, and silver and gold, and great; and He hath given him flocks master greatly; and he is become And the Lord hath blessed my

and unto him hath he given all that son to my master when she was old; And Sarah my master's wife bore a

Canaanites, in whose land I dwell. for my son of the daughters of the saying: Thou shalt not take a wife And my master made me swear,

a wife for my son. house, and to my kindred, and take But thou shalt go unto my father's

follow me. Peradventure the woman will not And I said unto my master:

68

98

(22) ויפחח. סמיר וְמֶס שׁלֹסס (נ"ר ס, ח), שְסיק קוחס הח פיסס שלה ירעו נדרך נשדות החריס:

- משמש בדי לשונות, וסחחד הי, וסוח הם: (33) עד אם דברתי. הרי אם משמש בלשון אשר ובלשון כי, כמו עַד כִּי בַּלּא שֵׁילֹה (בראשית מע, י), והו שאמרו חו"ל כי
- (98) ויחן לו אח כל אשר לו. מער ממנס סרמס לסס:
- (פ) א חקח אשה לבני מבנות הכנעני. אם לא מלך ממלה אל בים אבי ולא מאבה ללכם אמריך:
- במו, ממר לו מברסס, בני ברוך וממס מרור, ומין מרור מדבק בברוך: (פε) אלי לא חלך האשה. פֿלַיכמיב, במ סימס לו למליעור, וסיס מחור למלות עילס שימת לו מברסס לפנות מליו לסשימו.

ŸĻ': אַאָּע לְבָנָי מִמִּאַפַּטִהָי יִמְבָּיִר غفك ننجزت تكۋك نزعنق o+ הקהַלַכְּהִי לְפָּנְיוּ יִשְׁלַח מַלְאָּכִוּ

מֹזּבֹא: אָוְבְטַבְּ וְטַסַּבְ אָטַּטָא לַבָּבוּ וְאָבְע מַלְאָּכִוּע מִמָּשׁ וֹנֹאַבְע נֹאַמֹּר לִי יְיְ דְּפְּלְחִיתִ בֶּרְמִיְהִי

father's house; my son of my kindred, and of my way; and thou shalt take a wife for angel with thee, and prosper thy before whom I walk, will send His And he said unto me: The LORD,

07

וֹבְיוֹנִיםׁ לֹבוֹנִ מִאָּלִבוֹנִי: אُر_מֹמֻפֹּשׁעַׁי, וֹאִם_לָאִ וֹשׁׁוּוְ לֶבְּ שַּׁטַׁהַ לָזָנֹהָ,טָ, וֹאָם לָאִ וֹשׁוּוּן אַנ טַּוֹּלֵע מִאָּלְטָּג כַּג טַבוּא בַכֵּגו טַבָּג זַבא מִמְנִמָּטַ. אָבַג

לְבְּ יִתְבִי זְכָא מִמּוַמְתִי:

thee, thou shalt be clear from my kindred; and if they give her not to oath, when thou comest to my then shalt thou be clear from my

هُنج، بيرَك مُحْرَّبُ: ئھُك ئَم مَجُرْيَا يَلُخِ، جُھُك יְהוָה אֶלְהֵי אֲדֹנֵי אַבְרָהָם אָם־ נאלא בוום אגבלהוו ואַהָּב

פֿבמב לַאַגַּלִטא אָנָבטַי בּאָנָא עָם אָם אָנַע כַּתַּן בַהַּנֹא. וֹאָמֹנוּנוּ גֹּוֹ אָּלִנִינִי צַּנִבּנָנִי יוֹמָא בֵין לְמֶינָא

Thou do prosper my way which I go: God of my master Abraham, if now fountain, and said: O LORD, the And I came this day unto the

וֹאַתֹּבִינַיּג ڲڎ۪ؠڶ בּ ְ וְהְנֶהְ הְשְׁלְּמֶהְ הַבּּצְאָה לְמִּאְר הְיָשִׁיִּ בִּיִּהְיִיִם עִינִיִּ עִּיִּבְיִיִּ עַנָּע אָנָכֹּג נֹאָּב מַּלְ_מֵּגוֹ עַנְּגִוֹם עִא אָנָא פֿאָנם מַלְ מֵּנִאַ

זְמֶיר מַיָּא מִקּוּלְתִיךְ: עַהְּפְׁנִירִבְיָּא לְמִמְּלָ, וֹאֵנִתָּר לְעִי אָהְפַּוֹּי כְּתַּוֹ

pitcher to drink; I pray thee, a little water from thy draw, to whom I shall say: Give me, the maiden that cometh forth to water; and let it come to pass, that behold, I stand by the fountain of

וֹאֹמִבֹי אַכְ, זַּם אַטַּׁע הַּטְּע וֹזָּם וֹטִימִּב כִּ, אַב אַטֹּ אָהָטֹ וֹאַב מַתַּם מַבַּבַּב:

בּוֹמֵּגוֹ גֹֹל בַבְר בַבַּנְגִי: ﴿ رُبُورُ إِنَّا كُمْ اللَّهُ لِللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ

for my master's son. whom the Lord hath appointed camels; let the same be the woman thou, and I will also draw for thy and she shall say to me: Both drink

²⁺ וְהַנָּה רְבְּקָה יֹצֵאֵתׁ וְכַדְּה עַלֹּ هُذِرْ فِدُتِ هُجَـٰذِخِد אַמֶּר־הֹבְיהַ יְהַנֶּה לְבֶּן־אַבְּנִי:

אַמִּבוֹנו כֹתּוֹ: לְמֶּוֹא וּמִלְע וֹאָמָרִית לַצִּ וְקוּלְתַה עַל כַּתְפָּה וּנְחַתַת נבא בללני נפֿלני אָלְא מָר לָא שָׁוּצִּוֹטִוּ לְמַלְלָא

unto her: Let me drink, I pray thee. the fountain, and drew. And I said sponlder; and she went down unto forth with her pitcher on her my heart, behold, Rebekah came And before I had done speaking to

נאַמֹר אַלְיִר בַּהְּלֵינִי נָאָ: מְלְמִׁנִי וְשִׁנֵית בַּמְּלֵּנִי וְשִׁמְאַב

द्वंकेषे रिव प्रतिदेव प्रकेटिपः

رْمَعْمُد שְׁקְׁה וְנִּם לָּמַבֶּיה שַּׁמְּאַה

بشنين لٰقِل بَشَرَنٰۃ هَشَرٰيَةٍ بِنَ تغُمَدَت عَمَٰكُ لَعَكَ يَصُكُ لِعَمْكَ لَهُ عَلَيْكُ لِمَاكِلًا عَمْكًا. נְּמְּטְבְּר נְמְּנְבֶר כַּבְּּה מֵעְּלֶיה נְאִנִראַת נַאֲחַיתַת קּוּלְתַּה מִנָּה

she made the camels drink also. camels drink also. So I drank, and said: Drink, and I will give thy her pitcher from her shoulder, and And she made haste, and let down

ממורמן של בניס, שסרי פרשס של מליעור כפולס במורס, וסרבס גופי מורס לה נִפּנו הלה ברמיוס: (ב4) ואבא היום. היום ילאמי והיום באמי, מכאן שקפלה לו הארץ. אמר רבי אמא, יפה שימתן של עבדי אבות לפני המקום

(++) גם אחה. גס לרנות מנשים שעמו: הוכיח. נירר וסודיע, וכן כל סוכתם שנמקרם, בְּרוּר דְבֶּר:

שומכ סיס איוב אולי מעאו בני וגו' וסיס עושס כך: בלשון עמיד, כמו פִי סְׁמַר סִׁיּוֹב, הרי לשון עבר, פְּבֶה יַשְשֶׁה סִׁיּוֹב (חֿיוב חֹ, ה) הרי לשון עמיד, ופירוש שניהם לשון הווה, כי (פא) שרם אכלה. מרס שלני מכלה, וכן כל לשון הווה, פעמים שהול מדבר בלשון עבר, כמו מֶבֶם בָּלִימִי, ופעמים שמדבר

96

: ئارا: <u>הַנְּיֵּם עַל־אַפְּה וְהַצְּמִידִים עַלְ- וְשִׁיִּיִהִי קִדְשְׁאַעַלְאַפּה וְשִׁירִיִּאַ</u> אַמֶּׁר "לְבִּרַבְלְוּ מִלְפַּׁיִר וֹאִמִּם בּר וּטִיִר בִּילִיבִּים כִּיה מִלְפִּׁיִ ל+ וַהֹאַמֶּר בַּתְ־בְּתִּיאֵלְ בָּן־נְּחְוֹר מֵן אַהְ וַאֲמָרַת בַּת בְּתִּיאֵלְ

אָטַבַּטַ אָּטַוּ, אָדַוּ, לַבְּוֹנְי هُهُد بَبْتِرْ خِيْدُكِ هُوْبَ ذِكْتَاب ⁸⁴ ผูก־יุกเ๋ก ผู่<
กับ ผู้หัน ผู้หับ ผู้หัน ผู้หั ผู้หัน ผู้หัน ผู้หัน ผู้หัน ผู้หัน ผู้หัน ผู้หัน ผู้หัน ผู้หัน ผ نهظد تهضمتين حينن نهجتِك

על־שָׂרָאַל: בְאַ עַלּגְעַנְ בְּגְּ נְאָפֹּנְעַ הַּכְ_נְמָנוֹ אָנִ בְאַ עַנִּנְ בְּנְ נִאָּטִפּׁנִּנְ הַּכְ נַמָּנִלָּאִ ןְּמַּשְּׁר אָם וֹאָכְם מַמֻּוֹם שַׁסֹּר וּכְּעַוֹּ אִם אָימִיכוּוֹ עְּבְּרִוֹ מִיבוּ

בּבֶּר צֵבֶיף רָע אַרְשְׁוֹב: מוֹעוֹע וֹאָא עַבְּבֶּע לְאַ תִּכָּלְ מִן שֵׁנִם וֹנִ נִפַּע פּעִינִמֹא קִּית וּגָּהֹן לַבוֹן וּבְּעוּאָל, וּגַּאָמֹרָוּ

البارات هِ هُلَا حُرُدًا لِهَا إِنَّا اللَّهُ اللَّ ַבְּנֵּע בְּלְּמֵּג בְּשְׁ בַּע נִבְּיָב בַּא בַבְּמָר מֵּדְמָר דְּבָּר וֹאִינִילִ

٢٠٣١: לֵּהְ דְּבְרֵיהָם וֵיִשְׁתָּחוּ צֵּרְצְּה דְצִּבְרָהָם יָה פְּהָנְמִיהוֹן וּסְגִיד בּיִּבְּיִרְהַם יָה פְּהָנְמִיהוֹן וּסְגִיד בּיִּבְּיִים יִהּ וּנְיָנְי כֹּאַמֶּׁר מְּמָמֹ מֹבֵּר אַבְּרָהָה וֹנִינִּי בּּרַ

ىزىزئىرى ئىزا جېمىرى ىجېمىد: זַבְ יַבְגַּיִים וַיִּתָּן לְוַבְּקָתו آربج בُمْك خُرْد جُمُك بِخُرْدُ نِهَوْر مَخُنُه مُثِرًا يَخْمَلُ بِمُثِرًا

מַל יְדַהָא: נְאָמְאַלְ אָטָבּי נִאָמִר בַּטַבְינוּ, אַנִּי וּאָאגלִית יָתָהּ נַאָמָרִית בַּת

אַנוני, בובול, ללביה: בְּאִנְרַח קְשׁוֹמ לְמִפַּב יָת בַּת ΧĊĹĽŒ ולבהוע ולוווע שבם ול

או על שְׁמָאלָא:

בִישׁ אוֹ טַב: אַנַהָוָא וַכְלִוּן לְתַּלֶּלָא מִמֶּוּ וֹאַטִּיב לַבֹּוֹ יַבְעִיאָץ וֹאָמָרִי

בּמִבָּיִבְ וֹנִי:

הֹלְ אַנְשְׁאַ בַּוֹבִם וֹנִי: מֹתֹת

بظئأذنا أتح كِيُحابِثِم بِكِهُمَادِ: בגער ילבישין ויתב לרקקה

> and the bracelets upon her hands. And I put the ring upon her nose, son, whom Milcah bore unto him. The daughter of Bethuel, Nahor's daughter art thou? And she said: And I asked her, and said: Whose

master's brother's daughter for his me in the right way to take my my master Abraham, who had led and blessed the LORD, the God of prostrated myself before the LORD, And I bowed my head, and

the right hand, or to the left.' if not, tell me; that I may turn to truly with my master, tell me; and And now if ye will deal kindly and

unto thee bad or good. from the Lord; we cannot speak and said: 'The thing proceedeth Then Laban and Bethuel answered

hath spoken. master's son's wife, as the LORD take her, and go, and let her be thy Behold, Rebekah is before thee,

τS

64

84

the earth unto the Lord. words, he bowed himself down to Abraham's servant heard their And it came to pass, that, when

things. brother and to her mother precious Redekah; he gave also to her and raiment, and gave them to jewels of silver, and jewels of gold, And the servant brought forth

ועדיין אינך יודע מי היא: (פא) ואשאר ואשם. שַנֶּם ספדר, שהרי הוא מחלה נמן ואחר כך שאל, אלא שלא יחפשוהו בדבריו ויאמורו, היאך נחח לה

(94) על ימין. מזנוח ישמעלנ: על שמאל. מזנוח לוע, שסיס יושז לשמאלו של אזרסס (ז"ר ס, ט):

דבר רע ולא על ידי משובת דבר סגון, לפי שניכר שמס' ילא סדבר לפי דבריך שזימנס לך: (02) ויען לבן ובחואל. רשע סיס, וקפן לסשיב לפני מביו: לא נוכל דבר אליך. למַפָּן בדבר סוס, למעל ידי משובת

(בב) וישתחו ארצה. מכלן שמודים על בשורה מובה (ב"ר ם, ו):

(33) ומגדנות. לשון מגדים, שסבים עמו מיני פירוח של חרך ישרחל:

וּיִאמֶר שַּּלְעָוֹנִי לַאַרָּנִי: אַמֶּב מּמִּנְ נֹיּבְיְנִנְ נֹיבֹנִמִנְ בַבְּפֵב בַמִּמִנֵ יָבְנִנְ וֹפֹמִנְ בַּגַּפָּבָא

غَنَّادَ نُمُنَا هِن مُهْبِد غَنَاد فَكَكَ: עַּיִאמֶר אָהִיהְ וֹאִמְּה הַשָּׁב הַנַּעֵּרָ

נאַלבֿע לַאַּגָּוֹי: آنيابُات بَا خُرْنِا يَالِحُنْ بَمَاذِي لِنَانِ مَا خُرِيا لِمَانِينِ مَاذِينِ مَا خُرِينِينِ

چْل_ۋىڭ: ^ע וּ יִאָּמֹע ׁ וֹ לֹבְעָׁ אַ לְנָּהֹּנֹ ׁ וֹנְאֵאֹלִע וֹאָמַעוּ וֹבַער. לָהוּכְוּמִעֹאַ

: ئاڭ% בְּהַלְּכֵּי עִם־הָאָישׁ הַנָּהְ וּהְאַמֶּר הַהִּיִּלְיוֹ עִם מּּבְרָא הָדֵיוֹ וּשְׁבֹּאׁ בְּנִבְּשְׁעִ וּאָמְנֵוּ אֵבֶּיִנִ שְּׁבוּ בְּנִבְשָׁע וֹאָמָנוּ בְּעִ

لْمُن مُرْكُفُك لَمُن مُحُد مُخُذُلُكُ مُرْدُفُكِ إِيْمَا لِيْنَا مُخِدَم لِمُخْذِيْنِهِ

أنندِّه بَلُمِّك كَان هَمْد هِنْكُنن: אַוְטְנֵינִ אַטַּ בַוֹיִ לְאַלְפָּוֹ בַבְבָּרֵי וּגְבְּרְכָּוּ אָתַ־רְבְּקְתֹּ וַנְּאָמֶרוּ לְהַ

בה אָנו בבלע הגלע: נשכלבנה אַשְׁבֵּי, הַאָּיִה וּיַפְּח בִּתַר מִּבְרָאָ וְּדְרַ תַּבְּרָאָ יָּת لفِظٰت ĹŧĊļĽ

וֹאֹמֹר מִּלְשוּנִי לִנִי וַ בּוּנִי: וּיאֹכְלָוּ וַיִּשְׁתָּוּ הָוּא וְהַאָּנְשָׁים וַאַּכַלוּ וּשִׁהִיאוּ הוּא וִגוּבָרַיָּא

מֹסֹבֹא וֹבְטוֹן בְּעַב בּן שִׁיזִילִ: מיליק משנא מדו במדו או נאַמר אַחוקא וְאָמַה הַמַּיִר

נאָבוֹב לַנְת וִבּוָנִי: נּגְּאמֶר אַּכְיִים אַכְ שֹׁאַםׁרנּ אָטָג נֹאַמָּר לְעִיּנִן לָא שֹאַםׁרנּוֹ יָטִגּ

וֹנְמְּטָת מֹא בִּבִיגא אַמֹבֹא:

נאַמַבע אָנזגל:

וְיָת גּוּבְרוֹהִי: אָּעַ בְּבְּקָה אָהַהָּם וְאָנִה יָת בְבָּקָה אָהָהָהוֹן וְיָת

چېښىدىد**ا** : بذنخثنا نتنكسا ختض ثع ككتر אָבוֹעוֹא אַנֹּי בֿוֹאָג לָאַלָפּֿגּוֹ וּבְרִיכוּ יָת רְבְקְה וַאֲמַרוּ לֹה

בַבַלַע נּאָזַב: הַּלְ עַיִּלְּמָלְּיִם יּוֹבְיבֹא הַלְ יַּנִּמְלָּא נַאָּזַלָא וֹנְהַבְּטָיִי וְקְמָת רְבְּקָה וְעִינִימְתִּהָא

> me away unto my master. in the morning, and he said: 'Send tarried all night; and they rose up the men that were with him, and And they did eat and drink, he and

'.og llade shall few days, at the least ten; after that said: 'Let the damsel abide with us a And her brother and her mother

that I may go to my master. prospered my way; send me away not, seeing the Lord hath And he said unto them: 'Delay me

damsel, and inquire at her mouth.' And they said: 'We will call the

man?' And she said: 'I will go.' unto her: 'Wilt thou go with this And they called Rebekah, and said

Abraham's servant, and his men. sister, and her nurse, and And they sent away Rebekah their

65

85

the gate of those that hate them.' thousands, and let thy seed possess mother of thousands of ten unto her: 'Our sister, be thou the And they blessed Rebekah, and said

went his way. the servant took Rebekah, and camels, and followed the man. And damsels, and they rode upon the And Redekah arose, and her

(44) וילינו. כל לינה שבמקרה לינה לילה החד:

ואס מאמר ימיס ממש, אין דרך המבקשים לבקש דבר מועמ, ואס לא מרלה, מן לנו מרובה מוה: יַמִיס מִּסְיֶס בְּחִילְמוֹ (ויקרחׁ כֹס, כע) שכך נומנין לבחולס ומן י"ב חדש, לפרנם חֿם עלמס בחכשימיס: – או עשור. י" חדשיס. (88) ויאמר אחיה ואמה. ובמואל סיכן סיס, סוא סיס כולס לעכב ובא מלאך וסמימו: ימים. שנס (כמובות נו:) כמו

(72) ונשאלה אח פיה. מכלן שלין משילין למ כלשס ללל מדעמס (נ"ר ם, ינ):

(83) וחאמר אלך. מעלמיואף אס אינכס רוליס:

כלון שיסא אומו הורע ממך ולא מאשה אמרת: (00) אח היי לאלפי רבבה. אם ווכעך מקצלו אומס ברכס שנאמר לאברסס בסר סמורים, סַרָבֶּס אַרָבֶּס אָם וַרָעַבָּ וּגוי, יסי

	(20) מבוא באר לחי רואי. שסלך לסבים סגר למברסס מביי שישמים (ב"ר ם, יד): יושב בארץ הגגב. קרוב למימי במר, שימתר נישַע משָׁט מַבְּרָבָס מַּרָבָּס מַרָבָּס מַבְּרָבַּי מַבְּבַּיַן קַהֵּשׁ בַּיַין מַהַעַר בַּאַריץ הגגב. קרוב למימי במר, שימתר נישַע משָּט מַבְּרָבָס מַרְבָּס מַרְבָּס מַבְּרָבַּי מַבְּרָבִי מַבְּיַרְ מַבְּיֹל (מסליס קב, מ): (80) לשיח. לשון מפלס (ב"ר שס), כמי ישָׁפֹּך שֵׁימוֹ (מסליס קב, מ): המהציח. לשון מפלס (ב"ר שס, במה קידור ומוסמ (מ"מ וממסס) מפייו (ב"ר ם, מו): וחפל. סשמיעס עלמס למרן, (פּ) וחרא אח יצחק. רמסס מומי קידור ומיס ער סקרקע, כמי מַפֵּייָם בַּרְּבָּר, מִבּיּלִים עַבְּמִיבְּנִי בְּיִּלְּבָּבְּיִי מִשְׁבָּרְ מִשְׁבְּבִּי, מִשְׁבָּבְּי, וּמִשְׁבַּרְ (מסליס לו, כד), כלומר מס ימס למרן למינים שַר סקרקע: (20) וחחבס. לשון וממפעל, כמי וְמִּקְּבָּר, וַמְּשְׁבָּר: (20) והאהלה שרה אמו. גיבילס המסלס, וסרי סים שר סמרן (ב"ר ם, מו), ושנודמנס לו רבקס במפלמו: (20) והאהלה שרה אמו. ויבילס המסלס, וכרי סים שרס למני, כלומר ועשים לו רבקס במפלמו: (20) האהלה שרה אמו. דיבילס המלסלס, וסרי פים שני בעל מני, מל מון משמס פסקו, וכשנס במקו, וכשנס במקו, ובעב מון שברס קיימם ביל מני על המסל, ומשמס פסקו, וכשבים מני של מון בל הי מיל מילי לומר ועל המסל, ומשמס פסקו, וכשבים בקס מורו (ב"ר ם, מו): אחרי אמו. דירן מרן, כל ומן שמתים בעיס וניים ליימו לון מול מלבים לוינה וון מבר, ונקרמם קעורם על שם עליס מעשים בקמר, ושן מסס, ושנים במשני בקער המים במחל במון במבים במבל מוון במיב לויים מון ביים במים לוון ביים במים לוון ביים ביים לוון מון מולס במבל מון ביים ביים לוון מון ביים ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים מון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים לוון ביים ביים ביים ביים לוון ביים ביים ביים ביים ביים ביים ביים ביי				
7	וֹאֶּטַ מְנִי אָטַ וֹמִׁבְּלֵ וֹאָטַ מְבְוֹ וֹאָטַ מִבְּלֵן וֹאָטַ וֹמְבָּל וֹטֵּלְבַ לְנִ אָטַ מִבְּלֵן וֹאָטַ וֹמְבָּל	וֹנִׁט מְּנִם: נִּנִט מְבַׁוֹ וֹנִט מְבַּנִוֹ וֹנִט נְמִּבָּׁ נִנְקְבַּנִט כְּנִש נִט וֹמִבוֹ וֹנִט נִמְבָּׁ	And she bore him Zimran, and Jokshan, and Medan, and Midian, and Ishbak, and Shuah.	τ	
44, CE	ַלַּמִּרְ אַבְּרְהָנִם נַיּמָּח אִּשָּׁה וּשְׁמָה קַמוּרֶה:	וְאִנְסִיף אַבְרָהָם וּנְסִיב אִמְּהָא יִשְׁמַה קְמִירֶה:	And Abraham took another wife, and her name was Keturah.	ΛXX	
49	וּיִבְאָהִ יִּצְּחָׁסִ הָאָהֵלָהׁ שְּׁרֶה אִמֹּוֹ וַיִּּאֲה אַתּדִּבְהָ וַיִּנְּחֵם יִצְּחָס לְאִשֶּׁה וַיֶּאֲהְבֶּהְ וַיִּנְחָם יִצְחָס צַּחֲרֵי אִמְּוֹ: (פּ)	וֹאִטְנְּטִם וֹאָטֵל בְּטָר אָמֶּיה: וַטְּנְת אָמֶּיה וּנְטִיב יָת רִבְּקָה מְּרָה אָמֶּיה וּנְטִיב יָת רִבְקָה וְקְא מְקְנִין עִיבְרָהְא בְּעִּבְּרֵי וְאָעְלְהָי	And Isaac brought her into his mother Sarah's tent, and took Rebekah, and she became his wife, and he loved her. And Isaac was comforted for his mother.	Z 9	
99	ַנִיְסְפָּר הַטֶּבֶּר לְיִצְּחָק אָת כְּלִ הַיְּבְרָים אֲשֶׁר מְשֶׂה:	פּטִינְמִנְא בּמְּבַר: נְאָמְשַׁמִּג מִּבְבָּא לְנִאָּטִׁל נִע פַֿלְ	And the servant told Isaac all the things that he had done.	99	
59	וַתַּאִמֶּר אָל־הָטָּבָר מִי־הָאִַישׁ הַלְּזָּה הַהֹלֵךְ בַּשְּׁבָה לְקְרָאהָנוּ וַיְאָמֶר הָעֶבֶר הָוּא אֲרֹנִי וַתִּקָּח הַצְּעָיף וַתְּהְבֶּס:	וֹאִטְבַּסִּיאַת: הוא רְבּוֹנִי וּנְסִיבַּת עִּיפָּא לְטַבְּמוּתַנְא וַאֲמָר עַּבְּרָּא בּיכִי הִּמְתַלֵּא נַאֲמַרַת לְמַבְנָא מַן װּבְרָא	And she said unto the servant: 'What man is this that walketh in the field to meet us?' And the servant said: 'It is my master.' And she took her veil, and covered herself.	59	
† 9	נִתּשָּׂא רַבְקַּתֹ אָת־עֵינֶּיתָ נַתֵּרֶא אָת־יִצְּחָק וַתִּפְל מֵעַל הַנְּמֶל:	װּמְלְא: נְת יִצְּחָק וְאִהְרְבֵינָת מֵעַל װְקַפְּת רְבְקָה יָח עִינָה וְחָזָת	And Rebekah lifted up her eyes, and when she saw Isaac, she alighted from the camel.	† 9	
٤9	رَعِيْم بِצְתָל לִשִּׁית בַּשָּׂדֶת לִפְּנָית עֲדֶב וַיִּשָּׂא עֵינָיוֹ וַיַּרְא וְהַנָּה נְמַלֻים בְּאִים:	נְםְּלֵא נְהָא נְּמֶלְגֵּא אָתַן: לְמִפְּנִי נַמְּמָא נִּוְלֵּב הָּתְנִינִ נְפָּל נְאָלֵא לְאָלָאִי בְּתַּלְּאָ	And Isaac went out to meditate in the field at the eventide; and he lifted up his eyes, and saw, and, behold, there were camels coming.	٤9	
79	וְתְּיִא יוֹשֶׁב בְּאָבֶץ תַּנֶּגָב: הְיִנְאִ יוֹשֶׁב בְּאָבֶץ תַנֶּגָב:	וְהֵא נְמֵים בַּאֲרֵע דְּרוֹמָא: דְּמַלְאַךְ קַּיִּמְא אָמַחָזִי עֲבָּה בְּיִמְא הְמִים בְּאָרַע הְבִּימָא	And Isaac came from the way of Beer-lahai-roi; for he dwelt in the land of the South.	79	

نځېېرت: יְבְּנֵלְ דְּלְן הְנֵיְ אַמִּירָם יִלְמִיּמִם דְּדְּלְן יִבְּנִי דְּלָּוֹ הָנִי לְמִמְּרְיִּין ^{*} וֹלֵּלְהָוֹ יֹלְר אָּט הְּבֹּא וֹאָט בְּדֵׁן וֹלֵלָהָּוֹ אִנְּרָר יִט הָּבֹא וֹנִי

لخمدندا لخئثالا:

Leummim. Asshurim, and Letushim, and Dedan. And the sons of Dedan were And Jokshan begot Sheba, and

קַמוּרֶה: بجير مبازا يدجه بوجه بيائه بجد مبازا يعجه بيود بيناه

children of Keturah. and Eldaah. All these were the and Epher, and Hanoch, and Abida, And the sons of Midian: Ephah,

4:4: י וּימַן אַבְּרְהָהָם אָת בָּלְ אַּמֶּר לְוִ וּיהַב אַבְּרָהָם זָת בָּלְ דְּלִיה

خنيماط:

unto Isaac. And Abraham gave all that he had

בְּעוֹהָנוּ חַוּ קַּוְמָה אָל־אָבֶץ קַיָּם קַרִּימָא לַאָּרַע מַדְנָהָא: رْزَهُجْ يُتُ مِنْ يَجْلُو خُرْزُ مِوْجُ بَعِبُم جِدِيد جُعَبَه جُدِيد جُعَبَه جُدِيد جُعَبَه جُدِيد לְאַּבֹנִיִם זְּעַּן אַבֹנִינִם מְעַּלְנֵי וְעַב אַבֹנִינִם מְעַּלֵּן וְהַּלְּטִהּוּן تظركنهرم

אָמֶּר וֹלְבֹּנִי לְטִוּלִטֹא צִּלְאַּבֹבְעוֹם

eastward, unto the east country. Isaac his son, while he yet lived, gifts; and he sent them away from that Abraham had, Abraham gave But unto the sons of the concubines,

מֹלִים וֹטִׁמָּמ מִּלִים: אַמּב בוֹג מֹאַט מִלֹנִי וֹמִבֹּמֹנִם בּנִוֹנִא מֹאַנִי וֹמַבֹּמֹנוּ וַנִוֹנִימָ ² נְאֶבֶע נְבֶּנְ אֲלֵנְ עִבֵּנְ אַבְּנְעִם נִאָּבְּנִן נִמָּנְ אָנִּגְּ עַבְּנְעִם 건<u>.</u>□:

<u>ښ</u>زر!:

full of years; and was gathered to a good old age, an old man, and And Abraham expired, and died in

hundred threescore and fifteen

of Abraham's life which he lived, a And these are the days of the years

מַטָּ'וו: מובה זקן ושְבֵעַ נַיּאָסֶר אֶלְ - מִבְאַ סִיב וּסְבַעַ וֹאָהְבְּנִישׁ וּגֹּלְנָת וֹּלֹטְׁע אַבֹּבְבַבְיִם בַּמְּבַבְּי נְאָנַבְּנִת נַּמִּנְעַ אַבְבַבְנַים בַּמָּבִי

buried him in the cave of And Isaac and Ishmael his sons his people.

אַמָּר עַלְ־פָּנִי עַנְיָרָא: שְׁבֵּה שָפְּרָן בֶּן־צֹחַר הַחָהִי בִּחָקִל עָפְרוֹן בַּר צֹחַר חִמְצִּה ¿ בְּנְגוּ אֶּלְ-מְּעְּנְתְּ הַתְּבְּבֶּלְנִוּ אֶלִּרְ בְּנִינִי, בִּמְעְּרָתוּ וּיִפְבָּרוּ אָטְוּ יִגְּטְׁל וֹיִהְמִׁמֹאֵץ יִפְבַרוּ יָטִיה יִגְּטָל וֹיִהְמִׁמֹאִץ

בעל אפי ממרא:

is before Mamre; the son of Zohar the Hittite, which Machpelah, in the field of Ephron

- וו בוו: ו מנה, ונוסעים מיש במהלי פֿפַּדְנוֹ, וכן הומ מומר וְהַבֵּה נְמוּשִׁים עַל פְּנֵי בָל בְּמָבֶרן, (שמומל ה ל, מז.) שכן למ"ד ונו"ן מהחלפות מועת שְׁבֶּן, שׁמוּח מן נְבֶּה רַנְלְיִם, וכמו סְׁמוּךְ שְׁמֶן, שׁמוּח מן וְרָמַנְּמְּ נִמַרְמִּי - וֹלֹמִושִם. - סס צעלי ההליס, המחפורים הנה לשון ממנס, ואל מאמר שאינו כן מפני האל"ף שאינה יסודים, הרי לנו מיבום שאין בראשם אל"ף, ונמוספה אל"ף בראשם, כמו (3) אשורים ולשושים. שַס ראבי אומות. (שס ס.) ותרגוס של אונקלום אין לי לישנו על לשון המקרא, שפירש לַמַבִירָין,
- לברך את מי שתרלה, ואברהם מקרם לילחק: (פ) ויחן אברחם וגוי. ממרכ'נממיס, ברכם דיימיקינמן לו, שממר לו סקב"ס למברסם נְסִיֵּס בְּרָכְּס, סברכומ ממורום בידך
- מסר להם. דבר אחר, מה שניתן לו על אודות שרה, ושאר מתנות שנתנו לו, הכל נתן להם, שלא רלה ליהנות מהם: כמובס, כדאמרינן במנסדרין (כא.) בנשיס ופלגשיס דדוד: - נחן אברהם מחנות. פירשו רבומינו (שס לא.), שַס מומאס (6) הפילגשים. מסר כמיב, שלא הימה אלא פלגש אחת (ב"ר סא, ד), היא הגר, היא קעורה. ושים בכמובה, פלגשים בלא
- (ע) מאח שנה ושבעים שנה וחמש שנים. זן ק'כזן ע', וזן ע'כזן ק' זל מעל:
- (۲): (9) יצחק וישמעאל. מכאן שעשה ישמעאל משובה, והוליך את ילחק לפניו, והיא שֵׁיבה עובה שנאמר באברהם (ב"ר לת,

וּמִּבְר אָמִּטִּוּ: בְּנֵי הַמְּמִי קְבָּרְ אַבְרְרָהָם הִמְּאָה הַמָּן אָהְקְבָר אַבְרָהָם עַמְּבֶּר אָמֶּב לַנָּי אַבְּבְרָטִם מָאָנ עַפֿלָא בּוֹבוֹ אַבְרָטִם מִוּ בִּנִּי

וֹאַטְׁל מִם בַּאָב לַטַוּ נִאָּנ: (פּ) אֶלְהָים אָת־וִצְּחָלְ בְּנָוֹ וַיֵּשֶׁב

Ÿ¥ŢŢ̤: הְגָּרִ הַמִּצְרָית שִׁפְּחָת שְּׁרֶה טִּצְּרִיתָּא שביתי וְהַבְּתֹאַב וֹאִבְּוּוֹ

:ċċċä□: نۺؙٙڟۿۿڔ ڐڂؽٮڐڶڴڷڐڶۿڶڂۿڔۦڿڹڂڐڔڽ

+ נמממה לבנפט נממא:

וָטִימָא

ុត់ដែល ជំងឺប្រ ជំងឺស្លាប់បាន מִּמְטָּׁם בַּעַּגַבונים וּבַמוּנבִים אַלָּר הֶם בַּנֵי יִשְׁמִּאַלְ וָאַלָּר

וּנִגְּנַת נַּבְּטִׁע נַנֹּאַבְעַ אָּבְ_הַמָּנִנ: ַ אָּלִנִי וּאָכָאַים אָלִנִי וֹאָבֹּת אָנִנִים וּטִּלְטִוּ וּאָבֹת אָנוּ וֹאַטַּׂנִיִּנִי יַן אַבֶּלְה שְׁנֵי הַיֵּנִי יִשְׁמְעַאֵל מְאָה וְאִבְּיִן שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמְעַאֵל מְאָה

וְשֶׁרְה אָהְתִיה:

קַּיִּמָא אָתַּחָוִי עַּלַה: ונטום וגמט גם פולא במלאב ולבוג וו ואוטע לבווש וַיְהְיִ אַחֲרֵי מְוֹת אַבְרָהְם וַיְבֶרֶךְ וַהֲנֶת בְּתַר דְּמִית אַבְרָהָם

Ļ₩ĊĊĊ□: ダゼゼビ אַבֹנִים צִּיכִינַת עַנִּר

וֹבֹוֹר וֹאַוֹבֹאָן וּמִבֹּמִם: בּלָר בִּאָמִבִינִינוּ ַ :ֻהְּמִּתְאַבְ וֹאִבְּוּן הָמִּמִּבִים בַּנִּוּ יַהְמִתָּאַב

יִמְמְּטֵׁת וֹצוּמָבו וַמַמָּא:

לפֿיש חַדַר וְהִימָא יִשוּר

לאומיהון: ילפּבׁכוּייון שָׁבוּי צָּפָר בַּבְּרָבִין إبجزا שְמִבְהָהוֹ בְּפַּצָהֵיהוֹן

ימית ואָתְבָּנִישׁ לְעַמֵּיה:

Abraham buried, and Sarah his of the children of Heth; there was the field which Abraham purchased

Beer-lahai-roi. his son; and Isaac dwelt by of Abraham, that God blessed Isaac And it came to pass after the death

handmaid, bore unto Abraham. Hagar the Egyptian, Sarah's Ishmael, Abraham's son, whom Now these are the generations of

Mibsam, and Kedar, and Adbeel, and first-born of Ishmael, Nebaioth; according to their generations: the of Ishmael, by their names, And these are the names of the sons

and Mishma, and Dumah, and

and Kedem; Hadad, and Tema, Jetur, Naphish,

twelve princes according to their villages, and by their encampments; these are their names, by their these are the sons of Ishmael, and

91

Þτ

13

71

ΟĪ

and was gathered unto his people. seven years; and he expired and died; Ishmael, a hundred and thirty and And these are the years of the life of

במיניו, ובה סקב"ס וברכו: סום שם הברכום לפברהם, נמיירם לברך שם ילמק, מפני שלפה שם עשו יולם ממנו, שמר, יבה בעל הברכום ויברך שם ששר ייעב (11) ויהי אחרי מות אברהם ויברך וגרי. נַמַמוֹ מנמומי מֿפליס (מועס יד.). דבר מֿמר, מף על פי שממר סקדוש ברוך

(13) בשמותם לתולדותם. קרר לידמן זה ממר זה:

(15) בחצריהם. כרכים שאין להם חומה. וחרגומו בפלחיהון, שהם מפולחים, לשון פחיחה, כמו פלחו וַבְנָּיוֹ (חהלים לח,

ויגוע. לא נאמרה גויעה אלא בלדיקים: ממ ישמעאל, שנאמר וַיֵּלֶךְ עַשְׁוֹ אֶל יִשְׁמְעַאֹל וּגוי, כמו שמפורש במוף מגלה נקראת (מגילה יו.), (ורש"י הביאו מוף פ' מולדות): משנומיו של ישמעאל למדנו, ששמש יעקב בבים עַבר י"ד שנה כשפירש מאביו, קודס שבא אלל לבן, שהרי כשפירש יעקב מאביו (פן) ואלה שני חיי ישנועאל וגוי. אמר רבי חייא בר אבא, למה נמנו שנוחיו של ישמעאל, כדי לייחם בהם שנוחיו של יעקב,

مَح فَرْدَ خُح مُكَادِدِ ثَقْحٍ : (ق) אַפּּי כָל אֲחוֹהִי שֶׁרֶא: פמיקים עַל־פָּגַיַ מִצְּרַיִם בֹאֲבֶר אַשָּׁירְ הַשְּׁרִ מִּשְּׁרִים מָשִׁי לְאַחּיר עַל

all his brethren he did settle. goest toward Asshur: over against Shur that is before Egypt, as thou And they dwelt from Havilah unto

The Haftarah is I Kings 1:1 - 1:31 on page 240.

:كلان: כי אַבְרָהָהָם אַבְּרָהָהַם הוֹלֵיד אָתַ־ אַבְּרָהָם אַבְרָהָם אַנְלֵיד יָת מילדים וַאֶּבֶּר תּוֹלְרָת יַצְּחָק בָּן וְאָבֵּין תּוֹלְדָת יַצְּחָק בַּר

בְאָבַמֶּי לָוֹ לְאָמֶּבי: הְאַרַפִּׁי מְפַּבַּןְ אַרָם אַחָוֹת לְבָן אַרַפִּאָה מִפּּדַן אַרָם אַחָתִיה oz בְּקַחְתַּוֹ אֶת־רְבְקַה בַּת־בְּתוּאֵל בּד נְסִיב יָת רְבְקַה בַּת בְּתוּאֵל וּנֹעַׁג וֹאֵטַׁלַ פַּּן אַנְבַּהָּנִם הָּלָּע וַעִּנִע וֹאָטַל בּּר אַנְבָּהָוֹ הָּוֹנִן

ئىۋى تۆتى كۈڭ ھەفر: אְשְׁׁילֵּוֹ בְּיִ עְּקְבֶרֵה הָוֹא וַנִּעְּמָר לְוֹ אִהְּמִיה צָּרֵי עַקְּרָא הִיא וְקַבֵּיל נַיּמְעָּר יִצְּחָק לְיִרוִֹּיל לְנָכַח וַצֵּלִי יִצְּחָק שָּׁרָם יִיָּ לְשָׁבֵּילִ

تقكك كيابه هيانيان:

בְּלְבָוֹ אֲבַמְּאָנו לֵיה לָאִמוּ:

בְּלְוִנוֹנִינִי וֹלִ וֹמִּנִיאַט בֹלְלֵע

למטפה אולפן מן פובם ונ: וַתַּאַמֶּר אָם־בֶּן לֶמֶּה זָּה אֲנְכִי אָם בּן לִמָּאַ דְּנָן אֲנָא נַאַנִלֹה וּנִינִרְאָּאַנִּ עַבְּּנִים בַּלְּבְּבְּי נְבְנִיבְּן בִּנִיאַ בַּמָהַנִיאַ נָאָמָרַע

> begot Isaac. Isaac, Abraham's son: Abraham And these are the generations of

the Aramean, to be his wife. Paddan-aram, the sister of Laban Bethuel the Aramean, of he took Rebekah, the daughter of And Isaac was forty years old when

wife conceived. entreated of him, and Rebekah his and the Lord let Himself be his wife, because she was barren; And Isaac entreated the Lord for

she went to inquire of the LORD. 'If it be so, wherefore do I live?' And together within her; and she said: And the children struggled

פְּנֵי כְּל מֶׁמֶיו יִשְׁפֹּן (ברחשית מו, יב), עד שלח מת חברהם ישכון, משמת חברהם נפל: (18) נפל. שָׁכוּן, כמו וִמִּדְּיַן וַעַּמְבֹּן וְכָל בְּנֵי קַדֶּס נִיּבְּלִיס בְּעָמָק (שופעיס ז, יצ). כחֹן הוח חומר לשון נפילה, ולהלן חומר עַל

עדות יש שלברסס סוליד את ילמק: לר קלסמר פניי של יצמק דומס לאברסס, וסעידו סכל אברסס סוליד אם יצמק, וזסו שכמב כאן יצמק בן אברסס (סיס), שסרי שסיו לילני סדור אומרים מאבימלך נמעברה שרה, שהרי כמה שנים שהחה עם אברהם ולא נמעברה הימנו, מה עשה הקב"ה, . אברסס אחר כך סוליד אח יצחק. דבר אחר), על ידי שכחב סכחוב יצחק בן אברסס, סווקק לומר אברסס סוליד אח יצחק, לפי (פו) ואלה חולדה יצחק. יעקנ ועטו סלמוריס בפרשה: אברהם הוליד אה יצחק. (ללחר שקרל סקנ"ס שמו

. אומו פדן, לשון צָמֶד בְּקֶר, מרגוס, פדן מורין, ויש פומרין פדן ארס כמו שָׁבֵס מַבְס, שבלשון ישמעאל קורין לשדה פדן: ואחום רשע ומקומהאנשי רשע, ולא למדה ממעשיהם: - מפדן אדם. על שם ששני ארם היו, ארם נהרים וארם לובה, קורא מפדן אדם אחות לבן. וכי עדיין לא נכמג שסיא גמ גמואל ואמומ לגן ומפדן ארם אחות לבן. וכי עדיין לא נכמג שסיא גמ רשע שְׁבֶּס וגוי, סרי לינמק ל"ו שניס, ובו בפרק נולדס רבקס, סממין לס עד שמסא ראויס לביאס ג' שניס, ונשאס: 🗈 בה בהואל ממס שרס, ומשנולד ילמק עד סעקידס שממס שרס ל"ו שנס, דבת ל' סימס כשנולד ילמק, ובת קכ"ו כשממס, שנאמר ציףיו פַיֵּי (02) בן ארבעים שנה. שהרי כשבא אברהם מהר המוריה ומבער שנולדה רבקה, וילמק היה צן ל"ו שנה, שהרי בו בפרק

ζιιζ ζ ζ ζ : שומדם בווים ווומספללם: וישחר לו. לוולה לה, שהין דומה מפלם לדיק בן רשע למפלם לדיק בן לדיק (יבמום סד.), לפיכך ַ גְשִׁיקֹּוּם שַׁגֵּחְ (משלי כו, ו), דומום למרובום וסנס למשח, הנקרישר"ה בלע"ו: - לגבה אשתו. זה עומד בזוים זו ומהפלל, וזו ורבוי סוא, וכן וַשְּׁמַר שְׁנַן סְּקְּמֹרֶמ (ימוקאל מ, יא), מרבית עלית סעשן. וכן וַסִּשְּׁמַרְמָּס שָלֵי דְּבְּבֵינֶס (שס לֹס, יג), וכן וַנִּשְּׁמָרוֹת (IS) ויעחר. סרבה והפליר במפלה: ויעחר לו. נמפלר ונמפיים ונמפמה לו. ואומר אני, כל לצון עמר, לצון הפלרה

מלְאָּם יֹאֶמֶּא וֹנִר זֹהְלָּב בֹּהֹנִב: לוי גוים)[קי גוים] בְּבִּשְׁנֵּךְ וּשְׁנֵרַ

תומם בְבִּטְנְה: לי וֹנִמְלְאֵנּ יֹמֵנִעַ לְבְּצְרֵע וְעִדְּע הָאַלְנִמנּ נִתִּעֹא לְמִנְלָב וְעַאָּ

בְאַבְּבֶוֹע הַהְּנִב וּיִלְבְאַנ הַמְו הַהָּוֹנ יי ניאא הראשון אַרמוֹנִי כַּלְוֹ

أنخثط فليههره هئك فكثلا g בֹהֹלֵר הֹהֶוּ וּנִלֵּרָא הָּטִוּ וֹהֹלָר וַאַבַרי־בֿון נְצָא אָהָיוּ וְיָרָוֹ אֹמָנָת

קָם יַשֶּׁב אָבַלִים: ישרפֿל וַיְּגְּדְּלְיֹּ הַנְּעְּרִים וַיְהָיִ עֵשְׁי אָישׁ יּרִבִיאִּי עּיּלִימַיָּא וַהַנָּה עַשְׂי יְדֵעַ צַּיִּר אָישׁ שְׁדֵּה וְיַעֲלֵב אָישׁ יְּבְּר נְחַשׁ יִרְכִּוְ וְּבָּר נְפֵּיק הַבַּלִ

ממלכו ששפו ובלא ואַשּהבע בָּמָעַ*ב*ָר נּאָמֶר יְּהְלֶּה לְּהְ מִּנֵּי (כּי נִאָּמָר יִיָּ לַה מְּבֵּיוֹ עַמְּהַ מָּנִי

שׁונמון בַּמְעַבּא:

נַעַּעָּ: כּלַכְנָם בַּסְׁתָּר וּלֵרוֹ שָּׁמֶיה וּוֹפֿל לַבְּמְאַר סִמוּל כּוּלֵיה

אָלגן כַּג וְבֶינִנ וְטָׁבִיוּן: הַמִּיה וַצְּלְב וְיִצְּחָק בַּר שִּהִין אָטוּבָא בֿמֹלַבֹא בַּמֹמִוּ וּלַבָּא ולטר כן נפק אַחוּהי וּידִיה

נוגלב גבר שְלִים מִשְׁמֵּישׁ בַּית

> the elder shall serve the younger. stronger than the other people; And bowels; And the one people shall be peoples shall be separated from thy nations are in thy womb, And two And the LORD said unto her: Two

twins in her womb. were fulfilled, behold, there were And when her days to be delivered

called his name Esau. over like a hairy mantle; and they And the first came forth ruddy, all

years old when she bore them. Jacob. And Isaac was threescore Esau's heel; and his name was called brother, and his hand had hold on And after that came forth his

dwelling in tents. and Jacob was a quiet man, cunning hunter, a man of the field; And the boys grew; and Esau was a

Lτ

(32) ויאמר ה' לה. על ידי שלימ, לשס נאמר ברוח הקדש, והוא אמר לה: שני גוים בבשנך. גייס כחיב כמו גאים, אלו ממאיס וממפללם על סריון: וחלך לדרוש. לנימ מדרשו צל שם: לדרוש אח ה׳. שיגיד לס מס מסא במופס: דבר אחר, מחרולנים זה עם זה, ומריבים בנחלת שני עולמות: והאמר אם כן. גדול לער העבור: למה זה אנבי. לשון רילה, כשהימה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר, יעקב רך ומפרכם לללת, עוברת על פתחי עכו"ם, עשו מפרכם לללת. (22) ויחרוצצו. על כרמך סמקרא סוס אומר דרשני, שממס מס סיא רלילס זו, וכמז אס כן למס זס אנכי. רצומינו דרשוסו

וס נופל, וכן סוא אומר אָמֶלְאָׁם סְמֵּרְבָּם (ימוקאל בו, צ), לא נממלאס צור אלא ממרצגס של ירושלים: אלא מלכום: ממעיך יפרדו. מן המעים הם נפרדים, וה לרשעו ווה למומו: מלאם יאמץ. לא ישוו בגדולה, כשוה קם אלימוניינוס ורבי, שלא פסקו מעל שולחנס לא לנון ולא חורם, לא בימוס החמה ולא בימוח הגשמים: ושני לאמים. אין לאוס

(24) וינולאו ינויה. אבל בממר כמיבוַיְהַי בְּמַמּלְ קְמָּה, שֹלא מלאו ימיה, כי לו מדשים ילדמס: והנה חומם. מסר, ובממר

(פב) אדמוני. סימן סום שיסם שופך דמיס (נ"ר סג, מ): כלו כאדרה שער. מלם שער כעלים של למר סמלפס שער, מאומים מלא, לפי ששניסם לדיקים, אבל כאן אחד לדיק ואחד רשע:

שלא נמעברה, ידע שהיא עקרה והמפלל עליה (יבמוח סד.), ושפחה לא רלה לישא, לפי שנחקדש בהר המוריה להיוח עולה שנה. י' שנים משנשאה עד שנעשים בת י"ג שנה וראויה להריון, וי' שניה הללו, לפה והמתין לה, כמו שעשה אביו לשרה, כיון מקרת לבני בכורי שם, הדת הות דכתיב ויקרת שמו יעקב). דבר תחר תביו קרת לו יעקב על שם תחיות העקב: בן ששים לגמור מלכומו עד שום עומד ונועלה הימנו: ויקרא שמו יעקב. הקצ"ה, (אמר, אם קרימון לבכוריכם שם, אף אני שיסה כאשון ללידה ככאשון ליליכה, ויפעור את כתמה, ויעול את הצכורה מן הדין: 🗆 בעקב עשו. מימן שאין זה מספיק וסנכנסם אסרונה סלא ראשונה, נמלא עשו הנולר באסרונה ילא ראשון, ויעקב שנולר ראשונה ילא אסרון, ויעקב בא לעכבו באשונה ועשו מן השנייה, לא ולמד משפופרת שפיה קלרה, מן בה שמי אבנים זו מחח זו, הנכנסת ראשונה חלא אחרונה, (62) ואחרי כן יצא אחיו וגוי. שמעמי מדרש הגדס הדורשו לפי פשומו, בדין היה הוחו בו לעכבו, יעקב נולר ממיפה פלוקיר"ה בלע"ו: ויקראו שמו עשו. הכל קרהו לו כן, לפי שהיה נעשה ונגמר בשערו כבן שנים הרבה:

(מב) ויגדלו הגערים ויהי עשו. כל ומן שהיו קמנים לא היו נכרים במעשיהם, ואין אדם מדקדק בהם מה מיצם, כיון

בְּבָּיִת וְרַבְקָה אַבֶּבֶת אָת־וַעְּקְב: ⁸⁷ נּגְאָנִר גַּבְּנָלֵל אָנַרַמָּאָנָ כִּי־צָּנִר

הַשְּׁבֵר וְהָוּא עָּיֵר: ⁶² נְיָנֵיֹב נְהַלְּב נְזְיֵב נִּיְבָאְ מִּמֶּוֹ טִּוֹן יִבְּמִּגִלְ זַהַּלְב עַּבְּמִגלָא וֹמֹאַלְ

הוש אֹנְכוּ הַגַבַלוּ בַּלִנִאַ הָּמִנִּי [∞] נָאֵ מִן־הַאָּרָם הַאָּרִם הַגָּּרִם הַנְּהְרַ הַנְּי בְּעַן מִן סְמִּוּקְא סְמְיָאַ הַבֵּין ַנְּאָמֶׁר מַשְּׁוּ אֶלְ_וֹהַלְּד תַּלְּמִּישֵׂנִי.

خجٿنك ځ٠٠ יי ניאטר יעקב מקבה כיום אָת־

לְמִנְינִ וֹלְמִּעִ יִּנִע כִי, בֹּכִנִּע: ײַ וַיַּאִמֶּר עַשְׂי הִנָּה אָנֹבִי הוֹלֵּןְדְּ

וּוֹמְּבֹת בְּוְ וּוֹמְבָּׁר אָטַ בַּׁכְנָטִוּ צַלְטֵּוּ וֹפַוּם בְוַעַ וֹזַבּוּוֹ נִעַ נַצְּמֶר נַהְּלֶר נַהְּבְּלְהִי לִי כַּיְּנִם נַאָּמֶר נַהָּלִר פַנִּים לִי כִּיִּנִם

וּנֹבּׁז עַשְׁוּ אָת־הַבְּבַרְהָה: (פּ) הבאַכל נפּשְׁהָ נוּקִים נוּצְרָב בּיִּשְׁהָ נוּקָשׁ

> בווגנע לע זגלעב: מַבּּיבִיה הַוָּה אָבִיל וָרְבְּקָה וּבְׁבוֹים וֹאַבֹל זִנוּ מֹמֹוּ אָבוֹי

> מּמִּוּ מִן עַלַלְאִ וְעוּאִ מִּמָּלִעֵי:

שְׁמֵיה אֲדִים: שְׁמֵיה אֲדִים: וֹאַמֹּב מֹמָּו לְוֹמֹלִב אַסְמוּטֹנִי

זנו לכירוקף לי: וֹאַמֹּר וֹמַּלִר וַבּּין בְּיוֹם דַּלְנִיי

בְּבֶירוּקָא: לַמְמָׁע וּלַמָּא נאַמָּר עַשְׁ אָנֵא אָנֵיץ

בְבֶירוּהַיה קִינְבִּי

בְּבֶירוּקָא: יְּמְטִׁי וֹלֵם וֹאָזַלְ וֹמָּס מֹמִּי וֹעַ نتخمرح يمريفنا تقحح ונקלב וָהַב לָבָּשָּׁוּ לָהַים

> loved Jacob. did eat of his venison; and Rebekah Now Isaac loved Esau, because he

22

came in from the field, and he was And Jacob sod pottage; and Esau

Edom. Therefore was his name called red, red pottage; for I am faint.' swallow, I pray thee, some of this And Esau said to Jacob: 'Let me

birth right. And Jacob said: 'Sell me first thy

the birthright do to me? point to die; and what profit shall And Esau said: 'Behold, I am at the

his birthright unto Jacob. and he swore unto him; and he sold And Jacob said: 'Swear to me first';

birthright. his way. So Esau despised his and drink, and rose up, and went pottage of lentils; and he did eat And Jacob gave Esau bread and

אסלו של שם ואסלו של עבר: ולודס בקשמו מיום ועופום: - חם. לינו בקי בכל ללה, ללל כלבו כן פיו. מי שלינו מכיף לרמום קרוי מס: - ישב אחלים. בפיי, ושואלו, אבא היאך מעשרין את המלחואת התבן, כסבור אביו שהוא מדקדק במנות: איש שדה. כמשמעו, אדם בעל, שנעשו בני י"ג שנה, וה פורש לבמי מדרשות ווה פורש לעבודת חלילים (מנחומח חלה ד): יודש ציד. ללוד ולרמות חח חביו

(82) בפיו. כמרגומו נפיו של ילמק. ומדרשו, נפיו של עשו, שסיס לד אומו ומרמסו נדבריו:

(35) הלעימני. אפתתפיושפון הכנה לתוכה, כמושבנינו, אין הוצקין את הגמל אנל מלעימין אותו: – מן האדום האדום. (29) ויוד. לשון בישול כתרגומו: והוא עיף. ברליחה (ב"ר סג, יב), כמה דתימה כִּי עַיְּפָה נַפְשִׁי לָּהֹרָגִים (ירמיה ד, לה):

. אבל, כל שלשה ימיס הראשונים אינו משיב שלום לכל אדם, וכל שכן שאינו שואל במחלה, מג'ועד ז' משיב ואינו שואל וכו', ברש"י המנהג להברום את האבל בתחלת מאכלו ביציה, שהם עגולים ואין להם פה, כך אבל אין לו פה, כדאמרינן במועד קען (כא:). שדומוח לגלגל, שהאבלוח גלגל החוזר בעולם. (ועוד מה עדשים אין להם פה, כך האבל אין לו פה, שאמור לדבר, ולפיכך לפיכך קלר סקב"ס ס' שניס משנומיו, שילמק מי ק"פ שנס, ווס קע"ס שנס, ובישל יעקב עדשיס לסברות את סאבל, ולמס עדשיס עדשים אדומות, ואומו היום מת אברהם, שלא יראה את עשו בן בנו יולא לתרבות רעה, ואין זו שיבה עובה שהבעיתו הקב"ה,

בבכורום, אמר יעקב אין רשע זה כדאי שיקריב להקב"ה: (וצ) מכרה כיום. כתרגומו כיוס דילסן, כיוס שהוא ברור, כך מכור לי מכירה ברורה: בכרתך. לפי שהעצודה (JE):

סן שבמימס, שמייי יין ופרועי כאש, אמר, אני סולך למומ על ידס, אס כן מס מפך לי בס: ועוד) אמר עשו מה טיבה של עבודה זו, אמר לו כמה אוהרוש ועונשין ומישום שלוין בה, כאושה ששנינו (סנהדריץ כב:), אלו (28) הגה אנכי הולך למוח. (ממנודדמומולכם סיל סבכורס, שלל מסל כל עת סעבודס בבכורות, כי שבע לוי יעול לומס.

ݙ<u>ݫ</u>ݙ ייי ער אַשָּׁר אָמָּר אָמָּר אַמָּר لَـٰمُر حُهُدًا مَاذِكَا رَقَائِك حَفَاتُهُ

بجرد بجريه: قيرة מצְרָיִמְה שְׁכָּן בְּאָבֶן אֲשֶׁר מִיחוֹת לִמִצְרָיִם שָׁרִי בְּאַרְעָא ַנֹּבֶּבֹא אֶבְּׁינְ נְעַנְּיֵע נֹבּאָמֶּב אָבְ נֹאִטַּנִּלְי בִיּע וֹנִ נֹאָמָב לָא

كْمَدُلُكُمْ مُكْرِكُ: אָתַ_תַּאָבֹקֹּת אָאָה וֹמִבֹּמִטׁוּ אָט בּּלְ בְּיִאְנְגִּע עִאְיִלְ וֹנִיבְּלִתְּעִי, וֹלְבִּנִיִּנִ אָּטִוּן זִּט בּּלְ אַנְמִּעִאָ و تَعْجُلُكُنَّكُ خَدِجُكَ لَجُنَالُمُكِ عُقَالِ خُوْمُنَكِ تَعْجُلُكُمْ فَا خُلِدُ لَا يُعْتَارِ خُكِ יַאָּנַב בַּאָבוֹא בַנָּאָנַ וֹאֶבוֹנִי מֹמֵבּ בַּנָב בַּאָבַמֹּא טַבָּא וַנְבֵּי מַנִמָבוֹ,

جَح يزر بهُدُا: עַאָּבְׁאָט עַאָּבְ וְעִישְׁבָּׁנְבְּנִי בְּזָּנְהְּשְׁ עַאָבְּוּן וְיִשְׁבָּּנִרְ בְּּנִנְ בְּּנִנְ בַּהְּמְנִם וֹלִטַשַּׁ, לְזַנְהֹּלְּיְ אֵט כֹּלְ_ וֹאָשֵּׁוֹן לְכֹּלֵנֵ זְט כֹּלְ אַנְהַטֹּא וֹנִינִברינוֹ, אָנַיוַנְאַנְּ בְּכִנְבָרָ, וֹאַסִּוּ, זִנִי בֹּלָנַ בְּכִנְבָר, הַמּוֹא

נישְׁמִר ְמִשְּׁמַרְשָׁי מִצְּוֹנֵי וַפִּוֹנֵי וּנְשָּׁר מִשְּרֵר בָּפּוֹרִי ةِكُد كُيُّدُ مِكْمُمْ هَذُلُكُ فَعَرِيْنَ لَأَمُلُهُ لِمُحْدَرِ هَذُلُكُ كُمْرَةً لِمُ

מיי נַנְשֶּׁב נַצְּחָל בַּנְּרֶר:

מכפוא פרמאָה דַהַנָה בִּינמי

בַבּיִמִית לַאַּבָרָהָם אַבוּף: באבון נאַמים זה קוָמָא

כַלְ מַּנִינֵי אַבְּאָ:

לוֹתֹּג וֹאַנבׁוֹשֹׁג:

וושוב וגֹשׁל בֹּנֹבֶנ:

went unto Abimelech king of the the days of Abraham. And Isaac beside the first famine that was in And there was a famine in the land,

 $I\Lambda XX$

Philistines unto Gerar.

thee of. dwell in the land which I shall tell and said: 'Go not down unto Egypt; And the Lord appeared unto him,

unto Abraham thy father; establish the oath which I swore give all these lands, and I will unto thee, and unto thy seed, I will with thee, and will bless thee; for Sojourn in this land, and I will be

earth bless themselves; seed shall all the nations of the thy seed all these lands; and by thy stars of heaven, and will give unto and I will multiply thy seed as the

and My laws. My commandments, My statutes, to My voice, and kept My charge, because that Abraham hearkened

And Isaac dwelt in Gerar.

- ממימה, ואין מולה לארך כדאי לך: (ב) אל חדד מצדימה. שהיה דעתו לרדת למזרים כמו שירד אביו בימי הרעב, אמר לו אל מרד מזרימה, שאתה עולה (44) ויבו עשו. העיד הכמוב על רשעו שביוה עבודמו של מקום:
- יַבְּימִף וגוי, ואף לענין הקללה מנינו כן, וְבְיְמָהָ בְּמָבָׁהָ לָבְלָה, שהמקלל שונאו אומר מהא כפלונים, וכן וָבְיַמָהָ בֶּבֶבָּיעָה (+) והחברכו בזרעך. אדם אומר לצנו יסא זרעך כזרעו של יצחק, וכן צכל סמקרא, וזה אצ לכולן, בָּךְ יָבֶבֶרְ יִשְׁבָבֶל לֵאמֹר (3) האל. כמו האלה:

לְבְּמִירַי (ישעיה סְה, מו), שהושבע הומר, ההה כפלוני הם עשימי כך וכך:

סמלך ומקומיועל עבדיו: וחורחי. לסביא מורס שבעל פס, סלכס למשס מסיני: חקותי. דברים שילר הרע ואומות העולם משיבין עליהם, כגון אכילת חזיר ולבישת שעמו, שאין עעם בדבר אלא גזירת לעריות (יבמות כת.), ועבות לעבת: מצוחי. דברים עתילו לת נכתבו רתויין הם להלמוות, כגון גול ועפיכות דמים: (a) שמע אברהם בקולי. כשומימי מומו: וישמור משמרחי. גזרות לסרתקס על מזסרות שבתורס, כגון שניות

בַּרְאָר הָוּא: הַמְּלוִםְ מַּלְ־וְרְבָּלְּוִ בֶּי־טּוֹבָת ظهرب هُمُنِ، قَالِلْكَانِّةِ، هَاشَ، يَتَارِجُ خُرْدَمْتِ هَنْنَا، يَخْرُمُهُ ע נּיֹאָמֶר אַנְיִנִי נִיִּנִאַ כַּי יָּבַאָּ آنهٰهَج، هَرُهُ، لَاقَاحَالَ جُهُهُنِهِ،

מְצַּעַ בְּבְּקָת אָמֶּהְרָּיִ בְּעָר הַחַלְּוֹן נַיַּרְא וְהַנָּה יִצְּחָל ، تنَمْطِك الْأَحْدَثُرِكُكِ فَرَمُنِ لَا خَذِمُنِاتُ וַיְהִי בֵּי אֱרְכוּ־לְוֹ שֶׁםׁ הַיְּמִים וַהֵּנָה כַּר סְגִיאוּ לֵיה תַּמֶּן

جَٰدُانُ: יִצְּהְיִם בֵּּר אַמְּרְהִי פַּּרְאַמִיּה יִצְּהָם אָבִר, אַמִּרִיה דִּלְמָא אַמְרָהָ אַנְיִה הָאָמֶר אַלְיִוֹ و كِلَّهُ اللَّهُ اللّ آنظُلِٰۃ אַٓבٰنמָבٛڬ ځنځپؙڟ آنهڤل

عَمُشِكُ لَيَحُكُمُ لَا كُمُ اللَّهِ عَلَيْهُ عَلَيْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ קְנִוּ כְּמְעַׁם שְׁכַּב אַתַר הִעָּם אָתַר

יבְאָמִיתְי מִות יימָת: كهراك لاولام נולו אַלילָב

מְּבְּבִים זְוֹבְּבְבְבִינִי וְעִוֹנִי: بخبر جهرا

ער קרינדל מָאָר: عربه، رَوْلاَيْكُم لِيَهْدِينَ رَوْكُكُ لِيَكِلِكُ لَالْتِكُم وَلَـٰكُم وَلِيْكُمْ لِمُورَامُ فَرَدُمْ وَلَال

> בְקה אַבי שַׁפִּירַת הַיֹּאי הִיא: וֹפֿסֹקוּנוֹנ אָנֹמָג אַנֹבֹא מֹּבְ אַטְמִיה נְאָמֵר אֲחָת הִיא אָרֵי וְאָאִילוּ אַנְשֶׁי אַהָרָאַ עַל עֵיסָק

> : الالتالية וֹבֹא וֹגֹבֹל מִבּוּנִב מֹם בֹלַלִּנִ בפֿלְמָּטָאָי מוֹ חַבַכָּא נַחַזָּא ווְמֹוֹא וֹאִסְׁעַכֹּו אַׁבִוּמִבְשַׁ מַלְכָּא

> אַנוֹלַמִּיל מַּלַעִי: אַמֹּבְהְ אָבְהַר בִּיה בְּרַם הָא אִמְּהָדְּ הִיאָ וָאִּילְבִין بكألم كتحنشكك كنففط تقمد

> עַּלְנָא חוֹבָא: בּלוּטֹא בוֹטֹטֹא בוֹ אַטַּטֹאַ כלא כֹוֹמִיר פּוֹן מִּכִּיב צַּמְנִעוֹי וֹאַמֹר אַבוּמַלְבַ מֹא בַא הַבַּבַעַ

برُغَفْتِية غَنْكُمُرُع بَنْكُمْرِج: עַנְהָ לְמִימָר דִּינְנִיק לְנִיבְרָא הָדִין אָרַבַּלְ דַנְעָם וּפַפּוּד אַבִּימָלֶבְ יָת כָּל עַּמָּא

מְאָׁנִ בֹּגְשַׁהְּנְנִינִ וּבְּנְבַיִּנִי וֹנִי: מַאָּה וַאַשְׁכַּח בְּשָׁהָא הַהִיא עַל חַר עַרְיגא וּוְרַע יִצְּקְק בְּאַרְעָא

וֹבְבֵּי עַּדְ דְּרְבָּא לַחְדָּא:

Decause she is fair to look upon.' should kill me for Rebekah, wife'; 'lest the men of the place my sister?; for he feared to say: 'My him of his wife; and he said: 'She is And the men of the place asked

with Rebekah his wife. and, behold, Isaac was sporting looked out at a window, and saw, Abimelech king of the Philistines been there a long time, that And it came to pass, when he had

Because I said: Lest I die because of sister?' And Isaac said unto him: wife; and how saidst thou: She is my said: 'Behold, of a surety she is thy And Abimelech called Isaac, and

brought guiltiness upon us. thy wife, and thou wouldest have people might easily have lain with thou hast done unto us? one of the And Abimelech said: What is this

put to death. this man or his wife shall surely be people, saying: 'He that toucheth And Abimelech charged all the

blessed him. hundred-fold; and the Lord found in the same year a And Isaac sowed in that land, and

very great. more and more until he became And the man waxed great, and grew

(٦) לאשהו. על משמו, כמו מְמִרְי לִי מְמִי סִוּמֹ (צרמשית כ, יג):

- שכקטו משמש מממו: (8) כי ארכו. אמר, מעמה אין לי לדאוג, מאחר שלא אנסום עד עכשיו, ולא נוהר להיות ושמר: וישקף אבימלך וגוי.
- (10) אחד חעם. המיוחד געס, וה המלך: וחבאה עלינו אשם. אם שכנ, כנר הנאח אשם עלינו:
- מאה שערים. שלמדוס כמס כלויס לעשות, ועשתס על לוחת שלמדוס, מלס. וכצותינו למכו, לומד וס למעשכות סיס: פי שליים כתקום, שסימס שות רעבון (שס): – בארץ ההיא בשנה ההיא. שויסס לתס, לומר שסלרן קשס וסשום קשס: (בו) בארץ ההיא. אף על פי שלינים משובים כלירן ישרלל עלמס, כלירן שבעם הגויים (ב"ר בה,ו): בשנה ההוא. אף על
- (EI) כי גדל מאד. שהיי הומרים ולל פרדומיו של ילחק, ולה כספו ווהצו של הבימלך (ב"ר קד, ו):

\$4,000.00 בְּלֶב וֹהְבְבָּב וַבְּלֵב וֹלְמִנְאִי אָנִי שִּנְב, וֹהְבָּבָב סִיּי וְלַנְּיִאִּי בִּיִּב

₫: פֿלְהֵשְׁים וֹנִמָלְאִים ָ_֡ מֹבְבֵּרְ אֵּבְוּ בִּנְמֵּוּ אַבְּרָנִ בִּנְמֵּוּ אַבְּרָנִים אָבְיָנִ וֹכֿל_עַבּאַנֵע

בוֹאַב: בוֹאַב בוֹאַב בוֹאַב º וֹגְאִמֹּר אַבׁוּמִגְיִׁ אָּגְ וֹאָנִוֹע גָוֹּ

₹רֶר וַנִשְּׁב שְׁם: المُ النَّاكِ النَّهُم الخُلْالِ النَّالِ خُلْلَاحِ الْجَلَاحِ أَ مُنْقِلًا الخُلُوكِ الْهُلُهُ * النَّالُ خُلْلَاحِ الْجَلَادِ أَنْ مُنْقِلًا الْخُلُلُاءِ الْجُلُاءِ الْجُلْعُ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلِيَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلِي الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ الْجُلْلَاءِ اللَّهِ الْجُلْلَاءِ اللَّهُ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهِ اللَّ

כּמָטֵע אַמָּג בַעוֹנ אַ בִעוֹן אַלִּגוּ: מות אַבְרְהָהָם וּיִקְרָא לָהֶן שֵּמִוּת אָבְוּנְ נִוֹסְטַּׁמִּנִם פַּּלְמֻּטָּנִם אַנִוֹנִי בַּמִּיִם אֶמֻּׁר טִׂפֹּרוּ בִּימִי אַבְּרַבְּיַם נְּהֶּב וֹאַטְׁל נַנְטַפָּבוּ אָטַבְבָּאָבָע

וּנְמִּאַנְ מֵּם בַּאָר מָנִם עַנִּים: ⁶¹ נוֹשְׁבֶּׁנוֹ מַלְבֵּוֹגוֹאַם בַּנֹּטַב

تَخَعْدِ مِّمُ كَ ذِي يُنْمَمُكُ لِمَقْدِ: ¿ וְיִּבְיִר רִעֵּי גִּרְר עִם־רֹעֵי יִצְּחָק מאַלִּר ֻלְנֵּוּ הַמָּיִם וַיִּקְרֶא שֵׁחַ־

مَكْنَا لَنَكَٰلَٰٰٓٓ ٨ مُمُلُكُ مُولِّا لِمُمْلِّكُ *

> **Ē**ĻĀŪŠ.: ַ מֹלַנִּעַ בַּאָּן וַמַלַנָּע וֹעַנִע לִיִע נִּיעָי הֹּנָא וֹנִיעַי

はいならば ない אַבוּבׁי בַּיוֹמֵי אַבְּרָהָם אָבוּבִיי لأفدر ندر قدد

ζήټ%: מגמוֹא אווו שַׁכוּפַשׁ מוּוֹא וֹאַמֹּר אַבוּמֹבְיב בְּוֹגִּעֹם אִנוּנִב

בְּנָהְלְא צִּנְרֶר וִימִיב מַמָּן:

להון אַבוּהִי: مُمْنَا حَمُمُنَا يَتِرُبُ كُنِّ בּבְרָהָם וּקָרָא לְהוּן لاحتناد لمحتنا فكمفلا فتد בׁמֹנֹא בּטַפֿרוּ בַּיוָמִי אַבַּבַבַם ומר וגמל ושפר ית בירי

נְבְיִגִין: וֹאַמֻּבַּעוּ עַמָּוֹ בָּוַר דַּמָוֹוּן וְנַבְּבוּ עַבְרֵי יִצְקַל בָנָהְלָא

KÜLL: בובא ממל אוו אטמפלו מוֹא ולבא アバギログ בוולא צילבר

עַלה וקרָא שְׁמַה שִּׁטְנָה: נשפרו ביר אָחָרי וּנְצוֹ אַף

> envied him. household; and the Philistines and possessions of herds, and a great And he had possessions of flocks,

with earth. had stopped them, and filled them Abraham his father, the Philistines To eyeb and in baggib had estrantee Now all the wells which his father's

mightier than we.' Go from us; for thou art much And Abimelech said unto Isaac:

and dwelt there. encamped in the valley of Gerar, And Isaac departed thence, and

Źτ

91

Þτ

by which his father had called called their names after the names the death of Abraham; and he Philistines had stopped them after days of Abraham his father; for the water, which they had digged in the And Isaac digged again the wells of

living water. valley, and found there a well of And Isaac's servants digged in the

contended with him. name of the well Esek; because they water is ours.' And he called the with Isaac's herdmen, saying: 'The And the herdmen of Gerar strove

called the name of it Sitnah. they strove for that also. And he And they digged another well, and

- (+1) ועבדה רבה. פעולה רבה, צלעון לע"ו אוברוינ"ה, עבודה משמע עצודה החה, עבדה משמע פעולה רבה:
- המלמוד מטמטס את הלב: (ai) סחמום פלשחים. מפני שאמרו מקלה הם לנו מפני הגייפוח הצאום עלינו. ממונין פלשחאי, לשון פחימה, וצלשון
- (עו) בנחל גרר. למוקמן סעיל:
- (18) וישב ויחפר. את הצארות אשר מפרו צימי אצרהם אציו, ופלשמים קממום קודם שנקע ילמק מגרר, אזר ומפרן:
- (OS) עשק. ערעור: כי החעשקו עמו. נמעשקו עמו עליס נמרינס וערעור:
- (12) שטנה. נושמו"מ (מלה נושות. הינדערונג שמערונג):

וֹבְיָנִב לְנִנּ וּפְּבוֹנִנִּ בְּאֵבֵּא: בְּעִבְנִע נַּאָמֶב בַּּגַבַמֹּטֵב בַבְבַנֹים בַּבְּנַבַנִע נַאָמָב אָבַ, כַּמַּן ב וֹלָאָ בֹבוּ הֹלְיִנִי וּיִלִּבֹּא הָּמִּנִי אַנִוּנִי וֹלָא לֹהִוּ הֹלְנִי וּלִבֹּא

עניעי עַעַעַל מִשָּׁם בָּאָר שָּבַע:

בֹהֹבוֹנ אַבֹבְנִם הֹבֹנֵי. יברקהיף והרביתי את ירשף מיקרי נאברקה ואסני יה אַבְּוּב אַבְּבְיִם עִּבְּיִב אַנְבִּי אַבְּוּבּ לְאִ שַּׁבִּים, אָבִיּנּ בְּסָהְבָּוּב ÷z וֹגְאָמֶׁר אַנְכֶׁג אֵבְנוֹג אַבֹּבֹנוֹם וֹאָמָר אָנֹא אָבְנוֹגִי צַאַבֹּבֹנִים נַיֵּרְא אֶלֶינ יְחֹנְתֹ בַּלְוֶלֶת תַּוֹהָא וְאִהְנְּלִי לֵיה יִיְ בְּלֵילְיָא תַּהַנּא

ַגַּבְרִי־וִצְּחָק בְּצִּר: יְחְנְׁע נַיֵּמְ מֶּם אֲבַׁלְנְ נַיְּכְרוּ שָׁם דַּיִי וַפְּרְסִיָּה חַמָּן לְמַשָּׁבְּנִיה יַּ נִיָּבֶן שָׁם מִוְבָּחַ נִיּקְרָאִ בְּשָׁם וּבְנָאִתַּמִּן מַדְבָּחָאִנְצֵלִי בִּשְׁמָא

בְּבְאֵנ: וַאֲחְזָּתְ מֶבְמְּעוּ וּפִּיכִלְ שַּׁרַ וְסִיעָת מֵרְחֲמוֹהִי וּפִּיכֹלְ רַב تقخرشِكِك بنكِك هَكْرِي مَاثِلُت تَعْجَيْمُكِكَ عَنْهَ خُزْنَيْكِ مَاثِلًا

וֹשֹׁמֻבֹּעוֹנוֹ מֹאִשֹׁכֹם: בֿאטָם אָלָג וֹאַטַּם מִּדְּאַטָּם אָטָג אַטַגטָן בַּוֹטַג וֹאַטוּן סַּוֹגטוָן נְּאִמֶּר אֲבְׁמֶבׁם נְצְּּבְׁלֵם מִגִּינִ נְאִמָּר לְעִוּן יִצְּּחָם מָצִין

וֹנֹבְוֹנִי בָּנִית מִּמֶּב: אַלְע פֿגנעונו פֿגוֹנו וְבֹנוֹצֵ בּגוֹ אַבְּעַעוֹיא פֿגוֹא וּבּגוֹנ ⁸⁵ יְהְנָה וּ עִמְּךְּ נַבֹּאִמֶּר הְּהִי נָא

אַפֿטּג ג'ן לַנָא וָנִפּוָהָ בַּאַרְעָּא: ניִינְהַתְּים ניִּהְפֹּר בְּאָר צַּהְהָרָת וְאָסְתַּלָם מִמּמֶן נַהָפָּר בּיר

וּסְבִיק מִתַּמָּן לִבְאָר שָׁבַע:

ללב לבוק אלבנים מלבו:

יכְרוֹ הַמְּן עַבְּרֵי יִצְּחָק בִּירָא:

تاركرك:

זמ וְהַבְּטִשׁנוֹ, מִבְּוֹטֹכִוּן:

لْدُلْيَاكِ ظَرُّتِ مَرْقِكِ: שׁטַׁלַבְּיִּם כַּבְּן מִוּמְטָא בַּעַוֹנִים מומבא בון בַּסַהָּבַב וֹאַמַבַּוֹאַ ניאַמֹרָנּ בֹאַנִּ בַּעְּבִינִי בַּירַבְיָנִר נְאָמַרְנִּ מִוֹיַנִאַ אַבַּרְ בַּוֹנִר

> in the land.' room for us, and we shall be fruitful For now the Lord hath made name of it Rehoboth; and he said: they strove not. And he called the digged another well; and for that And he removed from thence, and

77

bless thee, and multiply thy seed for not, for I am with thee, and will God of Abraham thy father. Fear the same night, and said: 'I am the And the Lord appeared unto him Beer-sheba.

And he went up from thence to

called upon the name of the LORD, And he builded an altar there, and My servant Abraham's sake.'

and Phicol the captain of his host. Gerar, and Ahuzzath his friend, Then Abimelech went to him from

there Isaac's servants digged a well.

and pitched his tent there; and

away from you? seeing ye hate me, and have sent me Wherefore are ye come unto me, And Isaac said unto them:

with thee; thee, and let us make a covenant betwixt us, even betwixt us and said: Let there now be an oath the Lord was with thee; and we And they said: 'We saw plainly that

(22) ופרינו בארץ כמרגומו וניפוש במרעמ:

כא): אחזת. לשון קבילס ואגודס, שנאמוין ימד: על מי"ו של אחוח, ואף על פי שאינה מיצה סמוכה, יש דוגמחה במקרא שוְרָח מִפְּר (מהלים ם, יג), ושׁבָרַח וְלֹא מִיִּין (ישעיה נא, . אוסביר, שאס כן כל מיעת אוסביי הוליך עמר, ולא היה לו אלא מיעה אחת של אוסבים, לכן יש לפוחכר כלשון הראשון. ואל חחמה שְׁלְשֵׁיִם מֵבֵעִים (שופּטִים יד, יאֿ), דשמשון, כדי שמהיה מיצח ואחוות דבוקה, אבל אין דרך ארך לדבר על המלכות כן, מיעת (26) ואחזה גורעהו. כמרגומו וקיעת מרחמיסי, קיעת מלוסבי. ויש פותרין מרעסו מ' מיקוד סתיבס (נ"ר קד, ע), כמו

בינינו וביניך: (82) ראו ראינו. כלו בלביך כלינו בך: חהי גא אלה בינוחינו וגרי. סללם לשר בינומינו מימי לביך, מסי גם עמס

نْجُلَادُكُلِّا: (a) قىقد نخناط ئنځكى: unto Isaac and to Rebekah. ςę And they were a bitterness of spirit هركا تاناتان: בּאֹנִי, נִינִימִי, וֹאָטַ בּּמֹתְּטִי בּּטַ the daughter of Elon the Hittite. בְּאָרִי הְהְאָלִה וְיָה בְּשְׁלֵיה בַּתְּ of Beeri the Hittite, and Basemath ^{+ɛ} ('Ṣַּח ਖ਼ੰਘੂਜਂ ਖ਼ੁਰਾ'਼ਜ਼ਾਜ਼ਾਜ਼ ਵੁਰਾ וּנֹסִוֹב אַטִּעֹא זָט וְצוּגִוּט בַּט he took to wife Judith the daughter וּנְעַנֵּי הַּמְּנִ בּּוֹרַאַּבְבָּהָנִם מֻּלְּנַי וַעַוֹנִי הַמְּנִ בַּב אַבְבָּהָנוֹ מִּלִנוֹ And when Esau was forty years old, 다;다: (a) הְעִירִ בְּאֲרִ שֶׁבַע עַדְ הַיִּוֹם דְּלֹרְהָאׁ בְּאֵרִ שֶׁבַע עַדְ וֹיְמָא הַדֵּיוֹ: (ס) unto this day. the name of the city is Beer-sheba 33 رَبْطُلُم אِنَكَ شِكْمُكُ مَرْكًا شِلْ الطَّلْمُ يُنَكِ شِكْمُكَ مَرْ قَا شِمَكِ And he called it Shibah. Therefore בַּבְּאַנוּ בָּוֹבִם: 'We have found water.' עַבּאָר אָמֶר טַפָּרוּ וּיָאַמְרוּ לְוִ בִּירָאִ בַּעָפָרוּ וֹאָמָרוּ לְיִה they had digged, and said unto him: him concerning the well which וַיַּגַרוּ לוֹ עַל־אַרָוֹת יִצְּחָק וָחַוִּיאוּ לֵיה עַל עַיַסַק 28 that Isaac's servants came, and told וֹגְבֵיׁנוּ בַּגַּנְם בַּנְנָא וֹנְּבָאנְ מַבְּבֵי, וַבַּוֹנִ בָּגְמָא בַבנא וֹאָבוָ מַבְבַי. And it came to pass the same day, מאטו בשלום: מַלְנִינִי בַּמָּלָם: and they departed from him in خُمُكُند تَنْهُخُتُو نَجُبُط تَنْخُرُد خَمُّلِينِ نُهُجُنُونِا نَجُنُط تَمْتَحِهِ another; and Isaac sent them away, 31 morning, and swore one to נוּמְבַּׁנִמוּ בַּבַבַּב נוּמְבֹאוֹ אַנְמִ נִאָּלַנֵּמוּ בֹּגַבּבא וֹלוּנִמוּ וֹבַנַ And they rose up betimes in the آذھٰڬٰن: (心口(Xt: did eat and drink. 30 ַממישי ניַעַשַּׁ לְחָם מִשְּׁמָּה נַיּאָבְלוּ נַעֲבַר לְהוֹן מִשְׁחָנָא נַאַכַלוּ And he made them a feast, and they עמָה בְּרָוּךְ יְהֹוְהֹ: the Lord. בּמִּלִם אַנִּי כֹּמֹן בּנוֹנִיכִא בּנוֹי peace; thou art now the blessed of רַק־טֹּוֹב וַנְּשָׁצֵׂחֲדָ בְּשֶׁלֻוֹם אַמָּה ִ עִּפֶּרְ, לְחוֹד שָב וִשְּׁלַחָנָךִ good, and have sent thee away in פי לא נגענה וכאַשָּׁר שָשְׁינוּ שִּמְּרִ יִּלְאַ אַנִּיִנְקְּוּ וּכְּמָאַ בַּעַבְרָנָאַ have done unto thee nothing but 67 have not touched thee, and as we אַם־תַּעֲשָׂה עַמְּנוּ רְעָה כַאֲשֶׁר אָם תַעֲבִיר עַמָּנָא בִּישָא כְּטָא that thou wilt do us no hurt, as we

כַר מַרְאָת וַיִּקְרֶּא אָת־עַּשְׁיוֹ בְּנָוֹ עִינִיהִ מִּלְּמִהְוֹיִ וּקְרָא יָת עַּשְּׁי that he could not see, he called Esau was old, and his eyes were dim, so וֹגְיהִי בְּיִי זְּבֵּוֹ וֹאַבְוֹע וַשַּׁבְּבֵוֹנוֹ מִגְנְיוֹ וַנְבַנִי בַּר בְּיִבְיִב וּצְּחָת וּבְּבַנִיאַ And it came to pass, that when Isaac

'My son'; and he said unto him:

ΙΙΛΧΧ

his elder son, and said unto him:

אַלְינו עִיּדְּנִי: Here am I.'

נֹאַמָּר לֵיה הָאָנָא:

(92) לא גגעגוך. כשלמרנו לך לך מעמנו: אחה. גם למס (מ"ל עמס) עשס לנו כמו כן:

עַנְּיִלְ וַיָּאִמֶּר אֵלְיוֹ בְּנְיִ וַיִּאִמֶּר בְּרִיה נְבָּא נִאָמָר לִיהְ בִּרִי

פושט טלפיו לומר ראו שאני טהור, כך אלו גוולים וחומסים, ומראים טלמס כשרים. כל מ' שנה היה טשו לד נשים מחחח יד (44) בן ארבעים שנה. עשו היה נמשל לחזיר, שנחמר נַבְרְמָמֶנֶה מַזִּיר מִנְעַר (חַהלִים פּ, יד), החזיר הזה, כשהוא שוכב (33) שבעה. על שם הצרית:

(35) מורח רוח. לשון המרחת רוח, כמו שַמְרִים מֵיִימָם (דברים ע, כד), כל מעשיהן היו להכעים ולעלבון: ריצחק בעליסן, ומענס אומס, כשסיס בן מ', אמר, אבא בן מ' שנס נשא אשס, אף אני כן:

(1) וחכהין. בעשנן של אלו, (שסיו מעשנים ומקטירות לעבודת אליליס). דבר אחר, כשנעקד על גבי סמובת, וסיס אביו ולרבקה. שהיו עובדום עבודם הלילים (ב"ר פה, ד):

יַבְעָּהָי יִים מוֹהָי: ב וְיֵאָבֶוֹר בונבלא לללטי

(c' 2'TT)[q' 2'T]: וַקְשְׁמֶּךְ וְצֵאְ תַשְּׁבֶׁת וְצִיּרְת קַּי וְקַשְׁמֵּךְ וּפִיּסְ לְחַקְּלָא וְצִיּדְ לִי

אָבויוז: حَمَّدُيد فَحُدُدُكُ نَعْمُ، خُمُّدُه خَدِر يَفَخُلُحُهُ نَعْمُ، مَد رُهِ אַנִיבְינִ וֹעִבְיגִאַע בְּיִ וֹאָכַלְע צַבְּנִימִנּע וֹאַמָּגַ לְיִ וֹאִבִיִּגְ נְעָשְׁרַלְי מִטְעַּמִים

לַגוּע בּוֹע לַעַבּוֹאַ: אָל־עַשֶּׁי בְּגֵּי וַיֵּלֶךְ עַשְּׁי וֹשְּׁבֶר יִצְּחָל פָּם עָשֶׁי בְּרֵיה וַאָּזִל וְרְבְּקָה שׁמַעַּת בְּדַבֵּר יִצְּהְקְק וְרִבְּקָה שְׁמַעַּת פַּד עַכֵּיל

مُلَاثِد هُم مُشِر هُلُاك مُعَرِّد: לאמֶר הַנָּה שְׁמַעְּמִי אָת־אָבְיף וֹבְבְקְבַ אֶמְבְבַ אָמְבְבַ אָמְבַבּ אָמָבַבּ אָמָבַ בַּנְבַי

خظر نبأب خظر مبن: מֹמֹמֹמִם וֹאִכֹגֹע וֹאֹבֹבְבֹלִי שַּׁבְּמִגְיוּ וֹאִבֹנִלִי וֹאַבַבַּבֹלִי בְּיִאָּר כִּי צֵּיִר וֹמְמִּרַלִי

אָלָן מְצַּוְּרְ אָטָרָ: ³ וֹמֹטַׁע דֹנוֹ חֻמָּמֹ דֹּלִלְנֻ, לְאָחֶּׁר

ጷฅ⊏∶ אָשָׁם מִּמֹּמִמֵּוֹם לְאָבִּוֹעַ כֹּאָהָוֹר و بهرر برتر ميره مجره إيهيهش مدرا بريا بنا فجرا بعودا إهودا

> יָדַע יוֹם מוֹהָי: עאַ נּאַמַר הַא כַּעַן סִיבִית לֵית אַנָא בּעַן

וְעַמְּהְי שְּׁאַבְּנָאַ בַּלֶּיוֹדְ הַלְיוָךְ וּכְעָוֹ סִבְ בְּעָּוֹ זִינְוֹדְ סִיפְּוֹּ

בּאַהֶּב וֹהֹבִיב לָו טַבָהִוּלָוּן כַּמָא

לְאֵיתְאָה: מֹמִּוּ לְטַלַלְאִ לְמִּגִּׁרַ בּּוֹבָאִ

خيريد: אַבוּב מִמַבְּיל עִם עַשְׁי אַבוּרָד ĽΧ מְתַּהְנִע מִוֹ ונבלע אמנט ליעלב בנה

בום גל בום מנטג: אָנטֹא לִי אֵירָא וֹמְבָּיִר לִי

באָלא מִפַּפַלָּבא וֹטַבּ: וכהן בור שביל מני למא

בְּבְינִים: יְטְׁבִיוּ שַּׁבְּמִּגְיִּוּ לְאָּבִינִּ בְּמָא كِكَ بُمُ هُمِ سَجِهَا لَكُسَ كُر مَشِقَ عُنتَامَ فَمَا خُمْتُهُ لَقَدَ ذِهِ مُنْفَقًا

> I know not the day of my death. And he said: 'Behold now, I am old,

venison; and go out to the field, and take me weapons, thy quiver and thy bow, Now therefore take, I pray thee, thy

thee before I die.' may eat; that my soul may bless I love, and bring it to me, that I and make me savoury food, such as

venison, and to bring it. went to the field to hunt for spoke to Esau his son. And Esau And Rebekah heard when Isaac

father speak unto Esau thy brother, son, saying: 'Behold, I heard thy And Redekah spoke unto Jacob her

my death. bless thee before the Lord before savoury food, that I may eat, and Bring me venison, and make me

command thee. my voice according to that which I Now therefore, my son, hearken to

τονετή; food for thy father, such as he goats; and I will make them savoury from thence two good kids of the Go now to the flock, and fetch me

רולה לשחמו, באוחה שעה נפחחו השמים, וראו מלאכי השרח והיו בוכים, וירדו דמעוחיהם ונפלו על עיניו, לפיכך כהו עיניו.

וילמק סיס בן קכ"ג, (כי יעקב בן מ"ג כשנמברך, דוק ברש"י מוף ססדר) אמר, שמא לפרק אמי אני מגיע, וסיא במ קכ"ז ממס, (2) לא ידעחי יום מוחי. אמר רבי יסושע בן קרחס, אס מגיע אדס לפרק אבומיו, ידאג חמש שניס לפניסן,וחמש לאחר כן, דבר אמר, כדי שימול יעקב את הברכות:

יפס שלה מהכילני נבלס (ב"ר מס, יג). חליך. מרבך, שדרך למלומס: וצודה לי. מן סספקר, ולה מן סגול: (3) שא גא. לשון סשמוס, כאומס ששנינו (בילס כמ.), אין משמיוין אם ספכין אבל משיאס על גבי מברמס, מדד פכינך ושמוע וסריני בן ס' שנים סמוך לפרקס, לפיכך לא ידעמי יום מומי, שמא לפרק אמי שמא לפרק אבא:

(a) לצוד ציד להביא. מסו לסבים, אס לה ימלה ליד, יביה מן סגול:

(√) ⟨פנ׳ ה׳. נרמומו, מיקכיס על ידי:

رَيْعِمُد رَمَّظِ هُم لِـ لَـ خُطُك هُمِّا تِنَا אַמָּר וְבָרֶבְרָ לְפָּנָי מוּהָי: י וֹנַבְאַנָּ לַאְבַּוֹב וֹאָבַיֹּלָ בַּהֹבַוֹּב וֹנַהָּגַלְ לַאָּבוּב וֹהִכוּלְ בַּבוּלַ

ממו אַנון אַנט שִׁמָר וֹאַנָכו אַנש האו אוו יבר סגרן נאלא יבר נְאֶמֶׁר נַעֲּלְד לְבַבְּקְר אָמֶּנִה הָא

דיבְרְכִּנְךְ בֶּדָם מוֹתֵיה:

מְתָּתַ:

is a hairy man, and I am a smooth mother: 'Behold, Esau my brother And Jacob said to Rebekah his

may bless thee before his death.'

and thou shalt bring it to thy

father, that he may eat, so that he

וֹלְאָ בֹבְבַּביי אַנַלְ, וֹמִׁמְּנִן אַבְּוּ וֹבַוֹנִינוֹ בֹמֹנוֹנו מֹאָם וֹמִנְמִּנִּנִ אַבֹּא וֹאִנִינוּ

לְנָמֵּגוּ נְלֵאְ בַּנְבֶּוּ: בְּמְּעַהְמְּעָהְ הְּבְּרֶבִּוּ: בְּמְעַהְמְּעָהְ הְּבְּרֶבִּוּ:

upon me, and not a blessing.' mocker; and I shall bring a curse and I shall seem to him as a My father peradventure will feel me,

خُدُرُ جُكُ شِمْمَ خُطِكُ، لَكِكَ كَالَاحُرِيَ נולאמר לו אמו עלי קללחף

מֹנֹי נֹאִנוֹיִלְ סַב לְנִי לְנֹמּנֹא הֹּלְנֵ בֹּנִי בֹנִם עַבּינִ אַטְאָמֶר בָּנְבוּאָר דְּלָא יִיחוֹן וֹאַמֹנוּט בִיה אָמִיה עַּלִי

me them.' hearken to my voice, and go fetch Upon me be thy curse, my son; only And his mother said unto him:

אַבֶּוני אַפּון מַסְּעַלְּיִם כַּאַמֶּר אַבֶּר וֹגְּבָרַה אָפָּיה מַבְשָׁיבְיוֹ כְּמָא

דְרְחֵים אֲבוּהִי:

And Rebekah took the choicest such as his father loved. his mother made savoury food,

brought them to his mother; and

And he went, and fetched, and

בּבּנִיט וַטַּלְבָּהָ אָט_וֹהַלָּב בּנִינַ ै द्रा तहार प्राप्त प्राप्त होत נַתְּקָּח וְדְבְקַה אָת־בִּנְדֵּי עֵשֶׂי

בְּרֵה וְמֵּירֶא: בְּרֵיתָא וְאַלְבֵּיהָת וָת וֹמִּלְבַ בְּרַה רַבָּא דְּכְיִיהָא דְּעִמַה וּנְסִיבַת רַבְקַה יָת לְבוּשִׁי עַשְׁי

younger son. and put them upon Jacob her which were with her in the house, garments of Esau her elder son,

אַ יְאָה עֹרֹה גְּדְיֵיֵי הֶעִּיִּים הַלְבָּישְׁה

מְּמִיתוּ צַּוְרֵיה: אַלְבּוּמִּט מֹכְ וֹצוִנִי וֹמֹכְ וֹנִע מַמָּכֹּנ צַלְבַנ בָּנָּנ מָנָּנִי בַּנָּנְ

the smooth of his neck. the goats upon his hands, and upon And she put the skins of the kids of

נַהְקָּהָם אָשֶׁר עְּשְׁלְהַ בְּנִיך נִיהַבָּת יָת הַבְּשִׁילִיא וְיָתְ הַלְּחָם אָשֶׁר עְּשְׁלְיִם בְּנִיך נְתְּקְבָּת בְּיִרְא דְּיִעְבָּת הַלְּחָם אָשְׁר עְּשְׁרְבִּית בְּיִרְא וְיִתְ

מּכְ יֹבְיוֹ וֹמֹכְ מַלְעַׁשׁ בּּוֹאִבֶּוו:

into the hand of her son Jacob. the bread, which she had prepared, And she gave the savoury food and

Zτ

Sī

π

OI

<u>₽</u>₽

am I; who art thou, my son?' said: 'My father'; and he said: 'Here And he came unto his father, and

ניאמר הנני מי אַקר בָּנִי: נֹאַמֹּב בַּאַנֹאַ מַן אַנַּ בַּבוּנ: ⁸¹ וֹּלֵאָ אֶׁלְ_אָׁבֿוּ וֹנִּאָמֶׁר אָבָׁ, וֹמֹאַלְ לְנִׁנִי אָבוּנִי, נֹאָמָר אַבֹּא

אליעור: באשר אחב. כי מעס הגדי כמעם הלבי: עזים. וכי שני גדיי עזיס סיס מאכלו של ינחק, אלא פסח סיס, האחד הקריב לפסחו, והאחד עשה מעעמים. בפרקי דרבי (9) וקח לי. משלי סס ואינס גול, שכך כחב לה ילחק בכחובתה לימול שני גדיי עזיס בכל יוס (ב"ר סה, יד): שני גדיי

(11) איש שער. נעל שער:

(12) ימשני. כמו מְמַשֵׁל בַּנְּקְרֵיִם (דברים כח, כע):

לו, וסום מפקיד מלל ממו, מלם שסים בקי במעשיסן ומושדן: (ai) החמדות. סנקיום כמרגומו דכייםם. דבר למר שממד לומן מן נמרוד: אשר אחה בבית. וסלל כמס נשים סיו

īĠÄĿ: נَפְּמֶּב: نَعُرَٰكِ مِعْنَا، فَقَرَٰدِ فَخُلِٰرِة، عُمْنَالِ ثَعْرَٰجٍ مَعْنَا. فَنِرِ דַבְּרָהְ אֵלְי קום־נָא שְּבָה דַּמִּצִילְהָא עִמָּי קום בְּעַוֹ סּי מַשְׁוֹ בְּכִינִּשׁ מַשְּׁיחִי כַּאָשָׁר מַשְּׁי בּוּכְּנָדְ עַבְּרָית כְּמָא

برغير بمثرة هِلاتها لاجهزاء מִעֹוֹשׁ לְמִּאֹא בֹּוֹי, וֹיְאָמִׁר בָּי, אִנִטוּטֹא לְאָהֶבַּטֹא בַּרוּ נִאָּמַר וּנֹאָמֶר וֹאַטְלַ אֶּלְבַּנְוָ מַּנִי זְּיִנִי וֹאָמָר וֹאַטַל לְבָּרוֹנִי מָאִ בּוֹן

×□_4×: رَهُمُولَ جِيْرَ بَهِمُونَ يَلْ جَيْرَ مَهُا نَهُمَا يَعْمَا جَنَا جَلَا جَلَا مَا هُمُولًا يَعْمَا يَلُو جَيْرًا مِهُا فِيْرًا مِهُمَا يَعْمَا عَلَا جَلَا جَلَا عَلَا جَلَا عَلَا جَلَا عَل

וֹבּוֹבוֹם וֹבׁוּ מֹמֵׁנִי וּנְמְמְּעוּ וַיִּאִמְר עַפִּלְ קַוֹּלְ יַעְּלְד אָבְּיָּהִי יִּמְמִּיה וַאָּמִר קַלָּא וּנֹלָּהְ וֹהֹלַב אָבְוֹגֹּעַׁל אַבוֹו וּלַבור וֹהַלָּב לָנִׁי וֹגַּעַל

בּ וְלֵא הִפִּירֹוֹ בֵּירְהְוֹיִ יְדְׁיוֹ כִּידֵי וְלָא אִשְׁהְּמוֹדְעֵיה אֲבִי הַנִּאָה עַשְׁרְ אַהְיוֹ שְׁעְרְתְּ וְיְבְרְבָהוּ: יְדְוֹהִי בִּידִי עַשְׁי אֲחִיהִי

ע וַבְּאַמֶּר אַטְּׁר זִיִר בְּלֵּג מַמְּׁנִ וֹבְּאַמֶּר וֹאָבָּר אַטִּ בּון בָּרִי עַשְּׁיִּ

حير ﺗﻨﻬﺨﺢ ﺗﻨځܐ ځﻴ ﺗﻨﺎ ﺗﻨሐﻙ: خَذِر كِرَاهَا فَحُدُدُكِ لَعَشِ رَيَّةِ مِي يَخِدِر خَدِيمٍ يَنْفُدُونَا أَوْمِ،

לא וְהִשְׁבוֹרַבְיִ בְּנִינִי ° וֹגְאָמֶׁר אֵלְגִוֹ וֹגִּׁעַׁׂלֵ אַבְּׁיִוּ נְּאֲמֵר וֹאִמֶּר צִיָּה וֹגִּעֹל אָבוּנִי לַנִּד

בּוֹבו יִנוֹני: בֵיחַ בְּּלִּי ְבְּרֵיחַ שְׂבֶוֹת אֲשֶׁר חֲזִּי בִיחָא דִּבְרִי כְּבִיחַ חַקְלָא בּרכוּ יהוֹה: דְּבְּרְכֵיה יָיָ: לב בְּנְּדֶינו וַיְבְּרְבֻּהְוּ וַיֹּאִמֶּר רְאֵחֹ בִיתַ לְבִּישׁוֹהִי וּבְּרְבֵיה וַאֲמִּרְ וּנּגַּמְ וּנְּמָּל בְנִי וֹנֹבֵע אָט בֹנִע נּפָבור וֹנָמָּגל בָנִע וֹאָבוּנִוֹ וֹט

וּנְאַמֶּר וֹהַּלֶּך אֶּלְ-אֶּרָוּו אָנְכֹּוְ וֹאַמָּר וֹהַלִּר לְאַׁדּוּנוּי אָּנֹא

אָבו זמון וֹן אֶלִבוֹי שֹׁבֹמִוּ:

מַשְׁוֹ אָם לָאִ:

לבנע בנהלב נידיא ידי עשי:

סֹהְּבְוֹלוֹ וּבְּבַבְיה:

חַמְרָא וּשָׁתִי: וֹפֿבוּד בְּוֹשׁ וֹאַכֹּלְ וֹאַמִּוּלְ בְּוִשׁ נִּאְמֶּרְ חַנְּּמְּׁחַ לִּיְ וֹאְכַּלְעַ מִצֵּיר זַאַמַר פַּרִיב לִי וֹאַיכוּלְ מִצֵּירְאַ

בְּעַן וְשָׁכִי לִי בְּרִי:

venison, that thy soul may bless I pray thee, sit and eat of my according as thou badest me. Arise, am Esau thy first-born; I have done And Jacob said unto his father: 'I

LORD thy God sent me good speed. my son?' And he said: 'Because the it that thou hast found it so quickly, And Isaac said unto his son: How is

very son Esau or not.' thee, my son, whether thou be my near, I pray thee, that I may feel And Isaac said unto Jacob: 'Come

the hands are the hands of Esau.' The voice is the voice of Jacob, but father; and he felt him, and said: And Jacob went near unto Isaac his

Esau's hands; so he blessed him. his hands were hairy, as his brother And he discerned him not, because

Esau?' And he said: 'I am.' And he said: 'Art thou my very son

and he drank. did eat; and he brought him wine, he brought it near to him, and he that my soul may bless thee.' And and I will eat of my son's venison, And he said: 'Bring it near to me,

Come near now, and kiss me, my And his father Isaac said unto him:

97

hath blessed. smell of a field which the LORD See, the smell of my son Is as the raiment, and blessed him, and said: And he smelled the smell of his And he came near, and kissed him.

על סשלחן, לכך מתורגם אפתחר: (19) אובי עשו בברך. הנכי המגיה לך, ועשו הוה בכורך: עשיחי. כמה דברים, כהשר דברה הלי: שבה. לשון מישג

(IS) גשה נא ואמשך. מתר ילמק בלבו, מין דרך עשו לסיום שם שתים שגור בפיו, וזס מתר כי סקרס ס' מלסיך:

(אב) ויאמר אני. לא למר לני עשו, ללל לני: (שב) קול יעקב. שמדבר בלשון ההנונים, קום נה, הבל עשו בלשון קנעוריה דבר, יקום הבי:

בַּגַן וְהַיִּרִשׁ: כב השַּׁמִוֹם וּמִשְּׁמַנֵּוֹ הַאָּבֹא וֹבַר ععد زرها ج **〒※マボ・ロ**

ומחולא באבלא וסנווט מבוב ממן ווטון לְנַ נֵי ממּלָא בַּמְּמִיֹּא

earth, And plenty of corn and wine. heaven, And of the fat places of the To web edt to een sive the dew of

אַבונו וֹמִלַבוּבׁינּ בּּבוּנִבּי: خَمَثِيكِ نَيْضَتُونَ خِكَ خَيْرَ هُوْكَ وع يرتهموروا كبر جهفره ورب بجدر ַנְעַבְּרָוּף עַמָּים (כי וישתחו)[קי

יהון ליטין וּבְרִיכָּף יְהוֹן בְּרִיכִין: לוסגרון לף בני אמר ליטר לַב מַּלְכֹּוֹוֹן בְּיוֹ, בֹד לַאָּטַב نفكسانك مَثما لنهُمَهُ خَلالًا

be every one that blesseth thee. one that curseth thee, And blessed bow down to thee. Cursed be every brethren, And let thy mother's sons bow down to thee. Be lord over thy Let peoples serve thee, And nations

אַּוֹיִו בָּא מִצֵּירְוֹ: זְהַלְב מִאָּט פַּׁנֹוּ וֹאֲבַוֹל אַבְּוּו וְמָהָוֹוּ ᅊ 잃다「煌격스 『다 월두 '목처 '목처 رَبْرُ، حَهُٰשُٰۤ جَرِّبَ بَعِٰبَطُ رَجِٰدُآ ۗ

וְעֵשְׁוּ אֲחוּהִי עָאֵל מִצֵּידֵיה: נהלכר מן פוב וגובל אַרובי, נע נעלב נהוה ברם מפל נפל וְנַנְנִי כַּר שֶׁיצִי וֹצִּחָק לְבָּרֶכָא

.gnitnud sid mort ni father, that Esau his brother came from the presence of Isaac his and Jacob was yet scarce gone out had made an end of blessing Jacob, And it came to pass, as soon as Isaac

ַ לְאָבֹוּ וֹיֹאָמֶר לְאָבִוּוּ יֵלֵם לְאָבוּנִי, וֹאֵמֶר לְאָבוּנִי, וֹלֵים تزَمَم قصيدي مَضَمَفِيه تَبْكَ يَمُحَدِيهُ عَدْمُنَا لِهُمْنِي

خدرج ين خلاحتن تغمل:

that thy soul may bless me.' arise, and eat of his son's venison, said unto his father: 'Let my father brought it unto his father; and he And he also made savoury food, and

31

30

نظر تخشك: אָבֹי, וֹנאָכֹלְ, מִאָּנֹג בֹּנְנִ בֹּהֹבֹיב אַבֹּא וֹנִיכִילְ מִאָּנֹג צַבֹּבוּנִי

נַאָמָר אָלוּ בֹּלִבַ בֹלְבַב מֹמֶׁנִי

וֹאַמֹּר אַנֹא בֹבֹב בּנִכֹבב הֹמִנ: בּ וֹנְאָמֶׁר לָוְ וֹגִּעַׂלַ אַבוּנוֹ מִנְ אֵשׁׁיַ וֹאִמָּר לָוִנּ וֹגִּעַל אַבוּנוֹ מִּוֹ אַשַּׁ

thy son, thy first-born, Esau.' Who are thou?' And he said: 'I am And Isaac his father said unto him:

خديك نيريد: בַּמְבֶם שַּׁבְּוֹא נְאַבְּרְבֵּהוּ נַםְ- נַאַבְלִית מִכּוּלְאַ עַּד לְאַ מִּיעוֹלְ עַבְּיִר נַּיְבָא לֵי נָאָבָל מִבָּל « עַר מָאַר וַלְּאַמֶּר מֶיר אֵפֿוּא הָוּא עַר לַחָּדָא נַאַעַר עון הוּאַ נַנְּחֲלַר יַצְּחָק חֲרָדָת נְּדִלָּה

ילְבוּלְמֵיה אַף בְּרִיךְ יִבֵּי: בוכו באב אובא נאמוק לו

blessed. blessed him? yea, and he shall be all before thou camest, and have brought it me, and I have eaten of he that hath taken venison, and exceedingly, and said: 'Who then is And Isaac trembled very

(TS) וירח וגוי. וסלא אין כיים רע יומר משמף סעויס, אלא מלמד שוכנסס עמו כיים גן עדן: בריח שדה אשר ברבו

שַׁשֶׁכ יִקְבָם פַּבְּיִי, בּיַן כֹּמוּי בין שמינו כמוי מן לו, כדי שלמ יקכת עליך מגר. ברש"י ישן מדויק): ְּפְבְלְ גַּרְבֶּיִי מְשָׁבְּ מַּבַּת מֶשׁ לְבָּבִוּ (מלכיס־הֿ מ, למ), הֿבל נכרי מחוםר המנה, לפיכך המר וַשַֿמָּה מִּשְׁמַע בַשְּׁמַיִּס וגו' וְשָשִׁיםְ פְּלֹל למד שלמס, כשעשס סבים מידר מפלמו, ישראל שסוא בעל אמונס ומלדיק עליו סדין, לא יקרא עליך חגר, לפיכך וְנְמַּשָּ לָאִישׁ בדין, אם כאיי לך, ימן לך, ואם לאי לא ימן לך, אבל לעשו אמר, משמני הארך יהיה מושבך, בין לדיק בין רשע ימן לך. וממנו וגו', ועוד ימן לך מעל סשמיס וגו': משל השמים. כמשמעו, ומדרש אגדס יש לסרבס פניס. (דבר אחר, מסו סאלסיס, (82) ויהן לך. ימן וימור וימן (צ"ר מו, ג). ולפי פשומו מוסג לענין הראשון, ראה בני שנמן לו הקצ"ה, כרים שדה ה׳. שנמן בו כימ מוב, ווס שדס מפומיס, כן דכשו כו"ל:

ו מופן צלוה, ואורריהם ומנעריהם קודמים למברכיהם, לפירך ינחק הקדים קללם אוררים לברכח מברכים, והרצעים מחלמך (פ"ר מו, ד): ארריך ארור ומברכיך ברוך. ופפלעם סוא אומר מְבָּבֶבֶייף בְּרוּךְ שָׁרוּר, סֹלִיקִים מחלחם ימורים (25) בגר אמך. ויעקב אמר ליסודס בני אביף, לפי שסיו לו בניס מכמס אמסום, וכאן שלא נשא אלא אשס אחח, אמר בני אמך

(08) '28 '28. 15 '15 (115 th: שלוה ומופן ימורין, לפיכך בלעם הקדים ברכה לקללה:

(33) ויהודד. למכגומו ומוס, לשון ממיס. ומדלשו, כאס גיסוס פמומס ממחמיו: מי איפוא. לשון לעלמו, משמש עס

אָלָנ אַבֶּׁנ: מאָע וֹגאַמור לִאַּבְוּו בּוֹבכוֹנוּ וֹם.

: خلائ ال « נְּצְמֶר בָּצְא אַנוֹנְ בַּמִּנְנְיֹנְ נִיפֵּׁנִו נִאְמָרְנְאַלְ אַנוּנְיַ בַּמִּנְיִים בַּאַנְיַרְנְיִּאַנְ אַנְיַנְיַ בַּמִּנְיִים בּאַנְיִים בּאַנְיִים בּאַנְיִים בּאַנְיִים בּאַנְיִים בּאַנְיִים בּאַנִיים בּאַנְיִים בּאַנְיִים בּאַנְיִים בּאַנְיִים בּאַנִינְ בַּאַנְיִים בּאַנִינְ בַּאַנְיִים בּאַנִינְ בַּאַנְיִים בּאַנְיִים בּאַנִינְ בַּאַנְיִים בּאַנִינְ בַּאַנְיִים בּאַנִינְ בַּאַנְיִים בּאַנִינְ בַּאַנְיִים בּאַנִינְ בּאַנְיִים בּאַנְיִים בּאַנִינְ בּאַנְיִים בּאַנִינְ בּאַנִינְ בּאַנְיִים בּאַנְיים בּאַנְיים בּאַנְיים בּאַנְיים בּאַנְיים בּאַנִינְ בּאַנְיים בּאָנְיים בּאַנְיים בּאַנוּים בּאַנְיים בּיבּיים בּאַנְיים בּיבּיים בּיבּיים בּיבּיים בּייבּים בּיבּים בּיבּיים בּיבּיים בּיבּיים בּיבּיים בּיבּיבּיים בּיבּים בּיבּיים בּיבּיים בּיבּיים בּיבּיים בּיבּיים בּיבּיים בּיב

رَبْهِوَد لَاحِهِ هُمَّرُكَ كُر خُلُحُك: לְמָׁע וֹעִינָּע הַּטֵּע לְאָע בּוֹבְעָיִּג ود النظظير إلا فيفيات אָט_ בְּכִנְנֵי, ניאמר הַכִּי קרָא שָׁמִוּ יַעַּלַר

סְמַכְתַּיִוּ וּלְבָר אֵפֿוֹא מָּה אֶצֵּשֶׂה למשה כן כ_ומלגום ובלו ושהגה אטוטה ימכנס כיה לפקיין دد لأجُبِد مَمْنَاد ذِكِ لَجُن خَر جُنِد ثُر مِنْدِين مَجْزُلُك أَنْن خَرِ וּנְּמֹן וֹאַטְׁטִ וּנֹאָמֶר לִמְּמָּו דֵוֹן

كُلْدُ كُلِّدُ لَنَهُ لِمُ مُهُلِ كِذِلِ لَنَّكُكُ: אַנוֹע ניואַ לְבַּ אֹּלָוּ לַּנְבְּינוּ נִּםַ וּאָמֶר מַמֶּוּ אָּלְאַלְוּוּ עַבְּרָבָּר

ب بنهچه بنوور تهورن مورد: וּנֹמֹן וֹאַבוֹע אַבוּנו וּנֹאָמָר אַלְנוּ

אָנ לְי אַבֿאַ: לְנִיבְא וֹאַמָּר לַאָּבוּנִי, בָּנִיכָּנִי, יגוֹע גוֹעֹא וֹלֵא ימָנִינִא מַּע בּמִּעִּהַ הֹמִּיְ אָבוּבַבַבוּ אַבְּוּן כַּבַּמִּתָה הַמִּוּנִים פּּטִוֹנִת אַבוּנוּ,

لظقدح خلخطك:

ċĹĊX: בּבְבְקה וֹאָמָר הַלָּא שָּבַקה לָהַ לכירותי לפיב והא קען קביל نتخمن لأنا قلقنا نظنا ثب וֹאַמֹּר יָאוּת קְרָא שְּמִיה יַעְּרַ

בַּען מָא אַמְבִיר בָּרִי: יבְעַבוּר יבִחַמָר סִעַּרְמֵיה וְלָרְ וֹאַטִּיב וֹגַּעַל וֹאַמָּר לְמָמָּוֹ עַאַ

ַנבְיבֹא: אַב לַג אַבּא וֹאַבוּים מֹמָּו לַלַנִינִי עוֹא בוֹא לַבְּ אַלָּא בּוֹנִיכִּנִי נאֹמָר מֹמִּוּ לַאָּבוּנִי, נַבַּרַבְּעָא

מַלְמֶּגַא: יָהי מוּהָבָך יִמִשַּׁלָא דִּשְׁמִיָּא ביה קא מטובא דַאַרְעָא נאַטגר נאַטע אָרוּטִג נאַמָר

> O my father. his father: 'Bless me, even me also, great and bitter cry, and said unto father, he cried with an exceeding When Esau heard the words of his

blessing. with guile, and hath taken away thy And he said: 'Thy brother came

not reserved a blessing for me? blessing.' And he said: 'Hast thou pepojg' now pe path taken away my took away my birthright; and, supplanted me these two times: he named Jacob? for he hath And he said: 'Is not he rightly

98

wy son? and what then shall I do for thee, corn and wine have I sustained him; given to him for servants; and with lord, and all his brethren have I Esau: 'Behold, I have made him thy And Isaac answered and said unto

and wept. father:' And Esau lifted up his voice, bless me, even me also, O my thou but one blessing, my father? And Esau said unto his father: 'Hast

from above; dwelling, And of the dew of heaven places of the earth shall be thy said unto him: Behold, of the fat And Isaac his father answered and

(**gg**): בו (ב"ר סו, ב): - גם ברוך יהיה. שלא מאמר, אילולי שרימה יעקב לאביו לא נעל את הברכות, לכך הסכיה וברכו מדעמו במה דברים. דבר אחר איפוא, איה פה, מי הוא ואיפוא הוא הלד ליד: - ואבר טבר. מכל טעמים שבקשחי לטעום טעממי

(35) במרמה. נמכמק:

נממכס לי: אצלת. לשון הפרשה, כמו וַיְּמְבֶל (מַ"מִּ וַיַּבֶל): של שורת הדין, עכשיו לבכור ברכמי, גם ברוך יהיה: וישקבני. כתרגומו וכמני, תרבני. ותרב, וכמן. ויש מתרגמין ותרמני, ששו מלעק ויעקבני זה פעמים, אמר לו אביו מה עשה לך, אמר לו אם בכורםי לקח, אמר, בכך הייחי מלר וחרד, שמא עברםי עמיד לעקבני. מנמומא (מולדות כג), למה מרד ילמק, אמר, שמא עון יש בי שברכמי קען לפני גדול, ושנימי פדר הימם, המחיל (95) הכי קרא שמו. לשון מימה הוה, כמו הַבִי הַהִי הַפָּה (ברחשיה כמ, כו), שמה לכך נקרה שמו יעקב, על שם סופו שהוה

סס, שסרי גביר שממיו לך, ומס שקנס עבד קנס רבו: ולכה אפוא מה אעשה בני. איס איפוא אבקש מס לעשות לך: (פ) הן גביר. ברכס זו שביעים סיל, וסול עושס לומס רלשונס, ללל למר לו, מס מועלם לך בברכס, לס מקנס נכמים שלו

τ' (τ): (88) הברכה אחת. ס"ל וו משמשם לשון מימק, כמו סַבְּמַקַנִיס (במדבר יג, יט), סַשְּמַנָס ָהִיהַ (שס כ), סַבְּמוֹח נַבָּנ (שמואל-ב

(95) משמני הארץ וגרי. זו ליטליל"ס של יון (ב"ר קז, ו):

بغَدَكُكُ مُذِا مُمْرِ مَنْهُ لَكِ: שַּׁהְבָּע וֹטִיִּנִעְ כַּאָּמֶּע שַּׂנְיִּג וֹמֹלְ עַוֹּלֵּנֵ עֲשׁׁלִית וֹאָע<u> אָ</u>טְוּנִּ

ناللاً الأ אַבֿג אַבָּג וֹאִנּוֹנִינִי אָנַגַוֹהַלָּב וּגְאָמֶר מֹמֵּו בֹּלְבָּוְ וֹלַבַּרָן וֹמָרָ נּנֹמִּמְם מֹמִּנְ אֶשׁבַנֹמֹּלֶב מָּלְב

خلألةك: הבה עשי אָהִיף מִהְנַחָם לְךָּ خُرَةُطِحِ خُرُكَ يَكُمُا رَفِهِمُدِ هَجُرِرِ בּ בֹּלִע עַנְּגַעְ וַשֹּׁמְבֶע וַשֹּׁלֵבֶע הַשִּׁלְבַע הַמָּלְעַע הַמָּוּ בְּרַע וַבָּא וּמֶּלְעַע וּלֵבֶע וּנֹצָּג לַנִבְלַנִי אָנַרַבַּבָּנִ, מֹמָּנִ

خُدَں کِكَ جُحْرِجُا جُنَ، نَاتُدُن: ⁶⁴ וֹמַטַּׁר בְּנִי שְׁמַּמֵּ בְּלִיכִּי וֹלַוּם

<u>אַשֶּׁר־מִשְׁיב חֲמָת אָחֶיף:</u> ** װְמְּבְטָּׁ מִּמִּוְ וֹמָנִם אֲטִבְּיִם מַּב

נַם_שְׁנֵיכֶם יָום אָבֶוֹ*ד*: بإعَابُونِ لِهُ مَهُم كُونَ لِهُمُ وَمُ ַ אָּע אַּמֶּג מַּמְנִים אָנִ וֹמָּלְטִשׁי מִפּּנֵּ נִוֹטַּבָּמָ, זָע בַּמְּבַנִּטִּ בְּנִים ער־שור צף־אָחִיף מִמָּּוּ וִשָּׁכַחֹ

> ליביה מעל צורף: מֹל פּטַׁלְמֵּי אָנְבַוֹּטָא נַטַמָּבִי שׁבְּלַע וֹינֵי כַּר וֹהְבָּרוּן בְּנוֹנִי ומק עובר שימי וות אַחוּר

נת נעק אָהוּ: ומו אַבְבוּש בַאַבָּא נאַלַסוָב נֹאָמָר מֹמֶוּ בֹּלְבָּיִנִי וֹלַנְבוּוּ ŁŻĹĊſĽ ÄŢţĽ, וּנֹסָר מַשְּׁוֹ דְּבָבוּ לִיַמַּלִּב עַּל

בְיה הָא עַשְׁי אַחוּך בְּמֵין לְךְּ לְנֹהְלִּכְ בַּנְעִ זְּהְגִּבְא נֹאֶמָנָע נאטונא לְנַבְּלֵנִ יִּנִי פַּטִּינִת,

ځې ا هنتد ځك ځئه څڅا هخند וכהן בני שביל מני וקום

דַּקְתוּב הַלָּהָא דַאָּחוּדְ: וְמְמֵיב עִּמֵיה יוֹמִין זְעֵירִין עַּד

אָנְבוּל אַף מַרְנִיכוֹן יוֹמָא חַד: لْمُمْكِبِ لَمُلَخِدِفِكِ مُعَمَّلًا كُمُع דיתוב רוגזא דאַחוּך

> shake his yoke from off thy neck. shalt break loose, That thou shalt And it shall come to pass when thou And thou shalt serve thy brother; And by thy sword shalt thou live,

I slay my brother Jacob. for my father be at hand; then will heart: 'Let the days of mourning blessed him. And Esau said in his the blessing wherewith his father And Esau hated Jacob because of

kill thee. doth comfort himself, purposing to brother Esau, as touching thee, and said unto him: 'Behold, thy and called Jacob her younger son, were told to Rebekah; and she sent And the words of Esau her elder son

Laban my brother to Haran; my voice; and arise, flee thou to Now therefore, my son, hearken to

thy brother's fury turn away; and tarry with him a few days, until

++

ιt

01

you both in one day? thence; why should I be bereaved of I will send, and fetch thee from which thou hast done to him; then from thee, and he forget that until thy brother's anger turn away

סמורס, ויסיס לך פתמון פס לסלעער על סברכות שנעל, ופרקת עלו וגו": (שמות ו, כו) בלבחתם: והיה כאשר חריד. לשון לער, כמו שָׁרִיד בְּשִׁיִּהִי (תהלים נה, ג), כלומר כשיעברו ישרחל על (04) ועל חרבך. כמו נמרגך, יש על שסוח במקום הוח בי, כמו שַמַדְהֶם עַל מַרְבְּבֶם (יחוקחל לג, כו), נמרגכם. עַל לְבְּחֹקִם

(I+) יקרבו ימי אבל אבי. כמשמעו, שלה הלער הה הלה. ומדרש הגדה לכמה פניס יש:

מוש מל הברכות בהריגתך: לסמנכר לך ולסרגך. ומדרש הגדס, כבר המס מת בעיניו, ושמס עליך כום של הנחומים. ולפי פשומו, לשון הנחומים, מתנחס (ב+) ויגד לרבקה. לכום הקודש הוגד לה מה שעצו מהרהר בלבו: מהגחם לך. נמה על האמה, למעוב ממצבה אחרת

(₽₽) ¾\(\text{\Pi}\)\(\te

שמפורש בפרק המקנה להשמו (סומה יג.): (מו) גם שניכם. אם יקום עליך ואמה מהרגנו, יעמדו בניו ויהרגוך, ורומ הקדש נורקה בה, ונמנבאה שביים אחד ימומו, כמו (פא) למה אשבל. אסיה שכולה משניכה. (לימד על) הקובר את בניו קרוי שכול, וכן ביעקב אמר פַּאַשֶׁר שֶׁכֹלְמִּי שֶׁכַלְמִּי

מְבְּנְוֹת הַאָּבֶץ לְמָּה לֵּי הַיִּים: וַמַּלֶּב אָשֶּׁר מִבְּנִוֹתַ חָת כָּאָלֶּת ^{°+} בְחַיַּי מִפְּנֵי בְּנִית חֻת אָם_לֹקַחַ

אמו מבנוע בנעו: אַתְוֹ וַיְצְּנֶהוֹ וַיַּאַמֶּר לֵוֹ לְאִ תְּמָּח יָמִיה וּפְּקְּדֵיה וַאֲמֶר לֵיה לָא رَبُولُم يَمْثُو جُرِيَمُولِ رَبُولُكِ يَوْلُم يَمْثُو كِنَمُولِ يَحْدَيْكِ

: ئاڭلا مُشِمَ هُشِد مُخْذِبِه كِذُا كُلْد كِلْدُ مُعْمَا هُنَاءٌ مُخَدِّن كِجُا ֶ בְּעוּאֵלְ אֲבֵּׁוּ אִמֶּוֹב וֹלַעַרְלְוֹבְ בְּּתְוּאֵלְ אֲבוּהָא בְּאִמֶּוּ וֹסָב קום גַוּ פַּגַנָּה אֲבָׁם בֵּימָה קוּם אִינֵיל לְפַּדַּן דַאֲבָם לְבֵית

انكظك لنائين خكند هظره: ث نَعْم مِهَر نَحْدَك عِنْكِ نَنْفُكُ نَعْم مِهِد نَحْدَكُ نَعْكَ نَنْكُ لَنْظُمُونُكُ

ŸŸĊĊĊŒ: אַבּׁהּ מִנִּבְּינִבּ אַמְּבַרְנְּעַוֹן אֶבְנִים לְמָנְנִינַנִי יָּנִי אָבָה שִּנִיבִּינִינַנִּ ٠ ﴿ ذُكَ يَزُمُكُ مُنْكَ ذُرِيهُ فَالَّهِ فُلِ الْمُحَدِّدُتُ مَا لَا يُخْذُنُوا مُنْكَ * وَالْمُعَالِمُ فَالْ <u>וֹוֹטֹן לַבְּ אָטַ פֹּוֹבַלַטַ אַבְּבֹנַטָּם וֹנִיטָּוּן</u> לְבַּ זֹטַ בַּוֹבַטֹא

نظمنا: הְאָרָמִּי אָתַי רְבְּקְּה אָם יַעַּקֹב בְּּחִיאֵל هَنْتُكُ مَنْكُم مُمْ حُرَّلًا قُلْ خُلِيهُمْ خُهْدًا يَهْدُه خُرُنَا خُرُدًا قَلْ

אמש מבלוט בלמן: אָנְוִ וֹּגֹּגוֹ הֹּלְוֹן לַאִּנְוֹר לִאָּ עֹפֹעו לַלְטַנַעַ לָוָ מָמֶּם אָמֶּעַ בָּבָּנְכָּוָ יַנְּקְלַבְ וְשִׁלַּחְ אַתוֹ פַּהָנָה אֲבְׁם יָת יַנְּקֹב וְשִׁלַּח יָתִיה לְפַּדַּן נונג ממו לי־בנף יצְּחָל אָת־

אַמְּוֹ נֵיֻלֶּךְ פַּדֶּנְה אֲרֶם: עפּמיר וּוּאָמָה וֹהֹלֶב אֶלְאַבוֹו וֹאֶלְ וֹפֿבּילְ וֹהֹלִב מוֹ אָבוּנִי וּמִוֹ

خَمَّٰۃ خِر سَنَا: שׁשׁבּלֵגוֹ מִבּּנִת אַבְעָּאַ אם לסגר זהלער אשטא מפלט בּטוּ, מוֹ בֹּלִם בּלֹני טִשֹּאַבּ וּטֹאָמֶר וַבְּקְלֵּעְ אֶבְוֹגִּטְׁל מַּגִּטוּ. וֹאֶמָנִט וַבְּקָּט לְוֹגִּטַל הַלָּתִי

שַּׁפַר אַטְּקָא מִבְּנָת כְּנָעוֹ:

אַרוּהָא דְאָמֶּך:

וּנֹסׁזּּגלֹּב יַנִיבוֹג לַכֹּלָמָּע מֻּבָּמָגוֹ:

ביהב ין לאַבְרָהָם:

בולטני אמוני בוגטר נמאו: אֲרַמְאָר אֲרוּהָא וּוֹמְלַט וֹאַטַלְ אֶשׁנַוֹהַלֶּב וּיֹלֵב וּמִלָּט וֹאָטַל זִי וֹהָּלִב וֹאָזַלְ

מבלנו בלמן: הקוני. למימר לא מפב אמקא אַטְּקְאַ בְּּדְּבְרֵיךְ יְמֵיה וּפַקּיר דַאָּרֶם לְמָסַב לֵיה מִתַּמֶּן וְשֹׁזֹא מֹמֹו אָבוּו לִבוּוֹב וֹגִּעֹם

אמוה נאַנל לפּדַן דַאַרָם:

land, what good shall my life do as these, of the daughters of the wife of the daughters of Heth, such daughters of Heth. If Jacob take a weary of my life decause of the And Rebekah said to Isaac: 'I am

wife of the daughters of Canaan. unto him: 'Thou shalt not take a him, and charged him, and said And Isaac called Jacob, and blessed

ΙΙΙΛΧΧ

thy mother's brother. thence of the daughters of Laban father; and take thee a wife from house of Bethuel thy mother's Arise, go to Paddan-aram, to the

congregation of peoples; thee, that thou mayest be a make thee fruitful, and multiply And God Almighty bless thee, and

God gave unto Abraham. the land of thy sojournings, which with thee; that thou mayest inherit Abraham, to thee, and to thy seed nd give thee the blessing of

Esau's mother. brother of Rebekah, Jacob's and son of Bethuel the Aramean, the went to Paddan-aram unto Laban, And Isaac sent away Jacob; and he

daughters of Canaan; Thou shalt not take a wife of the him he gave him a charge, saying: from thence; and that as he blessed Paddan-aram, to take him a wife Jacob and sent him away to Now Esau saw that Isaac had blessed

gone to Paddan-aram; father and his mother, and was and that Jacob hearkened to his

(64) קצתי בחיי. מלקמי נמיי:

(2) פדנה. כמו לפרן: ביחה בחואל. לנית בתואל, כל תיבה שלריכה למ"ד בתתלתה העיל לה ה"ה בתואל הנית התואל.

(ε) ואל שדי. מי שדי בברכומיו לממברכין מפיו, יברך מומך:

ברוי ולומו הורע המבורך:

(S) אם יעקב ועשו. ליני יודע מה מלמדנו:

בְּבֵּנוֹ וֹבְּעַׁלַ אָּבְווֹ: ٥٠ تراً لا هُمْ إِن ذِ لَمُنِكِ خُلْنِكِ خُلْمًا لِنَائِلا هُمْ لَالًا خِنْمُا خُلْكِ خُلْمًا اللهِ عَلَى خُلْمًا اللهِ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى خُلْمًا اللهُ عَلَى اللهُ عَل المعَامِي اللهُ عَلَى اللهُ ع

בְּעֵינִי יִצְקְקַל אֲבוּהָי:

Canaan pleased not Isaac his father; and Esau saw that the daughters of

ム ム ム A 添 L : (a) אַבְרָהְיִם אָחַוֹּת נְבְיָוֹת עַל־נְשָׁיוֹ אַבְרָהָם אָחָהִיה דּנְבְיוֹת עַל פמולים אָת־מָהְבָּרוּ בַּתּיִינִישְׁ עֵּלְ בָּרְ יִהְ מָהֲלָת בַּתּ יִשְׁמָּצִלְ בַּרְ تَرْكُكُ مُمُّا هُمُ ـ نَهْمُمُمَّهُم يَنْهَا يَعْتَمُ مُمَّا كُرُبُ نَمْمُمُهُمْ بِنَوْبِ تَ

נשוהי ליה לאחו:

Nebaioth, to be his wife. Abraham's son, the sister of Mahalath the daughter of Ishmael took unto the wives that he had so Esau went unto Ishmael, and

The Haftarah is Malachi 1:1 – 2:7 on page 243. On Erev Rosh Hodesh, read the Haftara on page 260.

خلائا:

יַוְבֶּבְר: נגק נולא נהלב מלאר שלה נולב וופט נהטב מלאר שבת נאוק

נוֹמִם מִבֹאַמִּטֹוּו נוֹמַכֹּב בּמַלום

正正にお:

בְאַנְרָא הַרוּא: אַטַבא וֹמוּנ אַנסֹבוני, ומֹכֹיב " בא השטטע ניפה מאבני המלום עאל שמשא ונסיב מאבני וּוֹפֹּנְּת בֿמֹלְוִם וֹוֹלֵן מִּם כֹּג וֹהֹבת בֹאַטֹבֹא וּבֹט טַמַּן אָבוּ,

to sleep. his head, and lay down in that place stones of the place, and put it under sun was set; and he took one of the tarried there all night, because the And he lighted upon the place, and

Beer-sheba, and went toward

And Jacob went out from

(ד) וישמע יעקב. מחובר לענין שלמעלס, וירל עשו כי ברך ילחק וגו' וכי שלח לוחו פדנס הרס, וכי שמע יעקב אל הביו

וסלך פדנה ארס, וכי רעות בנות כנען, וסלך גם סוא אל ישמעאל:

לא נענש עליהם, ולא פירש יוסף ממנו אלא כ"ב שנה, מדה כנגד מדה, עד כאן מלאתי ברש"י ישן): 🛚 על בשיו. הוסיף רשעה שנים, ששם אנו מולאים עוד י"ד שנים, אלא ודאי נעמן בביח עבר בהליכחו לביח לבן ללמוד חורה ממנו, ובשביל זכוח החורה בימום סגשמים ושכות הוה בימות החמה, ולחשבון הפשוקים שחשבנו לעיל, משפירש מחביו עד שירד למלרים שהיה בן ק"ל שנים ששסם בדרך, כדכמיב וַיָּבֶן לוֹ בַּיִמ ולמקנסו עשס סכום, ופירשו רו"ל מוס ספסוק ששסס י"ם מדשים בדרך, דבים סוס לח פירש יוסף מחביו חלה כ"ב שנה, דהיינו מי"ו עד ל"ט, כנגד כ"ב שפירש יעקב מחביו ולח כבדו, והח כ' שנים בבים לבן, ושמי סרי מסריס י"ד שניס, סא למדמ, שאחר שקבל סברכות נטמן בבית עבר י"ד שניס. (אבל לא נענש עליסם בזכות סתורה, שסרי ושלשים של יוסף, ומשע משמלך עד שבה יעקב, הרי נ"ג, וכשפירש מהביי היה בן ס"ג, הרי קי"ו, והוה הומר שלשים ומהם שוה, מי שניס, ז' של שובע וצ' של רעב, ויעקב אמר לפרעס יָמֵי שְׁנֵי מְגוּרַי שְׁלִשִׁים וּמָשַׁם שָׁנֶס, כא וחשוב י"ד שנס שלפני לידם יושף, משנולד יוסף היה, שנאמר וַיְהִי פַּבַּשְׁבֶר יֶלְדָה בְּמֵל אָמ יוֹפַף וגרי, ויוסף כן ל' שנה היה כשמלך, ומשם עד שירד יעקב למלרים שהה בבית לבן לפני לידמו של יומף אלה י"ד שנה, שנחתר עַבַּדְמִיךְ חַׁרֶב עַ עָשְׁרֵה שָׁנְה בְּשָׁמִי בְּנִמִיךְ וָשֵׁב בְּנִים בְּנֹמֹנֶךְ, ושכר הלחֹן וגוי, נמלא יעקב כשמה ישמעאל בן ס"ג שנים היה, ולמדנו מכאן שנטמן בביה עבר י"ד שנה, ואחר כך הלך לחרן, שהרי לא שי"ד שנס סיס גדול ישמעלל מילחק, וילחק בן ס' שנס בלדת לוחס, סרי ע"ד, ושנוחיו סיו קל"ז, שנלמר וַבַּלֶּם שָׁנִי חַבִּי יַשְׁמֶעֲשָׁל נשומים, וסשימם נביום מחים, ולמדנו שסיס יעקב במומו ספרק בן מ"ג שניס, שסרי ישמעמל בן ע"ד שניס סיס כשנולד יעקב, (9) אחוח גביוח. ממשמע שנאמר במ ישמעאל איני יידע שסיא אחוח גביום, אלא למדני שמם ישמעאל משיעדס לעשר קודס

למרן: ילא משס, פנס סודס, פנס זייס, פנס סדרס. וכן וַמַּגַא מִן סַמְקוֹס (כום א, ו), סאמור בנעמי וכום: - וילך חדנה. ילא ללכם ולמס סוכיר יציאמו, אלא מגיד שיציאמ לדיק מן סמקוס עושה רושה, שבומן שהלדיק בעיר, הוא הודה, הוא ויוה, הוא הדרה, וכמיבַנַיַרְמְשׁׁ בְּיַבְּרַרְוּגוּ'(ברמשׁימבת, ו, ומשגמר, מור לענין הרמשון: ויצא. למ סיס לריך לכמוב מלמוילך יעקב חרים, (10) ויצא יעקב. על ידי שבשביל שרעוח בנוח כנען בעיני ילחק חביו הלן עשו חל ישמע הל, הפסיק הענין בפרשחו של יעקב, על רשעמו (ר"ל מרשעת על מרשעיות שקיו לו כבר וק"ל) שלה גרש הת הרהשונות:

ַבּמֶּקוֹס מֶרֶמֹק: - ו־פּגע. כמו וְפָגַע בִּירִימוֹ (יִסוֹשׁע מוּ, ו), וּפָגַע בְּדַבְּשָׁת. ורבומינו פירשו (פרכות כו:) לשון מפילה, כמו וְפַֿגַ (11) ויבגע במקום. לא הזכיר הכמוד באיזה מקום, אלא במקום הנזכר במקום אחר, הוא הר המוריה, שנאמר בו וַיַּרֶא אָם

מֹלְאֹכֹּוּ אֵלְיִנִם מִלְנִם וֹנְבֹבׁנִם הֹנֹי הָמִּנֹא וֹטִא מּלְאַכּוֹא בּנִנֹ إلـ يُحْسُرُ لِيَرْدِ لَا لِهُمْ إِنْ لِللَّهُ اللَّهُ ي اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ ا اللَّالِمُ اللَّا اللَّاللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الل

: خَالَةُ اللهُ اللهُ عَالَمُ اللهُ عَالَمُ اللهُ عَالَمُ اللهُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ عَا هِمِبَارُ שُورِكِ فِإِذَا أَلِهِ هِمِيزِدِا لِا هُمِ שُودِكِ فِكُاءَ كِأَا هِمِيزِدَا נאלהן יִּצְּחָק הָאָהֶץ צַּשֶׁר צָּבוּף נאלְהוּה דְּיִצְּחָק צַּרִּנְּא אָלָה נְשְׁלֵבְיִם אֶבְבַבְנִים אַבְּנַבַ וֹאֵמָר אֵזָא נִי אֶבְבַנִיה דְּאַבְרָהָםאָלְבִיר אַבְרָרָהַם וְטַבֶּּט יְטַלְּט יָבָּלֶּר מֹלְיוֶ וּאָמִר וְטִא יְקְרָא בַּייָ מִשְּׁמַר מִלְּוְיָטִי

יַּאַבְטָר יִּבְיַזַרְעֶּרָ: <u>װְּגְּבְּׁע וְנִלְרְרָיִ בְּרְ כְּלְ כְּלְ מְשְׁפְּׁנְעַ </u> المُعَامِّةُ الْمُلا الْكَلَّالُا لَمُعَالِمُ الْمُخْلِدُ الْمُعَالِمُ المُعَالِمُ المُعَالِمُ المُعَالِمُ المُعَلِمُ المُعْلِمُ المُعِلِمُ المُعَلِمُ المُعَلِمُ المُعَلِمُ المُعَلِمُ المُعِلِمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلِمُ المُعِلَمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلِمِ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلَمُ المُعِلِمُ المُعِلَمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلَمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمِ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلِمُ المُعِلَمُ المُعِلِمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ الْعِلَمُ المُعِلَمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِمُ المُعِلِم וְהְיָה זְרְעָּהְ כַעָּפָר

אָנ אָהֶר יִּבְּרָהִי לֶב: אָמֶּוֹבְׁבְּ אַב אָמֶּב אִם הַמָּוֹנִי אָל־הָאַרְטָה הַוּאָת בַּי לָאַ بتهجنك ה לכל אָהֶעַבְעַלָּב زبيث لاذخر برقة الإستراجاة

בשׁ יְחנְיה בַּמָּקוֹם תַזָּה וְאָנָכֶי לְאִ

סלטון וֹלְשַׁטוּו בּיה: לַנְיִהְלְם וְעִדְּיִׁ סְׁלֵּםְ מִׁצְּּבְ אָנִבְּנִע נִהַלְם וְהָא סִילְמָא וֹמִיץ

אַבְעָא וּבְדִיל בָּנָדִי: נוטבוכנו בצולף כל זרענת ילְמַבְוֹשׁא ילְגִפּוּנֹא ילְבַבוּמֹא ŁALAN LUGZL ŁAALAN ניהון בְּנָךְ סַּנִּיאָין כְּעַפָּרָא

لمُنْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ SACCE AL LAKCIL לאַנֹהֹא עַנַבא אָנַיּ לכַן אַנור דַּנְיָהָרָ נַאָּנִינְבָּוּ ומא מומנו לסגדע ואַמּנוּע

בֿאַטֹרָא בַבוּוֹ נִאָּנָא לָא בַוֹנִינִי נייקן יעקב משנחו ויאטר אבן ואחשר יעקב משינחיה נאטר

> and descending on it. behold the angels of God ascending top of it reached to heaven; and ladder set up on the earth, and the And he dreamed, and behold a

will I give it, and to thy seed. land whereon thou liest, to thee father, and the God of Isaac. The LORD, the God of Abraham thy beside him, and said: 'I am the And, behold, the Lord stood

the families of the earth be blessed. And in thee and in thy seed shall all and to the north, and to the south. abroad to the west, and to the east, the earth, and thou shalt spread And thy seed shall be as the dust of

spoken to thee of.' until I have done that which I have this land; for I will not leave thee, goest, and will bring thee back into will keep thee whithersoever thou And, behold, I am with thee, and

this place; and I knew it not.' and he said: Surely the LORD is in And Jacob awaked out of his sleep,

שכב בלילס, שסיס עומק במורס: . אם האבן אשר שם מראשומיו: – וישכב במקום ההוא. לשון מעומ, באומו מקוס שכב, אבל י"ד שנים ששמש בבים עבר, לא מכיפום זו סם זו, וסם סומכם עלי ינים לדיק סם כסשו, ווסם סומכם עלי ינים, מיד עשסן סקב"ס ספן סמם, וזסו שנסמכ ויקם פמארס שלא בערנמס כדי שילין שס. וישם מראשוחיו. עשאן כמין מכזב קביב לכאשו, שיכא מפני חיות רעות, סמחילו בפרק גיד סישס (חולין נא:): בי בא השמש. סיס לו לכחוב ויבא סשמש וילן שס, כי בא סשמש משמע, ששקעס לו חמס . מְּפְבַּע בִּי (ירמיס ז, מז), ולמדנו שחקן חפלם ערבים, ושנה הכחוב ולא כחב ויחפלל, ללמדך שקפלה לו הארך, כמו שמפורש

מלאכי מולה לארך ללומו: (21) עולים ויורדים. עוליס ממלס ואמר כך יורדים, מלאכיס שליווסו בארך, אין יולאיס מולס לארך ועלו לרקיע, וירדו

ליכבש לבניו (מולין לא:) (כד' אמומ, שוה מקומו של אדם): סוא כממ, וילר סרע פסק ממנו. (מנמומא מולדומ ז): שכב עלידו. קיפל סקצ"ס כל ארך ישראל מחמיו, רמו לו שמסא נוחס . אלסי פלוני, משום שנאמר הַן בְּקַדְשָׁיו לֹא יַאַמִין (אֿיוִב מו, מו), כאן ייחד שמו על יצחק, לפי שכהו עיניו, וכלוא בביח, והרי (13) נצב עליו. לשמרו: ואלהי יצחק. אף על פי שלא מלינו במקרא שייחד הקב"ה שמו על הלדיקים בחייהם לכחוב

(1) ופרצה. ומוקם, כמון בן יפרון:

ילחק, וכן כל לי, ולך, ולו, ולהם, השמוכים אלל דבור, משמשים לשון על, וזה יוכיח, שהרי עם יעקב לא דבר קודם לכן: ועליך, מס שהבטחמי לאברסס על זרעו, לך הבטחמי ולא לעשו, שלא אמרמי לו כי יצחק יקרא לך זרע, אלא פִי בְּיִצְּמָק, ולא כל (פו) אנכי עמך. לפי שהיה ירא מעשו ומלגן: עד אשר אם עשיחי. אם משמש גלשון כי: דברחי לך. ללרכך

וווֹע שַּׁמַר תַשְּּמָוֹם: בַּזָּה צֵין זָה בֻּי אָם־בֵּיִת צֵּלֹהִים ַ נַיּירְאַ נַיּאַמָּר מַה־נּוֹרֶא הַמְּקִּוֹם

מְּמִנֹאֵי בוס וֹן וֹבֵוֹן שַּׁבַּה בְּבָּוֹלְ אָלבוּגו אַנוּר דְּרַהְּוֹא בּיה מוֹן בבין בית בין אַבר הדיום بلترح تَكُمَّا لَيْعَ لَينَارِدِ هَنْكُمُ

this is the gate of heaven.' other than the house of God, and full of awe is this place! this is none And he was afraid, and said: How

なく 上が登む: ווֹמֶם אָטַבּ מַבּּבֹיב וּגַּלַ מָמֹנ نعدمز هِمَا بَهُرْدًا لِهُمُا لِـ هُلُمَا لَيْنَا لِهُمْ فَيَادًا لِهُمْ فَيَادًا لِهُمْ فَيَادًا لَ נוֹאַכָּם וֹגַּלֵב בַּקַלָּב נוֹלַט

נְתָה קְמָא נַאָּרִיק מִשְּׁהָא עַל נְתְ אַבְּנָא בְּמָנִי אִיסְבְוָנִי, וְמָּנִי נאַלבום נהֹלִב בֹהַבֹּבֹא נוֹסִוּב

the top of it. up for a pillar, and poured oil upon he had put under his head, and set it morning, and took the stone that And Jacob rose up early in the

81

Źτ

ַ בֵּית־אֵלְ וְאִנְלֶם לְנִּוּ שֵׁם־הָעָּיר בִּית אֵל וְּבְרַם לִנִּי שְׁעַה ניקָרֶא אָר שֶׁם הַמְּקִים הַהָּיּא יקָרָא יָה שָׁמֵיה דְּאַהָּיָא הַהוּא

בשבישא מלשבמו:

And Jacob vowed a vow, saying: 'If city was Luz at the first. place Beth-el, but the name of the

And he called the name of that

בַגֶּרֶךְ תַזָּת צְּעָרָר צִּיָּבֶי תוֹלֵךְ os יַהְיָה אֱלֹהִים עַמְּדִי וּשְׁמְרֵנִי אָם יָהֵי מִימָרָא דַּיִי בְּסַעַּרִי וּנְבַּר וַעֲּקֹר בָּאַמָר אָם.

וכסו למלבש: אוג וושון לו לְחום לְמוּכֹּל ווֹסֹבפֿוֹ בֹאוָבוֹא בֹבֹא בֹאֹלֹא ולוום ומלב לום למומב

'uo and oa give me bread to eat, and raiment me in this way that I go, and will God will be with me, and will keep

" וֹאַבְעוֹ בֹאַלְוָם אָבְבַּוֹע אַבִוֹ וֹאָעוּב בֹאַלָם לָבִוּע אַבֹּא וּנִינּ نَّتْنَا خِن كَيْنَا كِيُّارَحِ نِكُلْاً

be my God, house in peace, then shall the LORD so that I come back to my father's

מומבא בון לו לאֶלְה:

(16) ואנכי לא ידעחי. שאם ידעתי, לא ישנתי במקום קדוש כום:

סשמימס. ומדרשו שבים סמקדש של מעלס מכוון כנגד בים סמקדש של מעס: מס דמילו אמרא סדיץ. דמילו שס דבר סוא כמו מוכלמנו וכמו למלבש: דוה שער השמים. מקוס מפלס, לעלות מפלמס וגו' לא כאברסס שקראו סר, ולא כיצמק שקראו שדס, אלא כישקב שקראו בים אל ש"כ מפרש"י מדויק): מה גורא. מרגוס האלהים קראה בית אל, והוא הר המוריה שהתפלל בו אברהם, והוא השדה שהתפלל בו ילחק, וכן אמרו בסומה לָני וְנַעֲּלֶה יסב דעמיס למסדר, וחזר עד בים אל, וקפלס לו סארץ. (בים אל לא זס סוא ססמוך לעי אלא לירושלים, ועל שם שסיחס עיר גיד סנשה (שם), וקרא מוכיח וילך חרנה, כי מעא לחרן אמר, אפשר שעברתי על מקום שהחפללו אבוחי ולא החפללתי בו, לא עכבו שם, איסי לא יסיב לביה להמפלל במקום שהמפללו אבומיו, ומן השמים יעכבוהו, איסו עד מרן אול, כדאמריגן בפרק מולין (חולין לא:), שבא בים המקדש לקראמו עד בים אל, ווה ויפגע במקום. ואם מאמר וכשעבר יעקב על בים המקדש מדוע לוו סיא ולא ירושלים, ומסיכן למדו לומר כן, אומר אני שנעקר סר סמוריס ובא לכאן, ווו סיא קפילת סארך סאמורס בשמיעת ולפי שאמרו רבוחינו, שאמר סקב"ה, לדיק זה בא לבים מלוני ויפטר בלא לינה, ועוד אמרו, יטקב קראו לירושלים בים אל, וזו בנימין, בגבול שבין בנימין ובין בני יוסף, נמלא סולם שרגליו בבאר שבע וראשו בביה אל, מגיע אמלע שיפועו נגד ירושלים, בית המקדש, שבאר שבע עומד בדרומה של יהודה, וירושלים בלפונה, בגבול שבין יהודה ובנימין, ובים אל היה בלפון של נחלת (פו) בי אם ביה אלהים. אמר רבי אלעור בשם רבי יוםי בן ומרא, הסולם הוה עומד בבאר שבע, ואמלע שיפועו מגיע כנגד

נעוב, שנאמר וְלֹא בְאִימִי צַדִּיק נֶשֶוֹב וְזַרְעוֹ מְצַקֵּשׁ לָמָס (מִסְלִיס לוֹ, כס): ושמרני. כמו שאמר לי ושמרמיך בכל אשר מלך: ונחן לי לחם לאכול. כמו שאמר כי לא אעובך, וסמבקש למס סוא קרוי (02) אם יהיה אלהים עמדי. אס ישמור לי הבעתות הללו, שהבעיתוי להיות עמדי, כמו שאמר לי והנה אוכי עמך:

לאלהים. שימול שמו עלי ממחלה ועד מוף, שלה ימלה פסול בורעי, כמו שהמר השר דברחי לך, והבטחה זו הבטיח להברהם, (IS) ושבחי. כמו שלמר לי וסשיבומיך אל סאדמס: בשלום. שלם מן סמטא, שלא אלמד מדרכי לבן: והיה ה' לי

هُمُّ لَا نَاتُا ذِر مُمَّا يُعْمَمُ لَا الْحِرِ لِمُنْذَا ذِر مَا مَوْدُهِ בית צֵלְה יַהְיָה בֵּית צֵלֹהִים וְכֹל דְצִיהִי פְּלַח צַלְה בֵּוְם יִיְ ごじ扱門

: <u>-ا</u>لّ

يَزُّرَّ لَمَوْنَ جَيُّرَ فَقِيْنُ لَا لِمَوْنَ لَيَهِ لِمِهِ جِنْرِهِ جِمَمَرَكُ لِمِهِ

בְּבְּרָיִם וְהַאָּבֶּן נְּבְלֵנִ מִּלְבָּי הֹבְּיִנִי בִּי מִן עַבְּאָר עַנְיִגְא וְהָאֵנִי בַּנִהֵן הַבְעַ אָרֵי, מִן בִּירָא שֶׂם מִּלְמֵּׁע מֹנִבוֹ בַּאֵּלְ נִבְּבָּגוֹם עַמֵּּל עַלְטַא מַנְבוּל דְּטְּאַל

<u>הַבְּאֶר לְמְלְמֶה:</u> ڶڷۺؙڗڐ なく_昔い 投口「口袋具」 لنهك ĽĖÄL ÄU_ŪŘŅĪ ַּ וֹלֹבְלֵנְ אֵטַרַבַּאָבֶּלוֹ מִמֹּבְ פֹּּג וּמִׁנּלִבְנוּ זִּטַ אַבְּלֹא מִמֹב וְנָאֶסְפוּ־שֶׁמָּה

אַנוֹם וּגֹאָמֹרִי מִחַבֶּן אַנְּהִינִי: נִאָמֶר לְטַׁםְ זֹהֹּלֶּך אַנוֹ, מֵאָנוֹ נֹאָמָר לְעַנִּוֹ זֹהַלַּך אַנוֹ, מִלֵּוֹ

י ניִּאִמֶּר לְחָים הַיִּדַּמְמֵּם אָת־לְבֶּן נִאָּמֵר לְהוֹן הַיְדַּמְּנוּ יָה לְבָּן בּוּ־נְחוֹר וּאָמֶרְוּ יַדְעָּנוּ: בּּר נְחוֹר וַאָּמֶרוּ יָדְעִין: בּוֹלְנְיוֹר וַיּאִמְרָוּ יָבְאָמָרָוּ יָדְעָּמָרָוּ

מִם_עַהֵאֵן: שְׁלְוֹם וְהְנֵּהְ בְּתֵּלְ בְּתִּי בְּאָה שְׁלְם וְהָא רָחֵל בְּרַמִּיה צְּהְיָא رَبْعُمْد خُلِيَات بَيْهِكِلْت جُلَّا رَجْعَمْدِك يَهُمْد جُلَّالِا يَشِجُت جُنَّا يَغِمْدَه

> אַפּרשְׁנֵיה קָרָטֶר: אַאָּבְרַאָּלִטִי, וֹאַבְּנָא בִיבָא בִּאַנִינִי לַמָא שַּׁבִי,

לְאָנֹת בֹּנִג תַּגַנֹעֹא: אי נוּאָא וֹהֹלִיב נוּלְגַיו נוּלְבַ אַבְּבָּנ וּנָסִגְ וֹהַלִב נּנָגַוְנִיוּ נֹאָזַגְ

בַבְּטָא מַלְ פַּמָא דְּבִירָא: עהיא משְׁקוֹ מֶרְנִיּא וֹאַלְנָא

<u>בְּירֶא לְאַנְרַה:</u> ומטובון נע אַבוֹא הַל פֿמֹא פֿמֹא בַבוֹבא ומֹמִבלן נִינ הֹנֹא בְּלְ הַעְּבְּיִהְ וּמִטְפַּנְמִּגוּ הַפָּוּ בָּלְ מָדְרַיִּאִ

אַטוּן נֹאַמָּבוּ מִבוֹבוֹ אַנֹבוֹלִא:

will surely give the tenth unto and of all that Thou shalt give me I for a pillar, shall be God's house; and this stone, which I have set up

children of the east. and came to the land of the Then Jacob went on his journey,

XIXX

mouth was great. And the stone upon the well's that well they watered the flocks. sheep lying there by it.—For out of in the field, and, lo, three flocks of And he looked, and behold a well

Place. upon the well's mouth in its the sheep, and put the stone back from the well's mouth, and watered gathered; and they rolled the stone And thither were all the flocks

said: 'Of Haran are we.' brethren, whence are ye?' And they And Jacob said unto them: 'My

said: 'We know him.' Laban the son of Nahor?' And they And he said unto them: 'Know ye

cometh with the sheep. and, behold, Rachel his daughter with him?' And they said: 'It is well; And he said unto them: 'Is it well

מס, וַיַּפֶּב יַשְׁלְב תַבְּבָס וגו' וַיַּמֵּךְ שָּלֶיסְ נֶמֶךְ (מס יד): מצבה הגרי. כמרגומו אסי פלח עלה קדס הי, וכן עשה בשובו מפדן ארס, כשאמר לו קוס עַלֶה בֵּיִח אָל (שם לה, א) מה ואמר (22) והאבן הזאח. כך מפורש וייוו של וסלפן, לס מעשס לי למ ללס ולף לני לעשס ולמ: - והאבן הזאח אשר שמתי שנחמר לְהְיוֹם לֶךְ לֵחֹלֹהִים וּלְזַרְעַדְ פַׁמַבֶּיךְ (ברחשית יו, ו). (ורעך מיוחם שלח ימנח בו שום פסול):

(ta (a, a): (1) וישא יעקב רגליו. משנמצשר נשורס מונס, שהובמם נשמירס, ושח לבו חמרגליו ונעשה קלללכם. כך מפורש נברחשים

(2) ישקו העדרים. משקיס סרועיס את סעדריס, וסמקרא דבר בלשון קלרס:

(5) ונאספו. כגילים סיו לסאפף, לפי שסימס סאבן גדולם: הגרלו. וגוללין ומרגומו ומגודרין. כל לצון סווס, משמנס

(6) באה עם הצאן. סמעס באל"ף, ומרגומו אמיא, ורחל באה, המעס למעלה צבי"ת, ומרגומו אחת, הראשון לשון עושה לדבר בלשון עמיד ובלשון עבר, לפי שכל דבר ססוס ממיד, כבר סיס ועמיד לסיומ: וודשיבו. מרגומו וממיבין:

וסשני לשון משמס:

نذك للمناء עה האַפַר הַמִּקְנָהְ הַשְּׁקִי הַצְּאַן עִדְּן לְמָכְנַשׁ בְּעִיר ֹצַשְׁקוֹ עַנְּאַ וַיּאמֶר הַן עוֹד הַיַּוֹם גַּדוֹל לא־ וַאֲמַר הָא עוֹד יוֹמָא סַנִּי לָא

□¥×[: لَهُكُلُ مُمْرٍ فَر لَكُمُّكُ لَلِمُكُالِ مُمْرٍ فَقَم لِكَنْكُمُ لَيْمُكِا مُثْمًا مُثْمًا مُثْمًا י יאָסְפּוּ בְּלְ דְּנְשֵׁי וְּגָּלְלְיִים וְגָּלְלְנְיִאָם בְּלִ מֶּבְרַיִּא וְיִגְּנְדְרִין יְהַ צִּבְנָא נּאָמֶרוּ לְאָ נוּכֹלְ, מַּר אַמֶּר נֹאָמָרוּ לְאִ נֹכּוּלְ מַּר בְּיִנְיִבּלְהָּוּן

تالى: מִם עַצּאָן אֲמֶׁר לְאַבְּיִנִ בָּי רִמְּר וֹנְהַבַּלְ אֲמָה מִם מִּנָא צִּלְאַבִּיּהָא

تَيْمُكُ هُلِ خُهُا كُتُا هُلَا هُوْرِ: رَزُرُ אָנַ עַּאָבון מִמָּכְ פָּּנְ עַבַּאָב בְּאִן ְלְבֵּן אֲחַרִ אִמָּוֹ וַיִּגַּשׁ יַשְׁלִבְ עָּנִי צְּלְבָּן אֲחִיּהָא דְאִמֵּיה ס רְהֵלְ בַּת־לְבָן אֲחֵי אִמֹּוֹ וְאָת־ וּנְהַי כַּאַשֶּׁר בְאָה וַעֲּלֶב אָתַ

44; <u>[:|</u>: " וּנְּאָּט וֹהֹּטִּׁר לְבְנִשׁי, וּנִּאָּא אָט וֹנָאָגט וֹהַלָּר לְבָנִשׁי, וֹאָבִים וֹט

נַעַּגַּר לְאָבָינִי: בּ וְיַּנֵּר יַעֲּלְב לְרָהֵל בֵּי אֲחָי אָבִיהְ וְחַנִּי יַעַּלִב לְרָהֵל אֲרִי בָּר הֹּוּא וְבֶיְ בָּן־רִבְּקָּה הֻוּא וַמְּרָץ צְחָה צְּבִּנִהָא הוּא וַצְּרֵי בַּר הנא וְבֶיְ בָּן־רִבְקָה הֻוּא וַמְּרָץ רבַמה הוּא וּרְהמה וֹחוּיאה

زيجربرد إحداد

אַבֿו בַמוֹטא בוא: מוֹבׁנּוּ מִבַבַּּר מַמָּבׁם וֹבִבוֹכִן בְּאַב מַב בַּבוּא מַמַבְּיַכְ מַמָּבוּוֹן

מְנָא דְּלְבֶן אֲחוּהָא דְּאָמֵיה: מגע פֿמֹא בּבובא נֹאַמָּטוּ נִע ולבור והלכר ונלבר זה אבלא בת לבן אַשוּהָא דְּאָמֵיה וְיָה וְנְיִנְיִר כַּר הַוֹּאַ יַעְּלֶב יָת רָהַל

44.11 4448:

רְבְקְה הוא וּרְהַטָּת וְחַוּיאַת

ye the sheep, and go and feed them.' should be gathered together; water neither is it time that the cattle And he said: 'Lo, it is yet high day,

mouth; then we water the sheep.' they roll the stone from the well's the flocks be gathered together, and And they said: 'We cannot, until all

father's sheep; for she tended them. them, Rachel came with her While he was yet speaking with

mother's brother. watered the flock of Laban his stone from the well's mouth, and Jacob went near, and rolled the Laban his mother's brother, that mother's brother, and the sheep of Rachel the daughter of Laban his And it came to pass, when Jacob saw

up his voice, and wept. And Jacob kissed Rachel, and lifted

told her father. was Rebekah's son; and she ran and her father's brother, and that he And Jacob told Rachel that he was

71

8

שיום גדול, כלומר אם שכירי יום אמס, לא שלממס פעולם היום, ואם הצהמות שלכם, אף על פי כן לא עת האשף המקנה וגו' (ד) הן עוד היום גדול. לפי שכחה חומס רובליס, כמבור שרוליס לחמוף המקנה הביחה ולח ירעו עוד, חמר להס, הן עוד

(8) לא נוכל. לסשקום לפי שסאבן גדולס: וגללו. זס מסורגס ויגנדרון, לפי שסוא לשון עמיד:

(10) ויגש יעקב ויגל. כמי שמעניר אם הפקק מעל פי ללומים, להודיעך שכמו גדול (נ"ר ע, יב):

אלא לו (ב"ר **מ, יג**): של היו ברמאום, ואס אדם כשר סוא, גם אני בן רבקס אחותו הכשרה: - וחגד לאביה. לפי שאמה מחה, לא היה לה להגיד (12) כי אחר אביה הוא. קרוב לאביה, כמו שַׁנְשִׁים אַמִּים שַׁנְשִׁים אַנְיִם לּרִמּשׁים יג, מ). ומדרשו, אם לרמאות הוא בוא בוא ביה ולפי שגדל אליפו בחיקו של ילחק, משך ידו, אמר לו מה אעשה ללווי של אבא, אמר לו יעקב טול מה שבידי, והעני חשוב כממ: אבא, סיו בידיו נומיס ולמידים ומגדנות, ואני אין בידי כלוס. לפי שרדף אליפו בן עשו במלות אביו אחריו לסורגו, וסשיגו, (II) ויבך. לפי שלפה ברוח הקודש שהינה נכנסח עמו לקבורה. דבר החר, לפי שבה בידים ריקניוח, המר, הליעור עבד הבי

ײַבְּרֶים הָאֵּלֶה: אָלְ-בִּיתִׁי וֹיִסְפָּׁר לְלְבְּוֹ אִים בַּלִי- לְיִנִי וֹאָהְטַּהִּי تنْلَقُط كِيْ تَنْتَهُط كِيْ تَنْحَنَّكُ لِلَّهُ كَأَعْدُ مِنْ تَنْفُنَا كِيْبِ لَيْهُمَا נעקב בּן־צַּחַתוֹ נַגְּבֶץ לְקַבְצִתוֹ נַצְּלַב בּר צַּחַמֵיף וֹדְחַמ رَبْتِرُ جَשְׁמִתְ לְּבְּוֹ אָת־שֵׁמַעִיוּ וַהְנָה בַּד שְׁמִע לְבָּוֹ יָה שֵׁימִעִּ

אָמַה וַיִּשֶׁב עִמָּוֹ חָדֶשׁ נְמִים:

וּבְסְרִי אַהְ וִיתִיב עִּמֵּיה יְרַח וֹאַמָּר לְיִשׁ לְבֹּן בֹּנִם לַנִיבִּי

an ayaçışı: וּגָאמֶר לְבָּן לְיִעֲּלֶב הַבִּי־אָתֵי וַאָּמִר לְבָּן לִיִעָּלִב הַמִּדְאָהִי אַמְּה וַעְּבְּרְתָּנִי הַנְּחַ הַגִּירֶה קִּי אַהְ וַהְפְּלְהַנִּי מִנְּן הַוּ לִי מָא

حَفِٰد إِشِٰت يَجَٰمَٰؤُنَد بَيَاحٍ: י ילְלִלְבוֹ אִשׁׁ. כֹּנִיִע אֻם עַנִּיבְלָעִ ילְלָבוֹ שַּׁבִּשׁוֹ בּּנוֹ אִם עַבּּטֹא

הוה לאנו לבוע ולים לולים להה לאם לאנו ולים לוני

יְפַּת־הָאַר וִיפָּת עַרְאָר:

고실하는다: المُمْ خُلُكُ لِي الْمُحْمَ الْمُرْبِ فَذِكُ لِي خُلُكُ اللَّهِ فَيْ اللَّهِ مُحْمَ المُدَالِ فَدُ تَتَاحِ וּנֹאֶבר וֹהֹלִב אָנר בְבוֹלְ וּנְאָמֶר וּרְחִים וֹהַלִּב זִּנִי בְחַלְ וֹאָמָר

نتظير: מִמְתָּי אַנְה לְאֵישׁ אַבֶּר שְׁבֶּר מִדְּאָמִין יָחַה לֹּנְבַר אָבֶּרְן מִיב ני ניאטר לְבָּן שִּיְב הַמַּי אֹמָה לְּךְ נִאַמַר לְבָן שִב דְּאָמֵין יָחַה לְּךְ

كَٰكِٰ حُالًا ثَلَّا قُحْ فَكُثَمَّاتُمُ لَا يُعَجِّرًا:

לאָר וְשִׁים וְעֵּירָהָא בְחֵלֹ:

מַפּׁנְבֹא בַּבְנִוֹא נִוֹאָנֹא בַּבַוּנֹא:

בְּבַטְּבַ זְמֵּירָתָא:

he told Laban all these things. and brought him to his house. And and embraced him, and kissed him, ister's son, that he ran to meet him, heard the tidings of Jacob his And it came to pass, when Laban

a month. To songe and mith him shode and back thou art my bone and my flesh. And Laban said to him: 'Surely

wages be? for nought? tell me, what shall thy shouldest thou therefore serve me Because thou art my brother, And Laban said unto Jacob:

name of the younger was Rachel. name of the elder was Leah, and the Now Laban had two daughters: the

fair to look upon. Rachel was of beautiful form and And Leah's eyes were weak; but

for Rachel thy younger daughter. said: 'I will serve thee seven years And Jacob loved Rachel; and he

with me. give her to another man; abide give her to thee, than that I should And Laban said: 'It is better that I

כאס עמו כלוס, אמר, שמא זסיביס הביא והנס בחיקו (ב"ר שס): וינשק לו. אמר, שמא מרגליות הביא והס בפיו (ב"ר שס): (13) וירץ לקראחו. כסנור ממון סול שעון, שסרי עבד סבים בל לכלן בעשרס גמליס שענייס (ב"ר שס): ויחבק. כשלל

(14) אך עצמי ובשרי. מעמה אין לי לאספך הבימה, הואיל ואין בידך כלום, אלא מפני קורבה אמפל בך מדש ימים, וכן ויספר ללבן. שלא בא אלא ממוך אונס אמיי, ושנעלו ממונו ממנו:

(31) הכי אחר אחה. לשון מימס, וכי בשביל שלחי למס מעבדני מנס: ועבדחני. כמו ומעבדני, וכן כל מיבס שסיל לשון עשה, ואף זו לא למנס, שהיה רועה לאנו:

לגדול וסקענס לקען (בבא במרא קרג.): - האד. הוא נורח הפרלוף, לשון יָמָאֲבָהוּ בַּשֶּׁבֶד (ישעיה מד, יג), קונפ"אם בלע"ו: (17) רבוח. שסימס פגורס לעלום בגורלו של עשו ובכמס, שסיו הכל אומריס, שני בנים לרבקס ושמי בנומ ללבן, הגדולה עבר, סופיף וי"ו בראשה, וסיא סופכת המיצה להבא:

לומר הקטנה, ואף על פי כן לא הועיל, שהרי רמהו: שעבדך ברחל, ושמא חאמר רחל אחרם מן סשוק, חלמוד לומר בחך, ושמא חאמר אחליף ללאס שמס ואקרא שמס רחל, חלמוד כמיב ויסיו בעיניו כימיס אחדים: ברחל בחך הקטנה. כל סמימניס סללו למס, לפי שסיס יודע בו שסוא כמאי, אמר לו (18) אעבדר שבע שנים. סס ימיס הֿמדיס שהמרה לו המו וָיַשַבָּק עַמּוֹ יָמִיס שַׁקַדִּיס (ב"ר ע, יו), ומדע שכן סוה, שהרי מראה. סול זיי קלקמר:

בְאַנִיבְתִי אָנִיה: נַיְּהְיִּהְ בְּנְמָּגְן בְּנְמָגִם אֲבַוֹבְים נַבֵּונְ בְּמָגִנְיִנִ בְּנִמָּגְן זְעֵּנְיִבּ

בְּדְרָחֵים יָתַה: تنظَّرُك نظَّرُك خُدُتَاح بَشْدَه بَعُدُن يَظْرُك نظَّرُك خُدُتَاحٌ بُعَدَه بَعْدًا

to her. but a few days, for the love he had Rachel; and they seemed unto him And Jacob served seven years for

ۼڴؠڬٙ؞ אָטַ־אָאָשְׁיִּ כָּי מָלְאִיּ יָמֶי וְאָבִיאָד אָטִּהִי אָבִר שָׁלִימִיּ וּיִמֵּי פּוּלְטָוֹיִ וּגְאָמֶר וֹהַלָּב אֶּלְ־לָבָן נִבְּרָ וַאָּמָר וַעֲּקֹב לָלְבָּן הַב יָת

לאַיעוֹל לְנְתַה:

that I may go in unto her. me my wife, for my days are filled, And Jacob said unto Laban: 'Give

הַמְּקְוֹם נַיָּעִשׁ מִשְּׁהֶה:

נְעָּבַר מִשְּׁהָנָא:

the men of the place, and made a And Laban gathered together all

נּוֹבָא אָטַב אַלְיִנ נּוֹבְאָ אַלְינִי: ני וְיְהֵי בְעֶּׁהֶב וִיּקֵּּה אָם־לֵאָה בְהֵּוּ וַהֵּנִה בְּרַמְשָׁא יְּדְבַר יָת לֵאָה

וֹמֹאַל לְוֹתַה: בְּרַמֵּיִה וְאַמִּיל יָתָה לְנְתַיה

went in unto her. and brought her to him; and he that he took Leah his daughter, And it came to pass in the evening,

לַלְאֶׁר בִּתְּיִ שִׁפְּחֲר: ** וַיְּמָןְ לְבְןׁ לְהְאָת־וִלְפָּה שִׁפְּחָתֻוֹּ וִיִּהַב לְבָן , לְה יָת וִלְפָּה

جُهَيْكِ: אַמְמַיִּה לְלֵאָה בְּרַמֵּיה

for a handmaid. handmaid unto his daughter Leah And Laban gave Zilpah his

ŧΖ

17

إَكِٰ فِل لَـ فِرَقُرُد: לְּיִ עַלְאָ בֹּנִעַקְ מִּבְּנִעִי, מִּפְּנִעִי, מִפְּנִע בִּנְעַקְ פַּלְטִיִע מִמָּנִ ¿ וַנַּאִמֶּר אֶל־לַבְּן מַּוֹר־וּאָתַ מְּשָּׁיִם נַאֲמַר לַלְבָּן מָא דָא צַבְּדָּיִם וּנְתֵּי בַּקְּעֵּר וְתְּנָּתְרְתָּיִא לֵאָתְ וַתְּנִי בְּצָּבָר וְתְּצָּתְרְתָּיִא לֵאָת

ילְמֹא מִּפֿוֹשׁ בֹּי:

then hast thou beguiled me?' with thee for Rachel? wherefore hast done unto me? did not I serve said to Laban: 'What is this thou that, behold, it was Leah; and he And it came to pass in the morning

בּמֹלוָמְוֹנוּ לִנִיט עַהֹּמִּינִיע לִפּֿוֹ, בַּאַטַנוֹא לָמִטּוּ וֹמִינִטֹא בֹנִם ³² נַצְּמָר לְבְּן לֹא־נִטְּמָר בֵּן

בַּבַּבַעָא: וֹאַמֹּר לַבֹּוֹ לַאִ מִנִיהְבָּיִר בַּוֹן

before the first-born. in our place, to give the younger And Laban said: 'It is not so done

עַלֵא שְׁבָעַ זְאָר וְנְתְּלֶר לְלְּ עַם־ צִּשְׁלֵים שְׁבּוּעָהָא דְּדָא וָנְתֵּין ĽĖĊſĻĽ:

ממּבִׁוּ מִּנִר מֻבֹּמ_מָּנִים אַבוֹרוִנוּ:

غيّدًا: בְּהַפְּלֵם מְמֵּנִ מִנְרַ מְּבָּע מְּנִנוֹ אָת־יִּאָת בַעַבְרָדוֹ אֲשֶׁר הַעֲבָר לְרַ אַר יָת דָא בְּפּוּלְחָנָא

me yet seven other years.' service which thou shalt serve with will give thee the other also for the Fulfil the week of this one, and we

(IS) מלאו ימי. שלמרס לי למי. ועוד מללו ימי, שסרי לני בן פ"ד שנס, ולימסי לעמיד י"ב שבמיס, וזסו שלמר ולבולס

לאס, אמרס, עכשיו מכלס אחומי, עמדס ומסרס לס אוחן סימניס (מגילס יג:): (as) ויהי בבקר והנה היא לאה. אבל בלילה לא הימה לאה, לפי שמפר יעקב פימנים לרחל, וכשראמה רחל שמכניםין לו אליס, וסלא קל שבקליס אינו אומר כן, אלא לסוליד מולדום אמר כך:

לשון ונמן ונמנס וגוי: - גם אח זאח. מיד לאחר שבעם ימי סמשמס ומעבוד לאחר נשואיס: שְּׁמְּשְׁרְ לְּךְּ, לפּיכך מין משמע שבוע מלמ שבעה, שמיינ"מ בלע"ו: ונחנה לך. לשון רבים, כמון נִשְׁרָשָׁה, גֵרְדֶס וְנָבְּלֶם, מֹף וּס קמן וא"ה לומר שבוע ממש, שהם כן סיס לריך לינקד השי"ן בפחח (ר"ל בקמך), ועוד ששבוע לשון וכר, כדכמיב שָבְעָה שֶׁבַעוֹח (22) בולא שבע זאח. דבוק סול, שסרי נקוד בחמף (פי' בשו"ל), שבוע של ולמ, וסן ז' ימי סמשמס, בגמ' ירושלמים במועד

4.8.4.1.1 וֹאָט וֹוּטֹּוֹ בְּוֹן אָטַ־בְּׁנוֹלְ בִּשׁוּ לְוִ הֻּבוּהֵּטֹּא בַּּבָּא וֹוִטַב כְוּשׁ זֹטַ

दर्पूता थव्तृत्रां द्रीत र्थंखवृत्ताः वर्पूता श्वायाः द्रिक्षाः הַ וֹיִטֹּן לְבֹּלוְ לְבְוֹנִילְ בִּשְׁוּ אֵטַ וֹיִנִד לְבֹּל לְנִנִילְ בֹּנִינִינִ זֹטַ

מור שֶׁבַע־שְׁנִים צָּבִורוֹת: אָח־רָחַל מִלְאָה וַיַּעְבָּר עִמֹּוֹ יָהְ רָחֵל מָלֵאָה וּפְּלַח עִמִּיה וּנֹּבאָ עָּם אָּלְבְבַׁעָלְ וּנֹאֶעַבׁ עָּם ַ וֹמֹאַלְ אַבּ לְנִע בַעַלְ וּבַעוּם אַבּ

يُرَالُك: [¿ĠŪL ניַרְאַ יְחֹנְתֹ בְּיִשְׁנִיאָת בֹאָתְ נְחָזָא יָיָ אֲבִי סְנִיאָהָא בֹאָת

※に沿に: יְהְנְׁתְ בְּשְׁנְיִי בָּי שַּׁמָּה יָאֲהְבָּנִי אַמִּרִה אָבִי גְּלֵי בֵּנִים יִיְ שְּׁלְבָּנִי ַ הְּמִׁנְ נִׁאִנְדֵׁן כֵּּג אֵמֹנְנִע כֹּג בְאָע נֵלֵנִע הַמָּגָע[ָ] נַאָנָדָן אֶּׁדֵ, וּטַּבור בַאָּדוֹ וַתַּבֶּד בַּן וַתְּקְבָּא וְעַדִּיאַת בַאָּד וִיבֹידַת בַּר

شخيرا: נְיִמֵּן לֵי גַּם־אָת־זֶּהְ נִחִקְּרָא שְׁטִּוֹ סְנִיאָהָא אָנָא וִיחַב לִי אַרְ יָה ַ בּּיִשְׁמַת יְּעוֹּעְ בִּיִשְׁתִּוּאָנִע אָנָכִי וֹאֵמָנִע אָנִי, הַמִּתָה בַּנִים וֹנִאָּנִי, וַטַּבור עוֹד וַהַבְּבָר בַּן וֹתֹאַטֶּר וִעַּיִיאַת עוֹד וִילְידָת בַּר

ځلی څکړ څلن بْكِلْكَ كَا شَكِيْسًا خُنْكَ مَكِ قَلْ خَمْكِ، هُدَا، نُجْدَانِ خَرِكَ فَجُنْهُ ÷ עַּתְּח חַפַּעַם ׁיִלְוֶּה אִישִׁיׂ אֵלַי בֶּי־ וַאֲמַרַת הָדָא זִמְנָא יִחְחַבַּר לֹיּ וּמַבר עוד וַמַּקֶר בַּן וֹהַאַמֶּר וְעַּדִּיאַת עוֹד וִילֵידַת בַּר

בְחֵלְ בְּרַמֵּיה לֵיה לְאָמוּ: ווֹהֹחִ וֹהֹטִרְ כְּּוֹ וֹנֹמֹצֹּא חִבְּהֹ וֹהֹבֹר וֹהֹטִר כֹּנוֹ וֹאַחְבְנִם

מוְעַ מְּבֹת מְּנִגן אֲשֶׁבֹנגן:

אָטַ בַּטַׁמְשׁ וְבַׁטַׂלְ וֹיִנִד לְעַ מִּבִּייִ וְבַׁטַלְ מַּצִּׁבֹּאִי

אָבׁוּ כְּמַן יִבְשְׁמָנִי בַּמְּלְיִי:

בון ילבו המוצ המתן:

לנון מכ כן טָרָא שָׁמִיה בוּי:

daughter to wife. week; and he gave him Rachel his 82 And Jacob did so, and fulfilled her

be her handmaid. daughter Bilhah his handmaid to And Laban gave to Rachel his

seven other years. Leah, and served with him yet and he loved Rachel more than And he went in also unto Rachel,

but Rachel was barren. hated, and he opened her womb; And the Lord saw that Leah was

31

love me.' affliction; for now my husband will Lord hath looked upon my Reuben; for she said: 'Because the son, and she called his name And Leah conceived, and bore a

Simeon. also.' And she called his name hath therefore given me this son hath heard that I am hated, He a son; and said: 'Because the LORD And she conceived again, and bore

called Levi. sons.' Therefore was his name because I have borne him three my husband be joined unto me, a son; and said: 'Now this time will And she conceived again, and bore

פי שברמאות בא עליו: (30) עוד שבע שנים אחרות. ממכומ הקיען לכמעונות, מה כמעונות במתונה מף הממכונות במתונה (ב"ר ע, כ), ומף על

(22) וחקרא שמו ראובן. רצומינו פירשו (ברכוח ז:), המרס, רהו מה בין בני לבן המי, שמכר הבכורה ליעקב, וזה לה

סדברים רבה, ששלח סקב"ה גבריאל וסביאו לפניו, וקרא לו שם זה, ונמן לו כ"ד ממנות כסונה, ועל שם שלוהו בממנות קראו מכלם בסס (ב"ר על, ד): קרא שמו לוי. בכולם כמיב ומקרל, (שסיל קרלם), ווס כמב בו קרל, ויש מדרש לגדם בללם לו פחחון פה עלי, שהרי נעלחי כל חלקי בבנים: - על בן. כל מי שנחתר בו על כן, מרובה בחוכלוםין, חוץ מלוי, שהחרון היה (48) הפעם ילוה אישי. לפי שהאמהות נביאות היו יוידעות שי"ב שבעים יולאים מיעקב, וד' נשים ישא, אמרה, מעתה אין מכרה ליוסף ולא ערער עליו, ולא עוד שלא ערער עליו, אלא שבקש להוציאו מן הבור:

ناڭڭات: בַּן קְרְאָה שְׁמִוּ יְהוּדְהְ וְחַעֲמִי יִיִ עַל בּן קָרָה שְׁמֵיה יְהוּדָה " הַפַּעַם אוֹהֶה אָת־יְהְוֹה עַל־ וֹאַטִּרָה הָדָא זִּהְנָא אוֹדִי בֵּדָם וַמְּבַר עֿוֹד וַמֵּכֶּד בַּן וַמֹאֲמֶר וִעַּדִּיאַת עוֹד וִילֵידַת בַּר

בְּנִים וְאָם־אָּיִן מִמָּה אָּנְכִי: אַ אָנְהַּלֶּב וֹשַׁפֿוֹּא בַוֹיִלְ בַּאָּטְנְיִשׁ לְנִהַּלֶב וֹפֹּנִאָּט בַעַלְ בָּאָטִנִישׁ נשַּבְא בַּעָבְ בָּג לָאִ יֶלְבַבְעְ נִשְׁזִּט בַּעַרְ אָבָּג לָא יֶלְגַבִע

نقك خدر_حُما: הַתַּחַת אֱלְהִים אָנֶכִי אֲשֶׁר־מָנָע ^{*} וֹנְטַר־אַּף יַנְּאָמֶר בְּרָחֵלְ וֹיָאָמֶר

עם_אָנכ׳, מִמֶּנִּע: אֹלְיִנִי וְעִילְיִתְ הֹּלְ-בִּוֹבְיָּגְ וֹאִבֹּוֹנִי הִוּלְ לְנִטִּי שַּׁלְיִּגִּ וֹאִנֹא אַנַבּּי וּשַאָמֶר עַדָּיִר אַמְעָי, בַּלְנִיר בַּאָ וֹאָמָרַע עַאַ אַמִּעִּי, בַּלְנִיר

לְאָּמֻּׁעַ וֹנְבָאִ אֶבֶּוֹעַ וֹהַּלְּב: י וִמִּמֶּן לָוִ אֶּעַ־בִּלְנְהַר אִפְּהָהָה וִיהַבָּת לִיה יָת בִּלְהָה אַמְּתַּה

، נעַנר בּלְלְנִי נעַלָּד לִיעַּקֹב בָּוֹ:

בְּרְצֶּׁה שָׁמִוֹ בֵּוֹ: מְּמֵה בֹּלְלְיְ וֹיִשֹׁן לִי בֹּוֹ הֹלְ בֹּוֹ הֹלְיבוֹ וֹיִנִים לִי בּּר הֹלְ בִּוֹ נטאמר בשל בנני אלהים ונם נאמרת בשל בנני יואר קביל

ئتام څا هن ځنهرات: נַמַּנַר עוֹד נַמֵּלֶד בִּלְּהָה שִׁפְּתַת

וֹלַמִּנוּ מִלְמֶּגַבִּי:

נאם לא מושא אלא: אָּקַיַנְאָמִלְ עַבְּרִיקָּי נְאָמִנִיהָ לְנִאָּלִר עַב לְי בְּנִין

נְלְבַא צִּמֶמֵי: מוֹ בוֹם וֹוֹ שֹבֹהוֹ שַבֹּהוֹ שַבְּתָּוֹ וֹאַמֹּע עַמֹּנִי אַטַּ בּהֹגָא עַבֹּא וטפוף רוגוא דיעלב ברחל

נאטלני אַב אָנֹא מִנַּע:

ַלְאָטַוּ וְעָאַלְ לְוָתַהַ יַעֲּלִבּ:

לְנֹמֹּלִב בַּנ: וְעָּרִיצִּת בְּלְהָה וִילִידַת

קַרָת שָׁמֵיה דָּוֹ:

۲.44 را⊏: וְעַּרִיאַת עוֹד וִילֵידַת בְּלְהָה

> off bearing. called his name Judah; and she left praise the LORD.' Therefore she a son; and she said: 'This time will I And she conceived again, and bore

her sister; and she said unto Jacob: Jacob no children, Rachel envied And when Rachel saw that she bore

'Give me children, or else I die.'

from thee the fruit of the womb? in God's stead, who hath withheld against Rachel; and he said: 'Am I And Jacob's anger was kindled

may be builded up through her. may bear upon my knees, and I also Bilhah, go in unto her; that she And she said: 'Behold my maid

in unto her. handmaid to wife; and Jacob went And she gave him Bilhah her

Jacob a son. And Bilhah conceived, and bore

9

XXX

called she his name Dan. and hath given me a son.' Therefore me, and hath also heard my voice, And Rachel said: God hath judged

second son. conceived again, and bore Jacob a And Bilhah Rachel's handmaid

(35) הפעם אודה. שנעלמי יומר ממלקי, מעמס יש לי לסודות:

- וכי כך עשה אביך לאמך, והלא המפלל עליה: מוחה אנכי. מכאן למי שאין לו בנים שמשוב כמת (ב"ר שם): (1) וחקנא רחל באחחה. קומס במעשיס סעוביס, ממרס, מלולי שלדקס ממני למ זכמס לבניס (ב"ר עמ, ו): חבה לי.
- לי בניס, ממך מנע ולה ממני: (ב) החחות. וכי במקומו לני: אשר מנע ממך. לת לומרת שלעשה כלבל, לני ליני כלבל, לבל לל היו לו בנים, לני יש
- כנגד שרס, אמר לס, וקומי סכניסס לרמס לבימס, אמרס לו אס סדבר סוס מעכב, סנס אממי: ואבנה גם אנכי ממנה. (3) על ברכי. כמכגומוואנא אכי: ואבוה גם אנכי. מהוגם, אמכה לו, וקנך אפרסם היו לו פנים מהגר, ומגר ממניי
- (9) דנני אלהים. דנניומייבניוזכני(ב"ר על, ז):

נַטַלַבָּא מָּמִוּ נַפַּטַלְי: ו נפֿעַלְתִּי עִּם־אָבותָי גַּם־יָלְלָתִי והאמר רַהַל נפִתּלֵי אֵלהַים

אַטְיְבִיב לִי יַלְבָר שָׁמִיה نديد خ، نخد چېښد هاه בּאַטַבּוּני. בּגַּעוָני. בַּמָּירוּני נאמבע בשל שביל בעותי יי

called his name Naphtali. sister, and have prevailed.' And she wrestlings have I wrestled with my And Rachel said: 'With mighty

성다 수건물하다 수정했다: رمِمِلْ هِمَارِظُونَ שُوْمِنُمُهُ رَمِهِا الْهِدِيمَ إِنَّ الْأَوْمَ الْاِضْمَةِ נשַּׂבֶא בַאָּע כַּי מִּמְבַע מִבְּבֵע נִשְׁנָע בַּאָע אָבִי פֿמַע מִבְּמִילָע

 וֹשׁאַמֶּר בַאָּר (כִּ, דִינִר)[לַ, דָּאַ נֹאַמַרַטַ בַאָּר אָטַׁאַ זָּר וּלַבְטַ זְּטַ <u> ۲: ۱۲ کا ۲۲ کا ۱۲ کا ۲۲ کا ۱۲ کا ۱۲ کا ۱۲ کا ۱۲ کا ۱۲ کا ۱۲ کا ۱۲ کا ۱۲ کا ۱۲ کا ۱۲ کا ۱۲ کا ۱۲ کا ۱۲ کا ۱۲ کا ۲۲ کا ۲۲ کا ۱۲ کا ۲۲ کا </u>

٢٠٤٠ ײ וַמְּבֶּׁע וּלְפָּׁע מִפְּׁעַע בַּאָּע בָּן מִהָּ. וּיבִידַת וּלְפָּר אַמִּטַּע דְּבֹאָר

<u> לַגַן וַטַלְרָא אָט_שָׁטִוּ וּגַר:</u>

בּוֹנִע וֹשֹׁבַבְּא אָע_הָּמִנְ אָהֶב: ם וַהַאָּמֶר לֵאָה בְּאָהְרָי בָּי אִשְּׁרְוּנִי נַאָּמָרַת לֵאָה תּיִשְׁבָּחָא הָנָת

מבובא לבנב: בְּחֵלְ, אֶּלְ-לְאָּׁנִי שְׁנִּי-נָאָ לְּיִּ נִאֶּׁמִנִי בִּחַלְ לְלְאָּנִי חַבִּּי כִּהַּוֹ אַבָּׁם אָבְבְגַאָּׁע אַמָּוּ וֹעַאַמֶּר וֹאָנִטִּ, וֹטַעוּוֹן לַבָּאָע אַמָּנִע ַ ﺩﺩּﺭﻩ, וּנְעָאָא 'בְּנְבְאָנִם בַּמְּבְבֵי וֹנְבָּא וֹאַמָּכַּיִם וַלְּבְנִינִין בְּנַעַלָּא

ויהבת ימה ליעקב לאמו:

לַנְמַלֶּב בַּר: · וַמַּבֶּר וּלְפָּה שִׁפְּחָת בֹאָה וּיבֹידַת וּלְפָּה צִּמְתַּה דְּבֹאָה

ಭರ್ಷ ಕ್ಷರ್:

בר הנין ליעלב:

יקרת יָת שְׁמֵיה אָשֶׁר: לו אָנו לכון וֹמָלְעוּנוּו וֹמָוֹא

וּגְּבֶּׁ בַּ בַּאַנְּדָן בַּנְמָּגְ לַאַנִר בַשַּׁמָם נַאָּזִּבְ בַאַנְבוֹ בַּנִמָּגְ שַׁבָּגַ בַשִּׁמִּ

handmaid, and gave her to Jacob to bearing, she took Zilpah her When Leah saw that she had left off

Jacob a son. And Zilpah Leah's handmaid bore

And she called his name Gad. And Leah said: 'Fortune is come!'

Jacob a second son. And Zilpah Leah's handmaid bore

she called his name Asher. daughters will call me happy.' And And Leah said: Happy am I! for the

mandrakes.' Give me, I pray thee, of thy son's Leah. Then Rachel said to Leah: brought them unto his mother mandrakes in the field, and wheat harvest, and found And Reuben went in the days of

כלמומי: נפתלתי. נמקצלה מפלמי. ומדרש לגדה יש רצים, צלשון נומריקון: הסכים על ידי. ואונקלוס מרגם לשון הפילה, כמו נפחולי אלהים נפחלמי, בקשוח החביבוח לפניו נחקבלמי ונחעחרתי ואני מפרשו לשון שַּקַשׁ וּפְּשַּׁלָּמֹל, ומעקשמי והפּנרמי פּנירוח ונפחולים הרבה למקום, להיוח שוה לאחוחי: - גם יבלחי. (8) נפחולי אלחים. מנחס בן סרוק פירש במחברם למיד קחיל, חבורים מאת המקוס, נחחברתי עם אחוחי לוכוח לבנים.

לרמוח ליעקב נחנה לבן ללאה, שלא יבין שמכנימין לו אח לאה, שכך מנהגן, לימן שפחה הגדולה לגדולה והקענה לקענה: (10) וחלד זלפה. בכולן נאמר סריון, מוץ מולפס, לפי שסימס במורס מכולן ומינוקת בשניס, ואין סריון ניכר בס, וכדי

בגדת בי כשבאת אל שפחתי, כאיש שבגד באשת נעורים: שנולד מהדל כמו גדו אַילְבָה (דניחֹל ד, יאֹ), ולא ידעתי על מה נכחב חיבה אחח. דבר אחר למה נקראת חיבה אחם בגד, כמו (II) בא גד. בא מול מוב, כמו גד גדי וסנוק לא (שבת סו:), ודומה לו שַעוֹרְכִיס לַבַּד שְׁלְמַן (ישעים סה, יא). ומדרש אגדם,

ההפקר שאין אדם מקפיד בו: דוד אים. שיגלי עשב הוא, ובלשון ישמעאל ישמי"ן (סנהדרין למ:): (14) בימי קציר חמים. להגיד שנתן של שנמים, שעת הקליר היה, ולה פשמ ידו בגול להביה תמים ושעורים, הלה דבר

<u> הַלְּלְר מַתוּ דּוּדְאֵּי בְּגַרְ:</u> رته المر خدا نه حد مقاد ¿ אַיִּשְׁי וְלְקְחַת גָּם אָת־דּיּרְאָי בְּגָי נקאטר לה המעע קקתף אָת־

בּבַּיֹבְר הוּא: בּבוּבְאָנ בּנְינ וּיִמְפַּר מֹמִּשׁ מֵינִר אָנִנְשִׁ בּוֹבַּרוּיִם, וּבְּבוּ אָלָן שַׁדָוָא כֿוּ מְּלָר מְּלַרְשָׁינִי וַחֵצָא לֵאָה לְקְרָאֹהוֹ וַתֹּאֹמֶר וְנְפַּקַת לֵאָה לְקַרְאַהוֹיה تَرْجِع يَمُكِٰ مِنا لِنَهْدُلِ فَهُدُرٍ لَمُعَم يَمُطِ مَا لَكَاثِم فَدَفَهُم

נטַבְר לְנֹגַּלִר בָּן הַמִּימָה:

נַטַבְּרָא שָּׁמָו וַשְּׁמַבְּר: אַמֶּבַלַנִינִי מִפַּבַוֹנִי, נטֹאָמֶר לְאָּׁע לִטֹּן אֵּלְנִינִםְ מִּבְּיֹנִי נֹאָמָרִט לְאָּע וֹנִד וֹנֹ אַנִּינִ

*ځڼځ*ظ⊏: נַסְּבַר עוֹד לֵאָב נַהַלֶּד בַּן־שִׁשְּׁי וְעַבְּר עִיד לֵאָב וִילֵידַם בַּר

וְשִׁבְּלֵבֶא אָטַ הָּמִנְ וְבַּבְנוֹ: אַישִׁי בְּיִינְלָדְתִּי לִוּ שִׁשָּׁתִּ בְּנִים oz אָנִי, זְבֶּׁר מִוְּכְ נִיפַּׁמְּםְ יִוֹּבְּלֵוֹי לֵ, נוּגְלֵט מָּבְ נִינִגְא יֹמִנֹא יָנִי. וַהַאָּמָר לֵאָּר וְבְּדָנִי אֶלְיָנִים ו

ממש גּינְה: יִה שְׁמַה צִּינָה: יִה שְׁמַה צִּינָה: בְּנִהְים בְּנִהְאַ מְּקְרֵים בְּנִהְאַ מְּקְרֵים בְּנִהְאַ מְּמִר בְּלִירִ בְּּלִירִ בְּּנִהְאָּ אָמִר וּבְּתִרְ בִּין יְבְּיִנִים בְּנִהְאַ מְּקְרֵים בְּּנִהְאָ מִּלְרָים

॒⊓्द्रौटः אַבְּיִּנְ אֶבְיָיִם וֹיִפְּׁטֹּׁם אָם וֹפַבּּיִלְ אַבְוָיַשׁ יִיְ וֹיִנַר לַשִּ

> שׁלֶּנְׁ וֹבְׁנִינִוּ צִּבְּנִינִי: לכון ומכוב אמוף קלוליא וֹלְבוּנִם, צַּלְבוּ, וֹאֶמָנִע בַבַּע ני בּגַּלְי וָהָפָּבִין אַר נָת וֹאֶׁמֹנִע לַשׁ עַוֹּמֵּיִר דְּדְבָּנִעִ

> וּמְכִּיב מִמַּה בְּלֵילְיָא הוּא: וֹאַמֹנע לַוֹעֹי שׁימוָל אָבוּי

הַמִּישָאַי: וֹמֹצִיאַט וֹילְינִע לְוֹמֶּלֶד בַּּר וֹפֿבּיל וֹן צְלוִתַה דְּלִאָּה

שְׁמֵיה וִשְּׁשִּׁכֶּר: לאימי בינבים אמטי לבהלי ופבם

מְּטִיתַאֵּי לְיַנְּעָב:

לקידית ליה שמא בנין יקנה מֹבוְנֵינִי בַבֹּמֹלֵי לְנִינִי אָנִי נאַמַנת לַאָּר וְהַב וְיָ יְהֵיה

יָת שְׁמֵיה זְבוּלוּן:

رَبْاخِد \$كِيْنَرت \$ندِيْتِكِم رَبْهُوْمَ لَهُمْم يُدِيْخُلُوْنَا لِمُثْلِيَةِ كُلُتِهِ يُلْتُ

And Jacob came from the field in son's mandrakes.' shall lie with thee to-night for thy And Rachel said: 'Therefore he take away my son's mandrakes also?' my husband? and wouldest thou matter that thou hast taken away And she said unto her: 'Is it a small

that night. mandrakes.' And he lay with her hired thee with my son's come in unto me; for I have surely meet him, and said: 'Thou must the evening, and Leah went out to

fifth son. and she conceived, and bore Jacob a And God hearkened unto Leah,

called his name Issachar. handmaid to my husband. And she my hire, because I gave my And Leah said: 'God hath given me

bore a sixth son to Jacob. And Leah conceived again, and

бі

gτ

called his name Zebulun. have borne him six sons.' And she husband dwell with me, because I me with a good dowry; now will my And Leah said: 'God hath endowed

and called her name Dinah. And afterwards she bore a daughter,

God hearkened to her, and opened And God remembered Rachel, and

her womb.

(5"(45, 4): שמך הלילה. שלי סימס שכיבת לילס זו, ואני נותנס לך תחת דודאי בנך. ולפי שולולס במשכב סלדיק, לא וכתס לסקבר עמו (15) ולקחת גם את דודאי בני. בממיס, ולעשות עוד ואת, ליקח גם את דודאי בני. בממיס, ולעשות עוד ואת, ליקח גם את דודאי

(16) שבר שברחיך. נממי לרמל שכרס: בלילה הוא. סקנ"ס מייעו, שילה משס יששכר (נדס לה.):

(עד) וישמע אלהים אל לאה. שסימס מממוס וממזרם לסרנות שנעיס:

שיש לי בניס כנגד כל נשיו: (OS) זבד טוב. כמרגומו: יזבלני. לשון בֵּימ וְבֻלֹּ סִירבריי"ל בלע"ו, בים מדור, מעמס לה מסה עיקר דירמו הלה עמי,

מניו ונספך לנקבם: (IS) דינה. פירשו רצומינו (ברכום ם.), שדנה לאה דיין בעלמה, אם זה זכר, לא מהא רמל אמומי כאמת השפחות, והמפללה

לְּבֵּ וֹ אֲמֶׁר אֵלְוּוְ לְבְּׁן אִם דָּאַ מִּדְּאַטִּוּ וֹאֲמֶּר לִיִּשׁ לְבָּוֹ אִם כַּמָּוּ نظائلات المناطقة אַטַּר יָדַהְטֹּ אָטַ־עַּבְדָנִי, אָהָב יִדַּהְטִּ יָּדַ הְּטִּ יִּנִ פּּוּלְטִוֹי, בּפַּלְטִּטִּבּי: وم مُكِّلُ مِن الْهُ خِيرَا لِهُمْ خُدِدُ مُنْكُ خُدِياً لِهُمِّيْمِ هُلِّدٍ هُنْ הְּבֶּר אָטַ־נְשָּׁי וְאָטַ־יְלְבָּרִ אָּשֶּׁר הַב יָה נְשִּי נְיָה בְּנִי הְפְּלְחִית ن**ڂ**ڰڶڴڔ: هَذِ تَرْبُ لَيُخَرِّجُك هُم ضَطِيرًا يَهُنَكَ خُهَنَك، نَجُهَلَمْ: ¿ ְּנְמֵבׁ וֹגְאָמֵּר יַעֲּלְבֹּן אָלְבַלְ וַאָּמָר יַעֲּלִבְּן שַׁלְּחַנִּיּ מּלְבַלָּבָן שַׁלְּחַנִּיּ ربَرُن جِه ، خ، بَه ب تبك بند بنوك וּוֹבְיוּ כֹּאֹמֻבׁ וֹלְבַבׁע בַנוֹלְ אָּעַ_ יפַף יְהֹנֶה לֵי בֵּן צַּחַר: יוִם, וּיִ לִּי בַּר אַבְּרָי: זְּיֵּ וֹשִׁלְבֵּׁאֵ אֶּעַ חְּהֶנוֹ וִסְלַ בֹאַנְוֹר וּלְּרָה יָה שְׁמֵּיה יוֹסָף לְמֵימַר אָלְתִים אָתַחָרְפְּתִי: בְּנַשְׁ יְיִ יְתְ חִסְבְּיִ: ⁶⁰ [טַּבַר נַשַּׁבֶּר בַּלֹּן וַשְּאָמֶר אָסָר וֹמִבּיאָט וֹגְיָבִי בַּר וֹאַמָּבִיי

אַמֶּר אַבְּוֹי אַמָּר יְנְיָּה אַמֶּר יְנְיָה אַמֶּר בְּיִה אַמָּר יִנְיִה אַמָּר בְּיִה אַמָּר יִנְיִה אַמָּר ** נַנְּאַמֶּר אַבְּיִר אַמָּר יְנְהִיה אָמִר בִיִּה אַמָּ יְדִּהְיִּה יִי

تاا خَمْرَدُنَّكَ بْيَشْنِد دَرْخُلُكْنَد هِشْمُونِين بَاعْدِرْ خُمْرِئُكِ دَوْنِيْ

ا زُكَاتُكُ الْمُحْدَالُةُ الْمُكَالِ الْمُقَالِةِ الْمُقَالِةِ الْمُقَالِةِ الْمُقَالِةِ الْمُقَالِةِ

wherewith I have served thee.? me go; for thou knowest my service for whom I have served thee, and let Give me my wives and my children

LORD hath blessed me for thy sake.' have observed the signs, and the have found favour in thine eyes—I I won II' : min oinu biss nsda Laban

may go unto mine own place, and

unto Laban: 'Send me away, that I had borne Joseph, that Jacob said

And it came to pass, when Rachel

saying: 'The Lord add to me

And she called his name Joseph,

and said: 'God hath taken away my

And she conceived, and bore a son,

wages, and I will give it.' And he said: 'Appoint me thy

97

to my country.

another son.'

reproach.

and how thy cattle have fared with knowest how I have served thee, And he said unto him: 'Thou

שמא יגרשנה יעקב לפי שאין לה בנים, ואף עשו הרשע כך עלה בלבו כששמע שאין לה בנים. הוא שיישד הפייע, האדמון כבע (22) ויזכור אלהים את רחל. זכר לה שמפרה פימניה לאמומה (נ"ר עג, ד), ושהימה מלירה שלא מעלה בגורלו של עשו,

"ד, מו), וִיכַּהַף לֹחׁ יַהֶּשְׁהְ (ישעיה סִ, כֹ), להֿ יממן: - חרפתי. שהייהי להרפה שהיי שקרה, והיר הומרים עלי שהעלה להלקו (23) אסף. הכניםה במקום שלה מרחה, וכן שֶׁמֹף מֶרְפְּמֵנוּ (ישעיה ד, ה), וְלֹה יֵמָׁשֵף הַבַּיְמָה (שמוח ע, יע), מְׁמִפּוּ נָגְהָם (יוחל שלא מלס לבס לקממס לו ונמבסלס:

מאנים אלו, בנך: של עשר סרשע. ואגדס, כל ומן שאין לאשס בן, אין לס במי למלום סרחונס, משיש לס בן חולס בו, מי שבר כלי וס, בנך, מי אכל

(44) יסף ה׳ לי בן אחר. יודעם הימה בובואה, שאין יעקב עמיד להעמיד אלא שנים עשר שבמים, אמרה, יהי רצון שאומו

(פב) כאשר ילדה רחל את יוסף. משנולו שמנו של עשו, שנחמר וְסִיָּס בֵּיִמ יַשַּׁלְבָּ מִשׁ וּבֵּיִמ עַשָׁוּ לָקַשׁ שסוא עמיד לסעמיד, יסא ממני, לכך לא נתפללה אלא על בן אחר:

(26) חנה את נשי הרי. ליני רולס לללת כי לם ברשות: (עובדים א, יח), אש בלא לסבה אינו שולט למרחוק, משנולד יושף, בטח יעקב בסקב"ה ורלה לשוב:

(27) נחשחי. מוחש סייחי, וסיחי בוחוש שלי שעל ידך באס לי ברכס, כשבאם לכאן לא סיו לי בניס, שואמר וְסָבֶּס בְמֵל בִּמּוֹ

בְּמֶּׁם עָס סַצְּמֹן, אפשר יש לו בניס וסוא שולח בתו אלל סרועיס, ועכשיו סיו לו בניס, שנאמר וַיִּשְׁמַע אָת דְּבְּרֵי בְּנֵי לְבָן:

(82) נקבה שכרך. כמרגומו פרים מגרך:

خرظئك بخضر:

نكتأثك

יווו בּגַלַבָּב:

(92) ואח אשר היה מקנך אחי. את משבון מעוע מקנך שבא לידי מתחלה כמה היו:

178

אָנָב'ו לַבֿוּטוּ: לְנֵילְיִ, וְמְּשָׁי מְעָיִ, אֶמְמֶּטְ נִּםְ בְּנֵילִ, וְכָּמָן אַמָּטִּ, אַהְבֵּיִר אַנַ ه נَنْظَلَا كَٰلِك لَنْݣُلُك نُلِلْكِ كِلْكُ النَّوْلَ خِطْقَالُ النَّوْلُ خِطْقًا لِبَاكِ النَّالُ בְּג מִׁמַּסְ אֵּמֶּב בֹינְיִנ לְנֵבׁ לְפַּׁנֹּנְ אָבֵּג זִמֵּגִב בּּנִדִּנִנ לְנַבּ בֹּלַבְּמַג

אָבְעָה צְאַנְהָ אָשְׁבְּרָ: מְעַשְּׁהַ לִּי תַדְּבֶר תַנְּה אְשִׁנְּבָה מַעֲבֵיר לִי פְּתְּנָמְא חָדִין אַתּוּב ַ יַנְעָלֶבְ לַאְרְתְּמֶּן־לֶּי מְאִימָּה אָם ַ יַנְעָּלֶבְ לָאְ מִמֵּין לִי מִדְּעָּם אָם נּבְּאָמֶׁר מָּנִי אָמֵּוֹ בְּוֹבְ נַבְּאָמֶר נַאָּמָר מָא אָמֵין לָבְּ נַאָּמָר

בְּעִנְיִם וְנִינִנִי מְּכִּנֵי: שָּׁעַ_עוּם בּּבְּשְּׁבִּים וְשָּׁלָנָא וָנָלָע $^{2\epsilon}$ بر $\dot{\psi}$ ם چל $^{-}$ $\dot{\psi}$ רו برخ $^{+}$ برخ $^{+}$ אָמְבֶר בְּכְלְ־צְאָנָף תַּיּוֹם תַטֶּר

נְחוּם בַּכְּשְׁבִּים גָּנִיב הָוּאַ אָטַׁוּ: אַמָּר אֵינָנוּן וֹלֵב וֹמֹלָנא בֹּמֹנִים ה בי־תְבְוֹא עַל־שְׁבְרֵי לְפְּנֵיוְ בָּל نْمّْتُلْكِ كُرْ، خُلْكِ خُلْبُهِ مُّكِّكِ لِمَوْكِيدٍ مُرْدٍ نُحِيدٍ خُلِهِ مُكِدِ

בּבֹּמֹבִׁים וֹיִטֹּן בִּיִגַ_בַּנְיוּי: כַּב אַמֶּב בַבֹּן דָּוָ וֹכַב עוּם لأذكأكر « בְּיִלְנְּאִים וְהַשְּׁלְאִים וְאֵמִ בְּלִ - רְגִּילִנְאִ וּרְקִינִּיִא וְיִם בְּלִ מִנִּיִּא - « ניַּסַר בַּיּוֹם הַהוֹא אָת־הַהְנִשִּׁים

אַלא לְבַּיִּטִיּי:

אָבְעִי עְנְרָ אָשַׁר:

انت هَلال، באמבוא ולמור ורקוע בעל בעוצו 必見し אַהְרִי מִתַּמָּן כָּלְ אָמָּר נְמִוָר אַהְבַּר בְּכַל עַנְיָה יוֹמָא בּין

דוא עמו: בֹּהֹנִּגֹּא וְמִעוָם בֹּאֹמֶׁבַנִּא צָּוובֹא כל דְלְיְתוֹה נְמוֹר וּרְקוֹעַ אָבו שומול על אַנָּרו בָּדְמָר

خفنائيك: וֹאֹמֶר לְבֹּן בִּרִם לְנִי וֹבִי

ביה וְכָל הַשְּׁחוֹם בָּאָמָרַיָּא למובשא ובלומשא כל דהיור וְאַהְגִי בְּונִמְא וַווִא נִע שִׁנְהַנָּא

> mine own house also? And now when shall I provide for blessed thee whithersoever I turned. abundantly; and the Lord hath before I came, and it hath increased For it was little which thou hadst

thy flock and keep it. this thing for me, I will again feed not give me aught; if thou wilt do thee? And Jacob said: 'Thou shalt And he said: 'What shall I give

31

be my hire. among the goats; and of such shall and the spotted and speckled every dark one among the sheep, every speckled and spotted one, and to-day, removing from thence I will pass through all thy flock

be counted stolen. sheep, that if found with me shall the goats, and dark among the not speckled and spotted among that is before thee: every one that is shalt come to look over my hire against me hereafter, when thou so shall my righteousness witness

might be according to thy word." And Laban said: 'Behold, would it

gave them into the hand of his sons. dark ones among the sheep, and one that had white in it, and all the were speckled and spotted, every spotted, and all the she-goats that he-goats that were streaked and And he removed that day the

מושם דם טני ממסם לפמכן, וזכו גם: בְּבַנְּבֶי (שופּמיס ח, ה). הבאים עמי: - גם אנבי לביחי. לנורך בימי, עכשיו אין עושין לנרכי אלא בני, ולריך (אני) להיות (30) לרגלי. עס רגלי, בשביל ביחת רגלי בחת חללך הברכה (ב"ר עג, ח), כמו קטָם אַשֶׁר בְּרַגְלֶיךְ (שמות ית, ח). לַשָם אַשֶׁר

מכטן וטילך: לי על הנולדים מעתה, אלו היו שם מתחלה, ועוד, שלא חאמר לי על ידי הוכרים שהן נקודים ועלואים, חלדנה הנקצות דוגמתן ולהבא נקודים ועלואים בעזים ושחומים בכשבים יהיו שלי, ואותן שישון עכשיו, הפרש מהם והפקידם ביד בניך, שלא מאמר שמוס דומס לאדוס כוש"ו בלע"ו, לשון משנס, שחמחים ונמלאם לבנס, לענין החבואה: - והיה שכרי. אותן שיולדו מכאן (28) נקד. מנומר בחברבורות דקות כמו נקודות, פונער"א בלש"ו: שלוא. לצון עלאים, חברבורות רחבות: חום.

בעדרי כי אס נקודים ועלואים, וכל שממלא בקן שאינו נקוד או עלוא או מוס, בידוע שגנבמיו לך, ובגניבה הוא שרוי אללי: (33) וענחה בי וגוי. אס ממשדני שאני נועל משלך כלוס, מענה בי לדקמי, כי מבוא לדקמי ומעיד על שכרי לפניך, שלא ממלא

(46) הן. לשון קבלם דבריס: לו יהי בדברך. סלולי שמחפון בכך:

לבו הניקרת: بكَّا نَمَّكِ لَنَمَّكِ لِمُن عُن جُهَا حَسِن بِحَالَ نَمَّكِ لِنَمَّكِ لَمْ וּנְּהֶם בְּנֵי הְצְרָם בּנִי וְהִּנִּי מִעַלְנִּי שִׁלְעָא וּנְתִּין

בַּמַלַלְנִנ: خُجُرِبِ مَانَهُ لِمَرْجُلُ لِمُهُدَ مَمِ خَدِياً كَذُهُمَا يَدَرُدُنَا كَافِياً انكسانةكثبا تنقةح فتارفةكبت كمبخيا بكحسانكيد نظقيه تاظب كي تقطِد مَظَم حَكَثُك كِن فَقَدد حَنِد تقطِد نَفَدنا عَجْدًا

بتغلا ييتر فرند وكلا كهمتم: קבאן הצאן לשָתוֹת לְנָכַח se בְּרְהָטָּיִם בְּשֶׁקְתָּיִנִים הַמָּיִם אָשֶּׁר בְּרָטִיִּא אָתַר בַּיִּת שִּקְיָּגִיּא בְּרָטִיִּא رَيْخُد هِمَا هِوَجَائِمٌ هِنْ وَخُجُ إِنَاتِيْمٌ إِنَ اِبَامِاتِهُ لِاجَازَاهِ

וּמֶלְאֶׁים: ושׁלְבוּל בּאָאו הֹפֹצינם לפֹצִינם נוּלִינִוֹ מֹלָא בֹינִלְנו למִנְנוּן אָק_עַמָּלְלְוָע וֹאִנִינִעֹתָא

לַבַּיוּ וְלָאָ מִּטִּם מַּלַ_בּּאָן לַבוֹּי בּבּאַן לְבַוֹן וֹלְמִשְרַלְוָ הֹּגַוֹנִים إترجَهْجرت تجورت يَهِمَت يَرْهَا

נְישׁ מְּנָא בַּלְבָּוֹ בַּאָהֶשְׁאַבָּא:

חיונר דְעַל חָשְׁרַיָּא:

במיהיהון למשמי: خظخخييا لأهثع يضفتكما באטלו הלא למהשני

מְלָא

מבולפון מם מלא בַּלַבוֹן: ליה עדוין בלחודוהי ולא בּמִבוִם בֹמֹנֹא בַלַבֹּן וַמִּוּי לבות מלא לכ גבונוכ ולכ נאמבוא אפבות והכד נובד

> Jacob fed the rest of Laban's flocks. betwixt himself and Jacob. And And he set three days' journey

appear which was in the rods. streaks in them, making the white the plane-tree; and peeled white poplar, and of the almond and of And Jacob took him rods of fresh

they conceived when they came to where the flocks came to drink; and gutters in the watering-troughs peeled over against the flocks in the And he set the rods which he had

and spotted. brought forth streaked, speckled, sight of the rods, and the flocks And the flocks conceived at the

them not unto Laban's flock. put his own droves apart, and put dark in the flock of Laban—and toward the streaked and all the also set the faces of the flocks And Jacob separated the lambs—he

07

ויהן. לבן ביר בניו: (פצ) ויסר. לגן ביוס הסוא וגוי: החישים. עזיס וכריס: כל אשר לבן בו. כל אשר סימה בו מברבורות לבנות:

(95) דנוחרות. סרעיעות שביסן, סמולות וסעקרות שלינן אלל שיריס, לומן מתר לו:

בלע"ו: פצלות. קלופיס קלופיס, שסיס עושסו מנומר: מחשף הלבן. גלוי לוצן של מקל, כשסיס קולפו, סיס נראס לבן: לח. כשסים רמוב: ולוז. ועוד לקם מקל לוז, ען שגדלין בו מגוזים דקים, קולדר"י בלע"ו: וערמון. קשמיי"ר (פ) מקל לבנה. ען סול, ושמו לבנס, כמל דמימל, פַפַם פַּלוּן וְלְבָּנֶס (סושע ד, יג), ולומר לני סול שקורין ערימב"ל שסול

(88) ויצג. מרגומו ודעין, לשון מחיבה, ונעילה היא בלשון ארמים, והרבה יש בגמ' דלה ושלפה, דך ביה מידי, דלה כמו ונדקם קובל שקו בעולום שלקול:

ווסו ויממנס וגוי. (ור"ל במיבס זו סממברו לשון וכר ונקבס כמ"ש סרמב"ע): לאחורים, וסוכר כופעס, ויולדם כיולא פו (פ"ר עג, י). רפי אושעיא אומר, סמיס נעשין ורע במעיסן ולא סיו לריכות לוכר, ברסעים אשר מבאן הצאן לשמות, שם הציג המקלות לנכת הצאן: דירומנה וגור. הבהמה רואה את המקלות והיא נרתעת דעלס, אלא שמקלר אמלצומי: - ברהטים. במרולות סמים בבריכות סעצויות בארן לסעקות שם סלאן: - אשר חבאן וגור.

(95) אל המקלות. אל מראות המקלות: עקודים. משונים במקום עקידתן, סם קרסולי ידיהם ורגליהם:

סעקודיס, ואל כל מוס שמלא בלאן לבן: וישה לו עדרים. כמו שפירשמי: שעדר העקוד לפני הלאן, ופני הלאן ההולכות אתריהם לופות אליהם, והו שנאמר ויתן פני הלאן אל עקוד, שהיו פני הלאן אל (0+) והכשבים הפריד יעקב. הנולדים עקודים נקודים, הצדילו הפריע לעלמן, ועשה אותן עדר עדר לצדו, והוליך אותו

ختنظئا خقظخيت עמַלַלְנִע לַמְּנֵלוּ עַבּּאָן בָּבַבְעָהָים ַ בְּעִׁבְׁמָּבִוּעָ וֹמֶּם וֹמֹּלַר אָטַ מָבַבּבַנִּטֹא װִמָמִּוּ וֹמִּטְבַ

۲.4.4 را⊏: بنتمُفر خُخُدًا ليَظَمُدُره ليُدَا جَعَيمَهُ خُخُدًا بحَدَيدَهُ יבְּחַעַּעָּטְיִי בּבְּאָן לַאָּ וֹמָוֹם וֹבִוֹנִי יבְלַפַּוֹמִוּט מִּנָא לָאִ מִׁמִּוּ

וּגְמַלִים נִחֲמֹרֶים: לו צאן רַבּוֹת ישְׁפְּחוֹת וַעֲבְּיִׁים וַהַוֹּוֹ לֵיה עָאָן סַּנִּיאָן וָאַמְּהָן ניפְּרָץ הָאָישׁ מְצָּר מְאָר וַיְהִי־

עַשְּׁה אָת כְּל־הַכְּבָר הַנֶּה: אָהֶּׁב לְאַבְׁנִנִּי וּמִאָּהָּב לְאַבְנִנִי צַלְאָבוּלָא וּמִצַלְאָבוּלָא פֿלָא נִנִי יייא לאמר לַקַּח יַשְׁלֶּב אָת בְּלִ דְּאָנֶה וְ נְסִיב יָתְּ וּהְּמָת אָע־גַּבְרָוֹ בְּנִוֹ לְבָלוֹ וּהְמִתְת יִע פּעוֹנִתוּ בִּנוֹ לְבָלוֹ

אַננוּ עמוֹ כִּהְמִוֹל שִׁלְשִׁוֹם: זוֹנֵא זהֹלַב אָטַ פַּׁנָג לַבְּלוֹ וְטִנֹּנֵי

וּאֶבוֹנֶת מִמֶּב: אָק אָבוּל אָבוּטִיף וּלְמוּלִדְטַּף אַבִּיִטִיף נּגְאַמֶּר יְהְנְּתְ אֶּלְ־נִמְּלֶּב הָּוּב נִאָּמָר יִיִ לְנִמְּלִב שוּב לְאָרַמ

ילְבָאָר הַשְּׁבֶר אָלִי: ⁺ וּיִּמְבַּוֹע יֹהֹּלֵב וּיִּלִבֶּא לְבִוֹבַל יִמְּלִע יֹהַלִּע יַלֹּבָע יַלַבָּא לְבִבִיק

שְׁלְאָם וֹאַלְנֵוֹ אָבְּוּ עַּנְוֹע מִפְּוֹרִוּ: פׁנוֹ אַבוּכָּוֹ בַּוֹרַאַנְוֹנוּ אַבָּוֹ בַּטַבָּוֹלָ , וַיַּאמֶר לְהָוֹ רֹאֶה אָנֹכִי אָחַ־

> לַיַּהְמִיהָהוֹן בְּהָשְׁרַיָּא: טַמְבוֹא לְמִנוֹ מִּלֹא בֹּבַמוֹא עַצָּאַן וֹטִוּג בַּכֹבְ מִבַּוֹ בַּמִטִּיִם מוֹ מִּלִּאַ

٢٠١٤

لمَحْدَدا لَاهُجْدا نِنْمُدا: النظرك لأختم حناتم حناتم

בְּלְ נְבְסִוֹּא עִאָבְוּן:

נובא ליהנון עמיה קמאָקטָלי נשׁנֹא נֹהֹלִב נֹט סַבֹּר אַפּּג לַבָּוֹ

מומבו בסעדה: نذركدنكك

ילְבָאָר לְחַלְּלָא לְוֹת מֹנִיה:

באַלא בֿוֹנו לַסַהַּגַי: בְּמָאָטְמָלִי וּמִדְּקַמּוֹהִי וֹאַלְחֵיה אַפּֿג אַבוכוָן אַב, בַנְיַנּוּן הֹמִי נְאָמֶר לְהוֹן חָזֵי אֲנָא יָת סְבָר

> they might conceive among the eyes of the flock in the gutters, that that Jacob laid the rods before the stronger of the flock did conceive, And it came to pass, whensoever the

> Laban's, and the stronger Jacob's. put them not in; so the feebler were but when the flock were feeble, he

and camels and asses. maid-servants and men-servants, and had large flocks, and And the man increased exceedingly,

he gotten all this wealth.' of that which was our father's hath away all that was our father's; and sons, saying: 'Jacob hath taken And he heard the words of Laban's

IXXX

toward him as beforetime. of Laban, and, behold, it was not And Jacob beheld the countenance

will be with thee.' fathers, and to thy kindred; and I Return unto the land of thy And the LORD said unto Jacob:

and Leah to the field unto his flock, And Jacob sent and called Rachel

God of my father hath been with toward me as beforetime; but the father's countenance, that it is not and said unto them: 'I see your

(14) - המקשרות. - כסרגומו הצכירוס, ואין לו עד צמקרא. ומנחס חצרו עם אַמִּיחֹבֶּל צַּקֹשֶׁרִיס (שמואל־ב מו, לא). וַיָּהִי

(ב+) ובהעטיף. לשון אימור, כמרגומו וצלקישות. ומומס מצרו עס סַמַּמַלְלוֹת סַמַּעַעָפּוֹת (ישעיה ג, כצ), לשון עמיפת שַּׁמְשֶׁב שַּׁמִּן מִוּמוֹ הַמִּמקשרוֹם יִמֹד לִמִּהַר עַנוּרוֹ:

כסום, כלומר מסעמפוח בעורן ולמרן, ואינן מסאוום להחייחם על ידי הזכרים:

(19) צאן רבוח. פרומורנומ משמר למן: ושפחות ועבדים. מוכר למנו גדמים יקרים, ולוקחלו כל מלס:

(I) עשה. כנם, כמו ויַעַם מַיִל וַיַּךְ מֶׁח עֲמְלֵהְ (שמו חֹל־חֹיד, מחֹ):

(+) ויקרא לרחל וללאה. לרמל ממלס ולמר כך לללס, שסיל סימס עקרם סבים, שבשבילס נודווג יעקב עס לבן, ולף בניס (ε) שוב אל ארץ אבוחיך. ושם מסיס עמך, מבל בעודך ממובר למממ, מי מפשר לסשרות שכיימי עליך:

של לאה מודים בדבר, שהרי בועזובים דינו משבע יהודה אומרים, פְרָמֵל וּבְנַלֶּה מֵשֶׁל בָּנוּ שְׁמֵּיהֶן וגוי, הקדימו רחל ללאה:

הֹבֹּגני. אָנַגַאָּבוניוּ! י וֹאַטֹּלִי יְבַּאְטֵׁוֹ בֿי בַּבְּבְבְיִי וֹאַטִּוּ יִבַּאָטִוּ אָבִוּ בַּבְּבְ נִינִי

אָלְיִים לְחַבַע מִמָּדִי: תּהְּבְּׁנִינִי הַלְּיִם וֹלְאַ-וֹעוֹנִי אַנִּנִי, הַּסָּב וֹמִּנִּנוֹ וֹלְאַ הַּבְּבִּינִי ² נֹאֲבֹּיכֵּן בַוֹטַבְ בְּי וֹטַבְּלָבׁ אָטַ נֹאָבּיכִוּן הַפַּע בּי נֹאַהָּוּי יִּעִ

يَرُكُ لِيُدُونَ نبير שَجِيْهِ إِبْرُادَ جِرً بَهِمَا يَتِرَ هِرِبَ اِنْزُنَا جَرُ فِيْهِ נְאָהַ נְאִם בָּר יאִמָּר עַּקְרִי נְאָם בְּדֵין הַנְה אָמַר רָגּיִלְין אַם כַּּה יאַמַּר נָקָדִים יִהְיָה אָם כְּבֵין הַנָּה אָמַר נָמוֹרִין יָהִי

رَنْكَا لِيْنَانَا عَالَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ נוֹאָלֵ אֶבְנֵינִם אֵנַבַ מִּלֵלֹנִי אֵבֹנבֹם נֹאַפֹּנְנְהֵ נִוֹ מִן בֹּהֹנֹא נַאַבוּכְוּן

<u>לטובים ילודים:</u> הְעָלֵים עַל־הַצָּאַן יי נאָרָא בַּחַלְוֹם וְהַנֵּה הֵעַהְרִם וּוְקַפִּיה עִינִי וַחָזִיִּה בְּחָלְמָא וּנְבְיִּג בְּמִעְ נִעֵּם בַּבְּאָן נֹאָמָּאַ מִנֵוֹנִ נְטַנִים בַּמִּבְן בַּאָטַנִטַמָא מִּנֹאַ

בּטַבוִם זֹהַבַּב נֹאָמָר טִנֹּנִי: " וּיָאמֶר אֶלֶוּ מֹלְאָּב בֹאֶלָב בֹאֶלְנִים וֹאָמָר לְוּ מֹלְאָלֹא בּוּוֹ בֹּטֹלְמֹא

בְאָנִיג אָנִי בְּלְבְאָהָהְר לְבָּוֹ הָּהָּעִי הֹצ'בׁים וֹצ'בׁם וּבֹב'בַבׁים בַּי בי בְּלְ הְשְׁמְבְּיִרם הַבְלְיִם מַלְ-הַצְּאוֹ בָּלְ תִּישִׁיָּא דִּסְלְמָוֹ עַלְ עָנָא וַנְאַמֶּר מְּאַ־לָּאַ מֹנגַנְיּ וּרְאָרִ וֹאָמַר וֹמִוּך כָּמֹן מֹנִינִי וֹיִוּנִ

בּוּאָם וֹשִׁיב אֶלְ־אֶבֶץ מוּלְדְמֵּף: לַאֲבַע יַלְּדִיּהָף: <u>װְרְ עַּהָה קִּים צֵאַ מִּן־הָצְּהֶץ</u> שֶׁם מַצֵּבְׁר אֲשֶׁר נְדַרְהַ לֵּי שֶׁם בַּבֵּיה צֵל דִּמְשְׁהְהָא הַמָּן קְּמָא

פַּלְחִית יָת אֲבוּכוּן:

וֹ לְאַבְאָהֵא הֹטִּנִי

أَنْكُلُهُ خُرُلِيَةُ كَا غَيْنَكَ نَرَبِينًا خُرِ مَثْهُ ثَمِينِياً

نىت خى:

ביולין נמורין יפּצִיחין: הכלבים נטא טישיא דפלקון על ענא

וֹהַלְּב וֹאַמֹּבוני בֹאַלֹא:

לְנֵּ: עְּלֵהְ שְׁבְּתְּהְ הָנִי בְּלְ בְּלְבָּוֹ הְּבֵּהְרֵ עִּלְיִהִי בִּיִּ בְּלְבִּוֹ הְבִּהְרָהִי בִּיִּ ביולון למובון ופּבּיטון אָבו

לום פול מו אַרְעָא הָרָא וְתִּיב בּבוּגמטֹא בובת. שמו בום בתו هُرَدُ، لَهُمْ رَقَّ بِلَـ هُمْ كَيْشِكُ مُرْفَعَ هُرُفَعَ لَـ هُنْ فُرْدِ، فَرَكَ

> power I have served your father. And ye know that with all my

but God suffered him not to hurt and changed my wages ten times; And your father hath mocked me,

bore all the flock streaked. streaked shall be thy wages; then speckled; and if he said thus: The be thy wages; then all the flock bore If he said thus: The speckled shall

them to me. cattle of your father, and given Thus God hath taken away the

speckled, and grizzled. upon the flock were streaked, behold, the he-goats which leaped nine eyes, and saw in a dream, and, the flock conceived, that I lifted up And it came to pass at the time that

Here am I. in the dream: Jacob; and I said: And the angel of God said unto me

seen all that Laban doeth unto thee. speckled, and grizzled; for I have upon the flock are streaked, and see, all the he-goats which leap And he said: Lift up now thine eyes,

nativity. and return unto the land of thy arise, get thee out from this land, thou didst vow a vow unto Me. Now thou didst anoint a pillar, where I am the God of Beth-el, where

٤ī

π

פתעים: (ק) עשרת גונים. אין מוניס פחוח מעשכה: - גונים. לצון סכוס כלל סחשבון, וסן עשיריות, למדנו שסחליף חואו מאס

ומברבורום שלו פסוסה ומפולשם מוו אל וו, (ם"א מון אל ון), ואין לי להביא עד מן המקרא: ביד בני לבן, לעדר שביד יעקב (ב"ר עג, יד): וברדים. מרגומו ופלימין, פייש"ר בלע"ו, מוט של לבן מקיף אם גופו שביב, (10) והגה העתודים. אף על פי שהצדילם לבן כולם שלא ימעברו הלאן דוגממן, היו המלאכים מביאין אומן מעדר הממור

בוות הוא: that he fled. בְּאַבְּעָּי מַּלְבַבְּלִי בִינִּיג לְוִ בָּי מַלְ בִּלָא בַוּי לְיִנִי אָנִי אָנִי אָנִי אָנִי Aramean, in that he told him not oz °° נוּנְּלָּב זְּמְׁלֶב אֲנַבְלֶב לְבֵּוּ וְכִפּּ, זַמְּלָב מִוּ לְבִּוּ אֲנַמִּאִנִי And Jacob outwitted Laban the ドイダロでする נְיְּמְנְּבְ בְּשָׁבְ אָּטַרְתַּמְּרֶבֶּיִם אָּמֶּרְ וּנְסִיבָּת בְּחֵלְ יָת צַּלְמָנִיּא teraphim that were her father's. sheep. And Rachel stole the бι נְלַבָּוֹ בֹלְנָנִוּ אַנרצּאָנִוּ וְלְבָּן אַזַל לְמִנִּוּ יָת מְנֵיה. Now Laban was gone to shear his אָבְוֹגִּעֹׁלַ אָבוֹו אַבְּוֹנִ בַּנֹתוֹי father unto the land of Canaan. וֹאָשֹׁל אָבוּנִי. לְאַנְאָּ צַּבְּיָּהֹן: אֹמֵּׁר בֹכֹמִ בֹּפֹּבוֹ אַנִים לְבִּנִא בּפֹּבּוֹ אַנִים לְמִימִי לְנִי Paddan-aram, to go to Isaac his which he had gathered in قر דְבְשׁׁ אֵמֶשׁׁב דַבְּשׁ מִלְנְדֵּי לְנְיְנִי לְנְיָנִי יִּיקְנָא נֵּיתֹוֹנִי וְלְנְנְיָהְיֹ מִלְנְבָּיוֹ אֲמָשְׁב דַבְּשׁׁ מִלְנְבֵּיוֹ לְנְיְנִי לְנְנְנְבִּיוֹ יִּיקְנָא נֵּיתוֹנִי, וְלְנְנְנְיִם בְּיִלְנְיִם לְנְיָבְיֹּה לְנְנְיִם לְנְנְנְיִם לְנְנְנְיִם לְנְנְיִם לְנְיִבְּיִם לְנְבְּיִם לְנְיִבְּיִם לְנְיִבְּיִם לְנְיִבְּיִם לְנְיִבְּיִם לְנְיְבְּיִם לְנְיִבְּיִם לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנִינִים לְנִיבְּים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנִינִים לְנִינִים לְנְיִים לְנִיבְּים לְנִיבְּים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנִינִים לְנִינְים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְנְיִים לְּבְּיִים לְנִים לְנְינִים לְנִינְים לְנְיִים לְנְינִים לְּיְיְיְם לְנְיִים לְנְינִים לְנְינִים לְּיְיְיְיְיְם לְנְינִים לְּיוֹים לְּינִים לְּיוֹים לְּיְיִים לְּיוֹים לְנִינְים לְּיוֹים לְיוֹים לְּיוֹים לְיוֹים לְּיוֹים לְיוֹים לְיוֹים לְּיוֹים לְיוֹים לְּיוֹים לְּיוֹים לְּיוֹים לְּיוֹים לְיוֹים לְּיוֹים לְּיוֹים לְיוֹים לְּיוֹים לְּיוֹים לְיוֹים לְּיוֹים לְּיוֹים לְיוֹים לְיוֹים לְּיוֹים לְּיוֹים לְּיוֹים לְיוֹים לְיוֹים לְּיוֹים לְיוֹים לְיוֹים לְּיוֹים לְּיבְּים לְיוֹים לְיוֹים לְיוֹים לְיוֹים לְיוֹים לְיוֹים לְיוֹים לְיוֹים לְיוֹים לְיוֹים לְּיוֹים לְיוֹים בְּיוֹים לְיוֹים לְיוֹים בְּיוֹים לְיוֹים לְיוֹים בְּיוֹים לְיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיבְים לְיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים ב gathered, the cattle of his getting, and all his substance which he had <u>ַנּוֹלְעַוֹּע אָעַ בְּּלְ מְעַלְּדָעוּ וֹאָעַ בָּלְ </u> וֹצַבָּע זִע בָּלְ נֵּיתוּהִי וֹזִע בָּלְ and he carried away all his cattle, לַּמְּנו מַּלְ־הַנְּמַלֵּים: לְּמִוְנִי מַּלְ זַּמְלְיָּא: and his wives upon the camels; Źτ אי נוֹשׁם נהֹעַׁב נוּמָּא אָטַבּלוֹנוּ נֹאָטַב וֹשׁם נהֹעַב וּוֹסֹלְ זִטְ בַּנִוּנִי וֹנִטַ Then Jacob rose up, and set his sons هُجِيدُه هَجُيكَ لِمُشَكِ thee, do. الْجَلِيْرِينَ الْعَرْبِينَ فَحَرِي كَيْشِكُ كِيْلِكُ الْجَمْلِ الْجَمْلِ لِيَعْمَلِكُ يَرْبُ يُحَدِيدَ: whatsoever God hath said unto אַ אָלְהִיםׁ מֵאָבִינוּ לְנוּ הוּא מֵאַבוּנָא דִּילַנָּא הוּא וְדִּבְנָנָא הַיּא יְדִּבְנָנָא ours and our children's. Now then, בּׁר בְּלְ-חִמְּשֶׁר אַשֶּׁר הִצִּיל אָבִי כְלְ עִּיּהְרָא דְּאַפְּבִישׁ יִי taken away from our father, that is For all the riches which God hath دَفَظُون: hath also quite devoured our price. מֹכֹנְנִוּ נִיּאָכֹלְ זַּם_אַבְוּלְ אָנַבְ אָנַבְ אָנַבּ הַבּּהָאָנִאָ הָאָבֹלְ אָנַ מִיכִּלְ זָנַ strangers? for he hath sold us, and " עַלָּגְאַ לֹּבְׁנְגְּנִי נְעַהְׁבָּנִגְּעִ בְּנִבְּנָבְּגָּ עִּבְּבָּגָאַן אָטְעַהְּבָּנָאַ כְּנִבִּ Are we not accounted by him אַבֶּינו: father's house? העוד לְנוּ חֵלֶק וְנַחֲלֶה בְּבֶיה לִיה הִעּיד לִנְא הוּלֶק וְצִּחְסְנָּא portion or inheritance for us in our said unto him: 'Is there yet any And Rachel and Leah answered and

(13) האל ביח אל. כמו אל ביח אל, הה"א יחירה, ודרך מקראום לדבר כן, כמו פי שַׁמָּם בָּאִים שָׁל בְּמָבֶן כְּנַעַן (במדבר לד,

- ולריך אחס לשלמו, שאמרת יְסְיֶס בֵּית שֻׁנֹסִיס, שחקריב שם קרבנות: ב): משחח שם. לשון רצוי וגדולס כשומשם למלכום, כך יַיִלֹק שֶׁמֶן עַל רֹחִשְׁס לסיים משומס למוצם: אשר נדרח לי.
- (14) העוד לנו. למס נמעכב על ידך מלצוב, כלוס אנו מימלומ לירצ מנכמי אבינו כלוס בין סוכריס:
- (15) הלוא גבריות נחשבנו לו. אפילו צשעה שדרך בני אדם לחת נדוניא לבנותיו בשעת נשואין, נהג עמנו כנכריות כי
- (16) בי בל חעשר. כי וה משמש בלשון הלה, כלומר משל הבינו הין לנו כלום, הלה מה שהציל הקב"ה מהבינו, שלנו הוה: מכרנו לך (שעבדת אותו בנו י"ד שנה ולא נתננו לך אלא) בשכר הפעולה: אח בספנו. שעכב דמי שכר פעולתך:
- הציל. לשון הפרים, וכן כל לשון הללה שבמקרה לשון הפרשה, שמפרישו מן הרעה ומן החויב:
- (בנקשים (ו, ו): (פן) אח בניו ואח נשיו. סקדיס וכריס לנקנומ, ועשו סקדיס נקנומ לוכריס, שנאמר וַיִּּקַּם עַשָּׁו אָמ נָשָׁיו וָאָם בָּנִיי וְגוי
- (18) מקנה קנינו. מס שקנס מלאנו, עבדים ושפחות וגמלים וחמורים:
- מעצודת אלילים נתכוונה (ב"ר עד, ה): (פו) לגזוו אח צאנו. שנמן ביר בניו דרך שלשמימים בינו ובין יעקב: וחגוב רחל אח החרפים. לספריש את אפיס

قَدُر لِنِدِ لِنَاذِ خُمُّد: ניעבר אָר־הַנְּהָרָר נִיְשֶׁם אָרִר נִיְפְּרָר יָה פְּרָה יָה פּּרָה יָה אָפּוֹהי

בְרַח יַצְקְב:

וּגֹּבְׁלֵּטְ אָנֻוּ בְּנַוֹר וַיִּגְלָהֶּב: אַבְרָיוּ בָּבֶרְ שִׁבְעָיִי יָמִים בְּהָרוֹיִי שִּהְלָּוּ שִׁבְעָּא יוֹמִין נופט אָט אָטִין הֹמָוּ נוּבְרַבּ וּבַבר זִי אָטוְטִי המִוּי וּבַבּ

זְהְלַב מִמּוָב הַּגַ_נֶּה: בְּאָמֶר לְנֵּ פּּוֹיִנְיבֶּר מִּםְ נַאָּמֶר לְנִי אִסְׁנִמֶּר לְנִי גִּלְמָאִ ⁺² בַּחֲלַם הַלְּיֵלָה וַיֵּאִמֶּר تَنْكُمُ كُمْ بِنْدَهِ كُمْ حَرْكًا لِنُمُلَقُدُ يَغُنَهُ مُنَمَدِ مَا كُلُهِ نَنْ خَزُنَهِ

אָבוֹוו בַּנוֹר תַּגִּלְמֶּר: אָט_אַבְבַׁעְ בַּבְיב וֹלְבָּוֹ טַבֹּמ אָט_

בּׁנְעַּג בֹּמֻבֹּגְעַ שַׂבִבּי נשׁלּוָב אָט_לַבָּבוֹ, נשׁנִבוּץ אָט_ נּיֹאָמֶר לְבַּוֹ לְנִהֹּלְב מָנִר הַּהְּיִם

בממעוור יבשרים בתר יבכניר: عِنْ، لَاعِ بَالْأَلُمُ ذِن الْخَمَدْنَاكُ ⁷² לְמָּׁע נְּחְבֵּאָעָ לְבִּרְעַוֹ וֹשִׁגְּנִיב

إَرْجِنْهُۥ سِهِا بَامِوْرُمُ يَاهُ!:

לְמִוּבְא בַּוֹלְמָב: וּיִּבְרָח הוּאַ וְכְלְ אֵּשֶׁר לֹוֹ נַיֶּקְם נַאָּזִל הוּא וְכָלְ דְּלֵיה וְקַם

שׁלִיקְאָר אֲבִי אֲזַל יַעֲּלְב: לַלְבַּוֹ בַּיוֹמָא

נאַבבול וֹטוּב בּמוּבא בּוֹלַהָּב:

שמביל עם יעקר משר עד קו לְבוֹ אַנְמָאִנ בְּטַלְמָא בַּיְגְלָגִא

וֹלַבוֹ אַמִּבוּ וֹט אַטוִנִי לַּמוּנִא פֿנס נו מַמָּבנוע בּמוּנֹא נישה לבן אם ועקב וועלב מקט וארבים לבן נה ועלב וועלב

בְשְׁבְיִנִי עֲבַר: וֹכֹפׁוּטֹא מִּנִּוּ וֹבַבַּבַטַ זִּטְ בַּנִינִי נאמר לבו לנעלב מא עבדהאא

פון בְּטַבְוֹא יבְהָשְׁבְּהָוֹ בְּתִּפָּין מֹנָּג וֹלֶא עַנִּגע לָג וֹמָּבַעַעַבּ לְמָא אָמְּמָרְהָא לְמֵיזַלְ וְכַּפִּיהָא

ڔڟؿڔ٦: אַסְבֵּילְהָא جتزا لأج مُحَكَٰ لَكُن كِرْمُكُم كِحُرْر

> mountain of Gilead. River, and set his face toward the he rose up, and passed over the So he fled with all that he had; and

day that Jacob was fled. And it was told Laban on the third

the mountain of Gilead. journey; and he overtook him in and pursued after him seven days? And he took his brethren with him,

either good or bad.' thyself that thou speak not to Jacob and said unto him: Take heed to Aramean in a dream of the night, And God came to Laban the

of Gilead. brethren pitched in the mountain the mountain; and Laban with his Now Jacob had pitched his tent in And Laban came up with Jacob.

S٦

sword? daughters as though captives of the outwitted me, and carried away my hast thou done, that thou hast And Laban said to Jacob: What

with tabret and with harp; away with mirth and with songs, me, that I might have sent thee and outwit me; and didst not tell Wherefore didst thou flee secretly,

thou done foolishly. sons and my daughters? now hast and didst not suffer me to kiss my

(22) ביום השלישי. שהרי דרך שלשת ימים היה ביניהם:

ממריו דרך שבעם ימיס, ולמ נממר וירדוף ממריו שבעם ימיס): רחוק מלבן ששה ימים, ובשביעי השיגו לבן, למדנו שכל מה שהלך יעקב בשבעה ימים, הלך לבן ביום אחד, (שנאמר וירדוף (ES) אח אחיו. קרוביו: דרך שבעח ימים. כל אומן ג'ימיס שסלך סמגיד לסגיד ללבן סלך יעקב לדרכו, נמלא יעקב

(24) מטוב עד דע. כל מובתן של רשעים רעה היא אלל הלדיקים (יבמות קג:):

(26) בשביות חרב. כל מיל סבא למלממס קרוי מרב:

(עב) וחגוב אחי. גובה אם דעמי:

נְהַלַב מִמָּוִב הַּגַ_נֶּה: كريم بي المنافعة الم פּבּ נֵאלְנִיְ אַבִּיכֶּם אַמְּמֵח אַמְּר אָלָי מִּמְּכִוּן בִּיִּשְׁאַ נַאַלְנִיא בַּאָבוּכוּן

װּבְׁשׁ אָט_אָבְ<u>וֶ</u>וֹי: נְבְּסְפְּמְּה לְבֵּנִית אָבְיִרְ לְמָּה חַמֵּירְחָא לְבֵּיִה אָבוּך לְמָא لْمَعْدِ بِثَرِكِ بَرْدُعْ خُدِرُكُمْكِ بِجُمَا مُنْزِجٌ لِمُتَارِعُهِ لِمُدَا يَامُنُهُ

בנוטוב מגמו: יְבַאָּטִּגְ כַּגָּ אַמְּבְעַגִּי פַּּוֹבְעִינְלָכְ אָטַב 'בְּחַגְלָנִט אָבָג אַמָּבִּנִט בַּלְמָא ווֹמן והֹאַר וּגֹאָמִר לְלָבוֹן בֹּ, וֹאִטִּיִר וֹהֹאַר וֹאָמָר לְלָבוֹ אָנִי

בּׁ, בַבַוֹע צַּלְבַּעַם: ממּבׁ. וֹלַעַבְיַבְ וֹלַאֲבִינִבָּה וֹהַלֵּב ្ន , יְחְיֶה גָּגֶּר צַּחֲיִנוּ הַפֶּר־לְףְ מָה \$\frac{1}{2} \frac{1}{2} \fra

خَيْلَا لَتَاحِ: מְּצְאַ נִיּצְּאַ מִאָּבִרל לִאָּר נִיָּבְאָ ِ كَفِٰت نَجِهِٰتِكَ שُوَّدَ تِهِٰقِائِنَ لَكِهُ

בַאָבור נְלָאַ מָּלֵּא: هَجْرَيْكَ الْمُهْمِ خُرِّلًا \$0_حُجْ النَّنْجَ هَجْرِيالِ لِمَهْمِ خُجُائِهِ +€ IRWAGO ÇÇF וְרְחֵבְ לְלְחֲוֹר אָת חַהְּרְפִּים וְרָחֵל נְסִיבָת יָת צַּלְמָנִיִּא

נעקר משב עד ביש: אַסְהַמַר לָדְּ מִלְמַלָּא עָם בּבֹבֹמָתֵא אָמָב לִי לְמִימָּב הְתְּבְלְאֵלְ הְבְּהְ לְמְּמֹתְוִע מִּפְּבְים בְוֹה אָנִט בוּלְאִ בּנִבוּ לְמִמֵּבִר

לַכֿיבְקָא יָת דַּחָלְתִי:

שננים נת בנקד מני:

לְבַּ וֹלָא וֹבַת וֹהַּלִּד אָבוּ, בַבַּיַ אַמִּשׁמוִבּת לַב מֹא בֹּמֹמִי וֹסִב לא וטלוום לבם אוולא אַסר דְּתִשְׁכַח יָת דַּחְלָמָף

בְּנִגְמֻבְּנֹא בַּבְעַבְי נופט משַּהְבּוֹא בַבְאָב וֹמֹאַכְ kūlūd dūdės ids spēd بخمية لكيغد بخمية فزه لَزُحِهِ حُجُا خُهُثِم نَمُوْتِ الخَهْثِمِ لَمُعْم حُجُا خُوْمُخُوْء لِمُعْمَ

כֿל מַמְבַּׁלָא נְלָא אַמְבַּע: ַ עַּנְּמָבְ וַעַּמֶּב וֹמָוּגאַטַנוּן בַּהַבוּמֹא צַנִּמִבְא

> not to Jacob either good or bad. Take heed to thyself that thou speak spoke unto me yesternight, saying: you hurt; but the God of your father It is in the power of my hand to do

stolen my gods? father's house, wherefore hast thou because thou sore longest after thy And now that thou art surely gone,

daughters from me by force. said: Lest thou shouldest take thy Laban: 'Because I was afraid; for I And Jacob answered and said to

ıε

30

67

stolen them.— Jacob knew not that Rachel had with me, and take it to thee.'-For brethren discern thou what is thine gods, he shall not live; before our With whomsoever thou findest thy

Rachel's tent. out of Leah's tent, and entered into he found them not. And he went tent of the two maid-servants; but and into Leah's tent, and into the And Laban went into Jacob's tent,

tent, but found them not. them. And Laban felt about all the saddle of the camel, and sat upon teraphim, and put them in the Now Rachel had taken the

(92) יש לאל ידי. יש כח וחיל בידי לעשוח עמכס רע. וכל אל שהוא לשון קדש, על שס עווז ורוב אוניס הוא:

(30) נכספחה. ממדמ, וקרבק יש במקרא נְכְמָפְקּקוּנַס פְּלְמָה נַפְשָׁי (מקליס פד, ג), לָמַעֲשֶׁה יָדֶיוּ מָכְמֹף (אֿיוִב יד, מו):

(IE) בי יראחי וגוי. סשינו על כאשון כאשון, שאמר לו ומנסג את בנותי וגוי:

(25) לא יחיה. ומלומס קללס ממס רמל בדרך (ב"ר עד, ע): מה עמדי. משלך:

ויבא באהל רחל. כשילה מההל להה חור לו לההל רחל קודה שחפש נההל ההמהוח (מ"ה השפחות), וכל כך למה, לפי שהיה (33) באהל יעקב. סוא אסל רחל, שסיס יעקב מדיר אללס, וכן סוא אומר בְּנֵי רָהֵל הֵשֶׁח יַעַּלְבּ, ובכולן לה נאמר אשה יעקב:

מכיר בס שסיה משמשנית:

בתבימין, והן עבימי גמלים, בקמ"ו בלע"ו: (48) בכר הגמל. לשון כרים וכסמום, כמרגומו בעבימל דגמלל, וסיל מרדעם סעשוים כמין כר, ובעירובין (מז.) הקיפוה

خطره مخبك خيائك نهره خر בּמֵּנוֹ, אַבְּוְּי בַּנְּ לְנְאַ אַנְכַלְ, בַּמֵּנוֹ, וַבַּוְּנִ, אַבוּ לְאַ אִכּוּלְ

מַּע עַמָּאַנָיִ כָּי דְלַלְּמָ אַנִוֹנֵי: נהמכן ניאמר לְלְבָּוֹ מִעַ פֹּמִּמֹי, נאָטִיב נהמב נאָמָר לְלְבָּוֹ מִאַ נוֹטַב לַנֹהֹלָּב נוֹנֵב בַּלְבָּוֹן נוֹהוֹ

מְבֶּינֵנו: כה גגר צַּקִי וְאַמֻיִרְ וְיוּכִיחוּ בָּין מְּבְאָטִׁ מִכָּּבְ בְּבְיִבְיִינְיִבְ הַּוֹם אַהָּכּטִשֹא מִכָּבְ מִנִּוּ בִּינִיבַ הַּנִּ בְּירִמְשַּׁשְׁמְּ אָת־בְּלִ־בֵּלִי מַּדִּ

האלף לא אַבֶּלְתִי: لْتَاكِّرَكُ لَمْتُنَكَ كَيْ مُحَرِّدٌ لَمُنْكِّد رَبَاحُكِ لَمْثِكُ كَيْ مُنْخِيرِهِ זַרוֹ עַשְׁלִים שְׁנָרוּ אַנֹכִי עַמֶּהְ דְּנָן עַסְרִין שְׁנִין אָנָא עִמָּךְ

יְוִם װּגְלֵבְעֵי, בְּוֹגְבָעי: אַנַשְׁנָּר מִיָּרָי הְבַקְשָׁנָּר גָּנֶבְתָּי מְבַפָּׁעַ כְאַבִּבַבָּאָטִי, אֶּכֶּיִרְ אָנְכָּיִ

בּּלִגְלַע וֹשׁבַּע הָּלִטִּי מִמְּנֵנִי: °+ הְיֵיִהִי בַּיִּוֹם אֲבְּלְנִּי חִבְּרֵ וְמָרֵם

ದರ್ಭದ: ושֹבלַ אָעַבַתֹּהָכֹּבִשׁ, הֹֹהָבָּעַ خِمُنَّ، خُرْنِ، كَ نُمْمِ مُدُرَّ حَدِيْنُكُ ** מְבַּוֹשְׁנֵע מִּנְבַּמְ מִמְבֵּע מִּנְעוֹ מִּנְעוֹ מִּנְעוֹ מִנְעוֹ מִנְעוֹ מִנְעוֹ מִנְעוֹ מִנְעוֹ מִנְעוֹ מִנְעוֹ מִינְעוֹ מִינְעוֹ מִינְעוֹי מִינְעוֹ מִינְעוֹי מִינְעוֹי מִינְעוֹי מִינְעוֹ מִינְעוֹ מִינְעוֹי מִינְעוֹ מִינְעוֹ מִינְעוֹי מִינְעוֹי מִינְעוֹי מִינְעוֹי מִינְעוֹי מִינְיִי מִינְיִי מִינְיִי מִינְיִי מִינְיִי מִינְיִי מִינְיִי מִינְיִי מִינְיִי מִינְיִי מִינְיִי מִינְיי מִינְיִי מִינְיי מְיִיי מְיי מִינְיי מִינְיי מִינְיי מִינְיי מְיי מִינְיי מִינְיי מִינְיי מְיי מִינְיי מְיי מִינְיי מְיי מְיי מִינְיי מְיי מְייי מִינְיי מְייי מְיי מְיי מִינְיי מְיי מִינְיי מְייי מְייי מְייי מְייי מְייי מְייי מְייי מְייי מְיי מְיייי מְייי מְייי מְייי מְייי מְיייי מְייי מְיייי מְייי מְייי מְייי מְיייי מְיייי מְיייי מ זְּעַ_לֵּי עַשְׁבַּיִם שָׁנָּעַ בְּבִימָּבַ

להון לו ולַלָּה וֹלָא אַהַּכֹּט וֹנַי לממם מן פובמר אָנרו אוָנון וַהַאָמֶר אֶלְ־אָבִיהָ אַלְ־יִּחַרְ וַאֲמָרַת לַאֲבוּהָא לָא יִהְקּרּ

עולי מא סירחני אָרַי רַבַפּּמָא יטבונ לוהפר ינהא הם לבו

בולא פורם אַנוּי נאַנוּף וְיוּכְחוּוֹ אָבׁנ מַמָּנְמִשׁא נִע כֹּלְ מִנָּנ מִאַ

וֹבְבְנִי מְּנָבְ לָא אֶבּלִינִי:

ולמנוט לבולגא: אַטַּ פֿהָ, כַעַ וֹּהָנִינַ פֿוּמָלָא בשונע מינוגא מפונוגא מני בְּעַבְינִא לָא אָנְעִינִינִ

וֹנגע מִגוֹטִי מִמִּינִי: וּנְלְיִבְאׁ נְחַנִי הַּלְיִ בָּלִיאָ בוני בּימְמָא אַכְּלָנִי מַּרְבָּא

tátl lámtiún tu átli áol לענעו ללענ והוע פֿבַטַטַב אַנבֿת הַסָּנוּ הָּנוּוֹ בלו לו מסבון שנון בבוטב

> teraphim. searched, but found not the women is upon me.' And he up before thee; for the manner of my lord be angry that I cannot rise And she said to her father: 'Let not

hast hotly pursued after me? trespass? what is my sin, that thou and said to Laban: 'What is my with Laban. And Jacob answered And Jacob was wroth, and strove

betwixt us two. brethren, that they may judge before my brethren and thy thy household stuff? Set it here stuff, what hast thou found of all Whereas thou hast felt about all my

rams of thy flocks have I not eaten. have not cast their young, and the thee; thy ewes and thy she-goats These twenty years have I been with

stolen by night. require it, whether stolen by day or loss of it; of my hand didst thou brought not unto thee; I bore the That which was torn of beasts I

night; and my sleep fled from mine consumed me, and the frost by Thus I was: in the day the drought

07

changed my wages ten times. years for thy flock; and thou hast years for thy two daughters, and six thy house: I served thee fourteen These twenty years have I been in

(9٤) דלקח. רדפת, כמו עַל מֶסְרִיס דְּלְקְנוּ (חֿיכס ד, יע), וכמו מִדְּלֹק מַּמַבֵי פְלָשְׁמִיס (שמוחל-חֿ יו, נג):

(עב) ויוכיחו. ויבררו עם מי הדין, אפרובי"ר בלע"ו:

(85) לא שכלו. לה הפילו עיצורה, כמו בֶהֶם מַשְׁבִּיל (הושע מ, יד), הְפַבֵּמ פְּבְחוֹ וְלֹה הָשַׁבֵל (היוצ כה, י): ואילי צארך.

לילה. גנובח יוס או גנובח לילה הכל שלמחי: - גנבחי. כמו רַבְּמִי צַגּוֹיִס שְׁרֶמִי בַּמֶּרְינִיֹח (איכה אָ, אָ), מָלֶחַׁמִי מִשְׁפְּטִ (ישעיה שגיק ממנינק, שסיפס נפקדם ומסופרם, כמו וְלֹהֹ נְפַקַד מָמֶני הַיֹבׁ (במדבר לה, מע), פרגומו ולה שגה: – גובחד יום וגובחד שַּמְּמִיס (מנכיס־סֿ חֿ, כחֿ), מסריס, חֿנכי חֿמסרנה, חֿס מסרה, מסרה ני, צמידי מבקצנה: – אַברי אַחשַנה. - מרגומו דסומ (95) שרפה. על ידי ארכי אוברי אדשנה. לשון קלע בְּשָׁבֶן שֶׁל הַשַּׁעַרְ וְלֹה יַמַמָח (שופעים כ, מו), בַּיִי יִּבְיִי אָלֹתֹח מכאן אמרו (בבא קמא סה:), איל בן יומו קרוי איל, שאס לא כן מה שבחו, אילים לא אכל אבל כבשים אכל, אם כן גולן הוא:

(0+) אבלני חרב. לשון אם איכלס: וקרח. כמו מַשְּלִיןּ קַרְמוּ (מסליס קמו, יו), מרגומו גלידא: שנחי. לשון שייס: ק' כטְ)' טַכַּבְּטִׁי לְצוּבְ (טִוִבַת יִ' יִטְ):

ַ <!\;\ \$\;\!\ \$\tau\

יגיע פַפָּי רְאָה אֱלֹהָים וַיִּיֹכַח ב. בו הַ הַבְּטַשׁנוּ אָטַ הַּנְיָּנְ וֹאָטַ בּ ופַּחַד יִצְקְל הָיָה לִּי כֵּי עַמָּה

تببت هٰب خَحْدَيْتًا هُمُد نَجُدِ: עוא וֹלְבְּנִישָׁ, מֶּעַ־אָמֶמְשֶׁר לְאָלֶּעְ וֹלְבִּנִים, מָא אַמְּבִּיִּר לְאָלֶּוֹ אַלְיִּ וְכָּבְ אַמֶּבְאַנֶּהְרַאַנָּהְרַ בְאָרַ בְיִּרַ מגימי עַבְּנְעַר בְּנְעַר וְעַבְּנָעַ וְעַבְּנָעַ בְּנַעָּי וְעַבָּצָּאַן ווּהן לַלָּן ווּאָמֶר אֶלְוהֹלֶד

ַנְאָשַׁע וַבְיָנִע לְמָּע בָּינָי וּבִּינֶלְהַ: ** וְעַּמְּׁה לְבֶּה נְבְּרְתָּה בְּרָית צְּנֵי

מַבֶּבֶו: ぶんし ŘΈl

אְבֹנִים וּיִּקְׁיוֹי אָבְנִין וּיִּסְיבִּי אַבְנִין וּיִּסִיבִּי אַבְנִין וַמְבַּבִּי וּיֹאמֶר יַעְּקֹב לְאָחָיוֹ לִקְּטָּיּ

וּיָאַבְלוּ שֶׁם עַּלְ־הַנְּלָּ

וֹלֹהֹּלֶב לֹנֹא לִוּ זּלְהֹּנִ: לּי וֹנִילֵבֶׁאַ בַּוֹנְ כִּבְּלֹן נֹלֵב מְּנִיבוּנוֹאַא נּלּבְאַ בִּנִעַ כִּבְּלוּ נִנְּבַ סְנִיבוּנוֹאַ

نَايُّكُنَّا : יבינה הלים על בן קרא שמו בינא יבינה יומא ביו על בו وَرُجُوا بَرْجُ بَيْن قِر قِرْد يَهُمَا خُدُا بَائِد فَيَا مَن لَا قِرْد يَهُمَا خُدُا بَائِد فَي الْحَادِ الْحَدِيْدُ الْحَدِ الْحَدِيدُ الْحَدِيدُ الْحَدَادُ الْحَدِيدُ الْحَدُ الْحَدِيدُ الْحَدِيدُ الْحَدِيدُ الْحَدِيدُ الْحَدِيدُ الْحَدِيدُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدِيدُ الْحَدَادُ الْحَدِيدُ الْحَدِيدُ الْحَدُودُ الْحَدُودُ الْحَدَادُ الْحَدِيدُ الْحَدِيدُ الْحَدِيدُ الْحَدَادُ الْحَدِيدُ الْحَدِيدُ الْحَدِيدُ الْحَدَادُ الْحَدِيدُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدِيدُ الْحَدَادُ الْ

تالۃ النائۃ בּנוֹנ ובׁנוֹשׁ בֹנ וֹסִׁנוֹר אָנְתְּ בְּנִי בּנוֹא ובַנוֹל אָבְן וִנִּבְּסִּי וְהַמִּגְפַּׁה אֲמֶוֹר אֲמָר וָצֶף וְהָלְה וְסְרוּהָא דַּאָמָר וִיסָּך מִימְרָא

> נאוכַח בְּרַמְשָּׁא: ונט קיאנט וֹבו לָבוֹ פֿבָם וֹנִ להן ביקן שַּלַהְהָהָי יָת עַּהָלָי ליה יצְקוֹל הַנָּה בְּסַעָּרִי צָּרֵי XÇC'R FXÇÇÇO FÇÇC' אַלוּ לָא פּוֹן אֶלִנוּיה דְּאַבָּא

> יומא בין או לבניהון דילידא: מֹּנִי וְכְלַ צַּאַנִּי עוֹנִי צִּילִי עוּאַ בולא בונו ובולא בני וענא וֹאַטִּיב לַבוֹן וֹאָמָר לָוֹהַלִּב

> וובו לפהוד בינא יבינה: וכהן אַנהא נגור פונים אַנָא נאַה

44%: וּנְיִרְיִם וּנְסִיב יַעְּקְבָּ אַבְּנָא וְזַקְפַּה

נאָמר נעַקב לאַחוֹהי לְקוּטוּ

ביורא ואַכַלו הַמָּן על דְּוֹרָא:

וֹנֹתְּלֶב לֵבֶא בֻנִי וֹלָהָב:

לבא המנה גלער:

גְּבַר מֶתַבְרֵיה:

and Mizpah, for he said: 'The LORD

we are absent one from another. watch between me and thee, when

day.' Therefore was the name of it

witness between me and thee this

Jegar-sahadutha; but Jacob called it

stones, and made a heap. And they Gather stones'; and they took

And Jacob said unto his brethren:

And Jacob took a stone, and set it

for a witness between me and thee.'

for these my daughters, or for their

mine; and what can I do this day flocks, and all that thou seest is

children, and the flocks are my

Jacob: The daughters are my

hands, and gave judgment

empty. God hath seen mine

now hadst thou sent me away

Isaac, had been on my side, surely God of Abraham, and the Fear of

Except the God of my father, the

affliction and the labour of my

'.rdginrəresy

daughters, and the children are my

And Laban answered and said unto

covenant, I and thou; and let it be

And now come, let us make a children whom they have borne?

And Laban said: 'This heap is

And Laban called it

up for a pillar.

did eat there by the heap.

called Galeed;

Galeed.

64

84

۷ŧ

97

54

(I+) וחחלף אח משכרחי. סיים משנס מנמי שבינינו, מנקוד לעלול, ומעקודים לברודים:

- ויוכח. לשון מוכמס סול, ולל לשון סוכמס סול: מבאר שבע שַׁנִי ס' שֵׁלֹבֵי שַׁבְּבְסְס שָׁבִיףְ וַמֹּלֹבֵי יִלְמָק, בשביל שכסו עיניו וסרי סוא כממ, ויעקב נמיירא לומר ופֿלסי, ואמר ופּמד: (24) ופחד יצחק. לא רלה לומר אלהי ילחק, שאין הקב"ה מייחד שמו על הלדיקים בחייהם, ואף על פי שאמר לו בלאמר
- (1) מה אעשה לאלה. מיך מעלס על לבי לסרע לסן:
- (44) והיה לעד. מקצ"ס:
- (אי) לאחיו. סס בניו (ב"ר עד, יג), שסיו לו אחיס, נגשיס אליו לגרס ולמלחמס:
- (⟨⟨√⟩⟩ וגר שהדותא. מרגומו של גלעד: גלעד. גלעד:
- (פ4) והמצפה אשר אמר וגוי. והמלפה אשר בהר הגלעד, ורמו שנאמר ויעבר אם מלפה גלעד (שופטים יא, כט), ולמה

لَهُد هُٰذِينَات مُد قَرْرَ بَقَرَلُكِ: לָהִוּם מַּלְבַלִּינְיוּ צִּיוֹ צִּישׁ מַלְּנִיוּ אָם שְׁתְּנָּר אָנוַ בְּנָנָי, וֹאָם עַפֿוּ

ترزر برزيان: ַהַּנְּה וְהַנֵּּה הַמַּצֵּבְּה צַּעֵּר יָרֵיתִי הְדֵּין וְהָא קִמְּהָא דַּצְּקִימִית ביני ברנים. וּנֹאָמֶר לְבֵּוֹ לְנִהְּעָׁד עִינָּנוּו תַינַּלְ וֹאֶמֶר לְבָּוֹ לְנִהַּעִד הַא בַּיוִרָא

וְאֶּעַ עַמַּגֵּבָּע עַוּאָעַ לְנִגַּע: עַעָּבֶר אָלֵי אָת־תַנָּלְ תַזָּה אַהְלָא הִעְּבָר לְוָהִי יָה דְּגֹּיִרְא אָת־תַגַּל תַנְּה וְאִם־אַמְּה לֹא־ לְנָמָן נָת דְּגִּירָא תָבֵין וֹאָם zs XII-Xt. CX-XACL XCIL ZOUN XI Xtx CX XACL עַר הַגַּל הַזָּה וְעַרֶה הַמַּצְבָה סְהִיר דְּגִּירָא הָדִין וְסְהַדָּא

نېټار: יְעְקְרֵ בְּפְּחַר אֶבֶיו רַאֶּבוּחוֹן , [imta י ישְׁפְּטָּוּ בִינְינוּ אֶלְנֵיוּ אֶבְינִים בּּנְינוּר יִדִינוּן בִּינִנְא אֶלְנִיא אֶּלְנִי, אַּבְּנְיִם וֹאַלְנֵי, נְחוֹר אֶלְנִיה דְּאַבְנִים נִאַלְנִיה

לְאָבוֹנִי לְאָבֹּלִי בְּאָבֹלִי נּאַבֹּלְיִ נּאַבֹּלְיִ נּאַבֹּלְיִ נּאַבֹּלְיִ נּאַבְּלְיִּ נּאַבְּלְיִּ נּאַבְּלְיִּ נּאַבְּלְיִבְיִּנִי לְמִּנְבִּלְ לְטִׂמָּאִ וּוּוֹבְּט וֹמַלָּב זְבַעְ בַּבְיָב וּוּלֵבֶא וּוֹכִס וֹמַלָב וֹכַסְׁנַא בַּסְוּבָא

الأُمْجَا مَجَا حَجَمَٰكِ لِلْمُمَّلِ مِحْدُلُهُ لِيُعْكِينِ مِحْدًا خَجَفَلِهِ المُلْكِ چُثُات آذُكُرِيد خُلُاد:

تزهد خدا خفطفنه نَا خُدِينَ، لَا خُدُكُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ

מַלְאָּכֹּי אָלְעַיִם:

שׁנִּי מִימְרָא בַּינְ סְהִיר בִּינְא לְּמָּגוֹ מֹלְ בַּׁלְּטַג בָגִים אָּנָהָ מִמָּנֹא אָם שַׁמַּנִּ, וֹעַ בַּוֹעַ, וֹאָם שַּׁפַּב

בַּגלאַ יבַגלַב:

בבול ונת פמהא בדא לבישו:

בֹּגַבׁנִי, בְּנִי אָּבוּנִי, וֹגִּעֹל:

וֹאַכֹּלִוּ לַטִּמֹא וּבָּתוּ בַּמוּנָא:

خېنتىن: זמבון נאַזכ נמב לבו

ביה מַלְאַבּיָא דַייָ: " נֹגֹהֹלִּב עַבְּנַב לְגַנַבְבָּוֹ נִיִּפֹּנִמוּ עַנִ נְגִּהַלִּב אָזַבְ לְאִנְנִעוּע נֹהָנַמוּ

> and thee.' us; see, God is witness betwixt me my daughters, no man being with and if thou shalt take wives beside If thou shalt afflict my daughters,

which I have set up betwixt me and this heap, and behold the pillar, And Laban said to Jacob: 'Behold

this pillar unto me, for harm. shalt not pass over this heap and this heap to thee, and that thou be witness, that I will not pass over This heap be witness, and the pillar

by the Fear of his father Isaac. judge betwixt us.' And Jacob swore of Nahor, the God of their father, The God of Abraham, and the God

mountain. and tarried all night in the to eat bread; and they did eat bread, mountain, and called his brethren And Jacob offered a sacrifice in the

his place. then Laban went and returned to daughters, and blessed them; and morning, kissed his sons and And Laban arose early in the

IIXXX

os

angels of God met him. And Jacob went on his way, and the

במטו: נקרא שמה מלפה, לפי שאמר כל אחד מהם לחברו,ילף ה' ביני ובינך אם מעבור את הברית: – בי נהחד. ולא נראה איש את

(פe) בנחי בנחי. צ'פעמיס, אף צלסס וולפס צנומיו סיו מפלגש: אם חענה אח בנחי. למנוע מקן עונמ משמיש (יומא

(ופ) יריתי. כמו יָרֶס בַּיָס, כוס שסוא יורס המן:

שובר לפרקמטיא (ב"ר עד, מו): (בב) אם אני. סרי אס משמש בלשון אשר, כמו עד אָס דְּצַּרְמִי דְּבֶּרְיִ (בּראַשִׁיִם כִּדְּ,לְגָּ): לרעה אי אמס עובר, אבל

(33) אלהי אברהם. קדש (שס מו): ואלהי נחור. מול: אלהי אביהם. מול:

כמו שַבַּר לְמָם רַבּ (דניחל ה, ח), נַשְׁמִימָה עֵן בְּלַמְמוֹ (ירמיה יח, יע): (44) ויובח יעקב זבח. שמע נסמות למשמה: לאחיו. למוסניי שעם לנן: לאבל לחם. כל דנר ממכל קרוי למס,

(2) ויפגעו בו מלאכי אלהים. מלאכיס של ארן ישראל באו לקראחו, ללוחו לארן:

הַהָּוֹא מְהַנְיִם: (פּ) ومرمره هِرَيْرَتُ يُلِ رَبِعِيْهِ هِم لَيْنِ وَيُورِنِهِ هُم لِيَوْرِنِهِ

בּאַטַּבָא בַּבוּאַ מַבַּוֹלִם: מן בום יי דא יקרא שמיה וּגְאָמֶר וֹהַלְבַ כַּאָמֶּר בַאָּם מִנוֹנִת וֹאָמַר וֹהַלָּב כַּר נוֹזָתוֹ מַמָּרוּ

the name of that place Mahanaim. 'This is God's camp.' And he called And Jacob said when he saw them:

The Haftarah is Hosea 12:13 – 14:10 on page 245. Sepharadim read Hosea 11:7 – 12:12.

שְׁבֶה אֱדִים: ر چُرُ-يِشِ چِبَرَا يِرَادِ يَوْدِد يَشِرِيا جُزِبَ يَشِ خِبَادِية جِيَادِةِ جَ برعزم וַיִּשְׁלֵח וַעֲּקְב מַלְאָּכִים לְפָּנְיו יִשְׁלַח יַעֲקֹב אָזְנַּדִּין בֵּדְמוֹהִי

בְשִׁמִּנִר לְחַלָּלֵי אָרוֹם:

: الثاثة ימקר מם לְבוֹן גְּוֹשׁנִי נֹאִטֹר מַרַ אַמָּר מַבְּנִינִ ימִקר מִם לְבוֹן ْ كِيْ الْمِيْرِ، كِيْرَشْرُ فِلْ يَجْمُلُ لِمَكِلًا فَيَجْلُوا كِنْ خَلِيْرُهُ خِلْدًا لِمُعْرَفِ خَلْدًا וּנֹאָנ אָטַׁםְ לַאַמֶּר כִּע עאָמֶרָנּן יפּפֿיד יָהְהוּן לְמִימָר כָּדֵין

בַּבׁית וֹאַנְחַבִית עַּב בְּעַן:

למצא־הן בְּעַינֵיה: ٳ؆؋ؚڔٙؠڔؠۼ؆ڂڔڗڋڂڔڎۣ؞ڂ؇ڂڋ؞ٳٷؚڋڗٳ ° נְיְהִי־לִי שְׁוֹרְ נְחֲמְוֹרְ צְאׁן וְשֶׁבֶּר נִהֲוֹוֹ לִי תּוֹרִין יּחְמְרִין שָּׁאַן

לְעַוֹּאֵע לְנִבּוָנִי ואַמִבוֹן

ליי לאקר באני אַל־אָהִיף אָל־עַיניף אָל־עַשְׁי לְמִיעִר אַמִינְאַ לְנָה אַהיף נַנְּמְבִנְ עַמַּלְאַבְנִם אֶלְ_זַהְלָּבְ נִטְבִּנִ אִנִּיּבּנָא לְנָע וֹהַּלִב

נאַבבּה מֹאַנו אַבַּבא המונוי:

ַנּגַּנֹא נֹהַלֶּב לֵאָ*ב* נַבְּּאָב נַבְּאָב בְנַ יּבְׁנוּגְ נֹהַלָּב לְנִוּגִא נֹהַלַנוּ לְגִּי מאָוַע אָישׁ עַמָּוּ: ונם עלף לקהאטף וארבע לות עשי ואר אָם. לקדמיקר

خفت متانيه:

עַבּאָן וֹאָטַעַבַּלְעָב וַעַיִּמְלָיִם הַּנָּא וֹיִט טִיִב, וַנִּמְלָהָּא לְטַבַּטוּן ַנְּטַאְ אָטַ טִׁמְּטַ אַמָּב אָטָגְ וֹאָטַ וּפַּבְּגִי נִט מַמָּא בַּמִּנִיה וָנָט

> land of Seir, the field of Edom. him to Esau his brother unto the And Jacob sent messengers before

in thy sight. tell my lord, that I may find favour maid-servants; and I have sent to flocks, and men-servants and And I have oxen, and asses and

sojourned with Laban, and stayed Thus saith thy servant Jacob: I have

Thus shall ye say unto my lord Esau:

And he commanded them, saying:

.won linnu

hundred men with him.' cometh to meet thee, and four brother Esau, and moreover he Jacob, saying: 'We came to thy And the messengers returned to

camels, into two camps. flocks, and the herds, and the people that was with him, and the was distressed. And he divided the Then Jacob was greatly afraid and

- (ε) מחנים. שמי ממנים, של מולס למרך שבמו עמו עד כמן. ושל מרך ישרמל שבמו לקרממו (ε"ר עס, י. מנמוממ וישלמג):
- העיל לה הכתוב ה"ה ב**קופ**ה: (+) וישלח יעקב מלאכים. מלקכים ממש (ב"ר עה, ד): ארצה שעיר. לקרן שעיר, כל מיבה שנירכה למ"ד במחלתה
- בי. דבר אחר, גרמי בגימטריא חרי"ג, כלומר עס לבן הרשע גרמי, וחרי"ג מנום שמרחי, ולא למדחי ממעשיו הרעיס: (5) גרותי. לאנעשימישרומשוב,אלאגר,אינך כדאילשנוא אומי על ברכות אביך שברכני אֱנַס גָבִיר לָאַמָיּך,שהרילא נתקיימה
- דרך ארך לומר על שוורים הרבה שור, אדם אומר לחבירו, בלילה קרא המרנגול, ואינו אומר קראו המרנגולים: ואשלחה (a) ויהר לי שור וחמור. מבל ממר לי מעל בַשְׁמֵיס וּמִשְׁמֵיּס וּמִשְׁמַנֵּי בְּמְבֶרְן. וּ מינס לל מן סעמים ולל מן סמרן: שור וחמור.
- (דאנו אל אחיך אל עשו. שסיים מומר ממי סומ, מצל סומ נוסג עמך כעשו סרשע, עודנו בשנממו (צ"ר עס, ו): להגיד לאדני. לסידיע שלוני בל לליך: למצא חן בעיניך. שלוני שלם עמך ומבקש לסבק:
- (8) ויירא ויצר. ויכם שמם יסרג, וילר לו, פס יסרוג סום פם פפריס (צ"ר עו, ז. מנמומם וישלם ד):

بَامِنَازُكِ بَانِهُ\$١ حُوْجُرَفُك: הַפַּהְנָה הְאַהָה וְהְבָּהֵוּ וְהְנָה הַבְּא וִיִּמְהִינָה וֹהְהַי מִשְּׁרִיהָא וֹיֵאָמֶר אָם־וֹבוֹא מֹמָוֹ אֶלַ וֹאָמָר אָם יִימִי מֹמָוּ לְמַמָּבוֹיִנֹא

بَكْمِبِحَلُفُكُ لِيُعْمَدُكُ مُمَّلًا: نْلَالِيَا لَلْهُوْلَا هُجْءٍ، شَبْطَ خُهَلَةُكُ ذِنْ يَهُولَ خِنْ صَبِحَ خُهَلَهُكَ ישראל אַבְרָהָם נאלה, אָבֶר יִצְקְהָם אַבְרָהָם וַאָלְהָיה דְּאַבְּאַ יִצְּחָק

בּזָּע וֹמַשַׁע בַיִּיִתִּ לִמְּדָּי מַבַּוֹלְיָם: בּׁ, בֹמִלְלָ, מִּבַנִני, אָטַ נַוּנִבּוֹן בַּבְּבֶּבְ אָמֶב הַמְּנִים אָנַרַ הַּבְּבַּבְּ לַמְּנִינִי מִכָּבְ עַעַבַּבְעַיִּנִים נִמִבָּבְ

וֹטַכְּנוֹ אֶם מַּלַ_בָּנוֹם: ביין אַלוֹ אָלוֹ פָּן־יָבָוֹא אָנִכִּי אָלווּ פָּן־יָבָוֹא עַבּגַלָנִי לֹאַ מִנֹע אַטוּ מִנַּע מַמַּ

אַמֶּר לאַיִּסְפָּר מֵרְבּ: וֹמִּמִׁטַ*ׂי*, אֶשַיַוֹבְמַבְּ בַּנַוָּכִ עַיָּם انققت فقركة تانقط فافاط مُقَلِّكُ

דְּהַשְּׁהְאַר לְשֵׁינְבָא:

ילַיַלְרוּהָךְ וְאוֹמֵיב עִמֶּך: אָלְנִינִ אָבָּיִ וֹאָמָר וֹהַלִּד אָלְנִינִי דְּאַבָּא

خْتَلُقْنَا مَهُلُنًا: זֹנו וֹבְבַּלֹא בַבוּו וּכְשׁוֹ בַּוֹנוֹינוּ מּבֹבוּ אָבוּ, וְטִוּבוּ, מַבּבוּוַע ומפֿל סְבְּוֹנוֹ צַהַבַּבְעַם מִם זְשְׁיִבְן זְבְּנְתִי מִפָּבְ הַסְּבִּיוֹ

אַמָא מַל בָּנָיָא: מונע בַּלְמֹא ווטו וומטונוו מוֹבֹא בֹמֹמָן אָבוֹ בַּנוֹעַ אָנֹא מונולנו למן מוֹבא בּאַטו

בְּטַבְא בְיַמָּא בַּלָא יִהְטָּהְוּן אמב נאמנו לנו בלב סניאון נֹאַטַ אָנֹהַבַטַ אַנָּהַבָּא אָנָהָנֶב

> camp which is left shall escape.' one camp, and smite it, then the And he said: 'If Esau come to the

6

thee good; and to thy kindred, and I will do unto me: Return unto thy country, father Isaac, O LORD, who saidst father Abraham, and God of my And Jacob said: 'O God of my

Jordan; and now I am become two with my staff I passed over this hast shown unto Thy servant; for and of all the truth, which Thou I am not worthy of all the mercies,

and smite me, the mother with the of Esau; for I fear him, lest he come hand of my brother, from the hand Deliver me, I pray Thee, from the

numbered for multitude.' sand of the sea, which cannot be thee good, and make thy seed as the And Thou saidst: I will surely do

ולמולחמס. לדורון, וחעבור המנחה על פניו. לחפלה, אלהי אבי אברהם. למולחמה, והיה המחנה הנשאר לפליעה: ד), לשון וכר: והיה המחנה הנשאר לפליטה. על כרמו, כי אלמס עמו. סמקין עלמו לשלשס דבריס, לדורון, למפלס, (מלכים־ה ימ, יה), הרי לשון וכר ולשון נקבה. וכן הש, וְפַבׁ יָלְהָה מֵפָה ה' (במדבר מז, לה), לשון נקבה. פֿשׁ לוֹהֵע (ההלים קד, רוח גְּדוֹלֶם בָּסֶׁם (חֹיוב חֹ, יש), הרי לשון נקבה. וַיַּגַע בְּסַׁרְבַּע פִּנּוֹח הַבַּיִם (שם), הרי לשון וכר. וְרוּח גְּדוֹלֶם וְמָזָק מֶפְבֵּק הָרִים מקב סשְּמֵים מוֹבְּאוֹ (מסלים יע, ז), סרי לשון זכר, סשָמֵשׁ וְרְמָה עַל סַמָּיִם (מלכים־ב ג, כצ) סרי לשון נקבה. וכן רוח, וְהַנֵּה שַמְמַנֶּה שַנֶּה (ברחבית לג, ח), לשון זכר. וכן יש שחר דבריס משמשיס לשון זכר ולשון נקבה, שַשֶּמֶשׁ יָבְח עַל מְסָבֶן (שס ימ, כג), (9) המחנה האחת והכהו. ממנס משמש לשון זכר ולשון נקבס, אם שַּמַנֶס עַנִי מַמַנֶס (מסליס כו, ג), סרי לשון נקבס.

ַן פָֿסְיֶס שָּמֶךְ, ושס נגלים פֿלי בשס סמיוחד לבדו, שנפֿמר וַיּפֿמָר ס' פֿל יַעַקֹּב שוּב פָל פָבֶן פַבּוֹמֶיךּ וגו', בשמי סבמחוח ספֿלו פֿני ם، שֶׁלָבֵי סַּבְּבְּסֶס סָבִיף בַחַלְבֵי יִלְמָק, ושס אֹמרח לי ושמרחיך בכל אשר חלך, ובביח לבן אמרח לי שוד שָל שֶׁבֶן שַׁבּוֹמֶיף וּלְמוֹלַדְמָף שוב לארלך וגוי, אלא כך אמר יעקב לפני הקב"ה, שמי הבעמות הבעממני, אחת בלאמי מבים אבי מבאר שבע, שאמרת לי שַׁנִי (10) ואלהי אבי יצחק. ולסלן סוא אומר ופַעַד יְלְמָּק, ועוד, מסו שחור וסוכיר שם סמיוחד, סיס לו לכחוד סאומר אלי

שהבמחחני: - בי במקלי. לא היה עמי לא כסף ולא והב ולא מקנה, אלא מקלי לבדו. ומדרש אגדה, נחן מקלו בירדן ונבקע נמלכלכמי בחמא, ויגרוס לי לסמסר ביד עשו (שבח לב.): ומכל האמח. אמחם דבריך, ששמרם לי כל ססבמחות (II) קשנחי מכל החסרים. נממעמי זכיומי על ידי המקדיס והאמת שעשית עמי, לכך אני ירא שמא משהצמחתיי 59 664r:

(בו) מיד אחי מיד עשו. מיד לחי, שלין נוסג עמי כלח ללל כעשו סרשע: 0,641:

בְּבְּרְמִי לְךְ (שׁם מו), ולמֹברהם מתר בַּרְבָּה מַרְבָּה מָת זַרְעָּךְ בְּיִלְבָּי שַׁמֶּתִים וְבַמוֹל מַשֶׁ וסלה לה המר לו הלה וְסָיֶה וַרְשָׁרְפַעַפַר הְסְבֶּרן (ברהשית כת, יד), הלה שהמר לו (שס), כִּי לה הַשָּׁרָ בַּה הַשָּׁר הָס עָשִׁיהִי הַת הַשָּׁר (13) הישב אישיב. הימל לוכוק, לימיל לוכות מלומיך (ל"ל עו, ו): ושמחי את זרעך בחול הים. והיכן מתרלו כן,

يَّ الْمُلْكِ الْمُلْكُ **に** 立る。□ מֹנִם מֹאַטְּוֹם וּטִּגְּמִׁם מֹמִּבְיֹם מֹנִּג מֹאָטוּ וֹטִגְּמֹּג מֹסֹנוּוֹ **ڳ**Π'ι: מְרְהַבְּא בְיְדְוֹ מִנְחָה לְעֵּשָׂוֹ מִוֹ דְּצִּיְהִי בִּיבִיה הִקְרוּבְּהָא איי ניָגֶן שָׁם בַּצְּנִגְה הַהָּוּא נִיּפֵֿח וּבְתּ חַּמָּן בְּגִיּלְיָא הַהוּא וּנְסִיב

جَيْضًا אַדוּהִי:

מאנום נאנלים בחלי מאנון ודקבי על יוי

يُختَرَيُن لِأَمْرَدِ مُنْظَعُ بَحْتَرَبِيا فَكِنْدًا

she-asses and ten foals. forty kine and ten bulls, twenty thirty milch camels and their colts,

he-goats, two hundred ewes and

two hundred she-goats and twenty

him a present for Esau his brother: and took of that which he had with

And he lodged there that night;

twenty rams,

Sī

Þτ

نظل ظلان: לְפַּנְּגִּ וֹבְנִינִ שַּׁמְּגִמִנִּ בַּגֹּן מֹבֶר לְמִּבְּנִינִי מִנְבָּרוִ צְּבָׁמָ, וְבִוֹטִאָּ ¿, לְבֹצִין וֹנִאָמִר אָלְבֹלֹבוֹיוּן מֹבֹבוּי מֹבִבִּי בֹּלְטִוְצִיְנִינִי וּנִטּן בּׁנִגַ הַּבְּבְנִוּ הַּבְּב הַבְּבוּנִי הַבְּבַוּנִי הַבְּבַיִּנִי הַבְּבַיִּנִי הַבְּבַיִּנִי

אַלְנָע מַּמְּבִים נַמְּנִנִם אָּטִּנָּע מַמְּבִים נַמְנְרָם אָטָנִי מַסְרָא:

י שְׁלְשֵׁיִם פְּרָוֹת אַרְבְּעִים וּפְּרֵוֹם הּוֹרָהָא אַרְבָּעִין וְתִּיבִי עַּסְרָאִ

بربغ بهِ ذَبُل كِلْمُكِرِد كِلْعِهِرْ إِبَوْت

נִם_הָוּא אַהַבֶּינוּ:

×\$\$\$\$c†††<p

בַּבְּיבַ בַּיבַ

שַׁמִּנִן בּוֹ מֹבֹבֹא יבוּוֹ מֹבֹבֹא:

بلقى لاخرا يكثفك: خُمْد عَنْ لِللَّهُ لَا تَاجِّكَ لِأِمَّا خُمْرَمَا لِيُمَا عَنْ يَخْعُا عَنْ غَيْرَمِ الْعِدِنُولَةُ يُونِّدُ هِنَادُ الْضِهِٰرِ أَلَّا أَنْ الْعِدَادِ إِنْ إِنَا إِنْ الْعَادِ إِنْ إِنَا إِنْ إِنَا إِنْ إِيْ إِنَا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا الْنَافِقِ إِنَّا النَّافِقِ إِنَّا النَّافِقِ إِنَّا النَّافِقِ إِنَّا النَّافِقِ إِنْ الْنَافِقِ النَّافِقِ إِنَّا النَّافِقِ إِنَّا النَّافِقِ إِنِّ النَّافِقِ إِنَّا النَّافِقِ إِنَّا النَّافِقِ إِنَّا النَّافِقِ إِنَّا النَّافِقِ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ ي اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّاللَّالِي الللَّا الللَّالِي الللللَّا اللَّلْمُ الللَّالِمُ الللَّلَّالِلْمُ اللَّالِي الل וּנֹגַוּ אָטַבְיַבַראָמֻּוֹן בַאַמְּב בָּנ יפּפּיד יָה פַּלַיִּב לְמִימָר אָבִי

ドロログロン ĽW וֹאֶמֹנְשׁלְ לְהַּלְהֹבֹּנִנְ לְנִהֹּמְרַ מִּנְשְׁׁנִי נְשִׁנְתַּר ĿĸċĿĿ

לְרִבּוֹנִי לְמֵשֶׂוּ וְהָא אַרְ הוּא

these before thee? whither goest thou? and whose are saying: Whose art thou? and meeteth thee, and asketh thee, saying: 'When Esau my brother

And he commanded the foremost,

Pass over before me, and put a space itself; and said unto his servants:

hand of his servants, every drove by

And he delivered them into the

betwixt drove and drove.'

behold, he also is behind us.' unto my lord, even unto Esau; and, servant Jacob's; it is a present sent then thou shalt say: They are thy

שחדס לר צלרור ונושחס בידו. דבר חחר מן הצח בידו, מן החולין, שנטל מעשר, כמה דחח חמר עשר שַשַבְּהַ לָּדְ, והדר לקח (14) הבא בידו. ברשומו, וכן וַיַּקַמ מֶׁמ בֶּל טַׁרְצוֹ מִיְדוֹ (במדבר כח, כו). ומדרש מגדס מן סבח בידו, חבנים מובוח ומרגליום,

- (16) גמלים מיניקות שלשים. ובניקס עמסס. ומדלש אגדס (ב"ר שס) ובניסס, בנאיסס, וכר כנגד נקבס, לפי שלנוע נקבום, ולסמור שסילך בדרך כחוקם, שמי נקבום לוכר, ולגמלים שסולכים דרך יומר רחוקם, נקבס אחת לוכר: לסרבות חשמיש ולעבר עשר נקבות, ובסמס משנתעברס אינה מקבלת וכר, ופרים שעותקין במלאכה, לא משר לוכר אלא ארבע בכל אדס, אלא לפי עורה המועל עליו, שמלינו כאן שמקר לכל מיש עשר עזיס, וכן לכל איל, לפי שהם פנויים ממלאכה, דרכן לצלצים יום, ספפנים אמת לצצה הדצים, ואיני יודע לכוין המדרצ הזה בכוון, אך נכאה בעיני צלמדנו מכאן, צאין העונה צוה רבה (עו, 1) דורש מכאן לעונה האמורה במורה, העיילים בכל יום, הפועלים שמים בשבת, החמרים אחם בשבת, הגמלים אחת (EI) עזים מאחים וחישים עשרים. מלחיס עויס לריכוח עשרים מישים, וכן כולם, סוכריס כדי לוכך הנקצוח. וצברלשיח מנמס:
- (עב) עדר עדר לבדו. כל מין ומין לעלמו: עברו לפני. דרך יוס או פחוח, ואני אבוא אחריכס: ורוח חשימו. במשמיש, לא פרקמו הכמוב: ועירים. המורים וכרים:
- ומלואה (מהלים כד, א), של הי: ביואת שלוחה למ"ד משמשת בראש התיבה במקום של, כמו וְכֶל מֲשֶׁר מַּמָּה רֹאֶה לִי הוּאָ, (בראשית לא, מג) שלי הוא, לה' קַּשְׁבֶּך (18) למי אחה. של מי אסס, מי שולמך, ומרגוס דמאן אם: ולמי אלה לפניך. ואלס שלפניך של מי סס, למי סמנחס מדר לפני מברו מלא עין, כדי לסשביע עינו של אומו רשע, ולמווסו על רבוי סדורון:

מַמָּו בַּמְגַּאַכֶּם אָטַוִ: בְיִבְּרָרִים ŘÜĽι o Tiệnợ װְּשָׁרְ עַּׁם אָם בַּלְ דַּהְלְיִם שָׁלְיִם אָף יָם בָּלְ דִּאָּוֹלְיִן

حَالِ هُلَيْكِ فَثِيرَ هِنِكِ نَشِهِ فَثَلَ: בַּמִּנְחָה הַהֹלֶכֶה לְפָּנְי וְאַחֲבִי־ יי אַנְוֹנְינִי כִּיִאְמָר אָכִפּּנְרִי פָּנִיוּ נאַמּוֹשֶׁם זָּם עַזָּע הַבְּגַּעַ נֹאָמּוֹשֶׁם

جُلِ فَخَرْجُ لِدِ يَكُنِهِ فَهَلَالُهِ: ²² נְטַּהְּבָרְ הַמִּנְחָר עַלְ־פְּּנְיֵנְ וְהָנִּאִ

אַנ מֹהַלַר וֹלָּל: וֹאָנַ אַנֹוַ הֹאָנוּ וֹלִנִיוּ וֹוֹהֹדֶנ ב שְׁמֵּי נְשִׁירִ יְצְּתִר שְׁמֵּר שִׁפְּחֹהִי וֹלָה מַרְמֵין ाुव्रवा द्दाृद्त ताथ त्युव श्रेप-

<u>וֹנְהַבְּר אָנוַ אַהָּהַר לְנִי</u>

אַמּוּ עַר עַלְוּת הַשְּׁחַר: יי וּוּוֹטֹר וֹהֹלִר לְבֹצוִ וּיֹאָבָל אִיִתְ וֹאָהְטֹאָר בֹּי

השקחון יהיה: עניע שֹבְבְרֵנוֹ אָבְ בַיִּבְוֹן שִׁמְלְּבְנִוֹ מִם מִמֶּנִ כַּב كْمِيْكِ جُنِد مُكِدَيْهِ كُمْرَمَد خُطْنَائِمُهِ ַנְיִלְיָה אָרַ הַאָּרָ הַאָּרָ בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר

עָאָם וַסַּב אַפַּו: בו אָבווּו אַפּוָנוּוּ לרוגזיה בהקרובהא האולא אָט, בֿטבֿוֹא אָב, אַמָּב אָנִיטִּנִּינִי וטומבון אַנ מַא הֹבֹבַנ וֹהֹפַב

נעוא פֿט פֿל,לָנֹא טַעוּא וֹהְבֹנִע שַׁלֵבוּבְשָׁא הָּלְ אָפּוָנִיּ

וֹמְבֹר וֹט מִמְבֹר ווּבְקֹא: לְבַוֹנְבַיִּבְי וְנְתַ בַּרְ מַבַּרְ בַּנְוָבִי וֹלִם בֹּלִגְלָגֹא צוּא וּצִבר זִני

וֹאֹמֹבֿר יָת דְּבֻיה: ליי וֹנְפֹׁטִים וֹלֹהֹבֹנֵם אָטַנַלְּטֵׁל נַבְּבַנְתּן וֹאַהְפַּנְתּן וֹטַ וַטַּלְאַ

٢٥٢١٦ ١٩٤٢ וֹאַמִּטֹבַל װּבְרָא עִמַיה עַד המלב בלחודוהי

> when ye find him; manner shall ye speak unto Esau, followed the droves, saying: 'In this second, and the third, and all that And he commanded also the

peradventure he will accept me.' afterward I will see his face; present that goeth before me, and ədə dəiw mid əssəqqs lliw I' :biss əd thy servant Jacob is behind us.' For and ye shall say: Moreover, behold,

night in the camp. him; and he himself lodged that So the present passed over before

Jabbok. and passed over the ford of the handmaids, and his eleven children, his two wives, and his two And he rose up that night, and took

which he had. over the stream, and sent over that And he took them, and sent them

ς₇

٤2

breaking of the day. wrestled a man with him until the And Jacob was left alone; and there

(91) ואמרה לעבדך ליעקב. על כלשון כלשון ועל לחרון לחרון לחרון, ששללם למי לחס, לענדך ליעקב לני, וחרגומו דענדך

ידים בססוא גברא, וגם צלשון סמקרא נקראים סמורקים של קדש פפובי וְסָבּ, על שם שסכסן מקנח ידיו בסן בשפח סמורק: שכל כפרה שהלל עון וחמה והלל פנים, כלן לשון קנוח והעברה הן, ולשון הרמי הוה, והרבה בגמרה וכפר ידיה, בעי לכפורי (וב) אכפרה פניו. אלמל רוגוו, וכן וְכְפַּר בְּרִימְכֶם מֶׁמ מָנֶת (ישעיה כת, ית), לא פוּרְלִי פַפְּרֶה (שם מו, יא), ונראה צעיני, דישקב, וששקלם ולמי קלס לפניך, מנחס סיף שלוחס וגוי: והנה גם הוא. ישקב:

ומדרש אגדס על פניו, אף סוא שרוי בכעם שסים לריך לכל זם ב"ר (עו, ח): (בב) על פניו. כמו לפניו, וכן מְמָם וְשׁר יִשְׁמַע בָּה עַל פְּנִי מְמִיד (ירמיה ו, ו), וכן הַמַּכְעִים הוֹה עַל פְּנִי (ישעיה קה, ג),

מאמיו, שמא מחזירנו למועב, ונפלה ביד שכה (ב"ר עת, ג): יבק. שה הנהר: (33) ואה אחד עשר ילדיו. ודינס סיכן סימס, ומנס במיבס ונעל בפניס, שלא ימן בס עשו עיניי, ולכך נענש יעקב שמועס

(24) אח אשר לו. הבהמה והמשלשלים, עשה עלמו בגשר, נושל מכאן ומנים כאן:

al't): לשון עניבה, שכן דרך שנים שממעלמים להפיל היש הת רעהו, שחובקו והובקו בזרועומיו, ופירשו רז"ל שהוה שרו של עשו (ב"ר שסיו מעלים עפר ברגליסם על ידי נענועם. ולי נראם שסוא לשון וימקשר, ולשון ארמי סוא, במר דאביקו בים, ואבק ליס מיבק (25) ויוחר יעקב. שכח פנים קמנים וחור עליסם (חולין לא.): ויאבק איש. מנחס פירש ויחעפר היש, מלשון הבק,

בְּבַאֶּבְקוֹ עִמְוּי ונבי נשמת כש ונג יובא בפט, ונכנט ווה פט, ונפא וּנְּבֹא בֿי לָא וֹכִלְ לָוִ וֹנִצֹּת בֹּכֹּב ַ וֹנִינֹא אָבוּ לָא וֹבֿילְ לִיִּנִ וּלִבוּיב

וּיאַמֶּר לַאִּ אַמְּבְּטַוּ בָּי אָם וֹאָמָר לָאִ אָּמָּבְטַוּּ אֵלְטַוּ رَيْعَيْد سَجْنَبَر جِر لِإِذَا لَاشِيَادَ يَهِيْدَ سَجْنَبَر هِذِ وَجُرَم وَجَرَه

تين المالية ⁸² נְיָּאִמֶּר אֵּלֵיו מַּעַ־שָּׁמֵּלְ נִיֹּאִמֶּר נִאָּמָר לִיה מַן שְּׁמֶּרְ נִאָּמָר

آلانظے: מְנֵינִ מִם אֶּכְנִינִם וֹמִם אָנֹמִים אָנִ בוֹנִם נִי וֹמִם עִּנְבֹנִא נְּאָמֶר לְאִ נֹהֹּלֶרְ נֹאָמֶר הוָרְ נֹאָמָר לְאִ נֹהַלִר נֹנִאָּמָר הוָר

לְאָׁמֹׁ, וֹלֹבֶבׁ אָטִׁ, אֶם: سُمْلِهِ لَيْعَمْدِ كُرْفِدَ يُدَ يَضِعُمْ ضُمُكَ يَعْمَد خُمُع يَدُا هَنَ شِهْدِ حَ וּנְּמָאַלְ זֹהֹלְרַ וּנְאַמִּרְ עַלִּיבִבע לֹּאַ וּמָאָגַרְ זֹהַלְרַ וֹאָמָר עַוּ כַּהַלַ

فزرت تناثم تفياد בּיַבְאָנִי אֶבְנִיםְ פּׁנִים אָבְ פּׁנִאָּבְאָבִי נוֹנִינִי מִלְאָבֹאִ בּיִּנֹ النظلة تقراح بقات تشكرت فنهر بكنه تقوح بفضه ليهنئه

אָט פּׁנגאַל וֹהָנאַ צֹקַעַ עַלְעַ פּנגאַל וִהוּאַ עַמַלַעַ עַלְיַנִיּאַ יי נְנְיִנְיִ בְּהֶיְ בְּאָמֶהְ בְּאָמֶהְ מְבָרְ יִבְּנִי בְּיִבְ הַתְּמֵּאְ כַּבְ הַּבָּר יִנִי

١٠٠٤ בְּאָמֻׁטַּבְּלְנִינִיה עָמֶיה:

לשְׁמִי וּבְּבוּיךְ יָמִיהַ מַמָּוֹ:

هَذَا خُهَدًا لَهُمُسْنَاتَكَ رَخُمُنَ

wrestled with him. of Jacob's thigh was strained, as he hollow of his thigh; and the hollow not against him, he touched the And when he saw that he prevailed

let thee go, except thou bless me. breaketh.' And he said: 'I will not And he said: 'Let me go, for the day

name?' And he said: 'Jacob.' And he said unto him: 'What is thy

with men, and hast prevailed.' thou hast striven with God and called no more Jacob, but Israel; for And he said: 'Thy name shall be

he blessed him there. thou dost ask after my name?' And And he said: 'Wherefore is it that Tell me, I pray thee, thy name.' And Jacob asked him, and said:

preserved. face to face, and my life is place Peniel: for I have seen God And Jacob called the name of the

.dgidt sid noqu passed over Peniel, and he limped And the sun rose upon him as he

z٤

31

30

97

שעשר מערער עליסן. (וכלן קשס לרש"י מברכני סיס לו לומר, אלא סודס וכו'. וכן לימל בסדיל בווסר פרשמ מוריע עמוד מ"ס (עב) בי עלה השחר. ולריך אנילומר שירס ביוס (ב"ר עמ, א. מולין לא:): ברבחני. מודס לי על סברכומ שברכני אבי, נמקעקע ממקוס מברמס, ודומס לו פֶּן פֵּקַע נַפְּשָׁי מִפֵּךְ (ירמיס ו, מ), לשון סמרס, ובמשנס לקעקע בילמן, לשרש שרשיסן: (62) ויגע בכף ירבו. קולים סירך סמקוע בקילצומת קרוי כף, על שם שהצשר שעלים כמין כף של קדירם: וחקע.

(30) למה זה חשאל. אין לנו שם קבוע, משמנין שמומינו (פ"ר עח, ס), (סכל) לפי מנום עבודה סשליחום שאנו משמלחים: כרמו סודס לו עליסן, ווסו ויברך מומו שם, שסיס ממחנן לסמחין לו ולא כלס: ועם אנשים. עשו ולבן: וחובל. לסס: ה), בכה המלאך ויהסמן לו, ומה נחמון לו, בים פֿל יִמְבְּפָׁהּוְשָׁם יַדַבַּר שָמָנו, הממן לי עד שידבר שמנו שס, ולא רלה יעקב, ועל . אל ומחליף שמך, ושם סוא מצרכך, ואני שם אסים ואודה לך עליהן, וזהו שכחוב וַיָּשַׁר אֶל עַלְאָךְ וַיְּכֶל בְּבֶה וַיִּקְחַגֵּן לוֹ (הושע יב, (92) לא יעקב. לא יאמר עוד שהברכות באו לך בעקבה ורמיה, כי אם בשררה וגלוי פנים, ומופך שהקב"ה נגלה עליך בבית 141,4):

מבאר שבע, מיסרס לורוח בשבילו: והוא צלע. סיס לולע כשורחס סשמש: ללרכו, לרפלות את ללעתו, כמה דתימא שַׁמֶשׁ בְּדָקֶה וּמַרְפֵּאׁ בִּבְנָפֵּיָה (מלאכי ג, כ), ואותן שעות שמיהרה לשקוע בשבילו כשילא (25) ויזרח לו השמש. לשון בני אדס סוא, כשהגענו למקוס פלוני סאיר לנו סשמר, זסו פשומו. ומדרש אגדס ויזרח לו,

בְּבֶּרְ יֵנֶהֶ יִנְיִּהְ בְּנִיר הַנְּשֶׁרוּ: הַּנְבֶּרְ עַּרְ הַנִּיֹם הַזָּהְ כָּי נָגַעֹּ אָת־גַּיד הַנְּשֶׁה אֲשֶׁר עַל־כַּף

נשֶׁנְא: לפטו ובלא בוהכור ליובא מַר יומָא הָבין אָבי קֹביב נְתְּיִנְאֵ נַהְּנָא בַּתְּלְ פַּׁעֵי יִרְכָּא הקַבְּן לָאַיּאַכְׁלָנִ בְוֹנִי יִמְבַׁאָּךְ הַּכְ כַּוֹ לָאִ אָּבְלָו בַּנִּי יִמְבַאָּב

thigh, even in the sinew of the touched the hollow of Jacob's thigh, unto this day; because he which is upon the hollow of the not the sinew of the thigh-vein Therefore the children of Israel eat

thigh-vein.

ݙ<u>ݜ</u>ݫݪݞ קאָב וֹמֹק בִבוֹק וֹמֹק פֹבִיבוּוֹ יוולב ופּבור גע פֿנוֹא מַב ממו אווי וממוש אובה מאש וּישְׁא יעַלְב עַינְיוּ וַיִּרְאֹ וְהַנְּה וּיִּקּר יעַלִּב עַינֹהִי וַהַנְאַ וְהָא

the two handmaids. Leah, and unto Rachel, and unto And he divided the children unto and with him four hundred men. looked, and, behold, Esau came, And Jacob lifted up his eyes and

لْمَح ـ ثبّح لْمَح هُقْد بَهُ فَنْ لِبِهُ فَالِنَا: נינון אָת־הַיְלְדִים עַל־לַאָּה אָנָם אַנִּמּשָׁוּ אַבְּעָּל מַאָּנָם אָנָם אַנְים אַנְים אַנָם אַנְם אַנְם אַנְם אַנְם אַנְם אַנְם אַנְם אַנְם

בְּעַבְאָגוֹ: וֹאָטַ בְּטַבְ בַּטַבְאָגן וֹזִטַ בִּטַבְ וֹזָטַ וִסָּבּ לבמולא ווֹנו כָאָנו וּבֹנּנוֹא ווֹנוֹ וְאָּגִּי נִשׁ לְעִוּלִטֹא נִנִשׁ בַּנִּיבוּוָן

and Joseph hindermost. and her children after, and Rachel their children foremost, and Leah And he put the handmaids and

וּאָט_ווסָף אַחַרְנִים: لْدَكْتُدِينَ كَالَالِدِينَ 「お口_ 【お口 _ئـالأـاً %n_rwgrin

לְנֶתְאֶבוּנִינִי: אַבְעָּא שָׁבַע וְמָנִין עַר מִקְּרָבִיה

near to his brother. ground seven times, until he came them, and bowed himself to the And he himself passed over before

עַר־אָּהְיוֹ: אַרְצָה שָׁבַע פִּעְלִים עַר־גִּשְׁהָוֹ

ולפֿל על צַּוְרֵיה וְנַשְּׁבֵּיה וּבְּכוֹ: וְּלֶבֶא הֹמֶּה לְטַבְאִטוּ וַיְחַבְּמַחוּ וּרְחַם צִּמִּי לְמַדְמוּמִיה וְנְפְפֵּיה

and kissed him; and they wept. embraced him, and fell on his neck, And Esau ran to meet him, and

ַ עַּלְּמִּים וְאָתַ־תַּיְלֶּדִים וַיְּאָמֶר נישָּׁא אָטַבְּגֹּנָגו נּנְּבָא אָטַב تَنْظِم مَمْ عَدْهُكُ لِيَهْظُلِنِهِ تَنْكُذُن

מִּנְאַכֵּנִע כִּגְיַב נַגּאָמֶּב עַנִּלְבְיָנִם נַאָּמָב בּהָגָּא בַּטָּן נֵיָ נִים מּבְּבָּרִבּ: ווֹט בּׁנוֹא וֹאַמַר מַאַן אַכָּון לַשַּ ווֹלַב וֹנו מִנוְנוֹנוֹ וֹנוֹזֹא וֹנו וֹמִוֹא

servant. God hath graciously given thy And he said: 'The children whom said: 'Who are these with thee?' the women and the children; and And he lifted up his eyes, and saw

تناهٰتأثاراً: ددره، زيوزهٔارُ بَهْطَيْرِين يَرَفِت زِيْجُيِّينَا يَجْدِيجُم جُيْرِيْمُم هُذِا يَجْدُبِيا אַשֶּׁר חָנַן אֶלְהַים אָת־עַבְבֶּף:

bowed down. they and their children, and they Then the handmaids came near,

וֹאַעַר נֹנָה יוֹמָף וְרָחֵל נַיִּשְׁמַחָוּי: נפּגַּשׁ נִם בֹאָנו וּילַבִּיהַ נַּיִּשְׁפַּהַוֹנִי

لَلْتَاحِ نَفُلاً، لانَا יסיידו ובתר בן קביב יוסף יקביבת אף לאָה יבנהא

and they bowed down. after came Joseph near and Rachel, came near, and bowed down; and And Leah also and her children

- ל), וכן פִי נַשַּׁנִי מֶלְהִים מָת פָּל עֲמֶלִי (ברחשית מח, נת): (33) גיד הגשה. ולמס נקרא שמו גיד סושה, לפי שושה ממקומו ועלה, וסוא לצון קפילה, וכן נְשְׁמָס גְּצוּרְמָס (ירמיס נא,
- (ב) ואת לאה וילדיה אחרונים. ממכון ממכון מביב:
- (ϵ) עבר לפניהם. אמר, אס יבא אומו רשע להלמס, ילמס בי מחלס:
- סלכס סים, בידוע שעשו שונה ליעקב, הלה שנכמכו רחמיו בהוחם שעה, ונשקו בכל לבו (ב"ר שם): בבריימא דספרי (ספרי בסעלומך סמ), יש שדרשו נקודה זו, לומר שלא נשקו בכל לבו (ב"ר עת, מ). אמר רבי שמעון בן יוחאי, (+) ויחבקהו. נסגלגלו רסמיו כשראסו משממוס כל סשממוואות סללו: וישקהו. נקוד עליו, ויש מולקין בדבר סוס
- (a) מי אלה לך. מי אלס לסיום שלך:

IIIXXX

771

- בְּמֵנוֹנ אָבוֹנ: אַמֶּר פּּלְמָשׁי וֹיֵּאִמֶּר לְמִׁבֹּאִ עוֹן עַרָּאִ בַּמָרַמִּע וֹאַמַר לְאַמֶּבִיאַ
- or מַבְּאַנוּ. עוֹן בַּמִּינָּוּ וֹלְכַעַעַהַ יַּ וּנֹאָמֶׁר וֹמַּלֶּר אַבְרַלֹּאָ אַם לָא וֹאֶמָר וֹהַלִּר פֿבֹתוּ אִם כֹּתֹּוֹ
- لَنْ لَكُ لِكُلُّونَا: כֹוֹאָנו פֿוֹנ מֹנֹשׁנֹי מֹנֹצִׁי בַּׁי מַּלְבַּוֹ בֹאָּינִי
- כַּבְ וּנִפַּגַּר בּוָ וּנִפַּע: ַ בְּבַּ בַּגַּבְעַוֹּלָנִי אֶּבְעַנִים וֹבֵּי יִמְהַבְּיִּבְּיִ בְּאַנִּינִיאַנִי בְּבַּ אָבִּי בִּנִים בּוֹע מִּעַבְּבְּבְבְּבְּנִי, אֵמֶּבְ בְּבָּבְּאָנִ פַּבָּנִ, בְּבָּוּ נִינִ שִׁפְבִּבִּינִ
- خَاتُكُكُ اللهُ : י נּיֹאָמֶׁר נֹסְמֶּׁר וֹנִקְבֶׁר וֹאֶבֶּלְבֵּׁר נַאֶּמָר נִסְּנָלְ וּנִּבְיֹבֶׁר נַאֶּמָר נִסְנָלְ וּנִּבְיֹבֶּ

- בשמו למנו בכונו: رَّ يُحْدُ ثِرُ وَلِي جِحْ ـ بَوْلِيَرْت بَيْن يَهُوْت مِه كُلِه جَرْ مِنْدِيْهِ
- אַגַלְע בָּדִילְהָ: י נּיֹאָמֶׁר מֹמִּׁוֹ יָמְרַ בְּׂנְ נְבְׁד אַבְוֹּ יִבְּׁיִ נְבִּׁי נִאָּמָר מֹמִּוּ אִנִי בְּוּ סִּנּוּ אַבִּי
- אַפּֿג וַבְבַבוֹא וֹאִטַבְּהִנִי לְנִי מל בן הויהון לאפר בחייו יטַלבּיל טַלְרוּבָטִי מָן וֹבִי אָבִי ΧἀĊĽ,Ľ تاخرا
- וֹאַטְבוּר בִּיה וְקַבּיל: הֹלִי וֹנִ וֹאֲבׁי אִינוֹ לִי כוּלְא

- of my lord. he said: 'To find favour in the sight by all this camp which I met?' And And he said: 'What meanest thou
- brother, let that which thou hast be And Esau said: 'I have enough; my
- and thou wast pleased with me. face, as one seeth the face of God, hand; forasmuch as I have seen thy sight, then receive my present at my now I have found favour in thy And Jacob said: 'Nay, I pray thee, if
- urged him, and he took it. because I have enough.' And he dealt graciously with me, and brought to thee; because God hath Take, I pray thee, my gift that is
- before thee.' journey, and let us go, and I will go And he said: 'Let us take our
- עיניו אומו רשע, אעמוד כנגדס ואעכבנו מלסממכל בה, מכאן זכה יוסף לברכת עלי עין: (ק) נגש יוסף ורחל. בכלן האמהות נגשות לפני הבנים, אבל ברחל, יוסף נגש לפניה, אמר, אמי יפת תואר, שמא ימלה בה
- עליו, אחיו של יעקב הוא, אומרים להם אם כן משלנו אחם: אומרים שכו שכו, ואלו אומרים שניחו, בנו של ילחק שוא, ולא שיו משגיחים עליו, בן בנו של אברשם הוא, ולא שיו משגיחים ומדרשו, כמות של מלאכים פגע, שהיו דותפין אומו ואת אנשיו, ואומרים להס, של מי אתם, והם אומרים להם של עשו, והן (8) מי לך כל המחנה. מי כל הממנה אשר פגשמי שהוא שלך, כלומר למה הוא לך. ופשומו של מקרא על מוליכי המנחה.
- (9) יהי לך אשר לך. כמן סודס לו על סברכום (ב"ר עם, ימ):
- באום לפיים ולרצום, וכן שְפְּמֵי צַדִּיק יֵדְעוּן בְצוֹן (משלי י, לב), יודעים לפיים ולרצום: וחרצני. נמפיימהלי. וכן כל כצון שבמקרה לשון פיום, הפיצומי"ע בלע"ו, וכן פִי לֹה לְבֶצוֹן יִקְיֶה לְבֶם (ויקרה כב, כ), הקרבנות לי למחול על קורחני. ולמה הזכיר לו ראיים המלאך, כדי שיחיירא הימנו, ויאמר, ראה מלאכים ונילול, איני יכול לו מעחה: כדאי והגון לך שמקבל מנחמי, על אשר ראימי פניך, והן חשובין לי כראיים פני המלאך, שראימי שר שלך ועוד, על שנמרלים (10) אל נא. אלנא מאמר ליכן: אם נא מצאחי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי פניך וגוי. כי
- דבר בלשון גאוס, יש לי רב, יומר ויומר מכדי לרכי: כוני"ן, שסיה לו לומר מננני, שאין מנן בלא שני נוני"ן, והשלישים לשימוש, כמו עשני, ובדני: יש לי כל. כל ספוקי, ועשו מרמם בה, ואני יגעמי להגיעה עד שבאה לידך (ב"ר עת, יב): חנני. נו"ן ראשונה מודגשת, לפי שהיא משמשת במקום שמי דמועי מלך מממ, כולס לשון ברכם שלוס סן, שקורין בלע"ו שלודמ"ר, אף זו ברכמי, מו"ן שלו"ד: אשר הובאת לך. לא פניס, כגון וַיְּנְבֶּרֶ יַשְׁמְבַ מָּח פַּרְשֹׁה, שַבֹּי הְמִי בְּרֶבֶה (תלכיס־ב יח, לה), דמנחריב, וכן לְשְׁמִל לוֹ לְשָׁלוֹס וּלְבְּרֶכוֹ (שמוחל־ב ח, י), (II) ברבחי. מנחחי, מנחס זו סבחס על רליים פניס, ולפרקיס לינס בלס ללל לשלילם שלוס, וכל צרכס שסיל לרליים
- ככם כשת בשתר שם בריך, ווסו לנגדך, בשום לך: מול (נ"א נמל) ונסך, עשו אמר לישקב נסע מכאן ונלך: ואלבה לנגדך. בשום לך, מובס זו אעשם לך, שאאלריך ימי מסלכמי (בו) נסעה. כמו שְׁמֶעֶב, שְּלְמֶב, שהוא כמו שמע, פלח, אף כאן נפעה כמו נפע, והנו"ן יפוד בתיצה, ותרגוס של אונקלום

וֹמִעוּ בַּלְ_עַגִּאָן: עלות עלי ודפקום נום אָחָד בּ הַנְלְבָוֹם הַכְּנִם וְהַבָּאֵן וְהַבָּלֵר וֹיִאָמֶר אַלְיוּ אַדְוֹּי יִדְתַּ כֿיַר

אָהָב<u>ַ אַלָּאַ אָּכַ אַּדְנִ</u>ּנֹ הָהָנִּנִבִּי: אַּמָּעַ_לְפַּׂנֹּיְ יַלְבַבְנֹץ עַוֹּלְבְיִם מָּעַ هُنْ الْبُرْدِ لِهُمْ لِمُرْبِرُ لِي فَرْجُ لِكُنْ اللَّهُ فِي اللَّهُ فِي اللَّهُ فِي اللَّهُ فِي اللَّهُ فِي נַמְּבֶׁר נָאַ אָבְנָג לַפְּׁנָג מַבְּצַׁנְ נַאָּנָג . נְמָבַּר כָּמַן וַבַּוָנִג טָבָם מַבְּצַגנַי

رَيْعَيْد مَشِد عَجْدَثِكِ فَقَلَّهِ مَثَلَكِ ثَلَا يَعْمَد مَشِد عُضِدِيهِ خَمَا مَقَكَ

אָטָּלָא_בוו בּהְנָי, אָבַלָּי:

בְּמֶב אַמֶּר אַמֶּר רְאָמֶר לְמָּד זְּיִר מִן עַמְּאַ דִּעִמְי נְאָמֶר לְמָּא דָּנָן

י וֹנְאֶת בּנְוִם עַעִּיא מֹמֶּנ לְגַוֹבְלִי וֹנִיב בּוֹנִגֹּא עַעוּא מֹמֵּנ

ונקלב נפע פַבְּהָה נַנָבֶן לָוְ בָּנִים شظرك

בְּבְרָא שֶׁםַ־הַמְּקוֹם סָבְּוֹת: (ס) ילְמִקְנֶתוּ עְשָׁת סָבֿת עַל־בֵּן

וַנְבֹאַ וַעַּלְב שָׁכֵּם מִּיר שָּבָּם

אָהֶרְ בְּאָנֵוֹ בְּנְתֹּן בְּבָאִוּ מִפּנֵן

אַבְרֶם נַיָּחָן אָת־פָּנֵי הַעִּיר:

פכנת:

אמבע בשמו למני בבוני:

מַּב בַּאַנִינג לַנְינוּ בַבְּוּנִג לַמָּמִּנב:

הְבִּירְהָא בְּקְבָתְי יִלְבָנֶעְ וֹלְקַנָּא

וֹאָלֹא אָבַבֿר בּוֹנִים לַבִּנֹיב

יוֹמָא חַד וִימוּתוּן כָּל עָנָא:

מולפֿטא הֿלָן אָם אָבַעוּלַנּוּן

זֹלבֿוֹא בֹכֹיכֹו וֹמֹלֹא וֹעוָבוּי

נאמר ליה דבוני ידע אבי

לאורחיה לסמיר:

לַפֿבֿיל פֿרִיּאַ:

מכן פון קורא שמיה דאַתרא בולא וֹלְבֹמֹנִנִי מַבֹּע מִסּלָן לוגלב לסל לסכות יבלא ליה

למיתוהי מפדן אַרָם ישָּרָא

ドロダアはメ

וֹאָטֹא וֹהֹלִב הָאלִים לַלַּבְעָּ

And Jacob came in peace to the city

before the city. Paddan-aram; and encamped Canaan, when he came from

name of the place is called Succoth.

booths for his cattle. Therefore the

and built him a house, and made

And Jacob journeyed to Succoth,

So Esau returned that day on his

needeth it? let me find favour in the

And Esau said: 'Let me now leave

children, until I come unto my lord

pace of the cattle that are before me

journey on gently, according to the before his servant; and I will

Let my lord, I pray thee, pass over

and if they overdrive them one day,

herds giving suck are a care to me; tender, and that the flocks and

knoweth that the children are

And he said unto him: 'My lord

all the flocks will die.

and according to the pace of the

with me.' And he said: 'What with thee some of the folk that are

way unto Seir.

sight of my lord.

'rise osnu

of Shechem, which is in the land of

יל), עול יָמִיס (ישעיס סס, כ), שְׁמֵּי פְּכוֹת עְלוֹת (שמואל-חו, י), וצלע"ו אנפימי"ש: ודפקום יום אחד. (ואס ידפקוס יוס (13) עלוח עלי. סלאן והבקר שהן עלות, מוטלות עלי לנהלן לאט. עלוח. מגדלות עולליהן, לשון עוֹלֶל וְיוֹנֶק (אֿיכה בּ,

בלך, ואימתי ילך, בימי המשיח (ב"ר עח, יד), שנאמר וְעָלוּ מוֹשָׁעִים בְּהַר כִּיוֹן לִשָּׁפֹּע אָם הַר עַשָּׁו (עובדיה א, כא). ומדרשי ללכת אלא עד סוכות, ואמר עד אשר אבוא אל אדוני שעירה, אמר, אם דעתו לעשות לי רעה, ימתין עד בואי אללו, והוא לא ולרגל הילדים. לפי כגליסס שסס יכוליס לילך: - עד אשר אבא אל אדני שעירה. סרמיג לו סדרך, שלה סיס דעמו סלמ"ד מן סיפוד ואינה משמשם, אחנהל נחח שלי: - ל'רגל המלאכה. לפי לורך הליכח רגלי המלאכה המועלת עלי להוליך: בּבְרַבְּה, אַשמיב. לאַשי. לאַע שלי, לשון נחח כמו קַהוֹלְבִיס לְחַע (ישעיה ח, ו), לְחַע לִי לַנַעַר (שמוחל־ב יח, ה). לאַעי, (+1) יעבר נא אדני. מל ממריך ימי סליכמך, ענור כפי דרכך, ומף מס ממרמק: אחנהלה. ממנסל, ס"מ ימירס, כמו מחד) ליגעם בדרך במרולה, וממו כל הלאן: ודפקום. כמו קול דודי דופַק (שיר השירים ה, ב), נוקש בדלם:

(פו) ויאמר למה זה. מעשם לי מונס וו שמיני לריך לס: אמצא הן בעיני אדני. ולה משלם לי עמס שום גמול: אגדה יש לפרשה זו רבים:

(16) וישב ביום ההוא עשו לדרבו. עשולפדו, וד' מאום איש שהלכו עמו נשמעו מאללו אחד אחד (פ"ר עח, עו), וסיכן

(עו) ויבן לו בית. שסס שם י"ח חדש, קין וחולף וקין, מכוח קין, ביח חולף, מכוח קין (מגילס יו.): פרע להם הקצ"ה צימי דוד, שנאמר פי אם שֿרְצַע מֵאוֹח אִישׁ נַעַר אֲשֶׁר בְּבָצוּ עַל הַנְּתַנְּים (שמואל־א ל, יו.):

(18) שלם. שלם בגופו, שנחרפה מללעמו, שלם בממונו, שלה חשר כלום מכל הומו דורון, שלם במורחו (שבה לג:), שלה שכח

	אַבָּר שְׁכֶּיִם בְּמִאָּר קְשִׁיִּשְׁרָ:	
	<u>ְּלְמְּעִרְשִׁלְּאַ מִּלְּרְ מִיּלֵר בְּלֵּיִר הַמְּרִר</u>	
61	וּיָבֶן אָתְ־חֶלְקָּת תַשְּׂבֶר אֲשֶׂר	

°° נּגּבֹרַמִּם מּוֹבֹּעׁ נִּלְבֹרִאַ-גְוָ צִּגְ נִאָּלֵנִם שַּמּוֹ מִנְבַּעׁ נַבֹּגְע

בְּמְאָה חוּרְפָּן: לני המור XCILL FWCD הפרסיה המו למשכניה מיד ÄÜÖĪU

hundred pieces of money. Hamor, Shechem's father, for a tent, at the hand of the children of ground, where he had spread his And he bought the parcel of

61

 $\Lambda IXXX$

07

אָקַבוֹי וֹמִּבְאָק: (סַ)

١١٥١٪

called it El-elohe-Israel. And he erected there an altar, and

נמצא דינה בת לאָה אַשֶּר הנפקה דינה בת לאָה דִילִידַת

went out to see the daughters of the whom she had borne unto Jacob, And Dinah the daughter of Leah,

יַלְנְיִה לְיַעְּלֶב לְרָאִיִה בְּבְּנִיה לְיַעֲּלָב לְמָהְיֵי בְּבְנָה אַרְעָּא:

ישְכֵיב יְתַה וְעַנְיַה: נְשָׁיֹא הְאָרֶץ וַיִּקָּה אַהָה וַיִּשְׁכָּב הְנְּאָה רַבָּא דְּאַרְעָא וֹדְבָר יָתִה נַיַּרְא אַבְּה שְׁכֶּם בֶּן הֲמָוֹר הַחִוּי נַהַזְּא יָתַה שְׁכֶם בַּר הַמֹּוֹר

comfortingly unto the damsel. the damsel, and spoke the daughter of Jacob, and he loved And his soul did cleave unto Dinah with her, and humbled her.

saw her; and he took her, and lay the Hivite, the prince of the land,

And Shechem the son of Hamor

ניאָבר אָטַבְעַנְּמָּבְ נִגְבַבֶּר מַּלְבְ נִהְבַבֶּר בָּבְעַנִים נִטַ מִנְלְנִמָּלִאָּ וּשֹׁבְׁכֹּל וֹפֹּמְוּ בְּבְינְנִי בַּנִי יַנְּלְבִ וֹאִטְּרְעִינִי נִפְּמִיה בְּדִינָה בִּת אָנוֹיני נִינְעַנָּיִי:

בַב עַנּגַּב:

וּמַלִּיל עַל לְבַּה דָּעוּלִיטְאַ:

Hamor, saying: 'Get me this damsel And Shechem spoke unto his father

הַנְאָר לְאָשֶּׁר: לאמָר לַחַלָּי אָת־הַיַּלְבָּר לְמִימָר סַב לִי יָה מּיִלִימָהַא וּנֹאָמֶר הַּכָּם אָּלְשְׁמַנִר אַבוּנוּ וֹאָמֶר הַכָּם לַעַמוּר אַבוּנוּ.

בְּבַא לְאָטַוּ:

خَمَٰثُكِ لِثِيْثُكُم يَمُكُم مَلِي حَمُّلِهِ: בינה במו יבנו היי אָת־מקנהי

עד מיתיהון: אַימוּהי בְּחַקְלָא יִשְׁמֵיק יַעֲּלִב דינה בְרַמֵּיה וּבְנוֹהִי הַוֹוֹ עִם נוהבר המה בנ ספא אני נוהבר המה אנו סאור ננ

came. and Jacob held his peace until they sons were with his cattle in the field; defiled Dinah his daughter; and his Now Jacob heard that he had

העיר. ערב שבת סיס, בשמלמות דרב מתמי: למבירו, ילא פלוני מבין שיני אריום ובא שלם, אף כאן ויבא שלם מפדן ארם, מלבן ומעשו שנודווגו לו בדרך: ויחן אח פני מלמודו בבימ לבן: עיר שכם. כמו לעיר, וכמוסו עַד בּוֹקְנֶס בֵּימ לְמֶס (רוֹמ הֹ, יע): בבאו מפדן ארם. כהדס סהומר

בכן מלום ' כדול מִבֶּר לַפִּשָׁר): (91) קשיטה. מעה. אמר רבי עקיבא, כשהלכחי לכרכי הים היו קורין למעה, קשימה. (וחרגומו חורפן מובים, חריפים

ממחלקים לכמה מעמים, ואני לישב פשומו של מקרא באחי: ברוך סום, ס' סום נפי. ורצופינו דרשו (מגילס ים.), שסקדוש ברוך סום קרפו ליעקב אל, ודברי פורס בְפַּמִישׁ יָפֹבֵּן בָּלַע, מלינו במשה, ויקרֶם שְׁמוֹ ס'נִמִּי (שמות יו, מו), לה שסמובה קרוי ס', הלה על שם סנם קרה שם סמובה, לסוכיר שבהו של סקדוש על שם סנם, לסיום שבחו של מקום נוכר בקריאם סשם, כלומר, מי שסוא אל, סוא סקב"ס, סוא לאלסים לי, ששמי ישראל, וכן (os) ויקרא לו אל אלהי ישראל. לא שהמובח קרוי אלהי ישראל, אלא על שם שהיה הקב"ה עמו והלילו, קרא שם המובח

(I) בה לאה. ולה צמ יעקצ, הלה על שם יליהמה נקרהם צמ להה, שהף היה ילהנים היחה, שנהמר וַפַּגַה לַהְהְלֹחוֹ (צ"ר

(2) וישכב אותה. כדרכס: ויענה. עלל כדרכס (יומל עו:): פּ, מ), (ועליה משלו המשל פְּמִׁמֶּה פְּבָּמָּה): (צ)

וכל שדומים: (3) על לב הגערה. דברים המתיישבים על הלב, ראי אביך בחלקת שדה קמיה כמה ממון בובו, אני אשיאך ותקנה העיר

- וֹהְעַׁב לַבַּבָּר אָטַׁנִי ° נוּגֹא שׁמֹנִר אַבְּיִרְיִּהְכֵּם אֶבְ וּנִפַּל שַמִּרְ אַבִּוּיִרִּ גַּהְּכִּם לְנִי
- ַנְעָּב וְבוֹ לָאִ נִתְּמִּנִי: עְשְׁה בְיִשְׁרְאֵל לִשְׁכַּב אָח־בָּח־ ניַּחַר לָהָם מָאָד בִּי־נְבָלֶה ע בַּשְּׁמִקְּם וֹנְטְׁמַּבִּין עֵאָדְשָׁנִם כַּר שִּׁמָתוּ נִאָטַנֹסִיסוּ וּוּבְרַנִּא بَجُدُرُ يَهُمُ جُهُدُ جُلاَ سَافِينًا بَجِيدٌ يَهُمُ خِنَا سَمِرُهُ
- **対**は日 八下 八枚御口: בְּנָג עַמְאַלַע נַּפַּמָנְ בָּבִעַּבְם עַנְנִ נָא ⁸ נידבר חמור אחם לאמר שבם
- לַנוּ נֹאָטַ בּׁנִטְגוּוּ שַׁלַטִוּ לַכֶּם: ⁶ וֹבִימִׁם שׁלֵנוּ בּּלְנִינִכֶּם שׁלֵנוּ.
- 는止: خودچه ښدر بوټردنې اټېټار וּאָטָנוּ מַמֻּבוּ וְהָאָבֶּץ מִהְנָה
- וֹאָאָה עאַמֹרוּ אָלַ, אָשׁוֹ: خترترچا څېودا אָמְצֶּאַ_בוֹן 必用です וּגְאַמֶּר חֻּכֶּם אָגְאַבָּוּנִי וֹאָגְ
- יְטְנִי לֵי אָנַרַ דַּנְּעָּבֶׁ לְאָמֶּבִי: لْجُفَرِّتِ حَمِّمُد فِهِمْكِ، هَكِّرٌ، بَمَفَدًا لَهُقِدَا خَمَٰهُ لِمَذَالِدًا كِن תַוְבֶּנ הַבְּי הַאָּבְ הָעַר וּמִשְׁן אַסִּוּנִ הַּבְּי בְעַוֹּבָּא מוּעַרִין
- ישַׁבוּע אַנו בּינָה אַדוּטָם: חַמְּוֹר אָבֶיוֹ בְּמִרְטֶּה וַיְרַבֵּרוּ חַמוֹר אַבוּהִי בְּחָכְמָא וּמַלִּילוּ וּגֹּלְנִי בְּדֵּוֹ..וֹאַלְבַ אַטְ.אָבְם נֹאָטַ. נֹאָטַנִבוּ בִּדָּנִ נֹאַלָב זָטַ אָבָם נִוֹנִי
- עְּרְלְהַ בְּיִ חֶרְפָּה הָוֹא לְנוּ: אָנוּ אָאַישׁ אָנוּ רְאָּישׁ אַנִייִ הְיִּבְיּרִ יְּדְּבִּרִי בְּיִּבְרִי בְּיִּבְרִי בְּּרִי בְּיִּבְיִי בְּיִבִּי ⁺¹ לַעַּשִוּעְ הַבְּבֶר ניאמרו אַליהֶם לָא

- וְעַלְב לְמַלְלָא מִמֶּיה:
- זְהַּלְב וְבוֹ לָא כָּהָּב בְּוֹטְהַבּיב: מַבְּר בְּוֹמְּבְאֵלְ לְמִמְּבַּב זְּטְ בַּע יטַבּיף לְהוֹךְ עַהָּאָ צָּבִיי קַלְנָא
- جېنان: בּבְרַהְכִין הַבוּ כְּעַן יָמַה בֵּיה מַבְּם בַּבוּ אַנְּבְרָאָנִי נַפְּמָוּהַי וּמָבֶּיל חַמוֹר עִּמָּהוֹן לְמֵימָר
- לגא וני בנינגא שפבון לכון: וֹאִטְׁעַעַּה בּּוֹא בּוֹטִכְעָן שַּׂטָּהוּן
- קְהַנְיִבְוּ הִיבִּוּ וַמְּבִירִוּ בָּהּ הְחִוּרְהָא וְאַהְסִינוּ בַּהּ: וֹמֹפֿוֹא שֹשֹבוּוֹ וֹאַבֹּהֹא שַבוּי
- יגומימרון לי אַמון: に口ばれ ַנֹאַמַר אַכֶּם לַאָּדוּבִא וּלְאַנוֹבִא
- וְתַבּוּ לִי יָת עּיבִימְּתָא לְאָתוּ:
- דַּסָּאִיב יָת דִּינָה אֲחָהָהוֹ:
- עַנְּיִר לַמֵּת פַּטְּנְמָא הָדֵין לְמִמַן נָת אַחָתָּגָא - ניכַל וַאַמַרי לְחוֹן לָא נִכּוֹל לָמֶתֶּבַר

- went out unto Jacob to speak with And Hamor the father of Shechem
- thing ought not to be done. lying with Jacob's daughter; which wrought a vile deed in Israel in were very wroth, because he had the men were grieved, and they the field when they heard it; and And the sons of Jacob came in from
- you give her unto him to wife. longeth for your daughter. I pray saying 'The soul of my son Shechem And Hamor spoke with them,
- take our daughters unto you. give your daughters unto us, and And make ye marriages with us;
- possessions therein.' trade ye therein, and get you land shall be before you; dwell and And ye shall dwell with us; and the
- ye shall say unto me I will give. find favour in your eyes, and what and unto her brethren: 'Let me And Shechem said unto her father
- damsel to wife.' shall say unto me; but give me the gift, and I will give according as ye Ask me never so much dowry and
- had defiled Dinah their sister, with guile, and spoke, because he Shechem and Hamor his father And the sons of Jacob answered

٤ī

6

8

9

- a reproach unto us. that is uncircumcised; for that were this thing, to give our sister to one and said unto them: 'We cannot do
- (8) **TWGT. GG?G**: (ד) וכן לא יעשה. לענות הת הבתולות, שהחומות גדרו עלמן מן העריות על ידי המבול (נ"ר פ, ו):

ווא לַנָא:

- (21) מהר. למולה (101):
- (13) בגורגוה. בחכמה: אשר שנוא. הכחוב אומר שלא היחס רמיה, שהרי עמא את דינה אחומס (ב"ר פ, ח):

לְמֶנוּ לְעִמָּלְ לְכֵּם כֹּלְ_זֹכֵּר: י אַּדְּ בְּיָאָת נֵאָיֹת לֶכֶם אָם מִּהְיָיּ

שביון בְּנִתַּנְא לְמִנְזַר לְכִוּן בָּלְ בְּרָם בְּרָא נִשְׁפַּס לְכוּן אָם

circumcised; are, that every male of you be consent unto you: if ye will be as we Only on this condition will we

וְבְיִנוּנִ לְמָּם אָבֶוֹר: خُرْتَادُتُ تُطْلِـ كُرُدُ أَنْهَكُنَا لِمُفَرِّت خَرْنُهِمَا رُقَدَ كِرْبُمُ أَرْتَادَ مَقَادِياً

וּנְהֵי לְעַּמָא חַד: " וֹנְתַנֵּנִ אָּטַ בְּנִעָּנְתִּן לְבְּם וֹאָטַ וֹנִטֵּגוּ יִט בֹּנְעַנָּא לְכִּוּוּ וֹנִטַ

people. with you, and we will become one daughters to us, and we will dwell unto you, and we will take your then will we give our daughters

וֹלְלַטְוּנוּ אָטַ בּשׁנוּ וֹטַלְלָהוּ: בו לאם לא שֹמְלֹמְנֵּנְ אֵבְינִנְּנְ לְשִׁנְּלְ וֹאִם לְאִ שַּׁמַּבְּׁנְנְוֹ מִנְּנֹא לְמִנְוֹנַ

וֹנֹבְבַּב נִינִ בַּבַעַּלֹּא וֹנִינִיגִי:

our daughter, and we will be gone.' to be circumcised; then will we take But if ye will not hearken unto us,

וְבְעַנֵוּ שְׁכֶּם בָּן־חֲמְוֹר: ⁸¹ נונסלו בלבושם למנו. שמור ומפרו פּהנמיהון למנו המור

יִבְעָּינִי שָׁכֶם בַּר חַמּיָר:

and Shechem Hamor's son. And their words pleased Hamor,

81

Zτ

Sī

מכלב בנת אַבוני י וְלְאֵ־אֵתַר הַנַּעַר לַעֲשָׂנִת הַדְּבְּר בְּי חָפֵּץ בְּבָת־יַעֲּקָב וְהָוּא נִכְבָּר

אָבוּבוּ: נעלב וְהוֹא נקור מִכֹּל בֵּית פּטׁנֹמֹא אָנו, אִטַּנוֹה, פֿבַע וֹלְא אִוִעֹר מּוּלְוּמָא לְמִמְּבַּר

his father. was honoured above all the house of delight in Jacob's daughter. And he do the thing, because he had And the young man deferred not to

۲۵۵۲: מינם נידברו אל אַנְשׁי מינם לְטִנִּה פֿרִטְּנִין וּמִּלְיִלְוּ מִם נּבלא חַמָּוֹר יִשְׁבֶּם בְּנִוֹ אָל[ַ]־שַׁעַּרַ

אָלָהֶג עַבְּשִּׁבְיוּן לַמִּימָב: נאַקא חַמוֹר ושָׁכֶם בָּרֵיה

city, saying: and spoke with the men of their came unto the gate of their city, And Hamor and Shechem his son

خُرُمُ، صَانَةُ لِمَا خُرْتُ، رَانَا خُرُتُ مِنْ خُرُتُمَا اللَّهُ لِمَا خُرُتُما اللَّهُ لَا خُرُتُما اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا لَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّا اللَّالِي اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّا اللَّالِمُ اللَّاللَّا اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّا ال לְפַּנִינִים אָּעַ־בַּנְעַםְ נַשְּׁעַרְלֵנֵנִ בְּנָעִבִּוּן נַפַּב לָנָא לְנָהָּוּן וֹנִע אַטַה וְהָאָבֶין הַנָּה רָהָבַת יְנָה יי אִטְׁנוּ וֹנְמֶבְוּ בֹאַבֶּא וֹנִסְבוֹנוּ

בְּנְתַנְא נְמֵין לְרֵוּן: בַּה סְחוֹרְתָא וָאַרְעָא הָאַ המלא ווטבון באבהא ווהבעון ינולבוֹא בֹאַכָּוּן הָּלָם אַנּוּן

daughters. wives, and let us give them our let us take their daughters to us for the land is large enough for them; land, and trade therein; for, behold, therefore let them dwell in the 'These men are peaceable with us;

tq<.□: בְּעִמָּוּלְ לְּנִי בְּלְ וַלְּרִ בַּאָמֶה עִה לְמַמָּא תַר בְּמִינִוֹר לַנָּא בָּל ב לְעֶׁבֶּת אִמְּנוּ לְהְיָוֹת לְעָם אֶהְוֹר וּוּבְרַיָּא לְמִתַּב עִמַּנָא לְמִהְוּיִ אַּרְ בְּּוֹאָת יֵאָתוּ לֶנִנּ הְאָנְשִׁיםׁ בְּרָם בְּּדָא יִשַּׁפְּסוּן לַנָּא

בנבא במא באנון לובון:

they are circumcised. male among us be circumcised, as us, to become one people, if every men consent unto us to dwell with Only on this condition will the

- (14) חרפה הוא. שמן פסול סום לללני, סבל לחרף מברו סול לומר לו, ערל לחס, לו בן ערל. תרפס בכל מקוס, גדוף:
- לפעול, אלא לשון להפעל: (פו) נאוח לכם. נמרלה לכה, לשון וַיֵּמוֹמוּ הַפְּבְּנִיס (מלכים־ב יב, ע) (ביהוידע): להמול. להיום נמול, הינו לשון
- אל יושבי עירס, הפכן הדברים, את בנומם נקח לנו לנשים, ואת בנומינו נתן להם, כדי לרצומם שיאומו להמול: ימנו להם לפי דעמם, דכמיב ונמנו את בנומינו, לפי דעמנו, ואת בנומיכם נקח לנו, ככל אשר נחפון, וכשדברו חמור ושכם בנו במנאי שאמר חמור לישקב ובחשובה בני ישקב לחמור, שחלו החשיבוה בבני ישקב, ליקח בנוח שכם אה שיבחרו להם, ובנוחיהם (16) ונחנו. נו"ן שנייס מודגשת, לפי שסיל משמשת במקוס שתי נוני"ן, ונתנוו: ואח בנחיכם נקח לנו. לתם מולל
- פכלממים סכבם בסם לכסן וסין לם קונים: (וב) שלמים. צשלוס וצלצ שלס: והארץ הנה רחבת ירים. כאדס שידו כתבק וותכנית, כלומכ, אל מפקידו כלוס,

הַלִיא לָנוּ הַסְ אַּךְ נַאָּוֹמָה לָהָם مظتثاء نظئئم نخم خثمنه يرمريرا

ברם נמפס להון וומבון בבלא בילנא אַנוּוּ

ours? only let us consent unto them, substance and all their beasts be Shall not their cattle and their

בּׁנְוּ כַּלְ יִּהֹאָ הַתְּתֹּר מִירְוּ וֹיִמְּלְוּ בִּרִיה בָּלְ וֹפְּבוּ. הַרַת בַּרְנִיה لَنْهُلُهُ الْأَمْ لِلَّهُمْ لِكُمْ لِكُوْدِهِ مَا لَتُمْدِدِ نَمْ لِمُدُهِ

went out of the gate of his city. every male was circumcised, all that went out of the gate of his city; and Shechem his son hearkened all that And unto Hamor and unto

בְּלְ וַלְּר בְּלְ יִּבְּאֵי שָׁמַּר מִירְוֹי

שָׁרַעּ קַרְתֵּיה: ולובו כל גבובא כל לפטי the city unawares, and slew all the and Levi, Dinah's brethren, took two of the sons of Jacob, Simeon day, when they were in pain, that And it came to pass on the third

וּגּוֹעַבׁנוֹ בֿבַגַּבֹבוּ חַרְבּוֹ וַיְּבָאוּ עַלְ־הָעָיר בָּשָׁח מְּמִׁמְנִוּ וֹבֻוֹּנִ אֲבוֹנִ גַּנִתְ אָנִתְּ

ולמגו לג גבונא: מֹלְ עַנְיִהְא בְּיִהְהָא לְנִיהָאוֹ אָבוֹי דִּינְה וְּבָר חַרְבֵּיה וְעָּאָלוּ שבון בני ועלב שמעון ולוי שְּקִיפוּ עֲלֵיהוֹן בֵּיבֵיהוֹן וּנְסִיבוּ והָנְה בְּיוֹמָא מְּלִיתָאָה כַּד

his son with the edge of the sword, And they slew Hamor and Shechem

וֹאָט שַׁמִוּר וֹאָט־שְׁכֶּם בְּנִוּ הָרְגוּי וִיָּה שַמוּר וִיָּה שְׁכֶם בְּבִיה

ניקחור אָת־דִּינְה קשלוּ לִפְּהָנָם דַּחָבֶב וּדְבַרוּ זייצאוּ:

house, and went forth. and took Dinah out of Shechem's

מבנע מבם ניגאני

they had defiled their sister. slain, and spoiled the city, because The sons of Jacob came upon the

אֲדוֹהֶם:

אָ טַמְבּינְטִׁם וֹאַנִי אַׁמְּבְבַּׁמִּיִּב וֹאָנִי שַׁמְבִּינִין וֹנִי צִּבְּבַּוֹנִיִּא וֹנִי אָנֵרְ אָנִים וֹאָנִי בְּּלֵנִים וֹאָנִי בִּינִי מִּנְיִינִוּן וֹנִי שִּנְבִּינִין וֹנִי שִּנְבִּינִין וֹנִי יִ

that was in the house.

which was in the field;

they captive and spoiled, even all little ones and their wives, took

and all their wealth, and all their

which was in the city and that

herds and their asses, and that They took their flocks and their

(בב) בהמול. נסיות ומול:

בֿלַ אַמָּר בּבּוֹנִי:

אַשָּׁר בַּשְּׁבֶּה לְקָּחוּ:

each man his sword, and came upon

SZ כָאָבִום וּוֹלֵטוּ הָוֹנִ בַּנִי וָהֹלֵב ניָהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהְיוֹתָָם

יַּעַנָּא:

and they will dwell with us.

נואבו אַטַנו:

וֹוֹע כֹּלְ צַבְּבָּוֹעָאִ:

בְבְחַלְלָאִ בַּוּוּ:

(gg):

(92) חילם. ממונס, וכן עַשְׁס לִי מֶׁמ סַמַיִל סַאָס (דבריס מ, יו), וְישְׁרָמֵל עַשֶׁס מָיִל (במדבר כד, ימ), וְעַוְבוּ לַמֲמַרִיס מֵילָס (22) על החללים. לפשמ את התללים, וכן תרגם אונקלום לתללא קמיליא:

וֹאָטַ לְאָנִייְם אֶּבֹנִ וֹנְבְנֵנִ וֹאֵטַ אַפֹּלְטַנְן וֹנִטַ לְאָנִינִן אֶבִנִ וּבִּזִּנִ

نْهُن خُرِ يَنذُو نَهُن خُرِ مَهُمِ نُنُن خُرِ نَحُمْ بِنِا نَبْن خُرِ

(מהלים ממ, יא): שבו. לשון שביה, לפיכך מעמו מלרע:

וְנַבְּנִי, וֹנְאֶמֹבִנִי, אָּנָ, יִבְּינִי,: تَكُذَر مُكَّدُ مُخْفِد لَثُمُوفَد مُحْرَر לושב האבן בקנענו ובפרונ os לְנְיֵ הְּכַּבְׁשֵׂם אָשִׁיְ לְעַבֹּאִיּמְנִיְ הְּכַּבְּשִׁוּן וֹשִׁי לְמִשׁוֹ בַּבְּרִ בִּינֹאָ ַנּגְאַמֶּר יַמְּלֶר אָּלְהַמְּמִהוֹ וֹאָלְרַ יַאָּמִר יַהַלִּר לְמִּמִהוֹ וּלְכָוֹנִ

※Tink: (e) ייּ וֹנּאָמְׁנִוֹנְ עַבְּׁנִוְנְעַ נַמְּמִּעִר אָעַר נַאָּמָרוּ תַּפְּנָפְּקָת פָּרָא נִתְּעָּבִיר

خَذُلُ لِنَاكِ مَفَرُرُ مَشِرِ كُنَارِكِ: שְׁם מִוְבְּחַ לְאָלְ תַּנְּרְאָנִי אֶלְיִּרְ תַּמֵּוֹ מִוְבָּח לְאָלְ וְּאִנִינְּלְוּ אנים מלו בית אל ושב שם וצשה לבית אל והיב, הפו ועיב. ווֹאָמֶר אֶבְיַום אֶבְוֹהַלֶּב לַנִּם

וֹבַעַבְיבּוּ מִּמְלִבְעַיכִּם: עַנְּכֶּרְ אָמֶּוֹר בְּתְּכְבָם וְהָשְׁמָרִי ַ בְּלְאֲשֶׁרְ עִמֶּוֹ הַסְׁרוּ אֶתְ־אֱלֹהֵוּ וּגֹאָמֶר וֹמְּלִךְ אָּלְבַּיִּעִוּ וֹאֶלְ

בּבּבנּ אָמֶר הַלְּכִּינִי: אָטִי בּוֹנִם אַבֿעָי וּנִבִי מֹמֹבָי ַ נְאָמֶשֶׂה־שָּׁם מִזְבָּהַ לְאֵּל הִעֹּנָה للظكك ぜいしぶく וֹלֹלוּמֶׁע

ناڭڭ: וּהַלֵּב עַּטַת הָאָלָר אָשֶׁר עִם־ אַמֶּר בְּאָוְנִיהָם וַיִּטְּמָן אָטַם בַּנֹכֶר אֲמֶוֹר בְּנִדְם נְאָנַר בַּנְּזְטֵים וּיִטְלָּוּ אֶבְיַנְאַבְעַד אָנִע כָּבְאָבְעַנִיּ

> نَّمُنَاءٌ لَاللَّهُ لَكُلُمُ قَالَا: יִבְפָּרוְיָאָה נְאָנָא עַם דְּמִנְיָן יבון ומוב אַבְעָא בַּכַנְעָּנָאַנַ

במהושב מו שבם ההו שבונב: נֹאָמֹר !! לְנֹהֹּלְד לִים סַל

ַבְא<u>ֵ</u>ׁעוֹעוֹלָא:

בסותכון: הממוא בבונכנו ואבכן והני ולכל דעמוה אַעדו וָת טַעַוָּהַ נאַמַר נעַלב לאַנָשׁ בַּיתַיה

تېزېرن: בְּסַהְּבִי בָּאִנְבוֹאִ הֹבְוָטֹּג בּֿוּנְמֹּא בַּהֹבֹּטֹג וֹבֹוֹנִי שמו מובע לאַן בַּעבּין וללום לופֿל לְבוּנִע אָל וֹאַהְבוּגַע

LŌŪL הממוא בלובעו ווט פבהוא וועבו לוגלעב זע פֿל טְצָּוֹנִי

> smite me; and I shall be destroyed, I themselves together against me and number, they will gather the Perizzites; and, I being few in land, even unto the Canaanites and odious unto the inhabitants of the Ye have troubled me, to make me And Jacob said to Simeon and Levi:

with our sister as with a harlot? And they said: 'Should one deal

and my house.

 ΛXXX

31

brother.' flee from the face of Esau thy appeared unto thee when thou didst make there an altar unto God, who up to Beth-el, and dwell there; and And God said unto Jacob: Arise, go

and change your garments; among you, and purify yourselves, away the strange gods that are and to all that were with him: 'Put Then Jacob said unto his household,

with me in the way which I went.' in the day of my distress, and was altar unto God, who answered me Beth-el; and I will make there an and let us arise, and go up to

Shechem. under the terebinth which was by their ears; and Jacob hid them hand, and the rings which were in foreign gods which were in their And they gave unto Jacob all the

קנשים מועמים: סימס ביד כנעניס שיפלו ביד בני יעקב, אלא שסיו אומריס עד מַשָׁר מִפְּרֶס וְנַמַלְמָ מֻׁמ סָמָבֶן, לפיכך סיו שומקין: מחי מספר. (35) עברחם. לשון מיס עכורים, אין דעמי ללולה עכשיו. ואגדה, ללולה הימה החבית, ועכרחם אוחה, (מנמומא). מסורת

(15) הכזונה. ספקר: אח אחוחנו. ים לחמול:

(I) קום עלה. לפי שממרת בדרך (מנמומת וישלת ה), נענשת ובת לך ומת מבתך:

עבודת הלילים: (ב) הוכר. שיש בידכם משלל של שכס: והשהרו. מעבידם אלילים: והחליפו שמלחכם. שמא יש בידכם כסות של

(+) האלה. מין מינן מרק: עם שכם. מנל שכם:

בוופו אַנובי בּנוֹ וֹהַלִּב: لَاهُد، صِ يُجَهُدٍ فَحَدَدَبَتَدبُت لَكِم هَجُ هَمْمَيْهِ يَخَطَدُنَا فَتَكَدُرُبِيا ַנּיִּסְׁמִּנִ נִיְּנְיַנִי עִּעַּבְיַנִים מַּלְ ַנִּמָּלְנִ נִבְוָּנִי דַּחָלָאִ מָן בֶּוָבִי יִי

בְּעָׁבְיַ אַמֹּבְ בַּעָּבִי בְּלְּמֹן עוֹא בֹּית־אָלְ עוֹא וֹבֹלְ _ בּבְּנַמֹן עִיא בִּית אָלְ עוּא וֹבִלְ נַיְבְאָ נַמְּׁלֶב לְנִוֹּנִי אֲמֶּבׁ בְּאָנֵה נִאָּנִיא נַמְּלָב לְלְנִּוּ בַּבְאַנַמָּא

بِيُهُمُ ثَرَاتُ فِجُلِّ لِهَا يَوْفِيرُ كُلِّ الْمُ אָל בָּית־אָלְ בַּי שָׁם נִגָּלִי אֶלְיוֹ ווֹב'ן שִׁם מוֹבָּט ווּצ'לִאָ לַמֹּלְוִם

בְּבְוּת: (פּ) שַּׁבַוּ בַּאַבְּוּן נִיּלִבָּא הָאָנִ אַבְּוּן נַמְּמְת דְּבַרְת מִינָקת רִבְּלָת ימִיתַת

בַּבְאַן מִפַּבוֹן אָנִים וֹנִבְּנוֹנַ אָנִין: וּיֹבְא אֶבְעַנוּם אֶבְ-וֹהַּלִּבְ מָוָע

אָנוַ_אָּלוּ וֹאָבְאָל: אִם ـ نَشْدُ אָלְ نَكْثُكُ مِٰמُكُ لَنَظُكُ لِا شَرْعَادِ نَقَدُ مُنْكُ لِنَا لَهُ مُلِكُ لِنَا لَهُ مُلْكُ لِنَا لَهُ مُلْكُ لِنَا لَهُ مُلْكُ لِنَا لَهُ مُلْكُ لِنَا لَهُ مُلْكُ لِنَا لَالْكُوا لِمُلْكُلِكُ مِنْ لِمُلْكُلِكُ مِنْ لِمُلْكُلِكُ مِنْ لِمُلْكُلِكُ مِنْ لِمُلْكُلِكُ مِنْ لِمُلْكُلِكُ مِنْ لِمُلْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْكُمُ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْكُمْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمِنْكُمُ مِنْكُمُ لِمِنْكُمُ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِيضِلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْكُمُ لِمِنْكُلِكُ مِنْكُلِكُ مِنْكُم لِمُنْكُمُ لِمُنْكُمُ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمِنْكُمُ لِمِنْكُم لِلْمُنْكِمِ لِمُنْكُم لِمُنْكُم لِلْمُنْكُمِ لِمِنْكُم لِلْمُنْكِمِ لِمُنْكُلِكُم لِمُنْ لِمُنْكُم لِلْمُنْكُمِ لِمُنْكُم لِلْمُنْكُمِ لِمِنْ لِمُنْكُم لِلْمُنْكُمِ لِمِنْ لِمِنْ لِمُنْكُم لِلْمُنْكُمِ لِمِنْ لِمُنْكُلِكُ مِنْ لِمُنْكُلِكُم لِلْمُنْكُمِ لِمُنْكُم لِلْمُنْكُمِ لِمُنْكُم لِلْمُنْكُمِ لِمِنْ لِمُنْكُم لِلْمُنْكُمِ لِمُنْكُلِكُم لِلْمِنْ لِمُنْكُلِكُ لِمِنْ لِمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِلْمُنْكُلِكُم لِمِنْكُم لِمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِمِنْ لِمُنْكُم لِمِنْكُم لِمُنْكُم لِمُنْكُم لِمُنْكُم لِمُنْكُم لِمُنْكُم لِمُنْكُم لِمِنْ لِمُنْكُم لِمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِمُنْكُم لِمِنْ لِمُنْكُم لِمِنْ لِمِنْكُم لِمُنْكُم لِمُنْكُم لِمِنْ لِمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِلْمِنْ لِمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِلْمُنْكُم لِنْ لِمُنْكُم لِمِنْ لِمُنْ لِمُنْكُم لِمِنْ لِمُنْكُم لِلْمُ لِمِنْ لِمُنْكُم لِلْمُنْكِمِ لِمِنْ لِمِنْ لِمُنْكُم لِلْمُنْلِكُمِ · לא־יִקרא שׁמְף עוֹד יַעֲלַב בֶּר

مَقُلَا نَمُحُكُمُ عَمَلَكُمُ لَا يَظُمُنُ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ ځتن بنټ ډېر بځتر ډېره بنټه

וֹלֵא בובוּ בֹּטַב בֹּנִ, וֹהַּלִב:

עַמָּא דְעָמֵיה:

אַטְגָּלְ, בִיה וְיָ בְּמִגְּרְבִיה מִן לַאַּטַּבָּא אַלְ בָּית אַלְ אָבוּי תַּמָּוּ ילגא שַמוּן מַגַּבּטָא יַלַרָא

ולבא הַמוּע מוהַב בַּכוּנֹא: לְבָּיִעַ־אָלְ גַוְבְבַלִּעִ נְאִטְׁלַבָּוֹעַ מִלְנָה

למושוני מפבן אָנִם ילנוני ムぶんに

שְׁמֵיה יִשְּׂרְאֵל: ننځت، ۿڟ٤ مبد تقطح څڅتيا נְיִאְמֶּרְ לְנְ אֶּלְנִינִם הַּמְּלֵּבְ נֹאֲמֶרְ לִנְּצִּ יִנְּ הְּמָּבְ נֹאָמִר לִנָּבִי יִלְאִ

خافك نظريا: מַנְּבְינוּ דְּשֶׁלְמִון בְּעַּמְנוֹיָא יסיו עם וכושת שבטין יהון آبِهُ ثَالٍ كِلِ هُجُ بِنَالًا هُزُدُ هُجُ مِنْكِ إِنْهُ قُلَا كُذِكُ فَذَهُ هُذَا هَذَهِ فَذَهُ

> not pursue after the sons of Jacob. round about them, and they did God was upon the cities that were And they journeyed; and a terror of

> were with him. Beth-el—he and all the people that the land of Canaan—the same is So Jacob came to Luz, which is in

brother. when he fled from the face of his there God was revealed unto him, called the place El-beth-el, because And he built there an altar, and

was called Allon-bacuth. under the oak; and the name of it and she was buried below Beth-el And Deborah Rebekah's nurse died,

Paddan-aram, and blessed him. again, when he came from And God appeared unto Jacob

his name Israel. shall be thy name'; and He called called any more Jacob, but Israel is Jacob: thy name shall not be And God said unto him: 'Thy name

come out of thy loins; shall be of thee, and kings shall a nation and a company of nations Almighty. Be fruitful and multiply; And God said unto him: 'I am God

(5) חתת. פמד:

- (ע) אל ביח אל. סקצ"ס בנית אל, גילוי שכינתו בנית אל. יש תיבס חסרס בי"ת סמשמשת בראשה, כמו הַנֵּס סוּא בֵּית מֶכִיר
- כוכר בלשון רבים, אבל אחד מכל שאר השמוח לא חמלא בלשון רבים: הרבה יש שם אלהית ואדנית בלשון רביס, כמו אַדֹּגִי יוֹשֵף, אָס בְּשְּלָיו שָמוֹ, ולא נאמר בעלו, וכן אלהות שהוא לשון שופע ומרות בֶּן עַמִּימֵל (שמואל־בּט, ד), כמו בביה מכיר, בֵּיה קַבִּיךְ (בראשיה כד, כג), כמו בביה אביך: - נגלו אליו האלהים. במקומות
- (ולפי ש) שעלימו את יום מותה, שלא יקללו הבריות כרם שילא ממנו עשו, אף הכתוב לא פרסמה: היי קוריץ לו אלון. ואגדה (פ"ר פא, ה), נמבשר שם באבל שני, שהוגד לו על אמו שממה. ואלון בלשון יוני (אבל), [אמר] ולפירך ברגלי ססר: - חחח האלון. בשיפולי מישרא, שסיס מישור מלמעלס בשפוע ססר, וסקבורס מלמעס, ומישור של בימ אל לפדן אכס ללאת משס, ומתס בדרך, מדברי רבי משס סדרשן למדתיס: מחחח לביח אל. סעיר יושבת בסר, ונקברס (8) וחמה דבורה. מס ענין דבורס בנים יעקב, אלא לפי שאמרס רבקס ליעקב וְשֶׁלְמְּמִי וּלְמַמְמִיךְ מָשֶׁס, שלמס דבורס אללו
- (9) עוד. פעס שני במקוס סוס, מחד כלכמו ומחד בשובו: ויברך אחו. ברכח מבליס (ב"ר פה, ס):
- (10) לא יקרא שמך עוד יעקב. לשון מרס סבל במלרב ועקבה, ללל לשון שר ונגיד:

בְּמֶגְלַבַּוּי: رَقَحُد لَتَاحِ رَفَكَم خُحُلُقُك: לְאָפֹׁבֹׁע וֹנְלָגִבַע בַּשָׁלְ וֹלַמָּגִאַע כּבְרַתַ הָאָבֶץ לְבָּוָא אָפְּרָתַר מוּג פֿרוּב אַרִעָּא לְמֶיעַל יי ניסעל מבַרת אָל וַיְהִרעָּוֹד ונמלו מבית אל #.U_%**4**: אַשֶּׁר יְּבֶּר אַתְּוֹ שָׁבַם אֱלֹהָים דְּעַּבִּיל עִמֵּיה חַמָּן יִיְ בֵּית אֵל: ניקלא יעלב אָר־שָׁם הַפָּּלוֹם וּקָרָא יַעַלב יָה שָּׁמִיה דְאַהָרָאְ المُثارة المُثارة رِيْوَף עָלֶיתָ נֶּפֶף וַיִּצְּׁק עָלֶיתָ וָנָפִיף עַלִּה נִסְבִין וַאֲּבִיק עַלִּה שְׁמֵּן: ⁺¹ אַשֶּׁרְדְּבֶּרְ אָתְּוֹ מַצְּבֶּרְ אֲבָּן דְּמַלֵּיל עִמֵּיה קַמַּה צַּבְנָא ַנְעַלֶּב מַבֶּּבְּע בַּמָּלַוָם נַאָּפַנִם נַהַּלָב פֿמָטָא בָּאַטַרָא אַמֶּר דְבָּר אָהְוֹי דאַטוֹבא בַּמַבֶּיל עַמָּיה: פּ וֹנֹמֹלְ מִמְּלְוֹנ אֶלְנִינִם בַּמִּלְנִם נֹאִסְטַבָּל מָמִּלְנְיֵנִי נֹלֵבֹא בּיִי نېڅدا: هَتَدُنك هُقَا בְּטִבְרָ אָטֵגוּ נִע אַבְעָא: ממי לאַבְרָהָם ילִיצְּחָל לְךָּ אָהָנָהָר الخنغناط ځك %فنتن نخځتك ונת אַרְעָא דִיהַבִּית לְאַבְּרָהָם

לבא_לוְ בֹּנֹנֹמוֹנוֹ:

<u>t□ tr çr ≘l:</u>

ע נְיְהָי בְהַקְשֶׁמָה בְּלֶּרְמָה נִתֹּאִמֶּר

place where He spoke with him. And God went up from him in the

give it, and to thy seed after thee

Abraham and Isaac, to thee I will

and the land which I gave unto

"bill I give the land."

oil thereon. drink-offering thereon, and poured of stone, and he poured out a where He spoke with him, a pillar And Jacob set up a pillar in the place

Beth-el. place where God spoke with him, And Jacob called the name of the

travailed, and she had hard labour. come to Ephrath; and Rachel and there was still some way to And they journeyed from Beth-el;

91

٤ī

71

also is a son for thee.' said unto her: 'Fear not; for this in hard labour, that the mid-wife And it came to pass, when she was

his father called him Benjamin. she called his name Ben-oni; but in departing—for she died—that And it came to pass, as her soul was

וכן כל ספנסדכין שבעיס. דבר אחר, שעמידיס בניו לסקריב בשעת אימור סבמות, כגויס בימי אליסו (ברש"י ישן): סיס סקב"ס אומר ליעקב וְמֶלְכִיס מֵמַלְבֶּיף גֵבְאוּ: - גור וקהל גוים. שגויס עמידיס בניו ליעשות כמנין סגויס, שסס עיאומות, וקרבו בנימין, דכמיב מִישׁ מְמֶּפּי נֹחׁ יִמֵּן בְּמּוֹ לְבִּנְיְמִין לְמָשֶׁה (שופּטיס כחׁ, ה), וחזרו וחמרו, חלמלה היה עולה מן השבטיס, לח שלול ואיש בשם (שס), שהיו משבט בנימין שעדיין לא נולד ופפוק זה דרשו אבנר כשהמליך איש בושת, ואף השבמים דרשוהו ימשפרס ממנו: - גוי. בנימץ: - גוום. מושסואפריס (שס פד. ד), שעמידיס לנאת מישף, והס במוץ השבעיס: - ומלכום. (II) אני אל שדי. שלני כדלי לברך, שהברכות שלי: פדה ודבה. על שם שעדיין לא נולד בנימין, ואף על פי שכבר

לבא בוצ בּוֹנֹמוֹ:

אָבוּ אַנּ בּוּן לִינָּ בַּנִי:

נהָנְה בְּקשְׁיוּתָה בְּמִילְרַה

נשקרא שְטִי בֶּן־אִנְיַ וְאָבִיוּ יִקְרָת שְׁטֵיה בַּר דְּנִיִּ נַאָּבְיִּהִי

וּנְקְיׁר בְּצָאָת נַפְּשְׁהֹ בָּר מֶתָה וַהַנְה בְּמִפָּל נִפְשָׁה אֲרֵי מִיְתָא

לְשׁ עַמִּוּלֶבֶּע אַלְשַּׁינִיּאָי בֶּיִר נִאָמָנִת לִשּ חִיִּחָא לָא מִדְחַלִּין

יס, יע), ומומר מני שסומ שס מדת קרקע, כמו מסלך פרסס מו יומר, כמו שמתס מומר למד בֶבֶס, מֶלְקַת שָׁדֶס, כך צמסלך מדס שהניר מלוי, הסמיו עבר, והשרב עדיין לא בא. ואין זה פשומו של מקרא, שהרי בנעמן מלינו, וַיֵּלֶךְ מֵאָפּוֹ בָּבְרַת אָבֶץ (מלכים-ב (16) כברח הארץ. מנחס פירש לשון כביר, רבוי מסלך רב. ואגדס (ב"ר פב, ו), בומן שסארן חלולם ומנוקבם ככברם, (13) במקום אשר דבר אחו. ליני יודע, מס מלמדנו:

(18) בן אוני. בן לערי: בנימין. יראס בעיני, לפי שסוא לבדו נולד בארך כנען, שסיא בנגב כשאדס בא מארס נסריס, (דו) בי גם זה. נוסף לך על יוסף. ורצומינו דרצו, עם כל שצע נולדם מאומם, ועם צנימין נולדם מאומה ימירם: ממן שם מדם קרקע, כמו מסלך מיל, כברם ארן:

123

And Rachel died, and was buried in

⁶¹ (שׁמֹּע בוֹצֹל וִשֹּׁפֹבר בֹּבֵבר הַ הַבְּיבר הַ הַבְּיבר בַּבַבר הַיִּבר הַ הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְיבר הַבְּיבר הַבְיבר הַבְּיבר הַבְיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הַבְיבר הַבְּיבר הַבְּיבר הְבְּיבר הְבְּיבר הְבְּיבר הְבְּיבּיב הְבְּיבּיב הְבְּיבר הְבְּיבּיב הַבְּיבּיב הְבְּיבּיבּיה הַבְּיבּיב הַבְּיבּיב הַבְּיבר הַבְּיבּיב הַבְּיבר הְבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיב הְבְּיבְיבְיבְיבְיב הְבְּיבְיבְיבְיבְיב הַבְּיבּיב הְבְּיבּיב הַ

97	יִּבְנִי זִלְפָּה שִׁפְּחָת לֵאָה גַּר וְאָשֵׁר אֲלֶה בְּנֵי יַעֲלֶב אֲשֶׁר יֵלַד־לִוֹ בְפַּתַּן אֲרֶם:	בְאָטְיִלְיְרְיּ לְיִהְ בְּפְּבֵּן אֲרֶם: מְרְ וְאָמֶר אִלְּין בְּנֵי וַמְּלְרֵ מְלְנִי וְלְפָּׁרְ אַמְטַהְ בְּלָאִר	and the sons of Zilpah, Leah's handmaid: Gad and Asher. These are the sons of Jacob, that were born to him in Paddan-aram.	97
ST	زنوم خزندر بهونرم دندر چرا دخیر جزئدر بهونرم دندر چرا	زرغفزر: بختر خزنت همُفع يَدُتر يَا	and the sons of Bilhah, Rachel's handmaid: Dan and Naphtali;	ST
† 7	בְּבֵר בְחָבְ יוֹפֶר יִבְּנְיְמֶן:	לנו בשל יוסף יבנימין:	the sons of Rachel: Joseph and Benjamin;	≯ 7
87	װְבְּלְנּוּ: װְמִּמְתִּוּן וְלְנְוֹ, וְיִחִּיּדְְּחִ וְיִמְְּמֵבְּׁר בְּנָהְ לְאָנִי בְּלִוָר וַתְּלִּדְ רָאִיבָּוֹ	בְּנֵי לֵאָה בּוּכְבֵיה דְיַעֲּלִב רְאִיבֵּן וְשִׁמְעּוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וִשְּׁשְּכֶּר וּוְבוּלְוּן:	the sons of Leah: Reuben, Jacob's first-born, and Simeon, and Levi, and Judah, and Issachar, and Zebulun;	£7
77	ַנִיָּהִי בִּשְׁכָּן יִשִּׁרָצֵלִ בְּצָּבֵץ הַהְּוֹא נַיֵּלֶךְ רְאִּיּבֵּן נַיִּשְׁכַּב צָּתִּדְּלְהָה פִּילֶנֶשׁ צָּבְיִי וַיִּשְׁלֵע שְׁנֵים עַשְׁר:	ההיא נאַזל רְאּנֹבֵן וּשְׁכֵּיבׁ יָת בְּלְהָה לְהֵינְתָא דַּאֲבוּהִי וּשְׁמַע	And it came to pass, while Israel dwelt in that land, that Reuben went and lay with Bilhah his father's concubine; and Israel heard of it. Now the sons of Jacob were twelve:	77
17	װּסָע יִשְׂרָאֵלְ װֵטָ אֲהֵלֹה מֵהֶלְאָה לְמִנְיַלִּ מֵבֶר:	ױְמָבְרִיה מֵהְלְאָה לְמִּגְּדְּלְאִ לְמִשְׁבְּנִיה מֵהְלְאָה לְמִגְּדְּלָא דְּמֶבְרֵי:	And Israel journeyed, and spread his tent beyond Migdal-eder.	17
07	ײַגאַ מַצֶּבֶת מַבֶּבָת מַלְבַלָת בְּחָלְ בְּיִּגְם: בּיֵּבְּב נַמְּבָר מַבְּבָר מַלְ בַּלְבָרְתָה	בְּרָהַלְ עַּד יוֹמָא בֵּין: מְבִּירְתַה הִיא מְעָת מְבִּירְתָא נְאָמֵת יְעָה הָלִ	And Jacob set up a pillar upon her grave; the same is the pillar of Rachel's grave unto this day.	70
61	אָפּׂגְטִב בְּנֵא בָּנִע לְטִם: וּטֵּסִים בִנֵיא בָּנִע לְטִם:	בָאוֹרַח אֶפְּרָת הִיא בִית לְחָם:	the way to Ephrath—the same is	61

כמו שנאמר בַּנָבֶּר בְּאָבֶן בְּנְשֵּוֹ, סְלוֹדְּ וְנָמוֹעַ סַנְּגְבָּה: בנימין. בן ימין, לשון לְפוֹן וַיָמִין אַפָּס בְּרָאָסָס (מִסְלִיס פַּטִ, יג), לפירך הוא מלא:

(SS) בשבן ישראל בארץ ההוא. עד שלם בה למברון הלל ילוחן, הרעוסי כל הלה: ירשכב. מתוך שבלבל משכבו, מעלה עליי הכתוב כהילו שבים ולמה בלבל ותלל ילועיי, שכשמה כחל, נעל יעקב מעמו שהיה מריה בההל כחל, ולה בשהר מליי הכתוב כהילו שבים. ולמה בלבל ותלל ילועיי, שכשמה כחל, נעל יעקב מעמו שהיה להתי, שפחת המיה מהיה להתי, שפחת המיה בלהל בלהה, בה להודן ותבע עלבון המני המתי, להר הלהין, משנילד בנימין ושלמה המתה, ומעתה להתי, לכך בלבל (שבת נה:): ירהרו בני יעקב שנים עשר. מתחיל לענין רהשון, משנילד בנימין ושלמה המתה, ומעתה כחיים להמנית, ומנהן. ורבותיי דרשו, ללמדנו בה, שבולם שוין וכולם לדיקים, שלה תמה כחיבן:

(22) בבור יעקב. הפילו צשמ הקלקלה קראו צבור: בבוֹר יעקב. בֹנור לנמלה, צבור לעבודה צבור למנין, ולא נמנה בבורה ליוסף אלה לענין השבטים, שנעשה לשני שבטים:

†	֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓	ױבְשְׁמַת יְבֵידַת יְת דְעוּאֵל: װְבְשְׁמַת יְבֵידַת יְת דְעוּאֵל:	And Adah bore to Esau Eliphaz; and Basemath bore Reuel;	†
٤	֡֜֜֜֜֝֓֜֝֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓	וְיָת בְּשְׁמָת בַּת יִשְׁמָמֵאל אֲחָתֵיה דְּנְבְיוֹת:	and Basemath Ishmael's daughter, sistet of Mebaioth.	٤
7	עשָׁי לַקַּח אָת־נָשָׁיו מִבְּנִיֹת בְּנָעַן אָת־עָבְׁה בַּת־אִילֹוֹן הַחָהִי וְאָת־אְהֵלִיבְעָהׁ בַּת־עַּנְה בַּת־ צִבְעִוֹן הַחִנִּי:	עשִׁי וָסִיב יָח וָשׁוֹהִי מִבְּנָח בְּנָען יְחִשְׁרֵה בַּת אֵילִין הִחָּאָה בְּעֵין הְנָאֶה:	Esau took his wives of the daughters of Canaan; Adah the daughter of Elon the Hittite, and Oholibamah the daughter of Anah, the daughter of Nivite,	τ
IAXXX	ן אָלֶה תֹלְרָוֹת עַשָּׁוֹ הָוּא אָרִוֹם:	וְאַלֵּין תּוֹלְדָת עַשְׁוֹ הוּאַ אֱדוֹם:	Now these are the generations of Esau—the same is Edom.	ΙΛΧΧΧ
67	אָטָוּ מַשֶּׁוּ וְיִמְּלֵב בְּנֵיוּ: (פּ) עַּמְּיוּ זְקָן וּשְׁבָע יָמִים וּיִקְבְּרָוּ נִיּגְנְע יִצְקָר	ְּיְטִיהְ עֵּשְׁיִ וְיִנְיִרְ: לְּמַּמִּיה סִיב וּסְבָע יוֹמִין וּקְבָרוּ הְאָטְנְגִיד יִצְּחָק וּמִית וְאָהְבָּנִישׁ	And Isaac expired, and died, and was gathered unto his people, old and full of days; and Esau and Jacob his sons buried him.	6 z
82	וַיְהְיִּרִי יְמָיִר יִצְּהָרִ הְשְׁמְלָּיִם שְׁנְְהִיּ הְשְׁמְלָיִם שְׁנְהִי	נְהֵנוֹ יוֹמֵי יִצְּחָק מָאָה וּהָטְנֵן שְׁנִין:	And the days of Isaac were a hundred and fourscore years.	82
Lτ		וֹגְּטַׁל: מַבְּׁנְוֹן גַּבְּנְרְ שַּׁמֵּּוֹ אַבְּנְנִים לְמַמְּנִא לֵבְנִי אַבְּמָּ נִיִּא נְאָּטָא וֹמַּלְכִּ לְנִי וֹגִּטִׁל אָבוּנִי	And Jacob came unto Isaac his father to Mamre, to Kiriatharba—the same is Hebron—where Abraham and Isaac sojourned.	Ĺτ

(((((,0-4),1): בו ה"חֿ, נומנה ברחֹש המיבה השניה, בֵּימ הַלַּמְמִי (שמוחֹל-חُ מו, חُ), בְּעְפְרָה חֲבִּי הַעָּוְרִי (שופעים ו, כד), בְּנָה חִיהֵל בֵּימ הָשֵׁלִי לכמוב ממרא הקרים ארבע, כן דרך המקרא בכל דבר ששמו כפול, כגון וה, וכגון בים לחם אבי עור, בים אל, אם הוצרך להעיל. (קב) ממרא. שם המישור: - קריח ארבע. שם העיר. ממרא קרית הארבע, איל מישור של קרים ארבע. ואם האמר היה לו

- נמלא יעקב במכירמו ק"מ): כ"כ שנה, שנאמר וְיוֹשֵף בֶּן שְׁלֹשִׁים שֶׁנֶה וגוי, וז' שנים שובע ושנהים רעב, הרי כ"כ, ורחיב יְמִי שָׁנִי מְגוּרַי שְׁלִשִׁים וּמְחַׁה שָׁנֶה, . משעים ואחח, וי"ו עד שלא נמכר יוסף, הרי מאה ושמוה. (עוד מפורש מן המקרא, משנמכר יוסף עד שבא יעקב מלרימה ַ שבי שבעים ושבע, וארכע עבר באשה, ובמוף ארבע עשרה נולד יומף, שנאמר וַיָּהִי פַּבְּשֶׁר יַלְדָה בָמֵל אָמ יוֹמֵף וגו', הרי ויומף נמכר בן י"ו שנה, ואומה שנה שנה ממה ושמונה ליעקב, כילד, בן ששים ושלש נמברך, וארבע עשרה שנה נממן בבים עבר, היה ילחק בן ש' שנה, שנאתר וְינְּטְּק בֶּן שַׁשִּׁים שְׁנֶס וּגוי, וילחק מח בשנח ק"כ לישקב, אס חוליא ששים מק"ם שנה, נשארו ק"ך, (92) ויגוע יצחק. אין מוקדס ומאוחר במורה, מכירמו של יומף קדמה למיחחו של ילחק י"ב שנה, שהרי כשנולד יעקב
- שליבמס מבין שניסס, וסידיעך סכמוב שכולן בני ממוכום סיו: אם בח ענה לא בח לבעון, ענה בנו של לבעון, שנאמר וְמַבֶּה בְּנֵי לְבְעוֹן וְחַבְּה וְעַנְה, מלמד שבא לבעון על כלחו אשח ענה, וילאח סיל יסודים, וסול כינס שמס יסודים, לומר, שסיל כופרת בעבודת לליליס כדי לסעעות לת לביו: בח ענה בח צבעון. (2) עדה בה אילון. סים נשמת בת מילון, ונקרפת בשמת על שם שסימה מקערת בשמים לעבודת מלילים: אהליבמה.
- בביות. על שם שהוא השיאה לו משמת ישמעאל, נקראת על שמו: שונומיסן, גר שומגייר, וסעולה לגדולה, והנושה אשה, ולמד המעם מכהן, לכך נקרהם מהלם, שומחלו עונומיו: אחות (3) בשמח בח ישמעאל. ולהלן קורה לה מחלח, מלינו בהגדם מדרש ספר שמוחל (מדרש שמוחל פי"ו), ג' מוחלים להן

וֹבְּבוּבְלוִ בֹּאֵבֹּא בֹּלֹמּוֹ:

ֻ יעיש)[קי יְעִישׁ] וְאָח־יִעְּלֶם וְיָה יַעְלָם וְיָה אַלִּין בְּנֵי וֹאַבְּלִּיבְמָּתִ יֵלְגְּׁתְ אָתְ (כִּ, וֹאִבְּלִיבְמָּת יְלִיבָת יָתְ יִמִּהָּ

him in the land of Canaan. sons of Esau, that were born unto Jalam, and Korah. These are the and Oholibamah bore Jeush, and

אָבֶא מִפּׁנִי נְהַּלֵּב אָנוֹנִי: בְּבֵּהְ בֹּאָבֶׁוֹ בֹּלְהַוֹ נִינְבְנֵב אָבִי אָנְטְבְוּ מִוֹ לֵבְם נֹהַלָּב אָּנְנִינִי: בְּאָבָהְא בִּלִּהָוֹ נִאָּנִקְ בַאָּבָה בְּטְמְיִנְיִ נְאֵינְ כְּלְ-עַוֹּנְיִנְיִ אְּמֶּר בְּמִירֵיה וְיִנִי כְּלְ עַנְיִנִיהְ הַעָּרָ בּיחוֹ וְאָחַ מִקְנְוֹיִוּ וְאָחַ בְּלִי בּיִמִיהּ וְיָה בּּיִהְיִּי וְיָה בְּלִ ⁹ וֹאָטַ בּּוֹטִגוַ וֹאָטַ בֹּלְ נַפֹּׁאָנִט וֹנִט בּּנִטִגִּי וֹנִט בּלְ נַפֹּאָנַ נופט ממֶּנ אָטַ־לָּמָּנו נֹאָטַ בּּלְנֵנו יוֹבַר מֹמִּנִינִי נֹיִי בּׁנְנִינִי

לְמִּאִנ אִנְים מֹפֹּנוֹ, מֹלֵנוֹנִים: ַ יַחְבָּוֹ וְלֵא יֶבְלְה אָרֶעׁ מְגְּוּרֵיהָם כּחָבָּא וְלָא יָבִילִּה אָרַע جْدِ بَرْيُكُ ۗ لَا يَشْكُ لِا يَا يُعَالَىٰ عَلَى يَانِ عَزُرُنُكِ لِمَا مَا يُعَالَىٰ عَلَيْ يَانِكُ عَزُرُ فَا لِمَا يَا عَنْ مُعَالِمًا عَلَيْهِ عَالَمُ عَلَيْهِ عَلَى عَلَيْهِ عَلِي عَلَيْهِ عَلِي عَلَيْهِ عَلَيْه

° נֹגְּמֶׁב מֹמִּׁוְ בַּׁעַּׁר מִמְּגר מַמֵּׁוּ הָוּא וִימִיב מַמִּׁוּ בְּסוּרָא דְּסִמִיר מַמִּיּנ

בַּבַר שַּמֶּיר: י וְאָבֶר חֹלְרְוֹת עַשֶּׁוֹ אֲבָּי אֲרֻוֹם וְאִבִּין חֹוּלְדָת עַשְּׁי אֲבוּהוֹן

בְּשְׁמִע אָמֶע הַמֶּנ: מֹבִׁע אַמָּט מֹמֵּו בְׁמוּאֶכְ בּוֹ בַבְ מֹבַע אַטַט מֹמָוּ בַּמּאַכְ בַּב

גפו ונגטם יפנו: יי וּנְיבְינִ בְּלָנְ אֶבְנְפַּוֹ שַּׁנְמָּן אַנְמָר וַדְּנִי בְּלָנְ אָבְנָפּו שַּׁנָמוֹ אַנִמָר

تَمُّل: ְעַמְּלֵק אֵּלֶה בְּנֵי עַּדֶּה אֵשֶׁה עַמְלֵק אָלֵּין בְּנֵי עַּדֶּה אָתַּה מַשְׁיּי ַ בּּוֹבְמְמְּוּ וֹשֵׂלְדִּ בְאֵּלְיפּׁוּ אָטַ בּּר הֹמִּוּ וֹיִלְיִדָּטַ לְאֵּלְיפּוּ יִּטִּ أنفزره فأثر فركثم كهكرفر أنفره فأن كفرنه كهكرف

מן קַדָם גַּיתַיהֹון: שומבומבון לסוברא ימבון

בַּאָבוְמָאֵ בַּמוּבָא בַּמָּמִנ:

בְּשְׁמִּע אִתַּע מִשְּׁוּ: אَבْע ۿِמָנִע בַּׁנִّי בַּמְּהָׁנְ אַבְינַפַּוּ בַּּוֹן אַבְיוֹ מִּמְנִע בַּנִי מַמָּנִ אַבְינַפּוּ

אַפּוּ וְגַעְּמְהַ וּקְנָוֹ:

into a land away from his brother in the land of Canaan; and went possessions, which he had gathered and all his beasts, and all his souls of his house, and his cattle, sons, and his daughters, and all the And Esau took his wives, and his

bear them because of their cattle. land of their sojournings could not for them to dwell together; and the For their substance was too great

mountain-land of Seir-Esau is And Esau dwelt in the

the mountain-land of Seir. Esau the father of a the Edomites in And these are the generations of

the wife of Esau. Esau, Reuel the son of Basemath Eliphaz the son of Adah the wife of These are the names of Esau's sons:

and Kenaz. Teman, Omar, Zepho, and Gatam, And the sons of Eliphaz were

of Adah Esau's wife. Eliphaz Amalek. These are the sons Eliphaz Esau's son; and she bore to And Timna was concubine to

(a) ואהליבמה ילדה וגוי. קרם זם ממור סים, וצן אליפו סים, שבא על אשם אביו אל אסליבמס אשם עשו, שסרי סוא מנוי

(a) וילך אל ארץ. לגור נמבר ימנמ: עם אלופי אליפו בסוף הענין (ב"ר פב, יב):

ולה בפרעון השמר, ומפני הבושה שמכר בכורתו: מוב של גוירם פִי גֵר יִקְיֶשׁ וַרְשֶׁךְּ, המועל על ורעו של ינפק, אמר, אלך לי מכאן, אין לי מלק לא בממנה שנמנה לו הארך הואם, (ד) ולא יכלה ארץ מגוריהם. לספניק מרעס לבסמות שלסס. ומדרש אגדס (ב"ר פב, יג) מפני יעקב אחיו, מפני שער

(9) ואלה. המולדות שהולידו בניו משהלך לשעיר:

يرتها يرتها: שׁמְּח וּמִיְּּה צֵּלֶה הְיֹּוּ בְּנֵי בְשִׁמָת שׁמְּה וּמִיָּּה אֵלֵין הַוּוֹ בִּנִי

וֹאָע_נֹגֹלֶם וֹאָע_לָנַנוי: ַנְמֵּלֶב לְמֵּמֶּנ אָנַב (כּ, יִמִּישׁ)[לִי t ער אַלָּהָוֹ אָהָהָ הַמָּהָ הַלְּהָוֹ אָהָהַ הַמָּהְיִּה בּיבּה הַלְּהִיּה בּיבּה הַלְּהִיּה בּיבּה בּיבּה ה וַאַּכְּה הִיּוּ בְּנֵּי אֲהֵלִיבְמָה בַת־

אולָר אַלוּף צָפּוֹ אַלוּף קַנַוּי: בכור עשו אַלוף היטו אַלוף ^۱ אֹבְיִב אַבְּוּפָּׁוּ בְּדָוֹ. הֵמְּוֹיִ בְּדָּוֹ, אֵבְוּפַּוּ

בְּאָבֶץ אֱדוֹם אֶלֶה בְּנֵי עַבֶּה: بير يور المراج المراجع المراج هَجْ باء ـ جُرِباء هَجُ باء قَمْ يُناه هَجُ باء

نْجَدْت خُدَّ، لَـمنجَح قُلــمَهُ، جَذِيك

عَمُن مَمُن: בְאָבוֹ אֶבוִם אֶבִּנִי בְּנָּגְ בְשְׁמִּנִי אַלַּוּף מִזְּהָ אַלָּה אַלּוּפָי רְעוּאֵל रः दंततं श्रद्धान द्वंता श्रद्धान ख्युत

בֿע_הֿנֹע אָמָע הֹמֶּנ: קְרַח אֵבֶּה אַלּוּפֵּי אֲהֵלִיבְמָה פֹרַח אִנִּין רַבְּרָבֶּי אָהֵלִיבְמָה אַלְּנּוּ יְמִּנְיִּהְ אַלְנּוּ יִמְּלִים אַלְנּוּ יַבְּא יִמְנָּהְ יַבָּא יִמְלָם יַבָּא אַלְנּוּ יַבָּא יִמְלָם יַבָּא نْغَرْب جَيْرٌ كِيْرَاجُونَا يُؤْمِن مُشِر الْعُرْبَا جَيْدَ كِيْرَاجُون هِوَن مُشِر

ە. אַלַה בְּנִי־עַּשֶׂוּ וְאַלָּה אַלּוּפִיהָם אָלִין בְּנֵי הָוּא אֱדִים: (ס) רַבְּרְבְּנֵיהוֹן וֹ

נוֹלְלוֹי: للمخدل حيامًا لمبكر لخدميا محدمه حيمًا لمبدح لخدميا ^{מביעי} אַּכְּע בְּנִיְ שֵׁמִּיר תַחַוֹּרִי יִשְׁבֵּי אִכְּין בְּנִי שִׁמִּיר חוֹרָאֵי יָהְבֵּי

בְּשְׁמִת אָתַת עֵּשְׁוּ: " נֹאַכְּוֹעְ פֹּלָגְ בֹתְּיאֶכְ לְטַע נִזְנִרַע נִאָבְּוּ פֹּנִגְּ בֹתִיאֶכְ נָטִע נִזְרַע

זְמְּלְם וְיִנְים לְבַעוּ: ונקובט למשו לט ומוש ונט הוב בע גבמון אַטַע מֹמָוּ וּאָבֶּין הַוּוֹ בָּנֵי אָהַלִּיבְּמָה בַּת

בְבָא לַנַו: שׁנְמֵּוֹ בַּבְּא אַנְמֶּר בַבָּא אָפַּוּ אָלְיפַּוּ בּוּכְּרֵוּה דְּעַשְׁיִּ אַבָּגוֹ בַבְּבַבָּי בַּנִי מַמָּוּ בַּנִי

בּאַבוֹת בּאַבוִם אַבָּוּן בּוֹנִי המבע אבון בלבני אבופו בּבֹא לַנַע נַבָּא וֹהְעָּם נַבָּא

בְּנֵג בְשְׁמָנִע אִטַּע מָשְׁנִי במואכ לאבלא באבום אכון מַּמָּע נַבָּא מִנְּע אָבֶּין נַבְּרָבִי בְבָּא נְחַנוּ בְבָּא זֶבְעוּ בַבָּא וֹאִבְּוֹ בֹנוֹ בֹתוּאָבְ בַּב מֹמָּו

בֿע הֿנָב אַטַע הֹמֶּנ:

Basemath Esau's wife. Mizzah. These were the sons of Nahath, and Zerah, Shammah, and And these are the sons of Reuel:

Jalam, and Korah. and she bore to Esau Jeush, and the daughter of Zibeon, Esau's wife; Oholibamah the daughter of Anah, And these were the sons of

chief of Zepho, the chief of Kenaz, Teman, the chief of Omar, the first-born of Esau: the chief of Esau: the sons of Eliphaz the These are the chiefs of the sons of

sons of Adah. in the land of Edom. These are the are the chiefs that came of Eliphaz Gatam, the chief of Amalek. These the chief of Korah, the chief of

are the sons of Basemath Esau's Reuel in the land of Edom. These These are the chiefs that came of Shammah, the chief of Mizzah. chief of Zerah, the chief of Esau's son: the chief of Nahath, the And these are the sons of Reuel

daughter of Anah, Esau's wife. that came of Oholibamah the chief of Korah. These are the chiefs of Jeush, the chief of Jalam, the Oholibamah Esau's wife: the chief And these are the sons of

are their chiefs; the same is Edom. These are the sons of Esau, and these

and Shobal and Zibeon and Anah, the inhabitants of the land: Lotan These are the sons of Seir the Horite,

07

61

(15) אלה אלופי בני עשו. לאמי משפחות: פילגשו, ווסו וממום לוען ממנע, ולא מואס עם בני שעיר, שסימה אמומו מן האס ולא מן האב: פילגש. ובדברי סימים מונה אומה בבניו של אליפו, מלמד שבא על אשמו של שעיר וילאה ממנע מביניהם, וכשגדלה נעשימ הַקְּמוֹת לוֹמֶן מִמְנָשׁ, ולומן מחלופי יושבי שעיר היה, מן החורים שישבו בה לפנים, חמרה, חירה להנשל לך, הלוחי וחהיה (SI) וחמנע היחה פילגש. לסודיע גדולמו של מברסס כמס סיו ממביס לידבק בורעו, ממנע זו במ מלופיס סימס, שנממר

	,			
ο ξ	the chief of Dishon, the chief of Exer, the chief of Dishan. These are the chiefs that came of the Horites, according to their chiefs in the land of Seir.	לְנַבְּרְבְּנֵיתְוֹן בְּאֵרְעָא אֲשֶׁעִיר: בִּישֶׁן אִלֵּין נַבְּרָבִי חוֹרָאֵי לְנַבְרָבְנִיתוֹן בְּאַרְעָא דְשִׁעִיר:	ﯚ﴿ﻧִּ֖֖֖֖֓֓֓֓֓֞֞֓֓֓֓֞֝֓֓֓֓֞֝֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓	o £
67	These are the chiefs that came of the Horites: the chief of Lotan, the chief of Sibeon, the chief of Sibeon, the chief of Anah,	בְּבְּא הֵּנְה: בְּנְחֵּן בַבְּא מִּנְבָל בַבָּא צִּבְעּוֹן בְּנִחֵּן בַבְּרָבֵי שִוּבָא	אָלֶה אַלּיפֵי הַחֹרָי אַלָּיִף לֹיטֶן אַלְיִף שׁוֹבְׁל אַלְיִף צִבְעִיוֹ אַלְיִף מְנְה:	67
82	These are the children of Dishan: Uz and Aran.	אַבְּוֹ בִּנִי גִּישָׁוֹ מִיּא נֹאָבוֹ:	هَٰذِب خَرْدَ لِدِيهُا مِرْبًا نَهُدًا:	82
Lτ	These are the children of Ezer: Bilhan and Zaavan and Akan.	וֹהֹבֿו: אַבְּוֹ בֹּדִּג אָבָּר בֹּלְטַׁוּ וֹוֹהְּנִוֹ	נקקו: אַלְט בַּנִּראַצָּר בָּלְטָוּ וִיַּעָּוּ	Lτ
97	And these are the children of Dishon: Hemdan and Eshban and Ithran and Cheran.	انتُدًا بخدًا: اَهْضِا خُدَ عَيهَا عَمْدًا اَهْهُدًا	زنٹڈا بخڈا: لَمُكْمِد خَدْر لَدِهُمْ عُمْدًا لَمُهُدًّا	97
Sz	And these are the children of Anah: Dishon and Oholibamah the daughter of Anah.	וְאָבֵּין בְּנֵי עַּנָה דִּישׁוֹן וְאָהֵלִיבְמָה בַת עַּנָה:	دِمَــــــــــــــــــــــــــــــــــــ	ST
tz	And these are the children of Sibeon: Aiah and Anah—this is Anah who found the hot springs in the wilderness, as he fed the asses of Sibeon his father.	וְאֵלֵין בְּנֵי צְּבְעֵּוֹן וְאֵיָה וַעֵּנְה הַמְּדְבְּרָא כַּד חֲנָה רָעֵּי יָת הְעַרְיָּא לְצִבְעֵוֹן אֲבִּיהִי:	וָאֵכֶּׁה בְּנִי־צִּבְעִּוֹן וָאַיֵּה וַעֵּנְה הַוּא עַּנְה אֲשֶׁר מִצָּא אָת־הַיֵּמִם בְּמִּדְבְּׁר בְּרְעֹתִוֹ אֶת־הַחֲמֹרֶים לְצִּבְעִוֹן אֲבְיוּ:	ÞΖ
ध्य	And these are the children of Shobal: Alvan and Manahath and Ebal, Shepho and Onam.	וֹמִּיבְׁלְ מֻּפִּוְ וֹאֵנִּם: וֹאִבְּוּוֹ בַּנִי מִוִּבְלְ מַּלְוֹּוֹ יִמִּנִּטִים	ומולל מְשׁבּוּ וֹאוָנֶם: וֹאָלָּעִ פֹנוֹ מִוּלְּלְ מַּלְוֹן וּמִׁנִטִּע	57
77	And the children of Lotan were Hori and Hemam; and Lotan's sistet was Timna.	נקור בְּנֵי לִיטָן חוֹרִי וְהֵימָם נְאָחָהֵיה דְּלוֹטֶן הִּמָנֶע:	נּאֵטִנִע בְנָמֵּן שִׁמֵּלֵמ: נּיִטְיִנִּי בְּנִיבְנְמֵּן שִבֵּי וְעִינִּמִם	77
17	and Dishon and Ezer and Dishan. These are the chiefs that came of the Horites, the children of Seir in the land of Edom.	בְּאַבְׁמֹא בַּאֵבְוִם: בַּבְּבִבִּי, טִוְבָאִי, בְּנִּי, מָּמִּיִּר וְבְׁחֵוּן וְאָאֵבִי וְבִּימָּוֹ אִבְּוֹ	ַ בַּעְרָׁ, בְּלֵּרְ מֻּמְּרֵרְ בְּאָבֶׁוּ אֲבְנִם: וְבִימְּוִן וְאֵּצְרֵ וְבִּימָוֹ אֲבָנִם:	17

(+2) ואיה ועוה. וי"ו ימירס, וסום כמו ליס וענס, וסרבס יש במקרם, מַם וְקַבֶּשׁ וְצָבֶּסׁ מִרְמָשׁ (דנימל מ, יג), נְרָבֶּס וְצָבֶּבּ וְשָׁרִה וִעוֹה. חוֹא ענה. סממור למעלס שסום ממיו של לבעון, וכמן סום קורם מוסו בנו, מלמד שבם לבעון על ממו ומוליד מם ענס: את הימם. פרדיס. סרביע ממור על מום וילידים פרד, וסום מיסי ממור וסבים פמולין לעולס. ולמס נקרם שמס ימיס, שמיממן מועלם על סבריום, דממר רבי מנינה, מימי לם שמלני מדס על מכח פרדס לבנס, ומיס (מולין ז:). (וסלם קם מוינן דמיס, מל מקרי ומיס מלה ומימה, כי סמכס לם ממרפה לעולס. ברש"י ישן). ולה סווקק לכמוב לנו משפחום סמורי,

(02) יושבי הארץ. שסיו יושבים קודם שבה עשו לשם. ורבוחינו דרשו (שבת פס.). שסיו בקיהין בישובה של הרן, מלה קנם

אלא מפני ממנע, ולסודיע גדולת אברהם כמו שפירשתי למעלה:

ום לוימים, מלא קנם ום לגפנים, שהיו מועמין ויודעין אי זו נמיעה ראויה לה:

- בּאָבוּם אַבוּם אַפֿוּג מֹלְנַב מִלְנַב בּאָבוִם בּבָם בּוֹמִלְנַב מּלְפֹּא
- וְאָם מִּגנוֹ צַּלְנִיבָּני: בּ וַיִּמְלְּבְּ בְּאֵבְוִם בַּלְת בָּן־בְּעִוֹר יִמְלְרְ בָּאָבוִם בָּלָת בַּר בְּעוֹר
- בּן־זֶרַח מִבְּצְרֶה: וֹלֵט בֹצֹלְ וֹנִמְלַ שַׁ טַטְטְּנוּ נִוְבָר וֹמִנְטַ בַּלְהְ וֹמְלַבְ טַׁטְנְטִנְטִּנְ
- מאָבֹא בַשַּׁנִמָּלָ: נֵימִלט ,וְבַב נַיִּמְלַ בַּ טַּטַטְּיָנו טַמְסְ ימִנט ,וַבַב ימִלַב טַטַנְטַנְטַי.
- בּמְבַר מוּאָב וֹמָם מּגרוֹ מַנוֹים: ūāču • ניָמְת חַשְׁם ניִמְלֹדְ פַּחְמִיׁנִ הַבַּר

 • מַחְמִיִּנ הַבַּר

 • מַחְמִינ הַבַּר

 • מַחְמִינוֹ הַבַּר

 • מַחְמִינוֹ הַבַּר

 • מַחְמִינוֹ הַבַּר

 • מַחְמִינוֹ הַבַּר

 • מַחְמִינוֹ הַבַּר

 • מַחְמִינוֹ הַבַּר

 • מַחְמִינוֹ הַבַּר

 • מַחְמִינוֹ הַבַּר

 • מַחְמַיִּנוֹ הַבְּרַר

 • מַחְמַיִּנְיִי הַבְּרַר

 • מַחְמַיְנִי הַבְּרַר

 • מַחְמַיְנִי הַבְּרַר

 • מַחְמַיְנִי הַבְּיִנְי הַבְּרַר

 • מוּבְינוֹ הַבְּרַר

 • מוּבְינוֹ הַבְּרַר

 • מוּבְינוֹ הַבְּרַר

 • מוּבְינוֹ הַבְּרַר

 • מוּבְינוֹ הַבְּרַר

 • מוּבְינוֹ הַבְּרַר

 • מוּבְרַר

 • מוּבְרַר

 • מוּבר

 • מוֹבר

 • מוּבר

 • מוֹבר

 • מוּבר

 • מובר

 ַׂמְלֻה מִמַּשְּׁרֵקָה: ⁹⁶ נְיֶּמְׁנִי נִדְּיִר נִיּמְלְּוֹּ מַנִוֹמְיִנִי וּמִית הַדָּד וּמְלְוּ מְּחֹוֹתוֹהִי
- שְׁאָנִל מֵרְחֹבָנִת תַּנְּהֶר: ر נְּיָבְוֹר שַׁמְּלְדְר נִיּמְלַ בְּ מַחְמְּיִר יִמִית שַּמְלְר יִמְלַךְ מְחוֹתוֹהִי
- שלל בו_גַּבּבונו: נְימֹט מְאִנְל נִימְלְ שׁ טַּטְמְיִנְ בַּמֹל יִמְנִע מָאַנְל יִמְלַ הְּמִלְ מַטְנְטְנְעִי
- מַמְבַר בָּת מֵי זְהָב: פֿגוּ וֹמֶם אֹמִטֹּוִ מִבוֹיַמּבֹאֶלְ כַּעַ_ of נימְלְּךְ מַחְמְיִל הַבַּר וְשֵׁם שִירְוֹ וְמָלֵךְ מְחִוֹתּוֹהִי הַבַּר וְשִׁם

- \$\dag{\dag{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dagger} וֹאָמָע עַפּּלְכְּים אַּמָּע מֹלְכִיּ וֹאִמָּע מַלְכִּיּא צַמִּלְכִיּ בֹּאַבֹּמֹא
- וְמֵוֶם כֿוֹנִינִי צַּוֹּנִבֹּנִי:
- יוקב בַּר זָרַח מִפָּצָרָה:
- חושָם מִאֲרַע דְּרוֹמָא:
- מֹבׁנֹאֵי בְּחַלֵּלִי מוָאָב וֹמִוִם הַדַר בַּר בְּדַר דְּקַטֵּיל יַת ימית חושם ומִלְךְ הָחוֹתוֹהִי
- שַּׁמְלְד מִמַּשְּׁבַקְד: לבניני הווני
- שָאוּל מֵרְחוֹבוֹת דְעַל פָּרָת:
- בּמַלְ חָנָן בַּר עַּכְּבוּר:
- מְבֶּבֶרְ דַּרְהְבָּא: מבימלאל בת מטבר בת לַבְהַיה פְּעוּ וְשִׁים אָהְהַיִּה لَيْظُلِ خَمْمِ لِأَثَالَ قُلْ مَرْحَدِبِ بِضِينَ حَمْمِ لِأَدَّا قِد مَرْحِبِد

- the children of Israel. before there reigned any king over reigned in the land of Edom, And these are the kings that
- Dinhabah. Edom; and the name of his city was And Bela the son of Beor reigned in
- stead. Zerah of Bozrah reigned in his And Bela died, and Jobab the son of
- his stead. land of the Temanites reigned in And Jobab died, and Husham of the

48

78

31

- Avith. stead; and the name of his city was the field of Moab, reigned in his son of Bedad, who smote Midian in And Husham died, and Hadad the
- Masrekah reigned in his stead. And Hadad died, and Samlah of
- his stead. Rehoboth by the River reigned in And Samlah died, and Shaul of
- stead. the son of Achbor reigned in his And Shaul died, and Baal-hanan
- the daughter of Me-zahab. Mehetabel, the daughter of Matred, Pau; and his wife's name was stead; and the name of the city was died, and Hadar reigned in his And Baal-hanan the son of Achbor
- (مرد، ٥- د م , د), بد بمر عماد حمرة إهراً في ا في تأم بؤد هراً: דוד ושלמה, רחבעם, חביה, חבח, יהושפע. ובימי יורס בנו כחיב, בְּיָמֶיו פְּשַׁע מֻׁדוֹם מִמַּחַת יַד יְהִידֶּה וַיַמְלִיכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶּךְ (IE) ואלה המלכים וגרי. שמנס סיו, וכנגדן סעמיד יעקב, וצעל מלכות עשו צימיסס, ואלו סן, שאול, ואיש צשם,
- מלך לאדום עמידה ללקוח עמהם, שנאמר פִי זָבַח לַס׳ בְּבָּבְּבָהַ (ישעיה לד, ו): (33) יובב בן זרח מבצרה. גלרס מערי מואב סיא, שנאמר וְעַל קָרְיּוֹמ וְעַל בְּבְּבְּס וגוי (ירמיס מח, כד), ולפי שסעמידס
- שסיו מדין ומוחב מריבים זה עם זה, ובימי בלעם עשו שלום להתקשר על ישרחל: (פצ) המכה אה מדין בשדה מואב. שבא מדין על מואב למלחמה, והלך מלך אדום לעוור את מואב, ומכאן אנו למדים,
- (95) בח מי זהב. מסו וסב, עשיר סיס, ומין וסב משוב בעיניו לכלוס:

: ئاڭا: אַלַּוּוּ מַמְּנְיָה אַלַּוּוּ עַלְּיָּוֹ אַלְוּוּ

מּלִנְת בַּבּא וִטִים: בּאמֹבִיבִיעו בּבֹּא שׁמֹלָה בּבָּא ה משלו ואַלון שמחחת בברבי משו

}ctpctp: the chief of Alvah, the chief of by their names: the chief of Timna, to their families, after their places, chiefs that came of Esau, according And these are the names of the

יי אַכּֿוּשׁ אַנֵּילִיבְמָּנִי אַכּוּשׁ אַבְּינִי נַבָּא אַנֵּילִיבָמָנִי נַבָּא אַלְנִי

רַבָּא פִּינֹן:

of Elah, the chief of Pinon; the chief of Oholibamah, the chief

** אַלָּוּוּ לֵּוֹוֹ אַלְוּוּ שֹׁנֹמוֹ אַלְוּוּ <u>הַבָּא</u> לַנָּוּ הַבָּא שַׁנִמוֹ בַבָּא

هَذِنك فَنزَا:

Esau the father of the Edomites. the land of their possession. This is according to their habitations in Iram. These are the chiefs of Edom, the chief of Magdiel, the chief of

Teman, the chief of Mibzar;

the chief of Kenaz, the chief of

בּאָבוֹ אַבוֹוֹיִם בוּאַ מּמֵּוּ אָבֹי عطاؤه يخذَّت يخذيون بيَّتات حَرَاهِكُم وَمَا يَجَدِّت بيِّتات حَمَانِكِذِيبَال هَذِيكَ مَرْكَ مَرْكَ مَرْكُ لَا مُدِرِّكُ مَرْكُ لَا خُمْ مَرْكُ مَرْكُ مَرْكُ مَرْكُ مَرْكُ مَرْكُ مَرْكُ مَ

אַבוּהון הָאָרוֹמָאֵי:

The Haftarah is Obadiah 1:1 - 1:21 on page 248.

ער באול בנען: נישנ נישׁב נקשׁב בְּאָבֶא מִנִינֵר אַבְיוּ וִימִיב וַשְּׁלְבַ בַּאָבָע מוּחָבוּה

אַבוּבוּ בֹאַבֹּגֹא צַכֹּנָתוֹ:

Tather's sojournings, in the land of And Jacob dwelt in the land of his

ΙΙΛΧΧΧ

אַלוּג וּוֹבֹא וְמַב אָעַבּבַּטִּם خَرْرُ خَرِٰنُكِ لَهُنَا خُرْرٌ لَا لَهُنَا خُرْرًا אָנר אָרָיוֹ בַּצּאָן וְהָוֹא נַעַר אָרַ <u>ַ שְׁבְע־עֶשְׁרֵה שְׁנְהֹ הַיְּה רֹעֶה</u> אַכֶּרו מּלְדַוֹת יַעֲּלֶב יוֹפֶּוֹף בָּוֹ־

בושא לאַבוהון: אַבוּבוּ וְאַנְּהִי יוֹסָף יָת שִּבְּהוֹוֹ לני בלהה וְעם בָּנִי וַלְפָּה נִשִּׁי אַבוני. בֹּמֹלָא וַבוּא בַבָּי, מִם מְבַּג גַּסְבֵוּ מְּנִין בַוֹנִי בַבָּי עִם אַבֿין הוֹלְדָת יַעַּלְב יוֹסָף בַּר

them unto their father. and Joseph brought evil report of sons of Zilpah, his father's wives; the sons of Bilhah, and with the brethren, being still a lad even with was feeding the flock with his Joseph, being seventeen years old, These are the generations of Jacob.

- למעלה הם שמום מולדומם, וכן מפורש בדברי הימים (א א, נא) וַיִּמְשׁ בַּדְר וַיִּקִיוּ שַׁלוּפֵי הֱדוֹם שַׁלוּף מִמְנָשׁ וּגוֹ: (0+) ואלה שמות אלופי עשו. עוקראו על שם מדינומיסס לאחר שמח סדר, ופסקס מסס מלכום, וסראשוניס סנוכריס
- (פי) מגדיאל. היאלומי:

בְּעָה אָל־אָבִיהָם:

- מת כולם. ברש"י ישן): למטה, אלה מולדום יעקב יוסף, וכמיב וְסָיָה בֵּימ יַעַלְּב הַבֵּים יוֹמַף לֶסָבָּה וּבֵים עַשָׁי לָקַש, נילון יולה מיוסף שמכלה ושורף ממפוח שלך ששורף את כולו, כך יעקב, ראס כל האלופים הכתובים למעלה, תמה ואמר, מי יכול לכבוש את כולן, מה כתיב הפשמני הזה, נכנמו גמליו עעונים פשמן, הפחמי חמה, אנה יכנם כל הפשמן הזה, היה פיקח אחד משיב לו, נינוץ אחד יולא וכוברו בכברס עד שמולא אם המרגלית, ומשמלאה, הוא משליך את הלרורות מידו ונועל המרגלית. (דבר אחר וישב יעקב, דורום שמנח ועד אברסס קלר בסס, ומשסגיע אלל אברסס סאריך בו. משל למרגלים שנפלה בין החול, אדם ממשמש בחול - סמקום להאריך בהם, וכן אתה מוצא בעשרה דורות שמאדם ועד נת, פלוני הוליד פלוני, וכשבא לנת האריך בו, וכן בעשרה מלחמותיהם איך הורישו את החורי, פירש לך ישובי יעקב ותולדותיו בדרך ארוכה, כל גלגולי סבתם, לפי שהם השובים לפני (I) וישב יעקב וגוי. ממר שכמז לך ישוני עשו ומולדומיו בדרך קלרס, שלמ סיו ספוניס ומשוניס לפרש סימך נמישנו, וסדר
- (2) אלה חולדות יעקב. ואלה של מולדות יעקב, אלה ישוביהם וגלגוליהם, עד שבאו לכלל יישוב. מבה ראשונה, יוסף בן

- كر خيزير هوره: جِزُر جِد چَا اِجِزِنَا הِنَّ ﴿ إِنْ يَقِينَا خِنَانِ يُجِدَ حَالَ مَجَنَا مِنَا مِنْ خَرَبَةً أَنْشُلْهُمْ هُلَادَ هُلا بِرَفْلِ مُخْرِ لَنَشَلُهُمْ لُلْنَاهُ ثَلْ بِرَفْلًا مُخْرِ
- וֹלְאָ וֹכֹלְוּ גַּבָּרוּ לַחֲּלִם: אֲבִיהֶם מִפְּלְ־אֶּנְוֹיו וַיִּשְׂנְאֵרְ אֵתְוֹי אֲבִּרְּחֹוֹן מִפָּלְ אֲחַוֹּהִי וּסְנוֹ יָהֵיהִ וּוֹבְאַנּ אֶּטַׁנִוּ בֶּּיראַמֹּנוּ אֲתַלַב נִחֲזּנִּ אֲחַוֹהִי אֲבֵיי נְחֵים
- נייקפו עוד שְנָא אַקוֹ:
- **ڔ؉ٙ**ۮڟؙڬ؞ لْأَفُوّْرَتْنِ كُمُرْفِتَدِهُم تَكَشِفَتَانُا لَا يُحْمُدُنُونِا لَمُثَلًا كِهُمُدُنِي: ڰٚڴڟڷ؞ ע בְּעַיּוֹרְ תַשְּׂבֶּתְ וְתִבֶּנֶתְ קָמָרְ בְּגִי תַקְּלָא וְתָא סַמֵּת אָסְרָתִי

- וֹמְבַר לֵיה כְּהְוֹא דְפַּפֵי:
- וֹלָא גַּבוֹ לְמַלָּלָא הַמָּוִי הַּלְם:
- : نارانا: לאַחוֹהִי וָאוֹסִיפוּ עוֹד סָנוֹ ٠ تَوْلَاكُم بَرْهُاءِ لِلْهُلِينَ لَوْلَالًا يَقْدُم بِنُولِ مُؤْمَّا لِمَانِي
- הַבְּיוֹ דַּהַלְמָית: אַבְיבִים הַמֹּמִתוּ בָּא וֹאַמִּר לִבִיוּ הִמִּתוּ כֹתוֹ בֹלִמֹא
- וְהַנָּה וְאֵר אִוְרְקִיפַה וְהָא מִסְמִּהְרֶן וְהַבֶּּה אֲנַחְנִי מְאַלְמֶים אֲלִמִים וְהָא אֲנַחָנָא מְאַסְרִין אֵסְרַן

- a coat of many colours. son of his old age; and he made him all his children, because he was the Now Israel loved Joseph more than
- and could not speak peaceably unto all his brethren, they hated him, their father loved him more than And when his brethren saw that
- hated him yet the more. he told it to his brethren; and they And Joseph dreamed a dream, and
- qreamed: pray you, this dream which I have And he said unto them: 'Hear, I

9

my sheaf? round about, and bowed down to and, behold, your sheaves came sheaf arose, and also stood upright; sheaves in the field, and, lo, my for, behold, we were binding

יכול לדבר בסס רעס, סיס מספר: דבה. לשון דובג שְפְמֵי יְשֵׁנִיס (שיר סשיריס ז, י): ַלְשֶבֶּד נְתֶפַּר יוֹמַף, ועל סעריות שמפר עליסס, וַמִּשָׁח מֻשָׁה מֲדֹנְיו וגוי: דבחם. כל לשון דבס פרלי"ן בלע"ו. כל מס שסיס מן סמי, וַיִּשְׁמַמוּ שְׁשִׁיר שִּיִּיס במכירמו, ולֹח מכלוסו מי (כדי שילקס בשמיעס) ועל דבס שספר עליסס שקורין לממיסס עבדיס, מגיד לאביו, שסיו אוכלין אבר מן החי, ומולולין בבני השפחוח לקרוחן עבדים, וחשודים על העריוח. ובשלשחן לקה, על אבר ורגיל סלל בני בלסס, לפי שסיו ממיו מבוין מומן, וסומ מקרבן. אח דבחם רעה. כל רעס שסיס רומס בממיו בני למס, סיס והוא נער. שסיס עושס מעשס נעכום, ממקן בשערו, ממשמש בעיניו, כדי שיסיס נכסס יפס: אח בני בלהה. כלומר, מבקשים לישב בשלוה, אומר הקב"ה, לא דיין ללדיקים מה שמחוקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה: לסרגו, וכן סרבס בבראשים רבס (פד, ו). ועוד נדרש בו, וישב, ביקש יעקב לישב בשלוס, קפץ עליו רוגוו של יוסף, לדיקיס . איקונין של יומף דומה לו, וכל מה שהיכע ליעקב היכע ליומף, זה נשמה וזה נשמה, זה החיו מבקש להרגו זזה החיו מבקשים דורש, מלס סכמוב מולדומ יעקב ביוסף, מפני כמס דבריס, אחח, שכל עלמו של יעקב לא עבד אלל לבן אלא ברחל, ושסיס ויו שבע עשרה וגוי, על ידי זה נמגלגלו וירדו למלרים, זהו אחר ישוב פשומו של מקרא, להיות דבר דבור על אופניו. ומדרש אגדה

- אגדה על שם לרוחיו, שנמכר לפומיפר ולקוחרים ולישמעאלים ולמדינים: זיי איקונין שלו דומה לו: 📉 פסים. לשון כלי מלח (שבח י:), כמו פַרְפַּם וּמְבֵלֶח, וכמו פְּמֹנֶח אַפַּמִיס דחמר ואמנון. ומדרש (3) בן זקנים. שנולד לו לעת זקנתו. ואונקלות תרגם. בר תכים הוא ליה, כל מה שלמד משם ועבר מתר לו. דבר אתר, שהיה
- (+) ולא יכלו דברו לשלום. ממון גממס למדנו שנמס, שלם דנרו למם בפס ולמם בלב: דברו. לדבר עמו:
- נומל ומכריו: קמה אלומהי. נוקפס: וגם נצבה. לעמוד על עמדס בוקיפס: (ד) מאלמים אלמים. כמרגומו מאסרין אסרין, עמרין, וכן נֹשֵׁל מֵלְמוֹמִיו (מסלים קרו, ו), וכמוסו צלעון משנה וסאלומות

שׁקמָלוּו וֹמָק_גַּבֿבֿווי נייקפי עיד שָּנְאַ אָרָוּ עַל־

נֹאַטֹּר מִשְּׁר ְבִּיְכִבִים מִשְּׁמַטַנֵוֹנִם שִּׁמְשָׁא וַסִּיִנַרָאָ וַטַּר מְּסָר חַלוֹם עוֹד וְהַנַּהְ הַשְּׁמֵשׁ וְהַיְּבֹה הָא חַלְמִית חָלְמָא עוֹד וְהָא אֹרָוֹ לְאֶרָוֹוֹ וֹיֹּאִמֶּר הַבְּּה חָלֻלְמְּחֵי וְאִשְׁתַּמִי יְחֵיה לְאָחוֹהִי וַאֲמַר וּנְחַלְם מּנִגְ חַלְנִם אַחֲר וֹנְסַפָּּר וַחֲלִם מּנִג חַלְמָא אַטְרָנָא

﴿خِبَهُمَانِلِمَ خُلِكُ مُلَجُّلًا: בַּבָּוּא נְבָוָא אָנִי וֹאִמֶּנַ וֹאַמָּנַ تروزنا تها يؤور وزوم ·· נֹגְיֹמָר בַּוֹ אַבְּיו נַיָּאָמֶר לֵוִ מָּדִי

\$4.55

אָבֹגעָם בֹּמֶבֶם: מיי ניללו אַנוֹו לְנַעָּוֹע אָנִרַאָּאָן נֹאַזַלְוּ אַנוִינִי לְמָנַעוֹ זֹנִ מָּנָא

ĽĔĊ.: لْمُمُكِنَكَ مُكِينُ صَالَهُمُ لَا يُعَمِّدُ كِل אַה'וף רעים בִשְׁבָם לְבָּה آبِهِمَا نَشِلَهُمْ هُمُ بَنِفِكَ لَتَكْنِهِ لَهُمَّا نَشِلُهُمْ خُرَبَقَكَ لَتَكُّهُ

שַׁלְּנְוֹן נֹּלְאָ אֶבֶּמְנִי: נְנְיִמְלֵנִי בְּבְּרֵר וֹיִמְלְנִינְוּ נִימְלֵמִר מִּמְמֵל מִּנְאִ נִאָּטִיבְּנִי פּּטִּנְמָא נְמָלְטִירִ שֶׁלְיִם אַּטְּׁלִבְּ וֹאֵים הַאָּאוֹ זִי שְׁלִם אַטִּוּ זִיִּה הַּלְם וּנְאָמֶר לוֹי לֶּוֹדְלָא רְאָר אָר יַאָּנוֹ נְאָמָר לִיה אִינִיל בְּעָּן חָזִיִּי

חלמודי ועל פּהְנָמוֹהי: ואוסיפו עוד סנו יחוה על הולמן אַנִּי סְבִיר לְמִשְׁלַם בַּנָא אַשַּׁ מִבְמֵּג לַמִמְלַבְּ הַּלְנָא אָנָ ניאַמְרוּ לְנֵ אֶּטְׁיִנְ הַמְּלְבֵּ הַמְּלְבֵּ נִאָּמָרוּ לִיה אָּחוֹהִי הַעַּלְכוּ

כוְכָבַיָּא סְגָּדִין לִי:

לְמִסְנָּגַ לְנֵי מָלַ אַנְעָּא: בְּמִימָא נִימִי אָנָא נִאָּמָּר נַאַּחָרָ מא טַלְמָא טַבוּן בּטַלְמָּשֹא ולַזַּף בֵּיה אֲבוּהִי וַאֲמַר לֵיה <u>אָל־אָבִיוֹ ואָל־אָחַוּן וֹאָמִסִּמִּי לַאַבּוּהִי וּלְאַחוֹהִי</u>

נמר יה פהגקא: וּנֹמֹלאַבַּבוֹ אָבַוֹנוּ וֹאָבונוּ הַהָּנֹב וֹמַנִּאַנִּ בִּיִב אָבוְנִי. וֹאָבוּנִי.

דּאָבוּהוֹן בִשְׁכֶם:

نهَمُخْنَفُكُ خُنْكُتِنَا نَهُمَّدُ خُنْكُ لمترا

ממותה שלבון נאטא להכם:

words. the more for his dreams, and for his over us? And they hated him yet shalt thou indeed have dominion 'Shalt thou indeed reign over us? or And his brethren said to him:

down to me.' the moon and eleven stars bowed dream: and, behold, the sun and Behold, I have dreamed yet a and told it to his brethren, and said: And he dreamed yet another dream,

bow down to thee to the earth? and thy brethren indeed come to dreamed? Shall I and thy mother What is this dream that thou hast rebuked him, and said unto him: his brethren; and his father And he told it to his father, and to

his father kept the saying in mind. And his brethren envied him; but

father's flock in Shechem. And his brethren went to feed their

him: 'Here am I.' thee unto them.' And he said to Shechem? come, and I will send not thy brethren feed the flock in And Israel said unto Joseph: 'Do

to Shechem. of the vale of Hebron, and he came me back word.' So he sent him out and well with the flock; and bring whether it is well with thy brethren, And he said to him: 'Go now, see

(8) ועל דבריו. על דנתס רעס שסיס מביא לאניסס:

נבוק וגוי, כשס שלי אפשר באמך, כך השאר הוא בעל: ורבומינו למדו מכאן, שאין חלום בלא דברים בטליס, ויעקב נחכוון להוליא הדבר מלב בניו, שלא יקנאיהו, לכך אמר לו הבוא שנאס עליו: -- הבוא גבוא. וסלא אמך כבר ממס, וסוא לא סיס יודע שסדבריס מגיעין לבלסס, שגדלמו כאמו (ב"ר פד, יא). (10) ויספר אל אביו ואל אחיו. לאחר שספר אומו לאחיו, חור וספרו לאביו בפניסס: ויגער בו. לפי שסיס מטיל

a1), (à aaay: (II) שמר אח הדבר. סיס מממין ומלפס ממי יצול, וכן שמר שמי כו, צ), וכן לא משמר על מַשְּׁאַמִּי (איז ביד,

(בו) לרעות את צאן. נקוד על את, שלא הלכו אלא לרעות את ענתן (ב"ר פד, יג): (יג)

(13) הבבי. לשון ענוס ווכיוום, נודרו למלום אביו, ואף על פי שסים יודע באחיו ששונאין אוחו:

מַעַבַּקַש: בְּשְּׁרֵה וַיִּשְׁאָלֵהוּ הָאָישׁ לֵאִלֶּר בְּחַקְּלֵּאׁ

עַגִּירָה־נָאַ לְי אַיפָּה הָם רֹעָים: לִי אַיכָּא אָנּוּן רָעַן: י וֹיֵּאמֶר אֶת־אַתַוֹּ אָנְבָּי מִבַּקַשְׁתְּ נְאָמָר יָתְאַתִּי אָנָה בָּעִי הָנִבְּעָּן

ווּכֶּב יוֹסֵף אַתַר אָהָיו וּיִמְצְאָם לְּדֵיֹהָן נַאָּזַל יוֹסֵף בְּתַר אַחֹוֹהִי $_{
m Z_T}$ ھُرٓھُن \dot{a} ھُرْھُن \dot{a} ھُرُد تے \dot{a} ھُر \dot{a} ھُر اللہ \dot{a} וּנְאָמֶר הָאִישׁ נְסְעָנִי מִנְּה בֶּי וַאֲמַר הּוּבְרָא נַמַלוּ מִכָּא

אַּקְיִם וֹוְהְנִּבְיִ אָּמִוְ קְנִׁמִּיהִי: " וּיִּרְאָּי אָתִּי מִרְחָיִק וּבְּמֶּנֶם יִקְּרֵב וֹחַזּי יִמִּיִה שַּרַחִיק וִעֵּד לְא

הַהַלְמָוֹת הַלְּזֶה בָּא: ני ניאַמְרוּ אָנשׁ אֶל־אָחְזִיוֹ הַנְּה בָּעַל נַאַמַרוּ נְּבַר לַאֲחוּהִי הָא מְרֵי

لياح تنهد: בְּעָהְ אָבְלְיָהְהִי וְנְרְאֶבִר מַּבְ־יִּהְיִי ° בְּאַתַר הַבּרְוֹת וְאָמֶּרְנוּ חַיְּה

נַּאָמֶר לְאַ נַבָּנוּ נַבָּמִי: יי וּיִשְׁמַעַע רְאִיבֶּן וַיַּצְּלֶרוּ מִיָּּדָר וְשִׁמַע רָאִיבָן וְשִׁיִּבָּר מִיַּדְרוּוֹ

לְמִוּמִר מֹא אַנִּי בֿהַוּ: ڶۺٛڰٚؖٛٙۮٮٮ יַ וַיִּמְצְאַרוּ אִישׁ וְהַנָּה תֹעֶה וַאַשְׁכְּחֵיה מּּבְרָא וְהָא שָעֵי

נאַמְבְּחִנוּנוֹ בְּרוּתָוֹ:

4444441 جردح לپرېدنا بمنهنده يوځننه

מַלְמַּוֹא בּוֹכִוּ אַמִוּ:

בְסוֹף הֶלְמוֹהִי: בּמִּשֹׁא אַכֹּלְשִׁיִשׁ וֹנִשְׁוֹ, מָא יָבִי, בים מו מבלא ונומר הוקא لْمُثَلِّا كُرِّدُ لَرْبَالِةِبِدِ لَرَهُكِرَبِدٍ بَحُمَا مُنَادِ لَنَكُمُكِرَبِدِ لَئِلَمُتَنِيدِ

נֹאָמָר לָא נֹלַמְלְנָּיִּה נְפַּמִּ:

saying: 'What seekest thou?' field. And the man asked him, behold, he was wandering in the And a certain man found him, and,

feeding the flock.' Tell me, I pray thee, where they are And he said: 'I seek my brethren.

found them in Dothan. Joseph went after his brethren, and say: Let us go to Dothan.' And departed hence; for I heard them And the man said: 'They are

they conspired against him to slay before he came near unto them, And they saw him afar off, and

'Behold, this dreamer cometh. And they said one to another:

бі

81

what will become of his dreams. hath devoured him; and we shall see pits, and we will say: An evil beast him, and cast him into one of the Come now therefore, and let us slay

'Let us not take his life.' him out of their hand; and said: And Reuben heard it, and delivered

(((((,0,0,0); שכמה. מקוס מוכן לפורענות, שם קלקלו השבמים, שם ענו את דינה, שם נחלקס מלכות בית דוד, שנאמר וַיֵּלֶךְ רְתַּבְּעָם שְׁבָמֶה אומו לדיק הקבור בחברון, לקיים מה שנאמר לאברהם בין הבחרים, פִי גֵר יִהְיֶה וַרֶּשַׁךְ (בראשית מו, יג. סומה יא): ויבא (14) מעמק חברון. והלא הצרון גהר, שואתר וַיַשַלוּ צַבֶּנֶב וַיָּבֹא עַד הַבְּרוֹן (בתדבר יג, כב), אלא מעלה עמוקה של

(15) וימצאדו איש. זה גבריהל (הנחומה וישב ב) שנהמר וְקַהִּישׁ נַּבְּרִיהֵל (דניהל מ, יה):

סום, ופין מקרם יולם מידי פשומו: (עב) בסער בנוה. ספיעו עלמן מן ספמים: בלכה דוחינה. לבקש לך נכלי דפוח שימימין בסס. ולפי פשומו, שס מקוס

(13) ויהובלו. נממלאו נכליס וערמומיום: אחו. כמו אמו, עמו, כלומר אליו:

מלומומיו, שמכיון שיסרגוסו בעלו חלומומיו: וסכמוב מסיים ונראס מס יסיו מלומוסיו, נראס דבר מי יקוס, או שלכם או שלי, ואי אפשר שיאמרו סס ונראס מס יסיו (OS) וגראה מה יהיו הלומוחיו. ממר רצי ילמק מקרל זס לומר דרשני, רום סקדש לומרם כן, סס לומריס נסרגסו,

(12) לא נכנו נפש. מכת נפש, זו סיל מיתס:

אָטוַ מֹּגְּבְׁם ﻛַנַּמִּגבוּ אָבְאַבוּני: אַל־ִּהִשְׁלְחִוּ דְּוֹ קְעַעַן הַצְּיֹל בִּיה בְּדִיל לְשֵׁיִּנְבָא יָהֵיה הקור הזָה אַשֶּׁר בַמּרְבָּר וְיָד בּקַמִרְבָּרָא וָיִדְ לֹא מִישְׁטּוּן בב השְּׁפְּכוּ־דְם הַשְּׁלֵיכוּ אֹהוֹ אֶלִ- דִם רְמוֹ יָמִיה לְגוּבָּא הְדֵין

אָנוַ_כְּעָׁנְנִי וַפַּפָּים אָאָר עָּלְיוּ: ניַפְשָׁישוּ אָח־יוֹסָף אָח־כָּתְּוָהוֹי זְיְהֵי בַּאַמֶּר בָּא יוֹסָף אֶל־אָחָיִי נְהַנָּה פַּר אָהָא יוֹסָף לְנָת

וְתַבָּוֹר הַק אֵון בִּוֹ מֶוִם: ן וַיְּמַטְׁעִוּ וַיַּשְׁלֶכוּ אַעַוֹּ הַבְּּרֶה וְנַסְבּוּהִי וּרְמוֹ יָמִיה לְגוּבָא train בּיַבְּיִי

نجٰ لٰ فرا יאָנֿי וָלְמַ הוֹלְכָים לְהוֹנִיר ببرطحيت וְהָּמִׁמֹּאַלְיִם בְּאָנוּ מִנִּלְּמָּגַ י מְינֵיהֶם וַיִּרְאָנ וְהְנֵּה אָרְחָת יוֹקפֿנּ ڗ؞ٛۺڗڹۣڴڰٚڂؙڔۦڮٛ۩ڝ

ڮڷؖڗؖڐ۪ڎؙڎ בָּאָת בּׁ. וֹנִיבִוּן אָטַ־אַבְוּנוּ וֹכִסְּנוּוּ מִמְוּן וֹטִבְוֹנִ כַּוֹא אָבוּ וֹשׁמוּכְ וֹטַ

בְשְׁבֶנוּ הָוּא וַיִּשְּׁבָנוּ אָבָווי: אַּגַשַּׁנוּי בָּוִ בָּיַאַנוּנוּ

שרש עשב ושמו אשמרולוזיא"ה, במק' נדה (מ.):

八次八口に行いて لَبِهِمُلِ هُمْ ثِلْتِ اللَّهِ لِذَالِ هَمْ لِيَهْمُلِ ذِلِيا لَهِبِيًا ذِهِ تَنِمُلِيا

تَرْبَحُ لِللَّادِ: כְּחְנֵיה יָת כְּחְנָא דְּפַּסֵי אַבווָבי וֹאַאָּלַבוּ זִנ יוָסֹל זָנ

ווולא בולו לוט פוט מוֹא:

יקטף ילטוֹם אַזְלִין לאַחָרָא מּוֹנַע מּנַבֹּאָנ אַטוֹא מּנּלַמֹּע עיביהון וַחַזוּ נַנְאָאָנ נאַסִעַרנ **₹**₩.€**₹**

אַרונָא ונְכַפַי עַל דְּמֵיה: וַיְאַמֶּר יְהוּדֶה אֶל־אֶחְוֹיו מַה וַאֲמַר יְהוּדָה לַאֲחוֹהִי מָא

דַסְבְנָא בוּא וְקַבִּילִוּ מִנִּיה לא שְּׁנֵי בֵּיה צָּבֵי צֵּחוּנָא לכנ נומברנו לישְמְמֵאלִים אָיחוֹ וּנִזִּבְנְנִיה לְעַרְבָּאֵי וִידָנָא

> him to his father. him out of their hand, to restore upon him'—that he might deliver is in the wilderness, but lay no hand no blood; cast him into this pit that And Reuben said unto them: 'Shed

coat of many colours that was on they stripped Joseph of his coat, the was come unto his brethren, that And it came to pass, when Joseph

empty, there was no water in it. into the pit—and the pit was and they took him, and cast him

it down to Egypt. balm and ladanum, going to carry their camels bearing spicery and Ishmaelites came from Gilead, with and, behold, a caravan of they lifted up their eyes and looked, And they sat down to eat bread; and

brother and conceal his blood? What profit is it if we slay our And Judah said unto his brethren:

hearkened unto him. our flesh.' And his brethren be upon him; for he is our brother, Ishmaelites, and let not our hand Come, and let us sell him to the

בכור וגדול שבכולן, לא ימלה הפרחון אלא בי: (22) למען הציל אחו. כוח הקדש העידה על כאובן שלא אמר ואם אלא להציל אוחו, שיבא הוא ויעלנו משה, אמר, אני

(33) אח כחנחו. וס מלוק: אח כחנח הפסים. סול שסומיף לו לביו יומר על למיו (ב"ר פד, מו):

בו, חבל נחשים ועקרבים יש בו: (24) והבור רק אין בו מים. ממשמע שנאמר והכור רק, איני יודע שאין בו מיס, מה מלמוד לומר אין בו מים, מיס אין

וצרי. שרף הנומף מעלי הקמף והוא נמף הנמנה עם סמני הקמורם: ורש. לומימא שמו צלשון משנה, ורצומינו פירשו כל כנומי בשמיס הרבה קרוי נכחת, וכן וַיַּרְמֵׁם מֶׁמ בֶּל בֵּימ בְלֹמֹה (מלכים־ב כ, יג), מרקחת בשמיו. וחונקלום תרגם לשון שעוה: שכרן של לדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפע ועערן שרימן רע, ולוה נודמנו בשמים, שלא יווק מריח רע: בכאח. (as) ארחת. כמרגומו שייכת, על שם סולכי ארח: וגמליחם נשאים וגור. למס פרסם סכמוב אם משאם, לסודיע ממן

(26) מה בצע. מה ממון, כתרגומו: וכסינו אח דמו. ונעלים את מיממו:

נקבל, וכל שהוה שמיעם הפוזן, כגון וַיִּשְׁמְעִי פָׁם קוֹל ה' פֻׁלֹהִים מִמְּבַלֵּךְ צַּבָּן, וְרָבְּבָּקָה שוֹמַעַם, וַיִּשְׁמַע יִשְׁרָבַלָּ שְׁמִעְּמִי יִשְׁרָבְּמִי מִתְּבַּלִי שְׁמַעְּמִי יִשְׁרָבְּמִי מִתְּבַּלִי בּבְּרָוּלִי בְּמַבְּמִי היִבְּרָבְּמִי מִתְּבְּבִּי היִל במון בגון וַיִּשְׁמְעוֹן, כגון וַיִּשְׁמְעוֹם קוֹל היים מִתְּבָּבְי מִתְּבָּבְּי בּבְּבָּן, וְרָבְּבָּבְּבָּבְּי (22) וישמעו. וקנילו מניה, וכל שמיעה שהיה קנלת דנרים, כגון זה, וכגון וַיִּשְׁמַע יַעַּקֹּד הָלָ בֻּבָּיו, נַעֲשֶׁה וָנְשְׁמָע מחורגם כבוד אב ואס, כ' שנה שהיה בבית לבן, וב' שנה בדרך בשובו מבית לבן, שנה ותלי בתכוח וששה חדשים בבית אל (מגילה מז: יו.). היה בעמדו לפני פרעה, ושבע שני השובע ושומים הרעב כשבה יעקב למלרים, הרי כ"ב שנה, כנגד כ"ב שנה שלה קיים יעקב (44) ימים רבים. כ"ג שנה, משפירש ממנו עד שירד יעקג למלרים, שנחתר יומף גן שגע עשרה שנה וגוי, וצן שלשים שנה שסום מי, ממכ, סיפך מגלס, וסקב"ס מינו כולס לגלום לו:

ולמה לא גלה לו הקב"ה, לפי שהחרימו וקללו את כל מי שיגלה, ושתפו להקב"ה עמהם (תנתומא וישב ב), אבל ילתק היה יודע (33) ויאמר כחנת בני. סימוו: - חיה רעה אכלתהו. ולולס נו נות סקדם (נ"רפד, ימ), קופו שמתגרס נו משתפועיפר. כמנם בד, נקוד פְּמֹנֶם:

- (וצ) שעיר עזים. דמו דומס לצל אדס: הכחנה. וס אמס, וכשסים דבוקס למיבס אמרמ, כגון כמומ יומף, כמומ פמיס,
- (05) אנה אני בא. לנק לברת מלערו של לבל:

שבלבל ילועי אביו:

- (92) וישב ראובן. ובמכירמו לא סיס שס, שסגיע יומו לילך ולשמש את אביו. דבר אחר, עסוק סיס בשקו ובחעניתו על יוסף מן הבור וימכרוהו לישמעאלים, והישמעאלים למדינים, והמדינים מכרו אומו למלרים:
- (28) ויעברו אבשים מדינים. זו היא שיילא אחרת, והודיעך הכחול, שנמכר פעמים הרלה: וימשכו. לני יעקל את כולן ממוכגס ושמעו, ושמעת, ושמע, שמיע קדמי:

ĽĖ.□: בֹּמֹטֹלְוֹג וֹנִעֹאַבָּׁלְ מֹלְ בֹּנִוֹ וֹמִנִם מַפֿאַ בַּעַבּׁוֹנִ וֹאָטֹאַבּלְ מַלְ

בְּרֵיה יוֹמִין סַגִּיאָין:

mourned for his son many days. put sackcloth upon his loins, and And Jacob rent his garments, and

רְעָה אֲבְלְהָהוּ מְרָוֹד מֹרָוֹד יוֹמֶף:

משמל שמיל יוסף: בּבְרִי חַוְּמָא בִּמְּמָא אָכַלְמֵיה ³⁵ ניפִירֶה ניֹאטֶר' פְּתְּנֶת בְּנִי חַיְּה וִאִּשְׁמְּמִירְעַה נַאֲטַר כִּחִּינָא

doubt torn in pieces.' devoured him; Joseph is without son's coat; an evil beast hath And he knew it, and said: 'It is my

בוא אם_לא: מֹאַאנוּ עַכּּע_לָא עַכּעַלָּנִע בּוֹבַ בּ נֹּבֹרָאוּ אֶבְאַבֹּינְם נֹּאִמֹרַנּ וֹאָט נֹאִנֹיגאַנּ לָנָׁט אַבּוּבִּיוֹ נֹאַמֹרַנּ וֹגְשָּׁבְּׁעֵנִי אָעַבַבְּעָנִינִי

עַכְּמִינָא צִּבְּרֶרְ הִיא אָם לָא: בא אַהְכַּטִוֹא אָהְטִּמוּבַה כַּהַן הפּסִים וְשָׁלַחוּ נת כתונא דפַּסֵי

son's coat or not.' found. Know now whether it is thy their father; and said: 'This have we colours, and they brought it to and they sent the coat of many

ĒĽO: שְׁמֵּיר עִּוֹּים וַיִּשְׁבְּלִוּ אָת־הַכַּהְּנָת צִפִּיר פַר עִּזִּי וּשְׁבַלוּ יָת כִּתּוּנָא בּדְם:

ניקחו אַת־בְּתַּנָת יְוֹסֵר וַיִּשְׁחֲשׁוֹ וּנְסִיבוּ יָת בִּתּנָא דְּיוֹסָר וּנְכַסוּ

coat in the blood; killed a he-goat, and dipped the And they took Joseph's coat, and

31

30

אַננוּנ נאַנוֹ אַנֹע אַנוַ בַּלֹאַי

לְנְתְּוְבִיגְ נְאֵלֹא לְאֵלוּ אֲלֵא אֶבֵּנִי: ° נֹגֶהֶׁד אָבְאָטְוֹנ נַיּאָמָוֹב עַיִּגֹֹב וֹטִׁד לָנִׁט אָעוִנִי נֹאָמָב מּנִלְיִם אַ

for me, whither shall I go?" and said: 'The child is not; and as And he returned unto his brethren,

און יוסף בַּבְּוֹר וַיִּקְרָע אָת־ בִית יוסף בְּגוּבָא וּבַזַע יָת

YELWILL: פּ ַ נְיֵּטְּׁב רְאִּיבֵן אֶלְ הַבְּוֹר וְהָנֵּה וְהָבֵּ רְאִיבֵן לְנִיבָּא וְהָא

pit; and he rent his clothes. and, behold, Joseph was not in the And Reuben returned unto the pit;

וּבְּרָיאוּ אָתַיוּסָף מִצְּרֶוְיָםׁהּ לְיִמְמְׁמָאַלְיִם בֹּמְמְבְּוֹם כַּסְבּּ מֹן עַבְּוָר וַיִּמְבְּרָוּ אָת־יוֹמָף النظيم النظراد النظراد אָת־יוֹמֶף

בְּעָּטְרִין בְּסַף וְאֵיתִיאִי וָת יוֹסָף יולא וולינו יה יוסף לערבאי تَأْمُخُدنِ كُلَّهُمُ لَا مُكَانُزُنَكَ فِكَالِيكَ تَمُحُدنَ فِيخُدُرُ مُكَانِّكُمُ فَقُدْرُ

brought Joseph into Egypt. twenty shekels of silver. And they sold Joseph to the Ishmaelites for lifted up Joseph out of the pit, and merchantmen; and they drew and And there passed by Midianites,

ווֹבֹב אַנוֹן אַבוֹוּ בּׁי־אַבֶּר אָלִ־בָּנִי אָבֶל שָׁאָלַר לְנְחֲמֵי וַיְמְאֵן לְחַהְנָחֶם וֹיֵּאִמֶּר לְנָהְמִינֵיה וְסְרֵיב לְקַבְּלָא لَهُ كُلُّ لَا يُحَالِ لَكَمْ كَالِهُمَا لَكُمْ خُمْ خُدَائِنَا، لَحُمْ خُدُلِنَا، لَحُمْ خُدُلِنَا،

שָׁר הַשַּבְּהִים: (פ)

ישְׁמָה הַמָּר:

جَٰذِ لِمَالِدٌ كَالَٰذِ الْمُعَالِدُ الْمُعِلَّدُ الْمُعَالِدُ الْمُعَالِدُ الْمُعَالِدُ الْمُعَالِدُ الْمُعِلَّدُ الْمُعَالِدُ الْمُعِلَّدُ الْمُعِلَّدُ الْمُعِلَّدُ الْمُعِلَّدُ الْمُعِلَّدُ الْمُعِلَّدُ الْمُعِلَّدُ الْمُعِلَّدُ الْمُعِلَّدُ الْمُعِلَّدُ الْمُعِلِي الْمُعِلِّذِ الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلَّذِ الْمُعِلِي الْمُعِلَّالِي الْمُعِلِي الْمُعِلْمِي الْمُعِلْمِي

אָת־שְׁטִוּ אִנְּוָן:

ټ∟:

ۼڎؙؠڬ:

כניפי וַיְהִיֹ בְּעָה הַהָוֹא וַיֵּבֶר יְהוּדֶה

וּשְׁמָוֹ חִירֶה:

ַלְרַ מִאָּנוּ אָבוֹיִוּ וּנִיםׁ מַּרַאָּיִשׁ <u>עַּ</u>בְּקָרִי

לַמוּלִיָּא: מְצְרְיִם לְפְּוֹמִיפַר ְסְרֵיס פַּרְעָּה לְפּוֹמִיפַר רַבָּא דְפַּרְעֹה רַב וֹנְימִׁבְנִים מֹכֹבוּ אָשֹׁוְ אֶבְ וּמִבְוֹלָאִ זּבּׁנִוּ וֹשִׁישׁ לְמֹאֹבוֹם

וְיַפְַּח יְהִיּדֶה אִשְּׁה לְעֵר בְּכוֹרֻוֹ וַנְּסִיב יְהִיּדָה אַהְּמָא לְעֵר

אָת־שְׁמִּוֹ שֵׁלְְע וְהָיָה בִכְּוִיב וּקִּרָת יָת שְׁמֵיה שֵׁלְה וַהַנָּה

וּנִלְּסֵׁב מִּנִתְ וֹשַׁבְּבֶּר בְּוֹ וֹשַׁבַּבָּע נֹאִנִסִיפַּט מִנִּת וֹיבְיִנִט בַּר

וַטַּבַר מִּנְר וַטַּבְּר בַּוֹ וַטִּבְּרָא וֹמַבּרִאָּר מִנְר וֹנְלְיַרְטַבַּר וּבְּרָרַ

ַ נַתַּלְרַ בַּלְ וַיִּקְרָא אָת שְׁמִיה עָרִי יִקְידַת בַּר יִקְרָא יָת מְנִיה נַתַּלֶּר בַּלְ וַיִּקְרָא אָת שְׁמִי וְעָהִי עָּרִי יִּקְרָא יָתּי

ֶ בְּנְעָּנְיְ יִשְׁעָּוְ שְׁנְעַ נִּיְקְשׁׁ נְיִּנְאָ בְּנְעָּנְיִ וּשְׁמֵּיִה שִּיעַ וְנְסְבָּה וְעָלִ נְיִרְאִ שְּׁם יְהְוּלְהִי בַּתִּיאָישׁׁ בְּנִי נְּבָרִ בְּתִּי

לְנִׁע יַּבְרָא מַּרוּלְמָאָר וּשְׁמֵיה

יְהוּדָה מִקּוָת אֲחוֹהִי וּסִטּא

ובוֹני בְּעִּבְיָא הַרוּא וּנְחַת

וּבְכְא יָתֵיה אֲבוּהִי:

לְנְעַ בְּנִי כִּבְ אֵבִּילָנָא לָהָאוָל שׁלְעוּמִוּ וֹאֵמֹר אָבוּ, אָנעוָע

GEL TLXMIL - GLWL I'WL TL'U' - GLWSIS XXXVIII - GLWL I'WL TL'U' - GLWL I'W' - GLWL I'WL TL'U' - GLWL I'WL TL'U' - GLWL I'WL TL'U' - GLWL I

the grave to my son mourning. he said: 'Nay, but I will go down to but he refused to be comforted; and daughters rose up to comfort him; sid Ils bas snos sid Ils baA

And his father wept for him.

Pharaoh's, the captain of the guard. Egypt unto Potiphar, an officer of And the Midianites sold him into

Adullamite, whose name was Hirah. brethren, and turned in to a certain that Judah went down from his And it came to pass at that time,

ΙΙΙΛΧΧΧ

unto her. Shua; and he took her, and went in certain Canaanite whose name was And Judah saw there a daughter of a

And she conceived again, and bore and he called his name Er.

And she conceived, and bore a son;

a son; and she called his name

called his name Shelah; and he was And she yet again bore a son, and

And Judah took a wife for Er his at Chezib, when she bore him.

first-born, and her name was

Tamar.

ווסו שאמר ללבן זֶס לִי מָשֹׁרִיס שְׁנָס בְּבֵימָן ּ, לי סן, עלי סן, ומופי ללקות כנגדן:

לכוֹנד פֿר יְלֵידָת יָמִיה:

יַת שָׁמֶיה אוֹנָן:

בַּת־אֶישׁ נְחַנָּא מַפָּן יְהוּדָה בַּת נְּבַר

خلاتك:

של יעקב, אבל לא סיס ממאבל שסיס יודע שסוא חי: מפי סגבורס, אם לא ימום אחד מבני בחיי, מובעה אני שאיני רואס גיסנס: − ויבך אחו אביו. ילחק סיס בוכס מפני לרמו כא): אבל שאלה. כפשומו לשון קבר הוא, באבלי אקבר ולא אמנחם כל ימי. ומדרשו, גיהנס, שימן זה היה משור בידי אל משמשין בלשון על, שָׁל שְׁחֹיל וָשָׁל בֵּית בַּדְּמִיס (שמוחל־ב כח, ח), שָׁל הַבְּקַח חֲכוֹן הַשָּׁלָהִיס, וָשָׁל (מות) חָמִיה וְחִישָׁה (שס־ח ד, החי (פ"ר פד, כא), וספור שמת, שעל המת נגורה גוירה שישתכת מן הלב, ולא על החי: – ארד אל בני. כמו על פני והרפה מסי וכל בנימיו, כלומיו, שמין אדס נמנע מלקרוא לחמנו בנו ולכלמו במו: וימאן להחבחם. אין אדס מקבל מנחומין על (פצ) וכל בנחיו. רבי יסודס אומר, אמיום מאימום נולדו עם כל שבע ושבע, ונשאוס. רבי נממיס אומר, כנעניום סיו, אלא

. אביסס, אמרו, אמס אמרם למכרו, אלו אמרם לסשיבו, סיינו שומעיס לך: ויש. מאם אחיו: עד איש עדלמי. ושחתף (I) ויהי בעת ההוא. למס נסמכס פרשס זו לכאן וספסיק בפרשמו של יוסף, ללמד, שסור יידוסו אחיו מגדולמו כשראו בלרמ (98) השבחים. שוחעי נהמות המלך:

(5) והיה בבזיב. שם המקום, ואומר אני, על שם שפפקה מלדם נקרא כזיב, לשון סִיוֹ מָהֶיֶה לִי פְמוֹ פַבְּוָב, מֵשֶׁר לֹא יָבַוְּבּוּ (2) כנעני. מגרא (נ"רפה, ד):

מֵימֶיו, דמֿס למֿ כן מס צמֿ לסודיענו. וצברמֿשים רבס (פּס, ד) רמֿימי, ומקרמֿ שמו שלס וגו' פּשקם:

- יְהְוְה יִיְמִהָּהי יְהוְה: ל נוֹנְי מַב בַּבַּוָב וְצוּגָב בַב בַּמִנוֹנ
- ׆ַבַמּ לְאָטִירָּ: - אָמֵט אַטַּיִּע וְנַבָּם אָטַיִּע וְנַבַּעָם אָטַע אָטִינָ וַנָּבָּם וְטַעַ וַאָּצִים נּגְאָמֶר יְרוּבְרוֹ לַאִוּלָן בָּאָ אָלְ נַאָּמָר יְרוּבְרוּ לַאִוּלוּ מוּלְ לַנִּי
- זְבַתְ לְאָבוֹוִנִי غُنىر نَمُتَاتِ هِلَـٰجُكِ خُحُكِنْ، نَتَالِ ⁸ חַזְּרֵע וְחַיְּה אָם־בָּא אֶל־אֵשֶׁת נינות אולו בי לא לו יהנה אינו אַני לא על שמיה
- וַיָּמֶת נַּם_אָעוֹי: יי נובה במיני יהוָה אַשֶּׁר שְּשָׁה יִבְאֵישׁ בַּרָם יִי דַשְּבָר וֹאָמִית
- שׁמִּב נֹשׁמֵּב בַּנגוּ אַבוֹנוֹי: וֹמִנּע נּם_עוֹא בֹאָעוֹנו וַשַּׂבְּ וּלְגַּעְ מָּלְנִי בֹּוֹי בֹּנִי אַמָּר פֹּּן־ ה שְׁבֵּׁר צַּלְמִנְרֵ בֵּנִעַ_אַבְּנִבְּ מַּרַ_ ניַאַמֶּר יְהוּדָה לְהָמָּר כַּלְּתֹּוֹ
- בעה קעי קעי הקנקה העונקה: וַנְּמַּלְ עַּלְ־גְּוְזֵיָ צּאָנוֹ הוּא וְחִירֶה ַ[™] אֵשֶׁתְיָה וַיִּנְּהֶה בִּינְהָה וּוֹבׁבּוּ הַיִּמִים וַמְּמָה בַּת־שָׁוּעַ
- עֹלֶה הִמְנָהָה לְגִּוּ צֹאִנְוּ: و رہوہ לקטר לאטר הوں חמיף

ביש קדם ין נאַמִיתִיה ין: וְנְיַנְתְ מֶּרְ בַּוּכְּבֵיה דִּיהוּדְת

זַרְעָאַ לַאֲחוּדְ:

לְאַלְמָא זַבְּמָא לַאָּטוּהָי: אוְבְחֵיה עַל אַרְעָא בָּדִיל דְּלָא לְנִׁע אִשַּׁע אַבוּנִי, וּמֶבוּבּּיג מֹשׁלֵבׁוּ זַבְּמֹא וֹבִיוּ כַּב מֹלָיִנְ

בֶּית אֲבוּהָא: בַּאֲחוֹהִי וַאֲזַלִת מְּמֶר וִיהֵיבָת אַמָר דְּלְמָא יְמוּת אַר הוא מֹב בוֹנבׁנ מֻלַנו בֹנו אָנוּי שׁוּבֹו אַבְׁמֹלֵא בּוּט אַבּוּוֹבַ וּאָמָר יְהוּדָה לְמָמָר כַּלְּמֵיה

خانظڑں: וְחִירָה בְחֲמֵיה צַּדֶּלְמָאָה יסְלֵיק עַל גַּוְיֵוּ עָנָאַ אַטֿע געוּבע נאַטֿוּטם געוּבע וסגיאו יומיא ומיחת בת שוע

עָבֶיה: שמונג סבום לשמנת למנו וֹאִטְׁעַוֹּא לְטַמְוֹר לְמִימָר עַׂאַ

> and the Lord slew him. wicked in the sight of the LORD; And Er, Judah's first-born, was

to thy brother.' brother unto her, and raise up seed perform the duty of a husband's unto thy brother's wife, and And Judah said unto Onan. Go in

to his brother. the ground, lest he should give seed brother's wife, that he spilled it on pass when he went in unto his would not be his; and it came to And Onan knew that the seed

He slew him also. evil in the sight of the Lorp; and And the thing which he did was

ΟĪ

father's house. Tamar went and dwelt in her he also die, like his brethren.' And son be grown up; for he said: 'Lest in thy father's house, till Shelah my daughter-in-law: Remain a widow Then said Judah to Tamar his

the Adullamite. Timnah, he and his friend Hirah up unto his sheep-shearers to and Judah was comforted, and went daughter, the wife of Judah, died; And in process of time Shua's

to Timnah to shear his sheep.' Behold, thy father-in-law goeth up And it was told Tamar, saying:

- ער משחית זרעו כדי שלה תתעבר ויכחיש יפיס: (ע) רע בעיני ה׳. כרעמו של און, משמים ורעו, שנאמר באון וימם גם אומו, כמיממו של ער מיממו של און. ולמה סיה
- (8) והקם זרע. סגן יקרא על שס סממ:
- (9) ושחת ארצה. דם מנפניס ווורס מנמון (נ"ר פס, ס):
- וושימומו אנשים (יבמות קד:): (II) בי אמר וגרי. כלומר, דומס סיס מומס בקש, שלמ סיס בדעמו לסשימס לו: בי אמר פן ימוח. מומוקת סימ
- (12) ויעל על גווזי צאנו. ויעל ממנחה לעמוד על גווזי לאנו:
- מכטן ויורדין לה מכטן: (13) עלה חמנחה. ונשמשון סול לומר וַיֵבֶר שְׁמְשׁוֹן וגו' מְמְנָמָס (שופטיס יד, ל), נשפוע ססר סיחס יושנת, עולין לס

שׁמְּנִעָּׁי בַּי רְאָּמִּר בִּי נְדַרַ שְּכִּר בְּפָּנִים מִינִּים אָמֶוֹר מִלְבַיבוֹרְ זַּיַלַכַּס בַּגַּמִּגוּן וַטִּטְמַלֵּן וַשַּׁמֵּבן ַנְעַּׁסַרְ בַּנִּדְׁ, אַלְמָנוּטָבִי מִמְלֻיִּנִי

چر جوټر چړرټ: יּ וּיִרְאֶּהְ יְהוּדְה וַיַּהִשְׁבֶּהְ לְּזֹּנְהְ וַתַּזִּה יְהוּדְה וְתַשְׁבַּה פָנָפְּקַת

שׁמוֹ בְּי בִּי עַבְּוֹא אָלֶוּי יַּדַע כָּי כַּלְּתָוֹ הָוֹא וַתֹּאִמֶּר מַּדַ־ יי הְבָּהְיֹבְיִאָ אָבָּוֹא אֵלְיִרְ בָּיִ לְאָ הַבִּי כְּמָּן אָנִהִילְ לְּנְיִירָ אָּבִי,

مَلَكُبِل مَل مُكِتُكِبِ وَلَا يُعَالَىٰ: אַם_הַתָּן עִיּרִ מִן עָּנָא נַאָּמָרַת אָם הַתַּין מוֹרַצָּאַן וַהַאָּמֶר נַּיֵּאָמֶׁר אַנְבָּׁנ אַמְבַּעׁ נִּבְׁיִר מְנִּים נֹאָמָר אַנָא אַמַּבְּע נַּבְּיָא בַר

וּגֹּבֹא אֶבֶּגנֹי וֹשַּׁבַר בֹנִי بطهاك لجُهُد حَنْثُكَ تَنْقَا حُبُ لِيسَمَّلُ لِيَحْدِلُكِ يَنْفُر كِن of كَالِدِ تَعِيمُونَا لِبَيْثُمُكِ لِيُعْتَرِيكُ ذِيكَ تَهُمُونَا مُنْظُنُكُ لِمِيمُونَا لِمُنْمُونَا لِمُنْفِقِينَا لِمُنْمُونَا لِمُنْمُونَا لِمُنْمُونَا لِمُنْمُونَا لِمُنْمُونَا لِمُنْفِقِينَا لِمِنْفِقِينَا لِمُنْفِقِينَا لِمِنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمِنْفِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمُنْفِقِينِ لِمِنْفِينِ لِمِنْفِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِينِ لِمِنْفِينِي لِمِنْفِينِ لِمِنْفِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِينِ لِمِنْفِينِ لِمِنْفِينِ لِمِنْفِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِقِينِ لِمِنْفِينِ لِمِنْفِينِ لِمِنْفِينِ וּאַמֶּר מֶּר הַמֶּלְבוּן אַמֶּר אָמֵּן וֹאַמַר מָא משָּׁכּוּנָא בּאָטַן

אַלְמֶנוּטֵב: تبخذيا אַגיפָה וְקַמַת رَنْكُم رَبِّكُك رَنْمُد

> אָטְיְהָרָת לֵיה לְאָתוּ: עוֹנו אַבוּי וְבָּא שֶׁלָם וְהִיא לָא מונום במל אורח המנת צרי נאַטַלַנו נוטָרָנו ואָטַבַּסִיאַר וֹאַמֹּגוּאַט לִבוּמָּג אַנִמֹלְנִינִינִי

לא יַדע אַבי כַּלְּהַיה היא رَفْظ אِكُرْدَتِ هِٰذِ بَيْدُلِهِ رَفْهِمُ لَا بَوْظِهُ جُزْنِهَ جُمُنْاتِهُ لِهُوْلَ

בָּרָא אָרֵי כַסִּיאָת אַפַּרָא:

וֹאַמֹנע מֹא שֹשׁגוֹ לִי אַנוֹי

מְאָבוּנְאַ עַּר דְּהִשְּׁלֵח:

וֹמֹאַל לְוֹתַה וִעַּיִּיאָת לֵיה:

אַרַמָּלְיִּתַה: رَنَاذُكُم خَرُلًا، مُرْقِب مُؤْتِ بِذُكِمُن خُرِيمُ، になれていない

> not given unto him to wife. Shelah was grown up, and she was way to Timnah; for she saw that entrance of Enaim, which is by the wrapped herself, and sat in the covered herself with her veil, and garments of her widowhood, and And she put off from her the

covered her face. her to be a harlot; for she had When Judah saw her, he thought

daughter-in-law. And she said: not that she was his come in unto thee'; for he knew and said: 'Come, I pray thee, let me And he turned unto her by the way,

What wilt thou give me, that thou

pledge, till thou send it?' she said: 'Wilt thou give me a of the goats from the flock.' And And he said: 'I will send thee a kid

mayest come in unto me?

conceived by him. her, and came in unto her, and she thy hand.' And he gave them to and thy cord, and thy staff that is in give thee? And she said: Thy signer And he said: 'What pledge shall I

the garments of her widowhood. put off her veil from her, and put on And she arose, and went away, and

бі

ספקירה עלמה אלל יהודה, שהימה מתאוה להעמיד ממנו בנים: ורבומינו דרשו, בפתחו של אברסס אבינו, שכל עיניס מלפוח לראוחו (סומס י.): כי ראחה כי גדל שלה וגוי. לפיכך (14) וחחעלף. כקמס פניס שלמ יכיר גס: וחשב בפחח עינים. בפמימת עיניס, בפרשת דרכיס שעל דרך ממומס.

כסמס פניס, כשסימס גבימ ממיס סימס לנועס לפיכך לא משדס: (15) ויחשבה ליונה. לפי שיושנת נפרשת הרכים: ַ כר כסחה פניה. ולא יכול לראותה ולהכירה. ומדרש רצותיוו כי

נמינה הם: עלמך ודעמך לכך. כל לשון סבה לשון הומנה הוא, מוץ ממקום שיש למרגמו בלשון נמינה, ואף אומן של הומנה קרובים ללשון (16) ויש אליה אל הדרך. מדרך שסיס נס, נמס אל סדרך אשר סיא נס, ובלשון לע"ו דשמורני"ר: הבה נא. סכיני

(שבון: משכון:

בו, לדיקים כיולה בו: (18) החמך ופתילך. עוקמן וצוציפן. עצעת שלתה חומה בה, וצמלתך שלתה מתכשה בה: והדהר לו. גצורים ביולה

ជុំនុំខ្ពុក: בּיַד בְיַב בְיַב בְיַבְ בְיֵבְי בְקָחַנוּ בְּיַד רְחֲמִיה עַּדְלְמָאָה לְמִסַּב – בְּיַד רְחֲמִיה עַּדְלְמָאָה לְמִסַּב

ئلىلە: עַגְּיֶרְוּ לֹאַ הְיִּנְתָּה לַאַ הְיִּתְּה בְּזֶּה וּיִשְׁאָּל אָת־אַנְשָׁי מָלְמָהֹ לֵאִמֹר

אָמְרוּ לֹאֹ־הְיְהָה בָּזֶה קְּדֵשֶׁה: מְצְאַנְיִיהְ וְנָּם אַנְמֵּגְ הַמָּלִוְם וּנְאַתְ אָּלְיוָהוּדָה וּנִאָּמָר לַאָּ

ַהַּנְּה וְאַמָּה לְאִ מְצְּאִנְה: نېزى خېد، بېد تېخېمز تېږر،

ننهُتك: 「いめばし פּכְּטֶב וַגָּם הַנָּה הָרֶה לּזְנּיגִים +× ליהודה קאמר זְנָתָה הְמָנִר ניהיו במשלש הדַשָּׁים נַיָּנָּר

एएष्ट्रें प्रेंद्रेपः נָא לְמֶי הַחֹהָמֶת וָהַפָּתִילֵים לו אַנֹכֶי הָרֶה וַתֹּאמֶר הַבֶּר־ בי חְמִיהְ לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר־אֵלֶּה לַחֲמִיּהָא בוא מוצַאַע וַבְוּא מֶּלְבַוֹע אֶלְ בַרְ בִּיִא מִפַּפָּקא וַבִּיא מֶלְבַוַע

אַמֻכֹּעַע: האַשְּׁה וְלָא מִשְּׁכּוֹנָא מּוֹרָא צּאָהָהָא וֹלָא נישְׁלַח יְהוּדְה אָת־גְּּדֵי הֵעֹיִּים וּשְׁלַח יִהוּדָה יָה גַּדִיא בַּר עִזִּי

はは下めは*: מַל אוֹרְחָא וֹאַמָרוּ לֵית הַכָּא וּשְׁאֵיל וָת אֲנָשֵׁי אַתְרַה לְמֵימַר

אַמרוּ לות הַכָּא מָקּדַשְּׁמָא: אַהְכּעִיתִי וֹאַלְ אֵלָהָ, אַעָרָא וְעָב לְנָת יְהוּדָה וַאֲמָר לָא

בְּבֵּוֹ נְאַטְּ לְאֵ אַּהְּכַּנִיםִּה: לְבֵי עוָבׁ עַאַ אָּבַּבִית עַּבִּיאָ ارْبُعُوْك رِمَاتِ لِي مِهِمَا كُمْ هِ لِيُعِوْكِ بِمَانِهِ مِوْحَ فَهِ بَكِٰمِهِ

מוּנוֹטִע וֹאֹמָר וְעוּבָע אַפּּלוּנִאַ خلائك بالآيا עלא לועדינא ליהוּדְה לְמֵימֵר זַּנִיאַת מַמֶּר נבור בְּתַלְנוּת יַרְתַיָּא וֹאִנְתַוּא

וְחוּמְרָא הָאָכָּין: להן להן הולים וחוחפיא מהבוא ואמבע אהשמובה באַבון ביביה מניה אַנאַ **くばいばし**

> found her not. from the woman's hand; but he Adullamite, to receive the pledge by the hand of his friend the And Judah sent the kid of the goats

harlot here.' they said: 'There hath been no was at Enaim by the wayside?' And saying: 'Where is the harlot, that Then he asked the men of her place,

been no harlot here.' men of the place said: There hath I have not found her; and also the And he returned to Judah, and said:

this kid, and thou hast not found we be put to shame; behold, I sent And Judah said: 'Let her take it, lest

٤2

77

07

her forth, and let her be burnt.' by harlotry.' And Judah said: 'Bring moreover, behold, she is with child hath played the harlot; and saying: 'Tamar thy daughter-in-law months after, that it was told Judah, And it came to pass about three

signer, and the cords, and the staff. pray thee, whose are these, the with child'; and she said: 'Discern, I By the man, whose these are, am I sent to her father-in-law, saying: When she was brought forth, she

(וב) הקדשה. מקודשמומוומנמלונומ:

diai elt, a10 (e"C 00, a): עוד לממת דברי: חנה שלחתי הגדי הזה. לפי שרמס יסודס מת מביו בגדי עויס, שסעביל כתנת יומף בדמו, רמוסו גם (ES) חקח לה. יסיס שלס מס שבידס: פן נהיה לבוז. אס מבקשנס עוד, ימפרסס סדבר ויסיס גואי, כי מס עלי לעשומ

בשריפה: אַשְׁס סְרֶס, וכמו בְּרֶס בַּמַמֶּס: וחשרף. אמר אפריס מקשאס משוס רבי מאיר, במו של שס סימס שהוא כהן, לפיכך דנוס כמר וּמִשְׁנֹּם מָנִים (אַסְמַר טַ, ישַ), מִשְׁנֹוַם יָדֶס, וכן מרגוס אונקלום כמלמום ירחיא: - הרה ליוונים. שס דבר, מעוצרם, כמר (PS) במשלש חדשים. כונו של כלשון, וכונו של לחכון, ולמלעי שלס (נדס מ:). ולשון כמשלש חדשים.

ילבין פני מבירו ברביס: הכר גא. מין גם מלם לשון בקשם, סכר גם בורפך, ומל ממבד שלש נפשומ: . אלה לו, אמרה, אם יודה מעלמו, יודה, ואם לאו, ישרפוני ואל אלבין פניו, מכאן אמרו, נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל (as) הוא מוצאח. לישרף: והיא שלחה אל חמיה. לא כלמס לסלבין פניו, ולומר ממך אני מעוברם, אלא לאים אשר

: كَالْمُالُمُ لَا كُالُمُ ل עוֹד לְא וְתַבְּתַה לְשֵּלְה בָּרִי וְלָא ور طَوْلاً، حُدِمَحِ حَلًا كِهِ لَلَاكَانَا لَا يَجُعُكُ مِنْ طُمَيْنَهُ هُدَا مَحْ خُلًّا ניבָר יְהוּדְה וּיֹאַמֶּר צֶּדְקָה וְאִשְׁהָמוֹדַע

בַבְטְנָה: ב נְיָהְי בְּעָהַ לְדְהָהְ וְהַבָּּה הָאַנְמִים נְהַנְהָ בְּעִּבְּן מִילְבַה וְהָא

לאמר זה יצא ראשנה: עַמְיַלְאָבְי וְשִׁכְּשְׁר מַּלְ-יִדְר מְּנִי וּנְסִיבִּת חָיִּהְאַ וּקְשָּׁתִר עַלִּיִי וּנְתָּי בְּלְדְמָה וּיִמָּן יָדְ וַתִּפָּח

פַּבְץ נַיִּקְבָא שְּטִוּ פָּבֶץ: אָּטִוּו וַשַּאָמֶר מִּנִיפַּנֹאָטַ הַּכֵּוּשׁ ווְהַוּו כְּמִשָּׁיב יָדוֹ וְהִנֵּהֹ יָצְאֹ

סּנּּג הַּבְּשׁב בְמִשַּׁבַשׁ נּבַּבָא הָמִנִש נפֿל אַשוּבוּ נאַמַבע מָא טַלוַש

וְהַוֹּע כַּר אֲמִיב יָדִיה וְהָא

לביה וְהוֹרִיתָא לְמֵימָר בֵּין

וְנְוֹנִי בְּמִגְנְבִי וְיִנַּב יִבָּא

שׁונמון בַּמָעַנוּא:

אוסיף עוד למדעה:

עַּמְּנִי נִיּלַבָּא מְּמִוּ זְּבַּע: (ס)

יְבִיה זְהוֹרִיקְא וּקְרָא שְׁמֵיה ילטר כן נפק אַחוהי דְעַל

פומיפר סריס פרעה שר נייסף הירַר מצְרָיִמָּה ניקּנהו

עוּהְעָּהְאַלְיִם אַמֶּר הוֹרְבָּהוּ דִּעִּרְבָּאָר הַאַּהָתוּיִי לְעַמָּן: بي مَعْدُن مِنْ مِعْدُد مِنْ لِأَمْ مِعْدُدُهُ مِنْ فِي مِعْدُمُ مِعْدُمُ مِعْدُمُ مِنْدُلُهُ مِنْدُلُهُ م פּוֹטִיפָּר ְרַבָּא דְפַּרְעֹּה רַב أببقك يخفتن خفيجيات لتجيب

> her again no more. to Shelah my son.' And he knew than I; forasmuch as I gave her not and said: 'She is more righteous And Judah acknowledged them,

in her womb. her travail, that, behold, twins were To smit sht ni seeq ot smes ti bnA

saying: 'This came out first.' upon his hand a scarlet thread, and the midwife took and bound travailed, that one put out a hand; And it came to pass, when she

And afterward came out his called Perez. thyself? Therefore his name was hast thou made a breach for came out; and she said: Wherefore his hand, that, behold his brother And it came to pass, as he drew back

called Zerah. upon his hand; and his name was brother, that had the scarlet thread

brought him down thither. hand of the Ishmaelites, that had an Egyptian, bought him of the Pharaoh's, the captain of the guard, Egypt; and Potiphar, an officer of And Joseph was brought down to

ಭಿರ್ಥ:

ומידד, נְלֹח יַמְפוּ, וממרגמינן ולח פסקו): בדין עשמס, על אשר לא נממיס לשלס בני: ולא יסף עוד. יש אומריס לא סומיף, ויש אומריס לא פמק, (ומבירו גבי אלדד לנועס בבית חמיס, גורמי שילאו ממנס מלכיס, ומשבט יסודס גורמי לסעמיד מלכיס בישראל: - בי על בן לא נחחיד. כי (25) צדקה. בדברים: 🛮 בוטני. סיא מעוברת. ורו"ל דרטו, שילאס בם קול ואמרס, ממני ומאחי ילאו סדבריס, לפי שסימס

מומים מקר, לפי שהאחד רשע, אבל אלו שניהם לדיקים: (TS) בעה לדחה. וצרצקס סום פומר וַיִּמְנְפֹּי יָמֶיִס לְנֶצָמ, לסלן למלפיס וכפון למפריס: והנה האומים. מלם, ולסלן

(82) ויחן יד. סולים ספחר ידו למון, ולפתר שקשרה על ידו השני, התוירה:

(92) פרצה. מוקם עליך מווק:

זרימת מרמית השני: דבריס, שלקח אדרת שנער, ושני חחיכות כסף של מאחים שקליס, ולשון והב (ב"ר פה, יד): ויקרא שמו זרח. על שם (30) אשר על ידו השני. ארבע ידות כתובות כאן, כנגד ארבע תרמים שמעל עכן שילא ממנו. ויש אומרים כנגד ארבעה

שראמה באלערולוגין שלה שעמידה להעמיד בנים ממנו, ואינה יודעם אם ממנה אם מבמה: סוריידוסו מגדולמו. ועוד, כדי לסמוך מעשה אשמו של פומיפר למעשה ממר, לומר לך, מה זו לשם שמים אף זו לשם שמים, (ו) ויוסף הורד. חור לענין ראשון, אלא שהפסיק בו כדי לסמוך ירידחו של יהודה למכירחו של יוסף, לומר לך שבשבילו

XIXXX

ترظير:

ţ;\!: אַשֶׁרַ־הָוּא עַשֶּׁה יְהְנָה מַצְּלִיהַ בְּסִצְּבֵיה וְכֹל דְּהוּא עְבֵיר יִיָּ

<u>המרלו בידו:</u> אָעוֹ נַיַּפְּקְדַעוּ עַלְ־בֵּילוֹ וְכְלְ־ וְשִׁמֵּישׁ יָתִיה וִמַנְּיִיה עַלְ בִּיתִיה וּוֹמְאָא וִסַלְ עֵוֹ בַּמִּנְנִוּ וֹנְאָמָבַע וּאַהָּבַּע וּסַבְ בַעַמָּוֹ בַּמִּנְעִי

אָמֶּר יָמִּבְיְנִ בַּבּוֹנִי וּבַמְּבֵּיוֹי: יוֹמֶלְ וֹיְנְיִ בַּוֹבִּעׁ יִּעוֹּעִ בַּבַּלְ יְהְנָה אָם־בָּיִת הַמִּצְרָי בִּנְלַלְ ٠ نمر ځ<u>ر ټ</u>مر نميږ تنځتك וַיְהִי מִאָּזְ הִפְּלִיד אֹהוֹ בְּבֵיהוֹי

יוֹסֶׁף יְפַּה־קֹאַר וִיפָּה עַרְאֶה: עַכְּטִם אַמֻּבַעַנוּאַ אַנִכֹּעַ וּנִינוּי ֶּ נְלֹאֵ־יָרַע אָתּוֹ מְאִנּמָּה בָּּר אָם־ ניצור בל־אַשֶּר־לוֹ בְיִד־יוֹסְף ישְׁבַל בָלְ דְלֵיה בִּידָא דְיוֹסֶף

אָלְ־יוֹסֶךְ וַהָּאִמֶר שִׁכְּבָר עִמֶּי: ^{מטי} נִיְהִי אַתַּרִ הַדְּבְרֵים הָאֵכֶּה נִּהְשָּׂא אֵשֶׁת־אֲדֹנֶיִ אֶת־עֵינֶיהָ

בּבּנִים וֹכִילְ אַמְּבְינִתְּבְינִתְ בְּנִין בּבִינִא וֹכִילְ בַּאִנִים לְיִנִי מִסְרַ ַ בַּוֹן אֲבַּוָּג כְאַבַּוֹבַת אַטֹּג מַבַ בַּאַ בַּתָּג כָאַ נְבַת הַמָּג מָאַ

בְּבֵּית אֲדֹנֵיו דִּינִסְף נִהָּנְה מִצְּרָאַה: בְּבֵּית רְבּנְנִיה מְצְּרֶם נַהָּנְה וּנְתֵּי יְהֹוֹה אָת־יוֹסֶׁף וַיָּהִי אָישׁ וֹהָנָה מִימָרָא דַּיִי בְּסַעְּבִיה

מַצַּלַח בִּידִיה: נינרא אַדְּנְיוּ כָּי יְהֹוָה אָתְּוֹ וְכֹלְ נִחָּוֹא רִבּוֹנִיה אַרִי מִימָרָא דִּייִ

וֹכֹא בַאִּית לֵיה מִסַר בִּידִיה:

نْتِلَاكُاكِٰ؉: בּוֹ בֹּכֹל דְאִית לֵיה בָּבִיתַא לבול יוסף והות ברכתא ילנוב וו יט פוט מגואט לבוטוע וֹמֹל כָל דְאָית לַיה تنظيا ĿĊĊ

מּפֹּגַר בְּרֵינְא נִיֹאָ בְּחָוֹנְא: לַהְמָא דְּהוּא אָבִיל וַהַנָה יוֹסָף וֹלֵא וֹבַת הֹשִּׁוּשׁ מִבַּהִם אֶּלְעִוּוֹ

בווסף ואַמורת שכוב עמו: ווּלפֿע אַטֿע בבווגב וָע הַוּוֹבַא ונונה בְּתַר פְּתְּנְעִיּנְאַ הָאָבֶין

וּנֹמֹאָנוּ וּנַאָמָר אָבְ־אָּמָנ אָדְנָּנִ וֹסְבִּיִר נֹאַמָר בְאִשַּׁנִי בִּנְיִנִינִי

Egyptian. was in the house of his master the he was a prosperous man; and he And the Lord was with Joseph, and

7

his hand. made all that he did to prosper in was with him, and that the LORD And his master saw that the LORD

he put into his hand. over his house, and all that he had And he appointed him overseer sight, and he ministered unto him. And Joseph found favour in his

upon all that he had, in the house and the blessing of the LORD was Egyptian's house for Joseph's sake; that the Lord blessed the his house, and over all that he had, that he appointed him overseer in And it came to pass from the time

and in the field.

beautiful form, and fair to look which he did eat. And Joseph was of knew not aught save the bread Joseph's hand; and, having him, he And he left all that he had in

'Lie with me.' her eyes upon Joseph; and she said: things, that his master's wife cast And it came to pass after these

he hath into my hand; the house, and he hath put all that having me, knoweth not what is in master's wife: 'Behold, my master, But he refused, and said unto his

- (3) כי ד׳ אתו. שם שמים שגור נפיו:
- (6) ולא ידע אחו מאומה. לה סיס נומן לצו לכלוס: כי אם הלחם. סיה השמו, הלה שדבר גלשון נקייס: ויהי יוסף (+) וכל יש לו. סרי לצון קלר מפר מצר:

מני מגרם בך מם סדוב. מיד יפה האר. כיון שראס עלמו מושל, סמחיל אוכל ושוחס ומסלסל בשערו, אמר סקב"ס, אביך מחאבל ואחס מסלסל בשערך,

(ק) וחשא אשה אדוניו וגרי. כל מקוס שנממר ממר, קמוך:

נְיִם: בְּאַלְיֵנִים: אָמֶשֶׁר הְרְשָׁיִּבְי הַנְּדְלְרִ הַנְּאָר נְצִּיכְרִוֹ צַּעֲבָרִי בִּישְׁהָא רַבָּּהָא אِنْكُكُ حَمَّيْكُمُ مَنْ خَمُنْدٍ لَجُنَاكُ تَعْنَاكُ خَلَيْحٍ لِمُنْ خَفَاتِيكِ וֹלְאִ שִׁמֹּוּ מִמְּנִּי מִאְנּמִשׁ בֹּי אִם וֹלְא מִנֹתּ מִנִּי מִבְּׁתִם אֵּלְבִיוּ אַּגְּפָּנּ לַּבְּגִּעְ בַּבּנִע עַנִּעְ מַפֶּנָּגֶ לָיִע בַּבַּנִע עַנִּען מַפֶּנָּגֶ לִיִע בַּבַּנִע עַנִּגוֹ מִנָּג

אָבְלְה לְהְיִת עִּמְה: יוִם וֹלְאִ-מְּמֹת אֹלְיִנִי לְמִּפֹּׁכ יוִם וֹלְאִ פֿבּילְ מִנַּע לְמִמָּפַׁב וַיְהֵי בְּדַבְּרֶה אֶל־יוֹסֶף יַוֹם ו וַהָוַה כַּד מַלֵּילַת עָם יוֹסֶף יוֹם

מֹאַנֹמֹּג עַכּּנִע מוֹם כּבּנִע: ַנְיָהִי ְבְּהַנִּיִם תַּגָּה נַיָּבָא הַבָּיְהָה נַהֵּנָה בִּיִּהָא קָבִין וִשְּאִל כְשְׁשְׁוֹת מְלַאְבְּהֻוֹּ וְאֵּיוֹ אִישׁ לְבִּיתָא לְמָבְדַל בִּבְּחָבֵי

נַיּבָא הַטִּינַלָּע: ממו נימוֹר בּגְרוֹ בְּיֶלְה נַיֶּנְס שְׁכוּב מִמִּי וְשַּבְּקוּה לְלְבָּשִׁיה رَمَانُ فِي اللَّهُ مِن اللَّهُ مِن اللَّهُ مِن اللَّهُ مِن اللَّهُ مِن اللَّهُ مِن اللَّهُ مِن اللَّهُ مِن ال

בְּיָבְה וַיְּנְס הַחִּיצְה: ניהל פּרְאוֹמָה פִּרְעַנִב בְּגָּדְוֹ נַהֲנָה פַּר חַזָּה צַּרֵי שַׁבְּקִיה פִּיְדַה נַעֲרַס לְשׁוּקְאּ:
 לְלְבָשִׁיה בִּיַדַה נַעֲרַס לְשׁוּקְאּ:

לְהַבֶּר מִּמָּי נְאֵלֵבְא בַּלוּרְ זְּבְרָיִ: מֹאַלְ לְנְיִי לְמִהְבַּר מִמָּי וּלֵבוּיה אַנְשׁ עַבְּרָי לְצָּחָקׁ בְּנִיּ בְּא אֵלֵי בְּרָרָא עַבְרָאָ עַבְרָאָר לְחַיִּכְאַ בּנָא → לְהָם לֵאמֶר רְאַנְ הַבְרָא לְנֵנְּ לְהַנְן לְמֵימֵר חֲזִּנְ אַנְתִּי לַנְּאַ

נוּגֹא בַבַוּגַב:

אָבְלָוֹנ אָבְבַנּוֹטַנְיּ a. וַתַּבָּח בְּגָרֻוֹ אֶצְקְׂה עַר־בָּוֹא וַאֲחֵיהְחֵיה לִלְבְשִׁיה לְנְחַה עַר

עבא נאַעור קָרָם יָיָ:

לְנְתַבּ לְמִבְוֹנִ מִּמַבּ:

בוקא תַּמָּן בְּבֵיקֹא: עוּהְבּּוֹנִע וֹבִיע אָּנָה מִאָּנָהִי

בידה וְעָּרָק וּנְפַּק לְשִׁיָּא:

בְּלַלְא בַׁמָא: ַנְּמְּלֵבֶׁאְ לְאַנְׁמֶּוֹ, בַּיִּלְיִּנִי נְעַאְמֶּר יַפְּׁנִיה לְאָנְמֶּוֹ, בִּיִּתַּנִי נַאָּמָנִית

וֹנְהֵי כְּאָּמִׁאָן בִּירְהְוֹרִימִּתִי מִיּלִי וַהָּנְיִר כַּר שְׁמַת אָבֵי אָבִימִית

בְּעָאַל רְבוֹנֵיה לְבֵיתַיה:

against God? do this great wickedness, and sin thou art his wife. How then can I thing from me but thee, because I; neither hath he kept back any he is not greater in this house than

her, or to be with her. hearkened not unto her, to lie by Joseph day by day, that he And it came to pass, as she spoke to

men of the house there within, his work, and there was none of the when he went into the house to do And it came to pass on a certain day,

hand, and fled, and got him out. And he left his garment in her garment, saying: 'Lie with me.' that she caught him by his

71

hand, and was fled forth, that he had left his garment in her And it came to pass, when she saw

and I cried with a loud voice. came in unto me to lie with me, Hebrew unto us to mock us; he saying: 'See, he hath brought in a house, and spoke unto them, that she called unto the men of her

fled, and got him out.' that he left his garment by me, and that I lifted up my voice and cried, And it came to pass, when he heard

until his master came home. And she laid up his garment by her,

(9) וחשאתי לאלהים. בנינה נלמוו על סעריות:

(10) לשכב אצלה. הפילו נלה משמיש: להיות עמה. לעולם הנה:

מבני עבר (ב"ר מב, ה), (ק"ה מעבר הנהר): (14) ראו הביא לנו. סרי זם לשון קלרס, סבים לנו, ולה פירש מי סביםו, ועל בעלם הומרם כן: עברי. מעבר סנסר, מד אמר מלאכמו ממש, וחד אמר לעשות לרכיו עמס, אלא שנראים לו דמות דיוקנו של אביו וכו', כדאיתא במקכת קועס (לו:): . אמרה, אין לי יום הגון להוקק ליושף בהיום הוה, אמרה להם, מולה אני ואיני יכולה לילך: – לעשוח מלאבחו. רב ושמואל, (11) ויהי בהיום הזה. כלומר, ויסי כאשר סגיע יוס מיוחד, יוס לחוק, יוס איד שלסם, שסלכו כולם לביח עבודת אלילים,

ځ۵،۱۵۶ ځ۰۰ מּבְּרָא מִבְּרָאָר דְּאֵיתִיתָא כַנָּא בְּאַבֶּוּן בְמִימָר הַּאַבְ בְוֹנִינִ

unto us, came in unto me to mock servant, whom thou hast brought ro these words, saying: 'The Hebrew And she spoke unto him according

אַמֶּרַבְּבַבָּאָטַ לְּנִוּ לְאָבַם בָּי:

ניּעְלֶב בֹּנְרֶוְ אָבֶלְי נְיָנְס בַּטְוּצְּבִי: » زَنْنِ، خَتَانِيْنِ، طِبْكِ، نَهُكَاتُهِ

נייםר צפוי حَلَـٰخَـٰذَـٰهِ ثَـٰعُوٰكِ مُمْكِ كُرْ مَحُكُلًـٰكِ ور אָשִׁלוּ אַשֶּׁר דְּבָרָה אֶלַיוֹ לֵאַלוֹר פִּהְנָם: אִהְתִיה דְּעַבֵּילָה עִּמִּיה וּנֹני, כֹמִּמָתֹ אָבַלָּנִוּ אָנַרַ צַּבַרָנַי

(כ, אַסורי)[ק' אָסִיבֶי] הַמֶּלֶּדְּ ניקה אַדנֹי יוֹסָף אֹהוֹ וַיִּהְנָהוֹ

TQTL: וֹנִירִישָׂם ĖËLL

בוסב ניפן הפו בעני שני בית־ ייקי יהוְהֹ אָת־יוֹסֶף וַיִּטַ אֵלְיוֹ

הוא הְיָה עשֶה: ַ הַסְּהַר וְאָה כְּלְ־אֲשֶׁר עִשִּׁים שָּׁם ¿¿ אָנו פֿלְ דְּוֹאָסִירִם אָמֶר בָּבֵּינוּ رِبْرَةٍ שָּׁר בֵּית־הַפַּהַר בְּיַד־יוֹפֶּף

מַגַּלְיחַ: (פּ) אָתְּוֹ וַאֲשֶׁר־הָוּא עַשֶּׂה יְהַנֶּה בּ בֶּלְ מְאִנְמִׁנְ בְּיִדְנִ בַּאֵּמֶׁר יְהְוָה כָּלְ סִּיְרְחָן בִּיִדִיה בִּרְמֵימְרָא אָּלוּן שָּׂר בִּיתְ הַפְּתַר רְאָר אֶת בְית רַב בִּית אָסִירִי חָזִי יָת

וֹהַּבֹעׁיה לְלְבָּשִׁיה לְוֹתִי וֹעֵּרַל וֹנִוֹנִי כֹּר אֲבוּימִית לַלִי וּלָבוּית

\$\a\d\:

לי עליף יהביף רוגיוה: למומר לפטימיא האפון מבר וְנַוֹנִע כַּג הַמָּמָ בַבּונִגע יָנַע

יוְבַר וְבוֹנֵיה הְיוֹסֶף יַתֵּיה

שַּׁמַן בְּבֵית אֲסִיבֵי: בּאַסִירִי מַלְכָּא אָסִירִין וַהַוֹּה

prison. bound; and he was there in the where the king's prisoners were put him into the prison, the place

And Joseph's master took him, and

to me'; that his wrath was kindled.

After this manner did thy servant which she spoke unto him, saying:

master heard the words of his wife,

my voice and cried, that he left his

And it came to pass, as I lifted up

And it came to pass, when his

garment by me, and fled out.

keeper of the prison. gave him favour in the sight of the showed kindness unto him, and But the Lord was with Joseph, and

was the doer of it. and whatsoever they did there, he prisoners that were in the prison; committed to Joseph's hand all the And the keeper of the prison

77

81

LORD made it to prosper. him; and that which he did, the hand, because the Lord was with to any thing that was under his The keeper of the prison looked not

(16) ארניו. של יומף:

(עו) בא אלי. ללחק בי, העבד העברי אשר הבאח לנו:

(IS) וים אליו חסד. שהיה מקובל לכל רואיו,לשון כלה נאה וממודה שבמשנה: (19) ויהי בשמוע אדניו וגוי. בשמח חשמיש אמרה לו כן, וזהו שאמרה, כדברים האלה עשה לי עבדך, עניני חשמיש כאלה:

בּוֹ בַּסְעַּבוּה וּדְרוּאַ עָבוּר יִי

ממומבוה הנה מקעבור:

בות אָסובו:

אַסִיני וֹנִת כָּלְ דְּעָּבְּוֹיוֹ תַּמָּוֹ

בייפף ית כל אַסיריא דרבית

ווער בר פוט אַסובו פוגא

ווֹטַבּוּטַ לַנַטַמָּוּן בַּהָּנָה נַב

(בב) הוא היה עושה. כמרגומו במימריס סוס ממעביד:

(23) באשר ה׳ אחו. נשניל שקי למו:

מַבְּבֶוֹם: _{שנים}, וַיְהָי אַחַרֹ הַדְּבְרָיִם הְאַלֶּיה וַהֵּוָה בָּתַר פִּהְנְטִיָּא הָאַלֵּין

خَشَرُكُ لَرْسُامِهُ خُرِدَيْلُسِالًا خُمْخُرَةُ מְּבְּׁשׁ מִּגְּבִיִם בְּבַעוּ מִּבִּיִּא בַּמִּלְכָּא בַּמִּגַנִם

their lord the king of Egypt. of Egypt and his baker offended things, that the butler of the king And it came to pass after these

 $X\Gamma$

רַב נַחָתּוֹמֵי:

דָאופָים: הַּבְ הַּבְּ בַּנַהַּמְלַנִם נֹמֹבְ הַּבְּ בַבְּבַבָּנִינִי הַבְ בַבַ הַּפַּג נֹהַבְ ניקצף פּרְעָה עַל שְׁנֵי סָריסָיו וּרְנֵיז פּרִעֹה

דיוסף אַסִיר תַּמָּן: וּנְטָּן אָטָם בֹּמֹמָתַב בֹּנִע מַּב וּנִעַר וֹטַבן בֹמַמָּבע בּנִע בַר

אַשֶּׁר יוסָף אָסִּיר שֶׁם: השבחים אל־בית הסתר מלום קשוליא בבית אסירי אתרא

וומון בַמַּמַבָּא:

ಕರಡಿದ್ದ: אַטֶּׁם וֹנְאָנִים אָטָׂם וֹנְעִינִי וֹמִים הֹשִׁעוּן וֹהַמָּגָּה וָטָּעִוּן וַעַוּיָ וַנִּפְּקֹר שַּׂר הַשַּבְּחָים אָת־יוֹסֶךְ וּמַנִּי רַב קַמּוֹלַיָּא יָת יוֹסֶךְ

בּאַסִּירין בְּבִית אַסִירִי: אַמֶּר וֹנְהַהוֹמִא דְּלְמַלְכָּא דְּמִצְרֵים לכו לפואָנן טַלְמִיִּנִי אָלִיגֹּא אָּגְהַ וּּבַר טַלְמָנִע בַּקנּלְנֹא טַע אָיִשׁ וַחֲלַמוּ

אַסוּרִים בְּבֶּית הַסְּהַר: אַמָּר למָלֶב מִצְּרִוֹם جِפִהְרֵוֹן חֲלֹמֶוֹ הַמַּשְׁקָה וְהָאֹפֶּׁה ניַּחַלְמוּ חֲלוֹם שָׁנִיהֶם

נְחַוֹא נְמָבוּן וְהָא אָנוּן נְסִיסִין: ° וֹּבֹא אַכְיִנִים יוִסֹּל בַּכַּמֹר וֹיַנִרא וֹאָנִא לְוֹנִינִוּ יִיִסֹּל בֹּגַּפֹּנִא

אֹלִם וְהַנָּם זְעַּבְּים:

למומר מבון אפוכון בישון בְּעִמְיה בְּעַמְירַת בַּית רְבּוֹנִיה ק נישְאַל אָח־סְרִיםֵי פַּרְעֹה אַשֶּׁר יִשְאֵיל יָח רַבְּרָבֵי פּרִעֹה

ניאמרו אַלְיו עַלְיִם עַלְמִינוּ נֹאַמִרוּ לִיִּה עַלְמֹא עַלְמֹא מגוּמ פֿוּנכֹם בֿמִנם בּוֹנם: אַטֿוּ דְמִמְּמָר בֵּית אַדְנְיִוּ לְאַמָּר

مَقٰدنـ أنَّا كَٰن:

הַלְמַנְא אָשִׁפַעוּ כִעַּן לְי: יוֹסָף הַלְּוֹא לֵאלֹהִים פְּהְרֹנִים יוֹסָף הַלָּא מוֹ בֵּדֶם יִיָּ פְּשָׁרַוֹ " ופּהַר אֵין אֹהָוֹ וּלֹאמֶר אֲלֵהֶם וּפְשָּׁר לִיה לֵיה וַאֲמָר לְהוֹן

> butlers, and against the chief of the two officers, against the chief of the And Pharaoh was wroth against his

Joseph was bound. into the prison, the place where house of the captain of the guard, And he put them in ward in the

they continued a season in ward. and he ministered unto them; and charged Joseph to be with them, And the captain of the guard

Egypt, who were bound in the butler and the baker of the king of interpretation of his dream, the night, each man according to the them, each man his dream, in one And they dreamed a dream both of

behold, they were sad. the morning, and saw them, and, And Joseph came in unto them in

Wherefore look ye so sad to-day? his master's house, saying: that were with him in the ward of And he asked Pharaoh's officers

it me, I pray you.' interpretations belong to God? tell said unto them: 'Do not that can interpret it.' And Joseph dreamed a dream, and there is none And they said unto him: 'We have

- לרור בגלומקין שלו: והאופה. את פת המלך, ואין לשון אפייה אלא בפת, ובלע"ו פימעו"ר: . אלו, שיפנו אליסס ולא אליו, ועוד שמבוא הרווחה ללדיק על ידיהם: 💎 חשאו. זה נמלא זבוב בפיילי פומיריץ שלו, וזה נמלא (I) אחר הדברים האלה. לפי שסרגילס אומס ארורס את סלדיק גפי כלס לדבר צו צגנומו, סציא לסס סקצ"ס מורמוס של
- (+) ויפקד שר הטבחים וגר. לקיות אתם: ויהיו ימים במשמר. שניס עשר תדש:
- מבירו, ווס ענאמר וירא ער האופיס כי עוב פמר: איש כפחרון חלומו. כל אחד מלס מלוס הדומה לפמרון העמיד לבא (3) ויחלמו חלום שניהם. וימלמו שניהם מלוס, זהו פשומו. ומדרשו, כל אמד מלם מלוס שניהם, שמלם את מלומו ופתרון
- (6) װעפים. עלניס, כמו מַר וְיְשְׁף (מלכיס־הֹ כ, ד), וַעַף ה' הָשְׁהַ (מיכה ז, ע):

7/1

لنتد لأقا خفته:

אַהְבֹעַנוֹי הֹּלֹבוֹים: בְפַּרַחָת עָּלְתָּה נִצְּה הִבְשָׁילוּ פַּר צַפְּרַחַת צָּפֶּיקת לְבָלַבִּין بحريقا שְלְשָׁה שְׁרִינִם וְהָנִא יִּבְּנִיפְּנָא הְלְטָא שִּבְשִׁין וְהַנִּא

פּבְעה נְאָמָן אָת־הַכָּוֹס עַל־כָּף " הְצַנְבְים וְאֶשְׁחַט אֹמָם אֶלַם אֶל־פַּוֹס أَرْبُو هَلَمُكِ خُنْكُ، لَهُوَّلِ هُنِي

ᄪᆖ הְּלְמֵשׁׁעְ עַּהְּבְּׁנִים הָּלְמֵשׁׁע יֹמִים שַׁלְטַא הָבְּהָוּן שַּׁלְטַא וְמִוּן

בוראשון אַשָּׁר הַנִיהָ מִשְּׁקְּרוּ: الزيري حاه - الإيران والأباع الإيران الإيران الأران الأران الأران الأران الإيران sup>֡</sup> װְתְּאִמְּׁבְּרָ נְהַשִּׁיִּבְּרָּ עַלְ־כַּנָּוְדִּ جَעِنَا שֶׁלַשֶּׁת יָמִים יִשָּׁא פַרְעֹרִ جּסוֹר מְלָהָא יוֹמִין יִדְּבְרִנָּן

<u> מְּלְתַבְּיִת תַּמְּתוּ</u> لْنَافِدُنِ مُحْ فَلَمْتَ لِتَابَعُمُنَانَا فَاحَالَ لِمَا خَرِدٌ كَلُو فَلَمْتَ יי נישב לְּדְּ וְעְשְׁיִהְ בָּצִּאְ עִּמְּהָר הְתָּה הַשְׁר הִשְּׁר הְעָר הִשְּׁר בְּעָּוֹ עִמָּר יִישָּׁר בְּעָּוֹ עִמָּר יִישָּׁר בְּעָּוֹ עִמָּר יִישָּׁר בְּעָּוֹ עִמְּיִי جَّر אִם_اَحَلَـٰتَرَر אِنَاكِ حَجَّهُدٍ جُكِٰتِرا نَالُـٰخُلِقَر مَقَكَ حَد

מֹמֹנ אַנוֹ, בֿבֹּנִב: וְנִם־פֹּה לֹא־עָשְׁיַה מָאַימָה בֶּי־ בְּיִבְעָּנְבַ עַּנְּבְעַיִּ מָאָבֶא הַמִּבְרָיִם

ינפלא טובלג: אָן בֿעַקוּמֶּן לְוּוִפֹּל וֹאֹמִר לִיִּע בַּעַלְמִּוּ וְעַאַ ַנְיָּסְפַּּׁרַ מְּּרַ חַמַּמְמַלֵּיִם אָנַר חַבְּלֵנְ וֹאָמִּטַמִּ. בַּדַ מְּבֵּוּ יִנִי חַבְּמָנִי

خزنر: אַניעַת נַץ בִּשִׁילוּ אֶהְכָּלַהָא הַוּוֹ

בְּסָא עַל יְדָא דְפַּרְעֹה: לְכְּסְא דְפַּרְעֹה וִיהַבִּית יָת זֹט מֹנֹבּגֹא וֹהֹבּגוּט זִטְבִין וְכְּסְא דְפַּרְעֹה בִידִי הָסִיבִית

XELL: נאַמר ליה יוסף דין פושָרניה

מַמִּכוּ בַיה: בְּבִילְבְּטֹא מַבְמִיטָא בּבִוֹינִימָא tươn cón refun thing פּבוֹמְנוֹ וֹנִינִיבַנָּבְי עַּלְ שָׁמִנּשָּבַ

וֹטַבּׁלַתָּוֹ, מָן בַּוּטַ אָּסִוֹבוּ בַּבוּוֹ:

ÄĠ,Ľ,: מֹבַמֹם אָבוּ מִנּגאַ וֹטֹוּ בֹּבוֹנע מֹבֹבְאֵי וֹאַרְ חַכָּא לָא מַבַּרִית

> :əw dream, behold, a vine was before to Joseph, and said to him: 'In my And the chief butler told his dream

brought forth ripe grapes, shot forth, and the clusters thereof and as it was budding, its blossoms and in the vine were three branches;

gave the cup into Pharaoh's hand.' them into Pharaoh's cup, and I and I took the grapes, and pressed and Pharaoh's cup was in my hand;

branches are three days; the interpretation of it: the three si sidT' :mid otnu biss dqssol bnA

71

π

thou wast his butler. after the former manner when give Pharaoh's cup into his hand, unto thine office; and thou shalt lift up thy head, and restore thee within yet three days shall Pharaoh

Pharaoh, and bring me out of this me, and make mention of me unto show kindness, I pray thee, unto when it shall be well with thee, and But have me in thy remembrance

should put me into the dungeon.' also have I done nothing that they the land of the Hebrews; and here For indeed I was stolen away out of

CL): מרגוס של פורחת. ין גדול מפרח, כדכחיב ולמר גמל יקיט נוְּסְ (ישעיס יח, ס), וכחיב וַיּצָח פָרַח, וסדר וַיָּצַן לִין (במדבר יו, פורחח, ואחר הפרח עלחה נלה ונעשה שמדר, אשפני"ר בלע"ו, ואחר כך הצשילו, והיא כד אפרחם אפיקם לבלבין, עד כאן (10) שריגם. ומוכום אכוכום שקוכין וידי"ן: והיא כפרחת. דומס לפורחם וסיא כפורחם, נדמס לי צמלומי כאלו סיא

(11) ואשחש. כמרגומוועלרימ,וסרנס יש נלשון משנס:

(בו) שלשח ימים חם. מימן סס לך לשלשת ימיס. ויש מדרשי הגדס סרבס (מולין לב.):

מגל ומומגל: (פו) ישא פרעה את ראשך. למון משכון, כשיפקוד שלר עבדיי לשרם לפניי במעודס, ימנס לומך עמסס: כנך. במים

ट्यंबद: (14) כי אם זכרחני אחך. אמר אס זכרמני אמן, מאמר שייענ לך כפתרוני: ועשיח גא עמדי חסד. אין נא אלא לשון

چَرَد کِٰیَٰت 'نَوْلِه: דְּפַשָּׁר לְהוֹץ יוֹמָף: Joseph had interpreted to them. יי נְאָנְי שָׁר הָאָפָּיִם הָּלְוֹה כַּאֲשָׁר וְיָה רַב נַּחְּחִימִי צְּלַב כְּמָא But he hanged the chief baker, as ēĻķĽ: gave the cup into Pharaoh's hand. מַשְּׁמֵּחוּ נַיִּמֵּן תַכָּוֹס עַלְ־כָּף שַּקְיּהְיִה וִיתַב כָּסָא עַל יְדָא back unto his butlership; and he 17 וֹגְמֶּב אָּטַמָּב עַמָּמָלֵים מַּלְ וֹאִנִיר זָט עַר מָּבֿוּ And he restored the chief butler خنيك ليخير: רַב שָּׁקִּי וְיָתְ רֵּיִשׁׁ רַב נַֿחָמּוֹמֵיּ בְּגוֹ עַבְּדּוֹהְי: chief baker among his servants. הַמַּשְׁלִים וְאָת־רָאִשׁ שָּׁר הָאָפָּים chief butler and the head of the מַבְרָיִר נִישְּׁא אָת־רָאִשׁו שַּׁר לַבְּלְ עַבְּרִוֹהִי וְאָרְכַר יָת רֵישׁ and he lifted up the head of the he made a feast unto all his servants; מפמיר אָת־פַּרְעָּה וַיַּעַשְׁ מִשְׁמָה לְכְּלִי וַלְּדְאִ דְּפּּרְעָה וַעָּבָר מִשְׁהָיָא which was Pharaoh's birthday, that يَرْبِرَرا هِرْنَا بَهُرْنَهُر رَبُاتَ بَهُرُيْتُ لِيَرِبَ جِنْتِهِ مِرْنَهُمَا بَاتَ جِنَةِ And it came to pass the third day, **द**ंददें. <u>L</u>: thee.' مَح مَمْ لَهُدَم لِنَمْنِكَ عُن خُمُلُكَ عُمْرَدُه لِتردِم مِبْغَهُ بُن خَمُلُكَ birds shall eat thy flesh from off shall hang thee on a tree; and the lift up thy head from off thee, and جَوْنَا ا الْهِرَاقِينَ يَفِينَ اللَّهِ عَلَا فِينَ جَمَالُ مِرْمِهِ الطِيرَ الْفِيدَ عَلَامَا within yet three days shall Pharaoh Ϊ□: יוֹכִין אָבּוּן: three baskets are three days; شَرِشَلِ لَاقَذِٰهِ لَا شَرْشُكَ ثَلَالًا وَنَشَلُتُنَا فَرْفَع فَذِلَ فَرْفَع is the interpretation thereof: the ניַעַן יוֹסָף ניֹאַמֶר זֶה פַּהָרֹנָוֹ And Joseph answered and said: 'This אָהָם מוֹ־הַפַּל מִעָּל רֹאִשְׁי: out of the basket upon my head. אַכֿיל יָהְהוֹן מִן סַכָּא מִעִּכְּוֵי פּרְעָה מַעַשָּׁה אַפֶּה וְהַעֹּוֹף אַבֶּל דְפּרִעָּה עוֹבָּר נַחְחּוֹם וְעוֹפְּאַ Pharaoh; and the birds did eat them was of all manner of baked food for וּבַפַּלְ הֵמֶלְיּוֹן מִבֶּלְ מַאֲבָלְ וַבְּסִלְאִ עִּלְאָה מִכֹּלְ מִיבְלָא and in the uppermost basket there なく_しが違い of white bread were on my head; בַּחַלוֹמִׁי וְהַנַּה שָׁלֹשֶָה סַכֵּי חֹהַי בִּחָלְמִי וְהָא הָלָהָא סַלִּין dream, and, behold, three baskets unto Joseph: 'I also saw in my ٥٠ قَلُاكِ رَبِهُمُاكِ هُج_بَافِكَ هَكَــِهُرُر هَهَد رَهُمَد خُبِرَفُكَ هَكَ هُرُهُ interpretation was good, he said וּנְרָא שַּׁרַ־הָאָפָּים כַּיּ שַּׁנֹב וַחָּזָא רַב נַחָּמִישָׁרַ אָבִי יָאִית When the chief baker saw that the

Yet did not the chief butler remember Joseph, but forgot him.

(פו) סלי חורי. פליס של נלריס קלופיס מורין מורין, וצמקומנו יש הרבה, ודרך מוכרי פה כפנין שקורין מובלי"ש, להחס במוחן פליס:

(02) יום הלדה את פרעה. יום לידמו, וקורין לו יום גינומים. ולשון סולדמ, לפי שחין סולד נולד חלה על ידי חמרים, שסמים מילדם אם סחשם, ועל כן סמים נקרחם מילדמ, וכן ומולדוֹפֵיף בְּיוֹם סוּלֶּדֶם חִׁוּקֶף (ימוקחׁל מו, ד), וכן חַשְׁרֵי סְפַבֵּם הָשׁ סְנֵּבַע (ויקרחׁ יג, נס), שכיבומו על ידי חמרים: וישא את ראש וגרי. מנחס עם שחר עבדיו, שסיס מונס המשרמים שישרמו לו במעודמו, ווכר הם חלו במוכס, כמו שְׁחִּרְ הֶשׁׁ לְמֹדְ (שׁוֹן מנין:

for notes on which Mastir to read. The Hastara is on page??. The Hastarah is Amos 2:6 - 3:8 on page 250. On Hanukka, read the Mastir on page 262. See there

נובבא: לי הלם וְהַנָּה עַמֶּד עַל־הַיֶּאָר: מקו ניהי מקץ שְנְתַיִם יְמִים וּפַרְעָּה נִהָנִה ִ מִּסִיְרְ חַרְהֵין שְׁנִין

בּאָרוי: פַּרוֹת יְפָוֹת עַרְאָה וּבְרִיאָת שַפּירָן לְמִחָיֵו וּפַּטִימָן בְּשַׂר

הפָּרוֹת עַל־שְׁפָּת הַיְאָר: וְדַפַּוֹת בְּשָּׁר וַתַּעְּבָּוֹלָר אָצֶל ב אַחַביהן מִן־הַיָאָר בְעִית מַרְאָר וְהְנֵּה שֶׁבַע פְּרָוֹת צָחַרוֹת עֹלָוֹת

נהאבללה הפרות

נונטא פּבּגעי: הפְּרוֹת יְפָּת הַמּרְאָה וְהַבְּרִיאָת דַשְׁפִּירָן לַמְּחָזֵי יפּטִיטֶּקא י הַפַּרְאָה וְדַקָּת הַבְּשֶּׁר אֲת שֶׁבַע וְחַסִּירָן בְּסָרְ יָת שְׁבַעַ מּוֹרָהָא

הְּבְּלֵים הְלַוְיִם בַּלְנִינִ אָּטִוֹר הְבַה הְּבֹלִין סְלְלוּ בַּלֵּנִיא טַר ליי וַפִּישְׁׁן וַיַּחַלִּם שֵׁנְיִת וְהַנַּהו שֶׁבַע יִּדְמִיּךְ וַחֲלֹם הַּנְיָנִיּת וְהַצָּהו

غَلَتَدِيثًا: צמְחָוֹת קדום צַמְחָן בְּהְרֵיהוֹן: וְהְבֵּׁתְ מֶּבְּעִ מְּבְּלְיִם בַּקְיִם וְהָא מְבַעַ מְּבְלִין לְמָיֵן וּשְׁמִיפָּן

ופּבׁתְע שַׁלִם וֹעַא לַאָּים עַּלַ

וֹבֹהֹוֹ בֹּאַטִוֹא: - מֹן ـ עَنْهُد - مَكِير - شَحْم - نَبْه مَا تَبْدُه حُذْعًا شِحَم عَبْدًا

خىك ئىڭى: וֹפֿמֹא לַפֹּלְבְיוָן בַּעוָבִוֹא הֹכ לישְׁן לְמִטִוּ וָחַסִּירָן בַּשָּׁר סְלִיקָא בְּחְבִיהוֹן מִן נַהְרָא הבה שובן אַבוּבוֹנוֹן

בְּמִנְעַ נֹאָכֹלָא טַוְבַעֹא בַּבֹּיִמָּן לַמִּטַוֹיִ

So Pharaoh awoke. seven well-favoured and fat kine. lean-fleshed kine did eat up the And the ill-favoured and

stood by the other kine upon the

ill favoured and lean-fleshed; and

And, behold, seven other kine

came up after them out of the river,

and fat-fleshed; and they fed in the the river seven kine, well-favoured

And, behold, there came up out of

dreamed: and, behold, he stood by

And it came to pass at the end of

two full years, that Pharaoh

brink of the river.

reed-grass.

XLI

and good. corn came up upon one stalk, rank time: and, behold, seven ears of And he slept and dreamed a second

up after them. blasted with the east wind, sprung And, behold, seven ears, thin and

- (ES) ולא זכר שר המשקים. בו ביוס: וישכחהו. לאחר מכאן, מפני שחלם בו יוסף לוכרו, סווקק לסיוח אחר שמי
- מפני שכל סארן עשויין יאוריס יאוריס בידי אדס, ונילום עולה במוכס ומשקה אומס, לפי שאין גשמיס יורדין במלריס מדיר (ו) ויהי מקץ. כמרגומו מפוף, וכל לשון קן, פוף סול: על היאור. כל שלה נסרום לינס קרויס ילורים, מוץ מנילום, שניס, שנאמר אַשְׁבֵי אַבֶּבֶר אֲשָׁר שְׁס ס' מִבְּעַמוֹ וְלֹה פַּנָס אֵל רְסְבִּיס (מסליס מ, ס), ולה בעה על מזריס סקרוייס רסב:
- מריש"ק בלע"ז, כמו ישָׁנֶחׁ סָׁחוּ: (2) יפוח מראח. סימן סול לימי סטובע, שסבריות נרלות יפות זו לוו, שלין עין בריס לרס בתברתם: באחו. בלגס,
- (3) ודקות בשר. מינגי"ם גלע"ו, לשון דק:
- (+) והאכלנה. קימן שמסל כל שמחת סשובע נשכחת בימי סרעב:
- (פ) בקנה אחד. מוליר"ל בלע"ו: בריאות. שיינ"ש בלע"ו:
- (6) ושרופות. השליי"דש בלע"ו. ושקיפן קדוס, מבומות, לשון משקוף, המבומ ממיד על ידי הדלת המכה עליו: קדים.
- כום מוכמים, שקוכין ביש"ם:

ቪ숙i□: ְוְתַמְּלְאָנְת נֵיִקְּץְ פַּרְטְה וְהָנָה יִּטְלְיָהָא וְאָהְעָר פַּרְעֹה וְהָא אָר שֶׁבָע הַשְּׁבֶּלְים הַבְּרִיאָוֹת יָח שְׁבַע שִׁבְלַיָּא פַּטִיטָהָא וַמִּבְלָּמְנָת תַּמִּבָּלִים תַדַּלְּנִת יבְלַמָּא

נאַין־פּוֹתָר אוֹמָם לְפַּרְעָה: ررمؤר פַרְעָה לָהֶם אָת־הַלֹּמֹוֹ त्वत्वर राष्ट्रिय राष्ट्रीय अध्यक्ति व्याप्त حتوظر تنظمُ دنباز

לֵאמֶר אָת־חַטְאַּי אָנִי מַוְבָּיר לְמֵימֵר יָת סּיּרְחָנִי אַנָא מַרְכַר היּוֹם: **ਜ**਼ਾਜ:

אָטֶׁג וֹאֵט מָּב בַּאָפּֿגם: אֹתִׁי בְּמִשְׁעַּה בָּית שָּׁר הַשַּבְּחִים יְתִי בְּמַשְּרַת בַּית רַב קְטוּלִיָּא هَلْمُن كَفِّهُ مَحِ مُحَدِّدً لَنْظِل هَلَمِن لَيْنَا مَحْ مَحْدَنَا لَيْنَاحِ

װַלְמֶׁנִנ: אָלָג וֹעַנְאַ אָּנְתָּ כְּפַּעַבְוֹן עַבְעָנְ אָלָא וַעִּאַ יִּבָּע כְּפַּמָּבוֹ עַלְמָנִע رَوْنَاذِمُوْنِ ثَاكِرُتِ خُكِّرُكُكِ هُلُكِ رَبَادِمُوْمُ فَاذِمُهُ خَجْرِجُنُهُ فَعَالِمُ فَالْعُ

غيّات: לָנוּ אָטַבַוֹבְקִנְינָנוּ אָנָהַ כַּנַבְּקנִוּ مَ يَامَجُنُاتِ لَوْمَهُدَ جُأَدُ رِوْمِهُدً וְאֶּם אִשְּׁתוּ זֹמֹּב מֹבֹנִי, מַבֹּב לְמַּבּ וֹטַמֵּוּ מִמּנֹא מִנִכְּים מִבַּב.

אָנוֹ, בַּהָּגֶב הַּלְ_כַּנוֹ, וֹאָנוִ טַבְּבוי: װּ נְיְהֶי כַּאֵּמֶה פְּתַר־לָנוּ בֵּן הְיָהָה

װְלַמֶּא:

देखें दियाः מלמיה ולית הפשר יקהון וֹאָמִעֹּהוֹ פֿרִעֹר לְהוֹן יָת מֹאַבוֹם וֹנֹע כֹּלְ עַכֹּנִמֹעָא ישְׁכַּט יַלְרָא נָט כָּבְ טַרָשָׁי נהנה בצפרא ימטרפא רוהיה

נְיְדְבֶּרְ שָּׁרְ חַמַּשְׁלְים אָתְ־פַּרְעָּה וּמַלֵּיל רַב שְּׁבֵּי עָם פַּרְעָה

יְנִי, וְיָנִי בַב נַּנְיִמִּינִי:

װַכְמָׁלָּא:

לְנֵא יְת הֶלְמָנְא וְּבַר כְּהֵלְמֶיה

\$45 וֹטוּ אַמוּב מֹל שִׁמוּשִׁי וֹנִמוּה נְהַנְה בְּמָא דְּפַשָּׁר לַנָא בֵּן הַנְה

> a dream. Pharaoh awoke, and, behold, it was seven rank and full ears. And And the thin ears swallowed up the

> could interpret them unto Pharaoh. dream; but there was none that thereof; and Pharaoh told them his of Egypt, and all the wise men sent and called for all the magicians that his spirit was troubled; and he And it came to pass in the morning

of my faults this day: Pharaoh, saying: 'I make mention Then spoke the chief butler unto

guard, me and the chief baker. the house of the captain of the servants, and put me in the ward of Pharaoh was wroth with his

interpretation of his dream. man according to the night, I and he; we dreamed each And we dreamed a dream in one

to his dream he did interpret. our dreams; to each man according told him, and he interpreted to us the captain of the guard; and we young man, a Hebrew, servant to And there was with us there a

71

was hanged. restored unto mine office, and he interpreted to us, so it was: I was And it came to pass, as he

(ע) הבריאות. שייי"ש צלע"ו: והנה חלים. וסנס נעלס מלוס עלס לפניו וסולרך לפומריס:

- בנום ששם לובר (ב"ר פט, ו): . אומס, אבל לא לפרעה, שלא היה קולן נכנם באוניו, ולא היה לו קורם רוח בפמרונס, שהיו אומרים שבע בנוח אחה מוליד, שבע (מימי הן עלמום בלשון ארמי, ובמשנה בים שהוא מלא ממיא, מלא עלמום): ואין פוחר אוחם לפרעה. פוחרים היו שקיו שם שמי פעימות, שכחת החלום והעלמת פתרונו (ב"ר פע, ה.): דורשמי. הנתרים בעימי מתים, ששוחלים בעלמות. (8) וחפעם רוחו. ומערפא רומים, מקשקשם במורו לפעמון, וציצורדילר הוא אומר וַמִּהְפְּעָס רוּחוּ (דניאל ב, א.), לפי
- (11) איש כפחרון חלומו. מלוס הראוי לפתרון שופתר לנו, ודומה לו:
- רא"ס): איש בחלומו. לפי החלום וקרוב לענינו: שברי. אפילו לשוננו אינו מכיכ: - שבר. וכמוב בנימוסי מלריס, שאין עבר מולך ולא לובש בגדי שריס. (מ"א שיריס וכן גרס (21) נער עברי עבר. ארורים הרשעים, שאין מוצחם שלמה, מוכירו צלשון צויון: נער. שומה, ואין ראוי לגדולה:

وَلَيْكِ : ٢ انْلَاذَّكَ هَٰظَمِ بِثَيْدَ الْأَحْجَ جُمْ الْمُقَدِّ لَهَٰذِ خُونِتِيكِ لَمْهُمْ خُلْكِ יי יוֹפֶׁף וַיְרִיצֶּהוּ מִן־הַבְּוֹר וַיְגַלַּחׁ וֹצִּרְהַשׁוּהִי מִן בֵּית צָּסִיֶּרִי וּוֹשְׁכַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אָת־ וּשִׁלַח פַּרִעֹה וּקָרָא יָת יוֹסָף

דַלְיִם לְפַּׁמָּר אָטִי: ۺؙٙڟٚۿؙڬ؞ۿٙڴۣڔڮڔڟ؉ڟ۪ۮۦڬۺؙڟٚۿۺۿڟۿڔڽۦڟڴڔڮڂڟڔڟڔۦڮۼڣ אָהְי הַלְּמָהִי וּפֹהֵר אֵין אֹהָוֹ וַאֲנִי הַלְמִית וּפְשָּׁר לֵיִת לִיה וַאָּנָא ניאָמֶר פּרִעֹּה אֶל־יוֹסֶף הַלְּוֹם נַאֲמֶר פּרָעֹה לְיוֹסֶף הַלְמֶא

٩٣٠ قلي: בּלְמֹּבִׁי אֶּבְעֲיִם וֹמְּנֵע אָטַ־שְׁלָוִם בְאֵ מִוּ טִבְּמִינִ אֶּלְטִוּוֹ מִוּ בְּנִם וַיַּעַן יוֹסָף אָת־פַּרְעָּה לֵאמָר וַאָּמִיב יוֹסָף יָת פַּרְעֹה לְמֵימַר

עלני עמד על־שְפָּת הַיָּאָר: ע נִינְבַבֶּר פַּרְעָּר אֶּלְ־יוֹסֶךְ בַּחֲלְמִי יִמַלֵּיל פּרְעֹר עִם יוֹסֵךְ בְּחָלְמִי

تَنْكُمُ يُلِينَ خُمُّكِنَانَ طْبِين خُلِيهُين خُمُّد يَرْضِن فِهَد حَمَيْمًا خُمَد يُمَخِيدًا كَمْنَاءً، إبيير ما تبغد فأتر يوجع بهمايبهم وأجانهجه منا

ختنف ځځد څثا مخدنه ځله: מאָב וֹבֹפֿוִט בֹּמִבׁ לַאָבְנֹאַנֹינּי م هَلَاد، ثِل يَجْبِ لَدُمْبِ لِيُعْدِ וְהְנֶּה שֶׁבַע־פְּרָוֹת אֲחֵרוֹת עֹלַוֹת

הַבלות הקרות

אָר שֶּׁבַת

בובאמלות הַבְּרִיאָת:

אָמָת מַלְמָא וּמִפַּאָּר לַיִּה:

יִן יִמְתַב שֶׁלְמָא דְפַּרְעֹה:

עא אָלא פֿאַים על בּיף נַהָּרָא:

لَلْمُثَا خُعَنَاتُهِ:

אַבְעָא דְּמִצְרֵים לְבִישׁוּ: לפֿר לָא שׁוֹנִינִי דְּבְּנְיִנִינִן בְּבָר بخبهٰا خمنان حننه ننوندا וֹבֹא הֻבֹּה שוִבוֹן

בּבְּבַנִינִא פַּמִּנִמִּנִיא: עַפּּבוע יבישְּקא נָה שְּבַע [おうへな ほご しゅん TOICUX

> Pharaoh. raiment, and came in unto shaved himself, and changed his hastily out of the dungeon. And he Joseph, and they brought him Then Pharaoh sent and called

> interpret it. thou hearest a dream thou canst have heard say of thee, that when none that can interpret it; and I have dreamed a dream, and there is I' : And Pharach said unto Joseph: 'I

give Pharaoh an answer of peace.' saying: 'It is not in me; God will And Joseph answered Pharaoh,

the brink of the river. In my dream, behold, I stood upon And Pharach spoke unto Joseph:

reedgrass. well-favoured; and they fed in the the river seven kine, fat-fleshed and And, behold, there came up out of

81

Zτ

Egypt for badness. as I never saw in all the land of ill-favoured and lean-fleshed, such came up after them, poor and very And, behold, seven other kine

did eat up the first seven fat kine. And the lean and ill-favoured kine

CLEC: שמין בריך לפרש מי השיב, מי שבידו להשיב, והוא פרעה, וכן דרך כל מקראות קלרים, על מי שעליו לעשות הם מוחמים את (13) השיב על כני. פרעה הווכר למעלה, כמו שהמר פרעה קלף על עבדיו, הרי מקרה קלר לשון, ולה פירש מי השיב, לפי

(41) מן הבור. מן בים ססוסר, שסום עשוי כמין גומל, וכן כל בור שבמקרם לשון גומל סול, ולף לס לין בו מיס קרוי בור,

ַ מִשְׁמַע לְשׁנוֹ, חֹנמינדר"ח בלע"ו (פו) חשמע חלום לפחור אחו. מלוין ומנין מלוס לפמור לומו: חשמע. לשון סננס וסלונס, כמו שמע יוֹפַף, פַשָׁר לֹל פוש"י בלע"ו: ויגלח. מפני כבוד המלכות (ב"ר פע, ע):

(16) בלעדי. אין החכמה משלי, אלא אלהים יעוה, יחן ענייה בפי לשלום פרעה:

בשכי ובלמ"ז בלוה"ש: (19) דלוח. כמושומ, כמו מַדּוּעַ מַֿמָּס פָּכָס דַּל (שמואל־ב יג, ד.) דאמנון: ורקוח בשר. כל לשון רקום שבמקרא, מסרי

מְלַאָּע וֹמִלִוִע: נאָבא בּעַקּמָּג בָּה כֹּאַמֶּר בּטִּטִבְיִׁע וֹאִיבֶּץ: בּׁנַבְּלֵאנּ אֶּלְ עַבְּבְּלְנִי נִמּנִאֵנִיוֹן אָנֵי מּלָא לְמִמּנִיוָן נִמִּטִוֹנִיוָן تَطْتَهْدُك هُمْ كَلَهُدُك لَكُمْ دَيْكُمْ لَمُمَّاكِنَا لَكُمْ هَكَٰنُكُمْ

בָּיִהְ כַּבְ בַּבַּלְבַנִיטָא נֹאִטַּהָנִינִי:

had eaten them; but they were still it could not be known that they And when they had eaten them up,

behold, seven ears came up upon And I saw in my dream, and, I awoke. ill-favoured as at the beginning. So

one stalk, full and good.

شَكَّرْنَ مَرْنَ خُكُرُنَ هُلُدٍ مُكُرِّنًا مُرْمًا خُكَلَيْهِ سَدِ مَرْبًا וְהַנָּהוּ שֶׁבַעּ וַחֲזֵית בְּחָלְמִי וְהָא שְׁבַע

wind, sprung up after them. thin, and blasted with the east And, behold, seven ears, withered,

قتاديات: בּקוֹת שְׁרֻפָּוֹת קַּגִים צַמְּחָוֹת שְקִיפָּן קַדִּים צָמְחָן בָּחָרֵיהוֹן: וְהְבֵּל שֶׁבֵע שְּבֶּלִים צְּנְתְוֹת וְהָא שְׁבַע שֶׁבְלִין נְצֵּן לְקְּנִוֹ

هُمِـتَابَلُـمُفِرَهِ لَهُذَا مَلائنَ كِن: ﴿ خُبُلُمُونَهُ لَكِنَ يَظْبَانَذَ كِن: מֻבַּע הַשְּׁבֶּלִים הַפּּבְוֹת וָאִמָּר שְׁבַע שָׁבָלִיָּא מְבָּקָא וַאָּמָרִית رَفَجُرُمُارُ لَاهِٰجُرْنَا لَانَظِنَ يَقُنُ بَجُرَمُهُ هُجُرَبُهُ كُوٰنُنُهُ نُن

that could declare it to me.' the magicians; but there was none seven good ears. And I told it unto

And the thin ears swallowed up the

<u>הְאֶלְהֵים עֹטֶה הְגֵּיד לְפַּרְעָה:</u> وَرَافِر كِيرُدُ لَرَاهُ كِيرَ كِيُولِد وَوَرَقَدَ مَنْ دَرَهُ بِمَ وَدِرَ قِيَرَادُ וּיָאמֶר יוֹסָף אֶל־פַּרְעָּה חֲלָוֹם וַאֲמַר ִיוֹסָף לְפַּרְעָה חָלְמָא

לממבר הוי לפרעה:

unto Pharaoh. is about to do He hath declared dream of Pharaoh is one; what God And Joseph said unto Pharaoh: 'The

止(2): <u>שֶׁבֶע שְׁנָים הַנְּיִה הַלְיִם אָהָר שְׁבָּהָא שְׁבַע שְׁנִיא אִנִּין הַלְהָא</u> מֻּבְע פְּרָת הַפְּבָע מֻבָּע מֻנִים שְּבַע מּיִבְקָא שָּבְעָ

years: the dream is one. and the seven good ears are seven The seven good kine are seven years;

עַפֿעַים יַהְיָּי שָּבַע שָּבָע בָּבָר בָּבֶּר نْهُدَم تَاهِٰدُرُ لِم يُتَاكِٰرِن هُلُوٰنِن וְשֶׁבַע הַפְּרוֹת הֶרַלּוֹת וְהָרַעֹּת יִשְׁבַע

מְבַע שָׁנֵי כַפָּנָא: خظئف يضظرها ظيره نيائا הְבֹת הְנֹגֹא אִנֹגן נְהְבֹת הְנִלְלָא יבישְּׁמָא בְּסְלִיקָא בָּתְרֵיוֹן

wind; they shall be seven years of empty ears blasted with the east seven years, and also the seven kine that came up after them are And the seven lean and ill-favoured

הַנּא הַבְּלְר אֲמֶׁר דִּבָּרְמִי אֶלְ־ הוּא פִּחְנְמָא דְּמֵלֵילִית עִם

פּרְעָּה אַשֶּׁר הְאֶלֹהָים עֹשֶׁה פּרִעֹה דִייִ עַּחִיד לְטָעֵבַר אַחָוִי הראה את־פּרעַה: יְחַ פּּרְעַה:

do He hath shown unto Pharaoh. unto Pharach: what God is about to That is the thing which I spoke

⁶² הגה שֶׁבֶּע שְׁנִים בְּאָוֹח שְׂבֶע הָא שְׁבַע שְׁנִיץ אָהָיָן סְבְעָּא <u>הַרְאָר אָת־פַּרְעָר:</u>

لأكبح فخرع بخثاء كفع فخر بخلفه لاطفئانات

land of Egypt. great plenty throughout all the Behold, there come seven years of

67

82

Sz

שנטכולנו מל סוכה: (23) צומות. לונמא בלשון ארמי פלע, סרי הן כען בלי לחלוח, וקשוח כפלע. וחרגומו ילן לקין, ילן, אין בהן אלא הין, לפי

לפי שסים הדבר מופלג ורחוק נופל בו לשון מראה: ועל סשנות החלום וגו'. בשבע שנים העובות נאמר הגיד לפרעה, לפי שהיה ממוך, ובשבע שני רעב נאמר הראה את פרעה, (62) שבע שנים. ושבע שנים. כלן היין הלה שבע, והשר ושנים התלום פעמים, לפי שהדבר מוומן, כמו שפירש לו במוף,

اْذِی زَائِدَم بَاهُِکُمْ فَیُکِدُا مُفَاثِرٌ اَزِی زِنَائِدَم مُکَمَّدُ فَیَلَمْی مَا **立常**[礼: ľťἀŒ́Ц וַבְּׁמוּ מֻּבֹת מִׁנֹו בֹמֹכַ אַנַבוּנִינָן ווּפוּמִוּ

באבא בטבועון ווטואו כל סבמא

land of Egypt; and the famine shall seven years of famine; and all the And there shall arise after them

דְרָאַ בָּיִאָר: בְּרֵבֶּלְ הַעִּרְאֵ אַנְוֹבְיִי בֵּוֹ בְּיִרְכְבֶּדִּ בְּנִם כְּפָּנְא תַּעִיּא דִּינִי בְּתַר

ははむごし בּ פּעַמְיָר בְּי־נְכְּוֹן תַדְּבְר מִעָּם תַּרְתֵּין إنفا بالهوائد بالبازات لإكاهوا بوح بهوور براهم المورمة

حَقَّهِ اللهُ اللهُ عَلَيْهِ اللهُ عَلَيْهِ اللهُ عَلَيْهِ اللهُ عَلَيْهِ اللهُ عَلَيْهِ اللهُ عَلَيْهِ اللهُ 止殺くに口

מַבְּבֶוֹם: لْلْكُلّا نبهرتكك الْمَكُابِ تَلْهُ قَلَمِت كُنيمَ أَكْبِلُ بَحُمَّا نَكَتَا قَلَمِت لِأَمْدَ مِنْخُرِكُا

מֹבְּבוֹם בֹּמֻבֹּת מִּנִּוֹ עַמַּבְּתֹּי וֹהְמֵּנִי פּּבְמָנִי וֹנִפַּׁעֵב פַּבְעָבִי וֹהַבּנִיב פּבַמָּנִי וֹנִמִּנָּי מִנִימִוֹנוֹן

בֶּר מַּחָת יִד־פּּרְעָּה אָכֶל בַּמְּבְוָע בַּבְּאָׁע בַאָּגְנְ וְיִגְּבְּרוּ מְבָּהָא בַּאָהָן אָבֶּוּ וְיִיצְרוּן וֹנְלֵבְּׁהָנִּ אָטַבַבְּׁלָבְאָבֶלְ עַמְּהֹנִם וַנְבִּּנְמָנוּ זִטְ כָּלְ הַבִּיִּב מָהָנֹּאִ

ننزب نغڅر ځفظيبر ځغثا نت، בּהבות וֹמִּמֶנוני

בַּבְּבְיּבְיּ בַּבְּיִבְיִי בַּבְּיִבְיִי はればにロ ַ לַמֶּבֹת מְּנֵוֹ עַבֹּלֶּב אַמֶּב שַבְיֹוֹן בַּאַבֹּלֵא לַמָּבַת מָנוּ כַּפּּנֹא

וּבְמִנוֹ בָּלַ עַּבְעַבַּ

כּוֹ אַבוּ שַּׁפִּוּל הוּאַ לַטְּבָּא:

פְּהָנְמָא מִן בֵּרָם וְיָ וּמִוֹחַיִּ לְמִעְּבְּדִיה:

הַּלְאַבְאֹבוֹא וֹטַבּוּם ווּמִּנּוּנוּש הַלְ אַּבֹּהֹא

נְשְׁמֵּחְ אֵשְׁאַבְאָבֹּא הַלְ אָנִהָּא נִיזְנִיוּן יִשְׁ אָנִהָּא

בְּטִגְּבוֹם בַּמֻּבַת מָנִוּ סִבְּתֹּא:

וְיִשְׁרוּן: מְבוּבְא GLAL

נמטנגי מַמָּא בַאַבַמָא פַבפַּנָא: ולאַ טפֿבט בוטוו פֿאַבמּא במגנום ולאַ

ילמיני כל עלדיוהי: בְּמִגוֹנִ פַּבְעָבְי וּמִפַּב פִּטִּינִמָא בִּמִגוּנִ פַּבַעַבַּי

> consume the land; plenty shall be forgotten in the

be very grievous. famine which followeth; for it shall in the land by reason of that and the plenty shall not be known

God will shortly bring it to pass. the thing is established by God, and unto Pharaoh twice, it is because And for that the dream was doubled

him over the land of Egypt. a man discreet and wise, and set Now therefore let Pharaoh look out

Egypt in the seven years of plenty. take up the fifth part of the land of appoint overseers over the land, and Let Pharaoh do this, and let him

keep it. for food in the cities, and let them up corn under the hand of Pharaoh these good years that come, and lay And let them gather all the food of

SE

46

çç

78

30

'.animai aht dguordt of Egypt; that the land perish not famine, which shall be in the land the land against the seven years of And the food shall be for a store to

his servants. of Pharaoh, and in the eyes of all And the thing was good in the eyes

(05) ונשכח כל השבע. הולפתרון הצליעה:

- (וו:) ולא יודע השבע. סול פתרון ולל נודע כי בלו לל קרבנה:
- (46) וחמש. כמרגומוויזרו,וכן וַמַּמָשְׁיס: (se) (crf. anaf:
- למעס בכ'ונקוד קמן קמן: תחת יד פרעה. ברשומו ובמולכומיו: (35) אח כל אכל. שם דבר הוח, לפיכך מעמו בחל"ף ונקוד בפחח קמן, וחוכל שהוח פועל, כגון פִי בְּל חוֹבֵל בֵּלֶב, מעמו
- (98) והיה האכל. סלבור, כשלר פקדון סגנוו לקיום סלרן:

الم المرادة المرادة עַנְמְצֶא כְזָוֹר אָישׁ אֲשֶׁר רְוּחַ הַנִּשְּׁכַּח בְּבֵין וְּּכַר אָלְהַלְּנִוּ נֹאָמָר

לכואָר מון בורם וו בור:

man in whom the spirit of God is?" Can we find such a one as this, a And Pharach said unto his servants:

זאנ אַגן־נְבָנוֹ וְחָבָם בְּמִוּך: עוִבַּׁישַ אֶּלְעַיִּם אִוּטַבּ אָּטַבַּלְן בַּעוִבַּה וֹוֹ וֹטַבּ וֹטַ כֹּלְ בַּא כִינִי וּיָאמֶר פַּרְעֹּה אֶל־יוֹסָף אַחֲבֹי וַאֲמַר פּרְעֹה לְיוֹסָף בְּתַר

סַנְבְלְטוֹ וְעַבִּים בְּנִמָּך:

discreet and wise as thou. thee all this, there is none so Forasmuch as God hath shown And Pharaoh said unto Joseph:

ישַּׁל בְּלְ־עַּמִּי רָק הַבְּפָּא אֶנְדָּלְ מִימְרָדְ יִמְּיָן בְּלְעַנִּיךְ אַטַּע טִּעְיָנִע מַּלְ־בָּיְתִּי וְעַּלְ־פָּיִרְ אָהְ הָּתִי מְעָבָּא עַלְ בִּיִתִּי וְעַּלְ

כּנּבׁסֹּ, מֹלְכִנּטֹּא בַבַּוּן אָנִבּי

throne will I be greater than thou.' my people be ruled; only in the according unto thy word shall all Thou shalt be over my house, and

07

ניאַמֶּר פַּרְעָה אָל־יוֹסֶף רְאֵה נַאַמָּר פּרָעֹה לְיוֹסֶף הַזִּיּ

אָטַׁלְּ מֹּכְ כַּבְאַבֹּאֹבוֹ בַּמַנִּינִי נִטַּבַ מַּבְ כַּבְ אַבַמֹּאַ

Egypt. I have set thee over all the land of And Pharaoh said unto Joseph: 'See,

* יַדְוֹ וַיִּמֵן אָמָה עַל־יַד יוֹמֶן

יְדֵיה וִיהַב יָהַה עַל יָדָא נּיְּסַׁר פּּרְעָּה אָת־שַבַּעְּתִּ מִעָּלִ וְאַעְּרִי פּרִעֹה מָוְקְתִּיה מִעַּלֹ

chain about his neck. vestures of fine linen, and put a gold Joseph's hand, and arrayed him in ring from his hand, and put it upon And Pharach took off his signer

בְבָר הַנְּהָב עַל־צַנְאָרְוֹ: נילְבֹּה אָטוַ בֹּלִבִּי. הָהָה נֹּהֶמֶם

וּוֹבׁכֹּב אָטָוִ בֿמֹבַכֿבׁט בַמִּמְּנִבן וֹאַנַבַּנב וָטִיה בָּבְּטִבָּא טַּנְיִיִּטָּא בוא וֹהַוּו מִנוֹכֹא בַבַנוֹבָא הַכַ בייסף וּאַלְבֵּישׁ יָמִיה לְבוּשִׁין and he set him over all the land of they cried before him: 'Abrech'; second chariot which he had; and And he made him to ride in the

בּ אָמֶבּבְנְוּ וֹנִלּבְאַנְּ לְפֹּלְנֵוּ אַבְנֵיבִ בִּנִי נְאַבְנִינִי בֹּנִלְ

نې ۱۵ نام אֹתוֹ עַל בְּל־אֶרֶ״ן צִּבְּא לְעַלְבָּא וּעַנִּי יָחֵיה עַל

מיבה ונקודה במעף פממ: (88) הגמצא בזה. כמרגומו מישכת כדין, אם נלך ונצקשנו סנמלא כמוסו. סנמלא לשון ממיסה, וכן כל ס"א המשמשת צראש

פֿל אַרְעָא דָּמִצְרָיִם:

(95) אין גבון וחכם כמוך. לנקש היש נצון ומכם שהמרה, לה נמלה כמוך:

(I+) נחחי אחך. מנימי יחך, ואף על פי כן לשון נמינה סוא, כמו ולְמִמְּךְ עֶלְיוֹן. בין לגדולה בין לשפלות נופל לשון נמינה ردרנישו"ן בלע"ו רק הכסא. שיסיו קורין לי מלך: כסא. לשון של המלוכה, כמון ינבל מה פְּמַחוֹ מִפְּמֵחׁ חֲבוֹנִי סַמֶּלֶך: (0+) ישק. יחון, יחפרום, כל לרכי עמי יהיו ועשים על ידך, כמו ובן מֶשֶׁק בֵּיחִי (ברחשים מו, ב), וכמו נַשְׁקוּ בַּר (חהלים ב,

משיבום הוא במלרים: רביד. ענק, ועל שהוא רלוף במבעות קרוי רביד, וכן לַבַּדְּמִּי עַרְשִׁי (משלי ז, מז), רלפתי ערשי (ב+) ויסר פרעה את טבעתו. נמינם מצעת המלך, סיה הום למי שנותנה לו, להיות שני לו לגדולה: בגדי שש. דבר מקיו, כמו נְמַמִּי מֶׁמְבֶּס נְבְּוֹיִס וּשְׁפַּלִיס (מנחכי בּ, מ):

נכנסגל לפניו ויולפין מחח ידו, כענין שנחמר ונחון לוחו וגוי: . אב במכמס ורך בשנים, אמר לו בן דורמשקים, עד ממי אמס מעוום עלינו אם סכמוביס אין אברך אלא לשון ברכיס, שסכל סיו בסשומפין (בכל במכל ד.) לל כיכל ולל בכ כיכל. ובדבכי לגדס (פפרי דברים מוף פ"ל) דכש כ' יסודס, לברך וס יומף, שסול (34) במרכבת המשנה. ספנים למרכנמו, סמסלכם אלל שלו: אברך. כמרגומו דין אבא למלכא רך צלשון ארמי מלך, מרלפום. בלשון משנה מוקף רובדין של אבן. על הרובד שבעורה והיא רלפה:

182

מַבְּבֶוֹם: אָטַ יִגוּ וֹאָטַ בַּלְּכִן לַכֹּבַ אָבֹּא ** פַּרְעָֹה וּבִלְעָבִׁיף לְאַ־יָרִים אֲישׁ ויַּאַמֶּר פַּרְעָּה אָל־יוֹסָף אָנָי

ווּבא ווְפֹנ הַלְאַבּוֹן מִבּּבוֹים: בתיבה אחת) בֹהָן אָן לְאִשָּׂה פַּנִּמִּג פַּבֹּג (בספרי תימן פִּיִּטִיפָּרַע 5+ פּגְנֵיוַ וֹיִטֹּן לַוְ אֵטַ אֶסׁנְּטַ פֿעַ וּיִקְלְא פַּרְעָה שַׁם־יוֹסָף צְבְּבָנָת יּקָרָא פַּרְעֹה שׁוֹם יוֹסַף נְּבָרָא

בּבֹב אָבֹא מִגִּבוֹים: برقك مزجير عرقد يربيك 9+ ÇÇÇ GÇÇ ÇÇÇ ÇÇÇ נייסף בו־שְלישִים שְּנְת בְּשְׁמִין נִייסף בַּר הָלְתִין שָׁנִין בַּר קָם

८८० दे दे दे ते ते ति व ١٠٠٠ تَقَمَمُ بِأَجْدُا خُمُحَمَ مِثَرًا بَاهِٰكُم يَخْتُمِهِ ثَيْنَا. يَخَلَمُهُ خَمُحَمَ مِثَرًا

בְּתוּבֶה: וּיִמֶּן אָכֹּלְ בָּבְּנֻיִּים אָּכָּלְ הָּבִּעַיַ 8+ שִׁנִים אַשֶּׁר הְוֹיִ בְּאָבוֹא מִגְּבְוֹם וּיִלְבָּא אָנַרַבְּלְ־אָּכֶלוּ

حُفْظِد خد لِهُمَا مَفْظُد: תַרְבָּת מְאָר עָר כִּי־חָרַל דְיַמָּא סִוּי לַחָּדָא עַּר דִפְּסַק יין וַיּצְבּׁר יוֹסָף בָּר בְּחָוֹל חַיָּם וּרְנַשׁ יוֹסֵף עַבוּרֶא בְּחָלְא

> בְּבֶלְ אַבְעָא בְּמָגִּבוֹים: בולביה למובב על סוסיא לבר לנו לביה למיחד זין ונת פּבְעה ובָר מִמֵּימְרָךְ לָא יְרִים נאַמר פּרִעה ליוֹסף אָנָא

> מַלְ אַבְעָא דָּמָצֶרְיִם: האון לאחו ונפק יוסף שלים נְתְ אֶסְנָתְ בַּתְ פּוּטִיפֶּרַעִּ רַבָּא لحضهضنا فخنا حبد نبتح حبد

> נגלב בכל אַבְלא בַּטִּגַּבונם: ונפל יוסף מן בדם פרעה קָּרְם פַּרְעֹּה מַלְכָּא דְּמִצְּרָיִם

סְבְּמָא מְבוּרֶא לְאוִגִּרוּן:

שׁלַע לַבְשׁא צַבְסַטְבְנָשׁא וָעַב ווער מֿכובא פֿלבוּגא מֿכור בּעוֹגִע בּאַנגא בּטִגנום אָבָת וְכִוֹמְ וָע כֹּלְ הַבוּר מִבִּת מְנוֹאִ

מֹלְמֹמֹנוֹ אֲבוֹ בִישׁ מֹלוֹלוֹ:

in all the land of Egypt.' 100î sid 10 basd sid qu îlil asm on am Pharaoh, and without thee shall And Pharaoh said unto Joseph: 'I

Joseph went out over the land of of Poti-phera priest of On. And him to wife Asenath the daughter Zaphenath-paneah; and he gave And Pharaoh called Joseph's name

Egypt.—

Egypt. went throughout all the land of from the presence of Pharaoh, and of Egypt.—And Joseph went out when he stood before Pharaoh king And Joseph was thirty years old

earth brought forth in heaps. And in the seven years of plenty the

laid he up in the same. which was round about every city, in the cities; the food of the field, land of Egypt, and laid up the food the seven years which were in the And he gathered up all the food of

84

number. off numbering; for it was without of the sea, very much, until they left And Joseph laid up corn as the sand

(++) אני פרעה. שיש יכולת בירי לגוור גורה על מלכותי, ואני גוור שלא ירים איש אם ידו: ובלעדיך. שלא ברשותך. דבר

- (14) צפרת פערת. מפרש הלפונות, ואין לפענת דמיון במקרא: 🕒 פושי פרש. הוא פומיפר, ונקרא פומי פרש על שנסחרם שחר אני פרשם, אני אסים מלך, וצלעדיך וגו', וזסו דוגמם כק סכסא: אח ידו ואח דגלו. כמרגומו:
- (לא) וחעש הארץ. כמרגומו, ופין סלפון נעקר מלפון עפיים: לקמצים. קומן על קומן, יד על יד סיו פולכיס: מאליו, לפי שחמד את יושף למשכב זכר (פומה יג:):
- (אי) אכל שדה העיר אשר סביבוחיה נחן בחוכה. שכל מרן ומרן מעמדם פירומים ונומנין במצומס מעפר סמקוס,
- (9+) עד בי חדל לספור. עד כי מדל לו המופר למפור, והרי זה מקרא קלר: בי אין מספר. לפי שאין ממפר והרי כי ומעמיד אם המבואה מלירקב (נ"ל שהוא דעת רבי נחמיה ואין לריך כלל להגיה ברש"י כאשר עלה בדעת קלחס):

XL1: עימן פְּוֹטִיפֶּרַעּ בתיבה אחת) כּהָן פָּרַעּ רַבְּא דְּאֵוֹ: לוֹ אֶסְנָת בַּת־פָּוֹשִׁי פֶּרַע (בספרי דִּילִידָת לִיה אָסָנָת בַּת פּוֹשִׁי os שַּׁבְּוָא הָּזָּהַ עַּבְּׁהַ אַהָּבּׁר גַּלְבָּרִה עַּר לָא עַּלָּה שָּׁהָּא דְּכִפְּנָא بذبرة نَحْدِ هُدْرَ حُبْرَه خُمْدُه

הְּמֹלְ, וֹאֵט כֹּלְ_בָּוּט אָבָׁוּ: ﴿ فَرَهُلَا كُرْ رَهَٰرُهُ كُمْ لِنَالِ كُلِّ خُرْ _ فَرَهُلَا كُلِّدٌ خَرْهُمُنَا اللَّهُ لَا خُرْ וּשְׁבַׁלֵא יוֹמָף אָת־שָׁם הַבָּּכִוֹר

בּבְּנִוּ אֶּבְיַנִם בַּאָּבֶא הֹּנִוּנִ: נאט מָם נַמּנֹ, פֿנֵא אָפַנֹים פֿיַ נִיָּט מִים שִּׁנְיָּגָא אָפַנִים

בְּיָה בְּאָבֶא מִבְּרָוֹם: رورس، [بَاحَيْرَبْ بُوحِيَّ مِيْلًا لِيَهْدِيْمَ كُيْبُال الْهَجْرِيْمُ هُدِي هُدِي مَجْدَةُ هُذِي مُجْدَةً هُ

אָבֶּן מִצְּרַיִם הָיָה לְחָם: لْـمُر خُخْرِـكَאُنُـمِين يَخُخْرِ حَفَيْهِ خَخْرِ هَلْـمُنْهِ يَخْخُرِ יי לְבְוּא כֹּאֹמֶג אָמָּר יוִסֹב וֹנִינִי לַמָּנִינִ בֹּמָא הַאָּמָר יוָסֹב וַנִּינִי ' וּשְּׁשׁבְּּגִּלִי מֻּבְּמּ מְּנִגֹּי בְּבְּבֹּגִּאַ וְמְבַּמּ מְנִגִּי בַּבּּנֹאַ

יוֹסָב אַמָּב יאָמָר לַכֶּם עַּגַּמָּנִי: פּוֹאָנו לְכֹּלְ מִגֹּנִיםְ לְכוֹּ אָלְ تَنْلُمْ حِ خُرِي اللَّهُ مِنْ مُدْرِنَا لَنَجُمْكِ اللَّهُ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِن

خَمْدًا مَجُدَّات: ניְהַבָּר לְמִגְרִים נִיִּםׁזִל עַרְעָּ ⁶² נִיִּפְּמָּח יוֹטֶׁף אֱת־בְּל־אֲשֶׁר בָּהֶם نْلَالُمُ لَا يُنِي مَمْ خُمْ فِي فِرْلُ لِيُغْلُمُ

الإربقاء هنائزيد فترا خزرا

מֹמֹלִי וֹנִים כֹּלְ בִּינִם אַבֹּא: ילבא יוסף ית שום ביכָרָא

אָבו אַפַּׁמּנו וֹן בֿאַבֿת מִמְּבוּנוּ:

בּעַוֹאַע בּאַבֹאָ גַעָּגַבונם:

אַבְעָא בְּמִאָבוֹם בַּוֹנִי כְטַמָא:

בותר לכון שהבדון: מגלאי איזילו לנת יוסף לְנִימָא נֹאָמָר פּּרִעָּר לְכָּל יּצְנְח עַמְּא מְרָם פּּרְעֹה עַל ילפֿינת כָּל אַרְעָּאַ דְּמָצֶּרִים

يَ مُكِينًا لِمَا يُحَالِمُ لِمَا يُحَالِمُ لِمَا يُحَالِمُ لِمَانِينًا لِمَانِينًا لِمَانِينًا لِمَانِينًا למגלא ישפול פּפּלא פֿאַבאָא אואֹבוֹא שַבְּעוּן הַבוּנִא וֹזַבוּן אַרְעָא וּפְתַח יוֹסָף יָת כָּל וֹכפׁלא בוֹנע מֹל, כֹּל, אַפּּי

> unto him. of Poti-phera priest of On bore came, whom Asenath the daughter sons before the year of famine And unto Joseph were born two

my father's house. made me forget all my toil, and all first-born Manasseh: 'for God hath τS And Joseph called the name of the

affliction.' me fruitful in the land of my he Ephraim: 'for God hath made And the name of the second called

sn end. was in the land of Egypt, came to And the seven years of plenty, that

Egypt there was bread. all lands; but in all the land of had said; and there was famine in began to come, according as Joseph And the seven years of famine

op, unto Joseph; what he saith to you, said unto all the Egyptians: 'Go Pharaoh for bread; and Pharaoh famished, the people cried to And when all the land of Egypt was

sore in the land of Egypt. the Egyptians; and the famine was all the storehouses, and sold unto face of the earth; and Joseph opened And the famine was over all the

(02) בשרם חבוא שנח הרעב. מכלן שלקור ללדס לשמש מעמו בשני רעבון (מענית יל.):

ששני הרעב באים, אמרו לו אספנו הרבה והרקיבה, אמר להם אם כן כל אשר יאמר לכם מעשו, הרי גור על המבואה והרקיבה, שסיס יוסף אומר לסס שימולו, וכשבאו אלל פרעס ואומריס כך סוא אומר לנו, אמר לסס ולמס לא לצרמס צר, וסלא סכריז לכס (BB) וחרעב כל ארץ מצרים. שהרקינה הנולחם שלונו, הון משל יוסף (נ"ר לל, ה): אשר יאמר לכם העשו. לפי

מס במבומס, שמף ביין ומלב מלינו, ולבר שַבְּרוּ בְּלוֹח בֶמָף וּבְּלוֹחׁ מְמִיר יַיִן וְמָלֶב (ישעיה נה, הֹ): וישבר למצרים. שבר לשון מכר ולשון קנין הוא, כאן משמש לשון מכר, שָבְרוּ לָנוּ מָשַׁע אֹבֶל, לשון קנין. ואל מאמר אינו כי (68) על כל פני הארץ. מי סספני סמרן, מלו סעשירים (נ"ר שם): אח כל אשר בהם. כמרגומו די נסון עינורם: מס אם יגזור עלינו ונמום:

עַרְעָּבְיּבְיִלְיִבְיִאָּבְּץ: %4_''igh لَحْدِ لِنَجْرُ لِلَّهِ اللَّهِ לַמָּע שַׁעַבְאָנּ: במגלנם ניאמר יעלל לבניו ۲۲٪

משֶּׁם וֹנִבְוֹנִי וֹלַאִ לֹמִינִי: בְּמִגְּבְיִם בְּרִי־שְׁמָּה וְשִׁבְּרִי־קְנִי נַּאְמֶר הַנַּה שְׁלַעְּתִּי בָּי נִשׁ־שָׁבֶּר

בו ממגלום: נּ וֹגְּוֹרָנִי אֲבֵוֹרִיוֹסָף עַשְׁבְּרָה לְשְׁבָּר וּנְחַתִּי אֲבִי יוֹסָף עַסְּרָא לְמִוֹבַן

نظلهُ وَ هُمُلا: יְהְלְּבְ אֵּנְרְאֵנְוֹיִנְ בָּׁנְ אַנְּרָ פָּּן הָלְנִי וֹהֵלְבִ מִּם אַנוְנִינִ אָּנִי [†] וֹאֵטַבְּלְוֹמֵּגוֹ אֲטֵׁג וִסְבַּ בְאֵבְּהַבְּע

: المُكْثُ עַבּאָנֶם בּּיִ בְּנְיִנְ עַבְוֹאַ בּּאָבָוֹ הַבּוּבָא בּּיוָ הַלְנָּא אַבִּי בַּוֹנִי تنتجهر فتترنشكهم خشفد فنبك نقص فتد نشنهم خضفا

هَقَاتِ مُلَمَّاتِهِ ניבאל אַחֵי יוֹסֶף ניִשְׁמְחֵוּר לְוֹ דְאַרְעָא נַאָּחוֹ אָחַי יוֹסֶף וּסְנִידוּ ש הוא המשקרר לְבָל־עַם הָאָהֶץ הוא מִוּבֵּין עַבוּרָא לְכָל עַמָּא ַוּיוֹסֶׁף זְהוּא תַשַּׁלֵים עַל־הָאָבֶן וְיוֹסָף הוּא שָלִים עַל אַרְעָא

> שַׁבוּג בַּפַּנֹא בַּבָּג אַבְּגֹא: בּׁגַעַוֹע לְמִוֹכּן הַּבוּבָא מִן וּוָסָבּ אָבִי מֹאַנְוֹמִׁנִי וֹכֹּלְ בַּוֹנִי אַבֹּמֹא אַנוּ לְמֹאַנִים

לְבְּנִיהִי לְמָא שִׁשַּׁהַיִּוּוֹ: מוֹגַבּו במֹגֹנום נֹאָמָר וֹגַּקר וֹחַ מֻּבְּר וֹשִׁוֹא וֹהֹלָר אָנוּ אִנע הַדוֹר

וְלָא לְמוּש: לְטַמֵּׁן וּוְׁבְוּנִי לַנֹּא מִשַּׁמֵּׁן וֹנִינִי. מַבור מוְדַבּן בְּמִצְרָוִם חותו וֹאַמֹּב בֹא הֻמִּמֹּנִי אָבוּ אִנִי

הַבוּבֹא מִמָּגַבוֹם:

אַמַר דַּלְמָא יָעְרָיִאָּי: ווט בוומון אַטוטו בּיוָסַב לַאַ

כפֹּלָא בֹאַבֹּתֹא צַכֹּלָתוֹ:

ליה על אַפּיהוֹן על אַרְעָא:

famine was sore in all the earth. to Joseph to buy corn; because the And all countries came into Egypt

another? sous: ,Mph do ye look one upon in Egypt, and Jacob said unto his Now Jacob saw that there was corn

XLII

thence; that we may live, and not down thither, and buy for us from that there is corn in Egypt. Get you And he said: 'Behold, I have heard

down to buy corn from Egypt. And Joseph's ten brethren went

harm befall him. for he said: 'Lest peradventure Jacob sent not with his brethren; But Benjamin, Joseph's brother,

famine was in the land of Caanan. among those that came; for the And the sons of Israel came to buy

him with their faces to the earth. brethren came, and bowed down to the people of the land. And Joseph's the land; he it was that sold to all And Joseph was the governor over

(Te) וכל הארץ באו מצרימה. אל יוסף לשנור, ואס מדרשהו כפדרו, סיס לריך לכמוג לשנור מן יוסף:

- ומפי אחרים שמעתי שהוא לשון כתישה, למה תהיו כחושים ברעב, ודומה לו ועכנה גם הוא יוֹבֶא (משלי יהֿ, כה): כפשומו למה מחראו, למה יהו הכל מסחכלין בכס, ומחמיהים בכס שאין אחם מבקשים לכם אוכל בטרם שיכלה מה שבידכם). מראו עלמכס בפני בני ישמעאל ובני עשו כאילו אחס שבעיס, כי באוחס שעה עדיין היה להם מבואה (חענית י:). (ולי נראה באפפקלריא של קדש שעדיין יש לו שבר במלריס, ולא סימס נבואס ממש לסודיעו בפירוש שוס יוסף: - למה תחראו. למס (1) וירא יעקב כי יש שבר במצרים. ומסיכן כלס, וסלל לל כלס ללל שמע, שנלמר סנס שמעמי וגו', ומסו ויכל, כלס
- (ב) דדו שמה. ולה המר לכו, רמו למהחים ועשר שנים שנשהעבדו למלרים כמנין רד"ו:
- (+) פן יקראנו אסון. וצבים לא יקראנו אמון, אמר רבי אלישור בן יעקב, מכאן שהשמן מקטרג בשעם הסכנה (ב"ר שם ט): לעשרה, שלה היתה ההבת כולם ושנהת כולם שוה לו, הבל לענין לשבור בר, כלם לב התד להם (בב"ר לה, ב): ממון שיפסקו עליסס: – עשרה. מס מלמוד לומר, וסלה כסיב ואם בנימין אחי יוסף לא שלח, אלא לענין סאחים היו מלוקין (3) וירדו אחי יוסף. ולה כמג בני ישקב, מלמד שסיו ממחרעים במכירמו, ונמנו לבס לסמנסג עמו בהמוס, ולפדומו בכל
- בפתחו, כדי שלא חשלוט בסס עין סרע שכולס נאיס וכולס גבוריס: (a) בחוך הבאים. מטמינין עלמן שלא יכירוס, לפי שלוה להם אביהם שלא ימראו כולם בפתח אחד, אלא שיכנם כל אחד
- (6) וישחחוו לו אפים. נשמממולו על פניסס, וכן כל סשממולה פשוע ידיס ורגליס הוא (שנועות מז:):

- ĠĠĠ∟\;Ċ\$: באַטָם נַגְאָמִׁרָנִ מִאָּבֶאֹ בָּנֹתַּן לַמִּנִע נּיָּאָמֶר אַבְבַבַ מָאָנוֹ ע ווֹטַוֹכָּר אָבְוֹנִים וּוֹבַבַּר אָטַׂם ווּבא יוסף אָת־אָחָיו ווּכָּבֶה וחָוָא
- لاخلًالا: ° נּיַבֶּר יוֹסֶף אָת־אָבְוֹיִוּ וְהָם לְאִ וְאָהֶּהְּהַתִּיִרַעּ יוֹסֶף נָת אַחוֹהִי
- מֹבׁנֹע בַאֲבוֹע בֹאמִם: מְרַנְּלְיִם אַּטְּם לְרְאָנִע אָבר אָּטוּן לְמִטְוּג נִים בּּרְקָּה רְּאָנִע אָבר אָנוּן לְמָטְוּג נִים בּּרְקָּה רְאָנִים و هِنْ لَا بَرُه كُورَة لِإِنْهُ فِي هِكُونَ مِكْنَة خِدَا لِهُوْدَ خِدَا لِهُوْدِيْهِ فِي هُوْدِيْهِ וּוּוְבָּר יוֹסָף אָת תַחַלמׁוֹת וְאָדְּכַר יוֹסָף יָת חֶלְמִיָּא דַהַוָּה
- · וֹ אָלְוֹנוּ אֶלְיוּ לְאָ אָבְוֹיִ וֹהֹּבֹבֵינִ וֹאָמָנוּ לִאִי בַּיִנִּי וֹהַבֹּבַּנִּ וֹהַבַּבַּנִי
- " כַּבְּנוּ בִּנָי אִישׁ־אָחָד נָחָוּ בַּנָים
- בְאָנִם לְרָאִנִם: הוֹאִמֹר אֵבְמַנִם לֵא בִּי־מָבְוֹנִי וֹאַמִּר לְעִוּן לְא אֵבְנִיּוֹ בֹּדְפַנִּי
- אָבְינוּ הַיּוֹם וְהָאָהָר אֵינֶפּוּ: בְּצָבֶץ בְנְעַן וְהַנָּה תַקְּטָן צֶּתְ־ נו אַבְּיִר וּ אַבָּהָרוּ בְּבָרָ אִישׁ־אָהָר ניאַמְרוּ שְׁנֵנִם עַשְּׁר עַבְּרֶוּיִי

- عَمُنا نَهُمَد خُدِيا مُثَا هُتَيدِيا يديوجرح ببهدار بيوجرح ببهدارا ごうい ひと ٠٢٥١٦ کا۔
- מַבוּבְא: וֹאַמֹרוּ מֹאַרְעָא דְּּכְנָעוֹ לְמִוֹבַּן
- נאַנּנּן לַא אָהִּשְּׁמִנְרַתִּנִינִ:

- כּנַלָּא בַּנֹי נִּבְרָא עַר נַעַּנָא אַנוּ לְמִוְבַּן עֲבוּרֶא:
- אַלְּטִׁנִּג לְאִיַבְיגִינִּ הַּבְּבְיגִינִי הַנְנִינִּג אָלִּגִינִי: אַלְּגִינִינִּ אַּלָּגִינִי: אַלְּגִינִינִּ אַלְּאִי עִוּנְ הַּבְּּנִּוּ
- דַּאַרְעָא אָמִיחוֹן לְמִחָזֵי:
- וֹאַמְרוּ שַׁבוּ הַסַּר הַּבַבּוּ אַטִּוּ
- יומא דין וְחַד לְיָחַוֹּהִי: עַלְיָלָתְן וְנִיא וְתְּיִבֶּא הַם אַבוּנֹא אַנֹעוֹא בּנג עַבֹרא עַר בּאַרעא

- Canaan to buy food. And they said: 'From the land of unto them: 'Whence come ye?' roughly with them; and he said strange unto them, and spoke he knew them, but made himself And Joseph saw his brethren, and
- they knew him not. And Joseph knew his brethren, but
- see the nakedness of the land ye are and said unto them: 'Ye are spies; to dreams which he dreamed of them, And Joseph remembered the
- setvants come. lord, but to buy food are thy And they said unto him: 'Nay, my
- spiqs. upright men, thy servants are no We are all one man's sons; we are
- are come.' to see the nakedness of the land ye And he said unto them: 'Nay, but
- with our father, and one is not.' behold, the youngest is this day man in the land of Canaan; and, twelve brethren, the sons of one And they said: 'We thy servants are

- (ד) ויחובר אליהם. נעשק לקס כנכרי בדבריס לדבר קשות (ב"ר לה, ו):
- וקן. ועכשיו מלאוסו בחחימת וקן. ומדרש אגדס ויכר יוסף את אחיו, כשומסרו בידו הכיר שהם אחיו וריחם עליהם, והם לא (8) ויבר יוסף וגר. לפי שסניםס ממומי זקן (ג"מ למ: כמוצום כו:): והם לא הבירוהו. שילא מאללס צלא ממימם
- הכירוהו כשנפל בידם לנהוג בו אחוה:
- במו שָׁם מְּקוֹרֶשּ בֶּעֶּרֶשׁ (ויקראַ בֹּ, ים), וכמו עֵבוֹס וְעֶרֶיִשׁ (ימוקאל מו, ו), וכן כל ערוה שבמקרא לשון גילוי. ומרגס אונקלום (9) אשר חלם להם. עליסס, וידע שנמקיימו, שסרי סשממוולו: ערות הארץ. גלוי סמרן, מסיכן סימ נומס ליכצש,
- (10) לא אדני. לא מאמר כן, שהרי עבדיך באו לשבר אוכל:
- (11) כדנו בני איש אחד וחנו. ולולס בסס רוח סקדש וכללוסו עמסס, שאף סוא בן אביסס: כנים. אמחיים כמו בן
- (בו) כי ערוח האדץ באחם לראוח. שהרי נכוממם בעשרה שערי העיר, למה לה נכוממם בשער החד (ב"ר לה, ו): קַבְרְמָ (שמום י, כש), פַן בְּנִים כְּלְמָמָד לֹבְרֹם (במדבר כז, ז), וְעֶבְּרָמוֹ לֹה בֵן בַּדְיִו (ישעיה מז, ו):
- (13) ויאמרו שנים עשר עבדיך וגרי. ונשניל מומו מחד שליננו, נתפורנו בעיר לבקשו:

בדקא דאכעא, כמו בֶּבֶק סַבַּיִמ, רעוע הבית, אבל לא דקדק לפרשו אחר לשון המקרא:

एव्ये एहंप: שׁהְאֵנ מּנְּע כּֿנ אִם בֹּבֹנִא אַנונכָם אָם שַּׁפַּעוּן מִפָּא אֶּלְעַנו בַּמִנִינּנּ בְּיִאָם מִבְּחֵנִי חֵי פַּרְעֹר אָם־ בְּרָא מִתְבָּחָרוּן חַיִּי פַּרְעֹר : ۩ڡٛڰ בּבּבני אַכְכָּם בַאמִר מִבּנִּלִים בַּמִּבִּילִים המִכּוּן יַּ וַיְּאִמֶּר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הוֹא אֲשֶׁר וַאֲמַר לְהוֹן

עו פּוֹמָע כַּי מִבְּנְלִים אַשָּׁם: בּבְרַנְכָּם עַּאֶמֶע אִטַּכִּם וֹאִם_לַאָּ ⁶¹ אַחִיכֶם וְאַמָּם הַאָּסְרִיּ וְיִבְּחֲנִיּ שׁלְעִוּ מִכָּם אָטִר וָנַאַט אָנַר יַ

℅ζԸ□ ;₽.□:

בַּאָבְעַנִם אָדָּג וֹבֵא: בּאַלַגאָר וָאָע הֹאָנ וֹבוֹג אָעַב טַלְנִילָּאָר דָּא הַבּיִרוּ וֹאָנְקַיַנִינּי

לַבָּוּ עַבְּיִאוּ מֻבֶּר בַמַּבְיוּ שמים. יֹאַסֹּר בַּבְּינִי מְהְּמִּוֹבְכִים וֹאַשִּׁם יִטִּאָסַּרְ בַּבְּינִי מָהָּבַשַּׁכִּוּוֹ נָאָשַּוּן אִם כַּנָים אַמֶּם אֲטִיכֶם אֶטִּר אִם כַּיִנְיִי אַמּוּן אֲחוּכִּוּן חַר

أنهُمُدُ لَـ لَـ لَـ لَكِي نَمُونِ ذِيْنِ النَّافِيْنِ الْفِيْدِيلِ الْجُهِ נְאֶטַ אָטִוּכֶם עַפְּשְׁן שַׁבָּנְאִנְ אֵלֵי נְיָהָ אָטִּוּכִוּן זְעִּיִדְאָ שַּׁנְּטִוּן خترگ□:

تنجمد كا:

هَذِيرٌ، هَنِيا:

אַרוכון וְעִירָא הָכָא:

פּבְעה אַבי אַלִּילֵי אַהוּן: אַשוּן אַמוֹנון וֹאָם לָא עַנּיּ !!טבטבון פטלמיכון הַלַּמִּים זה אַחוכון וָאַמוּן מִתְאַסְׁרוּן מַבְעוּ מִנְכוּן עַד וִיִדְבַּר

שַׁלְטָא יוָמָין: ע נַנְאָסָׁב אָנִוֹם אָבַבְמִהְמָּב הָהַבְּאַנִים הַלְּמֵּט יִלְּנָה הַטְּבִּאָ בּיִנִים מַמֶּבָא

יוֹסָף בַּיֵּוֹם נַאֲמַר לְחוֹן יוֹסָף בְּיוֹמָא

מו שבם גל אלא בעוק:

אָיִיִילוּ אִוֹבִילוּ עֲבוּרֶא דְּחַפִּיר

for the famine of your houses; prison-house; but go ye, carry corn if ye be upright men, let one of your

and bring your youngest brother

they did so. verified, and ye shall not die.' And unto me; so shall your words be

brethren be bound in your

third day.' This do, and live; for I

And he put them all together into

else, as Pharaoh liveth, surely ye are

your brother, and ye shall be bound,

Send one of you, and let him fetch

forth hence, except your youngest Pharach liveth, ye shall not go

it that I spoke unto you, saying: Ye

And Joseph said unto them: 'That is

Hereby ye shall be proved, as

whether there be truth in you; or

that your words may be proved,

brother come hither.

And Joseph said unto them the

fear God:

ward three days.

07

18

Zτ

Þτ

ששנים מכס החריצו כרך גדול של שכס: מס מעשו, אמכו לכך באנו, לסכוג או ליסכג, אמר לסס סוא אשר דברמי אליכס, לסכוג בני סעיר באמס, מנמש אני בגביע שלי, ואילו מלאסס אומו ויפסקו עליכס ממון הרבה, מפדוהו, אמרו לו הן, אמר להם, ואם יאמרו לכם שלא ימוירוהו בשום ממון (+1) הוא אשר דברתי. סדבר אשר דברמי שאסם מרגלים, סוא האמת והנכון, זהו לפי פשומו. ומדרשו, אמר להם,

(15) הי פרעה. אם ימיס פרעס, כשסי ימצע לשקר סיי ושצע במיי פרעס: אם הצאו מזה: מן סמקוס סוס:

dad: (16) האמה אחכם. אם אמת אתכם. לפיכך ס"א נקוד פתח, שסוא כמו בלשון תימה, ואם לא תביאוסו חי פרעה כי מרגלים

(עו) משמר. נית המקורים:

שקנימס לרעבון אנשי במיכס: (19) בבית משמורכם. שלחס אסוריס צו עכשיו: ואחם לכו הביאו. אל צימ אציכס: שבר רעבון בחיכם. מס

(20) ויאמנו דבריכם. ימאמנו וימקיימו, כמו אָמֵן אָמֵן (במדבר ה, כב), וכמו יַאָמֵן נָחׁ דְּבֶרְ (מלכים־אֹ מ, כו):

אַכְינוּ הַצְּרֶה הַיִּצְתוּ: אַכְּונוּ וֹבָאָ חֻּמְׁמֹֹמִי מַּבְ_כֹּוְ בָּאֹבִי באַתוּ גַּבַע וַפַּמָּוָ בַּעַעַבּוֹלָנִי ¬¬ אַמְמָלֵּנִם ו אַנְּטַׁנְנֵּ מַּלְ אַטַּנִנְיֵּ אַמְּבַּ עַנְּבַּלוֹ אַנְטַׂנֹא מַלְ אַטְּנֵּנֹא

וֹנַם_גַּמָנ עִינָּע נָגַרֶּמָ: טְּטְטְאָנִ בַּנְבְּיִבְ וֹלְאָ אֶׁמָתְמָטִׁם לֵאְ טִּטְטְנוֹ בָּתִּנְנְמָאִ וֹלְאִ יַ אְּמָרְהִיּ אְּבֶּיְבֶּיִם וּ בְאִמֶּרְ אִּבְ- בֹּבְא אָמָרִית לְבִּיֹּן לְמִימָר

המליץ בינהם: ב וְהַהַ לַאִ גֶּבׁהְ בָּׁרְ הַתְּהֹבֹּ וְהַבֹּבֹ בִּי בְּאִבּוּן לָא גֶבְהוֹ אָבִר הַתָּת וִפֹּבּ

خةرتركات: מַאָּמִם אָּטַ־שִׁמְּלֵלְ וַנְּאָּסָׁר אָטִוּ מִלְּוָהָוּן יָה שִׁמְּעוּוּ וֹאָסַר לְּבֶּ אֵׁבְעִּׁם וֹנִגַבֵּׁר אֵבְעְיִם וֹנִפַּׁע בֹּוֹטִיעוּ וּמִבָּיִל הִּמִּעוּוּ וּדְּבָּר رَزَوْتِ مُرَّمُ رِيْكُ لِيُهُدِ لِمُفْسِدِ مُؤْنَفِياً بِحُحْمُ لَفُدِ

נוֹגֹהַ בַבְנִים כֹּו: הְּפִּוּ וֹלְנִינִי לְנִינִם בְּנִינִוּ נְלְנִינִוּ נִּלְמִינוּ לְנִינִוּ נִּנְיִנוּ נִּנְיִנוּ נִּנְיִנוּ 82 \dot{c} ַוְצָּוֹ יוֹסֶבּ וַוְמַלְאַנּ אָת־בְּלֵיהָם וּפַּקּיד יוֹסָר וּמָלוֹ יָת מְנֵיהוֹן

ניללי ממֶש: ⁹² נּוֹמֶאָׁנּ אָּטַ מִּבֹבְנוֹם מֹכְ עַמְנִינִיטִם נּלִּמּכְנִּ יִּטִ הַּבִּינִעוָן

ន្ទជុំប្រជុំប្រុះ XL_COEL מְסְפָּוֹא לַחֲמִרְוֹ בַּמְּלְוֹן נוּרָא בִּפְּחָא לְחָמֶרֵיה בְּבִית מְבָּחָא

מַל כַּן אַבְתָר לַנָא מָקָהָא הָרָא: משטול בלא ובא פביבלא מניש בּטַוּגלא בָּעְקַלת נַפְּשִׁיה פַּר הַנְה ניאָמְרְוּ אֵישׁ אֶל־אָהִיוּ אֲבָל ׁ וַאֲמָרוּ גָּבָר לַאֲחוּהִי בְּקוּשְׁמָא

ثالثأثة:: ואַר דְּמֵיה דָא נַּהַן בְאַנְּלָ אָלָם לְאַנְּר בַּלְנָאְ נָאָטִּר בַאַנָּר וֹטְּיַנִן לְמָנִתָּר

אָב, מִשוּבׁנֹמוֹ בַּוֹנִי בַּנִירוּוֹ:

יוםיה קעיניהוון:

לאוְבוֹא וֹהֹבֹּב לִבוּוֹן כֹּוֹ:

שַׁמְבִיהוֹן נַאָּזַלוּ מִתַּמָּן:

נְחֲנְא יָת כַּסְפֵּיה וְהָא הוּא נּיִפְּמַּח קַאֶּטְֹר אָת־שַׂפֹּוֹ לְחֵת וּפְתַח חַד יָתשַׁפֵיה לְמִמַּן

> this distress come upon us. and we would not hear; therefore is of his soul, when he besought us, brother, in that we saw the distress are verily guilty concerning our And they said one to another: 'We

also, behold, his blood is required.' and ye would not hear? therefore saying: Do not sin against the child; saying: 'Spoke I not unto you, And Reuben answered them,

them, and spoke to them, and took them, and wept; and he returned to And he turned himself about from interpreter was between them.

And they knew not that Joseph

understood them; for the

Then Joseph commanded to fill bound him before their eyes. Simeon from among them, and

the way; and thus was it done unto sack, and to give them provision for restore every man's money into his their vessels with corn, and to

S٦

77

their corn, and departed thence. And they laded their asses with

his sack. and, behold, it was in the mouth of lodging-place, he espied his money; to give his ass provender in the And as one of them opened his sack

אלינו. מעמו בבי"ח, לפי שהוא בלשון עבר, שכבר באה. וחרגומו אחח לוא: (IS) אבל. כמרגומו בקושמא. וראימי בבראשים רבה (לא, מ) לישוא דרומאה (לשון בני הנגד) הוא, אבל ברם: באה

(שב) וגם דמו. למין וגמין רבויין, דמו, וגם דם הוקן:

מכיר בלשון עברי: המליץ. וס מושס בנו: סים המלין ביניהם, היודע לשון עברי ולשון מלרי, והיה מלין דבריהם ליושף, ודברי יושף להם, לרך היו שבורים שאין יושף (33) וחם לא ידעו כי שומע יוסף. מנין לשונס, ונפניו סיו מדבריס כן: בי חמליץ בינוחם. כי כשסיו מדבריס עמו

אחו לעיניהם. לא אסרו אלא לעיניסס, וכיון שינאר, סוציאו והאסר אחו לעיניהם. לא אסרו אלא לעיניסס, וכיון שינאר, סוציאו והאסר אחו לעיניהם. סשליכו לבור, סוא שאמר ללוי הגה בעל המַלוֹמוֹח הַלְּיֶה בָּא. דבר אחר, נחכוון יוסף להפרידו מלוי, שמא ימיענו שניהם להרוג (42) ויסב מעליהם. נתרתק מעליסס, שלא יראוסו צוכס: ויבך. לפי ששמע שסיו מתתרעין: אח שמעון. סוא

מַּבְיּאָת מְּמֶּׁה אֶלְהָים לֶנוּ: נַיָּבְוֹרְדְיִּ אָישׁ אָל־אָּחִיוֹ לֵאַמְר ⁸² וַנְּם הַנַּה בְאַמְהַהַהָּיִי נַיִּצֵא לִבְּם ניאָמֶר אֶל־אֶחִיוֹ הוּשָׁב כַּסְפִּי

אָטַם לַאַּמָר: בְּנְעֵּן נַיַּגְּיִרוּ לֵוֹ אֶנִת בְּלְ־הַמְּרָת לְאַרְעָּא דִּבְּנְעוֹ וְחַוּיִאִּי לֵיה יָת وم يَرْجُهُ هِا يَهِجُ لَهِ هِا يَهِجَالَ هِا يَهِمَا كُرُم يَوْمُ لِهُ هَا يَهِمَا كُرُم يَوْمُ لِهُ هَا يَهِمُ

立常[礼: קְשִׁיְת וַיִּהַן אַלְנִוּ כְּמְרַגְּלִים אָתַ־ עִּמַנָא , לַשְׁיִין וִיתַב 'וָתַּנְאּ ַבְּבֶּר הַאָּישׁ אֲדֹנֵי הַאָּבֶן אָהָנִי מַלֵּיל גּוּבְרָא רִבּוֹנִה דְּאַרְעָא

בונינו מָרַגָּּלָים: ייּ וֹנֹאָמֵׁר אַלְוּו כֹּוֹנִם אַֹלְוֹנוּ לַאֲ וֹאֹמַרֹנֹא כִוּנִ כּוֹנִוּ אַנֹּטֹנֹא לַאַ

אָנו אַבווי בְּאָבוּע בְּנָתוֹ: אָבְינוּ הָאָחָר אֵינֶנוּ וְהַקְּטָּן הַיָּוֹם מונם בלמו אולטנו אטנם ליונ

בגלנו לטופס לטו ובכו: אַריקם הָאָרָד הַנַּיחוּ אָהָי וָאָת־ נַנְאָמֶר אָלֵינוּ הָאִישׁ אֲבַנֵּי הָאָהֶע

לְכֶּם וֹאֵטַ_בְאָבֶא טַסְבֶּוֹבוּ: בָּי בַנִים אַמָּם אֶת־אֲחִיכֶם אֶתַּוֹ י^{יי} וַאַרְעָה בֵּי לָא מְרַגְּּלִים צַּמָּם וְעַבְּיאוּ אָת־אַַחִיכָּם תַּקְּטֹּלְ אֵלִי

בְּמָר נַאֲבִיהֶם נַיִּירֶאוּ: וּוֹבְאֵנ אָעַבַּגַבְנַעַ כַּסְפָּגַנֵים iùtu xia riileòèi èàèi ΪO なし、ど、ロ شظريت

> לְמֶוּמָר מָא בַא הַבַּר וֹן לַנָא: לפֿביון יטובי וּכָר פֿאַבויבי נאַב בא בהוהנו וְנִפַּט מִנַּה נאַמָר לאַחוֹהִי אָהָתַב כַּסָפִּי

> בָּלְ דְּעְּרַעָּא יְהָהוֹן לְמֵיעַר:

בְּמָאַלְבֶּי אַבְּמָא:

كترته هذرز:

וומא בול מם אַבוּלא באַבהא אַבוּנָא עַר לְיָתְיָהִי וּזְעֵּירָא שוו מוע אוולא אוון לוו

וֹאַמֹּר לַנָא װּבָרָא רַבּוֹנָה

סְבוּ וֹאֵנוֹנִלוּ: ווט מֿכוּבא בֿטַפּור בָּבָמוּכוּן אַשוּל אַבוּכוּל הַד שָׁבוּקוּ לְנָהִי באבלא בוא אַבה אַבוּ כּוֹנוֹ,

בַה סְחורְתָּא: אַטוּן לְכוּן וֹנִינוּ אַבְעָּא שַּׁמְּבָּבוּן אָבו כווֹנו אַשוּן וֹט אַשוּכוָן וֹאָבַת אַבוּי לָא אַלִּילָי אַטוּוֹ וֹאִיתוּ וָת אַחוּכוּן וְעִּירָא לְוָתִי

נאָבוּהוֹן וּדְחִילוּ: וֹשׁוּו וֹע גֹֹבֶבוּ כֹסִפּּוּעוּן אָנוּוֹ נְבַא נְּבַר צָבְר בַּסְפֵּיה בְּסַבֵּיה ובות אוון מוניקין ספיהון

> this that God hath done unto us? one to another, saying: 'What is them, and they turned trembling in my sack.' And their heart failed money is restored; and, lo, it is even And he said unto his brethren: 'My

them, saying: and told him all that had befallen father unto the land of Canaan, And they came unto Jacob their

for spies of the country. spoke roughly with us, and took us The man, the lord of the land,

upright men; we are no spies. And we said unto him: We are

land of Canaan. is this day with our father in the father; one is not, and the youngest We are twelve brethren, sons of our

and go your way. corn for the famine of your houses, of your brethren with me, and take that ye are upright men: leave one said unto us: Hereby shall I know And the man, the lord of the land,

land. brother, and ye shall traffic in the men; so will I deliver you your are no spies, but that ye are upright unto me; then shall I know that ye And bring your youngest brother

4٤

78

31

67

82

they were afraid. father saw their bundles of money, sack; and when they and their man's bundle of money was in his their sacks, that, behold, every And it came to pass as they emptied

(82) וגם הנה באמחחתי. סכמף נו עס סמנולס: מה ואח עשה אלהים לנו. לסנילנו לידי עלילס זו, שלל סושנ ללל (22) ויפחח האחד. סוא לוי שנשאר ימיד משמעון בן זוגו: במלון. במקוס שלנו בלילם: אמחחחו. סוא שק: (כמ)

(48) ואח הארץ הסחרו. מקובנו. וכל לשון קומריס וקמורק על שם שמתוריס וקובנים המר פרקממים: להמעולל עלינו:

(35) צרור כספו. קשר כספו:

خَذْلًا: אַנְיָּנוּ וֹאָטַ בּּדְּנְיָהָוֹ שַּׁלְּטִוּ מְּלֵגְ עַנִי וְהָהָמִהְוַ לָאִ עַנִי כֹּאִנִים בּדִּנִים, וֹ و אָעָר שְׁבַּלְמָשׁ יוֹסָף אֵינֶנּוּ וְשִׁמְעַנִּין יִיִּהָ יִּהָי אַהָּיִלְחִוּן יוֹסָף לְיָחִוֹהִי

آلْكَدُر كَيْمُركُونِ كَاكُركِ: אָביאָנוּ אַלְיִךְ הְּנְרָ אִנוֹ עַלְ־יָדִי אַנִּמִינִיה לָּוְ הַבְּ יָמִיה עַלְ יָדִי ענ אָטַ אָלוּ בֹּנֹן שֹׁלְנִינִ אִם לָא זֹנִ שֹׁבִּוֹן בֹּנִּ שֹׁלְנִינִ אִם לָא וּגֹאָמֶׁר בַאִּיבֹן אָבְאַבֿוּו בַאַמֶר וֹאָמָר בַאִּבוּ בְאָבוּי בְמִוּמָר

אָנַרַ מְּיִבְתָּי בְּיָנִין מְּאָנְלָרִי: لديتكثاه ╚╏╬╱┡┸ táku tálkut koll eríle אַ בְּי־אָהִיו מֶת וְהָוּא לְבַּיַּוֹי נַיָּאָמֶר לְאָרֵנֶר בֹּנִי ά₫Ĉ□

יייא וֹבִיבְאָב בּבָּר בָּאָבְא:

מְבְרוּ־לְנוּ מְעַשׁ" אָבֶל: נּיֹאמֶר אַּלְיהֶם אַבִּיהָם מֻבּר נִאָּמָר לְחִוּן אַבּוּחוּן הּיבּר ַ וַמְּבֶּר אָמֻבּׁר בַּבָּיאוּ מִפָּגַּבִיים וּיִהִי כַּאָּמֶּר כִּלִי לָאֶבֶל אָתַר

עֹבְאָּ פַֹּּנְ, בַּלְעַׁ, אֲטַנְכֶּם אִעַּכֶּם: העד בְּנוּ הָאַישׁ לַאַמֹרֹ לְאַ־ ניַּאִמֶר אֵלְיוּ יְהוּדָה לֵאמָר הַעֵּר

ַנְרְיֵּרְ וְנִשְׁבְּרֶרְ לְבְּ אָכֶל:

שבביו גלי הואה כילהון: ניאמר אַלְהָם זְעֵּלָּב אַבּיהָם נאַמר לְחוּן יַעַּלָב אַבּיחוֹן

נאָלא אָטִיבְנֵיה לְדְּ:

וֹטַנְעוּן וֹטַ סִּיבָּטִׁי בַּבַוּוָנֹאַ מוְטֹא כֹּאוְוֹבוֹא בַּטַבַּכוּן כַּבּי ללעוגוני אָמִטֹאָר וּיעַרעניי ÇLL וֹאַמֹּר לָא "יחוֹת בָּרִי עִּמֶּכוֹן

ζά%ξς:

أرَفَتُم فَكَالُ خُمَلَمُهِ:

זְבוּנוּ לַנְא זְעֵיר עֲבוּרָא: מַבוּבֹא בַאַנטואו ממַגַבום וְעַוֹע פַּג סְפָּיקוּ לְמֶיכַל יָת

בר אַרוכון עמכון: خُقْرَقِد خُمْ فَتُنْبِا هَوْد مُخْتِرَا אַסְהָרָא אַסְהֵיר בַּנָא וָּבְּרָא קיה יהודה קמימר

מְבוּרֶא: המלא ניחות ונובון לף אָם אָיקְרְ מָשְׁכַּח יָת אָדוּנָא

> come.' away; upon me are all these things is not, and ye will take Benjamin children: Joseph is not, and Simeon them: 'Me have ye dereaved of my And Jacob their father said unto

will bring him back to thee.' deliver him into my hand, and I sons, if I bring him not to thee; saying: Thou shalt slay my two And Reuben spoke unto his father,

befall him by the way in which ye dead, and he only is left; if harm down with you; for his brother is And he said: 'My son shall not go

gray hairs with sorrow to the grave. go, then will ye bring down my

And it came to pass, when they had

And the famine was sore in the

XLIII

buy us a little food. father said unto them: 'Go again, brought out of Egypt, that their eaten up the corn which they had

except your brother be with you. saying: Ye shall not see my face, The man did earnestly forewarn us, And Judah spoke unto him, saying:

;boot us, we will go down and buy thee If thou wilt send our brother with

- (35) אחי שכלחם. מלמד שמשדן שמל סרגוסו לו מכרוסו כיוסף: שכלחם. כל מי שבניו לפודים קרוי שכול:
- (£"C \$\$, a): (88) לא ירד בני עמכם. לא קבל דבריו של ראובן, אמר, בכור שומס סוא זס, סוא אומר לסמית בניו, וכי בניו סס ולא בני
- םפיקו, עועס, נַמַּשָׁר כָּלוּ סַגְמֵלִיס לִשְׁמּוֹח, ממורגס כד ספיקו, כששמו די ספוקס הוא גמר שמיימס. אבל זה כאשר כלו לאכול, (2) כאשר כלו לאכול. יסודס אמר לסס סממינו לוקן עד שמכלס פת מן סבים: באשר כלו. כד שליאו (וסממרגס כד
- כאשר מס האוכל הוא, וממרגמינן כד שיניאו):
- יישב הדבר על אופנו, ולא דקדק למרגם אמר לשון המקרא: ימ, כא): לא חראו פני בלחי אחיכם אחכם. לא מראוני צלא אמיכס אמכס. ואונקלום מרגס אלסין כד אמוכון עמכון, (3) דעד דעיד. לשון המרחה, שממס המרחה ממרה צו צפני עדיס, וכן הַעִּידִּמִי בֶּבֶס (דצריס ל, יע), רֵד הְעֵּד צַּעָס (שמומ

בּלְטֹּג אֲטַגכֶּם אִטַּכֶּם: لَيْهُمِ هُمُلَا عُرْدِرٍ ذِهِ لِنَالِهُ، فَإِن هُدَاءُ ذُكُلُّهُ هُمَا ذِنْهُ ذِهِ بَالْمِيا انغط يخبئك طَهَرَنَ لَهِ تَسُدَ حُبَانِهُ عَنْكُ لَهُ مَنْكُكَ لَاهُمْمِنَا لَمُ خَبَانِنَا

هَوْد هُٰذِتْدا دَب هُنادِرا مُقْرِباً:

except your brother be with you. unto us: Ye shall not see my face, will not go down, for the man said but if thou wilt not send him, we

whether ye had yet a brother?

9

so ill with me, as to tell the man

And Israel said: 'Wherefore dealt ye

לְתַּנְיִר לְאָׁישׁ תַעִּיֹר לְכֶם אֲח:

ふがてん

לי לְחַנְאָה לְגָּבְרָא הַעּוֹד לְכוֹן

° וَ رَٰאַמֶּׁרְ וֹהְּבִּאְבְ לְמֵּׁרִ דַּבְׁתְּמֵּם לִי נַאָּמָרָ וֹהִבְּאֵלְ לְמָא אַּבְאָנִהְּשׁוּוּ

brother down? that he would say: Bring your words; could we in any wise know according to the tenor of these וְשׁוּנִלֹא בֻיִשׁ מַּבְ מִימָּב פַּטַׁלָמִּנֹא another brother? and we told him your father yet alive? have ye concerning our kindred, saying: Is straitly concerning ourselves, and ﴿ شُمْحٍ لِنَهْمِ لَكُمْ لِللَّهُ مُلِكُ مُمَّاحٍ لَأَلُّهُ كَلُّهُ لَا يُعْجَلُهُ And they said: 'The man asked

אֶתַ'אֲחִיכֶם: הַיְרֵוֹשׁ נֵדְשׁ כֵּי יֹאׁמֶּר הוֹרֶידוּ הַאִּלֵין הַמִּידִשׁ הַוֹּיִנְאִ יָדִשִּׁין לו על פּי הַדְּבָרִים הָאֵּלֶה אֶבׁנכֶם עַּן עֲבֵיִשְׁ לְכֵּם אְשׁ נַנְּנִּעְ - אֶבוּכוּן אַנִּים עַאִית לְכוּן אָחָא ַ לְנִוּ וּלְמִוּלְבִׁשְׁנִוּ לֵאמָר תַמָּוִר וּלְנַלְרוּתַנָּא לְמֵּימַר תַמַּר בְּעַּוֹ

إذْهُهِا إِلَّهُ عُرَّاتِهُا هِرَاتِهُا هِذِا لِهُوا إِلَيْهِا جَائِبًا خِرْضُواهِٰذَ هِلَابَارِ אָבו וֹמִב אַטִושוּ זִׁט אַטוּכוּן:

thou, and also our little ones. live, and not die, both we, and we will arise and go, that we may father: 'Send the lad with me, and And Judah said unto Israel his

אַנַקנו גם־אַקָּה גַם־שַּבְּנוּ: וְנֵבְלְבִׁי וְלְטִיִּי וְלָאְ לְמִיִּיִ זְּם_ וְנֵּיִזִילְ וְנֵיִיִי וֹלְאִ לְמִיִּי אַּבּ שְּׁ שִּׁלְעַוֹּע תַנַּעַר אָמַי וְנְקַוּמָּה שְׁלַח עִּלִים עִילִימָא עִּמִּי וּנְקוּם

לְבַ בָּלְ יוֹמָיָא: נאָּלִימִנּיה קַבְּיִלְּהְיִּ וְאֵיהֵי חָטֵּי אַלֶּיךְ הַבְּעִינִיה אָם לָא אַיָּמִינִיה לָדְּ אָנְכֹּי, אֶהְבַּרְבָּנִי בִוֹיָבִי, שַּׁבַּלַמְּנִי אַנָּא בַּהַבַּבֹּנָא בּיה בון יָבִי אַנְעוֹזָא אַן אַהָּ אַן עַפָּלָנָא:

blame for ever. before thee, then let me bear the him not unto thee, and set him shalt thou require him; if I bring I will be surety for him; of my hand

چَر_تِزْثِرت: ئىھلاڭد خۇئىك ئىشھىد خك ロロスがは、こ 6 XD_CX

تألقرا غظزرا: אְטְׁמַכַּבְוֹא אָבו, כְּמַן טַבְּוֹא בַּוֹן אַלוּ לָא פּוּן בָּדָא

time,' we had now returned a second For except we had lingered, surely

שַׁבְנוּ זֶה פַעַּמֶים: ב קי לילַא הַהְמַהְמְהְנְהְ בְּי־עַּהְּחַ

שטרי כי זה כמו מס, כמו עד מס דַּבַּרְמִי דְּבַּרָי: בר יאמר. אשר יאמר, כי משמש בלשון אס, ואס משמש בלשון אשר, הכר זה שמוש אחד מארבע לשונים שמשמש כי, והוא אי, עריקומינו גלס לנו: - ונגד לו. שיש לנו אב ואם: - על פי הדברים האלה. על פי שאלומיו אשר שאל, סווקקנו לסגיד: (ק) לגו ולמולד הגו. למשפחומינו. ומדרשו, אפילו עניני (נ"א עני) (יש מפרשים לשון ענה, שמד בנים בימידום ווסו עני)

. ספק ימפש ספק לא ימפש, ואנו כלנו ממיס ברעב אס לא נלך, מועב שמנית את סספק וממפוש את הודאי: (8) ונחיה. נלגלס בו רוח סקדש, על ידי סליכס זו מחי רוחך, שנאמר וַמְּמִי רוּחַ יַעֲקֹב מַבִּיסֶם: וּ רֹא נמוח. ברעב, בנימין

(9) והצגחיו לפניך. שלא אביאנו אליך מת כי אס תי: וחשאחי לך כל הימים. לעולס הבא:

(10) לולא החמהמהנו. על ידך, כבר סיינו שביס עס שמעון, ולה נלמערה כל סימיס הללו:

نمٰظــُـــ: יִלְעָּטְ דְּבָּשׁ וְכַאָּטִ וְלָם בַּּטְּוִים נְהוֹרֵידוּ קֹאָישׁ מִנְחָה מִעַּט צַּרִי קחו מוּמְרָת הַאָּבֶּץ בּּרְכֵיכֶם " אָם_בֵּן ו אָפּוּאַ וָאַט מַמּוּ אָם בֵּין הוּא דָא עַבִּיִרוּ סָבוּ ربيقد يخكثت بهديجر يجديثت

ĽĿX: שַׁמַּנִר בֹּנִגְבָם אִנּלַנ מִמִּעִיּ ב בַּכְּטֶב בַּמָּג אַמְטַבְיַבְיּבָּ אַמְטַבְיַבִינִ וּנְתַ כַּסָפָּא בַּאִמַּתַב וְבֶּפֶר מִשְׁנֶת קְחָוּ בְּנֶדְבֶה וְאֶתַ

וֹאָט_אָטוַכֶּם לַטוּ וֹלַנִמוּ הַּנְדוּ וֹנִי אָטוּכוּן בַּבוּ וֹלַנִמוּ טוּדוּ

شَحُكُن، شَحُكُن،: אַבור וֹאָנר בּנְיָנְיִי וֹאָנִי בּאָמֶר אַנוּכון אָנִוֹנִי בּנִינִי בּנִינִי בּנִינִי אַנוּכון לט הָאִּישׁ וִשְׁלָח לָבֶם אָת־אַַחִיבֶם لْجُدِ مِنْدَ، نَقِلًا كَكُم لَـ لَلْمُنْمِ كَخُدُّاً.

מֹבְנִם נוֹמֹמֹצוּ כִפַּדָּי, וִפֹב: לגבם ואָטַבַלּגֹמוֹ נגֹעַמוּ נגנבונ יִמְשֶׁנְתַ_כָּמֶב 口がお口 آذظلا ロジバジィロ אָע_בַּמָּלִבַב

> ילטים ביטמין ושגדין: ומור קטף וועור דבש שעוף וֹאָטִיתוּ לְוֹבֹרָא טַלַרוּבַעָּא מבמהבע באבהא במנוכון נאַמַר לְחוֹן וֹמִּבָאָל אָבוּחוֹן

> בְלְמֹא מֻּלִי בַּוֹנִי: לפם מוגלונכנו ששיבון לידכון וַכַסְפָּאַ מַל חַד חָבִין סַבוּ

לְנְׁעַ נִּבְּבְׁאִ:

וֹאָלֹא כֹּמֹא צַעַכֿילִית מַבּילִית: שבם צברא נופסר לכון נת לאַק אַבּוּ ישוּן לַכּוָן בַשְׁמִוּן

וֹלַמוּ בֹבם תִפּנּ: ללומון ולמו ולטטו למגלום בְּבַׁא וֹמַלְ תַּדְ מִבְיוֹ כַּסְפָּא וּנֹסִיבוּ וּנִּבְרַיָּא יָת מִקְרוּבְתָא

> nuts, and almonds; little honey, spicery and ladanum, man a present, a little balm, and a your vessels, and carry down the of the choice fruits of the land in them: 'If it be so now, do this: take And their father Israel said unto

peradventure it was an oversight; carry back in your hand; returned in the mouth of your sacks hand; and the money that was and take double money in your

again unto the man; take also your brother, and arise, go

bereaved.? bereaved of my children, I am Benjamin. And as for me, if I be unto you your other brother and before the man, that he may release and God Almighty give you mercy

before Joseph. and went down to Egypt, and stood hand, and Benjamin; and rose up, they took double money in their And the men took that present, and

כלימי, פושמליל"ם, ודומה לי שהם הפרסקין (שפירזיכע): עליו כשקוח בא לעולס: נכאח. שעוק. בראשית רבה (לא, יא): בענים. לא ידעתי מה הס, ובפירוש א"ב של רבי מכיר ולבקש אים פה מקנה ועלה להשימכה, ואומר אני זאת עשו: - מזמרה הארץ. מחורגם מדמשבה בארעה, שהכל מזמרים (II) אפוא. כל לשון אפוא לשון ימר סול, למקן סמלס צלשון עברי, אס כן אודקק לעשות שאשלמנו עמכס, לריך אני למוור

על סבית שכתו שוגג: (21) ובסף משנה. פי שנים כרלשון: קחו בידבם. לשנור לוכל שמל סוקר סשער: אולי משגה הוא. שמל סממונס

אחר. כות הקודש נורקה בו (ב"ר לה, ו), לרבות יומף: ואני. עד שובכה אהיה שכול מספק: באשר שכלותי. מיומף מאסוריו, לשון לַמַפְּשִׁי יְשַׁלְּמָהו, ואינו נופל בתרגוס לשון וישלח, שהרי לשם הם הולכים אללו: אח אחיכם. זה שמעון: לבן, לרם עשו, לרם רחל, לרם דינה, לרם יושף, לרם שמעון, לרם בנימין: ושלח לכם. ויפטר לבון כחרגומו, יפטרנו סיכולם בידו ליפן, יפן לכס רפמיס, זסו פשומו. ומדרשו, מי שאמר לעולס די, יאמר די ללרומי, שלא שקעפי מנעורי, לרפ (14) ואל שרי. מעמה הינכם מקרים כלום הלה מפלה, הריני מתפלל עליכם: ואל שרי. שדי בנחינת רחמיו, וכדי

ממכגמילן ונסיב, ודבר סנקח בסנסגם דברים ממכגמילן ודבר: (15) ואח בנימין. מחרגמינן ודברו יח בנימין, לפי שאין לקיחח הכסף ולקיחח האדם שוה בלצון ארמי, בדבר הנקח ביד ומשמעון: שכלחי מבנימין:

בְאָלֹמֻים בַּבְּבַבְיבוֹם: ַ מַמַּ, וֹנְאַמֶּוֹעְ לְאַתְּּוֹע מֹלְ_בֹּינְוֹוְ עַבֹּא וַאָמָוֹע לַעַמֹּמָה מֹלְ בַּיִנִינִי

: عاقا، וַיְּבָא הַאָּיִשׁ אֶתְ־הְאַנְשִׁיםׁ בֵּיתְּה וְאַמִּיל הּוּבְרָא יָת הּוּבְרַיָּא

לְהַבְּרִים וְאָנַרַהַנְיִנוּ: ילִניטׁנּפּֿלְ הֹלְינוּ וֹלִלֹעַוֹע אָטָנוּ אַנוֹנוּ מִּוּבֹאַנם לְנִוֹנִינְלָע הַּלָונוּ בְּאַמְהָחֹתְתִּינוֹ בַּהָחִלֶּת יוְסֹבְ וֹיִאָמֹרָי מַּלְ גַּבָּר וַבַּסָבִּ ווובאו באומום בי הובאו בות

יוֹסֶף וַיְּדַבְּרָוּ אֵלְיוּ פָּתַח תַבְּיִתּ: o ไห่เลง ลิ่<! בוֹאָנִה אַה הַבְּבוֹנִי

בּטְׁטִבְּׁע כְאָבָּר אָכָׁכִ:

چەركى بىلىنى بىلىنى بىلىنى بىلىنى بىلىنى بىلىنى بىلىنى بىلىنىڭ بىلىنىڭ بىلىنىڭ بىلىنىڭ بىلىنىڭ بىلىنىڭ بىلىنىڭ إبْوَمِمِتَ هِمَـهَمْمِتَاشِينَ إِبَيْنَ %<-!--Ċ._ËXI

אַבְלון װבְרַוֹּא בְּמִורוּהָא: יאַבְלְּיּ וֹבִוֹם ֹנְבְּסְׁנֵא וֹאַנִיבְּוֹן אֶּבְיִ מְּמָּוּ וּמְבָוֹע אַמִּגַלְ וֹנִי וּוּבִבוֹא לְבִּוּנִא וַלְּבֹא יוֹסָף אָמָם אָת־בָּנְיָמִין נָהָא יוֹסָף עִּמָּהוֹן יָת בִּנָיִמִין

خقرب ببقاء: ננקש הְאָישׁ בְאַשֶּׁר אָמָר יוֹסָף נִעָּבר גָּבָרָא בְּמָא דַאָמָר יוֹסָף

שַׁבְּיבַלָּא: זְעַנֹא לַמְּבָרְוּוֹ וּלַמָּבָר יָנִי ולאסטפֿפֿא הֿלָנֹא ולָמִפֿנֿי. משהל,ו לאטרלולא הלהא בּׁמוּהְנוֹא בּׁבֹּלְבְמִינִא אַנֹּטִוֹא ببقك ľäαli יגבוילו גובביא אַבי אָקַעַּלוּ

בְּעְרֵע בֵּיקָא: על בית יוסף ומלילו עמיה ילבור לונו יולבא בממונא

מְבוּרֶא: けべしにいい **Laiel** °° נּאָמְרוֹנְ בֹּנֹ אִבְנְיֵ, נְנְרָ נְנְרָנִ נְאָמָרִנְ בַּבָּמִנְ רַבַּנִנְ, מֶּנְטִׁטִ

בידנא: יפַּטַבְוֹא נְת מוּמְנָנָא נְתָא כַּסַבּ נעוֹע פֿע אַטוּגאַ לִבּית מִבָּתאַ

> dine with me at noon.' prepare the meat; for the men shall house, and kill the beasts, and his house: 'Bring the men into the with them, he said to the steward of And when Joseph saw Benjamin

Joseph's house. and the man brought the men into And the man did as Joseph bade;

our asses." us, and take us for bondmen, and occasion against us, and fall upon brought in; that he may seek sacks at the first time are we money that was returned in our house; and they said: 'Because of the they were brought into Joseph's And the men were afraid, because

unto him at the door of the house, of Joseph's house, and they spoke And they came near to the steward

indeed down at the first time to buy and said: 'Oh my lord, we came

07

61

Źτ

back in our hand. full weight; and we have brought it mouth of his sack, our money in every man's money was in the opened our sacks, and, behold, to the lodging-place, that we And it came to pass, when we came

שירומא (ברכות למ:), אבל כל מרגום של נסרים מיסרא: בשירומא, שהוא לשון שעודה ראשונה בלשון ארמי ובלע"ז דיזנ"ר, ויש הרבה בגמרא, שדא לכלבא שירומיה, בלע אכולא (16) ושבח שבח והכן. כמו ולמנות מנת ולהכן, ולין מנות לשון לווי, שהיה לו לומר ומנת: בצהרים. זה מתוכגם

ַ לְשון גַּלַּת סַזְּקָב (קסלת יב, ו), וְסָבַב גַּלְמָס סֹעַלָמָס (נתוס ב, ת), שסוח לשון מלכות: לשון להמעולל, כדממרגמינן עַלִילֹם דְּבֶּרִיס, ממקופי מלין, ולה מרגמו המר לשון המקרה, ולהמגולל שמרגס להמרצרבה, הוה סוס: - להחגולל. לסיום מחגלגלה עלינו עלילה הכסף, ולסיוחה נופלה עלינו. ואונקלום שחרגם ולאסחקפא עלנה, הוא בר ללון בבים יוסף כי אם בפונדקאום שבעיר. וייראו שאין זה אלא לאספס אל משמר: אנדונו מובאים. אל מוך הבים (18) וייראו האנשים. כמוז סוא בשני יודי"ן, ומרגומו ודמילו: 🗨 הובאו ביה יוסף. ואין דרך שאר סבאים לשצור

ביינו לפרום מחרים, עכשיו מנו לריכים לך (ב"ר לב, ד): (02) בי אדוני. לשון בעים וממנונים, סום בלשון מכמי ביים (מנסדרין מד.): ירד ירדנו. ירידם סום לנו, רגילים

בַּסְפֵּנוּ בְּאַמְהַהַחַתוּ: לְהַּבַּׁרְאַבְילָ אַ זְּבְּהָנוּ מִיִּהַהָּם עוַבְדָנוּ בָּיָבָנוּ וְכַסְפָּא

למולל מבולא **XILLUÍX**

our sacks. know not who put our money in down in our hand to buy food. We And other money have we brought

אָנו_מִטְמָׁגוֹ: בּספֹבֶּם בֹּא אֹלְג וֹגוִגֹּא אֹלְנִים אָנִא לְנִינִג וֹאָפּּגַּט לְנִיטִׁבְּוָן נִינ לכם מטמון בּ אֶּלְנִילָם וֹאַלְנִיֹּג אַבִּיכִם נְעָוֹ אֵלְנִיכִוּן וֹאַלְנִיֹא בַּאָבוּכִוּן יָתַב

מִמִתו! בְּאַמְשְׁהְתֵיכֶם לְכוֹן סִימָן בְּשׁוּעְנִיכוֹן כַּסְפְּכוֹן וֹיֵּאמֶר שְׁלִים לְכָּם אַּלְ-הִירְאִי וֹאֵמֵר שְׁלִם לְכִּוּן לָא טִדְחַלִּיּוּ

he brought Simeon out unto them. your sacks; I had your money.' And father, hath given you treasure in not; your God, and the God of your And he said: 'Peace be to you, fear

حَلَاظِدِ، ثَاهِ: رَزْلُكُمْ لَازْكِرَبُكِ أَرْضًا مُؤْفِيهِ لِيُؤْمِنِ لَازْرْبِيا الْبَيْدِ خَفْتُهِ <u>וְיִטֹּן מַוְם</u> לְבֹּיִנִי ربقك וֹבֶדא 上袋に

خنيثت، سرا: אָנַ נַאַנְאָנֹתְ וֹאַמֹּגַלְ עִּוּבְּבָא נִנִי עִּיבְּבַרִּא

and he gave their asses provender. water, and they washed their feet; Joseph's house, and gave them And the man brought the men into

הַּם נֹאַכֹּנוּ בְּשׁם: יוסף בְּצְהְהָרֵים בֵּי שְׁמְּמִי בִּי־ דְּעָּאֵל יוֹסָף בְּשִׁירִוּהָא צָרֵי וֹּלְתִּנְ אֵּעַ עַמִּוֹלְעַר מַעַבּנִא וֹאַטַּלֵּתִנִּ זָּט טַלַבוּבְּטַא מַעַ

הְּמִתוּ אֲבוּ שַׁמֵּן אַבְּלִוּ לַשְׁמָא:

bread there. for they heard that they should eat against Joseph's coming at noon; And they made ready the present

עַבְּיִנְיִם וּיִּמְיַבַוֹיִתְיַבְיִ אָּבֹבֹּע: לְנִ אֶּטְ עַמִּלְטֵׁע אָאָב בּגֹבָם כְנִע זִטְ טַפֿרוּבְּמָא צִבְיִּדְעוּוְ וּנֹבֹא יוֹסַלְ עַבְּנֹטַע וּנֹבָראַנּ וֹמֹאַלְ יוֹסָל לְבָּיִטָא וֹאַמֹּילְנִּי

לְבִּישָׁא וּסְנִידוּ לֵיהַ עַּלְ אַרְעָּא:

bowed down to him to the earth. in their hand into the house, and brought him the present which was And when Joseph came home, they

97

77

٤2

אַבוֹבוֹשֶׁם בַמוּבוֹפוּ בוֹנ: בְּאָבֶנִם אַבְּיבֶם הַנְּקָן אָמֶר הַאָּלִם אַבּוּכִון סָּבָא בּאַמָרְחּיּוּ וּיִּאִמֶּר לְטִׁם לְאָּלְוָם וֹיָאִמֶּר יִּאָאֵיל לְעִוּן לִאָּלָם וֹאִמָּר

העד קען קיים:

yet alive?' old man of whom ye spoke? Is he and said: 'Is your father well, the And he asked them of their welfare,

تِرْهُ فَيُلَالُوا وَ الْمُؤْلِثِينَ اللَّهُ فَيُعْلَمُوا اللَّهُ فَي اللَّهُ فَي اللَّهُ فَي اللَّهُ فَي اللّ עוֹדֶנּי חָי וְיִּפְּדִי (כִי וִישׁתְחוֹ)[קי עַּדַ בְּעַן קַנִים וְּכְּנַעֵּי וּסְנִידוּ: ניאִמְרוּ שְׁלְוִם לְמַּבְיוֹנִ לְאָבִינִא

obeisance. they bowed the head, and made father is well, he is yet alive.' And And they said: 'Thy servant our

هَٰذُرْ رَبْهِٰمِۤ لِهُٰذِينَاتِ نُفْتُكَ فَتُرْ: אַנוּכָם וַפְּטוֹן אָמֶר אָמַרְמָם י⁶² אָרִיוֹ בֶּן־אָמּוֹ וַנְּאָמֶר הַנָּדִר נוּמָא מּנְנוּ נוָבא אָטַבּלוֹמָוּן

נאַמּר מו בוב זי יהנהם עלף אַשוכון וְמִירָא בּאַמּרִשוּן לִי אַבוּנוֹ, פֿר אָמֶיה וַאָּמֶר הַבּין ווֹשלש מונוְעוֹ וֹשׁוֹא וֹע בֹּנוֹמִוֹן

unto thee, my son.' me?' And he said: 'God be gracious prother of whom ye spoke unto son, and said: Is this your youngest Benjamin his brother, his mother's And he lifted up his eyes, and saw

- (33) אלהיכם. בוכומכס, ואס אין זכומכס כדאי, אלסי אביכס, בזכות אביכס נמן לכס מעמון:
- נמשכו ובקו קטביו: (42) ויבא האיש. סבאס אחר סבאס, לפי שסיו דוחפיס אוחו חון, עד שדברו אליו פחח סביח, ומשאמר לסס שלוס לכס,
- (25) ויכינו. הומינו, עמרוהו בכלים נאים:
- (62) הביחה. מפרוזדור למרקלין. (נראס דיוקו דרש"י מסבימס במראס, ויביאו לו את סמנמס אשר בידס סבימס, דקשס
- (82) ויקדו וישחחוו. על שמלם שלום. קידה כפיפם קדקד, השמחומה משמעה למרן: לו סלם כבר סובלו בימו של יוסף, אלה על כרחך לריך לומר מפרוזדור למרקלין, ודו"ק):

בַּבַרְ עֵּבֶּרְ שֶּׁמָר: אָל־אָּחָוּו וּוְבַקשׁשׁ לִבְּבְוֹת וַיִּבָא

ניאָמֶר שִׁימוּ לֶחֶם:

בוא למגבום: אָטַ עַמְלָבוּים לֶחָם כִּי־תּוֹמֶבָּת בי לא יוכלון המצרים לאַכָל בּ וְלַמְצְּיֵרִים הָאִּכְלָים אָתּוֹ לְבַּבְּׁם וּגֹאָגקוּ לָוָ לְבֹבׁוּ וֹלְבָבָׁם לְבֹבִּים

בְאַנְשָׁים אָישׁ אֶלְ־רֵעֵּהוּ: ĊŔŔĹŮſ נוּאָבוּ לַפּּוֹּנוּ עַבֹּכִרְ כֹבֹכָבֹעָוּ

: النات خُكْتِ لَاقِيْمَ نُكُرِيدِ رَنِمُنْهِ رَانِمُخُكُ וַטָּבׁר מֹמֵאַנוּ בֹּוֹנֹמוֹ מִמַּמִּאָנו נוּמָא מֹמָאָנו מֹאָנו פֿוֹנוֶ אָבְנִים

אָישׁ בְּפָּי אַמְתַּחַהְיָּ בּאַמֶּב ווּכְלוּן שָּאָת וֹמָים בַּסָּף־ עלא אָר־אַמְהְּהָר הְאָבֶל וּוֹקֵּו אָנוַ אַהָּהָר מַּלְ־בֵּיתוּ לֵאַנוֹרַ

> מהבלא ילכא שַמָּן: למלפי ומאל לאדרון בית רַחֲמוֹהִי עַל אַחוּהִי וּבַעַא تنظتا ببقاء خد تخفك تنظمر نهبن ببقاء هندرج

נְאָמֶר שָׁוּי לַחְמָא: פּֿנוּנו נוּגֹא נוּטֹאַפָּל וֹאַסְטוּ אָפּוָטוּ װָפֿל וֹאָטַטַסַּוֹ

במאלאי החלין ליה עלראי מֹבֹבְאָנ בְטַמָא אָבוּ בֹמֹנָא לבין מצראי למיכל עם עמיה בלחודיהון אַרַי לַא خْجُىلىتىدىنا نْجْمَعُدُمْ، ئُمُخُرْنا לאָניאו ליה בלחודוהי ולהון

יהנהו גָּבְרַיָּא גָבַר בְּחַבְּרֵיה: בְּבַרְיוּהַיה וּזְשִׁיבָא בָּזְשֵׁירוּהַיה ίχομιι בובנוני,

עולפון ישטיאי ירויאי

ומו כסף גבר בפום מוענוה: הבובא במא בובלון למסתו למומר מלו נו סוגנו נולביא ופֿפֿיד וָת דִּטְמוּנָאַ עַל בַּיחָיה

> wept there. he entered into his chamber, and and he sought where to weep; and heart yearned toward his brother; And Joseph made haste; for his

said: 'Set on bread.' out; and he refrained himself, and And he washed his face, and came

abomination unto the Egyptians. the Hebrews; for that is an Egyptians might not eat bread with him, by themselves; because the for the Egyptians, that did eat with and for them by themselves, and And they set on for him by himself,

men marvelled one with another. according to his youth; and the birthright, and the youngest firstborn according to his And they sat before him, the

drank, and were merry with him. so much as any of theirs. And they Benjamin's portion was five times them from before him; but And portions were taken unto

money in his sack's mouth. can carry, and put every man's sacks with food, as much as they his house, saying: 'Fill the men's And he commanded the steward of

 $X\Gamma I\Lambda$

₽ξ

78

31

30

במנינה: (92) אלחים יחוך בני. צשמר שבמים שמענו מנינה, פְשֶׁב מָנן מֻלְהִים מָת עַבְּדֶּךְּ, ובנימין עדיין לא נולד, לכך ברכו יומף

כן דרך כל עור כשמחממין אומו נקמע ונחכווך: ו בלשון אֿרמי במכמר בשראֿ (פּסמיס נה.), ובמקראֿ עוֹבֵנוּ פְּסַּוּיר נְבְּמֶבוּ, נִסִממנו ונקממו קממיס קממיס, מִפְּנִי וַלְּעַפּוֹת רֶעֶב. בדאימא במס' סוטה (לו:), מיד נכמרו ראמיו: - ובטרו. ימאממו, ובלשון משנה של הכומר של זימים (בבא מליעא שד.), וראש, אחי היה וראשי היה. מפיס, מפי אבי למד. וחפיס, שלא ראה חופסי ולא ראים י חופסו. וארד, שירד לבין האומום, בלע, שנבלע בין האומות. בכר, שהיה בכור לאמו. אשבל, ששבאו אל. גרא, שנתגייר באכסניא. ונעמן, שהיה נעים ביותר. אחי אמר לו ומס שמס, אמר לו, בלע ובכר וכוי, אמר לו מס מיבן של שמום סללו, אמר לו כלס על שס אחי וסלרום אשר מלאוסו, (30) כי נכמרו רחמיו. שאלו יש לך את מאס, אמר לו את סיס לי ואיני יודע סיכן סוא, יש לך בניס, אמר לו יש לי עשרס,

(בב) ויהאפק. נמאמן, והוא לשון ומְזִיהַ אַפִּיקִים רָפָּה (אַינב יב, כא), וכן אַפִּיקִי מְגִּנִּים (שם מא, ו), מוזק:

(33) הצכר כבכרמו.מכה בגביע וקורה, ראוצן שמעון לוי יהודה יששכר וובולון בני אם אחח, הסבו כשדר הזה שהוא שדר (22) כי מועבה היא. דבר שנאוי הוא למולרים לאכול את העברים, ואונקלוס נמן מעם לדבר:

(34) משלות.מנות: - ממש ידות.מלקו עס למיו, ומשלת יושף ולשנת, ומנשה ולפריס: - וישכרו למו. ומיוס שמכרוהו לא מולדומיכס, וכן כולס, כיון שהגיע לבנימין, אמר, זה אין לו אס ואני אין לי אס, ישב אללי:

שמו יין ולה סוה שתה יין, והומו היום שמו (ב"ר לב, ה)

*5*61

ĿĔĿ: هَٰذُلَا لِيَمْمِ خَلَٰثَلَ بِهُلَّا يُهُمِّل ַ בְּפִּי אַמְמַחַת תַּקְּמֵּן וְאָת בָּסֶר نْعُن ِ بْحَدِيْرِ بْخُرِمْ نَاجُوْلُ نَاهُرَا

ולנוני וֹהֹבֹּר כֹפַּטֹוֹמֹא שׁמּוּי בּפום מוּמֹלֹא צּוֹמִיבֹא וֹנִע ווט פֿלידי פַלידא דַכַּסְפַּא

that Joseph had spoken. And he did according to the word youngest, and his corn money.' goblet, in the sack's mouth of the

אַנוּן יַהְעָבִירוּן: נּ הַבְּּלֵב אָנִר וְהְאַנְשָׁים שָׁלְחָוּ צַפְּרָא נָהַר וְנִיבְרַיָּא אָהְפְּשָׁרוּ

חַלְף שְבְּתָא: לְעוּן לְמָא הַּכִּימִשוּן בֹּהִשֹּא מכן בימיה קום דדוף במר אַבְהַיִּקוּ וְיִמָב אָמַב לְבַמְמוּנָא בַם יֹגֹאַנ אָט בֹנֹת בַּלְאַ בִירַ בְּיִענִ אָנּנִן נִפַּטנּ מִן עַנִּטֹאַ בָאַ

אַבְאָגְשִׁטוּן דַעָּבַרְהָנוּ: וְבוּא בַּבְקא מְבַבֵּיל בַּיה הַלְוּא זֶּה אֵּשֶׁר יִשְׁמֵּר אָדִּלִי בְּוֹ הַלְא דֵין דְּשָׁמֵי רְבּוֹנִי בֵּיה

פּטִגמוֹא טַאַכְּוּן: ° לֹגֹמִּנִים נֹגִבּבֹּר אַבְנִיִם אָט וֹאַבַבּיִלפוּו וּמִּבָּיִלְ הֹמִּבווָ נִים

<u>ְלַמִּׁע וֹבִדּּרַ וֹאֹמִרוּ לְוִשׁ לְמֹא וֹמּלָוּלְ וַבַּוּנִוּ</u>

לְצְּבְּיִי מִנְּמְאָנִי כַּדְּבָר הַנְּהָר: מִלְמָצֶבְר בְּפְּתְּנְאָ הָדֵין: אֲדֹנִי כַּדְּבָרִים הָאֵכֶּה חַלִּילֵה בְפִּהְנְעֵיָּא הָאִבֵּין הַס לְעַּבְּדָּךְ

בון בָּסֶר אֲשֶׁר מְצְאֵנוֹ בְפֵּי הָא כַסְפָּא דְּאַשְׁכַּחָנָא בְּפּוֹם

נבולף מנין הקסף או מנין בְבְּנְשׁן וְאֵיכְדֵין נְגְנוֹב מְבָּיה XŽ.Ŀ ַ סוּהְנוֹא אַנוּבֹלנוּ, לַבַ מִאַּבֹהֹא

ַנְמֶנֵת וְנָם־אֲנַהְנֵנִי נְהְיֶנֶה לֵאדֹנִי יִהְקִּשִׁילִי יִנִּאַרִּ אַנֹעוֹלא נִעַי

לְנִבוּנִי לְמַּבְצִין:

הֹבֹבְא וֹאַטוּו טִבוּנוֹ וֹכֹּאָנוֹ: הְוּא אֲשֶׁר וִמְּצֵא אִתּוֹ וְהְנֶה־לֵּי הוּא דְּוִשְׁתְּכִּח עַמֵּיה וְהֵי לֹי וּאמֶר זַּם מַּטַּׁר כְּדְבְרֵנְכֶם כֵּן בַ נִאֵמַר אַף כִּעוֹ כִּפְּחָנְמֵיכִוּ כֵּוֹ

plameless. bondman; and ye shall be whom it is found shall be my according unto your words: he with

And he said: 'Now also let it be

will be my lord's bondmen.'

silver or gold?

.guidt

'.gniob

evil for good?

their asses.

9

be found, let him die, and we also

we steal out of thy lord's house

land of Canaan; how then should

brought back unto thee out of the

servants that they should do such a

words as these? Far be it from thy Wherefore speaketh my lord such

And they said unto him:

spoke unto them these words.

And he overtook them, and he

divineth? ye have done evil in so

drinketh, and whereby he indeed

them: Wherefore have ye rewarded

thou dost overtake them, say unto

follow after the men; and when

Joseph said unto his steward: 'Up,

the city, and were not yet far off,

And when they were gone out of

the men were sent away, they and

As soon as the morning was light,

And put my goblet, the silver

Is not this it in which my lord

found in our sacks' mouths, we

Behold, the money, which we

With whomsoever of thy servants it

(ב) גביע. כוס אכוך, וקורין לו מדרינ"ם (רעמר):

ääti.L

הֹבֶּר וֹאַמֶּם טִבְינִי נְלֵינֶם:

מֹאָבֹּגֹּ בֹּלֹגֹּגוֹ נֹאָנִב מִבּּנִנִי

נְבֶנּאַ נְבַוֹחָ נְנָבוֹחָ בָּנִ בַּבַּקְמָם

שׁכַּמְמָם רָצָּר מַחַת טוֹבֶּר:

لنهلافو لغملة لخحثو جيفت

+ וווטלב אמר לאהב מכ<u>יבי</u>ונו

הַמְּר וַהַמרִיהָם:

ڰڷڐۥ

אַרניף בַּסָף אָי זָהָב:

<u>הַדְּבָרִים הַאֵּכֶּה:</u>

* <u>४</u>५५२५५५५

(ע) הלילה לעבדיך. מולין סוא לנו, לשון גנאי. ומרגוס מם לעצדיך, מם מאם סקצ"ס יסי עלינו מעשומ ואח, וסרצס יש

961

(8) הן בסף אשר מצאנו. זה אחד מעשרה קל וחומר האמורים בחורה, וכלן מנויין בבראשית רבה (לב, 1): ברמכשי עם ושלום:

אָלִיטַבִיבִי: אַלְיטַוּטְיּטְיִּ אָבְעָּרְ ווֹיִפְּסְּחָוּ אָנִשָּׁ מוּנְעָּנִיה לְאַבְעָּא וּפְּתַחוּ וָּבָר וְיְמְבְּרִיּ וְיּוֹבֶדוּ צִישׁ אָתַ וְאִוֹחִיאִי וְאָחִיתִּיּ

שועניה:

خذئفا: בּבְּוֹע וֹוּמָּבֵא עַנִּּבְוֹת בַּאַמְמַעַער שָׁיצִי

במוענא דבנימין: ľ×'núĊ⊔ تزعوش جبران مثما بجون بجرت جرجه فرده فرد بجابات

מַל־חַמֹרוֹ וַיִּשֶׁבוּ הָמִירָה: נולבלי שְּׁמְלְנִים זֹיּהֹמְסְ צִּישׁ יבֹּזּהוּ לְבִישְׁיבוּוֹ וּבְׁמוּ יְבֹרַ הֹּלְ

שׁמֶבׁנְעַ וֹטִבּנְ לַכַּוֹשׁאַ:

וֹנוֹנא מִנִינוּנ מֻשׁ נוֹפֹּלָנ לְפֹּלֵנו נִוֹשָׁ וֹנִיגא מַג כֹמוֹ שַמָּוֹ נוֹפַלַנ מפטיר נִיָּבֹא יְהוּדֶה וְאֶחִיוֹ בֵּיחָה יוֹסֶף וְעָאל יְהוּדָה נַאֲחוֹהִי לְבֵית

בובוניי על אַרְעָא:

خْدِرَتِيْمِ زُرْتِيْمِ كُنِمِ كُمُّدِ خُطِرُنِ: عَيْدُ مِنْ مِنْ لِمَا لِكُمْ مِنْ لِمُنْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ װּ ױִּאִמֶּר לְהָם װִסֶּף מֶה־הַפַּעֲּשֶׂה

يَـٰذِلنَٰر: אָב, בֹבַלא מָבַבּ,ל נִּבְבָא בבו בהבושנו בלא נבהשנו נאַמר לְהוֹן יוֹפְף מָאַ עּוּבְּדָא

זָם אַמֶּרְינִמְצָא הַזָּבָיע בְּיָרָע בְּיָרָעי עַנָּנִי עַבְּרִים קאַדְנִי נַם־אָנַרָרִי קאָלהִים מִצְאֹ אָת־צַּוֹן עַבְּדֶּירִּ or לאבלי מה לבבר ימה לאבלי نالنبُلا **ゼニーロッグ・エ**

נאַמר יְהוּדְה מָא נִימָר לְרִבּוֹנִי

אַנְחָנָא אַר דָאִשְׁמָכָח כַּלִּידָא ביא אַנטלא מּביבון לַנִבּוּנִי אַנַּ נו אמשכע עולא למלגע מא למבוב ומא נוכו מו שבם

> and opened every man his sack. every man his sack to the ground, Then they hastened, and took down

in Benjamin's sack. youngest; and the goblet was found eldest, and leaving off at the And he searched, beginning at the

71

π

returned to the city. laded every man his ass, and And they rent their clothes, and

the ground. there; and they fell before him on to Joseph's house, and he was yet And Judah and his brethren came

"Sənivib bəsbni lliw know ye not that such a man as I deed is this that ye have done? And Joseph said unto them: 'What

whose hand the cup is found.' bondmen, both we, and he also in servants; behold, we are my lord's hath found out the iniquity of thy or how shall we clear ourselves? God unto my lord? what shall we speak? And Judah said: 'What shall we say

- מסס כלס נתפשים, אבל אני אעשה לכם לפנים משורת הדין, אשר ימלא אתו יהיה לי עבד: (10) גם עחה כדבריכם. אף זו מן הדין המה, כדבריכה כן הוה, שכלכה הייביה בדבר, עשרה שנתלהה גניבה ביד החד
- (12) בגדול החל. שלמירגישו שסיס יודע סיכן סומ:
- וסוא אומר העירה, העיר כל שהוא, אלא שלא הימה בעיניהם אלא כעיר בינונים של עשרה בני אדם לעניץ המלחמה: (EI) ויעמס איש על חמורו. בעלי זרוע סיו, ולא סולרכו למייע זה את זה למעון: וישובו העירה. מערפולין הימה,
- (+I) עודנו שם. שהיה מתתין להם:
- גנבמס הגביע: (15) הלא ידעחם כי נחש ינחש וגוי. פלא ידעמס כי איז מצוב כמוני יודע לנמש, ולדעם מדעת ומקברא ובינה כי אמס
- בְּתַּמִי (שמום מ, יו), מגורם דֶּכֶךְ לֹח ְ מְלִילֶּה (ירמיה יח, מו): שַּׁקּוֹת עְמְרִי (מיכס ו, מו), מגורה שמר. וְמָר מֵרֶע מִשְׁפּוֹגֵל (ישעיה נמ, מו), מגורה מוֹלִיךּ יוִעַלִים שוֹלֶל (חֿיוִב יב, יו). מִמְפּוֹגֵל שׁׁם אומיום סעיקר כגון, וִיְשְׁשַּבֵּל בֶּסְבֶּבְ (קְסִלֹם יבּ, ס), מגורם סבל. מִשְׁשַּבַל בַּוֵים בְּקַרְנַיֶּל (דניאל וּ, ח), מגורם סכל. וִיִשְׁשַּמֵר לבע, וַיִּלְשַיֶּרִיּ מגורה גִיר אֱמוּנִיס, הְלְשַיַּדְיּ מגורה גַדְה לַדְּבֶךָּ. ומיבה שתחלתה במ"ך או שי"ן כשהיא תתפעלת, המי"ו מפרדת מי"ו, ואינו נומנה לפני אום ראשונה של יפוד המיבה, אלא באמלע אומיות העיקר, כגון נלמדק מגורם לדק, וַיִּלְעַצַע מגורם מוצו: ומה נצטרק. לשון לדק, וכן כל מינה שמחלם ימודה לד"יוהיה בהה לדבר בלשון מחפעל הו נחפעל, נוחן מי"ח במקוס (16) האלהים נוצא. יודעים אנו שלא קרמנו, אבל מאת המקוס נהיתה להביא לנו ואת, מלא בעל מוב מקוס לגבות שער

לָהֻּלְוִם אֶּלְ-אֶׁדִׁיכֶּם: (סִ) ֻרְוּא ִיְהְיָה לֵּי עְּבֶּר וְאַמֶּם עַּלְוּ בִּיִבִיה הוּא יָהִי לִי עַבְּדְּא عصراء ليُخِينَ كُيْمَ لِيُمْكِينَ لَيْجُهُ لِيَوْجُهُمْ لِيَوْجُهُمْ لِيَوْجُهُمْ فَيَالِهِ الْمُؤْمُ

וַיּאמֶר חַלְילְה לִּי מִעַּשְׁוֹת זָאָת וַאָּמִר חַס לִי מִלְּמָעֶּבִר דָּא

you up in peace unto your father. be my bondman; but as for you, get hand the goblet is found, he shall I should do so; the man in whose And he said: 'Far be it from me that

and read the Mastir and Hastara for Shabbat Hanukka. the 6th and 7th aliyot of the parsha, read the Mastiir for Rosh Hodesh as the 7th aliya on page 257, for the second Shabbat on page 271. If Shabbat and Hanukka coincides with Rosh Hodesh, combine for notes on which Mastir to read. The Hastara for the sirst Shabbat on Hanukka is on page 270, and The Haltarah is I Kings 3:15 - 4:1 on page 251. On Hanukka, read the Maltir on page 262. See there

להלצע לו למוע לפנגני: ÄLį, įšą_iūl sėl אָבוֹנְ יְבַפְּׁבְיָּאְ מִבְּבְּבְּׁ בַבְּנִרְ בַּבְּמִר בַבְּנִרְ יִמְבְּיִלְ

הַנִּמְ_לְכֶּם אֶב אִּוַ־אֶּח:

אָנוַ אָבוּג וֹמֶנוּ:

℅╙亡は

אָלְגֹּ וֹאַמִּגֹּטִ מִגוֹּ הֹלָגוּ:

קפּרְעה בין אַהָּ: لْكِم نَاكِلَة لِيثِنَكَ خُمْخُتُكَ كُلِّةً لَا يَعْلَىٰ اللَّهُ لَا يَعْلَىٰ اللَّهُ لَا يَعْلَىٰ اللَّهُ لَ מּבְינָר פַּטְנְטָא בָּנִים בַבַּנִינִ ייגש וַיּנַּשׁ אֵלְיר יְהוּדְה וַיֹּאַמֶּר בֵּי יּקְּבִיב לְנְתֵיה יְהוּדְה וַאֲעַר

לְמִׁימִׁר עַאִּיח לְכוּן אַבָּא אוּ ּ אָּבְוֹּנְ הֵּאָבְ אָּטַ הַּבְּבַבְינִי בְאָמָרְ נִיְבּוָנִּי הַאָּגִּבְ נִׁט הַּבְּבִּינִי,

oz וְבְּן וְיֵגֶבְר וְקָנִים קְמָן וְאָחָיו מֶת

רְחִים לֵיה: נַיּנְהֶר חַוּא לְבַּנֵיוֹ לְאָמֵּוֹ וְאֶבֵיוֹ בַּלְחוֹדוֹהִי לְאָמֵיה וַאֲבוּהִי אַלא סֹלא יכֿר סוּלְטִוּן זְּמִּיר ננאָמֶּבְ אָבְ-אַבְּיָּגְ יְּמָבְּלֶנִנְ אָבְ נִאָּמָבִּוֹאַ לְנִבּוִיִּג אַנִּנִי לְנֹאַ

וַאַּעוּהָי מִית וָאִשְׁהָאַר הוּא

וֹאַמִּנוּ מֹנוֹ הַּלְוָנוֹי: ﴿ بَا يَظِيمُونِ هُمْ ـ فَحَدُدِكَ لِينِكُنِ يَهُمُنَا فَا خُمْدُكُ لِهِ فَالْعَانِدِ ذِرْنَاء

וְאֶבוּעׁ זְתְ אֲבוּהִי וְמִוּתִּ: עולמר לעולב אָרוּהְאָבִיוּ וְמְּזָרַ מִּיּבְיִּהְאָבִי אָם וּנְאָמֶוּן אָבְאֹדַוָּי, כְאַ וּנַכֹּבְ וֹאֹמִוֹנֹא בְוֹבִנוּוּ לָא וֹפוּבִ

> thou art even as Pharaoh. anger burn against thy servant; for my lord's ears, and let not thine servant, I pray thee, speak a word in and said: 'Oh my lord, let thy Then Judah came near unto him,

Have ye a father, or a brother? My lord asked his servants, saying:

of his mother, and his father loveth brother is dead, and he alone is left his old age, a little one; and his a father, an old man, and a child of And we said unto my lord: We have

may set mine eyes upon him. Bring him down unto me, that I And thou saidst unto thy servants:

would die. should leave his father, his father cannot leave his father; for if he And we said unto my lord: The lad

(91) אדני שאל אח עבדיו. מתחלה בעלילה באת עלינו, למה היה לך לשאול כל אלה, בתך היינו מבקשים, או אחומנו אתה זו סים שימם עין, שהמרה לשום עינך עליו. דבר ההר כי כמוך כפרעה, אם הקנימני, ההרוג אוהך ואה הדוניך (ב"ר שם): פרעה על ידי וקנמי שרה, על לילה אחם שעכבה. דבר אחר, מה פרעה גוור ואינו מקיים, מבעיח ואינו עושה, אף אחה כן, וכי קשות: כי כמוך כפרעה. משוב אמה בעיני כמלך, זהו פשומו, ומדרשו (ב"ר שם). סופך ללקום עליו בלרעם, כמו שלקה (18) ויגש אליו. דבר באזני אדני. יכומו דברי באוניך (פ"ר לג, ו): ואל יחר אפך. מכאן אם למד שדבר אליו

(20) ואחרו גוח. מפני היראה היה מוליא דבר שקר מפיי, אמר, אם אומר לו שהוא קיים, יאמר הביאהו אללי: רבדו מבקש, ואף על פי כן ונאמר אל אדוני, לא כחדנו ממך דבר (ב"ר שם ח):

(22) ועוב אח אביו ומח. מס יעווב מת מביו, דומגיס מנו שממ ימות בדרך, שהרי מתו בדרך מתה: לאמו. מלומו הלם לין לו עוד למ:

ع در	וְהָיָה בּרְאִיתָּי בִּי־אֵין הַנִּעַר וְמֵתְ וְהוֹרִירִי עֲבְדֶּיף אָת־שִׁיבָת עַבְּףְףְ אָבֶינוּ בְּיָגִיוֹ שְׁאִלְה:	מּבְרָךְ אֲבוּנְא בְּרֵוּנְא לְמֵּאנִל: וִימִּיח וְיַחֲחוּ שְּבְּרָךְ יָח מִיבְׁת וִיתֵּי כַּר יִחְיֵּי אֲבֵי לִיח שִּילִימָא	it will come to pass, when he seeth that the lad is not with us, that he will die; and thy servants will bring down the gray hairs of thy servant our father with sorrow to the grave.	τξ
30	إلاِفِد جِنَهِ، هِלَ لِاجَاءِ هِذِه إيَّوْلِ هِـرِيْدَ هِرَيْدَ إِنْجَاهُا إَنْ الْأِنْ الْأِنْ الْأَوْلُانَ	ונפּשׁיה חַבִּיבָא לִיה בְּנָפְשִׁיה: אַבְּא וְעִילִימָא לְיְחִוֹהִי עִּמָּנְא יְבְעַן בְּמִיחָא לְנְחִ עַבְּדְּרָ	Now therefore when I come to thy servant my father, and the lad is not with us, seeing that his soul is bound up with the lad's soul;	30
67	ילַקּהְתָּי גָּם־אָת־זָה מֵעָם פָּנִי וְקְּרָהִי אָסָוֹן וְהְוֹרַדְתָּיָם אָת־ שֵׁיבְתֵּי בְּרָעָה שָׁאְלָה:	כּיבְתִּי בְּבְשָּׁהָא לְמָּאוָל: וִיעָּרְיִּנִיה מוֹתָא וְתַּחָתוּן יָת וְתַּסְבְּרֵּן אַךְ יְתְּ בֵּין מִן בֵּרָמִי	and if ye take this one also from me, and harm befall him, ye will bring down my gray hairs with sorrow to the grave.	67
82	ניצא קאָחָר' מֵאִמִּי נִאֹמַר אָך טְרָף טֹּרָךְ וָלְא רָאִיתָּיו עַד־ הַנְּה:	בְּעַּן: מְקְּטְּלְ קְּשִׁילִ וְלְאִ חֲזִיתִיה עַּר הנפק חַד מִלְנְתִי וַאֲעָרִית בְּרַם	and the one went out from me, and I said: Sutely he is torn in pieces; and I have not seen him since;	82
Lz	אָהֶטְׁנֵי יְבְּלְּטְׁם כָּי הָּדָּיִם יֶּלְבְּרִרַלָּי הַאְּמֶרְ עַּבְּיִרִּ אָהָי	אַטְּטִּי: וֹבְתְּטֵּוּ אָבִי, טְּבֵּין וֹלְיִנִּים לְיָ וֹאָמָר מַּבְיִּבָּוּ אַבָּא לְנָא אַטֵּוּן	And thy servant my father said unto us: Ye know that my wife bore me two sons;	Lz
97	נַנּאִמֶּר לָא נּנכָל לָרֶדֶת אָם־ נִשׁ אָהְינוּ תַקְּטָּן אִהְנוּ וְיָבְׁדְנוּ פִי־לָא נּוּכַל לִרְאוֹת פָּנֵי תְאִׁישׁ וְאָתְינוּ תַקְטַּן אֵינֶנוּ אָתְנוּ:	לְנִׁינְיִנִי מְּמֵּלְא נְאֵנְילָא וְמְּנִינִּא אָפֶּי גּוּבְּרָא וְאַחוּנָא וְעֵּינִּ וְנִּיחוֹת אֲרֵי לְא נִבּוֹלְ לְמָחָזֵי וְאָמַרְנָא לִא נִבּוֹלְ לְמָחָזִי וְאָמַרְנָא לָא נִבּוֹלִ	And we said: We cannot go down; if our youngest brother be with us, then will we go down; for we may not see the man's face, except our youngest brother be with us.	97
ישראל	מְּמָּתְ-אָכְּלְ: נִיאָמֶר אָבְינוּ מֻּבוּ מִּבְרוּ-לְנִוּ	וֹמִּגְ מִּבוּנִא: נֹאַמָּג אַבוּנִא טוּבוּ וַבוּנוּ לְנָא	And our father said: Go again, buy us a little food.	Şτ
† 7	ַנְנְּנֵּגְ בְּגְ אָּטְ צִּבְרֵנְ אָבְרָנְ בְּנְנִי בְּנִ אָטְ צִּבְרֵנִ אָּבְרָנִי	בבונו: אַבְּא וְחַוּינְא לֵיה יָח פְּחָנְמֵי יַהְנְי בְּד סְלֵיקְנָא לְוָת עַּבְּדֶּךְ	And it came to pass when we came up unto thy servant my father, we told him the words of my lord.	† z
ध्य	ىرەۋدا زۇغىت قۇر: تىرى تۆتىرەت تۇۋا تەنۇدە زېج تىپېشىر تۆرگىرە قۇر:	מּיסְפּוּן לְמִחָנֵי אָפָּי: אַחוּכוּן וְעֵּירָא עִּמְּכוּן לָא נאַמַרְהָּ לְעַבְּרָדְּרָ	And thou saidst unto thy servants: Except your youngest brother come down with you, ye shall see my face no more.	87

(92) וקרחו אסון. שהשמן מקמרג בשמת המכנה (שם לה, מ): והורדתם את שיבתי וגר. עכשיו כשהוה הללי, הני

(ונ) והיה כראוחו כי אין הנער ומח. לניו מלרמו:

ממנסס בו על אמו ועל אמיו, ואס ימום זה, דומה עלי ששלמן ממו ביום אחד:

עַיָּטָים: ַ אַבּ אַבּׁר בַאַמְּוַר אַם בַּלְאַ אַבּוֹגאָנוּן מִּוֹ אַבּאַ בְּמִוּמָר אַם בָאַ

ゼロ_%ロバ: עַנְּמָר מֶבֶר לְאַנְיִנְ וְעַנְּמָר יָמָלְ מִנְכֵוֹםְאַ וֹמֹשֹׁר וֹמֶבְלֹא מַבְדְּרְ מַנוֹע וּכְּמוֹ וִשִּׁרַ כִּמוֹ מַּבְּנָרְ מִּנוֹע וּכְמוֹ וִשִּׁרִ כִּמוֹ מַבְנָוּ

וֹבְאָ אֶנַרַאָּבֶׁוּ: אַנְנָּנּיּ אָטָּיִ פּֿן אָרָאָר בָּרָע אָשֶׁר בִּי־אֵירִ אֶמֹבְרַ אֵבְאַלְיִ וְׁעַדְּמַרַ

אַמְוּ בְּהִתְּוַרָּע יוֹסָף אֶל־אֶחֶיו: בַּלְרַאָּיִשׁ מִמְּלְיִ וְלָאִרְאָּיִשׁ מִיּמְלִי אִישׁ אוא הַנּצְּבִים עַלְּיִוּ וַיִּקְרָא הוֹצָּיִאנּ

מֹבְנִם נּוֹמֶּמָת בּנִע פּּבַקְע: נוטן אָטַ עַלְן פֹּבְלֵי, נוֹמְמְמֹהוּ ווִנִד זֹט לַלְוִשְ פֹּבְלַכוּנֹא וּמְמֹהוּ

כְהֹּנִוִע אָעָוִ כֹּי נִבְעַבׁי מִפֹּנוֹי: עַמָּנִג אָבָי טַוֹי וֹלַאָ_וֹכָלַוּ אָטַוּן رَبْعَيْد بنواء هُرِ_هُنابر هُڙد بنواء

نجٰ لٰ فرا ÄΠ′ÇΠ ÄÄL_ĊĊĹÜO XĽ. ַ אֹלִי וֹנִּצְּׂמִוּ וֹנְאַמֶּר אֹֹנִי וִיִּסֹנֹּ בֹּהֹו לִנִינִי נַשְׁבִּוֹ נַאֹמָר אַנֹּאַ וַיְאָמֶר יוֹסָף אָלְאָלוֹנו נְשׁוּדָנָא נַאָמַר יוֹסָף לַאָּחוֹהִי קְרוּבוּ

בָּלְ יוֹמֵיָּא: נְיִם מֹאִנִי. לְאַבּׁי בֹּלְ אֵנִינִינִי לְוּ וֹאִנִיוִ טִמּוּ לְאַבֹּא כּׁג מּבֹבְּעַ מְבַר אָט עַנְּמַּע מִמֹם אָבוּג מּבַבָּע מִמָבר בַּמּנִלְיִמָא

וְעוּלִימָא יַסַק עָם אַַחוֹהִי: ダイザン

ΫĘΧ: אָטִוּג בֹּבֹאֵטֹא צַּטַאָּכַּט נָע ומולולא לוטוטו מלו בללא אָבו אַלבון אָסַל לָנִׁט אַּבָּא

₹¥ĦŸŢŸ אָלָהָ המִיה כּר אָהְיָרַע יוֹסָף אַפּּׁיקוּ כְּלְ אֲנְשׁ מֵעִלְנָוּי וְלָא קָם לכב גלוימון אלווניו ולובא וֹלְאִ-יֹבָלְ יוִסְּׁשׁ לְנִינִיאַפָּׁל לְלָלְ וֹלְאֵ־ וֹכֵּילְ יוִסְּׁשׁ לְאִנִיםֹפֹּלָאִ

מֹבְּבְאָ וּמִּמָת אָנָשׁ בַּיִּח פַּרָע פַּרָעהַ:

יַמִיה פּהְנָּם אֲבִי אִהְבְּהִילֹּי מִן וֹלָא וֹכֹילוּ אַחוֹהִי לְאָמַבָּא יוֹסָף הַעַּר בְּעָן אַבָּא קַוָּים יוֹסָף לַאָּחוֹהִי אָנַאַ

44810: יוסף אַחוכון דְּזַבּינְתוּן יָתִי

> I bear the blame to my father for bring him not unto thee, then shall the lad unto my father, saying: If I For thy servant became surety for

lad go up with his brethren. bondman to my lord; and let the pray thee, abide instead of the lad a Now therefore, let thy servant, I

on my father. look upon the evil that shall come if the lad be not with me? lest I For how shall I go up to my father,

his brethren. Joseph made himself known unto stood no man with him, while man to go out from me.' And there by him; and he cried: 'Cause every himself before all them that stood Then Joseph could not refrain

 $X\Gamma\Lambda$

78

Pharaoh heard. Egyptians heard, and the house of And he wept aloud; and the

affrighted at his presence. answer him; for they were live? And his brethren could not 'I am Joseph; doth my father yet And Joseph said unto his brethren:

into Egypt. Joseph your brother, whom ye sold they came near. And he said: 'I am Come near to me, I pray you.' And And Joseph said unto his brethren:

מוק לסיום מנודס בצי עולמום: (22) כי עבדך עדב אח הגעד. ואס מאמר למס אני נכנס למגר יומר משאר אמי, סס כולס מבמון, ואני נמקשרמי בקשר

(33) ישב גא עבדך וגוי. לכל דבר אני מעולה ממנו, לגבורה ולמלחמה ולשמש:

- בטולעו להס: (ו) ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים. לא סיס יכול לפגול שיסיו מזריס נזביס עליו ושומעין שאחיו מחגיישין
- מישנ"דה בלע"ו: (ב) וישמע ביה פרעה. בימו של פרעה, כלומר עבדיו ובני בימו, ומין זה לשון בים ממש, מלח כמו בים ישראל, בים יהודה,
- (3) נבהלו מפניו. מפני סנושס:
- מסול (ב"ר לג, מ): (+) גשו גא אלי. כאס אומס נפוגיס לאמור, אמר, עכשיו אחי נכלמיס, קרא לסס צלשון רכס ומחנוניס וסראס לסס שסוא

خۇتىڭت: خْد خْطْنَابْك ھُجْنَان، گَجْنَابِه <u>تَحْجُه جُدَ</u>، خْطَدُهٰہ ھَجْنَانہ نُنْ וֹמֹשַׁנוּ אַלְ שַמְּאָבוּ וֹאַלְ יָנַוֹרָ

און שונים ולאור: בַּאַבוּל וְמִידְ בַבְּמַה הַּלִּים אַהָּר אַרְעָּא וְמִיד בַּמִים הָּנִין דְּבִית כניים הומנים ביבולר ביבור אבי דון הריו בפוא ביו

לַכְּם לַפַּבִיּמָּע יָּדִלְּנִי: לְכֵּׁם הֵאּבׁיִּע בֹּאִבֹּא וּלְטַנִּוֹע לְכִוּן הֵאּבֹא בֹאַבֹּא וּלְטַנִּעֹּא ' נִיּהֵלְטַנִּי אָּבְעִים לְפָּנִיכְּם לְהָּוִם וֹהַּלְטַנִּי וֹ: צֹבִמִּיכִוּן לְהָּוֹאִע

נמָהָאַ בֹּבֹּלְ_אָבֹא מֹאָבֿוֹם: לפּבׁקני ילְאָבוּן לַכָּלַ_בּינִיוּ عربع، لِأَدْكَ حُد لَكُمْ لِنَاتِ الْمُبَرِّقِدُ فَهُدَ لَكُمْ يُخْتِدا فِل كَلْتِ لَيْهُ عَلَيْهِ فَا ְוְעַמְּה לְאִ־אַמֶּם שְׁלַהְהָהָם אֹתִי וּכְּעָוּ לָא אַתּוּוּ שְׁלַהְתּוּוּ יָתִי

<u>וֹבְרַ אָלַ, אַּלְ הַּעָּלְר:</u> אָלְנִים לְאָרָוֹן לְכָּלְ מָגִּנְיִם צְלֵיו כְּה אָמַר בְּנְךְ יוֹמָך שְׁמַנִי מְנַבְנָ וֹהְלָנִ אָּלְאָבֹנֶ וֹאָמָבַנִים

لمجذك بخكلك لخديجهد كك: אָלָן. אַטְּׁנִי וּבְּנִינִבּ וּבְּנִינִבּ בְּנִינִבּ וֹנְתְּבְׁטֵּ בְּאֵבֶאְ יַנְמֵּן וֹבִינִים

نظ،نك نخح لاجمد خك: " וְׁכַלְפַּלְעַּג אָטַוּבְ מְּם כּּגַמְּנִע הָּנִּגוֹ כּפּּנִא צַּלְמָּא שַּׂהְשִּׁנִגִּג אַטַּ " וְׁכַלְפַּלְעַּג אָטַוּבְ מְּם כּגַּמְנָע הָּנִגוֹ נִשִּׁצִּוּ נִשְׁיִּג מָנִג חַבָּנִג הַּנָג חַבָּנִג הַנָג

בּוֹנְמָנוֹ בִּנִבְפָׁנִ עַּמְנַבְּיָם: יי וְהַנָּה עִינִיקֶם רֹאָוֹת וְעִינֵי אָחָי

> گلـقـدرا: למנוכנו אבו זכולטוו וטי ילהו לא טטלססוו ולא וטלו

> זְרוּעָא וּהְצָּרֶא:

לַכְּוָן לַמְּוֹלֵא בַּלֹּא:

אַבְעָא דְּמִצְּרָיִם ללב פושוני למלום פלב וֹהְוֹנִוֹנִ אַּבֹּא לְפַּבְׁתְּיַ וֹנִבְּוָן

עוָע לְנְתִי לָא עִעְעַהַכּב: מונה ול לובון לכל מגלאו ליה בְּדְנוֹ אֲמֵר בְּדָרְ יוֹסֵף אִיִחוּ וְסַלוּ לְנֶת אַבָּא וְתֵּימֶרוּן

نظك نصبك نحم يكك לבור לו אַנִּי וּבְּנָר וּבְנִי בְּנָר נטטוב בְּצַּבְעָא דְּגִמֶּן יִּהָבִי

בּלִנֹמָׁנוֹ אַנוּ בֹּלְנְאָלֹכִוּן אָּלֹא וֹבַא הֹנוֹכַוָן בַּוֹּוֹן וֹהַנוֹּ אָבִוּ رَهُرُم قَرْبُكُ لَحُمْ لَـٰكُمْ لَـٰكُكُ

ממביל אמכין:

you to preserve life. hither; for God did send me before with yourselves, that ye sold me And now be not grieved, nor angry

neither plowing nor harvest. five years, in which there shall be been in the land; and there are yet For these two years hath the famine

deliverance. save you alive for a great you a remnant on the earth, and to And God sent me before you to give

land of Egypt. all his house, and ruler over all the me a father to Pharaoh, and lord of hither, but God; and He hath made So now it was not you that sent me

tarry not. of all Egypt; come down unto me, son Joseph: God hath made me lord and say unto him: Thus saith thy Hasten ye, and go up to my father,

tyon pust: Hocks, and thy herds, and all that and thy children's children, and thy unto me, thou, and thy children, Goshen, and thou shalt be near And thou shalt dwell in the land of

thou hast. and thy household, and all that lest thou come to poverty, thou, there are yet five years of famine; and there will I sustain thee; for

π

9

·no\ it is my mouth that speaketh unto eyes of my brother Benjamin, that And, behold, your eyes see, and the

(פ) למחיה. לסיום לכם לממים:

- (6) כי זה שנתיים הרעב. עלרו משני הרעב:
- (פ) ועלו אל אבי. מרן ישרמל גבוס מכל המרלות: (8) לאב. לחבר ולפטרון (נוס בעשיטלער פאטראן):
- (11) פן חורש. דלמה הממפכן, לשון מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר:

ÜĒL: ומֹנוֹנִם וֹנִונוֹנִם אָנַיאָבֹּי בְּמִגְּרָנִם וֹאֵע בֹּלְאָהֶהֹר רְאִימָם בּבְּמִצְּרִנִם וֹנִע בַּלְ בִּחַזִּיִּתְוֹן וְטִוּוֹשֵׁם לַאָּבָׁוּ אָטַבַּלַבְבַּבוְגַוּ וּטִּטַוּוּן לַאָּבֹּא זֹטַ כֹּלְ וֹלֵנוּוּ

נוּבְרָ יִּבְיָנִמְּן בַּבְּע מַּלְ-צַּנְאַרֵיו: אָּחִיהִי יִבְּכָא יִבְּנִימִין בָּבָא מַלְ ^{*} וּיפָּׁלְ מַּלְ_אַּנֹאִנֻ'. בֹּלִיֹמֶוֹ אֵטְוּוּ וּנִפּבְ מַּלְ אַנֹּבְאִ צַּבַּנִּמְוּוֹ

لَمْتُدَ، حَالِمُخُدُرُ مُثَارًا مُفَرِدُ ٥٠ الْأَيْهُمُ كُمُّ مِينَادِ النَّكُلُ لِمُكْتُلُ النَّهُمُ خُمُّ لِمُنْادِدِ الخَمْلِا

פֿבמַע יִבְמָנֵי הַבְּבֶּיוּ: בָּאוּ אָחֵוּ יוֹסֶךְ וַיִּיטֶבֹ בְּעֵינֵוּ לְמִימִר אָחִי אָחַי יוֹסָף יִשְׁפִּר וְחַפַּּלְ נְשְׁׁמָּת בֵּית פַּרְעֹר לֵאמֶר וְקְלָא אָשְׁחְמַע בַּית פַּרְעֹר

: إِيَّاتُكُ هُل خُمْر لَ إِمَا يَزُمِد كِهِدِ هَلَ مُل خُمْر لَ مِن الْهُرِيْدِ هِبَدُرِدِ אָל־אַה יַאַר עַשָּׁי מַעַנוּ לאָקן דָא עַבּירוּ מְעוּנוּ יָה וַיָּאמֶר פַּרְעֹּה אֶל־יוֹסָף אֱמָר וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיוֹסָף אֵימַר

: 1,284 אַבְּץ מִצְּבִים וָאִבְּלֵוּ אָטִרְחֵלֶב לְכִוּן זֶּה מוּב אַבְעָּא דְּמִצְּבִים אַ יבָאוּ אַלְג' וֹאִטְּנְדָר לְכֶּם אָת מוּבְ בִּמִּיכוּוּ וֹאִימוּ לְוֹמִי וֹאָמוּוֹ וַלְטַוֹּ אָטַאַבּוֹכֶם וֹאָטַבּטַנֶכֶם וּדְבַרוּ יָט אָבוּכוּן וֹיִט אָנָאָ

אַבופט ובאטט: ردرم, حُرُّت تَرَبُّتُمُ مَجُرَبَت مُّرَجِين خُرِيا تُرْجَلِهُ لِمَجْدَنَت أَمْلاَحًا

וְתַּבְּא יִנְי אַבְּא

אַרוהי עִמֵּיה: הבידון ובתר בו מלילו

בְּמְנִי פַּבְמְנִי יִבְמְנִי הַבְּבְיָנִי:

לְאַנְעָא דִּכְנְעָוֹ:

נמולבון נט מולא באבלא:

אַבוכון וְהֵיחוֹן: וְאַמְּה צְּהֵוֹטְה וַאָּה עֲשְׁה קְחוֹי וְאָה מְפַּקּר דְא עַבִּידוּ סָבוּ

> bring down my father hither.' have seen; and ye shall hasten and glory in Egypt, and of all that ye And ye shall tell my father of all my

13

Benjamin wept upon his neck. Benjamin's neck, and wept; and And he fell upon his brother

brethren talked with him. wept upon them; and after that his And he kissed all his brethren, and

Pharaoh well, and his servants. brethren are come; and it pleased Pharach's house, saying: 'Joseph's And the report thereof was heard in

the land of Canaan; your beasts, and go, get you unto unto thy brethren: This do ye: lade And Pharach said unto Joseph: 'Say

fat of the land. land of Egypt, and ye shall eat the and I will give you the good of the households, and come unto me; and take your father and your

father, and come. for your wives, and bring your of Egypt for your little ones, and ye: take you wagons out of the land Now thou art commanded, this do

י): ועיני אחי בנימין. סשום אם כולם יחד, לומר, שכשם שאין לי שנאם על בנימין אחי, שהרי לא היה במכירחי, כך אין (בו) והנה עיניכם רואות. בכבירי, ושלוי לחיכס, שלוי מהול ככס. ועוד, כי פי המדבר לליכס בלשון הקדש (בב"ר שם

בכס, פעולס אחח, שלא רמו רק על חורבן אחד, ועיין בביאור חרגוס יונמן ששס סוא בדרך דרש): כמיב ויפול ויבך, מרמי משמע, אשני מקדשות ולכך עשה ב' פעולות על זה הרמו, מה שאין כן בנימין, דלה כמיב רק ובנימין ובנימין בכה על צואריו. על משכן שילה שעתיד להיות בחלקו של יותף ותופו להחרב, (ולענ"ד דיוקו של רש"י דביותף (+1) ויפל על צוארי בנימין אחיו ויבך. על שני מקדשות שעתידין לסיות בחלקו של בנימין וקופן לסחרב (מגילס מו:): בלבי שואה עליכה:

(EI) ואחרי כן. מאחר שראיסי בוכס ולבו שלס עמסס: דברו אחיו אחו. שממחלס סיו בושיס ממנו:

(שענו אח בעירכם. תנומה: (16) והקול נשמע ביה פרעה. כמו ננים פרעס, וזכו לשון נים ממש:

(18) אח טוב ארץ מצרים. ארן גושן, ניצא ואינו יודע מס ניצא, קופס לעשומס כמלולס שאין צס דגיס: חלב הארץ.

כן עלב לשון מישב הוא:

山(名: בּוֹם בּּלְאַבְאַבוֹ מִאַבוֹם לְכָּם אָבוֹ מִיִּב בּלְ אַבְמֹא בַמֹּגִּנוֹם ° ְ וְמֵּנִיְּכֶּם אַּבְׁ_שַּׁעִיִם מַּבְ_בָּבְיַבֶּם וְמֵּנִּכִוּן לְאִ שַּׁעוּם מַּבְ מִנִּיכוּן

بدرك الده

are yours.' good things of all the land of Egypt Also regard not your stuff; for the

خَتُت مُثَا خَتُدُك:

בּפּבׁקְע וּיַב לְעִוּן זְּנִגִּין יְּנְׁמֵּׁנְ מֵּלְנְעֵי הֵּכְ שַּׁנְ פַּּרְעָּתְ וַיְּמֵּן לְמֵטִ וְנְּבָּרֵנְ כִּוְ בָּנֵּרְ וְשְׁבָּאֵלְ וִיתַּב ניְמָשׁ בַּלְבָּנֵרְ יִשְּׁבְאָלְ וַיִּמֵּן לְמֵטִם וַהְּבִּרֵנִ כַּן בִּנֵּי יִשְּׂבָאֵלְ וִיתַב

tor the way. Pharaoh, and gave them provision to the commandment of Joseph gave them wagons, And the sons of Israel did so; and

شِمْ جُرِين: מּאַנִּע בְּפֹב נִעַמְהַ ¿ מְּמְלְטִי יִלְבֹּוֹנְמֵוֹ דְעַן מִּלְחֵה צַּלְבוּמָא יַלְבּוֹנִמִוּ וַעַב שַּׁלְט

אַהְּמְלְוֹן דִּלְבוּשָּׁאִ: חַלְפָּׁת מְאָה סִלְמִין דִּבְסָף וְחַמְּשְׁא למו לאָרְהְ שׁלְפּוּנִי לְכוּלְעוּן יִעִּד לְיָבֹר אִגִּמֹלְוֹן shekels of silver, and five changes of Benjamin he gave three hundred changes of raiment; but to To all of them he gave each man

ימָוּוְן לְאָבֵיוּ לַבְּיִבוּ: וְעָשֶׁר אֲתֹנֶת וְשִׁאֶת בָּר וְלִנְחָם ⁵² חֲמֹרְים נְשְׂאָים מִפָּוּב מִצְּרְיִם ילאָבֶיו מָלָם בִּיאָּעָ הַּמָּבָר

לאוֹרְחָא: 八袋口に止い וֹמֹסַב אַּטַוֹּן מִמְּנֵּוֹ מִּבְּיִב בַּמֹבְנוֹ מִמְנֵּנוֹ מִמִּנִ מִצְּבִּנִם וֹלַאָּבוּטִׁי הָלַטַ כַּבוּל מַּסְבָא

and victual for his father by the way. she-asses laden with corn and bread good things of Egypt, and ten manner ten asses laden with the And to his father he sent in like

ליז וֹנְשָׁבֶּׁע אָע־אָטְוֹנִו וַנִּבְּׂבְרוּ וַנְּאָמֶר וְשָׁבַּע יָּת אָּחוֹהִי וַאָּזַלִּוּ וַאָּמִר

לְעִוּן לָא טִטְּנְצִוּן בָּאִירָטָא:

the way. them: 'See that ye fall not out by they departed; and he said unto So he sent his brethren away, and

בְּנָתַן אֶבְינִתְּקָב אָבִינֶם: י נוֹהֹלְנִ מְטֵּאְבְׁנִים נּוֹּבָאנִ אָבוֹל יִסְלִילִוּ מִמָּאָבוֹים נִאָּטוִ לְאָבֹּהֹא

בּבְנַעוֹ לְנָת נַעֲּלֶב אָבוּבוּוֹן:

Jacob their father. came into the land of Canaan unto And they went up out of Egypt, and

Sz

77

٤٢

77

ځ۵۵: מֹגֹּנִים וֹנֹפֹּג לְכְּוִ כֹּג לְאָ_נִאָּמֹגוֹ ٥٠ إِن أَدْنَ لَابِهِ مِنْهُمْ فَحُمْ هُدُمْ الْ ניגרי לו לאמר עוד יופף

הימין להון: מֹלִגֹּא פֿוֹלוֹ מֹלְ לִבִּישׁ אַבוּ לָא לכל אַנְאָא בַּמִּגְנִים וַנְיוֹאָנִי יוסף קיים ואַרי הוא שַליט וְחַוּיאוּ לֵיה לְמֵימָר עַד בְּעַן

fainted, for he believed them not. the land of Egypt.' And his heart is yet alive, and he is ruler over all And they told him, saying: Joseph

(פו) ואחה צויחה. מפילומרלסס: ואח עשו. כך אמרלסס שנרשומי סיא:

בר ולחם. כמרגומו: ומזון. ליפמן (כך גירקמ כמ"ס): סגלון מסרט"ל): מטוב מצרים. מלינו בגמכל ששלה לו יין ישן, שדעה וקניס נוחס סימנו. ומדרש לגדס, גרימין של פול: משק י' ממוריס וי' אמונות. והשמא אמי שפיר, דלא מלינו נכמד אלא ויכא אם העגלות, ולא שוס ממוריס ואמונות וק"ל. בשס כי מעולס לא שלח לו עשרה חמורים ויי אחונים, רק הכי קאמר קרא, ולאציו שלח צעגלות כואח וגוי כלומר כחשבון הוה שהוא (23) שלח כזאח. כמשנון סוס, ומסו סמשנון, עשרס ממוריס וגו'. (רלונו שמלם כואת סמיומרם, ונכ"ף סדמיון, מורס על

זס ולומר, על ידך נמכר, אמה ספרם לשון הרע עליו, וגרמם לנו לשנאמו: בחמס לעיר. לפי פעומו של מקרא יש לומר, לפי שהיו וכלמים, היה דואג שמא יריבו בדרך על דבר מכירחו, להחוכה זה עם (24) אל חרגזו בדרך. אל ממעפקו בדבר סלכס, שלא מרגז עליכס סדרך. דבר אמר אל מפפיעו פפיעס גפס, וסכנפו

(62) וכי הוא מושל. ואשר הוא מושל: ויפג לבו. נחלף לצו והלך מלהאמין, לא היה לצו פונה אל הדברים, לשון מפיגין

۶۵۲۰۵۳ : לְשֵׁאֵה אָהְוֹ וַהְחְּדִי רְוֹּחַ יַעֲקָבׁ יָמֵיה וּשְׁרָת רוּחַ קּוּדִשְּׁא עַלֹּ אַבְיהם: אָת־תְעַנְלְיה אֲשֶׁר־שְׁלָח יוֹסֶף שָּגָלְתָא דִּשְׁלַח יוֹסֵף לְּמִשָּׂל ב יוֹסֹב אַמֶּב בּבֶּב אַבְטְם וֹנַבֹּא יוֹסִבּ בַּמַבִּיל מַמַּבוּוֹ וֹטַוֹּא יָנִי

אָבונע: בלנ. בני אַלְבָּח וֹאָרְאָנוּ בְּמָנִם מִּרְ בִּעוֹ יוֹסִרְ בְּרִי סִנִּם אָנִוּלְ

לאקבו אלוו וגבל: رَبُّكُمُ جُمِّدُ لِا هُرُكِم رَبَّاظِهَا أَجَابُاهَ كَرْجَمُ لِ هُجَمَ الدَحَالِ يَجْمَارًا $X\Gamma\Lambda I$

וּגֹּעַב וּגֹאמָר הַנָּנִי: בְּמִבְאָט עַלְּיִלְעַ נַיּאָמֶר יַשְּׁקָב ו דְּלִילְיָא נַאָּמֶר יַשְּׁלִב יַשְּׁלָב البهد الأذيات الإنشائة القداد الأختشائة المنات

 خُرْنِد الْأَكْبُادِ الْمُحْمَدُونَ الْمُحَادِ الْمُحَدِ الْمُحَادِ الْمُحْدِدِ الْمُحَاد אַל־תִּירָאׁ מֵרְדֶרְת מִצְּרַיִּמֶּת בֶּי־ לָא תִּדְּתַל מִלְּמִיתַת לְמִצְרִים آيِهُمُ لَ هُرَدُ، لِنَهُم هُمُ إِنَّا هُدُلِكَ الْمُمَلِ هُرُهُ هُمْ هُمُ لِيُعَالِمُ لَهُمَاكِ

\$4_\$\$\$\disp\cdot\times\$ אַעלְךְ נִם־עָלְתְ וְיוֹסֶׁף יָשִׁית יָדִוֹ וַאָּנָא אַפְּקִנָּף אָר אַפְּקָא וְיוֹסֶף אַנְכָּנְ אָבֶר הַמְּּוֹבְ מִאֶּבְוֹמֶב וֹאָנְכֵי

אַשֶּׁר־שְּׁלָח פַּרְעָה לְשָּׁאִת אֹהָוּ: נאַט_ספַּס נאַט_נִאַנָּם בַּהַּנְבֶנִע ַ בַּנִינַוֹאָבַאָב אָנַנַוֹאַבַלָּב אָבוּנָיִם

וּנֹבְבֹּבנּנּ אֶּלֵנִנ אָשׁ פֹֿלְ<u>גַּלְנ</u>ֹנְ נִמֹלְנְלְנִ מֹמִנְשׁ זֹט פֿלְ פֹּטִוֹמִנ

וְאָטְוַיִנִיה עַר לָא אַמוּת: וּיָאמִר וֹאָבֹאָכְ בַּב מוִדַיוֹסָף וֹאַמַר וֹאָבָאָ סַּנִּי לִי חַדְּנָא

ַבְאַלְבֹיא בַּאָּבוּנִי, וֹגִּעַׁל: نَشِلُعُمُ لَحُمِ عَبِيدٍ لِأَمْمِ نَشِلُعُمُ لَحُمْ لَحُرِيدٍ لَغُلُهُ

נֹאֵמָר בַאָּלֹא:

אָבוּ לַמַּם סִנּוּ אָמָּנִינָב שַּמָּוּ:

וֹמִּנּוּ וֹבוְנִיוּ מַּכְ מֵּוֹלִבּ: אָלא אַיחוֹת עַמָּף לְמִצְּרַיִם

בְּעָּלְקָא דִּשְׁלַח פּּרְעֹה לְמִטַּל ונת שַפְּלְהוֹן וְנְת נְשֵׁיהוֹן לנו וֹמְבֹאָל וֹנו וֹמַלִר אָבוּנוּוִוּ נַנְקְם נַעְּבְאָר מִבְּאָר מְּבָת נַנְמָבְ נַלָּם נַעָּבְּאָר מְבָּע מִבָּאָר מְבַע נִנְמָרָנִ

> revived. the spirit of Jacob their father which Joseph had sent to carry him, them; and when he saw the wagons Joseph, which he had said unto And they told him all the words of

and see him before I die.' Joseph my son is yet alive; I will go And Israel said: 'It is enough;

unto the God of his father Isaac. Beer-sheba, and offered sacrifices that he had, and came to And Israel took his journey with all

ΧΓΛΙ

'Jacob, Jacob.' And he said: 'Here visions of the night, and said: And God spoke unto Israel in the

a great nation. Egypt; for I will there make of thee thy father; fear not to go down into And He said: 'I am God, the God of

his hand upon thine eyes.' thee up again; and Joseph shall put Egypt; and I will also surely bring I will go down with thee into

which Pharaoh had sent to carry and their wives, in the wagons their father, and their little ones, and the sons of Israel carried Jacob And Jacob rose up from Beer-sheba;

(קב) אח כל דברי יוסף. מימן ממר לסס, במס סיס עומק כשפירש ממנו, בפרשה עגלס ערופס, זסו שנאמר וירא אח שעמן בלשון משנה, וכמו מַפֿין בַּפַגוֹם (פֿיכה ג, מש), וְבֵימוֹ לֹפֿ נָמֶר (ירמיה מה, יפֿ), מהרגמינן וריהיה לה פג:

(22) דב עוד. רבלי עוד שמחס וחדום, סומיל ועוד יומף בני חי: סעגלות אשר שלח יופף, ולא נאמר אשר שלח פרעס: ווחדי רוח יעקב. שרתה עליי שכינה שפירשה ממנו:

יומר מבכבוד וקנו לפיכך מלס בילמק ולא באברסס: (I) בארה שבע. כמולגלר שנע ס"ל נסוף מינס, נמקוס למ"ר נמחלמס: לאלהי אביו יצחק. מיינ לדס נכנור לניו

(ב) יעקב יעקב. למון מנס:

(E) אל חירא מרדה מצרימה. לפי שסיס מלר על שנוקק ללמת לתולס למרן:

(+) ואוכי אעלך. ספטימו לסיום נקפר במרן:

چَرُّد، بَجِرْدُ چَرْدَارِ אَظِا، چَرَكِّد، جَرَبَد، بَجِرْدُ جَرَبَد، بَجْرَد، جَرَبَد، بَقِرَد، جَرْبَد، لَحُمْ لِمُكَالِمُ الْمُكَالِةِ الْمُكَالِةِ الْمُكَالِةِ الْمُكَالِمُ الْمُكَالِمُ الْمُكَالِمُ الْمُكَالِمُ בְּנְּמֵן וַנְּבְאֵי מִצְּרְוְמֶה יַעֲּקְב לְמִצְּרִים יַעֲּמִר וְכָל בְּנִיהִי מְמֵיה: , בוּהַם אָהָב בבהוּ ĖÄĹ آنظلا אָת־מִקְנִיהֶם

ואָעַ יּוֹבַרוּ וַע גַּימִיהוֹן וִיָּת קָנָיָנְהוֹן

with him; into Egypt, Jacob, and all his seed in the land of Canaan, and came their goods, which they had gotten And they took their cattle, and

אַטַּוְ מִגַּבְינִמְנִי: (ס) بخزين څزي اُخْرِيَالَمْهِ تَاخِيهِ بخرن خَرَيْن اُخْرِ خَرَيْن هَانَ،

מַמוה לְמִצְרָוִם:

daughters, and all his seed brought him, his daughters, and his sons?

בבר יעקק ראיבן: הַבְּאָים מִצְּרַיְמָה יַעַּקְר וּבְּנָיִוּ דְּעָאֵלוּ לְמִצְרַיִם יַעַּלִר וּבְנוֹה. ĹŖĞĽ تبلالا

דוכבוצ גומעד באובן: בּׁנִגְיִהְבְּאָבְ וֹאִבְּוֹן הַּמְּטִבִּים בּּנִגִּי וֹהְבִאָבִ

י ילני באיבו חניד יפליא וחצרו ירני ראיבו חניד יפליא

בו_הַלּהֹדֹּנִיני: וֹאַעַר וְאָּאַנִּל וֹאָעַר וֹנִכִּין וֹבִיעַר וְאָאַנִלְ כַּר נמנאלק נוֹמָנוֹ נּבְנוֹ הַמַּמֹתוּו נִמנּאַכְ נוֹמִנוֹ

ולנו בוו על שלם ימבון

لَحَلُـظُر:

نځة، خن، لالمبا ځلا نځلان:

عَجُلِا لَطَيْرِ: שמבון ושמוב: בְּצֶבֶץ בְנָמֵן נִיהְוִי בְנִי־פֶּרֶץ לאּבֹמֹא בּכֹּנמֹן וֹנִינוְ לַנָּגְ פַּבְּא בּ וֹפֹּבֹא וֹזְבַע וֹלְמִׁע מֹר וֹאִוֹלוֹ וֹפֹּבֹא וֹזָבַע וּמִיִּעְ מַרַ וֹאִוֹלוֹ וּבְבֵּן יְהוּדְה עַרְ וְאִגְן וְשֵׁלֶה וּבְנֵי יְהוּדָה עֵר וְאִוּנָן וְשֵׁלֶה

Puvah, and Iob, and Shimron. And the sons of Issachar: Tola, and

Perez were Hezron and Hamul.

land of Canaan. And the sons of

Zerah; but Er and Onan died in the

Onan, and Shelah, and Perez, and

And the sons of Judah: Et, and

And the sons of Levi: Gershon,

and Zohar, and Shaul the son of a and Jamin, and Ohad, and Jachin,

And the sons of Simeon: Jemuel,

and Pallu, and Hezron, and Carmi.

And the sons of Reuben: Hanoch,

Egypt, Jacob and his sons: Reuben, children of Israel, who came into

And these are the names of the

his sons, and his sons sid

he with him into Egypt.

Kohath, and Merari.

Canaanitish woman.

Jacob's first-born.

נמטבון: יי ולנו ומְּמַלֶּר שוִלָּמ ופֿוֹט וֹוִר וּלנו ומָמַלַר שוִלָמ ופֿוֹט וֹוִר And the sons of Zebulun: Sered,

ڶڗ۩ڔ؉ڔ؞ äĽL لْهَالِهِ اللَّهُ السَّالِي اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ال

and Elon, and Jahleel. Þτ

٤ī

71

π

לארץ אינן כדאי לי, וזסו שַׁשְׁבַ פְּרִימִי לִי, שעמיד לו לבורין של זסב ושל כמף כמין כרי, ואמר לו עול את אלו: (6) אשר רכשו בארץ כנען. אנל מה שרכש נפרן הרס נתן הכל לעשו, נשניל חלקו נמערת המכפלה, המר, נכסי חולה

(ק) ובנות בניו. קרמ במ משל ויוכבד במ לוי:

(8) הבאים מצרימה. על שם השעה קורה להם הכתוב בהים, והין לממוה על השר לה כתב השר בהו:

(5"7 6, 43): (10) בן הכנעניה. צן דינה שנבעלה לכנעני. כשהרגו את שכה, לא היתה דינה רולה ללאת עד שנשבע לה שמעון שישאנה

نمڌם: ن۵۲۵: and Guni, and Jezer, and Shillem. ⁺ • יבור וֹפַטַבְי, וַשַּׁגְאָבְ וֹנִינוֹ, וֹוֹגָּע • יבוֹ, וֹפַטַּבְ, וַשַּׁגָּאָבְ וֹנִינוּ, וֹוֹגָּע 77 And the sons of Naphtali: Jahzeel, ני וְבְנֵי דֵוֹ חֻשִּׁים: ילני דו השים: And the sons of Dan: Hushim. ﴿ لِمُعَالَدُ فِحْ لِيَوْسَ هَلَ فِعِيدً فِي الْفِضِ لِهِ لِوَاللَّهُ الْفِيدُ فِي الْفِضِ لِمُ الْفِضِ الْفَالْفِي الْفَالِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْمُقَالِقِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالِي الْفَالْفِي الْفِي الْفِي الْفَالْفِي الْفِي الْفَالِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالْفِي الْفَالِي الْمُلْفِي الْفِي الْفِي الْفَالْفِي الْفِي الْفِي الْفَالِي الْفَالْفِي الْفِي الْفِي الْفَالِي الْفَالْفِي الْفَالِمِي الْفَالِي الْفَالْفِي الْفِي الْفَالِي الْفَالْفِي الْفِلْفِي الْفِلْفِي الْفَالْفِي الْل were fourteen. were born to Jacob; all the souls تَّ كَامَا خُدْرَ لَبَامِ كَامَاكُ مَرْكِ لِمُجْرِا خَدْرُ لُبَامِ لِمُخْرَدِيهِ These are the sons of Rachel, who نيَاظَره نَجُلَك: and Huppim, and Ard. מַפֹּנִם וֹעֲפִנִם נֹאָבֶב: Naaman, Ehi, and Rosh, Muppim, עּבא וֹנֹהְמוֹן אִנוֹ, וֹנִאָה מִפָּׁנִם וֹאַהָּבֹּלְ עָּבֹא וֹנֹהֹמוֹ אָנוֹ, וֹנַאָה and Becher, and Ashbel, Gera, and بختا خثارنا كرم تكركب لهمج بختر خثنما كرم تككب And the sons of Benjamin: Bela, וֹאָט_אָפֹּבוֹנם: בתיבה אחת) כֿהַן אָן אָת־מְנַשָּׁה מְנַשָּׁה וָיָה אָפְּרָיִם: bore unto him. daughter of Poti-phera priest of On פַּוֹמֹן פַּבַת (בספרי תימן פִּוֹמִיפֶּבַע בַּת פּוֹמִיפֶּבַע בַבָּא דָאוֹן יָת Ephraim, whom Asenath the יי אַשֶּׁר יֶלְדְּהַרְלֵי אֶסְנָת בַּתְ דִּמְצְרֵים דִּילִידָת לֵיה אָסְנָת Egypt were born Manasseh and ואטוקיד ליוסף באַרעא To band of the land of any of the land of נוּוֹבֶר לַוּוֹסְלַ בַּאָבוֹא מֹבָנִם Joseph and Benjamin. י בול בעל אַשָּׁה ינְשָׁר יוֹשָּׁר בָּנִי בָתַלְ אִתַּה יַעָּקר יוֹשָּׁר бι The sons of Rachel Jacob's wife: الإنتظام المناجة المناطقة المن אַבְּגוֹ בְוֹהֹפִר הָגע הַּסְבוּג וֹפַּהָּוֹנ: sixteen souls. לְבְאָּׁנִי בְעַוֹּיְ וַעַּבְיֹבְ אָנִי אָנִי אָבְיִאָנִי בְּנִימִיה וִילִידִת יָנִי and these she bore unto Jacob, even Laban gave to Leah his daughter, يُعَدِّب خُرْر بَرْفِب عَمْد أَثِوا خُرْدًا عُرْرًا خُرْر بَرْفِ يَرْبُو حُرْدًا These are the sons of Zilpah, whom לְנִימְּע שַבר יַמַּלְכִּיאָל: Beriah: Heber, and Malchiel. בְרִישְׁה הָבֶלְבִיאָל: Serah their sister; and the sons of יּבְרִיצָּה וְשֶׂנֵה וְיִשְׁנָה וְיִשְׁנָה וּבְּנֵי יּבְרִיצִּה וְשָׁנִה וְיִשְׁנִה וְיִשְׁנִה וְיִשְׁנִה וּבְנִי - יְבְרֵיצָה וְשֶׂנֵה אֲהְתָּם יּבְּנֵי יּבְרִיצִּה וְשֶׁנִה אֲחָהָה וְיִשְׁנִה וּיִשְׁנִי Ishvah, and Ishvi, and Beriah, and And the sons of Asher: Imnah, and מֹנׁ, וֹאַנוּגוֹ, וֹאַנֹאַלָּן: Arodi, and Areli. الْمُمُحِيا مُن الْمُنيان لْمَنْمُن: Haggi, Shuni, and Ezbon, Eri, and ⁹¹ יכׁנוֹ גָּע גַּפְּנְוּן וְעַנֵּגְ מֻוּנָּג וֹאָגְבָּן יכִּנִג גָּע גַּפּּנִוּן וְעַנִּג מֻוּנָג מָנָג. 91 And the sons of Gad: Ziphion, and شٰإشٰت لشٰإِه: his daughters were thirty and three. באַן בְּלְבִינִם בְּנְיִנוּ וּבְנִוּנְהִי בְּלְיִנִם בְּלְיִנִם בְּלְיִנִם בְּלְיִנוּ בְּלְיִנִם בְּלְיִנוּ בְּלִינִים בְּלְיִנוּ Dinah; all the souls of his sons and " לִיעַּלִב בְּפַבֵּן אֲבְׁם וָאָת דִּינָה Paddan-aram, with his daughter לפבן אָנִם וֹנִט צַּינָה בְּרַהֵּיה she bore unto Jacob in אַכּּטוּ בָּנֵוּ בַאָּט אַמֶּר יֶלְדָה אַלִּין בָּנִי בַאָּה דִּילִידַה לְיַנְּּלִב These are the sons of Leah, whom

(15) אלה בני לאה ואח דינה בחו. סוכרים מלם בלאם וסנקבים מלם בישקב, ללמדך, אשס מורעת ממלס יולדת וכר, איש מוריע ממלס יולדת נקבס: שלשים ושלש. ובפרען אי אתס מולא אלא ל"ב, אלא זו יוכבד שנולדם בין סמומות בכניםמן

לעיר, שנאמר שַׁשְׁרַ יִלְבְּס אֹמָס לְּלֵוִי בְּמִלְבְיִס, ליידמס במלריס וחין סורמס במלריס: (19) בני רחל אשת יעקב. וזכולן לה ואמר זכן אשת, הלה שסימס עיקרו של זים.

לِيَمْطُ خَرِيثُونِهِ مِنْجُمُكِ خُرِيثُونِهِ مِنْجُمُكِ خُرِيثُونِهِ مِنْجُمُكِ خُرِيثُونِهِ مِنْجُمُ الْعَالَ לְּנְתֵל בְּתְּוֹ נַתְּלֶב אָת־אֶּלֶּה לְנְתֵל בְּנַתֵּה וִילִידַת יָת אַבְּנו בִּלְנְיִנ אַמְּנו לִבֹּן
אַבְּנו בּנִּנ בַלְנִינ אַמְּנו לַבֹּן

אַכְּגוֹ לְנִהֹּטִר כֹּלְ וַפֹֹּחֲטֹא חֻׁבֹּה:

Jacob; all the souls were seven. daughter, and these she bore unto Laban gave unto Rachel his These are the sons of Bilhah, whom

نَّمُمُ: ثَمَّا، בُدْرِ يَمُكِٰ حَدْرِ يُرْهُم مُمْنِ مِ يُؤْمِّلُ خُدْرِ يَمْظِح خَدْرِ يَغْمُنُهُ gz מִבְּנִמְּעִ יִבְּאָּנִ יְרֵבְיִ מִלְבַּרִ לְמִבְּנִם לֹפֹפֿוּ וְנִבְּנִי בַּנִר

ַ הַבּאָׁנִ לְזָהֹלָּך כֹּלְ נַפֹּאָטֹא בַּמַאלָא מִם וֹהַלִּב

and six. wives, all the souls were threescore out of his loins, besides Jacob's sons' that came into Egypt, that came All the souls belonging to Jacob

שְבְּמִים: (ס) לְבֵּיח יַעַּקְׁבּ הַבְּּאָה מִצְּהַיִּמְה נִפְּשְׁהָא לְבֵיח יַעַּלֹב דְּעַאלֹא رء במגרום ופת הלום בל_בוופת במגרום ופהטא טרמון בל

לְמִאֹנוֹם מִּבֹּמֹוֹ: אַּהְּבּיִכֹּגַבַלְוּ וּבְנֵי יוֹסָבּ בַּאִּעַיִּלִיבוּ בִיִּהַ

threescore and ten. Jacob, that came into Egypt, were souls; all the souls of the house of born to him in Egypt, were two And the sons of Joseph, who were

אַרְצָה גְּשֶׁן: מא יוֹסֶׁף לְתֵוֹנְתַ לְפָּנְיֵנְ נְּמֶּנְת וֹנְּבָאֵנִ יוֹסֶף לְפַּנָּאָת בֵּוֹדְמוֹנִי לְנְשֶׁן שבי וְאָתַ-יְרוּיַדְר שְׁכַּוֹר לְפָּנִיוֹ אָלַ וְיָת יְרוּדָר שְׁכַּוֹר שְׁנַת לָנִת

נאַטוּ לְאַרְעָּא דְּגִּשֶׁן:

and went up to meet Israel his And Joseph made ready his chariot, the land of Goshen.

unto Goshen; and they came into Joseph, to show the way before him

And he sent Judah before him unto

נَّةَ لَا אَ אَجُرُدُ لَوْظِي مَكِ مَنْهَ لِمَا لَهُ فَالْمَادُ كُرِينَا لِأَقْطِ مَكِ مَنْكَ بِكَ وم خرطَرَ بحار بَشِرُ الْحَرَادِ الْإِشْرُاتِ خِطَيْرِورِ الشِرْيَةِ خُرِيْرًا וַנְּאֶסְׁב יוֹסָף מֶרְבַּבְּחֹוֹ וַיַּעָּל וַשָּׁמִיס יוֹסָף רָחָבּוֹהִי יִסְלִיק

וּבְּבָא עַל צַוְרֵיה עוֹד:

neck, and wept on his neck a good himself unto him, and fell on his father, to Goshen; and he presented

ווֹלְנֵׁ מֹלְ גַּנֹאֵנֵיו מֹנְג:

בְעַן קַנְים צַּהָ: בּטר דַטַוּיִינוּנוּ לַאָּפַּב אָבוּ הַּבַ אָלְ-יִּוֹםְבּׁ וֹאֶׁמָר וֹמִּבְאַלְ לְיִוִםֹבּ אִבְיּ אָנֹא

that thou art yet alive.' let me die, since I have seen thy face, And Israel said unto Joseph: 'Now

30

82

97

S٦

אָנַ פַּוְיִנְ בִּי מִנְדְרָ בִּי מִנְדְרָ בִּי: אָמָנִינִי הַפְּעָם אַבְּרִי רְאִנְתִּי מָאָנִה וְמָנָאַ בְּרָאַ מָנָהַם אָנָא

יעקב שבעים היו לו, והכמוב קורא אומן נפש, לפי שהיו עובדים לאל אחד: מלאמי בויקרא רבים (ד, ו) עשו שש נפשות סיו לו, וסכמוב קורא אומן גַפְשׁוֹת בֵּימוֹ לשון רבים, לפי שסיו עובדיון לאלסות סרבה. למאורך ברש"י). ולדברי האומר מאומות נולדו עם השבמים, לריכים אנו לומר שממו לפני ירידמן למלרים, שהרי לא נמנו כאן. שם היו שבעים, שמללו שם יושף ושני בניו, ונמושפה להם יוכבד בין המומוס. (ועיין בבילור למרגוס יונמן ומשם ממלל לרוומ אלה ששים ושש, והשני, כל הנפש לבית יעקב הבהה מלרימה שבעים, הוה לשון עבר, לפיכך מעמו למעלה בבי"ח, לפי שמשבהו בְּמָׁה (אַסמר בּ, יד), וכמו וְהַגֵּה רְמֵל בִּפּוֹ בְּמָה עָס בַצֹּמוֹ, לפיכך מעמו לממה באל"ף, לפי שכשיצאו לבוא מארץ כנען, לא היו (as) כל הנפש הבאה ליעקב. שינאו מארן כנען לבא למנרים, ואין הבאה וו לשון עבר, אלא לשון הווה, כמו בַּעֶרֶב הִיאַ

לסורום לפניו, למקן לו בים מלמוד שמשם מלא סוראס: (82) להורות לפניו. כמכגומו, לפנומ לו מקוס ולהוכות היאך ימיישג צה: לפניו. קודס שיגיע לשם. ומדרש אגדה

שליו שילוח נוספוח של חמאיו, אף כאן הרבה והומיף בברי יוחר של הרגיל, אבל ישקב לא נפל של צוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו לביו: ויבך על צואריו עוד. לשון הרצות בכיה, וכן כִּי לֹחׁ עַל חִישׁ שָׁנִיס עוֹד (חִיצ לד, כג), לשון רצוי הוח, חִינו שֹם (92) ויאסר יוסף מרכבחו. הוא עלמו אפר את הפופים למרכנה, להודרו לכנוד אניו: וירא אליו. יופף נראה אל

(98) אמוחה הפעם. פשומו כמרגומו. ומדרשו, קבור סיימי למוח שחי מיחום. בעולס סוס ולעולס סבא, שנקחלקס ממני כבומינו, שסיס קורם מם שמע:

אַהָּו בֹאֵבוֹן בַּאָנוֹ בַּאָנוֹ בַּאָנוֹי וֹאִמְנֹנִי אַבְּיִּנְ אַנַוֹּיְ וּבִּיִּעַ־אַבָּיִ וֹאֵנִמָּרַ כְּיִנִּי אַנִּיִּ יִבִּינִי אַבָּא ַ אָבְיו אָמֶכֶלְע וְאַגַּיִידְת לְפַּרְעָֹּת אֲבוּהִי אֶסַק וַאֲחַנִּי לְפַּרְעֹּה וَ إِبْكُمُ لِـ بِرَفِكَ هُكِ هُلُارٍ لَهُمْ حَتَّرَكَ لَهُمَكَ بِنِفِكَ كِهُلِانِكِ، الْأِحْرِكَ

אַּמָּר לְנֵוֹם נִוּבְּיאוּ: מְאָנָם יִבְקְרָם וְכְּלִי מְבֵי גִּיִם יְהָנִי וְמִּנְם יִבְקְרָם וְכְּלִי מְבִי גִּיִם בְּיִם וְמִּנִי וְמִּנִ וֹבְאַלֹּמִּוֹםְ נַבְּמֹוֹ בְּאָן בַּנְאַלְמֵּוּ וֹנִיבְבוֹאָ בַמֹּן מֹלִאְ אָבוּ נִיבְבוֹי

וֹאַמֹר מַרַ־מַּצְּשִׁיבִּים: וֹבְיָׁנִי כֹּיִוֹפְׁנֵא לְכֵּם פּּוֹהָנִי וִינִי אָנִי יִלְנִי לְכִוּן פּּוֹהָנִי

מֹבְּנִים כַּלְ_נְמִּע גֹאָן: שֹּהְבוּ בֹּאָבוֹ וּ נָהֵוֹ בֹּי עוָהַבָּע נּם_אַנֹעוני נּם_אַבעוני פֿהַבוּע ± הֹבֹבוני לונמיבוני לער־עַּמְּיִרי رَهُمَلُ فَا هَرُهُمُ مُؤْمِدُ مُؤْرُكِ

בּבְאַבְׁמֹא בּבְנַמַן אָנוַיְ בְוֹנִין:

וֹכָל דִילְהוֹן אֵיהִיאוּ:

וֹוֹמֹב מֹא מוּלַבוֹכוו:

מַבְעַבַּעוֹ מִגַּבָּאַ, כַּבְ בַהָּ, הַּנֹאַ: בְּטִעְּבוּן בְּאַבְעָּא בְּנָמֵן אָבִי אַנֹעוֹא אַנ אַבֿעַעוֹא בּג.ע מּבְירְרְ מִיְּמִירַנָּא וְעַּרְ כְּעָּוֹ אַרְ בְּוֹנֶ וְשִׁימֶבוּן אַנּבָבוּ מָבוּ צִּישָׁי בַּוֹנִי

וְהַנְּם בְּצֵּבְץ גִּשֶׁן: אֹלָ. וֹאֹטָ. וֹהאָנֹם וּלַלִבׁם וֹלֹגַ_ ניָבְאָ יוֹסֶךְ ניַגֵּד לְפַּרָעֹּדוֹ נַיֹּאַמֶּר

אָהָוֹר לְנְיִם בּאוּ מִאָּבֹּא כֹּלֹהוֹ

אָלְמִוֹם נוֹאֵנֹם לִפָּׁלָוּ פַּבַּלְּנִי: ַ יִּמְקְצֵּהְ אֶחְיִוּ לְקָח חֲמִשְּׁה יִמְקְצָּה אֲחֹוֹהִי דְּבַר חַמְשְׁא

אָבוטונו: עמע אאן מֹבֹבוֹנוֹב נּם אַנֹטוֹנוּ נֹם ב מֹנֹא מֹבֹבוֹנוּ אַנ אַנְטוֹנֹא אַנַ ַ מַעַשְׁיכֶּם ניאָמְרָוּ אֶל־פַּרְעָה עוּבָדִיכוֹן נְאַמָרוּ לְפַּרְעֹה דָעַן וַיַּאְמֶר פַּרְעָּה אֶל־אֶחָיוּ מַה־ וַאֲמַר פַּרָעֹה לַאֲחוֹהִי מָא

> דושן: וֹכֹב בּילִחוֹן אָחוֹ מִאַרִעָּא אַלא וֹאַנוֹ, וֹמֹּנְנוֹן וֹנוּנְנִינִוּן נאַטְא יוֹסְף וְחַוּי לְפַּרְעֹה נַאַמַר

אַלְנוֹן וֹאָלוֹמִנוֹן בוֹם פּּנִתְנוּי:

אֻבְּבְבַבַּבַלָּא:

of Canaan, are come unto me; father's house, who were in the land say unto him: My brethren, and my go up, and tell Pharaoh, and will and unto his father's house: 'I will And Joseph said unto his brethren,

their herds, and all that they have. they have brought their flocks, and have been keepers of cattle; and and the men are shepherds, for they

say: What is your occupation? Pharaoh shall call you, and shall And it shall come to pass, when

the Egyptians. shepherd is an abomination unto the land of Goshen; for every our fathers; that ye may dwell in youth even until now, both we, and been keepers of cattle from our that ye shall say: Thy servants have

Goshen, and, behold, they are in the land of are come out of the land of Canaan; their herds, and all that they have, my brethren, and their flocks, and Pharaoh, and said: 'My father and Then Joseph went in and told

XLVII

unto Pharaoh. took five men, and presented them And from among his brethren he

fathers. shepherds, both we, and our Pharaoh: 'Thy servants are occupation? And they said unto brethren: 'What is your And Pharaoh said unto his

שכינה, והיימי אומר שימבעני הקב"ה מיממך, עכשיו שעודך מי, לא אמות אלא פעה אחת:

- (IE) ואמרה אליו אחי וגוי. ועוד מומר לו וסמנשים רועי למן וגוי:
- ירחיקכס מעליו ויושינכס שס: כי חועבה מצרים כל רעה צאן. לפישסס לסס אלסומ: (48) בעבור חשבו בארץ גשן. וסיל לריכה לכס, שסיל לרן מרעה, וכשמלמרו לו שלין למס בקילין במללכה למרם,
- בווקת הברכה כמו בגמרה שלנו: פרעה, ויהודה שהוכפל שמו, לה הוכפל משוס חלשוח, הלה מעם יש בדבר, כדהימה בבה קמה (לב.). ובבריימה דספרי שנינו רבס (לס, ד) שסים הגדם הרך ישרהל, הצל בגמרה בצלים שלנו מלינו, שהוחן שכפל משה שמוחן הם החלשים, והוחן הציה לפני ְ אֲמַתַ ם, לַוְכְ גְּטִּגְבַס יְנְלְּבַ סְׁמַב בְּבוּוּ מַבְׁטִּגַב בְּבי וּלְכַבְּפַׁמְנִ שְׁמַב בַּלוֹ בַלְשָׁבִי ו הללה הם, ראובן, שמעון, לוי, יששכר, ובנימין, אותן שלא כפל משה שמותם כשברכן, אבל שמות הגבורים כפל. וְוֹאֹת לִיהוּדֶה (2) ומקצה אחיו. מן הפחומים שנהם לגנורה, שחין נרחים גנורים, שחם ירחה חומה גנורים, יששה חומה הנשי מלחמחו.

הֹברונ בּמָרוֹ נמוֹ: לאָבֶל לְנְעָוֹן נְעַמְהָים נִשְׁרָנְיִגִּא אַהָּר לְהַבְּרִיף בִּי־כְבָּר הָרָעָר * בְּאנוֹ בִּי־אַין נוְרַעָּה לַצּאֹן أنهمال هُم قَلْمِد خُلاد فَيُحَالِ نَعْمَد خُفَلَمِد خُعُدينَفَه

בושו: נטבנו כהו הכבד באַרְיָא כּפֹּלא בֿאַבֿמֹא בַכֹּלֹמן וּכַמוֹ خمر بخرم المحالة المحا בּאַבוּלא אַנוּגלא אַנוּג בִינוּ בּהֹגֹא

the land of Goshen.' pray thee, let thy servants dwell in land of Canaan. Now therefore, we flocks; for the famine is sore in the there is no pasture for thy servants? sojourn in the land are we come; for And they said unto Pharaoh: 'To

אַבוּה וְאַנוֹיה בָּאוּ אַבְּיוּה: י וַיַּאַמֶּר פַּרְעָּה אָל־יוֹסֶף לַאַּמָּר

אַבוּה נַאָּחָף אָתוֹ לְנָמָף: נאָמַר פּרְעֹה לְיוֹסָף לְמִימַר

brethren are come unto thee; ydi bne radiai YAT' : gaiyes And Pharaoh spoke unto Joseph,

ځږ: لْهَمْنُهُ هُذِر مُكْثَل مَحِ يُهَمُدٍ וֹאִם יִדַהֹמִטׁ וֹנִהָּ בַּׁםְ אַּנְהָּגִּי עְּנִלְ نهْد هَثَنَا يَهْد خُهُدُا يِهَا ظلارتط جهزرة ĻίΧ

لاَدلاد لاَح كدرُد: עיבְרין דְּחַיקְא יַהְעַנְיוּן רַבָּנִי בימן ואָם יבְעָל וּאִית בָּהוֹן אַבוּב וֹנִים אַבוֹב נִטִּבוּן בַּאַבַּהֹאַ בּבְשְׁמַבּוּר בְּאַרְעָאַ אַנְעִיב נְתַ אֹנֹמֹא בֹמֹגֹנִם כוֹבְמֹנַ נִיגֹא

rulers over my cattle.' among them, then make them And if thou knowest any able men land of Goshen let them dwell. and thy brethren to dwell; in the the best of the land make thy father the land of Egypt is before thee; in

וְעָּקְבַ אָּתַ־פַּרְעְהַ: ווּמֹטִבְעוּ לְפֹּנֵוּ פּּבְאָנִע וּגְּבָּבֶבַ ַ נִיָּבָא יוֹסָף אָת־נְעְּקָב אָבְיוּ

נעקב יָת פַּרְעה: וּאַלּימיה קרם פּרְעה וּבָרוּף וֹאַנטֹּג וּוֹסָב זָת וֹמַּלָב אָבוּנִינִי

And Pharaoh said unto Jacob: 'How And Jacob blessed Pharaoh.

father, and set him before Pharaoh.

And Joseph brought in Jacob his

וֹבוֹ, הֵלוֹ, עוֹוֹנִב:

מָנְי עַיִּירָ:

thy life? many are the days of the years of

 מִנוּנְרִ מִּבְמֵהׁנִם וּמִׁאֹּנִי מִּזֹנִי מִמֹּם טִנִּטְבוּטִּוּ מִאַּנִי וּטַבְטָוּן מִּזְנוּן נּיְאָמֶר יַעְּלְבַ אֶּלְ־פַּרְעָּה יָמִי שָׁנֵי

אַבְהָהַי בְּיוֹמֵי הוּהָבוּהָהוֹו: וֹלְאַ אַּבְׁרֵעוּ וֹנִי וְמִּי חֵׁנִּי עִנִּי المُدندا بخيها لأي يرقد هُدُ لات נאַמר נעַלב לפּרִעה יומי שָׁנֵי

of their sojournings.' of the life of my fathers in the days attained unto the days of the years years of my life, and they have nor and evil have been the days of the are a hundred and thirty years; few days of the years of my sojournings And Jacob said unto Pharaoh: 'The

בּובו בּענבובים: עַמָּינוּ אָטַ וֹמִן מִהָּן עַהָּוֹ אָבְעָּוּ וֹבֹמִּים בַּיוּ יִמִּי מִּדָּי בַּיְּי וֹבַאָּ

Pharaoh. went out from the presence of And Jacob blessed Pharaoh, and

מַלפָּנֵי פַּרְעָה: מן בורם פּרַמָּה: יי נולבו נעקב אָת־פּרְעָה נוּצָא יּבְרֵיך נעַלב נָת פּרַעה וּנִפַּק

(ש) אנשר היל. בקימין במומנתן לרעות למן: על אשר לי. על למן שלי:

(ד) ויברך יעקב. סיא שאילם שלוס, כדרך כל הנראים לפני המלכים לפרקים שלודי"ר בלע"ו:

(9) שני מגורי. ימיגרומי, כל ימי סיימיגר בארן: ולא השיגו. במובה:

לקרממו ומשקס מם סמרן (מנמומם ישן נשמ כו): לפי שאין ארך מזריס שוחה מי גשמים, אלא נילום עולה ומשקה, ומברכחו של יעקב ואילך, היה פרעה בא אל נילום, והוא עולה (10) ויברך יעקב. כדרך כל הנפערים מלפני שרים, מברכים אומם ונועלים רשות. ומה ברכה ברכו, שיעלה נילום לרגליו,

כּאָמוֹר צַּוָּה פַּרְעָה: למומר שאלול לאלול הלמסס يبقا خهره يجمين جهره معناه נּיּוֹשֶׁב יוֹסְף אָת־אָבָיוּ וְאָת־אָחִיוֹ

رخ تهاء: אֹטָוּו נֹאַע כֹֿלְבַלָּוּע אַבֿוּו לֻטִּם וּוֹכּלִפֿג ווִסֹבְ אָעַ־אָּבָּוּו וֹאָעַ

נְאָבֶוּ בְּנַתְן מִפְּנִי, הַבְּתְּ בְּרָעֶבְ הָאָר וַהַּלְהַ אָּבֶּץ מִצְּרַיִם نْݣْݣْتُاتْ جْدَا خْخُد لْجُدُا خْد خْتْد

وَلَٰ إِنَّا لَا يُعَالَىٰ اللَّهُ عَلَىٰ اللَّهُ عَلَىٰ اللَّهُ عَلَىٰ اللَّهُ عَلَىٰ اللَّهُ عَلَىٰ اللَّهُ ניבא יופף אָת־הַבֶּפֶף בִּיהָה בּׁנָגּוֹ בּמִּברׁ אַמָּבַבְיים מָבַבוֹנם וּוֹלַבַּמ יוֹסָב אָת־בָּל־תַבֶּסֶרֹ

لْكُمُّكِ بْمُولِ بْرُكُكِ خِر هُمُونِ خُمُكِ: אָל־יוֹסָף לֵאמֹר הֶבָּה־לָנֵי לֶחֶם י ימאָדֶץ קְנַעוֹ נִיְבֹאוֹ כְל־מִצְרָוִם ניתָּם תַכָּמֶר מִצְּבֶּץ מִצְּבַיִם

هُظُو خُولا: נאטלנו לכם במלנוכם אם לכנו בנימיכנו אם הלים

מְלֵנְנְיִם בַּמֵּנִים עַּנְיִים עַיִּנְאַ: بحَلَمِدُ، ◘ أَنْتَكُم حَجُمُومِ خُحُدٍ _ יקמקנה הצאן יקמקנה הקקר בי ניתן להם יופף להם בסופים

> דפקיד פּרְעה: באולא באות והלטסס בלא ĖŔĹŔĸ ĿĊŔĹĬロ ĖĹŔĠſĹ אַחוֹהִי וִיהַב לְהוֹן אַהְסָנָא ואַנטגר גוסב זה אַבוּהִי וַיָּה

> לפוֹם שַפַּלְא: ווֹט כֹּל בוט אַבוּטִוּ לַטַמֹא וֹגוֹ יוֹסְבּ זְתְ אֲבוּהִי וְיָתְ אֲבוּהִי

> בּאַבְעָא בּכְנַעוֹ מון בָּבָם כַּפָּנָא: מּמֹא בַאַבֹמֹא בַטֹּאַבוֹם וֹמֹמֹא שׁבּוֹל כּפֹּלֹא כְטֹבֹא וֹאֹמָשֹּׁכִלְטִי וֹלַטַמֹא לַית בְּּכָל אַרְעָּא אָרֵי

בַּסְפָּא לְבֵית פַּרְעֹה: באַנּוּן זְבְּנִוֹן וְאַנִינִי יוסָף זָת וּבְאַרְעָא דִּבְנַעַן בְאַמְּטַבוּ בַּאַבְעָא בַּמָּבִנִם ולפוט יוסף וָת כָּל כַּסִפָּא

ČĊĠX: למוט לַלַלַב אָבו הָּלִים לְמִׁוֹמָר עַד לַנָּא לַעַוֹמָא וּלְמָא וֹאַׁטוּ כַּל מִצְּרָאֵי לְנָט יוֹסָבּ こびダレネン CÓGX **ビダレネメ**

CÓĠX: יוֹםל ביבו מְקְנוֹלֶם וֹאָמַר יוֹםף הבו גימיכון וֹאָמֵין

בְּבֶל גַּימִיהוֹן בְּשָׁמָא הַהִיא: עובו יבֹשׁמֹבוֹא וֹזִננוּו בֹבשׁמֹא בְּסוּסְוֹטְאַ וּבְּנִיתִי מְּנָא וּבְנִיתִי יוסף ויהב להון יוסף להמא וֹנֹבַּׁנְאַנְ אָּעַ מַּלֵּדְּנַעַׁם אָבְ_נְסָבְ נֹאִנעֹגאַנִּ זֹעַ דּּנִינִגעוּן לְוֹעַ

> commanded. Rameses, as Pharaoh had the best of the land, in the land of possession in the land of Egypt, in his brethren, and gave them a And Joseph placed his father and

according to the want of their little father's household, with bread, and his brethren, and all his And Joseph sustained his father,

reason of the famine. land of Canaan languished by so that the land of Egypt and the land; for the famine was very sore, And there was no bread in all the

money into Pharaoh's house. bought; and Joseph brought the Canaan, for the corn which they of Egypt, and in the land of money that was found in the land And Joseph gathered up all the

presence? for our money faileth.' bread; for why should we die in thy came unto Joseph, and said: 'Give us land of Canaan, all the Egyptians in the land of Egypt, and in the And when the money was all spent

cattle, if money fail.' and I will give you [bread] for your And Joseph said: 'Give your cattle,

οī

Sī

Þτ

π

their cattle for that year. them with bread in exchange for all herds, and for the asses; and he fed and for the flocks, and for the bread in exchange for the horses, Joseph. And Joseph gave them And they brought their cattle unto

(11) רעמסס. מארן גושן היא:

(13) ולחם אין בכל הארץ. מוזר לענין סרלשון,לממלמ שני סרענ: וחלה. כמוומללס,לשון עיפומ כמרגומו, ודומס (שו) לפי המף. לפי הלריך לכל בני ביתם:

לו פָתְמְלַבְבָּ סַיּבֶה וְפִים (משלי כו, ימ):

(31) אפס. למרגומו שליס: (FI) בשבר אשר הם שוברים. נומנין לו ממ הכמף:

נְאָאָר, לְפְּׁנֵגְ אַּבְּגְי, פֹלְטַגְּ אִסְ- נְבּיָנִגְ לְאַ אָאָטַאָּר צְּבָׁם נְבַּנָגָ נמללנו עַבְּעַמְּׁנִי אָלְ-אָדְנִי לְאָ שָּׁלִים כּּסְפָּאְ וְנִימִי בְּעִירָאֵ לְנִתְּ לְכַּעֵּׁר מֵאָ*ּר*ְיָּג כַּג אִם_עַּם עַכְּמָּב כָגִע לָא וָכַפָּג מָן רִבּוָנִג אֵלְעֵגן בְּשְׁנְרֵר הַשְּׁנְיִת וַיָּאִמְרוּ לֹוֹ לְאֵר לְנְתֵיה בְּשִׁהְא הִנְיִיהָא וַאֲמַרוּ וַמִּמֹם הַשְּׁנָה הַהִוּא וַיָּבֹאוּ אֵלֶיו וּשְׁלֵימִת שַּמָא הַהִיא וַאֲמוֹי

לאַ שַׁמֶּם: זָרַע וְנְחָנֶת וְלַאׁ נְמִית וְהָאָּדָטָה וֹאַבְמִינִיוּ הַבְּבַיִים לִפּּבַמָּנִי וֹמַוֹּ אַבְׁמִּנְיִּהְ בַּלְיִנְיִם נְּלְנִינְהְ אַנְּמָּנְאֵ בַּלְנִימָא נְּנְיִרְ אַנְּנִינְאָ ⁶¹ עָּרָ אַבְעָּרָנִי לַעָּרָרָ לְאָרָרָ לָאָרָרָ אָבָרָ אַבְעָּרָאָ לָנָרָ יָתָלָאָ וָנָרָ לְמַּׁע וֹמִיּע לְמֵּינְעֹ עַם אַנְעַנוּן לְמָא וֹמוּע לְמֵּינָע אַב אַנִעַנִאַ

خولہٰں: מַבְנֵים בִּוֹבְמָב וַשִּׁבִּי, בַּאָּבֶּא מְצְּרָנִםְ אָנְתְּהְ מְּבְּרָנִי בְּיִרְחָזְקְ מִצְּרָצִי גְּבָרְ חַקְּלֵיהִ אָּבִי הְּקִרִּ

كَتُلالِن: は心状に ּוֹאָטַ עַּמְּׁם עַמְּבֹּנִר אָטַוְ כְמְנֹנִים וֹנִיטַ מּמָּא אַמִּבּר נִטִיה מִפָּנִי

הַּגְ_בֶּוֹ גָאָ מִבְּבוּ אָנג_ַאַבּוֹמַטְם: אָתַ_חַקָּם אֲשֶׁר נְתָּן לְהָם פַּרִעָּר על לַכְּנִיִּהְ מִאֵּ**ה** פַּרְעָּר וְאֵבְלְוּ אָרֵי חוּלְפָא לְכִּוּמָרַיָּא מּוֹ צִּרִם עָ

אָלִבוּגוֹ צּוֹנִטַּלֹא וֹאַבֹּהַלֹא:

וֹאַבֹּהֹא לָא טִבוּב: בר וְרַמּ וֹנִינֵי וֹלָא למוּנִי נאַנְעָּלְאַ מְּבְרִין לְפַּרְעָּרְ וְתַּב

הֹבְיהוֹן כַּפָּנָא וַהָּנָת אַרְעָּא יוֹסַׁף אָת־בָּל־אַרְעָה וּקָנָא יוֹסַף יָת בָּל אַרְעָּא

ועד סופיה: לבוג_מגנום למג צפנו מפוף החום מצנום

זַבּׁננוּ וָתְ אֲבַעְּרוּן: דיהב לְהוֹן פַּרְעה עַל בֵּן לָא פּרִעה וְאָּבְלִין יָת חוּלְקָּחוֹן רָק אַרְטָת הַכּהַנִים לַא קְנָה כּי לְחוֹר צָּרַע כִּיִּטְרַיָּא לָא קְנָא

> bodies, and our lands. left in the sight of my lord, but our cattle are my lord's; there is nought money is all spent; and the herds of hide from my lord, how that our and said unto him: 'We will not came unto him the second year, And when that year was ended, they

> the land be not desolate.' we may live, and not die, and that unto Pharaoh; and give us seed, that we and our land will be bondmen buy us and our land for bread, and thine eyes, both we and our land? Wherefore should we die before

Pharaoh's. them; and the land became because the famine was sore upon Egyptians sold every man his field, Egypt for Pharach; for the So Joseph bought all the land of

other end thereof. the border of Egypt even to the them city by city, from one end of And as for the people, he removed

17

wherefore they sold not their land. portion which Pharaoh gave them; from Pharaoh, and did eat their he not, for the priests had a portion Only the land of the priests bought

- (LI) וינהלם. כמו וינהגם, ודומה לו מין מְנַבֵּל לָּהּ (ישעיה נה, ים), עַל מֵי מְנָהוֹת יְנַבַּלֵנִי (תּהלים כג, ג):
- (18) בשנה השנית. שנית לשני סרעב: כי אם חם הכסף וגרי. כי אשר מס סכסף וסמקנס, ובא סכל אל יד אדוני:
- שדס בור, שמינו מרוש: ברכה לרגלין, והמחילו לורוע וכלה הרעב, וכן שנינו בחוספחה דמומה (י, ח): לא חשם. לה מהה שממה, לה חבור, לשון (91) והן זרע. לורוע האדמה, ואף על פי שאמר יומף ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקליר, מכיון שבא יעקב למלרים, באה בלחי אם גויחנו. כמו אם לא גוימנו (וס"ג כא"ס וכן בדפום ישן ועיין בג"א מישב גירםא שנים):
- (02) ותהי הארץ לפרעה. קנויס לו:
- לכמוב ואם, אלא לסודיעך שבמו של יוסף, שנמכוין לססיר מרפס מעל אמיי, שלא יסיו קורין אומס גוליס (מולין ם:): מקצה (IS) ואח העם העביר. יוסף, מעיר לעיר, לוכרון שלין לסס עוד מלק בלרך, וסועיב של עיר זו במברמס. ולל סולרך סכמוב
- (22) הכהנים. סכומריס, כל לשון כסן, משרם לאלסום סוא, מון מאופן שסט לשון גדולס, כמו פֹסֵן מִדְיָן, פֹסֵן אוֹך חוק גבול מצרים וגוי. כן עשה לכל הערים אשר במלכות מלרים, מקלה גבולה ועד קלה גבולה:
- לכהנים. מק, כך וכך למס ליוס:

%لاَــ لَـٰ لَٰٓ كُلُــ لَٰٰ لَٰ لَٰ لَا لَٰ لَا لَٰ لَا لَٰ لَا لَٰ لَا لَا لَا لَا لَا لَا لَا لَا لَا لَ לפּרְעָה הַא־לְבֶּם זֶּרַע וּזְרַעְהָהָ לִפּרִעה הָא לְכוֹן בּר זַרְעָּא בּוֹנִם וֹאָעַ־אַּבְמִעַבָּם

4444 בְּבְתֵּיכֶם حُدُم كِبُدَم يَهَٰكُنِ لِكِمُحُكِدُهُ +∞ לפּרְעָׂר וְאַרְבָּע הַיְּדְרֹת יִהְיָרֹ

אַבְנְי וְבַיִּינִי הַבְּבַרִים לְפַּבְּלְנִי: מפמגר ניאַמורו ההווונו ומאָא_הון בְּעִּינוֹ

خولہٰں: הְבְּהָנִים לְבַּבְּם לְאִ הְיְהָה קפּרְעָּה לַהָּמָשׁ דָּק צַּרְעָּת הַלְּוֹם תַּנְּוֹת עַלְ־אַרְעָת מִצְּרֵנִים יוֹמָא חָדֵין עַלְאַרְעָא דְּמִצְרַנִים

ومرارم خَمْدًا بِهُمَّا رَجَعَلَادِ خِب رَزَفُلُهِ مرارم خَمْدُةً مِنْ الْمُعْلَادِ خِب رَزَفُلُهِ ַנּיִּרְבַּוּ מָאָר: נוֹאָב וֹאָבֹאָב לאָבוֹל מֹגֹבוֹם

> וֹטוֹבׁתוּן זֹט אַבֹּהֹא: וְטַׁכְוּן יוִמָּא בַיוּן וְיִנִי אַבַּהַכְּוּן וּיַאְמֶר יוֹסָף אֶלְ־הַמֶּׁם הֵוֹ ְ קַנְיִהִי וַאֲמַר יוֹסָף לְעַמָּא הָא קְנֵיהִי

> ځ۵څځ۵ښا: چيردربا לבר וֹנת שַלַלְאִ יִלְמִּיכַלְכִוּן נֹאַנֹבֹּהֹא שִנִלְטִוּן נִבוּ לְכִוּן 日は急を נְהְיִה בַּּהְבוּאָה וּנְתַהָם הַמִּישִׁיה וֹיהִי בְּצִּעּוֹלִי צַּלְקְהָא וְתִּהְנִי

देख्रियः: בבונו ונבו מבציו נֹאַמָּבוּ לַוּגמִשׁנֹא נֹחַכַּע בַּוֹמַגוֹ

رَيْشِت هُرِيَة دَنْضُه جُاتَمَ قِلَا بِسُودِ بِمِية دَنِهِ حَدِيْدِهِ قِلَا

בּלְחוֹדִיהוֹן לָא הַנָת לְפַּרְעֹה: לפַרְעֹה לְחוֹד אֲרַע כּוּמְרַיָּא

ĺŘĽÓLI: ŤĽ ĽĠLM! ĽÓĽK!

LALXC

ביהון יְהַבְּין הַר מִן הַמְשְׁאַ

exceedingly. and were fruitful, and multiplied they got them possessions therein, Egypt, in the land of Goshen; and And Israel dwelt in the land of

alone became not Pharaoh's. the fifth; only the land of the priests

And Joseph made it a statute

of my lord, and we will be

food for your little ones.'

Pharaoh's bondmen.'

Sz

this day, that Pharaoh should have

concerning the land of Egypt unto

lives. Let us find favour in the sight

And they said: 'Thou hast saved our

them of your households, and for

field, and for your food, and for

shall be your own, for seed of the afth unto Pharach, and four parts

ingatherings, that ye shall give a

And it shall come to pass at the

here is seed for you, and ye shall sow and your land for Pharaoh. Lo,

Behold, I have bought you this day

Then Joseph said unto the people:

the land.

The Haftarah is Ezekiel 37:15 – 37:28 on page 253.

ZUĽX:

نَاتُكُ: בְּיִנו מֻבֹּת מִּנִים וֹאַבְבָּמִנם וּמִאַנו נימי מְשְׁבֶר שְׁנְּהְ וַנְהָי וְנְהָי וְמֵּי יִמְיִ וּנֹטַׁנִ וֹהַלְבַ בֹּאָבֹּא מֹבִּנִם חֻבֹּה

נֹאַבְבֹּהֹו וֹמִבַה מֹּנוֹ: וומו וֹגֹּלֶב מֹנוֹ עַוּוּעוֹ מֹאָע נטוא ומֿלב בֿאַנמא בַּטֹּגנום

hundred forty and seven years. Jacob, the years of his life, were a Egypt seventeen years; so the days of And Jacob lived in the land of

(ES) הא. כמו סנס, כמו וְגַס מֻנִי מֵל דַּרְכֵּךְ בְּרֹלֹם נָמַמִּי (ימוקלל מו, מג):

- (24) לזרע השדה. שבכל שנס: ולאשר בבחיכם. ולאכול סעבדים וסשפחות אשר בבתיכס: שפכם. בנים קמניס:
- (פב) נמצא חן. לעשות לנו ואת כמו שאמרת: והיינו עבדים לפרעה. לסעלות לו סמק סוס בכל שנס, לחק שלא יעבור:
- (קב) וישב ישראל בארץ מצרים. וסיכן בלרן גשן, שסיל מלרן מלריס: ויאחזו בה. לשון למוזס:
- שסמחילו לשעבדם. דבר אחר, שבקש לגלוח אח סקן לבניו, ונסחס ממנו (בב"ר לו, א): (82) ויחר יעקב. למה פרשה זו מחומה, לפי שכיון שופטר יעקב אבינו, נסחמו עיניהם ולבה של ישראל מַּבְּרָח הַשָּׁעְבּוּד,

نخَاخُدُ: בֹּטָבֶּלֵוֹם: ממֹנו בוֹסֹנו אַכְוַלָּא מום לא גונ טַּטַע וְבַכַּי, וֹמָמָּיִטַ לו אָם לָאַ מָצָאָטִי בוּן בָּמֶּינָיִרְ وم يزج ا ججوز جانفه يزهور

ניאַטַר אַנָּכִי אָנְטָּי אָנְטָר אַנְקָרָדָ: ממגונם שלבושלו בעבושם מִם_אַּבְעָּג וּנָּמָּאָעָנִי, נָאָמֶבּנֶר

ಗ್ರಥ್ಷ (G) לְנִ נֹיִמְשַׁעוּ יִמְּבְאָרָ מַּלְ_בְאָתִּ נַּאָמֶר הַמֶּבְעָּ לָּי נַנְּמָּבָע

מְנַשֶּׁר וְאֶת־אֶפְּרֶים: וּיַקְּע אָּעַ־שָׁנָּי בְּנָיוֹ עִמָּוֹ אָתַ־ ניאמר ליוסף הנה אָבֶּיף הֹכֶּה رَابُرَ كُلِيَارًا لَهُ جُرَاتًا لَكُمْ قُلَا يَقِيْنًا فِهَدَ فَهُرُونِهُ لِهُجُرًا

ريْهُد لاح-ترفهٰد: יוסף בא אַלֶּיף וּיְהְחַוּל יִשְׁרָאָל יוֹפָף אָמִי לְנִתָּרָ ניגר ליעלב ניאטר הנה בנף

> خَمْجُدُنه: יקשום לא קען הקקו הקקום וֹבׁכֹּו וֹנֹאֹבֿיג אֹמִו מִוּבוּ למגלע מו למן גדע טעוט ליה אם כעו אַשְׁכַּחִית רַחַמִין ילבא לבניה ליוסף נאַמר ַ וֹמֵג וֹמִּבֹאֵלְ לַמִּנִּעָ וּלֵבוּרֵנּ וּנְמָּג וֹמִּבָּאֵלְ לַמִּמִּע

אַהְבִיר כְפָּהָנְעָבְ: ÄĖX خظحيتكييل 「袋はし أنفأختن طفغكاه أنكأفكتن ÄĖĖŪ ά□

וּסְגִּיד וִשְּׁרָאֵל עַל הַישׁ עַּרְסָא: וֹאָמֹר בַיוֹם לִי וֹבַיוֹם לִינִי

מְנַמֵּע וֹנִע אֶפַּבונם: יוְבַר יָת הְבֵין בְּנוֹהִי עְּמֵיה יָת נאַמַר לְיוֹסָף הָא אָבוּף מָרַע

וֹמִּבְאָב וֹנִשִּׁיב מַּבְ מַּבְסָא: ושנו לומלב נאמר הא ברף

> in Egypt. with me; bury me not, I pray thee, thigh, and deal kindly and truly I pray thee, thy hand under my have found favour in thy sight, put, Joseph, and said unto him: 'If now I must die; and he called his son And the time drew near that Israel

do as thou hast said.' burying-place.' And he said: 'I will and bury me in their thou shalt carry me out of Egypt, But when I sleep with my fathers,

bowed down upon the bed's head. he swore unto him. And Israel And he said: 'Swear unto me.' And

Manasseh and Ephraim. took with him his two sons, Behold, thy father is sick.' And he things, that one said to Joseph: And it came to pass after these

himself, and sat upon the bed. unto thee.' And Israel strengthened Behold, thy son Joseph cometh And one told Jacob, and said:

חקברני במצרים. מופה להיום עפרה כנים (וְתֶנְמַשְׁין מחם גופי,) ושחין מחי מולה לחרן חיים הלה צלער גלגול מחילום, שים גא ידך. וסשבע: חסד ואנות: מקד שעושין עס הממיס הוא מקד של אמת, שאינו מלפה למשלוס גמול: אל גא קמ"ו, בדוד נאמר קריבה, אביו חי מ' שניס והוא חי ע'): ויקרא לבנו ליוסף. למי שהיה יכולת בידו לעשות (ב"ר שם ה): (92) ויקרבו ימי ישראל למוח. כל מי שנאמר בו קריבה למוח, לא הגיע לימי אבוחיו (ב"ר שם ג), (ינחק חי ק"פ ויעקב

וקברמני בקבורמס, ועוד, מלינו בכל מקוס לשון שכיבה עם אבומיו היא הגויעה, ולא הקבורה, כמו וַיִּשְׁפַּב דֶּוִד עָם מֻבּוֹמָיו, . אבומי, ואמה משאני ממלריס, ואין לומר ושכבמי עס אבומי השכיבני עס אבומי במערה, שהרי כמיב אחריו ונשאמני ממלריס (100) ושכבחי עם אבוחי. וי"ו זו מחוזר למעלה לחחלת המקרא, שים נא ידך חחח ירכי והשבע לי, ואני סופי לשכג עם ושלא יעשוני מלרים עבודת אלילים, ב"ר (שם):

יוסף מלך סיס, ועוד שנשבס לבין סגויס, וסרי סוא עומד בלדקו: נדרים מ.), שסשכינה למעלה מראשומיו של חולה. דבר אחר על ראש המעה, על שהיחה מעמו שלימה ולא היה בה רשע, שהרי (וצ) וישחחו ישראל. פַעַנְמֹ צְּעִירְנֵיִסְ מְנִיר נֵיס: על ראש המטח. ספך עלמו ללד סשכינס, מכמן ממרו (שנח יב: וטְטַב כְּלְ וֹיִּלְבֶּב בְּמִיר בְּוֹדְ (מִלְכִיסַ-מַ בִּיִי):

ישקב בארן גושן, סלך אפריס אלל אביי למלריס לסגיד לו: ויקח אח שני בניו עמו. כדי שיברכס ישקב לפני מומו: (I) ויאמר ליוסף. אחד מן המגידים, והרי זה מקרא קלר. ויש אומרים אפרים היה רגיל לפני יעקב בחלמוד, וכשחלה

שַלְּיִבְוּ וֹיִּשְׁלֵּכְׁ מִּשְׁלִּיוּ וִדְוּ (מַלְכִּיִם_שַ יִּם 'מו): היא, אחלק לו כבוד, מכאן שחולקין כבוד למלכוח. וכן משה חלק כבוד למלכוח, וְיָרֶדוּ בָל עַבְּדֶיךְ שֵׁבֶּ חֻבֹּי (שמום יא, ח), וכן (ב) ויגד. סמגיד ליעקב, ולא פירש מי, וסרבס מקראות קלרי לשון: ויחחזק ישראל. אמר, אף על פי שסוא בני, מלך

213

XLVIII

וּבּבר אָטִי:

אַבְרֵיף אַהַזָּת עוֹלָם: الإنب، فديفةثا ينهد كنايةك معدوم أينال خربنك بائتافايك خرفاتا مرقرت أيدا في المُفائلات خُرِداهُ في المُفائلات المُعالِم المعالِم المُعالِم المعالِم المعالِم المعالِم المعالِم المعالِم المعالِم المعالِم المعالِم ال

בֹבאובו וְמִמֹמֹוּן 'בְרִיבַלָּי: مَعِرَامِ مَا حَرِيكَ هُوَلَامُ الْمِنْفُلَا ַ בַּאָבוֹן מִצְּבְוֹם מַּבַבָּאָנֹ אָלָוּשׁ וֹמֹשְׁע אָלוֹ. בֹלָוֹשׁ עַנוּלִבְים לֹשְׁ וּכֹּמוֹ טַבוּוֹ בֹּלֹנַ בֹּאִטְוֹלִיבוּ

אַבונים ופֿראָנ בּנַבַלְנָם: אַטְבְינִטְם לְנַבּ יִנְיְנִי מַּלַ מֻּסְׁם יִנִין מַלְ מִּיִם אַטִּינִין יִיְּקְרוֹן

נוא בוע לָטִם: نْݣَوْجُرْتُ نِهُمْ جَيْرَكَ مُخْذِبًا خَمْفَرْتِ نَهْدُنُونِ نَهْلِ جَمْنِيَا כֹבְרַעַ־אָבֶא לָבָא ر لُـبِّح خُمُالًا خُرْمَا خَبُدُكَ خُمْنِك لُـنتح خُمُلَمُم يَحْرَمَا خَمِيلُيْمِ رَيْرُر، جَحِيْر مُعَذِّا مِّنَالٍ مُرْرٍ. رَيْرُهُ جَمْرَهُ مُعَدِّا مُرْبَهُ مُرَّا

בְּעַמִּילְ מְּעָבִי כַּרְבְּׁט:

נַיְּאַמֶּר יַעֲּקֹר אֶלְ־יוֹסֶׁף אֶלְ שַׁנֵּי יַאָּמַר יַעֲּקֹר לְיוֹסָף אֵלְ שַׁנַּי

خِدُنُكُ خُنْدُكُ مِّنَافِرَتِ مُحَتِ מּבְמִון נְאָמֵון נְתְ אַבְעָּא בַּבְאַ אַלַג עַנְּנְיָּגְ עַפְּרָרְ נַאָּמָר לִי עַאָּנָא עַפּּישׁ לְרָּ

נשמעון יהון בדקי: אוו אפונם ומוֹמָשׁר כּוֹאוּבוֹן מושא לושב למגבום בולו בּאַבוֹא בַּטִּגַבום הַב

בְּאַהְסָנַתְּהֹוֹן: אַמֶּר עוָכַגַשׁ יבֹנוּן בּעוָכִיע בּעַבוּיווּן בּיכִּבּ

אָפָּרָת הִיא בֵית לָחֶם: אָפְּׁנְעַׁי בְּעִיִּר בְּרִיִּר אַנְעָּא לְמִיעַלִּ

> in the land of Canaan, and blessed Almighty appeared unto me at Luz And Jacob said unto Joseph: 'God

an everlasting possession. this land to thy seed after thee for company of peoples; and will give thee, and I will make of thee a make thee fruitful, and multiply and said unto me: Behold, I will

be mine. even as Reuben and Simeon, shall are mine; Ephraim and Manasseh, before I came unto thee into Egypt, born unto thee in the land of Egypt And now thy two sons, who were

their brethren in their inheritance. shall be called after the name of after them, shall be thine; they And thy issue, that thou begettest

same is Beth-lehem.' there in the way to Ephrath—the unto Ephrath; and I buried her there was still some way to come land of Canaan in the way, when Paddan, Rachel died unto me in the And as for me, when I came from

cial cr: של בנימין, קסל גויס, סרי שניס לבד מבנימין, ושוב לא נולד לי בן, למדנו שעמיד אחד משבטי ליחלק, ועחס אוחס מחנס אני (+) ונחחיך לקחל עמים. בשכני שעמידיס לנאם ממני עוד קסל ועמיס, ואף על פי שאמר לי גוי וקסל גוי אמר לי

במשבון שמר בני סס, לימול מלק במרך מיש כנגדו: (a) הנולדים לך וגר עד בואי אליך. לפני נוחי חליך, כלומר שנולדו משָּפְרַשָׁמָ ממני עד שנחתי חללך: לי הם.

- הצכורים, מכל מקום לא נקראו שצמים אלא אלו, (להמיל גורל הארץ, למנין שמות השצמים, ונשיא לכל שצמ ושצמ, ודגלים בשבמיס לענין הנחלה. ואף על פי שנחלקה הארך למנין גלגלוחס, כדכחיב לָרַבּ מַרְבֶּה נַמַלְמוֹ, וכל איש ואיש נעל בשוה חוץ מן (6) ומולדחך וגוי. אם מוליד עוד, לא יסיו במנין בני, אלא במוך שבעי אפרים ומנשה יהיו נכללים, ולא יהא להם שם

(ס"א ארץ), ואומר אני שהיה להם קלב שהיו קורין אומו כדי מחרישה אחם, קוריאד"א בלע"ו, כדאמריגן בֶּרוּב וְמָגֵי, בְּמֶה לא, יד), והקצ"ה משיצה גם שְׁבֶּר לְפְּעַלְמֵּך נְאָם ה' וגו' וְשָׁבוּ בְּנִיס לִבְּבּוּלָס. ואונקלום מרגס כְּרוּצ מַרְשָׁה, כדי שיעור חרישם יוס . אומס נבוזראדן וסיו עובריס דרך שס, ילאמ רמל על קברס ובוכס ומבקשמ עליסס רממיס, שנאמר קול בְּבֶשֶׁס נִשְׁשֶׁע וגוי (ירמיס . אפילו לבית לחס לסכניסס לארץ, וידעמי שיש בלבך עלי, אבל דע לך שעל פי סדיבור קברמיס שס, שמסא לעורס לבניס, פָשָׁינְבֶס עלי גשמיס מלסוליכס ולקברס במברון, עם סַגְּרִיד סיס, שסמרך מלולס ומנוקבת ככברס: ואקברה שם. למ סולכמיס ממוך לבים לחם: - כברת ארץ. מדם ארן, והם אלפים אמה, כמדם מחום שבם, כדברי ר' משה הדרשן, ולא מאמר שעכבו (ד) ואני בבואי מפדן וגרי. ואף על פי שאני ממרים עליך לסוליכני לסקבר בארן כנען, ולא כך עשימי לאמך, שסרי מחס (10 ((10):

717

וּיִאִמֶר מִי־אֵבֶּה: ° נֹלֶבְא וֹמְּבֹאֹכְ אֵטַבּבוֹנוֹ וּוָמֻבׁ נִשְׁנָא וֹמְבָאַכְ זִּטְ בַּנוֹ וּוָמַבַּ

נּאָמֶר לַטִּם לֹא אָלִג נֹאָבָרַכִּם: בְּם אַּהֶּבַלָּנוֹ בָּנִ אֵּבְעַנִים בֹּזִיִב

נישָׁל לְנֵוֹם נִיִּחַבָּל לְנֵוֹם: ייכַל לְרָאָוֹת וַיַּגָּשָׁ אָטַם אָלֶינוּ מיי וֹהֹנוֹ וֹהְבֹאֵלְ כִּבְרוּ מִיְּאֵן לְאִ

אָנֵי אֶלְהָים גַּם אָת־זַרְעֶּדִּ: פְּנֵיךְ לַאֵּ פִּלְּלְטִי וְהַנָּה הֶרְאֶה אַפְּדְּלָא סַבּרִית וְהָא צַּחָזִי יָהִי تنهقد نشئةخ هُج_ببقك نهٰب

ניקח יוסף אָת־שְׁנִיהָם אָת־ וַיִּמְעַּׁעוּ לְאַפּּוּו אֶרְצָּה:

ניוֹצָא יוֹסֶךְ אָנָם מִעָּם בִּרְבָּיִו וְאַפִּיק יוֹסֵךְ יְהָהוֹן מִן בֵּדְמוֹהִי

וֹמִּבְאֹב וּנִּגִּמִ אַלְוּנִי וְאֶת־מְנַשֶּׁת בִשְּׁמִאָלוּ מִימָּין אַפְּבַנִם בְּיִמִינוֹ מִשְּׁמָאֵלְ יִשְּׁרָאֶל אָפְּרַנִם בְּיַמִּינִיה מִסְּמָאלְא

ĽĖĊLL: . מְנְשֵּׁה שְּבֵּלְ אָתְרַנְדְּׁנִוּ בָּי מְנָשֵּׁה דְּמָנָשֶׁה אַהְבִּימִנּוּן לִידְוֹהִי אָבִי עַצְּמָּרְר וְאָתְרְשְׁמָאַלְוִ מַּלְ-רַאָּשִׁ וְמִירָא וְיָה סְמָאַלְיִה מַלְ רַיִּשָּׁאַ וֹלְמֵשׁׁנוֹ מֹלְ בֹצְאָמִ אֵפֹּבֹנִם נְנִינִא נְמִּנִּי מַלְ בִימְא צַאִפֹבוֹם נְנִינִא נּיִּמְבַעַ יִּמְּבַאָּב אָנוַ וֹמִינִינִ וֹאִיִּמִּים יִמְּבָאָב יָנוּ יַמִּינִיהַ

נֹאַמֹּב מֹן אַבְּגוֹ:

נֹאַמָּב בֿבּילַנּוּן כַּמַּן בַּנָטַיִּ אַנּנּוֹ בַּנִבֶּד בְנִ נְיֹ ⁶ נְיֵּאְמֶׁר יוֹסֶלְ אֵלְ-אַבְּיִוּ בִּנְיִּ נְאָמָר יוֹסֶךּ לְאָבוּהִיִּ בְּנִיּ

4414: خُرُتين لَرَهُمَا خُيبًا لَرُقَالًا לא וכוב למטוו ולבוד וטעון וֹמֹנוֹ וֹמִבְאָץ וֹלַבֹּא מִסִּוֹדִנּ

וֹל אַנ וֹנו בֹלנֹנ: נאַמר ישְּׁרְאֵל לְיוִפָּר מִטִוּי

יובר יוסף ית תוניהון ית וּסְנֵיד עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא:

خلاتين: מַיַמִינָא בוּהְבֹאכ וֹלַבוּר בוּשְׁבַאָּב וֹנִע מִנְּשָּׁע בּסִמֹאָבנע

מְנַמֵּע בּוּכְרָא:

said: 'Who are these?' And Israel beheld Joseph's sons, and

will bless them.' them, I pray thee, unto me, and I given me here.' And he said: 'Bring They are my sons, whom God hath And Joseph said unto his father:

and he kissed them, and embraced he brought them near unto him; age, so that he could not see. And Now the eyes of Israel were dim for

God hath let me see thy seed also.' not thought to see thy face; and, lo, And Israel said unto Joseph: 'I had

π

ΟĪ

on his face to the earth. between his knees; and he fell down And Joseph brought them out from

hand, and brought them near unto his left hand toward Israel's right Israel's left hand, and Manasseh in Ephraim in his right hand toward And Joseph took them both,

Manasseh was the first-born. guiding his hands wittingly; for left hand upon Manasseh's head, head, who was the younger, and his hand, and laid it upon Ephraim's And Israel stretched out his right

- ובניו ממנשס: ויאמר מי אלח. מסיכן ילפו פלו שפינן כפוין לברכס: (8) וירא ישראל אח בני יוסף. פקש לפרכס ווממלקס שכינס ממנו, לפי שעמיד ירפעס ואמאב לנאת מאפריס, וַיִּסוּא
- אלי ואברכם. זה שאמר הכתוב, וְמְּנֹכִי מִּרְנַּלְמִי לְמֶפְרַיִם קְמָם עַל וְרוֹעֹמָיו (הושע יא, ג), תרגלתי רותי ביעקב בשביל אפרים, (9) בזה. סכאס לו שמר איכומין ושמר כמוצס, וצקש יומף רממיס על סדצר, ונמס עליו רומ סקודש: ויאמר קחם נא
- (11) לא פללחי. לא מלאני לבי למשוב ממשבה שאראה פניך עוד. פללמי, לשון ממשבה, כמו קבִיפִּי עֵנְה עֲשׁוּ פְלִילָה (ישעיה מג שלקקן על זכועומיו:
- ולברכס: וישוחוו לאפיו. כשמור לממוריו מלפני מביו: (12) ויוצא יוסף אחם. לאחר שנשקם, הוליאם יוסף מעם ברכיו, כדי לישבם זה לימין וזה לשמאל, לסמוך ידיו עליהם aı't):
- (13) אה אפרים בימינו משמאל ישראל. סבא לקראת חברו, ימינו כנגד שמאל חברו, וכיון שהוא הבכור מְיָמֶן לברכה:
- מל פי כן לה שה ימינו עליו: (FI) שבל אח ידיו. כמרגומופַמְפְּמִינוּן, בסשכל ומכמס סשכיל אם ידיו לכך, ומדעם, כי יודע סיס כי מנשס סבכור, ואף

בְרַעָּבוּ אָנִי מִעּוּדִי עַּדְ־הַיִּוֹם خوزار بخخئيتات الخياط يهجريانا ע הַאָּלהִים אַשָּׁר הִהְהַלְּכֹּוּ אֲבֹתָי にゃだし XL-righ

הַמַּלְאָדְ הַגּאָל אָהִי מִכָּל־הָע

נובנו לבר במבר באבא: הַּמָּנ וְהָּם אֶּבְעַנ אַּבֹבֹבִים וְנִגִּעַעׁ مُ إَجْدَاجٌ هُمَ تَؤَمِّرُ مَا إِنْ هِنَاهُ خِيَامُ الْمِيرِةِ جِيَامُ

באמ מנמב: אָלַנִי מִמֹּלְ רַאָּמְ_אָפַבוֹים מֹלְ_ בְּעֵינְיֵו וַיִּהְטְּהְ יַד־אָבִיו לְהָסִיר אַפֿבוֹם ווּנֹבַת אָפַבוֹם ווּנֹבַת

なて 下がなげ: אָבֶּי פִי־זֶר הַבְּכֹר שָׁים וְמִינְרָ رَيْهِمُد برقك هُر هُدُر رهِ حَال

דַגּניֶם: יגְיַרַ מִמָּנִיּ וְזַרְעָּי יִהְנֶה מְלָאָ_ עוא יוְדְּלְ וֹאוּלְם אַנִוּו עַפַּטּוֹן פּ יִבְּמֹטִי נַּם_חָנָא יְהְיֵבְרַ לְמֶם וְנַם_

אָת־אָפַׁרַיִם לְפָּנֵי מְנַאֶּה: لإكربات جهدرات إجمائهم بإراف °° چَانِ بِچَرَك بَשْدِيْكَ كَيْمُات بِשُمِٰلِةِ וַיְבְרְבְם בַּיַּוֹם הַהוּאַ לֵאִמוֹר

> מֹבְאָנְעֹנִי מַר יוֹמָא עַבֿין: ילביף ית יוסף נאַמַר

ומא וסיון בנו בנו אַנִּאָא מַל אָבֹבוֹעוֹ, אַבֹבוֹבִם וֹנֹגַבַעׁ נַכֹּונוֹ, נוטטבו בבון שמו ושום בּוֹמָא וֹבְבוֹנוֹ זֹנִי מִנְקוֹמָוֹא מַלְאָּכֹא צַפּֿבַל וֹטִי מִפַּגַ

בושא דמנשה: בושא דאפרום לאנחותה על בּאָבוּהוּ לְאַמְּדָּאָר וָתַה מִעַּל ולאות להונונו וסהבע לולא נד נמיניה על הישא האפרים וּנְּבָׁאַ נִּסְבַּׁ כֹּנֵינְאָנִע אַבָּנִנוּ נִּבְרַ נְטִוֹאַ נִסְבַּ אָבָנִ אָּנִנוּ אָבִנִינִ

על הישיה: אַבֿא אָבו, בון בוּכִבא מוּו זמּולַב וֹאַמֹּר יוֹסָף לַאַבוּהָי לָאַ בַּוֹ

מְּלִמֹנוֹ בֹּמֹנִמִּנֹא: זְעֵירָא יִסְבֵּי מִבְּיה וּבְּנוֹהִי יְהוֹלִ וְאַל הוֹא יִסְנֵי וּבְרַם אֲחוֹהִי לבו ובמלא אַב בוא ובו לַמַם וּוֹמְאֵן אַבְּוּו וּיָאַמֶּרְ יָדַהְּמְּשׁׁ בְּנִי וְסְבֵּיב אַבּוּהִי וַאֲמָר יָדַעְּנָא

וֹמָוּוּ וֹנִי אָפֹבוֹם צֹבִם מִנֹמָּנִי: iaid i câcia ledaa לב וֹלבוב וֹמִּבֹאֵלְ לְמִוּמִּב بخترخيا خبيفه يتدبه خقيقد

> all my life long unto this day, God who hath been my shepherd Abraham and Isaac did walk, the The God before whom my fathers And he blessed Joseph, and said:

earth.' multitude in the midst of the and Isaac; and let them grow into a the name of my fathers Abraham my name be named in them, and from all evil, bless the lads; and let the angel who hath redeemed me

Ephraim's head unto Manasseh's father's hand, to remove it from displeased him, and he held up his upon the head of Ephraim, it father was laying his right hand And when Joseph saw that his

his head. first-born; put thy right hand upon Not so, my father, for this is the And Joseph said unto his father:

multitude of nations.' and his seed shall become a brother shall be greater than he, shall be great; howbeit his younger shall become a people, and he also know it, my son, I know it; he also And his father refused, and said: 'I

Ephraim before Manasseh. and as Manasseh.' And he set saying: God make thee as Ephraim saying: 'By thee shall Israel bless, And he blessed them that day,

אַנֹלְי סְאֵלְ בֵּיִם אֵלִ: יברך אַת הנערים. מנשס ואפריס: וידגו. כדגיס סללו שֶׁפְּרִיס וְלְיָבִיּס וֹאין עין סרע צולמת בסס: (16) המלאך הגואל אוחי. מלאך סרגיל לסשמלת אלי בלרמי, כענין שנאמר וַיּאמֶר אַלִי מַלְעַוּ סְאֱלֹסִים בַּמַלוֹס יַעַקֹּב וגוי

(עו) ויחמך יד אביו. סרימס מעל ראש בנו וממכס בידו:

ידו: ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו. שעמיד יסושע לגלס ממנו, שינחיל למ סלרך וילמד מורס לישרלל: וזרעו יהיה (19) ידעחי בני ידעחי. שהוא הבכור: - גם הוא יהיה לעם. ויגדל, שעמיד גדעון ללאח ממנו, שהקב"ה עושה נס על

אח אפרים. בברכמו לפני מושה, להקדימו בדגלים ובמנוכת הושימים: (02) בך יברך ישראל. סבא לברך את בניו, יברכס בברכתס, ויאתר איש לבנו ישימך אלסיס כאפריס וכתושס: וישם מלא הגוים. כל סעולס יממלא בלאת שמעו ושמו, כשיעמיד חמה בְּגָבְעוֹן וְיָרַתַ בְּעַמֶּק שַׁנְּלוֹן:

%<u>⊏</u>"; אַפּֿכָם וֹבַאָּגַר אָטַבָּם אָבַאָבֹּגֹּ יי הנה אַנֹכֶי מָת וְהְיָה אֱלֹהִים מָאִית におびし

אַמִירְ אַשֶּׁר לְפַּוֹחָמִי מִיּנְר הְאָמִרְי יִמִּיר עַלְ אָמָדְ דְּנְסִיבִית מִיּדְא וֹאֹנֶג וֹעַשֹּׁג לְבַבְּ הַבְּכֹּם אַעַוֹּג הַכְרַ וֹאָנֹא וֹעַלִּגע לְבַּ עוּלָע עַג

בַּעַרְבָּיִי וּבְקַשְׁמֵיִי: (פּ)

וּבְּרָא אָנִבֶּם בְּאַנִוֹנִית עַוֹּמִים: מי הַאֶּסְפּוּ וְאַנֵּירֶה לַבֶּם אָת אַשֶּׁר־ ענימי נוֹשְׁבָׁא וֹהֹשְׁב אָבְבַּדָּנִוֹ וַיָּאָמֶב

אָל_וֹמְּבֹאָל אָבוֹכֶּם: ப்ඵċќι ἰζικὶ ἐκι κὰζις ἰχικὶ

אונו ומב מאט וומב מו: י רְאִּיבֶן ְבְּכָּרִי אַֿמְּה כֹּחָי וְרֵאשִׁית

य्द्रीतः (व) מְּמְּכֵּׁבָּוֹ, אַבְּיוֹבְּ אָנְ עִבְּלְטְ יִבּוּהָ, עִוּלְטִ יִּטִּיִר לָאִ עִּפַּר אָבִיּ ַ פַּחַז כַּמַּיִם אַל־חּזֹחַר כָּי עָלִיתָ י

אַל־יוֹסָר נאַמַר יִשְׂרָאֵל לִיוֹסָר הָאָנָא

בּאָמובֹאַר בְּחַרְבִּי וּבְקשׁמִי:

בישְרש יהיהן בְסוֹף יוֹמִיָא: אַטַכּוּמִּנְ וֹאַטַנִּיג לַכוּוֹ יִנִי ולבא והקב לבווני ואסר

אַבוכון: ולבולו אַלפֿן מן וֹמָבָאָל אַטַבּוּמוּ וּמִּטָתוּ פֿוֹנ וֹהַעַב

באובו סולנו אַשַּׁ טולו וָנישָׁ

בְּעוּנְּטָא וּמַלְכוּטָא: שַׁלִטֹא שוּלַלוּן בָּבוּנִטֹא שולפי לף הַנָה חָזֵי לְמִסַּב

وجرجابه: tčil sūijūs jaiti ti סְלֵוּשְׁשׁאַ בּוּט מָהָבָּבוּ אָבוּעַ עא כְמִוֹא בְּרַם לָא אַנְוֹנִיטָא מכן בּאַוֹלְטַּ לַלֵּבִיכן אַפַּׂנַ

> 'Behold, I die; but God will be with And Israel said unto Joseph:

land of your fathers. you, and bring you back unto the

my pow. Amorite with my sword and with I took out of the hand of the aportion above thy brethren, which Moreover I have given to thee one

befall you in the end of days. that I may tell you that which shall said: 'Gather yourselves together, And Jacob called unto his sons, and

XLIX

77

17

Israel your father. sons of Jacob; And hearken unto Assemble yourselves, and hear, ye

and the excellency of power. strength; The excellency of dignity, might, and the first-fruits of my Reuden, thou art my first-born, My

Unstable as water, have not thou

defiledst thou it—he went up to my wentest up to thy father's bed; Then the excellency; Because thou

על שנסנו ליוסף מפני שלקחיסי שמעין ולוי בחרבם ובקשחם, והלא אדרבה מזה המעם ראוי שינחן לשמעון ולוי ולא ליוסף שמעון ולוי, דהא לא עשו מדעמו, שהרי כעם עליהם על וה. ולעוד"ו בלאו הכי אי אפשר לפרש עליהה, דמה נהינת מעם יהיה שסיס לד אביו באמרי פיו: - בחרבי ובקשחי. סיא מכממו ומפלמו. (ועיין ברא"ס שכמב דאי אפשר לפרש על מרבס של ע) אים מלקו, לְעָבְּדוֹ שְׁבֶס מֻׁמְד (נפניס ג, ע): אשר לקחתי מיד האמורי. מיד עשו, שעושס מעשס אמורי. דבר אמר, במקרא, כי מְשִׁימֵמוּ שָׁבֶס (מהלים כא, יג), משימ שוואי לפני לחלקים, שַׁמַלְּמֶה שְׁבֶם (שם ם, ח), דֶּבֶך יְרַצְּחוּ שְׁבֶּמֶה (הושע ו, מלחמס כנגדן. דבר אחר שכם אחד, סוא סבכורה, שיטלו בניו שני חלקים, ושכס לשון חלק סוא, כתרגומו, וסרבס יש לו דומים על אחיך: 🗈 בחרבי ובקשתי. כשהרגו שמעון ולוי אח אישי שכה, וחכוסו כל שביבוחיהם להזדווג להה, וְחָבֵּר יעקב כלי עַלְמוֹח יוֹמֵף אַבְּי הָעֶלוּ בְּנֵי יִשְׁרְבֵּל מִמִּלְרַיִס קַבְּרוּ בִּשְׁבֶס: שכם אחד על אחיך. שנס ממש, סיח מסיס לך חלק חמד ימירס (SS) ואני נחחי לך. לפי שלחס מירח לסחעסק בקבורחי, וגס לני נחמי לך נחלס שחקבר בס, וליזו, זו שכס, שנלמר וֶמֶׁח

(E) וראשיה אוני. היא מפה כאשונה שלו, שלא כאה קרי מימיו (ב"ר שם ד): אוני. כוחי, כמו מֶנְאֹמִי אוֹן לִי (הושע יב, (1) ואגידה לכם. נקש לגלות את הקן ונתחלקה ממנו שכינה, והחחיל אומר דברים אחרים (ב"ר לח, ב):

כפיס: ויחר עז. במלכוח, כמו וְימֶן עֹז לְמַלְפֹּוֹ (שמוחל-ח ב, י), ומי גרס לך להפסיד כל חלק: מ), מֵלבּ אוֹנִיס (ישעיס מ, כו), ולְמֵין אוֹנִיס (שס כמ): יחר שאח. ראוי סיים לסיום יחר על אחיך בכסונס, לשון נשיאום

برحديديت: י שְּׁמְיִּעִי וּבְיֵוּ אַנִים בְּבָּי שַׁמֶּס

אָנְהַ וּבֹבְּקְנָם הֹפַּבוּיַהְוָב: אַל־מַחַד כְּבֹדֶי כֵּי בְאַפָּם חֲרָגוּ خُولُو لِمَحْ فَخُهُ رَفَهُ، خَذَلُكُو

tiál%4: (G) לַאֲשׁבּׁי אַבּלְעָם בַּיגֹּלְלֵב וֹאִפֹּגִאָם וְנִינִמִּטִבּיוָן אָבוּ, לַאָּגֹא אָפּלְנִינּוּן אֹנוּנ אַפּֿׁם ְ כֵּּוּ מְּז וֹמֹבֹנִטִם כֵּּוּ לְנִס נוּנִּזְּנִיוּן אָנוּ שַפֿוּנּ

אַבּגב: نِعَجْدَد نِمُعَكَاد خِلاَ خَرْد نَلَك فَعَظَهُ مَر حَمَّر، يَحَدُكُ خَمْرُكُ هِزَدْنَك نِمُعَكَادُ خِلاَ خَرْد نَلَك فَعَظَهُ مَر حَمَّر، يَحْدُكُ بتعبت همتا تترته هفات بدل جيئمه الجها

> שוט⊂וטבון ĒÄĹſ שממון ובוי אַבוון גוּבָרון

> קשלי קשול יברעיתהון קרעי tַווּלָנוּע מוּן נַבּוּנִי אָבוּ בּּבוּנִּינִוּעוו ۲۶ בונו נפּה.

לוּהַלִר וֹאָבֹגונוּוּן לּוֹהָנִאָּן:

خْطَهُمْ خَهُجُمُكُ خُدُ مُحَالًا: יהודה אַהָּ אוֹדִיהָא וֹלָא

> Weapons of violence their kinship. Simeon and Levi are brethren;

their self-will they houghed oxen. their anger they slew men, And in glory not be not united; For in council; Unto their assembly let my Let my soul not come into their

And scatter them in Israel cruel; I will divide them in Jacob, fierce, And their wrath, for it was Cursed be their anger, for it was

sons shall bow down before thee. neck of thine enemies; Thy father's praise; Thy hand shall be on the Judah, thee shall thy brethren

יקדינין, וסרבס דומיס לו, אָס וְכַרְמִיף עַל יְנִישָׁי (מסליס פג, ז), אָס אָשֶׁלֶס עַל שֶּבֶשׁ יְנִישָּי (שֹס קלב, ג): היה לשון עבר, היה נקוד חליו קמ"ץ וחליו פח"ח, ומעמו למעה: 👚 יצועי. לשון משכב, על שם שמליעים אוחו על ידי לבָדִין ילועי, וסיא סשכינס שסיס דרכס לסיות עולס על ילועי: פחז. שס דבר סוא, לפיכך מעמו למעלס, וכולו נקוד פת"ח, ואלו ליעול כל סימרום סללו שסיו רמזיום לך, ומסו ספחו משר פְּמַוְפָּ: - בי עליה משכבי אביך אז הללה. מומו שֵס שעלס על (+) פחז כמים. ספמזיסנסלס אשר מסרמ לסראות כעפך, כמיס סללו סממסריס למרולתם. לכך: אל חוחד. אל מרנס

עלמן בכלי ממם, כמו מְכוֹרוֹמַיִּךְ וּמוֹלְרוֹמַיִּךְ (ימוקאל מו, ג), ווס מרגוס של אונקלום: סימנו: מברחיהם. לשון כלי זיין, ססייף בלשון יוני מכי"ר (מנמומא זימי ע). דבר אחר מכרמיסס, בארך מגורמס נסגו אמיס: כלי חמס. אומנות זו של רלימה חמם הוא בידכה, מברכת עַשְׁו היא, זו אומנות שלו היא, ואמס המסחה אותה בְּלְסֶׁם וְמֶׁמ בְּגֵי וְלְפֶּּס וגו', יששכר וזבולון למ סיו מדברים בפני מחיסם סגדולים מסס, על כרחך שמעון ולוי סס שקרמס מביסס ראוצן או יסודס, סרי לא ספרימו בסריגמו, אס מאמר בני סשפחום, סרי לא סימס שנאמן שלמס, שנאמר וְסוּא נַעַר אָם בְּנֵי (a) שמערן ולוי אחים. בעלה החם, על שכם ועל יוסף, וַיּפֿקרוּ הִישׁ בֶּלְ הָּקִיר וּגו' וְעַּּקָה לָבוּ וְנַבַּרְגָּהוּ, מי הם, הם ההתר

ביעקב. אפרידס זס מזס, שלא יסא לוי במנין השבמיס, וסרי הם חלוקים. דבר אחר, אין לך ענייס ושופרים ומלמדי מינוקות (ד) ארור אפם כי עז. אפילו בשעת מוכמה לא קלל אלא את אפס, וזהו שאתר בלעם עֶה אֶקֹב לֹא קבֹּה אֵל: אחלקם יומף שנקרא שור, שנאמר בְּכוֹר שׁוֹכוֹ מְדֶר לוֹ. עקרו אשרישו"ר בלע"ו, לשון אָמ מּוּשֵיהֶס מְּשַּקֵר (יהושע יא, י): באפס הרגו כל איש שכעםו עליי, וכן וַיִּלְמֵד לְמֶרֹף מֶרֶף מְרֶף מֶבֶף בְּבֶל (יחוקאל ימ, ג): וברצונם עקרו שור. רלו לעקור אח ְּוְסְבִּימָ טֶׁם מִדְּיַן בְּסִישׁ שֶׁסֶד וכן במוכרים פום וְרוֹבְּצוֹ רֶמֶה צַיָּם, וּהו מדרשו. ופשומו, חֿנשים הרבה קורח חֹיש, כל חֿחד לעומו, בי באפם הרגו איש. אלו ממור ואנשי שכס, ואינן משובין כולס אלא כאיש אמד (שופטיס ו, טו), וכן הוא אומר בגדעון, כרמך אמה לריך לפרש פְמְּדַבֵּר אֹל הכבוד, ואומר אמה כבודי אל ממימד עמהם, כמו לא מַמַד אָמָם בִּקְבּוּרֶה (ישעיה יד, כ): בשנמיחסו בני קרח על סדוכן, נאמר בֶּן קֹבַח בֶּן יִצְׁסֶר בֵּן קְסָח בֵּן גַּוִי בֶּן יִשְׁבָבֹבֹ: אל חחד כבודי. כבוד לשון זכר סוא, ועל בבודי. שם אל ימימד עמסם שמי, שנאמר קרַם בֶּן יַנְּסֶר בָּן קַסָת בָּן נִוּי, ולא נאמר בן יעקב, אבל בדברי סימים (אֹ ו, כב), כמב בן יעקב (ב"ר למ, ו): בקהלם. כשיקסיל קרח שסוח משבמו של לוי, חח כל סעדה על משה ועל הסרן: אל חחד . או מוחרח, אס חאמר אטורה, בח יחרו מי החירה לך, אל יוכר שמי בדבר, שנאמר וְמֶרִי בֶּן שֶלוּא נָשִׁיאׁ בֵּים אָב לַשָּׁמְעוֹנִי, ולא (6) בסדם אל חבא נפשי. זס מעשס ומרי, כשנמקצלו שבמו של שמעון לסביא את סמדינית לפני משס, ואמרו לו זו אמורס

אלה משמעון, כדי שיסיו נפוניס, ושבעו של לוי שַשְׁהוֹ מְחַוֵר על הגרנות לתרומות ולמעשרות, נתן לו תפולתו דרך כנוד:

וֹלְוִ וֹפַׁעַע הַּמֶּים: מבול בולנו מד בייובא שילה לא־יָסִּיר שֶׁבֶם מִיהוּדָה וּמָחַקַק

עַנְבֶים סוּתְה: אַמּנְוֹ כְבָּכַס בַּנְּיוֹ לְבְשָׁוֹ וּבְדַם סְחוֹר סְחוֹר לֵיה וְעָּבְדֵי

> : الْمُدَّمُّةُ لَمُدَّلِينَا באַבוא וכַלוּשׁא וַלִית מַלְכוּ סֿבָּיבְּשָׁא וְנִים יִהְבִי בֹּטַבְוָב בְּאַבְינִה אָבִי מִבִּין קַמְּלָא בְּרִי נַפְּשֶׁךְּ ַנְתְּבַבָּא מִלְכָּא מִגְּבָנִת יְרַוּדָת שׁלְמוּן יְהֵי בְשִּׁירוּיָא וּבְסוֹפָּא

ושהקישון עליםן א: בוקיה היא מלכוקא וליה מֹב הֹלַמֹא מֹב בַּנִינִי מַּמִּוֹשֹא יהודה וְסְפְּרָא מִבְּנֵי בְנוֹהִי לא וגבו גבור שולטן מדבות

וֹאַבְּאָנוֹ: מולא מולא צבע זהורי אַרְגְּנְין שָב לְבוּשִׁיה וּכְסוּתֵיה אַנְבְוֹטְאַ בַּאַנְלְפַּׁן מִמֶּנִים וְנִינִ אַסְרֵי לַגֶּפֶּן עִירֹה וְלַשֹּרֵקָה בְּנֵי יִבְנוֹן הַיכְלִיה יְהִוֹן צַּדִּיקִיִּא וֹסְׁעַר וֹמְּבַאָּל לְלַבְּהָתִי עַּמָּאִ

> 4du mid And as a lioness; who shall rouse stooped down, he couched as a lion, prey, my son, thou art gone up. He Judah is a lion's whelp; From the

shall the obedience of the peoples come to Shiloh; And unto him between his feet, As long as men Judah, Nor the ruler's staff from The sceptre shall not depart from

grapes; And his vesture in the blood of He washeth his garments in wine, his ass's colt unto the choice vine; Binding his foal unto the vine, And

עֹבֶף (שמוחל-ב כב, מח): בני אביך. על שם שהיו מושים הרבה, לח חמר בני חמך, כדרך שחמר ילחק: יוכימנו על מעשס ממר), וקראו יעקב בדברי רלוי, יסודס לא אמס כמומס: ידך בערף איביך. בימי דוד, וְאֹיָבִי מַּמָּס לִי (8) יהודה אחה יודוך אחיך. לפי שסוכים אם סכאשונים בְּקְנְמִירָים, סמחיל יסודס לפוג לאחוריו (צ"ר לח, ס) (שלא

ַ הַּיָס בְשָׁסְ הֻּבְּלְמְסוּ, ווסו יסודס שנמשל למריס: 🗈 בני שליה. מִלַקְמָּ מֹת עלמך וממרת תַס בֶּצַע וגוי, וכן בסריגת תמר שסודס ולבסוף אביה, כשהמליכוהו עליהם. וזהו שמרגם שֶׁלְמוֹן יְהֵאֹ בְּשֵׁרוּיָאָ, במחלמו: משרף. ממה שמשדמיך בעֶבֹף עֹבַף יוֹשַף (9) גור אריה. על דוד נמנבא במחלה, גור, בהיוח שאול מלך עלינו אחם הייח המוליא והמביא אם ישראל (שם ה, ב),

(ישעיס יא, י), ודומה לו עַיִן מָלְעַג לְמָב וְמָבֵו לִיקְּסַת מֵס (משלי ל, יו), לקבוץ קמטיס שבפניה מפני וקנסה, ובגמרא דימבי ופירוש אימם מרב וסוא לשון זיין) ואָמוּך שְׁמֶן (מלכיס־ב ד, ב), אף זס יקסם עמיס, אמיפה עמיס, שנאמר אַלִיו גּוֹיָס יִדְרֶשׁוּ כופל, כגון נו"ן של נוגף, ושל נושך, ואל"ף שבפֿקָנָמִי בְּמָּוֹנֵיכֶס (מֹיוב יג, ז), ושבפָבָּמַת מָבֶב (ימזקאל כא, כ), (וסוא לשון מרב שממים, שהיו"ד עיקר היא ביסוד, כמו יפְּטָּבָּ, ופּעמים שנופלת ממנו, וכמה אומיות משמשות בלשון זה, והם נקראים עיקר שלו, וכן מרגמו אונקלום. ומדרש אגדה, שילו, שי לו שנאמר יוֹבִילוּ שַׁי לַמּוֹבֶא (מהלים עו, יבּ): דלו יקהת עמים. אמיפת על פי המלכות: ומחקק מבין רגליו. מלמידים, אלו ושיאי ארך ישראל: עד כי יבא שילה. מלך המשיח שהמלוכה (10) לא יסור שבש מיהודה. מדוד ואילך אלו כאשי גליום שבצבל (פנהדרין ה.), שרודים את העם בשבט, הממונים לְּדְקֶם מִמֶּנְיּ, לפּיכך כרע רצץ וגו', זימי שלמס מִּישׁ מַּמַם גַּפְּנוֹ וגוי (מלכיס־ה ה, ה):

פירשו בגמרא, לשון סממם שכרות, בממכה כהובוה (קיא:), ועל סיין, שמא האמר אינו עַרֶנֶה, הלמוד לומר מוחה: לְבּוּשׁוֹסִי, שֹנִיבּוּשוּ דוֹמִסְ לִיין, ולבּשוניין סוֹסׁ לשון פוסס, שסאשס לובשחן, ומסיחס בסן אֹח סוכר ליחן שיניו בס. ואף רבוחינו אחרים. גפן אלו לדיקים, בני אחונו עַבְּבֵי אוֹבַיִימָא בְּאוּלְפַן, על שם רֹבְבֵי אֲמֹנִים לְחִירִים: בבס ביין. יָבֵא שַׁרְגְּוָון עַצ גַשַּׁמְּמִיּף שֹׁרֵה (ירמיס ב, כא): 🗆 בני אחנו. יִבְּנִין הֵיכְלֵיה, לשון שַׁעַר הָאָהוֹן בספר יחוקאל (מ, מו), ועוד חרגמו בפניס קבג, ל), וכן בני אמונו כענין זה. ואונקלום מכגם במלך המשיח. גפן הם ישראל, עירה זו ירושלים, שורקה אלו ישראל, וְאָנֹבִי לשון מין בגד סול, ולין לו דמיון במקרלו: אסרר. כמו לוסר, דוגמסו מָקִימִי מַעָּבָּר דָּל (חַסליס קיג, ו), פַזָּשִבִּי בּשָׁמָיִס (שס ממם, ומשורק אחד בן אחדן אחד: שרקה. זמורס ארוכס, קוריי"רא בלע"ו: כבס ביין. כל זם לשון רבוי יין: סוחה. (11) אסרי לגפן עירה. נמנבא על ארן יסודה שמסא מושכח יין כמעיין, איש יסודס יאטר לגפן עיר אחד, וימענו מגפן וּעַקְסוּ פֿקְסְמָתׁ בְּּשׁוּקֵי דְּנְּסַרְדְשָׁתׁ [דפומנדימתׁ] במסכת יבמום (קי:), ויכול סיס לומר קסיים עמיס:

ದಿಗಳಿದ: (ಡ) יי שַבְּלִילֵי מִינִים מִיּיוֹ וּלְבֶּוֹ הַמִּנִים

マアド: (E) זְבוּלֵן לְטִוּף יַמֶּים יִשְׁכֵּן וְהוּא זְבוּלוּוִ עַלְ סְפַּר יִמְשָׁיָא יִשְׁרֵי

ಗ್ರಭಭತ್ವಗ್ರ: י ושְּׁמְבֵּׁר חֲמָר גַּהָם רבּץ בָּוֹן ושְּׁמִּבְר

לְמַס_עֹבֶר: (a) בּׁ ְ לְמִׁמְׁנִי נִיּמְ מִּבְּׁמִוְ לְסִׁבְּלְ נִוֹנִי, נִיבְבָּׁנָתְ מָּנִעוֹנִי מַּמְמִּנִּאׁ נִישְּׁיִּבּוֹ , נירא מְנְחָה בֵּי מֹנֹב וָאָת־הָאָרֶץ

» בָּן יָבֵין עַמִּוֹ בְּצַּחַר שְׁבְּמֵי

> けんかはいに יסמקון שורוהי בכרמוהי

קטי עד צידון: וְשִּוּב יַמְּאַ יִיכוֹל וּתְחוּמֵיה יְהֵי עַלַ- וְהוּא יִכְבֵּישׁ מָחוֹזִין בִּסְפִּינָן

אַטְסְנְתֵיה בֵּין הָחוּמִיָּא: حاياته

אַלבא בֿיוֹמוֹהי יִהְפַבּיה עַ עַּמִיה מֹבְבֵית בַּן יִמְבָּחַר וִיקוּם ئىبا خىك ھۈندا بھۇگد ھۇدا: זמ בּוֹבוּנוּן וּבוֹמֻשְּׁאַבוּן בִּעוֹן אַבֹּהֹא אָבוּ מַהֹּבּבֹא פֿירון ושׁלא שולפא אָבו מַב ווֹע

יבְשָׁנְיְהִי וְנִיחוּן כַּחָרָא שָׁבְשָּׁיָא

his teeth white with milk. His eyes shall be red with wine, And

ships, And his flank shall be upon the sea, And he shall be a shore for Zebulun shall dwell at the shore of

sheep-folds. Couching down between the Issachar is a large-boned ass,

selvant under task-work shoulder to bear, And became a pleasant; And he bowed his was good, And the land that it was For he saw a resting-place that it

of the tribes of Israel. Dan shall judge his people, As one

ולשון אֿרמי הוא במסכת עבודה זרה (עד:), נַעַנָה אֿרמתו, יָמַוִירֶן בְּקַעָּמִים תרגם שנים, לשון שני הסלעים: . מכגומו עיניס לי סכיס שמשס לופיס למכחוק. ועוד מכגמו בפניס אחכיס, לשון מעינום וקילוח סיקביס, גַעֲווֹסִי, יקביס שלו, מרוב מלב, שיסא בארצו מרעס מוב לעדרי צאן, וכן פירוש סמקרא, אדוס עיניס יסא מרוב יין, ולבן שניס יסא מרוב מלב. ולפי (12) חבלילי. לשון אודס, כמרגומו, וכן לְמִי מַכְלְלִים עַינַיִס (משלי כג, כמ), שכן דרך שומי יין עיניסס מאדימין: מחלב.

המשפחים. כממור סמסלך ביוס ובלילס ואין לו לינס בבים, וכשסוא רולס לנוח, רובן בין סממומין בממומי סעיירות שסוליך (14) יששבר חמור גרם. ממור בעל עלמוח, סובל עול מורה כחמור חוק שמטעינין אוחו משא כבד: רבין בין באסליס (מנמומא וימי יא): וירכחו על צידן. שוף גבולו יסיס סמוך ללידון, וירכחו, שופו, כמו ולַיַרְפָּמֵי שַמִּשְׁפָן: במורס, סוא שאמר משה שְמַמ וְבּוּלֶן בְּגַאמֶךְ וְיִשְׁשַכְר בְּאֹבֶלֶיךְ (דברים לג, יה), ובולון יולא בפרקמטיא, ויששכר עוסק במורה במקום הנמל, שאניות מביאות שם פרקמטיא, שהיה ובולון עושק בפרקמטיא, וממליא מזון לשבט יששכר, והם עושקים (13) זבלון לחוף ימים. על מוף ימים מסיס אכלו, מוף, כמכגומו שָפַר, מכק"א בלע"ו, וסוא יסיס מלוי מדיר אל מוף אניום,

שכמו. השפיל שכמו, כמון יֵמ שְׁמַיִס בַּפּוּ מְּוְנֵיכֶס. ומונקלום מרגס צפניס מתריס, וימ שכמו למצול מלחמות, ולכצוש מתוות, עם יַעַשֶׁס יִשְׁרָמֵׁל בְמְשֵׁישָׁס מָמְמַיִס (דברי הימים־תֹ יבּ, לֹג), מחמים רחשי פנהדרחות העמיד, וכל חָמיהם על פיהם: ריש לכל אמיו ישראל: - למס עבד. לפסוק לסס סוראות של מורס וסדרי עבוקין, שנאמר ומבני ישָׁשַבֶּר יוֹדְעֵיבִינֶס לְעַמִּיס לָדַעַת (15) וירא ענוחה כי טוב. כאס לחלקו ארץ מצורכת ומוצס לסוליא פיכות: ויש שכמו לסבל. עול מורס: ויהי. שם פרקמטים:

ואח כלס ידין, ועל שמשון נבא נבואס זו. ועוד יש לפרש כאחד שבמי ישראל, כמיוחד שבשבמים, סוא דוד שבא מיהודה: (16) דן ידין עמו. ינקוס נקמס עמו מפלשמיס, כמו פִינְדִין ס'עַמּוֹ: באחד שבטי ישראל. כל ישראל יסיו כאחד עמו, שהם יושבים על הקפר, ויהיה האויב כבוש תחתיו למק עובד:

יהי גּּבְּרָא דְּיִהְפְּחַר וִיקוּם

īZ	يومَرْد هِ:رِأِم שָׁرِٰئِمِہ הَفَيَرَا אִנְיִרִّשְׁפֶּר: (ס)	וּמְבְּרְכִין צֵּאַרָע מְבָא וִחָּרָמִי מַעְבְּרָה וְאַחְסְנְתֵיה הְּתֵי מִעְבְּרָא פִּירִין וְחִוֹן מוֹדֵן הְמְבְּרָהוֹ צֵּלִיהוֹן:	Naphtali is a hind let loose: He giveth goodly words.	17
07	מִאְשֵׁר שְׁמִנְּה לִטְמִוּ וְהָוּא יִתּּן מִאְשֵׁר שְׁמִנְּה (ס)	מְנַבְּיְגֵא מַפְּנִיבֵּי מָלְכִּין: בְּאָמֶּר מָבָא אַרְעֵּיה וְהִיא	As for Asher, his bread shall be fat, And he shall yield royal dainties.	07
ממישי	גָּר גְּרַוּד יְגוּדֶבֵנוּ וְהָוּאׁ יָגָר עַקְב: (ס)	סּנִּיאָין יְתִּיבוּוּ לַאֲבַעָּהוּ: אֲחֵיהוֹן לִקְּרֶבָא וּבְנָכְסִין פְּנִיאָרוֹן יָת יַרְדְּנָא קָדָם	Gad, a troop shall troop upon him; But he shall troop upon their heel.	бі
18	לִישׁימְקְּהָן מָנִיתִי יְהֹוְה: (ס)	לְפּוּבְׁלֹּוֹבְ סַבּבוּנִים גֹֹנִי:	I wait for Thy salvation, O Lord.	81
Z 1	יְהִי־דָן נְחֲשׁ מֵּלֵי־גֶּׁהָף שָׁפִּיפָּן מַלֵּי־אָׁרַח הַנַּשֶׁףְ עִּקְּבֵּי־סֹּוּס נִיּפָּל רֹבְבִוֹ אָחִוֹר:	בבריון לְאַנוֹבא: וֹמּפֿר סוּסְנוֹ וּרְחִבּיוֹ וּיִמּנִּר בּלְשִׁמָּאִי פּּרְשִׁין עִּם בּנִּלְאָין מִלְאַנְרְא יִלְפָּרְיָּהְ עִּבְּרִי עַשְׁרְיָּהְיִ בּבְלְשִׁמָּאִי בְּרָבִּיְרָא יִבְפִּרָיְהָא יִבְּמִוּן מַּלְ בּבְּלְשִׁמָּאִי בְּחַנִּי חוּרְטְּן יַשְׁרִי מַלְ מַמְתַּיִּאִ בְּחַנִּי חוּרְטָּן יַשְׁרָּיִ בּבְלְשִׁמָאִי בְּחָנִי חוּרְטָּן יַשְׁרָּיִ בּבְלְשִׁמָּאִי בְּחָנִי בּוֹ אָנְמְתַיִּה הַחָּיִי בְּחָיִי בְּיִּ	Dan shall be a serpent in the way, A horned snake in the path, That biteth the horse's heels, So that his ridet falleth backward.	Ζτ

(עו) שפיפן. היל נמש, ולומר לגי שקרלו כן על שם שהול נושף כמו וַפַּמָּה מָשׁוּפָּנּ עַהֵּבְ (ברלשית ג, עו): הגושך עקבי
 סוס. כך דרכו של נמש. ודמהו לנמש הנושך עקבי מומ. ויפל רכבו למור. שלל נגע בו, ודוגממו מלינו בשמשון, ויַלְפֹּׁת וּגו' (מופעים עו, כע), ושעל הגג ממו. ולונקלום מרגס פְּמִינִי מוּרְמֶן, שם מיין נמש שליין רפולה לנשיכמו, והויל לְפַּעוֹנִי, וקרוי מורמן על שם שעושה הכל מרם, וְּפְּמַנְּתְ, כמו פּמן, יכמון, ילרוב:

(18) خرساميا طريب بين دوردو عردورد وزعوره وه مردرا اطرود زدرد رؤ الفلاد رؤ وَالْمُورِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُورِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُورِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُورِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُعِلِينِ وَالْمُؤْرِدِي وَالْمُؤْرِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُؤْرِد وَالْمُؤْ

- (91) אין גדוד יגודני. כולס לשון גדוד סס, וכך מבכו מנחס. ואם מאמר אין גדוד בלא שני דלמי"ן, יש לומר גדוד שם דבר
- לריך שני דלמי"ן, שכן דרך מיצס במ שמי מומיות לסכפל במופס, ומין ימודס מלמ שמי מומיות, וכן מתר פַנְּפּוֹר לָנִיד (משלי כו, מגורס וְשָׁבְּעָפִי נָדָדִיס (מֹיוֹב וּ, דֹ), שֶׁס נְפַל שֶׁדִּיד (שופטיס ס, כו), מגורס יָשׁרְ צַבְּרָיִס, מף יגוד יגודני, וגדוד מגורס מת סס, וכשסימ מדבר בלשון יפעל, מינו כפול, כמו יגוד, ינוד, ינוד, ינוד, ינוד, ינוד, ימוד, ימודר, ימודד, ימודד, ימודד, ימודד, ימודד, ימודד, ימודער, ימודד, ימודער, ימודער, ימודער, ימודער, ימודער, יבלשון מפעיל יְמוֹס וְפַלְמָנָה יְשִׂדָּד (מסליס מְמוֹ, מֹ), לְשׁוֹבֵּב יַשְּׁלְבּ כִּמִילִי (ירמיס מע, ס), מְשׁוֹבֵּב נְמִיבּוֹח (שס נת, יב), מף יגודנו סממור כמן מינו לשון שיפעילים מתריס, מלמ כמו יגוד סימור, בלגדוד יגודנו סמור כמן מינו לשון שיפעילים מתריס, מלמ כמו יגוד מינו, בעוד יגודנו בלמוך מס מנו, בימון שיפעילים שלקח מסלהים למלמתס כל מלוץ מריכן ובממילומס שסלרן: והוא יגד עקב. כלגדודיו יצובו על מקנס לנמלמס שלקח בעבר סירדן, ולמ יפקד מסס מיש: עקב. בלגדודיו יצובו על מקלים שו, כ), וכן בְּעְּקְבֵּי סִּנֹּחֹן (שיר סשירים מ, תו), בלשון לע"ו
- מרנימ"ם: (20) מאשר שמנה לחמו. מאכל הצא ממלקו של אשר יהא שָמֵן, שיהיו זימים מרוצים צמלקו, והוא מושך שמן רמעין, וכן צרכו משה יְמִוּבֵל צַשְּמֶן רַגְלוֹ, כמו ששנינו נמנחות (פה:), פעם אחת הוצרכו אימים ולידקיף לשמן וכרי:
- (IS) אילה שלחה. זו בקעם גינוסר, שסים קלס לבעל פיכומיס, כסילס זו שסים קלס לכון, מילס שלומס, מילס מעולמם לכון: הנתן אמרי שפר. כמכגומו. דבר ממר, על מלממם מימרם נמנבם, וְלְמַקְפָּ עִּמֶּךְ עֲשֶׁרֶמ חֵּלְפִים מִּישׁ מִבְּינִי נַפְּפָּלִיוּגוּי (עופעיס ד, ו), וסלכו עם בזריזום, וכן נחמר עם לעון עלום, בְּעַמֶּק עֻׁלַּק בְּרֶגְלִיוּ. הנתן אמרי שפר. על ידם שֶׁרִּר דבורס

לַנְוִע אַמְּבִוֹע מַּבְיַ מִּנְע: בי בו פרה יוסף בו פרה עלי־עיום

יי וֹנֹמִבׁנִבׁי וֹנִמָהַמִּבִי בּהַּבֶּגִּ

רְעֶה אֶבֶן יִשְׁרָאֵל: וֹבְוּו מִוּבוּן אֲּבָּוֹר וֹהַּלְב מִמָּם رموس جهدرا عضمن ربغه باحير

> نْطَخْدِيا بِيرْكُم يُمْنُونُنُم: שבין שְבַטִין יפָקון מִבָּנוֹהי כנופן דוציב על עינא דמיא خد، يەقد، بېقلە خد، ئەلاشخىك

נאַמּיקו ביה גוברין גַּבָּרין וְאָטְמְרֵרוּ עִמֵּיה

בּגַלְי פַּלְינִינִינִי:

זְבְׁמֹּא בְּיִמְּבְׁיִּ يخقرمُترب يَا هُحُدًا بخذرًا מן בום אל הקיפא דיעקר מַלְכוּטָא וּטִבוּוּ בַּא בוֹנִע לָיה דְּתַב עַּל דְּרֶעוֹהִי צַּהְסֵין עולפא בוטהוע לכן וטבתא בְּלֵינִם אָנְבוֹעֹא בֹסִעֹבָא וָהָּוֹנ וְתַבַת בְּהוֹן וָבִיוּתִיה עַל

> over the wall. vine by a fountain; Its branches run Joseph is a fruitful vine, A fruitful

him, And shot at him, and hated The archers have dealt bitterly with

Shepherd, the Stone of Israel, Jacob, From thence, from the By the hands of the Mighty One of arms of his hands were made supple, But his bow abode firm, And the

יפול מבלו, והוא יודה על מלקו אמרים נאים ושבח: וברק שירה. ורבומינו דרשוהו על יום קבורמ יעקב, כשערער עַשָּׁו על המערה, במקכת מועה (יג.). ומרגומו יָמָרֶמֵי עַדְבַּהּ,

לגדולס: בנות צעדה עלי שור. לסממכל כך בנאמך על מלריס. ועוד דרשוסו לענין שלא ישלוע בזרעו עין סרע, ואף עיניו באמי, ילא לפנים וְשְׁרְבֵּב קוֹמָמוֹ לְכַפּוֹמָפ, והוא שברכו אביו בן פורח, הגדלם עלמך יוסף עלי עין של עַשְׁו, לפיכך זכים קדמו האמהוח ללכח לפני בניהם להשחחווח, וברחל כחיב נגש יושף וְרֶשֵל וַיִּשְׁשַׁחַוּי, אמר יושף, רשע הזה עינו רמה, שמא יחן ְּבְּרִי דְּיִמְבֵּי יומף, פורמ לשון פריס ורביס. ויש מדרשי מגדס בו סממישביס על סלשון, בשעס שבא עַשָׁו לקראֹם יעקב, בכולן לעדה עלי שור, קְּבֵין שְׁבְּעֵין יִפְּקוּן מִבְּנוֹהִי ובוי, וכחב בנוח, על שם בנוח מנשה, בנוח ללפחד, שנעלו חלק בשני עברי הירדן. . מקון סלשון, כמו עַל דְּבְּרַמ בְּנֵי סְמְׁדָס (קסלם ג, ימ). שור. כמו לשור.עלי שור, בשביל לשור. ומרגוס של אנוקלום בנומ ראיימו, כמו שַׁבּוּבֶנּוּ וְלֹא מְרוֹב. (במדבר כד, יו) ומדרש אגדה יש רבים, ווה נומה ליישב המקרא. פרח. מי"ו שבו הוא לעדה כל אחם ואחם במקום שחיכל לראוחו משם. (דבר אחר כל"ל, כי לפירוש ראשון הוא שור חומה וק"ל). עלי שור. על גְמִיּי על סעין סרואס אומו: 🛘 בנוח צעדה עלי שור. צנוח מזריס סיו זועדות על סמומס לסקמכל ציפיו, וצנום סרבס (22) בן פרח. צן פון יהיא לעון ארמי, אפריון נַמְמַייִּשּ לרבי שמעון, בפוף בבא מליעא (קיע): 🛮 בן פרח עלי עין. הַנּוֹי

מעלמס, נעשו אנשי ריב, וכן למו ישְבֵּי אָי, כמו נדמו. וכן מרגס אונקלום וָנַקְמוֹאָי: 🗈 בעלי הצים. שלשונס כמן, ומרגומו לשון הורמו, אלא שלשון הורמו והושמו על ידי אחרים, ולשון שמו, רמו, רצו, מאליהם הוא, משוממים את עלמס, נחרוממו מלים סוח, כן סיס לו לסיקד, ומינו מלה לשון פועלו, כמו שמו שָעַיִם (ירמיס ב, יב), שסוה לשון סושמו, וכן רוֹמוּ מָעַע, שסות שטיו אנשי ריב, ואין הלשון הוה לשון פעלו, שאם כן היה לו לינקד וְרָבוּ כמו הַשָּה מֵי מְרָיבָה שַׁשֶׁר בְּבּוּ וגו', ואף אם לשון רביית (23) וימרדהו ורבו. וימרכוסו לחיו, וימרכוסו פוטיפר ולשחו ללסרו, לשון וַיְמֶרֶרוּ מֶׁח חַיִּיסֶס: ורבו. נעשו לו כשברך מנשה ואפרים, ברכה כדגים, שאין עין הרע שולמת בהם:

ויפולו, שילם סורע מבין אלבעום ידיו. – מידי אביד יעקב. שנראסס לו דמום דיוקנו של אביו וכו', כדאימא בסועס (לו:): וקוכלו קשם על שם שסוכע יוכס כמן. ויפוו וכועי ידיו. כמו ויפולו, שילל סוכע מבין ללבעום ידיו. – ויפוו ודועי ידיו. כמו ישראל. לשון נומכיקון, אב ובן אבקו ובנין, יעקב ובניו: ורבומינו דרשו ומשב באימן קשמו, על כבישם ילרו באשם אדוניו, נבוסמו, בשביל שסימנו של סקב"ס סימס לו לקשמ ולמבעמ, בְּבַן יִמְּרְמֶשׁ דְּסַב עַל דְּרֶעוֹהִי, לכך ויפוו ורועי ידיו, לשון פו: אבן מוספת הוא ולא מלשון עברי שבמקרא, ושוי בְּמוּקְפָּא רוֹמֵלְנֵיפּ, מרגוס של באימן קשמו, וכך לשון המרגוס על העברי, ומשב לשון מלכום, ומונקלום מף סומ כך מרגמו, ומשב. וְמָבַּמ בְּסוֹן נְבִימוּמִים, סמלומום משר מלס לסס, עַל דְּקַיֵּס מוֹרַיְמָמׁ בְּמִמְרָמׁ, מופו, ואת סימס לו מידי סקב"ס שסוא אביר יעקב, ומשס עלס לסיות רועס אבן ישראל, עקרן של ישראל, לשון אָבֶן סְרֹאֹשֶׁס, (24) וחשב באיחן קשחו. נמישבס במווק: קשחו. מוקו: ויפוו זרעי ידיו. זו סיל נמינמ מבעם על ידו, לשון וְסָב מָבֵי פַּלְיוּמָטִי לְבוּן וַמְּּכִי סַמֶּמֵלֶכִי חומן שביו כחוים לחלוק עמו נחלה:

בּוֹכְט מֻּנִים וֹנֵטִם: בּוֹכְט טַטִים נִדָּגֵּט טַטַט נִיבָּוֹבְלֵּט פַּוֹבְט מֻמָּנִם מִמָּכְ מִאָּכְ אָבְוֹב וֹנִמִּוֹנִבְ וֹנִמִּי

בְּרָכִׁת אֲבִׁיךְ גֵּבְרוּ עַלִּבְרָכָׁת מִּהְיֵּוֹןְ לְרַאִּשׁ יוֹפֶׁף וּלְקְּדְלָּד נְיֵרְ אֶחֲיוּ: (פּ)

מנ_{*} מַּג וֹלְמֶּנֵׁר וֹנִוּלֶּט מִּלְּלְ: מנ, פֹּנִוֹמִוֹן וֹאָר וֹמִּנְוֹב פַּּלְפֿר וֹאָכַל

> בּוֹכְטָא גַּאָּבוּנְ נְוַאְמֶּנֵּ: מִמְּתְּמֶלְא בִּוֹבְנִי אַנִּהָא מִלְנָת מִלְתִּגְלְא בּוֹבְלוּ גַּוֹנִינִׁ בּוֹכְן גַּוֹטִילוּ מִמָּלָא גַּאָמָנִּא בַּסְתְּנֵּי נְיִי אָנַי נִיבְּנִיבְּנָּ מִנְתִּר אֶלְטַא בַּאָבוּנּ יִנִי מִנְתִר אֶלְטַא בַּאָבוּנִּ יִנִי

> בְּרִטְא צַאֲבוּך יִתּוֹסְפָּן לֶרִ בְּרָבְיָא דְּטִוּ שְּלִטְא יִהְוָיוּ בְּרִילִי אַלְיוּ דְּתִּשְׁא דְּלִי בְּרִילֵּי אַלְיוּ לְבִישָׁא דְּלִי בְּרִילֵּי אַלְיוּ לְבִישָׁא דְּלִי בְרִילִי אָלְיוּ בְּיִּלְיִא דְּטִּירִי:

> לוני הילקהוה השערי הרבין מקר היבין בקניא הבער הולקהון משער הרבין מפלגין משער היבין מפלגין בנימין השערי האחסומיה ההפניא
> מותר הילקהון משער השערי היבין מפלגין

Even by the God of thy father, who shall help thee, And by the Almighty, who shall bless thee, With blessings of heaven above, Blessings of the deep that coucheth beneath, Blessings of the breasts, and of the womb.

The blessings of thy father Are mighty beyond the blessings of my progenitors Unto the utmost bound of the everlasting hills, They shall be on the head of Joseph, And on the crown of the head of the prince among his brethren.

97

Benjamin is a wolf that raveneth, In the morning he devoureth the prey, And at even he divideth the spoil.

(25) מאל אביך. סימס לך ואת, וסוא יעורך: ואת שדי. ועס סקנ"ס סיס לבך כעלא שמעם לדברי אדונתך, וסוא יברכך: ברכת שדים ורחם. ברכמא דאבא ודאמא. כלומר ימברכו סמולידים וסיולדות, עיסיו סוכרים מוריעין עיפס סראוייס לסריון, וסנקבום לא ישכלו את רחס עלסן לספיל עובריסן: שדים. יַלְס יִיְּרֶכְּ מִתְּרְגִּתִּיְלְ אִיְשְׁתְּבָּרִי, אֹף עדים כאֹן על

שם שסוכע יורס כמן:

(32) ברכח אביך גברו וגוי. סברכום שברכני סקב"ס גברו וסלבי על סברכום שבירך אם סרכי: עד חאוח גבעח עולם.
לפי שסברכום שלי גברו עד מוף גבולי גבעום עולס, שנמן לי ברכס פרולס בלי מלריס, מגעם עד די קלום סעולס, שומת ריקני
נְמָס וְמֵרְ עָס וּגוי, מס שלח מתר לחברסס חבינו ולילחק. לחברסס חתר לו שָׁח עַינִיךְּ וְּהָחֹס וּגִיי פָּל סְטָׁרֶן חֲשָׁר חַשָּׁה רִטְׁסְּ

נְמָס וְמֵרְ עָס וּגוי, מס שלח חמר לחברסס חבינו ולילחק. לחברסס חתר לו שָׁח עַינִיךְּ וּרְחַסׁ וּגוי פִּי סָׁמ בְּלְ סְטָּרֶן חֲשָׁר חַשָּׁה רִטְּסְ

נְמְי וְמָהְ עָבְּי וְלִה סרחֹסוּ חֹלח חֹלו מִל בלבד. לילחק חתר לו פִי לְּדְּ וְּנְיְנְשְׁ שָׁמֵ וְּסִׁ נְבְּי לְמָבְי וְבְּי שָׁבְּי וְבְּי לְבָּי וְנִי וְשְׁרָבְ שִׁבְּי וְבְּי וְבְּי בְּשָׁר וֹשְׁרִי עִם בֹּלְ מִלְּבְי וְשֵׁרְ בְּבְּי בְּעֵי בְּבְי בְּשְׁרְ בְּבְי בְּשְׁרְ בְּבְי בְּשְׁרְ בְּבְי בְּשְׁרְ בְּבְי בְּשְׁרְ בְּבִי עִם שִׁרְ בְּשְׁרִ בְּבִי בְּשְׁרָ בְּבִי בְּשְׁרְ בְּבִי בְּשְׁרְ בְּבִי בְּבְי בְּבִי בְּשְׁרָ בְּבִי בְּשְׁרְ בְּבִי שִׁרְ בְּבִי בְּשְׁרָ בְּבִי בְּבִי בְּבְי בְּבְי בְּבִי בְּבְי שֵׁבְּי בְּבִי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבִי בְּבְי בְּבְי בְּבִי בְּבְי בְּבְי בְּבִי בְּבְי בְּבְי בְּבִי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבִי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבִי בְּבְי בְּבִי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבִי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְּי בְּבְי בְּבִי בְּבִי בְּבְי בְּבִי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְבְי בְּבְי בְיִי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְבִי בְּבְי בְּבְיִי בְּיִי בְּבְיִי בְּבְיִי בְּבְי בְּבְיבְי בְּבְיִי בְּבְיִי ב

\$\(\frac{1}{2}\) בנימין זאב ישרף. ואב סים אֹשר ישרף. נבא על שיסיי עמידין לסיים מעפנין, וַמַעַפְּמָּס לָבֶס אִישׁ אָשְׁמִי (שופעיס (מב) בנימין זאב ישרף. ואב סים אֹשׁר ישרף. נבא על שיסיי עמידין לסיים מעפנין, וַמַעַפְּמָּס לָבֶס אִישׁ אָשְׁמִי (שופעיס כא, כא), בפלגש בגבעס. וינא על שאול שיסיס נוצח באייביי מביב, שנאמר וְשָׁאִיל לְבַד סַמְּלִּיבֶס וּגוי וַיִּלְמָס במואב וּבֶּמֵּדוֹס וּגוי וּבְלַל אֲשָׁר יִבְּבָּע (ממואל־אֹ יִדְ מוּוֹ: ⊏בקר יאבל עד. לשון בייס ושלל, סממורגס עַּדְאָס. ועוי יש לו דומס בלשון עברית, אָז הַלָּק עַד שְׁלֶל (ישעיס לג, כד). ועל שאול סוא איבר בחל בומל במהלם בוּקרֶן (מ"א פרימתן) וורימתן של ישראלי בראלי על ידי נבוכדנגר שיגלס לבצל: יחלק שילל. מרדכי ואמתר שבס מביימין, ימלקו את שלל סמן, שנאתר בֵּיֵמ סְמֶן נְמַמִּי לְטֶׁמְּהֵר. ואונקלום מרגס על שלל סכקיט בקדשי סמקדש:

בְּבָרְבְּתָּיִ בְּבָרְ אָטֶׁם: אַליקט נּוְבָּרֶךְ אִיהָם אָישׁ אָשֶׁר ַ מְּמִּׁרְ וְּוֹאָר אַמֶּרְ־דְּבֶּר לְחָם מָרֵי עְּסָר וָדָא דְּמִלֵּיל לְדוֹן خُرِ يَخْدُكُ مِكْمَادُ نَشِلُهُمْ مِثَلَاتًا خُمْ هَجْرًا مِكْمَنُهُ لِمُنْشِلُهُمْ

מَظَلَيا تَانَاتُهُ: . אֶבְעָּיׁ, אֶבְ_עַמְּמֹּלְעִ אִּמֶּר פֹּמִּבְע זָהָ, כָּנִּה אָבְּעַה, פּמִּבְּעַה, ثَمُّقُكُ هُم_مَقِد كَلَاد بَكَ، هُم_ هَنْه فَنَحْدَرِه كِمَف كَلَاد וּנֹאָנֹ אַנְטַּׁם וּנֹאָמָר אַבְטַׁם אָנֹן וּפּפּגר וֹטַבוּל וֹאַמָּר לְבוּוִל

אָנוַ הַאָּנוּ מִאָּנוּ מִפְּרָן הַנִוּטִיּי אַמֶּע עַלָּע אַבְּרֶנְיָם · אַׁמֻוֹר הַּלְשַׂנִי מַמִּׁנִוֹא בֹאַבוֹא בַּאָבוֹא בַּאַבוֹא בַּאַבוֹא בַּאַבוֹא בַּאַבוֹא בַּאַבוֹא אַ בּמִּמְרֶׁע אַמֶּר בִּמְבֵּע עַמַּכְפַּלֶע בִּמִמְרָהָא דְּבַחֲקַל כְּפֵּילְהָא

ַ שְׁנַר אִשְׁילוּ שֲׁמָּה קְבְּרָוּ אָתַ שְׁמְּׁנִי אַנִר־אַבְּרָהָם וְאֵנִ מִּמָּן קַבַּרוּ יָנִי אַבְרָהָם וְיָנִי

₫ႠĹט。מע_קאָע: نجْبَط لَمُن لَجُكُب مُشْفِر لَمُّقَٰتِ

מַאָּע בָּנִי־חָת: ق מעוני הַאַּבְי וְהַמָּמֹנִי אַאָּב בּוֹ וֹבִינִ הַעַּלִא יִּמְמַּבְהַי מִּלְ

ניאָפור אָל־עַּמְיוּי: روبهوا ربزأد هِا -بيهها ربزيع اجنت دبائد خوام بهجنده تزحر تقرح خقاب غياخإر نهية تقرح خقفته نع فربن

הבלו ניהבע לו: بخري لإكار بري الإلهام كربي: י וֹיפָּל יוִסֹב מַּלְבַבוֹּוֹ אַבוֹיו ווֹלֵב וּוֹפַל יוִסֹב מַלְ אַפּוּ אַבוּיִיוּ

לבולמוני לבונ זטנון:

דַבְחַקל עַפְּרוֹן חִתְּאָה:

לְאַנְוֹסְנָת לִבוּנְא: בּלְנָעוֹ דְּוְבַוֹ אַבְרָהָם יָת

نخثط نئب نككب يخفتيك نبتقا מּבְה אִהְמִיה תַּמָּן קְבָּרוּ יָת

קברית ית לאָה:

there I buried Leah. Isaac and Rebekah his wife; and Sarah his wife; there they buried There they buried Abraham and

the children of Heth.' therein, which was purchased from The field and the cave that is

possession of a burying-place.

from Ephron the Hittite for a

in the land of Canaan, which

field of Ephron the Hittite,

Abraham bought with the field

To bled eave that is in the field of

fathers in the cave that is in the unto my people; bury me with my

unto them: 'I am to be gathered

And be charged them, and said

every one according to his blessing sboke unto them and blessed them;

Israel, and this is it that their father

All these are the twelve tribes of

he blessed them.

Machpelah, which is before Mamre,

and was gathered unto his people. his feet into the bed, and expired, charging his sons, he gathered up And when Jacob made an end of

kissed him. face, and wept upon him, and And Joseph fell upon his father's

Т

שבנכום שלמוד לומר ברך שושם: לומר ברך אומס, לפי שנמן ליהודה גבורם ארי, ולבנימין ממיפמו של ואב, ולנפמלי קלומו של אילה, יכול שלא כללן כולם בכל בברכחו. ברכס סעמידס לבא על כל אמדואמד: ברך אחם. לא סיס לו לומר אלא איצ אצר כברכמו ברך אומו, מס מלמוד דבר לסס אביסס מס שנאמר בענין, יכול שלא ברך לראובן שמעון ולוי, מלמוד לומר ויברך אומס, כולס במשמע: איש אשר (82) וזאח אשר דבר להם אביהם ויברך אותם. ופלא ים מסס שלא ברכס אלא קנערן, אלא כך פירושו, וואת אשר

נאטלניש לעמיה:

בְּנֵי חִתְּאָה:

סכנסחס לביח מפני הגשמיס, בְּחָׁשְׁפְּבֶס אָׁח מַעֲשֵׁיבֶס, וכל חֿסיפה החמורה במיחה אף היח לשון הכנסה: אל אבחי. עס מְשַׁשְׁף חֹיִמֶס הַצַּיְמֶה (שופעיס יע, עו), וַמְשַׁפְּמוֹ טֶל מוֹךְ צֵימֶךְ (דבריס כב, צ), בְּטְׁמְפְּכֶס טֶׁח מְצִיחַׁה הַטְּרֶן (ויקרה כג, לע), (92) גאסף אל ענוי. על שם שמכניםין הנפשוח אל מקוס גניוחן, שיש אפיפה בלשון עברי שהיא לשון הכנפה, כגוון וְמִין אִישׁ

(33) ויאסף דגליו. סכנים כגליו: ויגוע ויאסף. ומימס לה יהמכס בו, והמכו רו"ל יעקב הבינו לה מה (העניה ה:):

ווּטוֹמׁוּ טַבְפַּאָנם אָטַבוּמָּבָאָב: וּוֹאָּוּ יוֹסָרְ אָת־עַּבְּרָיוֹ אֵת־

מֹבְלוֹם מִבְלוֹם וְוָם: ומלאו ומו בשומום וולכו אָנוּן וּיִמְלְאִיַבְוְ אַּבְׁבָּהָים יְוִם כֹּי כֹּוֹ

בְּאָוֹנֵי פַּרִעָּה לֵאמָר: מֹאָאַנוּ עוֹן בְּמָּנוּנְכָּם בַּבְּרוּיַנָּאַ → אֶל־בֶּית פַּרְעָה לֵאמֶר אָם־נְאַ נּגְּמָבְׁבִּנְ נְמֵגַ בַּבֹנִעָנְ נִגְוֹבַבֹּב נִימְב נַמְּבבנ נִמָּג בַבֹנִינִיצִי נִמָּבָּנִ

אָבְׁ, וֹאֵהֻוּבַׁנִי: القطن المركز المراجزة المراجزات المراء בְּאָנֵץ כְּנַעוֹ שְׁמָּה הִקְבְּנֵינִי י מע לעלני אַמֶּר כֿנועי לי אַבְי. הַשְּׁבִּיעַנִי לַאַמָּר הַנָּהַ אָנִכִּי

غَدُنكِ خَمَّمُن نَشَوْنَمُكِ : ° נּיְאָמֶר פּּרְעָּׁד עָּבְׂר וּמְבָר אָת־ נִאָּמָר פּרִעָּה סַס וּקְּבָר יָת

מַבְּבֶוֹם: نَظُرُّدُ، قَدَبِهِ لَحُمْ نَظَرُّدُ \$كُمُّا مُقَدِّ قَدَيْنِكِ لَحِمْ مُقَدِّ هَلَهُ* ַ וֹיֹמְלְוּ אִשְׁוּ בְּלְ_מַּבְדֵּי. פּּרְשׁוּ וּסְלִיקוּ עַּמִּיה בָּלְ עַּבְּרִי פּּרְשׁר וּנֹתֹּג וְיִסְנֹב בְעַבַּׁבָּר אָנַרַאָּבָיוּ וּסְבִּיק וּיִסָּב לְמִעַבַּר יָנַי אָבוּנִיוּ

جَيْدًا بَهَا: בל שַפְּט וְצִאָנֶם וּבְקְּרָם מִּוֹבִי אָבוּהִי לְחֵוֹד שִפְּלְחוֹן וְעָּנְחוֹ ^{*} וֹכִלְ בָּנִע וִמְּשׁ וֹאָנוֹנִוּ וּבְּנִע אָבְנִוּ וֹכִלְ בִּנִע וִמָּשׁ וֹאִׁשוּנִי וּבִּנִע

> נְשׁנְמֵּנְ אֶׁטְנִּעֹא נִע נִמְּבֹאָן: אָע־אָבִין אָסְוֹטִא לְמִטִוֹמָ זָּע אָבוּטִי ופַקיד יוֹסף יָת עַּבְדּוֹהִי יָת

יולין: ילכן ושוני מאלאו הלהול אַבו כו הַּלְמִוּ וְיָמִוּ שׁנִיהַנֹּא וּהָלִימוּ בוּשׁ אַבְבֹּהוֹ וּיִמוֹן

פּרְעֹּה לְמֵימַר: להנוכון מלילו קען היים אָם כַּמֹן אַמִּכַּטִית בַּוֹיַמִין יוסף עם בית פּרְעֹה לְמֵימַר

ַנְאֲעוּב: יכהו אַסַע בהו וֹאַלַבּר וֹנו אַבָּא באולא דקנען המן הקקבוני מאונו לצלבו, באַטַבוּנונו בו אַלא לוום הֹלו לְמוֹתוֹ בַאַהֹא

אַבוּב בְּמָא בַּבַוּנִם הַּלְבַּ:

نْدَيْدَيْدِيا مُحَدَّدُ خَعَلَمُٰع كَيْمًا:

embalmed Israel. his father. And the physicians servants the physicians to embalm And Joseph commanded his

wept for him threescore and ten embalming. And the Egyptians him; for so are fulfilled the days of And forty days were fulfilled for

Pharaoh, saying: eyes, speak, I pray you, in the ears of now I have found favour in your Il' :gniyes , dorarad I do seuod sat him were past, Joseph spoke unto And when the days of weeping for

come back.'. thee, and bury my father, and I will Now therefore let me go up, I pray Canaan, there shalt thou bury me. digged for me in the land of Lo, I die; in my grave which I have My father made me swear, saying:

thee swear. thy father, according as he made And Pharaoh said: 'Go up, and bury

9

the land of Egypt, of his house, and all the elders of the servants of Pharach, the elders father; and with him went up all And Joseph went up to bury his

the land of Goshen. flocks, and their herds, they left in only their little ones, and their brethren, and his father's house; and all the house of Joseph, and his

(ב) לחנט אח אביו. ענין מרקחת בָּשְׂמִיס הוֹח:

לפי שבאה להם ברכה לרגלו, שֶׁבֶּנְה הרעב והיו מי נילום ממברכין: (ε) וימלאַו לו. סשלימו לו ימי מניממו עד שמלחי לו חרבעים יום: ויבבו אוחו וגור. חרבעים למנימס ושלשים לבכים,

לבן, ועשה אומו כרי, ואמר לעשו, מול זה בשביל חלקך במערה: שקיבה כשהלכתי לכרכי הים היו קורין למכירה כירה. ועוד מדרשו לשון פְרִי, דְּגוּר, שנעל יעקב כל כמף וזהב שהביה מבית (a) אשר כריחי לי. כפשומו, כמו פִי יָכְבֶה מִּישׁ (שמוח כח, לג). ומדרשו, עוד מחישב על הלשון כמו משר קניחי, ממר רבי

dιας (ζι:): על שבועה שנשבעתי לך, שלא אגלה על לשון הקודש שאני מכיר עודף על שבעים לשון, ואמה אינך מכיר בו, כדאימא במסכת (6) כאשר השביעך. ואס לא בשביל סשבועה לא היימי מנימך, אבל ירא לומר עבור על השבועה, שלא יאמר אם כן אעבור

נְיָהְי הַפַּהָנָה כָּבָּר מְאָר: י נינעל עמו גם־הֶכֶב גַם־פָּרִשִּׁים

₹₩: פֿבהון נהנת משריתא סוּיאָה וסליק עמיה אף דהקנין אף

very great company. chariots and horsemen; and it was a And there went up with him both

And they came to the

ΟĪ

לְאַבָּוו אַבְל מִבְעַנְיוּ וֹמִים: מספר גרול וְכְבֶּר מָאָר נַיַּעַשׁ סי בְעַבֶּר הַיַּרְדֵּן [;0@_['\\ וַיְבַאוּ עַּדְ־וֹּבֶן הָאָטְר אַשְׁר וַאָּחוֹ עַד בַּיה אָרְרֵי דְּאָטָר

לְאֶבוּהַר אֶבְלָא מֻבְּעָּא יוֹמָין: מספר רב וְתַּקּיף לַחְּדָּא נַעָּבַר

בבהבנא בנבבלא וספרו המו

for his father seven days. Wailing; and he made a mourning wailed with a very great and sore beyond the Jordan, and there they threshing-floor of Atad, which is

خَمْدُد لَا إِنَّا يَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ לב"א המלע אל"ל מגליום אהור هُدُد_خُدْد بُن خُمْمُنُاهِ مَح حِالًا " הַאַבֶּל בְּנֵבוֹן הַאָּמָה וַנְאַמְרוּ נַּבְּא יוֹשֶׁבַ עַאָּבֶא עַפְּנַגָּוֹיִ אָּעַ

F:[F;8: מַתַּע אַבַע מִאַנַוֹם צַבֹּמִבֹנִא בון למגלאו הכ כן פולא בּאַמֹּע נאַמַנוּ אָבָּע עַפֿוּן XLL, אָבֿה כַּוֹהוֹאַנו

Abel-mizraim, which is beyond the name of it was called to the Egyptians.' Wherefore the said: 'This is a grievous amourning mourning in the floor of Atad, they land, the Canaanites, saw the And when the inhabitants of the

בּ וֹנְעַשְׁ בְּנֵתְ בְּנָתְ בְּנָתְ בִּנְתְ בִּנְתְּ

ئىقظىئەدىل: וֹהֹבֹעוּ בֹנוְנִי. כִיה כֹּוֹ כֹּמֹא

ונטלו יהיה בנוהי לאַרעא

burying-place, of Ephron the field, for a possession of a which Abraham bought with the the cave of the field of Machpelah, land of Canaan, and buried him in For his sons carried him into the

according as he commanded them.

min ornu bib snos sin bnA

Hittite, in front of Mamre.

مُخْذِا تِنْكَ، مَحِ خَرْ، مَمُكُم: אָת־תַשְּׂבֶה לַאֲחַוַּת־הָבֶב מֵאָת יִת תַקּלִא לִצַּחָסָנָת קִבוּרֶא מִן הַמַּלְפַּלְיִר אֲמֶה לַּנְּהְ אַבְּרְהָה ה וּלַבּוֹנ אָטָן בֹּמִמֹנוֹ הָבֹע נּיִּמְאָנ אָעַנִּ בֹּלֵיוֹ אַּבְׁבֹּע בַּנְּמַן

מַפְּרוֹן חַמְּאָה עַלְ אַפֵּי מַמְרֵא: שׁפֿע פֿפֿעַשֿאַ צּוֹבּן אַבּוֹבִים בּבְנַעַן יקברי יָהַיה בְּמִעְּרָת

after he had buried his father. up with him to bury his father, and his brethren, and all that went And Joseph returned into Egypt, he,

אַבוּ אַנוֹנוּ לַבְרוּ אָנוּ אַבּוּנוּ וֹכֹא בַבֹּקבוּם אִטֹּוִ לַלַבָּּר אָטַ. ניִּשְׁב יוֹסֶף מִצְרַיְמָה הָוּא וָאָהָיוּ

יוֹסָף לְמָצֶרִים

של קולים: למלחמה, וכיון שראו כחרו של יוסף חלוי בארונו של יעקב, עמדו כלן וחלו בו כחריהם, והקיפוהו כחרים כגרן המוקף סייג (10) גרן האשד. מוקף שַׁמְדִין סיס. ורבוחינו דרשו (סומס יג.) על שם סמאורע, שבאו כל מלכי כנען ונשיאי ישמעאל

(בו) כאשר צום. מקו אבולוס:

ממטו: האכון. ויושף לא ישא, שהוא מלך. מנשה ואפרים יהיו מחמיהה, ווהו איש על דגלו באוחות, באוח שמשר להם אביהם לישא וקבע לסס מקוס, ג' למורח, וכן למרבע רוחוח, וכסדרן למסע מחנס של דגליס נקבעו כאן. לוי לא ישא, שסוא עחיד לשאח אח (13) וישאו אחו בניו. ולה בני בניו שכך לוס, הל ישהו ממחי לה היש מלרי ולה החד מבניכם שהם מבנות כנען, הלה החם,

בטכונו של יעקב, נסגו בסס כבוד: שנאמר ויעלו אחו כל עבדי פרעס וגו' ואחר כך כל בים יוסף ואחיו, אלא לפי שראו כבוד שעשו מלכי כנען, שחלו כחריסס (14) הוא ואחיו וכל העולים אחו. בחורמן כאן הקדים אחיו למלרים העולים אמו, ובהליכמן הקדים מלרים לאחיו,

ַּנְּמָלְנִי אָטִׁיִ: יְמִּגְּרָ אָנִי פּֿלְ_עַוֹבְלְנִי אַמָּר וַבְּבִּי נְמָב וֹאָטַבָּא נִינִיב לְנָּא י וַיַּאַמְרוּ לְוּ יִשְּׁמְמֵנוּ יוֹסֵךְ וְחָשֶׁב אֲבוּהוֹן וַאֲמַרוּ דִּלְמָא יִשִּר לֹנָא נּוֹבְאַּי אֲחֵי־יוֹסָךְ כִּי־מֵת אֲבִיהָם נִחַזוֹ אֲחֵי יוֹסַף אֲבֵי מִית

אַנְּע לְפָּנֵי מִוּטִוּ לֵאִמָּר: ٥٠ زنقيد څح بنوك جهښد څخنه

בְּבַבְרֶם אֶלֶונ: מלבו אָלוּב ווֹלב ווֹסב גְמְלֵיהְ וְעַמְּהֹ שָׂא נָא לְפָּשִׁע בי פַּשְׁת אַבְוֹנִי וְהַשִּׁאִנִים כִּיַרְעָּנִי בְּהַ־תֹאִמְרַוּ לְיוֹסָׁף אֲנְאַ שָׂאַ נְאַ

ַנַּאָמֶרְוּ עַבָּּנָוּ לְבַ לַהְּבָּדִים:

בּׁ, בַעַבַע אֶבְבַנִים אֶנִי: י וּנְאַמֶּר אַבְבָבָם וּמָף אַבְיַנִירָאוּ וּאַמַר לְבִיוּן וּיִמָף לָא טִּבְּדַּלְוּוּ

צַשְּׁה כַּיִּוֹם תַגָּה לְתַחֲיָת עַם־ בְּרֵיל לִטְמֶבֵר בִּיוֹמָא תְדֵין os אֵלהים הַשְּבְה לְטַבְּה לְטַבְּה לְטַבְּה לְטַבְּה לְטַבְּה לְטַבְּא لْمُقِّاتِ لَيْمَخُقَّاتِ مُكِرُ، لَمُنَا لَمُعَالِ لَيُمَخُعِينَا مُكِرًا خَيْمُهِ

נו פַֿלְ בַּשְּׁמַא צַּלָּמַלְנָא נְתַּיה:

خُقْرَقِك: צַבוּף פַּקִיד קַדָם מוֹתֵיה יפּפֿידוי לְנָת יוָסָף לְמִימָר

יּבְּכָא יוֹסְף בְּעַּלְּלְחָהוֹן עִּמֵּיה: לַטוָכֿי מֹלִבוּ אֶלַטַא בּאָּדוּשׁ يخيز שבוק בען بحبه ける位と שְׁבוּק כִּעַן Ċμιςι לבון שומבון לווסף בבעו

שׁבׁמוָבוּ, וֹאַמַבוּ בַא אַנָּבוֹלָא לַבַּ

אָבוּ בְּנִוֹלְאִ בּוּלִ אִּלֹאִ:

לְבַוֹּמֹא מִם סִנּוּ:

which we did unto him.' and will fully require us all the evil 'It may be that Joseph will hate us, that their father was dead, they said: And when Joseph's brethren saw

command before he died, saying: Joseph, saying: Thy father did And they sent a message unto

when they spoke unto him. God of thy father? And Joseph wept transgression of the servants of the now, we pray thee, forgive the that they did unto thee evil. And of thy brethren, and their sin, for I pray thee now, the transgression So shall ye say unto Joseph: Forgive,

'Behold, we are thy bondmen.' down before his face; and they said: And his brethren also went and fell

not; for am I in the place of God? And Joseph said unto them: Fear

бі

day, to save much people alive. good, to bring to pass, as it is this against me; but God meant it for And as for you, ye meant evil

יָסִי כְּדְּבֶּבֶּךְ. ויש מולי לשון מס, מולי יש מַתִּשִׁים לַדִּיקִס: שַׁלְּג ְלָם שִׁלְּוֹ בְּׁטַׁאֲב סְּשַׁבֹּג' לְחֵוּן חַמִּטְ בּוּטְי וּגִּח טָוּלְג לְחֲבוֹ בּלֹחָב' כִינוּן טָוּלְג גֹבַשְׁב בַּאַ בּלְהַבָּג' לְחָוּן הַמִּטְ בִּנוּלְ בַּעִר כְּנוּ לְבָּ ִי הְקְשַׁבְּמָּ לְתִּלְּוֹמָי, ולוּחׁ מְׁלִכִי שֹׁקֵל עַל פַפַּי. ויש לו משמש בלשון שמח, לו יִשׁמְתֵנוּ, וחֿין לו עוד דומס במקרח, והוח לשון חולי, כמו בלשון בקשס ולשון סלומי, כגון לו יָסִי כְדְּבֶּבֶף, לוּ שְׁמְעֵנוּ, ולוּ סוֹפַלְנוּ, לוּ מְמָנוּ. ויש לו משמש בלשון פס ומולי, כגון לוּ מְכְמוּ, לוּ מֶבְמוּ, לוּ וסיס מקרבן בשביל כבוד אביו, ומשמת יעקב לא קרבן: לו ישטמנו. שמא ישממנו. לו מחחלק לענינים הרבה, יש לו משמש (EI) ויראו אחי יוסף כי מח אביחם. מסווילאו, סכיכו במיחחו אלל יוסף, שסיו רגיליס לסעוד על שולחנו של יוסף,

שינו בדבר מפני השלוס, כי לא לוה יעקב כן, שלא נחשד יומף בעיניו (יבמות סה:): לסיום שלים אל יושף לומר לו כן. ואם מי צוו, אם בני בלסס, שסיו רגילין אללו, שנאמר נְסוּא גַעַר אֶם בְּנֵי בָּלְסֶם: אביך צוה. (16) ויצוו אל יוסף. כמוניְצֵוֹם מֶל בְּנֵי יִשְׁרָמֵל, לוה למשה ולחהרן להיום שלוחים אל בני ישראל, אף זה, ויצוו אל שלוחם,

(עו) שא נא לפשע עבדי אלהי אביך. אס אניך מת אלוסיו קייס, וסס ענדיו:

(18) וילכו גם אחיו. מוסף על השלימות:

משבמס עלי רעה והקב"ה משבה למובה, והיאך אני לבדי יכול להרע לכם: (91) בי החחח אלחים אני. שמא במקומו אני, בממיה, אם היימי רולה להרע לכם כלום אני יכול, והלא אמם כולכם

<u>ווֹבַּבְר מַּגַ_לַבָּם:</u> אַטַבֶּם נְאֵטַ הַפְּבָּבְיוּ נְנִינִם אִיִּטְם נִיִּנְיִם נִינִי הָפּּלְכִוּן נִנִּינִם שניעי וְעַהְילִאַנּ אָנְבֶּי אָבַלְבֶּלְ וּבְעָּן לָא תְּדְהֵלְין אָנָא אָזוּן

<u> خځايل</u>: זמבון ומפול מנחומין על

kindly unto them. And he comforted them, and spoke sustain you, and your little ones. Now therefore fear ye not; I will

₩;'□: אָבֶיו וַיְהַי יוֹסָף מֵאָה וָעֶשֶׁר נַיּשֶׁב יוֹסָף בְּמִצְּרַיִם הָוּא וּבֵית וִימַיב יוֹסָף בְּמִצְרַיִם הוּא

יבית אַבוּהי וַהַיָּא יוסף מִאָּה

a hundred and ten years. his father's house; and Joseph lived And Joseph dwelt in Egypt, he, and

أَخُلُهُ هَمِ خَلُحُهُ بِبَقَلَةٍ: מפמינ ניַרָא יוֹסְרֹּ לְאָפְּרִיִם בְּנֵי נְחָרִּי הָכִּירִ בַּרְ מפמינ ניַרָּא יוֹסְרֹּ לְאָפְּרִיִם בְּנִי נְחָרָּא יוֹסָרְ לְאָפְרִיִם בְּנִין

מְנָמֵּע אַנְיִנְינִי וְנַבָּי יִנְפָּוּ: ווָסֹבְ לַאָפֹבְוֹם בֹּנֹו וֹטוֹא ווָסֹב לַאָפֹבוֹם בֹּנוֹן And Joseph said unto his brethren: knees. Manasseh were born upon Joseph's children also of Machir the son of of the third generation; the

And Joseph saw Ephraim's children

לאּבֹבׁבֹם לִוֹגִםׁל וֹלְוֹגַּלִב: עַּיָּאָנ אָּגְעַנִאָּבוֹ אָבְעוֹ ڲڬڎڝ ליב מֶת וֵאל'הִים פְּקַּד יִפְּקַּד אָהְבֶׁם וַיִּיִ מִּדְּבָּר דְּכִיר יָהְכֹּוֹן וַיַפִּיק נּגְאַמֶּר יוֹסָף אֶלְאָלְיִנ אָנְכָּי נִאַמָּר יוֹסָף לָאָחוֹהִי אָנָא מָאִית

לאַבְרָהָם לְיִצְּהָ מוַ בַּאַבְאַ בְאַבְאָב

Isaac, and to Jacob.' which He swore to Abraham, to out of this land unto the land remember you, and bring you up 'I die; but God will surely

نييْن: וֹנַהַלְנִים אָנַרַהַּגָּמְנַוֹּי د ﴿ جُهُرُا فَجُلَا يُوجُلِ يُوجُلِ يُعْرَارُا لَا וֹנְאָבָּה וְיִפְּנֵב אָנַרַבְּדָר וֹאָבְאָב

נְתַּסְׁלֵנוֹ יָתְ נַּבְשָׁי מִבְּאִ: נאומו ווסף ות בנו ושְׁרָאֵל

carry up my bones from hence. surely remember you, and ye shall children of Israel, saying: 'God will And Joseph took an oath of the

خْطَجُدُ الله פמומים שְׁנִיִם נַיַּחַנְטָּנִי אָרְנִ נַיִּישָׂם בָּאָרְוֹן פּ וּיָבְּׁע יוֹסָן בָּן־מֵאָה נָעָשֶׁר וּמִיח יוֹסָן בַּרְמָאָה נַעַּסַר שָׁנִין

ושׁוֹמוּ וֹשׁיִבּ וֹמֹמוּנִי, פֹאָנוֹא

coffin in Egypt. embalmed him, and he was put in a and ten years old. And they So Joseph died, being a hundred

The Haftarah is I Kings 2:1 - 2:12 on page 254.

חזק חזק ונתחזק

(23) על ברכי יוסף. כמרגומו. גדלן בין ברכיו: יש לך אח שסורג אח אחיו. דבר אחר, עשרס נרוח לא יכלו לכבוח נר אחד כוי: בן מוכין, ואס אני הוכג אמכס, מה הצכיום אומכות, כם של בחורים כאה, ונשמבת בהם, ואמר אמי הם, ולבמוף הכג אומס, (IS) וידבר על לבם. דברים המחקבלים על הלב, עד שלא ירדחם לכאן, היו מרננים עלי שאני עבד, ועל ידיכם נודע שאני

פרשת שמות למוחה בשבת ויחי

ponsepojq:
came into Egypt with Jacob; every man came with his
NOW THESE are the names of the sons of Israel, who

- Reuben, Simeon, Levi, and Judah;
- Issachar, Zebulun, and Benjamin;
- Dan and Naphtali, Gad and Asher.
- And all the souls that came out of the loins of Jacob were seventy souls, and Joseph was in Egypt already.
- And Joseph died, and all his brethren, and all that generation.
- And the children of Israel were fruitful, and increased abundantly, and multiplied, and waxed exceeding mighty; and the land was filled with them.
- Now there alose a new king over Egypt, who knew not Joseph.
- And he said unto his people: 'Behold, the people of the children of Israel are too many and too mighty for us;
- come, let us deal wisely with them, lest they multiply, and it come to pass, that, when there befalleth us any wat, they also join themselves unto out enemies, and fight against us, and get them up out of the land.
- Therefore they did set over them taskmasters to afflict them with their burdens. And they built for Pharaoh store-cities, Pithom and Raamses.
- But the more they afflicted them, the more they multiplied and the more they spread abroad. And they were adread because of the children of Israel.
- And the Egyptians made the children of Israel to serve with rigour.
- And they made their lives bitter with hard service, in mortar and in brick, and in all manner of service in the field, in all their service, wherein they made them serve with rigour.
- And the king of Egypt spoke to the Hebrew midwives, of whom the name of the one was Shiphrah, and the name of the

- אָת יַעַּלְּה שְׁמוּת ְבְּנֵר יִשְׂרָאֵל הַבָּאָים מִצְּרָיִמָּה אָת יַעַּלְה שְׁמוּת ְבְּנֵר יִשְׁרָאֵל הַבָּאָים מִצְּרָיִמָּה
- ב באיבו שְּמְלֵין בֵנִי וִיהַנְדֵה:
- נ וֹמְּמֵבֶׁר זִבוּצְׁן וּבֹלִימֶׁן:
- + <u>tlitad</u>; trixal:
- ، גוָהִי פָל־נָפָשׁ יִּצְאֵי גֶרֶה־יִעֵּקִב שִׁבְעַיִם: ג גוְהָי פָל־נָפָשׁ יִּצְאֵי גֶרֶה־יִעַּקֹב שִׁבְעַיִם
- נימט יוסף וְבְלְ־אָּטְיִנ וְכִלְ תַּצְּיִנ תַּהְיִּנ
- בֹמֹאָר מִאָּר וֹהִמְּלֵא הַאָּרֶן אִנֶּם: (פּ) יִבְנֵי וֹמְּרָאָרְ פַּּרַיִּ וֹוֹמְרָאָנִ וֹּוֹבְבָּיִ וֹלְמָּגְמִי

- הָבָה נְתְּחַבְּמָה לֵוֹ פֶּן־יִרְבָּה וְהָזֶה בֵּי־ הִקְהָאְנְה מִלְחַמָּה וְנִיסָף נַּם־הִיּאׁ עַל־ מְנְאֵנִה וְנִלְחַם־בָּנִי וְעְלָה מִן־הָאֶרֶץ:
- פּּקִם נְאֶת־רַעַמְּסֶל: בְּסְבְלְתָם נִיְבֶן עָרֵי מִסְּבָּנִוֹת לְפַּרְעָּה אָת־ נְיָשׁ נְאָת־רַעַמְסֶל:
- וּלְשְׁגוּ מִפְּׁנֹוּ בְּנֵוּ וֹמְּבִׁאָּכְ: ' וֹכֹאָמָבְ וֹמַּנִּוּ אָטָנְ כַּוֹ וֹבַבָּטִ וֹכֹּוֹ וֹפַבְּוֹ
- معدور تتمَّقُد مَعُدَّات عُن فَقَدْ نَهُدُهُمْ فَقَدُك:
- וַיִּמְרְרִּי אָת־חַיִּיהָם בַּעֲבֹרֶה קִשָּׁה בְּחֹמֶר יִבְלְבַנִּים יִבְּכְל־עֲבֹרֶה בַּשָּׁרֶה אֲת בְּלִ־ עְבְּרְהָם אֲשֶׁר־עְבְּרִי בְחֶם בְּפְּרֶר:
- ַניֹאמֶר שֶׁם הֱאַחַתֹּ שִׁפְּרָֹח וְשֶׁם הַשֵּׁנֵית אַשֶּׁר שֶׁם הֱאַחַתֹּ שִּׁפְּרָׁה וְשֵׁם הַשֵּׁנֵית פּוּעֲה:

פרשת שמות למנחה בשבת ויחי

91

- and he said: 'When ye do the office of a midwife to the Hebrew women, ye shall look upon the birthstool: if it be a son, then ye shall kill him; but if it be a daughter, then she shall live.'
- But the midwives feared God, and did not as the king of Egypt commanded them, but saved the men-children alive.
- וּאִם־בָּת הָיִּעֶּרְבֶּן אָת־הֵעִּבְרִּיּוֹת וּרָאִיהֵן עַל־הָאָבְנָיִם אִם־בֵּן הוּאֹ וַהַמִּתֵּן אֹתִי הַאָּמְר בְּיַעֶּרְבֶּן
- וַתִּירָאן חַמִילִדֹת אָת־הָאֵלֹהִים וְלָא שִּמִּי פַּאֲשֶׁר דְבֶּר אֲלִיהֻן מָלֶךְ מִצְרָיִם וַהְּחַיֵּין אֶת־תַּיְלְדִים:

REGILL

TEUTR LTXWR

The Haftarah is Isaiah 42:5 - 43:10.

Thus saith God the Lord, He that created the heavens, and stretched them forth, He that spread forth the earth and that which cometh out of it, He that giveth breath unto the people upon it, And spirit to them that walk therein:

I the LORD have called thee in righteousness, And have taken hold of thy hand, And kept thee, and set thee for a covenant of the people, For a light of the nations,

To open the blind eyes, To bring out the prisoners from the dungeon, And them that sit in darkness out of the prison-house.

I am the Lord, that is My name; And My glory will I not give to another, Neither My praise to graven images.

Behold, the former things are come to pass, And new things do I declare, Before they spring forth I tell you of them.

Sing unto the Lord a new song, And His praise from the end of the earth; Ye that go down to the sea, and all that is therein, The isles, and the inhabitants thereof.

Let the wilderness and the cities thereof lift up their voice, The villages that Kedar doth inhabit; Let the inhabitants of Sela exult, Let them shout from the top of the mountains.

Let them give glory unto the LORD, And declare His praise in the islands.

The Lord will go forth as a mighty man, He will stir shout sloud, He a man of war; He will cry, yea, He will shout aloud, He will prove Himself mighty against His enemies.

I have long time held My peace, I have been still, and refrained Myself; Now will I cry like a travailing woman, Gasping and panting at once.

I will make waste mountains and hills, And dry up all their herbs; And I will make the rivers islands, And will dry up the pools.

«אַמָר הָאָל ו יְהִנָּה בּוֹהֵא הַשָּׁמִּיִם וְנַּוֹשִׁיהָם רֹקִע הָאָרֶץ וְצָאָצָאָיִהְ נָתֵּן נִשְׁמָהֹ לְעָם עָלֶיהָ וְרְוּחַ לְהֹלְכָים בְּּהּ:

וֹאֵבֶּׁבְׁבְּ וֹאִטֵּוֹנֵבְ לְבְּבֵׁנִת מְּם לְאִּנְר יָּוֶם: " אָנָׁנִ וֹיַנְיֵר לַבְאִנָּנִנְ בַּבְּבֵּר הָאִנִינִם בּּוֹבִינִ

אַפְּיר מִבָּית בֶּלֶא יִשְׁבֵי חִשֶׁך: אַפְיר מִבָּית בֶּלֶא יִשְׁבֵי חִשֶׁך:

אָקוּ וּטִׁטִלְטַּ, לְפַּסִּלְיִם: אָנָי יְתְּנִי תַּנִּא אָמָי וּכְּבִוִרִּ, לְאַנֵוֹר לְאָ_

בְּמֶרֶם הִצְּמֶהְוֹת אַמֶּמֶימִ צֶּהְבֶּם: (פּ)

שָּׁירוּ לִיחֹנְתׁ שַּׁיר חַבְּׁשׁ מְּחִלְּתִּוֹ מִקְצֵּח הְאָּהֶץ יוֹרְדֵי הַיָּם וּמְלֹאֵׁוֹ אָּיָּים וְיִשְׁבֵיהֶם:

ېښىمە كرىتۇت چچئە ەקהچۇب چېږە يېتە:

מְפַׁמְּט אָמָּס וֹאָמָאָל יֶטַג: מַטַמְּ,טִי, מֶמִּנְלֶּם אַטַוֹגִימָ אָטִאַפָּׁט פּֿיוִלְדָר

ְוֹמְּטְׁנֵּג דְּבַּׁרְנִעְ לְאִּיְּנִם נֹאַנְפָּגִם אִנְבָּנְמָ: אַנְבְּנִתְ הַבְּיִבְ הַלְּבִּקְנִי וְכָּלְ_מִּמְּבָּם אִנְבָנִמִּ

٤ī

71

- And I will bring the blind by a way that they knew not, In paths that they knew not will I lead them; I will make darkness light before them, and rugged will make darkness light before them, and rugged places plain. These things will I do, And I will not
- They shall be turned back, greatly ashamed, That trust in graven images. That say unto molten images: 'Ye are our gods.'
- Hear, ye deaf, And look, ye blind, that ye may see.
- Who is blind, but My servant? Or deaf, as My messenger that I send? Who is blind as the that is wholehearted, And blind as the LORD'S servant?
- Seeing many things, thou observest not; Opening the ears, he heareth not.
- The LORD was pleased, for His righteousness' sake, To make the teaching great and glorious.
- But this is a people robbed and spoiled, They are all of them snared in holes, And they are hid in prison-houses, They are for a prey, and none delivereth, For a spoil, and none saith: 'Restore.'
- Who among you will give ear to this? Who will hearken and hear for the time to come?
- Who gave Jacob for a spoil, and Israel to the robbers? Did not the LORD? He against whom we have sinned, And in whose ways they would not walk, Neither were they obedient unto His law.
- Therefore He poured upon him the fury of His anger, And the strength of battle, And it set him on fire round about, yet he knew not, And it burned him, yet he laid it not to heart.
- But now thus saith the LORD that created thee, O Jacob, And He that formed thee, O Jarael: Fear not, for I have redeemed thee, I have called thee by thy name, thou art Mine.
- When thou passest through the waters, I will be with thee, And through the rivers, they shall not overflow thee; When thou walkest through the fire, thou shalt not be burned, Weither shall the flame kindle upon thee.

- ָהוֹלְבְּחֵי שִׁיהִם בְּדֵּרֶהְ לֵא יִדְשׁ בְּנְחִיבְוֹח לְאִיר יִמְשְּׁקִשׁים לְמִישִׁוֹר אֲלֶה הַדְּבְרִים צְשִׁיהָם וְלְאִ צְּדִרִיבֵם אָשִׁים מַחִשְּׁך הַדְּבְרִים צְשִׁיהָם
- ָּ נְסְׁנִי אָחוֹר יֵבָשׁׁי בֹשָׁת חַבּשְׁחָים בַּפְּסָל הְאִמְרָים לְעַּפַבֶּה אַמָּם אֱלֹחֵינוּ: (פ)
- « בַּבְּבְּאָנִם: מְּמָׁמִּגְּ וְבַמִּוֹנִים בַּבָּּיִסִגּ גְבְּאָנִם:
- אָהְּלְטַ מִּג מִנִּרְ כִּמִּהְּלְּם וֹמִנִּר כִּמְּבְּׁבּ מִג מִנּרְ כַּג אִם מַלִּגְּי וְטִרֵּהִ כִּמִלְאָבָּוּ
- פֿלִנִם אַּנְנִים נְלָאִ יִּהְמֶת: (כִּ, רַאִּיִם)[לַ, רַאִּנִם] רַבּּנִם נְלָאִ טִּהְמָרַ
- יְהְנָה חָפֵּץ לְמָעַן צִּדְּקִוּ יַנְגַּיל תּוֹרֶה יְיַאֶּבְּיר:
- ְּנְהֵאָ מַּם בַּנְּנִּו וְמֶּסִוּ, חָפֵּׁחַ בַּחוּרִים כִּלְּם יִּבְבְּחֵי כְּלְאֵים חְחָבְּאִי חָיָי לְבַּוֹ וְאֵנוֹ מַבְּּיל מְשְׁפְּחַ נְאֵין־אִמֶּר הְשְׁבְּי
- ער בְבֶּם יַאָּיֵרן זָאָט יַקְשָׁב וְיִשְׁמָע לְאָטִוּר:
- מִי־נָתַוּ (כִי לִמשׁוֹסִה)[קִי לִמִּשִׁפָּה] יַעֵּקָב וְיִשְׂרָאֵל לְבֹּזְזִים הַלַּוֹא יְהַנָָּה זָּי חָשָּׁאֵנּי כֹּוּ וְלְאִ־אָּבָּוּ בִּדְרָבְיִוּ הַלְּוֹא שְׁמִּעִּנּי בְּתִּיְרְתְּיִּ
- נְאַבְּנְמָּּיִם מַּלְ-לֶב: נִאַלְְנַמְּיִנִּ מִפְּבִיבִ נְלָאִ יָּדְׁמִ נִאַבְּמָּנִ בָּנִ נִיּשִׁפְּּׁנִי מִפְּבִיבִ נְלָאִ יָּדְמִ נִאַבְמַנִּ
- בְּמִּמֵּׁנֵ לְּגַ_אָּטַׁנֵי: הַמְּבְאָלְ אָּלְ_טִּינָאִ בָּי וְאָּלְטָּיִנְ פַֿנָאָטִי הַמְּטִׁ בְּעַבְאָמַר יְחִנִּעְ בִּרָאָנַ הַמִּעָר הָבִּי
- לא ישְׁמְפֵּוּך בַּמִּיִם אָתְּף־אָנִי וּבַנְּתָרִית לא ישְׁמְפֵּוּך בִּי־תַלֵּךְ בְּמִי־אָשׁ לֵא תִבְּנֶת בְיֹא תְשְׁבְּיִ

XLIII:1

- For I am the Lord thy God, The Holy One of Israel, thy Saviour; I have given Egypt as thy ransom, Ethiopia and Seba for thee.
- Since thou art precious in My sight, and honourable, and I have loved thee, Therefore will I give men for thee, And peoples for thy life.
- Fear not, for I am with thee; I will bring thy seed from the east, And gather thee from the west;
- I will say to the north: 'Give up', And to the south: 'Keep not back, bring My sons from far, and My daughters from the end of the earth;
- Every one that is called by My name, and whom I have created for My glory, I have formed him, yea, I have made him.
- The blind people that have eyes shall be brought forth, and the deaf that have ears.
- All the nations are gathered together, and the peoples are assembled; who among them can declare this, And announce to us former things? Let them bring their witnesses, that they may be justified; And let them hear, and say: 'It is truth.'
- Ye are My witnesses, saith the LORD, and My servant whom I have chosen; that ye may know and believe Me, and understand That I am He; before Me there was no God formed, neither shall any be after Me.

- ָבִּי אֲנִי יְהֹנָה אֱלֹהֶיף קָדִּוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוּשִׁיעֵף נָתַהִי כְפְּרָף מִצְרַיִם כָּוּשׁ וּסְבָּא תַחְמֵיף:
- : װּמְטוֹ אָבֶׁם ְטַבְּטְׁיִבְּיּ יִלְאָמֶׁים טַּחַת זָּפְּׁמָּוּ * מְאָמֶר יָקְּרָסִי בְּמִינֵי יָלְבָּקָרִי מָאָנִי אָרַבְּּקָרִי
- זְּנְמְּנֵׁ נְּמְמַּמְּנֵׁרֵ אֶּלֵּבֶּאֵנֵׁ: אַכְשִׁנֵּא בַּנְ אִשְּׁנִּבְּאֵנִי מִמָּוֹנִעְ אָבָּנָא
- ° אָמָּר לַגָּּפוּן שְׁנִּי יּלְטִימָּן אַּלְשַׁבְּלֹּאִי אָמָר לַגִּּפוּן שְׁנִי יּלְטִימָּן אַּלְשַׁבְּלֹאִי
- י עוִגָּיא מִם מִנֵּר וְמִינָים יִאָּ וְחֵרְאִָים " עוָבָּיא מִם מִנֵּר וְמִינָים יִאָּ וְחֵרְאָים
- מְבְרַהַנּוֹיִם נְקְבְּנֵּ וְיִשְּׁמְתִּי וְאָמֶרָוּ אֲמֶת: מִי בְּחַם יֵנֵּיד זֹאָת וְרִאִּמִּנִוֹת יַשְׁמִינֵּת: ** בְּלִרְהַנִּיִּם נְקְבְּנֵּי יַחְדָּוּ וְיִאֶּסְפּוּ לְאִמְּיִם
- אַמֶּם עֵּדִי נְאָם־יְהֹוֹה וְעַבָּיִר אֲשֶׁר בְּחָרָהִי אַנִי הֿוּא לְפְּנִי לֹא־נִוֹצַר אֵל וְאַחַרָי לִא יהיה: (ס)

הפטרת נח

The Haftarah is Isaiah 54:1-53:5. On Rosh Hodesh, read the Maftir and Haftarah on page 257.

ΓΙΛ:Ι

- Sing, O barren, thou that didst not bear, Break forth into singing, and cry aloud, thou that didst not travail; For more are the children of the desolate Than the children of the married wife, saith the LORD.
- Enlarge the place of thy tent, And let them stretch forth the curtains of thy habitations, spare not; Lengthen thy cords, and strengthen thy stakes.
- For thou shalt spread abroad on the right hand and on the left; And thy seed shall possess the nations, And make the desolate cities to be inhabited.
- בְעּילֶה אָעָר יְהֹוֶה: לֹא חְׁלֶה בִּי־רַבָּים בְּנִי־שׁוֹמִמֶה מִבְּנֵי בְעִּילֶה אָעָר יְהוְה:
- מְּנִשְׁבְּנִנְ נִנְשִׁבְעֵּנִי בַּאָּבְנְכִּי מְחָּבְּנִנְינִינְ זְמֵּנִ אַּלְ-שַּׁנְאַבְּנִי בְּבְּעַנִּינִינִי בְּמִּנִ אַלְ-שַּׁנְאַבְּיִּנִינִינִי בִּאָּבִּנְיִכִּיִ
- ניְהְהִּ וֹמְבִּינִם וֹהָפֹּנִים יוָהָּיבוּ: ביינְתִין וּהְמֹאִילִ טִפְּרָבִּי וֹזַרְתֵּּדִּ יַּנִיִם

- Fear not, for thou shalt not be ashamed. Meither be thou confounded, for thou shalt not be put to shame; For thou shalt forget the shame of thy youth, And the reproach of thy widowhood shalt thou remember no
- For thy Maker is thy husband, The LORD of hosts is His name; And the Holy One of Israel is thy Redetemer, The God of the whole earth shall He be called.
- For the Lord in spirit; And a wife of youth, can she be rejected? Saith thy God.
- For a small moment have I forsaken thee, But with great compassion will I gather thee.
- In a little wrath I hid My face from thee for a moment; But with everlasting kindness will I have compassion on thee, Saith the LORD thy Redeemer.
- For this is as the waters of Noah unto Me; for as I have sworn that the waters of Noah should no more go over the earth, so have I sworn that I would not be wroth with thee, nor rebuke thee.
- For the mountains may depart, and the hills be removed; but My kindness shall not depart from thee, neither shall My covenant of peace be removed, saith the Lord phat hath compassion on thee.
- O thou afflicted, tossed with tempest, and not comforted, behold, I will set thy stones in fair colours, And lay thy foundations with sapphires.
- And I will make thy pinnacles of rubies, and thy gates of carbuncles, and all thy border of precious stones.
- And all thy children shall be taught of the Lord; and great shall be the peace of thy children.
- In righteousness shalt thou be established, be thou far from oppression, for thou shalt not fear, And from ruin, for it shall not come near thee.
- Behold, they may gather together, but not by Me; Whosoever shall gather together against thee shall fall because of thee.
- Behold, I have created the smith That bloweth the fire of coals, And bringeth forth a weapon for his work; And I have created the waster to destroy.

- ئىلۇت ھۆڭدىتىك كې ئاۋىد خىد: قى كې ئىلقىد، قى كەن ھەدىرىك ئەۋئىد ھىر ئىلغى قىدى ئەرىقۇڭ
- ئ خَرْ حَمْرَانِي نَهْدُهُمْ هُمْتِ، خُمْ بَهُدُا ئَرْهُمُانِ كُلَّابِهِ نَهْدُهُمْ هُمْتِ، خُمْ بَهُدُا نَعْدُ حَمْرَانِي هَهُنَا نَهْدُهُمْ هُمْتِا خُمْ بَهُدُا
- , יְהְנְיִׁר וְאַשְׁת נְעִירֵים בָּי הִשְּׁאֵס אָעָר אָרְהָוֹר וְאַשְׁת נְעִירֵים בָּי הִשְּׁאֵס אָעָר אָרְהָיִיף:
- \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \(\frac{\pi}{2} \)
 \
- جَשָׁצֵף קַצֵף הִסְמַּרִמִּי פָּנֵי הָנַעַ מִמֵּף יִבְחֵסֶד עּוֹלֶם רִחַמְתִּיף אָמָר גֹּאַלֶּך יְהֹנְה: (ס)
- ַ בּי־בֵּו נֹתׁ וַאָּח לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְּחִי מִקְּּלָר מִי־נָחַ עִּיִּד עַל־הָאָבֶיץ בַּן נִשְׁבַּעְחִי מִקְּּלָר נְיִבְּיִי מִיּנְעָר בְּּרְּ:
- י בְּרֵ הַחָרִים יִמְּיִּשִּׁ יְהַלְּה: (ס) הַחַסְבֵּי מֵאִתַּךְ לֹאִ־יָמִיּשִׁ יִּבְרָרִת שְׁלִוּמִי לָא הַחַסְבֵּי מֵאִתַּךְ לִאְ־יִמִּיּשׁ יִּבְּרָרִת שְׁלִוּמִי לָאִי
- עַניָּה סְעַרָה לֵא נְחֲמָה הַנָּה אָנֹלִי מַרְבָּיץ בַפּּוּךְ אֲבְנַיִּךְ וֵיסַרְחָיִךְ בַּסַפִּירֶים:
- אַלגַיו וְכֶּלְ יָּבוּנְלְנֵּ לְאַבָּוֹ, יַוֹפֶּּן: וְמִּלִינֵי, כִּגַרְ מִּלִּמִּיְוֹב יִמִּלִּנִוֹב לְאַבָּוֹ
- ندُح ـ فَرَنك خِصِيدٌ، نَعَبُن نَدَح شِخِيه فَرْنك:
- מַלְנְצִּ נְפָּנְלְ: מַלְנְצִּ נְצָּנְרַ אָפֶׁסַ מָאִנְעָיִ מִּנִינָּר אָמֵּצִּ
- (כי הן)[קי הנָה] אָנֹכִי בְּרֵאָתִי חָרָׁשׁ נִפֹּתַ בְּאֵשׁ פָּחָׁם ימוֹצִיא כְּלִי לְמַעֲשֵׂהוּ וְאָנֹכֶי בְּרֵאִתִי מַשְׁחָית לְחַבֵּל:

הפטרת לך לך

No weapon that is formed against thee shall prosper; And every tongue that shall rise against thee in judgment thou shalt condemn. This is the heritage of the servants of the LORD, And their due reward from Me, saith the LORD.

Ho, every one that thirsteth, come ye for water, And he that hath no money; Come ye, buy, and eat; Yea, come, buy wine and milk Without money and without price.

Wherefore do ye spend money for that which is not bread? And your gain for that which satisfieth not? Hearken diligently unto Me, and eat ye that which is good, And let your soul delight itself in fatness.

Incline your ear, and come unto Me; Hear, and your soul shall live; And I will make an everlasting covenant with you, Even the sure mercies of David.

Behold, I have given him for a witness to the peoples. A prince and commander to the peoples.

Behold, thou shalt call a nation that thou knowest not, And a nation that knew not thee shall run unto thee; Because of the Lord thy God, And for the Holy One of Israel, for He hath glorified thee.

הפטרת לך לך

בְּלִ-בְּלֵי וּצָּר עָלֵיִךִּ לָאׁ יִצְּלֶח וָבָלִ נְחֲלֵתְ עַבְּדֵּי יְחְזְָה וְצִּדְּקְהָָם מֵאָהָי וָאָם־ יְחֹזֶה: (ס) בני פַלַ-עמאַ לְרנּ לְמִּנְם נִאִּשֶׁר אַנִּיִּ-לִּיִּ

משל יהלוא מהיר ניון וְהְלֶב: בְּטָך לְכָּוּ שִׁבְרוּוּ נְאֵבְלוּ וּלְבָּוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא היי היי הְלִי בְּלִי שִׁבְרוּ לְפָּׁוִם נַאָּשָּׁר אֵין־לֹוִ

לְמָּה הִשְּׁקְלִּיּ בֶּטֶף בְּלִוֹא־לֵחֶם וִיגִּישְּבָם בְּלַוֹּא לְשְׂבְעָה שִׁמְעֹּי שְׁמָוֹעַ צֵּלִי וְאָּכְלוֹּ מְּנְה נסמנני הדמני נפשכם:

لْمُخَلَّتُكَ خُرُّتِ خُلَّدِهِ مَنِظُ طَافِكَ، لَـُنَكَ يَّ مَنْ كَٰلَّأَدُّتِ نِكْرِدُنِ هَذِّ، هَمْمُهُ، نِئِنَ، تَطْهُدُّت مِنتِ لَيْنَامُوْرُ فِيُهُا تَطْهُكُتِ:

אּכְּוֹב זְנֻׁנִּגנּ לְתָּתֹּן יְנִילָּנֵע אָכְמְיָּנְבּ וֹלְלֵּנִנְתָּ זוֹן נִּנְנִ לְאִיִנֹדַתְ שַׁלֵּלְאִ וֹנִנְּנִ לְאִיַנִּבֹּמִנִּבּ

نْمُلْمَاد قَدْ قَمَّلُك: (0) مَحْدَلَة ثَنْ جَدِ خَرْمَةً أَنْشُلْ هُذِيْنَا

.01:14 – 72:04 daias is Isaiah 40:27

∠τ:ηχ

Why sayest thou, O Jacob, and speakest, O Israel: 'My way is hid from the Lord, and my right is passed over from my God'?

Hast thou not known? hast thou not heatd That the everlasting God, the Lord, The Creator of the ends of the earth, Fainteth not, neither is weary? His discernment is past searching out.

He giveth power to the faint, And to him that hath no might He increaseth strength.

young men shall utterly fall;

מאאומא אמו לְמְּה תֹאִמֶּר ִיְעְּלֶב וּהְדַבֶּר יִשְׂרָאֵל נְסְהְרָה דַרְכִּי מִיְהְנְה וּמִאֶלְהַי מִשְׁבְּמָי יַעֲבְוֹה:

װְלְוֹא יָדִׁשְׁמִּ אִם־לָא שְׁמִּשְׁמִּ אֵלִהֵּי עּוֹלֶם וּ יְחִנְתׁ בּוֹבֵאׁ קַצָּוֹת הָאָבֶץ לָא יִיעָּף וְלָא יִיגְעַ אֵין הַקֶּר לִהְבּוּנְהְוּ:

נתו ליְשֶר בְּתַ יּלְאֵין אוֹנִים עְצְּמָת יַרְבֶּה:

- But they that wait for the LORD shall renew their strength; They shall mount up with wings as eagles; They shall run, and not be weary; They shall walk, and not faint.
- Keep silence before Me, O islands, And let the peoples renew their strength; Let them draw near, then let them speak; Let us come near together to judgment.
- Who hath raised up one from the east, At whose steps victory attendeth? He giveth nations before him, And maketh him rule over kings, His sword maketh them as the dust, His sword maketh them
- He pursueth them, and passeth on safely; The way with his feet he treadeth not.
- Who hath wrought and done it? He that called the generations from the beginning. I, the Lord, who am the first, And with the last am the same.
- The isles saw, and feared; The ends of the earth trembled; They drew near, and came.
- They helped every one his neighbour; And every one said to his brother: 'Be of good courage.'
- So the carpenter encouraged the goldsmith, And he that smootheth with the hammer him that smiteth the anvil, Saying of the soldering: 'It is good'; And he fastened it with nails, that it should not be moved.
- But thou, Israel, My servant, Jacob whom I have chosen, The seed of Adraham My friend;
- Thou whom I have taken hold of from the ends of the thereof, And called thee from the uttermost parts thereof, And said unto thee: 'Thou art My servant, I have chosen thee and not cast thee away';
- Fear thou not, for I am with thee, Be not dismayed, for I am thy God, I strengthen thee, yea, I help thee; Yea, I uphold thee with My victorious right hand.
- Behold, all they that were incensed against thee Shall be ashamed and confounded; They that strove with thee Shall be as nothing, and shall perish.
- Thou shalt seek them, and shalt not find them, Even them that contended with thee; They that warred against thee Shall be as nothing, and as a thing of nought.

- ְּבְׁנְּגִּנְ נְבְּאֵ נִנְּגְנִּנְ נִבְּבְנִ נְבְאֵ נִנְּמָבּ: (ס) נונון נְבְיָבְ נִבְּיִבְ בָּנִ זִמֹבְנִ אָבְרַ בַּנָּמָבִים
- ייאא יַנְשְׁנְאָנְ גְּבְּבְרִי נִיְוְצָּׁוְ כְּמָּאָפֶּׁת נְּלֶבְּרִי באוא הַחַבְּיִתְּי אֶלְי אִיְּיִם יִלְאָמֶּים נִחַלְיִפּוּ כְּתַ
- ײַל בְּבֹלְהֵ זְגֵּלֵב מַהֵּשִׁי: יִשְׁוֹ לְפֹּלֵּנִת יְּנִים יְנִלְבָּנִם יְּנִיבׁ יִשְׁוֹ פֵּהָפִּׁב הַ בְּבִּלְהָ זְּבִינִם יְנִיבְ יִשְׁוֹ פֵּהָפִּבּי הַ בְּבִּלְהָ זְבִּינִם בְּנִבְיִּים בְּנִבְיִּים בְּנִבְיִים בְּנִבְיִים בְּנִבְיִים בְּנִבְיִים בְּנִבְיִים
- ַּ נְרְיָא: נְרְיָא:
- מִי־פְּעַל וְשְׂשׁׁה קֹבֵא הַדּּרָוֹת מֵרָאשׁ צַּנִי הַיְהֹוֹת רַאשׁׁוֹן וְאֶת־צַּחֲרֹנִים צֵּנִי־הָוּא:
- בְּרְבְּי נִיּאֶמְיְוּוּ: ١ - בְּאִּי אִיִּים וִינְאִי קִּצִּוּת חָאָרֶא יָחָרָדִי
- אָיִשׁ אָּנַרַ בַּמְּרַנִּ יַמְּזְרַנִּ נִלְאָנְוֹנִ יִאָּמָר נְזְּלֵל:
- ئىدى بەخىتىت بەتىجە: « ئەتىد نەتىدى بەتىدىنىدە ئەتىدىنىدە ئەتىدىنىدە ئەتىدىنىدە ئەتىدىنىدە ئەتىدىنىدە ئ
- لْحْمُ מَهَضَيْنَكَ نَهْمَتَ خُلِهِ مَحْدَدِ هَفِي خَيَلُكُ نَتُهُمُّدَ خُيَلُكُ كَلَّمُونَكُ ثَهْمَتَكُ خُلِهِ مَحْدِيهِفِي خَيَلُكُ نَتُ مُهَمَّدً ثَمْنَاكُ فِي الْمُعْمِّلِينَ فَي الْمُعْمَدِينَ فِي الْمُعْمَدِينَ فِي الْمُعْمَدِينَ فِي الْمُعْمَ
- טַמַבְטַּיִרְ בִּימָיוֹ צִּדְקְיִירָ אַנָּי אַבְימִירָ אַמַּצִּטִירָ אַנּ הַּנָּרָ אַנּ סי אַבְ-מִינָאָ בֵּי הִמְּנִּ אַנִּ אַבְ-מַחֲמָה בִּיִּ
- خאۤزا ڶؠۼڂڬڹۼٙڋۺٙ؞ڹڐڬ: ؾٲٳؾڿۺڔڶڹڴڮۻڎڿڮڽٷؿڷڹڡڴڬڹڬڹ
- לאָגן וּלאָפֶס אַּלְהָג מִלְטַמִּטֵּב: שְׁבַּלְהָּם וְלָאִ טַמְּאָטָ אַּלְהָג מַאָּמֵד וֹטֵגִנּ

- For I the Lord thy God Hold thy right hand, Who say unto thee: 'Fear not, I help thee.'
- Fear not, thou worm Jacob, And ye men of Israel; I help thee, saith the Lord, And thy Redeemer, the Holy One of Israel.
- Behold, I make thee a new threshing-sledge Having sharp teeth; Thou shalt thresh the mountains, and beat them small, And shalt make the hills as chaff.
- Thou shalt fan them, and the wind shall carry them away, And the whirlwind shall scatter them; And thou shalt rejoice in the LORD, Thou shalt glory in the Holy One of Israel.

- לְבַּ אַּבְ_טִּינֶב אֵלָנִי הֵּזִּבְטֵּינִב: (ס) י • • • אַנָי יְבְיִנִּב אֵלָנִי הַּזִּבְינִים יִמִּנִיב בַּאָמָב
- אַ אַל־קִירְאָּל הּוֹלֵעה וִעְּאָלֵךְ קָרָוֹשׁ וִשְׂרָאֵלִ עַּזַרְתִּיךְ נְאָם־יָחֹנְה וְגִּאָלֵךְ קָרָוֹשׁ וִשְׂרָאֵל הנה שׁמּפֿינה למנהיל חרנא חדיש העל
- ، הגַה שַׁמְהִּיךְ לְמִוֹרֵגִ חָרָוּץ חָדִּשׁ בָּעַל פּיפִּיִוֹת מָדְוּשׁ חָרִים וְתָדֹל וּגְּבָעִּוֹת כַּמִּץ מְשִׂים:
- מִנְתַם נְצַמְּתְ מִנְּגִלְ בִּיחְנְּח בִּקְרָוֹשׁ יִשְׂבָּץ אִנְתָם וְאַמְּחֹ מְנֵּגִל בִּיחנְּח בִּקְרָוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מְנְתְּם וְיַשְׁמְּחִים

הפטרת וירא

.75:4 – 1:4 sgnj.X II si daratlaH 9dT

- Mow there cried a certain woman of the wives of the sons of the prophers unto Elisha, saying: 'Thy servant my husband is dead; and thou knowest that thy servant did feat the Lord; and the creditor is come to take unto him my two children to be bondmen.'
- And Elisha said unto her: 'What shall I do for thee? tell me; what hast thou in the house?' And she said: 'Thy handmaid hath not any thing in the house, save a pot of oil.'
- Then he said: 'Go, borrow thee vessels abroad of all thy neighbours, even empty vessels; borrow not a few.
- And thou shalt go in, and shut the door upon thee and upon thy sons, and pour out into all those vessels; and thou shalt set aside that which is full.
- So she went from him, and shut the door upon her, and upon her sons; they brought the vessels to her, and she poured out.

- נְאָהֵּט אַטַט מִנְּהֵּ, בִּדִּי טַנִּבִיאָנִם אַמַלִּי נְנְנְהְּט בָּא לְלְטִט אָטַ-אָדָּוּ וֹלְצָי לְנִ נְגְהָטִׁ בָּּי מַּבְּדְּלְּ טִנְי נְרָא אָטַ-וָּטְנִי נְאָהָּטִי בָּא לִלְטִט אָטַ-אָדָּנָ נְאָהָּטִי אָטַט מִנְּהָּוֹ בִּדְּיִּ
- ַנ^{ָּ}אמֶר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁעׁ מֶה אֱמֵשֶׁה־לֶּּךְ הַגֵּיִרִי לִּי מַה־נָּשׁ־(כּי לֹכִי)[קִּי לֶּךְּ] בַּבָּיִת נִהֹאמֶר אֵין לְשִׁפְּחָהָף כֹל בַּבָּית בֶּי אָם־ אָסָיּךְּ שְׁמֶּן:
- נְּאָמִׁר לְכָׁר מֻּאֵלִּרַלֵּב בֵּלִּים מִּלִּים מִאֵּט בַּלְ-(כִּי מִכִּיכִי)[לִּי מִּבֹּדְיֵב] בֵּלִים בַּלִּים אַּלְ-מַמְּמִּי:
- ױבָאַת וְסְגָרְהְ תַגֵּלֶלִת בַּעָּדֵרְ יִּבְעַר־בָּנִּיִּךְ וִיִּצְּקְהְ עַּלִ בְּלְ־תַבֵּלִים תָאֵלֶת וְתַמְּלֵא תַּסְיעִי:
- וַמַּלֶּלְ מֵאִטְּוֹ וַמִּסְנָּר תַבְּׁלֶת בַּעֲּרָה יִבְעָּר בְּנֵיְהְ הֵם מַנִּישִׁים אֵלֶיהָ וְהָיא (כִּי מיצקת)[קי מוֹצְקָת]:

- And it came to pass, when the vessels were full, that she said unto her son: 'Bring me yet a vessel.' And he said unto her: 'There is not a vessel more.' And the oil stayed.
- Then she came and rold the man of God. And he said: 'Go, sell the oil, and pay thy debt, and live thou and thy sons of the rest.'
- And it fell on a day, that Elisha passed to Shunem, where was a great woman; and she constrained him to eat bread. And so it was, that as oft as he passed by, he turned in thither to eat bread.
- And she said unto her husband: 'Behold now, I perceive that this is a holy man of God, that passeth by us continually.
- Let us make, I pray thee, a little chamber on the roof, and let us set for him there a bed, and a table, and a stool, and a candlestick; and it shall be, when he cometh to us, that he shall turn in thither.
- And it fell on a day, that he came thither, and he turned into the upper chamber and lay there.
- And he said to Gehazi his servant: 'Call this Shunammite.' And when he had called her, she stood before him.
- And he said unto him: 'Say now unto her: Behold, thou hast been careful for us with all this care; what is to be done for thee? wouldest thou be spoken for to the king, or to the captain of the host?' And she answered: 'I dwell among mine own people.'
- And he said: 'What then is to be done for her?' And husband is old.'
- And he said: 'Call her.' And when he had called her, she stood in the door.
- And he said: 'At this season, when the time cometh round, thou shalt embrace a son.' And she said: 'Nay, my lord, thou man of God, do not lie unto thy handmaid.'
- And the woman conceived, and bore a son at that season, when the time came round, as Elisha had said unto her.

- מּנְהַ פַּלְּגְּ וַנְּאֵמֶּר הַפֶּלְים וַתְּאִמֶּר אֵלְים אַלְ הַנְּיִּשְּׁר אֵלִי מִיִּדְ פְּלִי וַנְּאִמֶּר אֵלְיִהְ אֵּוֹ מִיְדְ פִּלְיִ וַנְּאִמֶּר אֵלְים אַלְ
- בּנִּנְעֵׁר: (בּ) נְמִּבְנִּי אָט רַנְּמְלֵּמִי אָט (כּי בּנִיכִּי)[קי וּבְּנָּוְדְּ] מַחָּיִ נְמְבְּנֵי אָט דַשְּׁמֶן וְשִׁלְּמֵי אָט (כּי נשיכִי)[קי נְמְבָּא נַתַּגַּעְ לְאָנִישׁ הַאֶּלְתָּים נִיּאָמֶר לְכִי
- ניָהִי תַיּוֹם נִינְעֲבָׁר אֵלִישָׁע אָל־שׁנִּם וִשְׁם אִשֶּׁה גְּדוֹלְה נַתַּחֲנָק־בָּוֹ לֵאֶבְלִ־לַֹחֶם וַיְּהִי מִדֵּי עְּבְרוֹ יָסְר שָׁמָּה לָאֶבְלִ־לֵחֶם:
- פ נתאמר אַל־אִישְׁה הַנֵּה־נֵָא יָדַעְּתִּי בָּי אֵישׁ אָל'הִים קְדַוֹשׁ הְוּא עֹבֶר עָלֵינוּ הְּמְיִר:
- ، נעשׁר נָאַ עַליַת־קִיר קַטַנָּה וָנָשָּׁים לִוֹ שָׁם מְשָּר וְשֶׁלְחָן וְכִּפָּא וּמְנוֹרֶה וְתָנֶה בְּבֹאָוֹ אֵלֶינוּ יָסְוּר שֲמָה:
- ניְשְׁכַּבְ־שֶּׁמֶּׁח: נִיְשְׁכַּבְ־שֶּׁמֶּׁח:
- תּגְאָת וֹּלְטִבְאַ לְּהֵ וֹשֹּהְּמִּר לְפָּׁלְּוּו: וּנְאָמִר אָלְ־גִּיתַוֹּ וֹהַהְּנִי לַבָּא לְחִּוּנִמָּוּע
- וּצִּאִטֶּר לֹוֹ אֵמֶר־נָא אֵלֶּיתָׁ הַנָּה חָרֵדְהָ וּ אֵלֵּינוֹאָתִר בְּלִּדְהַעָּלִּה תָּזּאִתְ מֶה לַעַּשָּׂוֹת לְּךְּ חֲנֵשׁ לְרַבֶּר־לְךְּ אֶל־חַמֶּלֶךְ אָוֹ אֶל־ שַּׂר הַצְּבָא וַהְאַמֶר בְּתְּוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יִשְׁבֶת: נְּאַמְר נְמָה לְעִשְּׁנְתְּ לְהְּ נְיּאַמְר נְּנְחִזֹּי אָבְּל
- בּן אֵין־לְה וְאִישָׁה זָקו: בּּוֹ אֵין־לְה וְאִישָׁה זָקו:
- בּפְּתַּע: נּאָמֶב פֿבָאַבְיִשׁ נִּפְבַּבָאַבַלָּשִּ וַשַּׁהֵּמָב
- וּאַמֶר לַמּוֹעֵר הַזָּהֹ בָעֵּה חַיָּה (כּי אחי)[קי אַהַ] חֹבֶקֶה בֵּן וַהֹאִמֶר אַל־אֲדֹּוֹי אַישׁ הְאֵלְהִים אַל־חְבַּוָר בְּשִׁפְּחָהֶף:
- ַ עַּיְּר אֲשֶׁר יַהָּבֶּר אֵכֶּיִהְ אֶלִישֶׁתּ עַּיְּר אֲשֶׁר וַתַּבֶּר אֵכֶיִהְ אֱלִישֶׁתּ

- And when the child was grown, it fell on a day, that he went out to his father to the reapers.
- And he said unto his father: 'My head, my head.' And he said to his servant: 'Catry him to his mother.'
- And when he had taken him, and brought him to his mother, he sat on her knees till noon, and then died.
- And she went up, and laid him on the bed of the man of God, and shut the door upon him, and went out.
- And she called unto her husband, and said: 'Send me, I pray thee, one of the servants, and one of the asses, that I may run to the man of God, and come back.'
- And he said: Wherefore wilt thou go to him today? it is neither new moon nor sabbath.' And she said: 'It shall be well.'
- Then she saddled an ass, and said to her servant: 'Drive, and go forward; slacken me not the riding, except I bid thee.'
- So she went, and came unto the man of God to mount Carmel. And it came to pass, when the man of God saw her afar off, that he said to Gehazi his servant: Behold, yonder is that Shunammite.
- Run, I pray thee, now to meet her, and say unto her: Is it well with thee? is it well with thy husband? is it well with the child? And she answered: 'It is well.'
- And when she came to the man of God to the hill, she caught hold of his feet. And Gehazi came near to thrust her away; but the man of God said: 'Let her alone; for her soul is bitter within her; and the LORD hath hid it from me, and hath not told Me.'
- Then she said: 'Did I desire a son of my lord? did I not say: Do not deceive me?'

- אָלְ-הַפְּצְּרִים: אָלְ-הַפְּצְּרִים:
- %
 _
 _
 %
 _
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
- ַ נִּשְׁאֵבוּ נַיְבִיאֵבוּ אֶל־אִמָּוֹ נַיִּשֶׁב עַל־ בְּרְבֶּיהְ עַּד־הַצְּהְהַיִם נַיִּלְתּ:
- ַנִּיסְכְּיָּר בַּנְּגְרְ נִיםֵּבֵּא: נַתַּמְלְ נַתַּשְׁכִּבְּרִי מַלְ־מִּשָּׁר אַנִּשִּ הַאָּלְנִים
- וַהִּקְרָא´ אָל־אִישָׁהֹ וַהֹאִמֶר שִׁלְחָׁה נָא לִיׂ אָחֲר מִן־הַנְּעָּרִים וְאַחָת הָאֲתֹנִוֹת וְאָרָיצִּה עַר־אָישׁ הְאֵלֹהִים וְאַשְׁיבָה:
- וּלֹאִ שַׁבְּתִּ וַתְּאִמֶּר שְׁלְוֹם: בלכתי)[קי הֹלֶבֶת] אֵלְיוֹ הַיּּוֹם לֹאִ־חָדֶשׁ הַלְבתי)[קי הֹלֶבֶת] אֵלְיוֹ
- לְנֵי זְלְנֵׁ אַּלְ שַּׁהְּלֵּר לְּרְבֶּר כִּׁ, אִם אָׁמָּוֹשׁי " זְטַּטִּׁדְהָ הַאָּטִוּן זִשַּׁאָמָר אֶלְ דָּהַּבָּי
- ַנִהַּלֶּךְ וַהְּבָאׁ אֶל־אֵישׁ הָאֵלֹהָים אָל־ הַר הַכַּרְמֵלְ יֵיְהִי כִּרְאִׂוֹת אִישׁ־הָאֵלֹהָים אֹהְהׁ מִנְּגֶד וַיּאִמֶרֹ אָל־גִּיחֲזֵי נַעֲּרֹוֹ הַנָּה הַשׁׁוּנְמִית הַלְּזִּי:
- נאַאמֶר שְּׁלְוִם: - يَשְּׁלְנִם לְוָּב נִשְּׁלְנִם לְאִּישָׁב נַשִּׁלְנִם לְּנִּלֶר - נּאַאמֶר שְּׁלְנִם:
- ַנִּקְבֵּא אָל־אָישׁ הָאֵָלֹהִיםׁ אָל־הָהְׁנִּיאִמָּר יָתִּחָזָּק בְּרַגְלְיִר יַיִּגַּשׁ גַּיִחֲזִי לְהְדְּפָּה יַיֹּאִמֶּר אָישׁ הְאָלֹהֵים הַרְפָּה־לָהׁ בְּי־נַפְּשָׁה מְרָה־לָה יִיהֹדְהׁ הַנְּלִים מִמֶּנִי וְלְא הִנִּיד לְי:
- אַמְּבְׁטִּגְ לָאִ טַהְּכְּטְגִּ בֵּוֹ מִאָּטִ אַבְוֹגִ בַּלָאִ נְשְאָמֶב בַּהְאָלְטִּג בּוֹ מִאָּטִ אַבְוֹגִ בַּלָאִ

- Then he said to Gehazi: 'Gird up thy loins, and take my staff in thy hand, and go thy way; if thou meet any man, salute thee, answer him not; and if any salute thee, answer him not; and lay my staff upon the face of the child.'
- And the mother of the child said: 'As the LORD liveth, and as thy soul liveth, I will not leave thee.' And he arose, and followed her.
- And Gehazi passed on before them, and laid the staff upon the face of the child; but there was neither voice, nor hearing. Wherefore he returned to meet him, and told him, saying: 'The child is not awaked.'
- And when Elisha was come into the house, behold, the child was dead, and laid upon his bed.
- He went in therefore, and shut the door upon them twain, and prayed unto the $\ensuremath{\text{Lord}}$
- And he went up, and lay upon the child, and put his mouth upon his mouth, and his eyes upon his hands; and he stretched himself upon him; and the flesh of the child waxed
- Then he returned, and walked in the house once to and fro; and went up, and stretched himself upon him; and the child sneezed seven times, and the child opened his eyes.
- And he called Gehazi, and said: 'Call this Shunammite.' So he called her. And when she was come in unto him, he said: 'Take up thy son.'
- Then she went in, and fell at his feet, and bowed down to the ground; and she took up her son, and went out.

הפטרת חיי שרה

- מּלְ-פַּׁנָ, עַנְּמָּר: וְבֶּי-וְבְׁבֶבְׁיִּ בִּי-תִּמְצֵּא מַתְּנָנִי וְמְּמָטֵ מִאָּמִּנִטֵּי בְּיִּדְּיִּ נְבִוּךְ בִּי-תִמְצָא אִישִּ לָאִ תְּבְּרִ נְּאָמֶר לְנִיתַוֹּן, תַנְּר מְתְּנִּיִּ
- °° נאַאמֶר אָס טַּוְּמָר טַּגַּינְינִיי: מסַאָּמֶר אָס טַּוְּמָר טַגַּינְינִי וְטֵגַיַנִּפְּאָנִּ
- לְּקְרְאֵתוֹ נֵיַגֶּּדְ־לֵּוֹ לִאִּמֹר לָא תֵקִּיץ תַנְּעָר על פְּגֵי תַנַּעַר וָאֵין קוֹל וְצֵין קָשֶׁר נִיֶּשֶׁר וְגִּתְוֹיִ עְבָּנִי לִפְנִיהָם נַיְּשֶׁר אָ תֵקִיץ תַנְּשָׁר
- رنجة אָלִישָׁע הַבְּיָהָה וָהִנָּה הַנַּעַר בָּהַרָּ בָּהַרָ מִשְׁבֶּב עַל־מִשְּׁהְוּ:
- « נִיָּבְאַ נִיּסְגָּר תַּדֶּלֶת בְּעַּר שְׁנֵיתָם נִיּחָפַּצֵּלִ אָלְ־יְתְוֶת:
- مُخْزِد رَبُنُاם خُشِد يَنْظُد: ﴿ يَنْظِر رَبْشُوۡد مَرِـ شَرْدُر لَحُفۡد مَرِـ حَفۡد رَبۡدُنَاك أنْ مَر رَبْشُوۡد مَرِـ يَنْظُد يَرْبُ
- ַ וּיִּשְׁב וּיֵלֵף בַּבָּיִת אַחָת חַנָּת וְאַחַת חַנָּת נּיָעֵל וּיִּגְחַר עָלְיִי וּיִזּיהֵר חַנַּעַר עַד־שָׁבַע פְּעָמִים וּיִפְּקַח חַנֵּעַר אָת־עֵינֵיו:
- וּצְּמָר מְּאָּ, דִּלְב: הַמְּנְמָּה הַיְּאָט וּצְלֹהְאָל וִטְּדָּאָ אָלְ,וּ וּצְלֵבָא אָלְבַיִּנְהַוֹּיִ וּנָאָמָרְ לַבָּאָ אָלִב
- נְטַמְּא אָטַ בְּנְהְ נִטַבֵּא: (פּ) נַטְבַאָ נַטַפָּּכְ מַּכְ בַנְלֶּנִ נַטַּמְּטַּטִּ אָנְבָּי

The Haftarah is I Kings 1:1 - 1:31.

- Now King David was old and stricken in years; and they covered him with clothes, but he could get no
- פَבٰלְיְנִם וֹלְאָ יִנִוֹם לְוָ: וֹנַמִּלְנִׁ בִּוֹנִתְ זִּלְוֹ בָּאְ בּּוֹמִנִם וֹנִכַּפִּׁנִינִ

- Wherefore his servants said unto him: 'Let there be sought for my lord the king, and be a companion unto him; and let her stand before the king, and be a companion unto him; and let her lie in thy bosom, that my lord the king may get heat.'
- So they sought for a fair damsel throughout all the borders of Israel, and found Abishag the Shunammite, and brought her to the king.
- And the damsel was very fair; and she became a companion unto the king, and ministered to him; but the king knew her not.
- Now Adonijah the son of Haggith exalted himself, saying: 'I will be king'; and he prepared him chariots and horsemen, and fifty men to run before him.
- And his father had not grieved him all his life in saying: 'Why hast thou done so?' and he was also a very goodly man; and he was born after Absalom.
- And he conferred with Joab the son of Zeruiah, and with Abiathar the priest; and they following Adonijah helped him.
- But Zadok the priest, and Benaiah the son of Jehoiada, and Vathan the prophet, and Shimei, and Rei, and the mighty men that belonged to David, were not with Adonijah.
- And Adonijah slew sheep and oxen and fatlings by the stone of Zoheleth, which is beside En-rogel; and he called all his brethren the king's sons, and all the men of Judah the king's servants;
- but Vathan the prophet, and Benaiah, and the mighty men, and Solomon his brother, he called not.
- Then Nathan spoke unto Bath-sheba the mother of Solomon, saying: 'Hast thou not heard that Adonijah the son of Haggith doth reign, and David our lord knoweth it not?
- Now therefore come, let me, I pray thee, give thee counsel, that thou mayest save thine own life, and the life of thy son Solomon.

- ر بُغקרו לֵוֹ שַבְּדִיוּ יִבַּקִשׁׁוּ לַאִּדִּנִי חַמָּלֵר נְשְּׁרֶת בְתּוּלֶת וְשֶׁבְּבֶת לְפָנֵי חַמָּלֶר וּהְחִי־ לִּוֹ סֹבֶנֵת וְשִׁבְבֶת בְחֵילֶּר וְחָם לַאִּדֹנִי חַמֶּלְר:
- ڗڔڿקשڎ נעָהָה יָפָּה בְּכָל גָּבָּוּל יִשְׂרָאֵל הַיִּקְשׁׁרֹ נַיְּבָאׁר אָתִרּאֲבִישׁׁגֹ הַשָּׁוּנִמִּׁית נַיְּבָאׁר אֹתָה לַמֶּלֶה:
- אָישׁ רְצָיה לְפְּנֶיוּ: אָמְלְוְׁ וַיַּנְשׁ לְוִ 'נִבֶּר וּפָּרְשְׁיִם וַחַמִּשָּׁים נְאָרְנְיָּהְ בָּן רְפַנֵּיה מִתְּנִשְּׁא לֵאמָר אָנָּי
- ְּלְבְּׁחַ אַּנִוֹנֵג אַבְּאָלְוָם: פַּבְּׁחַ אַמְּיִׁנִי וַנִּם_הָוּא מִּוָּב_שָּאַר מָאָב וֹאָנַוּ וְלְאָ_וֹּגִּלְנִי אַבְּיִּג מִיִּמִינִ בִּאָנְר מִּיִּנִי
- אָלוֹטָׂר הַפְּנֵץׁ וֹנְּמִּוֹרְ אַּםְׁרָ, אָּבְוֹיֶּר וֹמִם * נּיִבְיָה בְּלְּה אָם הָאָּר פָּוֹ-אָרוּיָָר וֹמִם
- و إلا إنام ثرفيًا «جَهْرُم» جا-بِمانِيُّو إنِهَا مَوْجِدَمُ إَשُمِوْرُ إِنَّهُ بَحَدِثُمَهُ جَلِّيَه رَمُ مِنْ فِمَّ يُهَلِيْمَهِ:
- מּבְׁבֵּׁר מַמֶּלְבֵּי פְּלְאָטִׁרוְ שִׁנְּרִ תַמְּלְבִּ וּלְכְּלְ-אַנְאָּה יְחִינְרֵ הּיִּנְלְּט אָאָרַ-אָצֵלְ מֵּוֹ רִנְּלְ וּיִּלְנָּא אָטַ וּיִּוֹפַּט אָאָרִיִּינִי אָאָן וּבָּקר וִמְּרָיִא אָם אָבִּוֹ
- ְיֵאָת־נְתְּן ׁ תַנְּבִיא יִבְנִיְתִּי יֵאָת־תַּגִּפּוֹרֶים יְאָת־שְׁלֹמָת אָחָיו לְאִ קְרֶא:
- ַנְאַמֶּר נְהָוֹ אֶלְבַּת־שֶׁבָע אֵם־שָׁלִמִּר לֵאמֶר הַלַּוֹא שְׁמַעַהָּ בָּי מָלַןְּדְּ אֲדִנְיֵּהִוּ בָּוֹ הַנְּיִת נַאֲדֹנֵינוּ דָוָד לָא יָדֶע:
- וָפַשְׁׁב לְבֶּי אִיעְּצֵּךְ נָא עַצְּרִר וּעַלְּטִי אָתַ־ נְפְשְׁׁךְ וְאָת־נֶפָשׁ בְּגֵּךְ שְׁלְּמְר:

- Go and get thee in unto king David, and say unto him: Didst not thou, my lord, O king, swear unto thy handmaid, saying: Assuredly Solomon thy son shall reign after me, and he shall sit upon my throne? why then doth Adonijah reign?
- Behold, while thou yet talkest there with the king, I also will come in after thee, and confirm thy words.'
- And Bath-sheba went in unto the king into the chamber.—Now the king was very old; and Abishag the Shunammite ministered unto the king.—
- And Bath-sheba bowed, and prostrated herself unto the king. And the king said: 'What wouldest thou?'
- And she said unto him: 'My lord, thou didst sweat by the Lord thy God unto thy handmaid: Assuredly Solomon thy son shall reign after me, and he shall sit upon my throne.
- And now, behold, Adonijah reigneth; and thou, my lord the king, knowest it not.
- And he hath slain oxen and fatlings and sheep in abundance, and hath called all the sons of the king, and Abiathat, the priest, and Joab the captain of the host; but Solomon thy servant hath he not called.
- And thou, my lord the king, the eyes of all Israel are upon thee, that thou shouldest tell them who shall sit on the throne of my lord the king after him.
- Otherwise it will come to pass, when my lord the king shall sleep with his fathers, that I and my son Solomon shall be counted offenders.
- And, lo, while she yet talked with the king, Nathan the prophet came in.
- And they told the king, saying: 'Behold Nathan the propher.' And when he was come in before the king, he bowed down before the king with his face to the ground
- And Nathan said: 'My lord, O king, hast thou said: Adonijah shall reign after me, and he shall sit upon my throne?

- לְבֵּי וּבָּאִיו אָלְ־תַמֵּלְדִּ דְּוֹּדִ וְאָמָּרְהִ אֵלִיוֹ הֵלְאִ־אַמְּׁה אֲדֹנִי הַמָּלְדִּ נִשְׁבָּנִי לַאֲמָרִי לֵאמֹר בִּי־שְׁלְמָה בְּנֵּךְ נִשְׁבָּנִי עַבְּיִּ יֵשְׁבַ עַּלְ־בְּסְאֵי וּמַדְּיִם מְלֵּךְ אֲדִנְיֶהוּ:
- י הנֹה עיֹבֶךְ מִירַבֶּרֶת שָׁם עִם־הַמָּלֶךְ וַאֲנִיׂ אֶבָּיֹא אַחֲרַיִּךְ יִמְלֵאחָי אָת דְּבְרֶיִךְ:
- ַנִּמְבֹא בַת־שָׁבַע אָל־חַמָּלֶךְּ חַתַּדְרָה וְחַמָּלֶךְ זְקֵן מְאָׁד וַאֲבִישָׁגֹ חַשָּׁוּנַמִּׁית מִשְׁרָת אָת־חַמֶּלְךְּ:
- . נִתְּקָר בַּת־שֶׁבַע נִתִּשְׁתַּחוּ לַמָּלֶךְ נִיָּאִמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־קֶּרְ:
- ַ נַתַּאִמֶּר לֹוֹ אֲדֹנִי אַמָּה נִשְּׁבַּעִּהְ בִּיהִנָּה אֵלְהָוֹּי לַאֲמָהֶׁף בִּי־שָׁלֹּמָה בָנֵף יִמְלַּךּ אַחַרֶי וְהָוֹּא יֵשֶׁב עַל־בִּסְאֵי:
- , וְעַמְּה הְנֵּה אֲדִּנְיָה טָלְדְּ וְעַמָּה אֲדֹנִי הַמֶּלְדְּ לְאִ יֶדְעְּהְּ:
- ڒۤڹ؋ۣڴ۩ۦ؆ڹڎۦڹڟ۪ڎ؉ڗۼ؇ڷۦڮٚڂڎ (פ) ۥڔؖڹۑڽڎ؆ؚڔۧڂڂؿڔ؈ڟ۪ڮ؋ۥڔؗ؇ڽڿڹؠڎ؈ڂؽؙٳ ؞ڔ؇ڽڿ؈ۺڎؠڿڽ؆ڔڟ؆ڂۺڎۼڎ؋؆
- וְהִיְּה כִּשְׁכָב אֲדֹנִי־הַמֶּלֶּךְ עִם־אֲבֹתָיִי יְהְיִּיהִי אֲנֵי יּבְנִי שְׁלֹמָה חַמָּאִים:
- ַ עַּנְבְּיִא בָּא: הְנְבָּיִא בָּא:
- ַנַגַּיִרוּ לַמֶּלֶךְ לֵאמֵר הַנָּה נְתָּן הַנָּבִיא נַיְבאַ לְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ נֵיִשְׁתַּחִּ לַמֶּלֶךְ עַלְּ אַפֶּיִנְ אָרְצְה:
- אַּגְּוֹנִינִי וֹמֶלְנְ אַנִוֹנִי וֹנִיאִ זְהָּב מַּלְ-כִּסְאֵּנִי נֵאָמֶׁנְ זָּטַׁן אַבְּוֹּ נַשְּׁלֵּנִ אַנִּינִ אַנִּינִ

הפטרת תולדות

For he is gone down this day, and hath slain oxen and fatlings and sheep in abundance, and hath called all the king's sons, and the captains of the host, and chiathat the priest; and, behold, they eat and drink before him, and say: Long live king Adonijah.

But me, even me thy servant, and Zadok the priest, and Benaiah the son of Jehoiada, and thy servant Solomon hath he not called.

Is this thing done by my lord the king, and thou hast not declared unto thy servant who should sit on the throne of my lord the king after him?

Then king David answered and said: 'Call me Bath-sheba.' And she came into the king's presence, and stood before the king.

And the king swore and said: 'As the Lord liveth, who hath redeemed my soul out of all adversity,

verily as I swore unto thee by the Lord, the God of Israel, saying: Assuredly Solomon thy son shall reign after me, and he shall sit upon my throne in my stead; verily so will I do this day.

Then Bath-sheba bowed with her face to the earth, and prostrated herself to the king, and said: 'Let my lord king David live for ever.'

جِر، بِرِب مِنْات نَابِغَم שָׁוֹר וְמָרִיאֹ װְצִּאְן לְרֹב וַיִּקְרָא לְבְלְּבְּנִׁ תַּמֶּלֶךְ וּלְשָׁרֵי תַצְּבְאׁ וּלְאֶבְיָתֵר תַכֹּהֵן וְהִנָּם אֹכְלִים וְשׁׁתִּים לְפְּנְיִו וַיֵּאִמְרֹוּ יְחֵי תַמֵּלֶךְ אֲדֹנְיֵחוּ:

 مع
 إِذَرْ هِنْ الْمَالِينَ الْمُ اللّهِ اللّهِ اللّهِ اللّهِ اللّهِ اللّهِ اللّهُ اللّهِ اللّهُ الللّهُ الللللّهُ اللّهُ الللللّهُ اللّهُ اللّهُ اللّهُ اللّهُ الللّهُ اللّهُ الللّهُ اللل

אָם מֵאֵתׁ אֲדֹנֵי חַמֶּׁלֶךְ נְחָיָה חַדְּבֶּרִ תַּזְּה וְלָא הוֹדִישְׁקֹ אֱת־(כִּי עַבִּרִּרְ)[קִּי עַבְּיְּלְּׁ מִי יֵשֶׁב עַל־כָּסָא אֲדֹנִי־חַמֶּלֶרְ אַחֲרֶיוּ: (ס)

עַמֶּלְנֵּי: הְאָבְת נִשְּׁבְאָ לְפָׁנָ, עַמְּלְנִּ זִשְּׁלְנִּי הַנְּתֹּן עַמֵּלְנִּי בִּנִּאִמֶּר לַנִּאָרָ לִבָּנִי

رَّ فِيرَ مِن رَفِّ فِي لَا يَكُولُ لِيَّ فِي الْمَارِدِيُّ فِي الْمَارِدِيُ فِي الْمَارِدِيُّ فِي فِي الْمَار فِي مَا يُومُ لِي فِي الْمَارِي فِي الْمَارِي فِي الْمَارِدِي فِي الْمَارِدِينِ فِي الْمَارِدِينِ فِي الْمَارِ

בּֿי פַאַשֶׁר נִשְׁבַּּנְּחִּי לֶּךְ בַּיחֹנָה אֱלֹחֵי ישְׁרָאֵל לֵאמֹר בִּי־שָׁלֹּלָה בְּנֵךִּ יִמְלַדְּ אַחֲלִי וְהָוּא יֵשֶׁב עַל־כִּסְאָי תַּחְתָּי בָּי בֵּן אָעֶשֶׁה חַיְּוֹם חַזֶּה:

ַנִּהְפָּׁר בַּּת־שֶׁבַע אַפָּּיִם אָבֶץ וַהִשְׁתָּחִיּ לְמָּלְֶה וַתְּאִמֶּר יְהִי אֲדֹנֶי הַמֶּלֶּה דְּוָד לְעַלֶּם: (פ)

הפטרת תולדות

The Hastarah is Malachi 1:1 - 2:7. On Evev Rosh Hodesh, read the Hastarah on page 260.

ι:I

The burden of the word of the Lord to Israel by Malachi.

I have loved you, saith the Lord. Yet ye say: 'Wherein hast Thou loved us?' Was not Esau Jacob's brother? Saith the Lord; Yet I loved Jacob;

מּלְאֹבֶׁוּ: מֹמָא בַבַריִרוּה אָלִינִי אָלִינִישָּׁר בַּנִּרִי מַמָּא בַבַריִרוּה אָלִי אָלִינִי

אַתַבְּתִּי אֵחָכֶם אָמָר יִחֹוָה וַאֵּמִרְתֵּם בַּמָּה אַתַבְתָּנִי תַלִּיא־אָח עַשָּׁי לִיְעֲלִב נְאָם־יְחֹוָֹה נְאֹתַב אֶת־יַעְלְב:

- But Esau I hated, And made his mountains a desolation, And gave his heritage to the jackals of the
- Whereas Edom saith: 'We are beaten down, But we will return and build the waste places'; Thus saith the LORD of hosts: They shall build, but I will throw wickedness, And The people whom the LORD execrateth for ever.
- And your eyes shall see, And ye shall say: 'The LORD is great beyond the border of Israel.'
- A son honoureth his father, And a servant his master; If then I be a father, Where is My honour? And if I be a master, Where is My fear? Saith the Lord of hosts Unto you, O priests, that despise My name. And ye say: 'Wherein have we despised Thy name?'
- Ye offer polluted bread upon Mine altar. And ye say: 'The 'Wherein have we polluted thee?' In that ye say: 'The table of the Lord is contemptible.'
- And when ye offer the blind for sacrifice, is it no evil!
 And when ye offer the lame and sick, is it no evil!
 Present it now unto thy governor; will he be pleased
 with thee? Or will he accept thy person? Saith the
 LORD of hosts.
- And now, I pray you, entreat the favour of God That He may be gracious unto us!— This hath been of your doing.— Will He accept any of your persons? Saith the Lord of hosts.
- Oh that there were even one among you that would shut the doors, That ye might not kindle fire on Mine altar in vain! I have no pleasure in you, Saith the LORD of hosts, Weither will I accept an offering at your hand.
- For from the rising of the sun even unto the going down of the same My name is great among the nations; And in every place offerings are presented unto My name, Even pure oblations; For My name is great among the nations, Saith the LORD of hosts.
- But ye profane it, In that ye say: 'The table of the LORD is polluted, And the fruit thereof, even the food thereof, is contemptible.'

- וֹאָטַ-נְּטַׁלְטַוּ לְטַנּוּטַ מִּגַבֶּׁנֵי: וֹאָטַ-מִּמֵּׁוּ מִּנִאָטַּי וֹאָמָּיִם אָטַ-טַבְיוֹ מִּמְלָּטַ
- בּי־תֹאׁמָר אֱרֹוֹם רֻשַּׁשְׁנִיּ וְנִשִׁיִּבֹ חֲרְבֹוֹת כָּׁת אָמֵר ִיְתְוֵָה צְבְאׁוֹת חֵמָּה יִבְנִּ וַאֲנֵי אֶהֵרְוֹס וְקְרְאָי לְחָם וְּבָוּל רִשְׁמְׁה וְחְעֶם אֲשֶׁר־זָעָם יְתְוָה עַּד־עּוֹלֶם:
- ְּיִבְיְנִי מִמֹּלְ לִיִּלִינְ וֹמִּבְאֵלְ: ז וֹמִנִוֹכֵּם שַּׁבְאָנִנִי וֹאָטֵּם שַּׁאָמֶבוּן וִיִּבַּלְ
- בּן וְכִבָּד אָב וְעֵּבָר אֵדוָיִו וְאִם־אָב אָנִי אַיֵּה כְבוֹדִי וְאִם־אָדוֹנָים אָנִי אַיָּה מוֹרָאִי אָעָרו יְהוָה צְבְאׁוֹת לְכֶםׁ הַפְּהָנִים בּוֹזֵי שְׁמִי וַאֲעַרְהֶּם בַּמָּה בְזִינִי אָת־שְׁמֵּף:
- בּמֵּׁט נִאַּלְנִּוּב פַּאֵּמֶׁבְבֶּם הֻּלְטַּוּ יִּטְּיָט נִבְּזֵט מּנֵּיה נַאַלְנִּוּב פַּאֵמֶבְרֶבֶם הֻּלְטַּוּ יִּעְיָּב נַאָּמַבְטֵּם בּמֵּט נִאָּלְנִוּב פַּאֵמֶבׁבְיִם
- וְבְירִתַּגִּישׁוּן עִנָּר לִוְבָּתַ צֵּין לִשׁ וְבָי תַּגִּישׁוּ פְּסָת וְחֹלֶה צֵין רֻע תַקְרִיבֶּהוּ נְא לְפֶּחָמָדִּ הַיִּרְצְּדִּׁ אֵּוֹ הֵיִשְּׁא פְּנְּיִדּ אָטֶר יְהֹנֶה צְבְאִוֹת:
- וְעַמָּה חַלּוּנָא פָנִיאָל וֵיחְנָּוּ מִיּדְכִם הַיְּחָה זְּאָת הַיִּשְּׁא מִכֶּם פְּנִים אָטָר יְהֹוָה צְבְּאִוּה:
- מֵי נִם־בְּכֶם וִיִסְנַּׁר דְּלִתָּיִם וְלֹאֹ־תָאָירוּ מִּוְבְּחִי חִנָּם אֵין־לִּי חֻפֵּץ בָּכֶם אָמֵר יְהֹזָר צְּבְאִׁית וּמִנְחָה לֹאֹ־אֶרְצֶה מִיֶּדְכֶם:
- בֵּי מִמִּיִרַח־שָׁמָשׁ וְעַּד־מָבוֹאֹוּ גָּדִילִ שְׁמִי בַּגּוֹיִם וּבְכְל־מָלִוֹם מָקְמָר מָגָשׁ לִשְׁמָי יְמְנְחָה מְהוֹרֶה בִּי־גְּדִיל שְׁמִי בַּגּוֹיִם אָמָר יְהְוְה צְבְאִוֹה:
- אַגְּנִּ, מִנְאָבְ עְנֵא וֹנִגְבַוֹּ וּבְׁמֵׁע אַבְלְוִ: וֹאַמִּם מִּעַבְלֵּגִם אִנְעַוֹּ בִּאֵמֶׁבֹבְיָם הָּלְעַוֹּ

Ye say also: 'Behold, what a weariness is it!' And ye have snuffed at it, Saith the Lord of hosts, And ye the brought that which was taken by violence, And the lame, and the sick; Thus ye bring the offering; Should I accept this of your hand? Saith the Lord.

But cursed be he that dealeth craftily, Whereas he hath in his flock a male, And voweth, and sacrificeth unto the Lord a blemished thing; For I am a great King, Saith the Lore of hosts, And My name is

And now, this commandment Is for you, O ye priests.

If ye will not hearken, and if ye will not lay it to heart, To give glory unto My name, Saith the LORD of hosts, Then will I send the curse upon you, And I will curse your blessings, Yea, I curse them, Because ye do not lay it to heart.

Behold, I will rebuke the seed for your hurt, And will spread dung upon your faces, Even the dung of your sacrifices; And ye shall be taken away unto it.

Know then that I have sent This commandment unto you, That My covenant might be with Levi, Saith the Lord of hosts.

My covenant was with him Of life and peace, and I gave them to him, And of fear, and he feared Me, And was afraid of My name.

The law of truth was in his mouth, And unrighteousness was not found in his lips; He walked with Me in peace and uprightness, And did turn many away from iniquity.

For the priest's lips should keep knowledge, And they should seek the law at his mouth; For he is the messenger of the LORD of hosts.

וּאַמִרִּמָם הַנָּר עַהְלָאָר וְהַפַּהָמָם אֹוֹתֹּי אָעַר יְהְנָּר צְבְאׁוֹת וַהַבִּאָהָם נָּזִּיל וְאָת־ הַפְּסָׁתַ וְאָת־תַחוֹלֶה וַהַבִּאָהָם אָת־הַמִּנְחָה הַאָּרְצָה אוֹתָה מִיֶּרְכֶם אָעָר יְהֹוֶה: (ס)

אַרוּר נוֹכֵל וְיֵשׁ בְּשָּׁרִרוֹ זָלָר וְנִתֵר וִּזְבָר מְשְׁחָת לֹאדֹנִי כִּי מֶלֶךְ גְּרִוֹל אָנִי אָמַר יְהְנָה צְבְאִוֹת וּשְׁמָי נוֹרֶא בַּגּוֹיָם:

m נְעַמְּׁה אֲלֵיכֶם הַמִּצְּוֶה הַוּאָת הַפֹּהַנִים:

אִם-לָא טִשְׁמָה וָאִם-לִאָ טִשִּׁימוּ עַלִּ-וְשִׁלְּחָתְּ בְּבָוֹד לִשְׁמִׁי אָמַר יְחַוְָּה צְּבָאִוֹת מְב לְחָת בְּבָוֹד לִשְׁמִׁי אָמַר יְחִוְּה צִּבְאִוֹת עַל־לֶב:

אַלְּינ: אַלְינ: אַלְינ:

וידִּעְמֶּם בֵּי שִׁלֵּחָתִי אֲלִיכֶּם אָת תַמִּצְוָר תַּוּאָת לְהָיִוֹת בְּרִיתִי אָת־לֵוִּי אָטָר יְהֹוָת בְּאִוֹת:

בְּרִיתַּיו הִיְתָּה אָמֹּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלֵּוֹם נְאָהְּנֵם־לְוֹ מוֹרֶא נֵיִּרְאָנִי וּמִפְּנֵי שְׁמֶי נִחָה הְוּא:

אַטְּג וְנַבּנֵּים נַאָּנֵר מָמְּוְן: נְמְאָּא בֹאָפְּטְגִיו בִּאָּלְוָם וּבְּמִישִּוּר ְ נִלְנַ אִינִי אָמִעְ טִינְטָּר בִּפְּיִחִי וְעָלִּי

ְבְּיִשְׁפְּתֵי כֹחֵן יִשְׁמְרִיּדַעַּת וְתִּוֹרֶת יְבַקְּשָׁי מִפְּיהוּ בֶּי מַלְצָּךְּ יְתְּנְה־צְבָּאָוֹת הָוּא:

הפטרת ויצא

The Haftarah is Hosea 12:13 - 14:10.

r:IIIX

Þι

£1:IIX

And Jacob fled into the field of Aram, And Israel served for a wife, And for a wife he kept sheep.

And by a prophet the Lord brought Israel up out of Egypt, And by a prophet was he kept.

Ephraim hath provoked most bitterly, Therefore shall his blood be cast upon him, And his reproach shall his Lord return unto him.

When Ephraim spoke, there was trembling, He exalted himself in Israel, But when he became guilty through Baal, he died.

And now they sin more and more, And have made them molten images of their silver, According to their own understanding, even idols, All of them the work of the craftsmen; Of them they say: 'They that sacrifice men kiss calves.'

Therefore they shall be as the morning cloud, And as the dew that early passeth away, As the chaff that is driven with the wind out of the threshing-floor, And as the smoke out of the window.

Yet I am the Lord thy God From the land of Egypt; And thou knowest no God but Me, And beside Me there is no saviour.

I did know thee in the wilderness, In the land of great

When they were fed, they became full, They were filled, and their heart was exalted; Therefore have they forgotten Me.

Therefore am I decome unto them as a lion; As a leopard will I watch by the way;

I will meet them as a bear that is bereaved of her whelps, And will rend the enclosure of their heart, And there will I devour them like a lioness; The wild beast shall teat them.

It is thy destruction, O Israel, That thou art against Me, against thy help.

Ho, now, thy king, That he may save thee in all thy cities! And thy judges, of whom thou saidst: 'Give me a king and princes!'

I give thee a king in Mine anger, And take him away in My wrath.

ַנִּבְּרָח יַעְּקֹב שְׁבֵּה אָרָם נַיַּעֲבָר יִשְׂרָאֵלִּ בְּאִשְּׁה וּרְאִשָּׁה שְׁמֶר:

װְבְנְבְיִא הָעֶּבְיִה יְהְנָה אָת־יִשְׂרָאֵל מְמְצְרָיִם וּבְנְבָיא נִשְׁמֶר:

نَّ نَصْدَهُ الْبُلُونِينَ يَشَدَّ كَإِنَّ الْمُتَارِّينَ نَا الْمُثَارِّةُ الْمُثَارِّةُ فَيْ الْمُثَارِّةُ فَيْ الْمُثَارِّةُ فَيْ الْمُثَارِّةِ فَيْ الْمُثَارِّةِ ف

וְשָׁתְּחוּ וֹלְסָפּוּ לִחֲטֹאׁ נַיִּעְשָׁוּ לָחָם מִּסִּבְּׁה מִפַּסְפָּּם בִּתְּבוּנָם עֲצַבְּׁים מִעֲשָׂה חָרָשִׁים בְּלְה לָהָם ֹהֵם אִמְרִּים זִּבְחֵי אֲדָׁם עֵּנְלִים יִשְּׁקְּוּן:

לבׁן יְהִיוּ פִּעְּנִן־בֹּקֵר וְכַשָּל מַשְׁבֵּים הֹלֵדְּ פְמִץ יְסִעֵּר מִגְּהֵן וּכְשָּׁשׁן מֵצְהַבֶּה:

· אֹנִי וְבַהְּטִּיִּהְ בַּמִּבְׁבַּׁרְ בַּאָּבָׁוֹ טַּלְאָבִוִּנִי:

قل ۿ۪ڎڶڹڹ: ڂٚٛمۧڶۿڹڡؘؙۄ ڗڹۿ۪ڂ۪ۿ؞ۿڂۿۥڗڹٛڷڡڂڴؙڡۿڂ

אָמִּגְר: אַמְּגָר: לְנֵיִם פַּמִּגְ מֻמִּבְ פַּׁלְמֶּב אַּבְיַנֵּבְּ

אָפְּנְשֵׁם כְּרָב שַּׁבְּנִא חַיֵּת חַשְּׁדֶת מְּנֵוֹר לְבָּם אָפְּנְשֵׁם כְּלְבִיא חַיֵּת חַשְּׁדֶת מְּנֵוֹר לְבָּם

<u>ۿڟڟڬ؞ۿڶڰۮڔڂ؞ڂ؞ڂۿڶڎڬ؞</u>

لَّهُدُرِهِ: هُدُرِهِ لِمُؤْمِّدِكِ يُجْهَلِهِ لَابِهُمُهَكَ خُرِّدٍ هُدُرِ مَرْخُكِ يُجْهِلِهِ لَابِهُمُهَكَ خُرِّدٍ

בְּמְבְרֵבְינִי (פּ) אַטּוֹיְלְנִּי מָלָנִּ בְּאָבָּּוּ נִאָּעִי

π

- The iniquity of Ephraim is bound up; His sin is laid up in store.
- The throes of a travailing woman shall come upon him; He is an unwise son; For it is time he should not tarry In the place of the breaking forth of children.
- Shall I ransom them from the power of the nerher-world? Shall I redeem them from death? Ho, thy plagues, O death! Ho, thy destruction, O netherworld! Repentance be hid from Mine eyes!
- For though he be fruitful among the reed-plants, An east wind shall come, the wind of the Lord coming up from the wilderness, And his spring shall become dry, and his fountain shall be dried up, He shall spoil the treasure of all precious vessels.
- Samaria shall bear her guilt, For she hath rebelled against her God; They shall fall by the sword, Their infants shall be dashed in pieces, And their women with child shall be ripped up.
- Return, O Israel, unto the Lord thy God; For thou hast stumbled in thine iniquity.
- Take with you words, And return unto the LORD; Say unto Him: 'Forgive all iniquity, And accept that which is good; So will we render for bullocks the
- Asshur shall not save us, We will not ride upon horses, Weither will we call any more the work of our hands our gods; For in Thee the fatherless findeth mercy.'
- I will heal their backsliding, I will love them freely; For Mine anger is turned away from him.
- I will be as the dew unto Israel; He shall blossom as the lily, And cast forth his roots as Lebanon.
- His branches shall spread, And his beauty shall be as the olive-tree, And his fragrance as Lebanon.
- They that dwell under his shadow shall again Make corn to grow, And shall blossom as the vine; The scent thereof shall be as the wine of Lebanon.
- Ephraim [shall say]: 'What have I to do any more with idols?' As for Me, I respond and look on him, I am like a leafy cypress-tree, From Me is thy fruit found.

- אַרוּר עַנְן אָפִּרְוִם אָפּוּנָה חַמָּאִתְוּ:
- ם הַבְּלֵי יוֹלַדֶה יָבָאוּ לֻוֹּ הוּא־בֵּן לֵאׁ חָבְּׁם פִּי־עַת לְא־יַעֲמָד בְּמִשְׁבָּר בְּנִים:
- ַ מִיּרֶ שְׁאִיל אָפְּדִּׁם מִּמָּוָת אָגִאָלֵם אֵהִי דְבְּנֶיךְ מְׁנֶת אֲהַי קֵמְבְךְּ שְׁאִיל נְחַם יִפְּתֵר מִעִּינֵי:
- ، چי הוא בין אַחִים יִפְּרִיא יָבִוֹא קִדִים הֹוּחַ יְחֹנְח מִמְּדְבָּר עֹלֶח וִיבָּוֹשׁ מִקוֹרוֹ וְיָחֵרֵב מִעְיָנֹי הַוּא יִשְׁסֶׁח אוֹצֶר בְּלִ־בָּלֵי חָמְדֵּח:
- מְאִשָּׁם שׁמְרֹוֹן בָּי מְרָחָה בַּאלֹהָיִהִ בַּחָהַב יִפֿלוּ עֹלְלֵיהָם יְרָשְּׁשׁוּ וְתָרִיּוֹתָיוּ יְבְּקֵעוּ: (פ)
- م نَسْدِت بَشْدِيْدٌ مِن بِتَيْنَ هِرْ پَيْرَةِ دِد دِسُرُمَ جَوِنْدٍة :
- دٍ קַחַוּ עִּמֶּכֶם דְּבָרִים וְשִׁוּבוּ אֵלִ יְחִוֹּה אִמְרַוּ אֵלְיוּ בְּלִ הִּשָּׂא עִּוֹן וְקַח־מֹּוֹב וְנְשִׁלְמֶּה פְּרֵים שְׂפְּתֵינוּ:
- אַמֶּר־בְּךְּ יְרְעָׁם יְתִּים: יְלִאִּבְנָאִמַּר עָּוֹד אֵבְהַיִנוּ לְמַעַּשָּׁת יָהֵינוּ אַשְּׁפִרוּ לָא יִוֹשִׁיעֵּנוּ עַלִּדִּעָּלַ לָּא נִרְבָּׁבּ
- ממנו: אַבְפֹאָ מָהַוּבַיִּם אָבַבם וֹבַבַּי פָּ, הָב אַפּׁ.
- ر يرَّاحِدْ بْنِمَاشِّه بِهِيَّه حَيَّهِ عَالَيَة بَيْهِ حَلَّهُ وَجِّاجِبُا:
- נְהְאָהְיָנִה אָנִי כִּבְרָוִהְ רַאַּלְּן מִמֶּנִּי פָּרְיִוֹבִּ נְאָהְיּרָנִּה אָנִי כִּבְרָוִהְ רַאַּלְן מִמֶּנִּי פָּרְיִוֹבִּ אָפְׁבְיִם מִּעַרַבִּי מִנִּי כִּבְּרָוִהְ רַאַּלְּן מִמֵּנִי פָּרִיוֹבִּ

Whoso is wise, let him understand these things, Whoso is prudent, let him know them. For the ways of the Lord are right, And the just do walk in them; But transgressors do stumble therein.

וְבְּׁמְּלְוּ בְּם: בּוְבְבֵּי, יְשְנְּעִ וֹגָּגִּעִּים ִינִּלְכִּוּ לְּם וּפִּמְּמִּים מִּי טִבְּסְ וֹנִבוֹ אָבְע לִבִוּן וֹנִגִּמִס בִּיִּ-וְמִּנֵיִם

הפטרת וישלח

The Haftarah is Obadiah 1:1 - 1:21.

- The vision of Obadiah. Thus saith the Lord GoD concerning Edom: We have heard a message from the LORD, And an ambassador is sent among the nations: Arise ye, and let us rise up against her in battle.'
- Behold, I make thee small among the nations; Thou art greatly despised.
- The pride of thy heart hath beguiled thee, O thou that dwellest in the clefts of the rock, Thy habitation on high; That sayest in thy heart: 'Who shall bring me down to the ground?'
- Though thou make thy nest as high as the eagle, And though thou set it among the stars, I will bring thee down from thence, saith the LORD.
- If thieves came to thee, if robbers by night How art thou cut off.— Would they not steal till they had enough? If grape-gatherers came to thee, Would they not leave some gleaning grapes?
- How is Esau searched out! How are his hidden places sought out!
- All the men of thy confederacy Have conducted thee to the border; The men that were at peace with thee Have beguiled thee, and prevailed against thee; They that eat thy bread lay a snare under thee, In whom there is no discernment.
- Shall I not in that day, saith the LORD, Destroy the wise men out of Edom, And discernment out of the mount of Esau?
- And thy mighty men, O Teman, shall be dismayed, To the end that every one may be cut off from the mount of Esau by slaughter.
- For the violence done to thy brother Jacob shame shall cover thee, And thou shalt be cut off for ever.

- חַזִּוֹן שְׁבַדְיָה בְּח־אָמַר צֵּדִּיֹנִם לָאֵדִּוֹם שִׁמוּשָׁה שִׁמַשְנוּ מֵאֵת יְהֹזָּה וָצִיר בַּגּוֹנָם שִׁקְּח קַוּמוּ וְנְקִוּמָה שְּלֶיה לַמִּלְחָמֶה:
- הנה קטן נתמיף בגונם בוני עמה מאר:
- מְרֵוּם מְּבְּתִּי אִמֶּר בְּלְבְּוִ מָּוּ יוֹרְדֵנִי אֶבֶּוֹ זְרְוּן לְבָּוֹבְ חִמִּיאָב מִבְנִי בְּחַנִּיִ בֶּבְּ
- אָם־מַגְבָּיהַ פַּנְּשֶׁר וְאִם־נִילְה: אַם־מַגְבָּיהַ פַּנְשֶׁר וְאִם־נִילְה:
- אָם װּלָּנִים פֿאָנַלָנְאַ װִּלְּכִּינִי: אָּנֵב װְבְּלִּנִים הַלְנָאִ װִּלְכִּי הַּיָּם אִם פָּבְּרִנִם פֿאָנַלָנִי הַלְנָאִ װִּלְכִּי הַּיָּם אִם בָּבְּרִנִם
- אוב װבּהַנּ הֹהָנ נבֹהנ הַגְּפֹּנוֹנ:
- עַר־הַגְּבָּוּל שִׁלְּחִוּך בָּל אַנְשֵׁי בְרִימָׂך השׁיאָּוּך יָבְלִוּ לְךְ אַנְשֵׁי שָׁלֹמָוּ לַחְמָּוּ יַשְׁימוּ מְזוֹר תַּחְמִּיף אֵין הְבוּנָה בְּוֹ:
- , הַלְוֹא בַּיִּוֹם הַהִוּא נָאָם־יִּהֹוָה וְהַאַבַּרְתֵּי הַכְּמִים מְאֵבְוֹם וּהְבוּנֶה מֵהַר עֵּשֶׁוּ:
- מְעַר מְּמֶּׁוּ מְפֵּמֶׁלֵּי: י הְחַהַּוּ גִּבּוָבֵירָ הֵימָוֹ לְתָּמָּוֹ יִבְּבָרִרַאָּיִאָּ
- , מחַמָּס אַתִיף יַצַּקָּב הְּכַפָּךָ בוּשָׁה וָנְכְרָהָ לְעּוֹלֶם:

In the day that thou didst stand aloof, In the day that strangers carried away his substance, And foreigners entered into his gates, And cast lots upon Jerusalem, Even thou wast as one of them.

But thou shouldest not have gazed on the day of thy brother In the day of his disaster, Weither shouldest thou have rejoiced over the children of Judah In the day of their destruction; Weither shouldest thou have spoken proudly In the day of distress.

Thou shouldest not have entered into the gate of My people In the day of their calamity, Yea, thou shouldest not have gazed on their affliction In the day of their calamity, Nor have laid hands on their substance In the day of their calamity.

Meither shouldest thou have stood in the crossway, To cut off those of his that escape, Meither shouldest thou have delivered up those of his That did remain in the day of distress.

For the day of the Lord is near upon all the nations, As thou hast done, it shall be done unto thee; Thy dealing shall return upon thine own head. .

For as ye have drunk upon My holy mountain, So shall all the nations drink continually, Yea, they shall drink, and swallow down, And shall be as though they had not been.

But in mount Zion there shall be those that escape, And it shall be holy; And the house of Jacob shall possessions.

And the house of Jacob shall be a fire, And the house of Joseph a flame, And the house of Esau for stubble, And they shall kindle in them, and devour them; And there shall not be any remaining of the house of Esau; For the Lord hath spoken.

And they of the South shall possess the mount of Esau, And they of the Lowland the Philistines, And they shall possess the field of Ephraim, And the field of Samaria, And Benjamin shall possess Gilead.

And the captivity of this host of the children of Israel, That are among the Canaanites, even unto Zarephath, And the captivity of Jerusalem, that is in Sepharad, Shall possess the cities of the South.

And saviours shall come up on mount Zion To judge the mount of Esau; And the kingdom shall be the Lord's.

> בִּיוֹם עַּמְרְךְּ מִנְּגִר בִּיָוֹם שִׁכִּוֹת זָרֵים חֵילִוּ וְנְכְרְׁים בָּאִי שִׁעְרִׁי וְעַלִּ נְם־אַמָּה בְּאַתַּר מֵהֶם:

שׁלְּבֵּלְ פֵּּיוּ בְּיִוֹם אָּהָוִם אָּבְרָוֹם וְאַלְ מִּמְּמָּט לְבָנֵי יְהִינֵּה בְּיִוֹם אָבְרָה וְאַלְ " וֹאַלִבְיִים אָרִים

שַּׁאְלְטִׁלִּטְ בְּטִגְּלְ, בְּנִּטְ אָגְרָוּ שַּׁרֵא נִּם-אַשָּׁטִ בְּנִהְמִּי, בְּנִּים אָגְרָוּ וֹאַלְ-אַלְ-טַּבְוֹא בְשָׁמִּר בְּמָמִר בְּמָּמִי בְּנִים אָנְרָוּ

لْكِّرْ مَهِمْ لِأَمْرُ مَوْدِ الْمُدَرِّ الْمِرْدِ الْمُعَادِ الْمُعَادِ الْمُعَادِ الْمُعَادِّ الْمُعَادِّ ا أيام المُعَادِ الْمُعَادِّ الْمُعَادِّ الْمُعَادِّ الْمُعَادِّ الْمُعَادِّ الْمُعَادِّ الْمُعَادِّ الْمُعَادِ

ְבִּי־קְרָוֹב יוֹם־יְחֹוָָה עַל־כְּלִ־תַּגּוֹיָם כַּאֲשֶׁר עַשִּׁיהָ יֵעֲשֶׁה לֶּךְּ גִּמִּלְדָּ יָשִׁיּב בְּרֹאֲשֶׁךּ:

בְיֵנְיִנְיִם שַּׁמְּנִגְ וְמִּטֵּנִי וְלְמְּנִּ וְבִּיֹנִנִם שַּׁמְּנִגְ וְמִּנִנִּם בְּּלְנָא בְּּג בַּּאִמְּב מִּטִנִים מִּכְ_בַּיב בַּגְבָּא בָּג בַּאִמְּב מִּטִנִים מִּכְ_בַּיב בַּגִּבִּ

וּבְתַר צִּיָּוֹן מִהְגֵה פְּלֵיטָה וְתָּיָה אָדָשׁ וְיְרְשׁוּ בַּיִּת יְעֵּלְב אָת מוֹרֶשִׁיהֶם:

ئيري ښد، خ چره پښ چر، نيښ بچد: نير يښ خغښ نيخ خ د ټي نېچ خ به نځه نير ښخ چره نيخ

מְּבֵׁר מִּמְבְוֹן יִבֹּוֹימֹן אָט_הַנִּלְמָּר: פְּלְמִּשְׁיִם וֹוֹרְמִּיְ אָט_מִבֵּר אָפַּרָּוֹם וֹאָט הְבֵּר מִמְּבִוֹן יִבֹּוֹמֹן אָט_הַגָּל הָּבִּים וֹאָט

בּסְפְּבְרֵּה יְרְשֵׁי אֵם מְּבֵּי וַנְּגְלֵם יִבְּיָּה אָמֶּר בְּנְצְלֵם הַחֵלְם אֲמֶּר וְנְלְלֵם הַחֵלְם אָמֶּר

עּמְיִּ נְיִנְיְמָה לִּיהְוָה הַמְּלִּיבְה: מְמְיִ וְהִיְמָה לִיהְוָה הַמְּלִיבְה:

TEUTR FWE

The Haftarah is Amos 2:6-3:8.

9:II

- Thus saith the LORD: For three transgressions of Israel, Yea, for four, I will not reverse it: Because they sell the righteous for silver, And the needy for a pair of shoes;
- That pant after the dust of the earth on the head of the poor, And turn aside the way of the humble; And a man and his father go unto the same maid, To profane My holy name;.
- And they lay themselves down beside every altat Upon clothes taken in pledge, And in the house of their God they drink The wine of them that have been freed
- Yer destroyed I the Amorite before them, Whose height was like the height of the cedars, And he was strong as the oaks; Yet I destroyed his fruit from above, And his roots from beneath.
- Also I brought you up out of the land of Egypt, And led you forty years in the wilderness, To possess the land of the Amorites.
- And I raised up of your sons for prophets, And of your young men for Nazirites. Is it not even thus, O ye children of Israel? Saith the LORD.
- But ye gave the Nazirites wine to drink; And commanded the prophets, saying: 'Prophesy not.'
- Behold, I will make it creak under you, As a cart creaketh that is full of sheaves.
- And flight shall fail the swift, And the strong shall not exert his strength, Neither shall the mighty deliver himself,
- Neither shall he stand that handleth the bow; And he that is swift of foot shall not deliver himself; Neither shall he that rideth the horse deliver himself;
- And he that is courageous among the mighty Shall flee away naked in that day, Saith the Lord.

- چׁר אָעָר יִהוָֹה עַל־שְׁלִשָּׁה פַּעָּטֶר יִשְׁרָבָּ יְעַל־אַרְבָּעָה לֵא אֲשִׁיבָנִּר עַל־מִבְרָם בַּכֶּטֶר צַּיְּיק וְאֶבְוֹוֹן בְּעֲבָנִיר נַעֲלֵים:
- בְּנְּהְּבְׁיִ לְמָהּוֹ נִוּצְׁרְ אָנִרְהָּם לֵּבְּשָׁי: וֹבְבֵּרְ אָנְרִי וֹלְכִּיְ אָרְ בְּהָהְאָפָּיִם הַּלְ_הָּפָּרַ אָנְרִּ לְּבִּרְ
- زرر ענישים ישְׁהֵּ בֶּית אֶלְבִינִם: יְשְׁלְבִּלְּרִים חֲבֵלִים יִשְּׁי אֶצֶלְ בָּלְ מִּוֹבֵּחַ
- ېڅنځد השְמָרְהִי אָתִּיהִאָּמִרִי מִפְּנִיהָם אַשֶּׁר פְּגָּבַה אֲרָזִים נְּבְּהֹוֹ וְחָסָׁן הָוּא פָאַלּוֹנִים וָאַשְׁמֵיר פּרְיוֹ מִמַּעַל וְשְׁרָשָׁיוּ
- לְנֵהֵט אָטַבְאָנֵא טַאֵּמְנֵּוּ: וֹאִיִלְנִּ אַטַׁכֵּם פֿמּנִבּׁרָ אַנְפֿהֹנם הָּּוְּט וֹאִיָבָׁוּ טַהֵּלַנִּטוּ אָטַבָּם מָאָנֵא מִאָּנִים
- לְּנִוֹנִים תַּאָּרְ אֵּיוֹ וַאָּעִ בָּנִי וְמִּבְאֵים וְאָבַּר יְאָלֵים תַּבְּנִיכֶם לְנְבִיאָּים וְמָבַּעוּנִיכֶם יהוח:
- ត់เบ็อ כְאמֶב לְאָ שׁפּֿבֹאנּ: וּשֹּׁאֵלנּ אָשַבְעַּנִּוֹנִים זְיוֹן וֹהַּלְבַעַּנִּבֹנִאִם
- װְמְּלְבֶּׁה הַמְּלְאָה לֶה עְּמְיִר: הַנְּה אָנָבִי מֵעָיִל הַהְמִיר:
- لَّبُونِد לِهَ 'بُورُم يَوْمُ اِمَانِم كَهَ 'هِوْلًا حَبَارُ " اَهُجَد مُدَامَ مَوْمَ اَمَانِم كَهِ اِهُوْلًا حَبَارً
- ְּנְמִבְּמְ וְּבְכֵּב נַסְּנִס לְאִ נְמִּבְמְ וֹפֹאָנִי י וְנִיפָּמְ נַפְּמִעְ לָאִ נִּמְּעָר וִלֵּלְ בָּנִינְלְיִנְ לָאִי
- הַהָּגְא נְאָם ְנְבְּיָבְיִנְיִנְי (פּ)

91

ι:III

Hear this word that the LORD hath spoken against you, O children of Israel, against the whole family which I brought up out of the land of Egypt, saying:

You only have I known of all the families of the earth; Therefore I will visit upon you all your iniquities.

Will two walk together, Except they have agreed?

Will a lion roar in the forest, When he hath no prey;
Will a young lion give forth his voice out of his den,
If he have taken nothing?

Will a bird fall in a snare upon the earth, Where there is no lure for it? Will a snare spring up from the ground, And have taken nothing at all?

Shall the horn be blown in a city, And the people not tremble? Shall evil befall a city, And the Lord hath not done it?

For the Lord God will do nothing, But He revealeth His counsel unto His servants the prophets.

The lion hath roared, Who will not feat? The Lord Gop hath spoken, Who can but prophesy?

> אָאָה בּמִּגְיִנוּ, מִאָּבְּא מִגָּבִוּם בְאִמֶּר: אַלְּיכֶם בְּנֵּוּ יִאִּבְאֵלְ אַלְ בָּלְ חַמִּאִפְּחָׁר אַאָּר הַמָּבִי בִּיִּר הַזָּר אַאָּר הִבָּר יִחִוֹּר

ַ זַרק אָהְבָם יָדִּיִּמְהִי מִפְּלִ מִשְׁפְּחָוֹת הְאֲדְטָה מַל־בֵּן אֶפְקַּד מֲלֵיבֶׁם אָת כְּל־שָׁוֹנֹתִיבֶם:

נּ בְּיִבְלֵבְ הְּתִּים וְשְׁבֵּי בִּלְשׁׁ, אָם תָהֶבִּי:

בְּפָּׁיִר קוֹלְוֹ מְמְּמְּנְיִהְ בִּלְמִי אָם־לְבֶּר: * הַנִּמְּאֵי אַרְיִם בַּנִּמָּר וְמָּבֶּר צָּרָוֹ לְיָ הַנִימָּן

הַתִּפָּל צִפּוֹר עַל־פָּח הַאָּהֶץ וּמוֹקִשׁ צֵּין לְהְ הַוְעֲלֶה־פַּחׁ מִן־הַצֵּדְמָּה וְלָכִוֹד לֹא יִלְכְּוֹד:

אִם־וִמְּקֵע שׁוֹפְּר בְּעִּׁיר וָעָם לֵא נִחֵּרִָרוּ אִם־מְּהְנֵה רְעָה בְּעִּיר וַיהוָה לֹא עְשֶׂה:

בֵּי לַא יַעַּשָׂה אַדֹּנָי וֶהוֹה דָּבָר בָּי אִם־ בְּלְה סוֹדוֹ אֶל־עֲבְרָיו הַנְּבִיאִים:

װּ אַבְנָר שָׁאַי מָר לַאִּ יִּרְבָּׁא אַבְּנָר יֵּבִּוֹבְע צַּבְּּבּר מּר לַאִּ יַנְּבָּא:

הפטרת מקץ

And Solomon awoke, and, behold, it was a dream; and he came to Jerusalem, and stood before the ark

and he came to Jerusalem, and stood before the ark of the covenant of the Lord, and offered up burnt-offerings, and offered peace-offerings, and made a feast to all his servants.

Then came there two women, that were harlots, unto the king, and stood before him.

And the one woman said: 'Oh, my lord, I and this woman dwell in one house; and I was delivered of a child with her in the house.

נימץ שְׁלֹמָה וְהִבָּה חַלֻּוֹם נִיָּבֹוֹא יְרִוּשְׁלֵם נִיּשְּׁלָּהו לְפְּנֵיו אֲרָוֹן בְּרִית־אֲדִּנִי נִיַּשְּל עַלְוֹת נַיַּעַשׁ שְׁלְמָּים נַיַּעַשׁ מִשְׁמֵּה לְכְלְ עֲבְרֵיו: (פּ)

ير אַז קבׂאנָה שְׁתַּיִם נִשִּים זִּנִוֹת אֵל־הַמֶּלֶךְּ رِתַעֲמִׂדְנָה לְפְּנֶיוּ:

ין נְהַאִּמֶּר הַאִּשָּׁר הָאַתַּר בָּרָיִר אָהָר נָאֵלָר יִי יִ יְהָאִּשֶּׁר הַיְּאָת יִשְׁבָר בְּבָּיִר אָהָר נָאֵלֶר מְּמֶּר בַּבֶּיִר:

The Haftarah is I Kings 3:15 - 4:1.

הפטרת מקץ

And it came to pass the third day after I was delivered, that this woman was delivered also; and we were together; there was no stranger with us in the house, save we two in the house.

And this woman's child died in the night; because she overlay it.

And she arose at midnight, and took my son from beside me, while thy handmaid slept, and laid it in her bosom, and laid her dead child in my bosom.

And when I rose in the morning to give my child suck, behold, it was dead, but when I had looked well at it in the morning, behold, it was not my son, whom I did beat.

And the other woman said: 'Nay; but the living is my son, and the dead is thy son.' And this said: 'No; but the dead is thy son, and the living is my son.' Thus they spoke before the king.

Then said the king: 'The one saith: This is my son that liveth, and thy son is the dead, and the other saith: Nay; but thy son is the dead, and my son is the living.'

And the king said: 'Ferch me a sword.' And they brought a sword before the king.

And the king said: 'Divide the living child in two, and give half to the one, and half to the other.'

Then spoke the woman whose the living child was unto the king, for her heart yearned upon her son, and in no wise slay it.' But the other said: 'It shall be neither mine nor thine; divide it.'

Then the king answered and said: 'Give her the living child, and in no wise slay it: she is the mother thereot.'

And all Israel heard of the judgment which the king had judged, and they feared the king; for they saw that the wisdom of God was in him, to do justice.

ַנִיְהֵי בַּיָּוֹם תַשְּׁלִישִׁי לְלִדְּהִי וַמֻּלֶּד נֵם הָאִשָּׁת תַזְּאָת נַאֲנָהָנִי יַהְדָּי אֵין־זָּר אִהְנִיּ בַּבְּיִת זּיּלְתַי שְׁתַּיִם־אֲנָהְנִי בַּבְּיִת:

ور ريزې چا_بېښد بېغه ځيځه پېښد پېچد د:

رمْْمِمْ جِشْبَ مَقْرْجُم رَمِهِم هِمَّجِدِ מِهِدِّخْ رِهِمِمِهِ بَعَدْ رَمَهِ دِيَّهِ جَيْرِهِ بِهِمَّجِدِهِ مِقِم مِنْهِ دِيْم جِمِيْجِ،

ئېرات چۆچەر ئېدىزىم ئەت جىد بەرىيى جىد ئېرىدىزى بىدىد چەچەر ئەيەر ئېدىدى جىد ئېرىدىن

ַומֹאִמֶר הְאִשָּׁה הְאַהֻׁהָת לָאִ כִּי בְּנִי הַחַיֹּ יִבְּנַף הַמֵּׁה יְיָאָה אֹמֶהֶתׁ לָאׁ כִּי בְּנַף הַמֵּּה יִבְנַי הָחְיִי וַהְּדַבֶּּךְנָה לִפְּנֵי הַמֶּלֶּף:

וּבְּנֵי הַמֵּת וַזְאָת אִמֶּבֶת זָבְי בָּנֵךְ תַמֵּת וּבְנֵךְ תַמֵּת וַזְאָת אִמֶּבֶת לַאְ כִּי בְּנֵךְ תַמֵּת וּבְנֵי הָחֵי: (פּ)

رَجُوْرُ، بَهُمُكِكِ خُلُهُ خُرْدِ بَيْكِمُ بِيَقَالِـٰتِ تَرْجُمُدِ بَيُقَالِمُ لِمَا خُرِدٍ فِي الْمُعَالِّ

לְאָםְתּי תַּמְּלְנִּ אֵּנִר עִּתְּרָ עִּתְּרָ תַּחָר בְאָנִיר תַּמְּלְנִּ אֵנִר תַחָצִי בְאָמָר תַמְּלְנִּ אֵנִר עִחָנִי

ַנַּעַן הַמֶּלֶדְּ נַיּאמֶר הְנִּרִלְהִ אֶת־הַיָּלִיּר הַהַּי וְהָמֶת לַאְ הְמִיתְֻהוּ הָיא אָמֶּוֹ: (ס)

ر بَهْ جَدْ بَاجِيْرَ بِيْرَيْنِ جَعَرَاجِةً كَيْوَادِ بَهْدَ جَدْ بَاجِيْرَكِ يَبْرُيْنِ جَعَرَادِ خَيْرَادِ مَا يَهْدِ جَدْ بَاجِيْرَادِ بَائِرَادِ جَدَادِ خَيْرِيْنِ مَا يَهْدُونِ مِنْ يَعْدِيْنِ مِعْدَادًا مِنْ يَعْدِيْنِ

ι:VΙ

And king Solomon was king over all Israel.

نَّهُدُةُ (a) تَانِّذِ تَقِرَّكَ شِرِيِّ ثَارِيَا لَيْمُكَ مِرْ خَرِ

הפטרת ויגש

The Haftarah is Ezekiel 37:15 – 37:28.

- 'And thou, son of man, take thee one stick, and write upon it: For Judah, and for the children of Israel his companions; then take another stick, and write upon it: For Joseph, the stick of Ephraim, and of all the house of Israel his companions;
- and join them for thee one to another into one stick, that they may become one in thy hand.
- And when the children of thy people shall speak unto thee, saying: Wilt thou not tell us what thou meanest by these?
- say into them: Thus saith the Lord GoD: Behold, I will take the stick of Joseph, which is in the hand of Ephraim, and the tribes of Israel his companions; and I will put them unto him together with the stick of Judah, and make them one stick, and they shall be one in My hand.
- And the sticks whereon thou writest shall be in thy hand before their eyes.
- And say unto them: Thus saith the Lord God: Behold, I will take the children of Israel from among the nations, whither they are gone, and will gather them on every side, and bring them into their own land;
- and I will make them one nation in the land, upon the mountains of Israel, and one king shall be king to them all; and they shall be no more two nations, neither shall they be divided into two kingdoms any more at all;

- וֹכְלְ בֵּנִע ׁ נִּמְּבָׁאֵלְ חֲבֵּבֵוּ: מֵּא אֵטְׁב וּכְּתַּוּב מִּלְנִוּ לְּנִסָּׁלִּ מֵּא אֵפַּנְּוִם הַּלְּנִן לְנִעוּנְּע וֹלְבָתֵּ נִּמְּבָאֵלְ חֲבָּנִוּ וּלְטַע וֹאִטֵּׁט בוֹ אִבְּיִם
- لِمِنْ لَهُمَايُات چَنِيَاد: مُنَانِ لَهُمَايُات چُنِيَاد:
- דַבָּר אֲלֵהָם פֹּה־אָטִר אֲדִּנֵי וֶהוֹהֹ הִנֵּהֹ אֵנִי לֹלֵה אָת־עֵץ יוֹסָף אֲשָׁר בְּיַד־אֶפְּנִיִּים וְשִׁבְּמֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּרָוּ וְנְתַהִּי אֹוֹהָם עָלֶיוּ אָת־עַץ יְהוּדָה וְעֲשִׁיהִם לְעֵץ אָהְׁד וְהִיִּיּ אֶתֶד בְּיְדִיּי:
- לְמִּנִנִּעֵּם: נְׁעַׁנְנִּ עַׂמִּּאָנִם אָּמָּבְ_טַּבְּטַּבְ מַּכְנִעָּם בִּּנְגַּבְּ
- ְנְתַבְּאָנֵי, אִנְטֵׁם כִּחַ אֵּמָרֵ אֲנִינָי מִפָּנִי אָמֶּר תֲלְכִּוּ שָׁם נְקִבָּצִי, אִנָם מִפְּבִיר הְנְתְּבָּרְ אָנִים אֶלְ-אַרְעָּנְהָ אִנְם מִפְּבִיר הְבָּבְּרָ אָלְנִי אִנְטֵׁם אֶלְ-אַרְעָּנְהָ אָלִם מִפְּבִּיר
- נְמָהֵ מָּנִר אָמָם לְצָנִר אָנִד לְבִּׁלֶם לְמָּלֶּ וְלְאִ (כּ, יהיה)[ק' יְהְיִּר לְבָּלֶם לְמָלֶּךְ וְשְׁבְּאָ (בּי יהיה)[ק' יְהְיִּר לְבָּלֶם לְמָלֶּךְ יְמְּעָּיִה מְּיִר לְשְׁתָּ

neither shall they defile themselves any more with their idols, nor with their detestable things, nor with any of their transgressions; but I will save them out of all their dwelling-places, wherein they have sinned, and will cleanse them; so shall they be My people, and I will be their God.

And My servant David shall be king over them, and they all shall have one shepherd; they shall also walk in Mine ordinances, and observe My statutes, and do them.

And they shall dwell in the land that I have given unto Jacob My servant, wherein your fathers dwelt, and their children, and their children, and their children's children, for ever; and David My servant shall be their prince for ever.

Moreover I will make a covenant of peace with them; them—it shall be an everlasting covenant with them; and I will establish them, and multiply them, and will set My sanctuary in the midst of them for ever.

My dwelling-place also shall be over them; and I will be their God, and they shall be My people.

And the nations shall know that I am the LORD that sanctify Israel, when My sanctuary shall be in the midst of them for ever.

ڔڮٚ؉ڔ؈ڟٷ؞؇ڹ٦ ڿډ؋ڋڮڗڽؖڞ۫ڎڿٷۄڎؾڽڽؙڡ ڎڿڿؗڂ ۼڛؘۅڽڽڡ ڔ۩ڹڛۅۅ؞ ۼۻؙڡ ڎڿڂ ڎڹڛ۪ڮؿڗڽڞ ۼڛۣڎ ڽ؈ٷڎ ڮڽؙڡڔ؈ڽڔ؈ ٷڹؠڞڔڽڎڐڮڗڋۼ۪ڣڡڗۼڎڎۼڔڽڗڎڂڽڽڡ ڮۼڂڽڎڡ؞

ְיִהְעֵּהְ לְכְבְּלְם יִבְּמִאָּפְּמֵּי יֵלְכִי וְחָמִּיתִי יְהְיֵה לְכִּלְם יִבְמִאָּפְּמֵּי יֵלְכִי וְחָמִיתִּי יִשְׁמְרִי לְכִּלְם יִבְמִאָּפְמֵּי יֵלְכִי וְחָמִי

אָת־מִקְּדִישָׁי בְּתִיקָם לְעִילָם: יְהְנֵה אִיְהָם וּנְתַּהִים וְהָרְבֵּיתֵּי אִיִּהְם וְנָתַהַּי אָת־מִקְּדִישִׁי בְּתִילָם לְעִילָם:

ְנְהְנֶה מִשְׁבְּנִי עֲלֵיהֶם וְהָיִיִּהִי לְהָם בְּאִלְהָים וְהַפְּה יִהְיִּיּ לֵי לְעֲם:

וְיֵרְעוֹלִ תַּגּוֹיִם בֵּי אֲנֵי יִתְּוֹה מְקַבֵּשׁ אָת־יִשְׂרָאֵלִ בְּהְיָוֹת מִקְדָשָׁי בְּתוֹכֶם לְעּוֹלֶם: (פּ)

The Haftarah is I Kings 2:1 – 2:12.

ι:II

Now the days of David drew nigh that he should die; and he charged Solomon his son, saying:

הפטרת ויחי

 $^{\rm I}$ go the way of all the earth; be thou strong therefore, and show thyself a man;

ַנּיִקְרְבָּנִּ יְמֵיִרְדָּוָד לְמָנִת נִיְצָנִ אָת־שָׁלֹמָת בְנִי לֵאמְר:

װְבְּיִנְיִהְיִּ בְּבְיִבְיִּאְבָהְ וְחָזְלֵּתְּ אָנְבָּיִ עִבְּוִּ בְּבִרֵנִי בְּלִ_חָאָבָהְ וְחָזַלִּתָּ

and keep the charge of the LORD thy God, to walk in His ways, to keep His statutes, and His commandments, and His ordinances, and His testimonies, according to that which is written in the law of Moses, that thou mayest prosper in all that thou doest, and whithersoever thou turnest thyself, thou doest, and whithersoever thou turnest thyself,

that the LORD may establish His word which He spoke concerning me, saying: If thy children take heed to their way, to walk before Me in truth with all their heart and with all their soul, there shall not fail their heart and with all their soul, there shall not fail their heart and with all their soul, there shall not fail

Moreover thou knowest also what Joab the son of Zeruiah did unto me, even what he did to the two captains of the hosts of Israel, unto Abner the son of Mer and unto Amasa the son of Jether, whom he slew, and shed the blood of war in peace, and put the blood of war upon his girdle that was about his loins, and in his shoes that were on his feet.

Do therefore according to thy wisdom, and let not his hoar head go down to the grave in peace.

But show kindness unto the sons of Barzillai the Gileadite, and let them be of those that eat at thy table, for so they drew nigh unto me when I fled from Absalom thy brother.

And, behold, there is with thee Shimei the son of Gera, the Benjamite, of Bahurim, who cursed me with a grievous curse in the day when I went to Mahanaim; but he came down to meet me at the Jordan, and I swore to him by the Lord, saying: I will not put thee to death with the sword.

Now therefore hold him not guiltless, for thou art a wise man; and thou wilt know what thou oughtest to do unto him, and thou shalt bring his hoar head down to the grave with blood.

And David slept with his fathers, and was buried in the city of David.

וְשְׁמִרְהֵׁ אָת־מִשְׁמֵרֵחו יִחֹוָה אֵלֹהָיִר לְלֶלֶכֶת בְּדְרָבִיוֹ לִשְׁמִר חָמִּתִּי מִצְיֹחִיוֹ יִמִשְׁפְּשָׁיִ וְעֵּדִיֹּהִי כַּבְּחִיב בְּחִירָת מֹשֵׁה רְלִיאַשָׁר הִפְּנֶה שֲׁם:

﴿ מַּמִּעֵן יָמִּים יִהוֹּה אָת־דִּבְרִוֹ אֲשָׁר דִּבָּרִ • מָלֵי לֵאמֹר אָם־יִשְׁמִר בְּבָּרְ אָת־דַּרְפָׁם לַלֶבֶת לְפָנִי בָּאֲמָת בְּבְל־לְבָבֶם וּבְכָל־ נְפְּשָׁ יִשְׁרָאֵל:

خَمَّرَهِ مَهُر: لَمْمُنَ خَنْخَمُثُكَ لَمُهِـ عِبْتَهِ مَيْخَنْهِ

מפׁנֹ, אַבְמֶּלְוָם אַנוֹ,ڬ: פֿאָכַלְ, מִּלְנוֹנִי פּּ, בוֹ לַנְבָּ אָלָ, פַּבְּׁנִי וֹלִבְּיָ, בּנִוֹלָ, נִינִּלְמָּנִ, נַעַּמָּמָטַ יָטְסָׁב וֹנִי,וֹי

ָּהְבָּה שָׁמִּלְ שֵׁמִׁמָּה בָּן־בֵּרָא בָּן־הַיָּמִינִי מְבָּחָרִים וְהָוּא מֵלְלַנִי מִלְלָה נִמִּהְצָּת בִּיִּה מְבָּחָרִים וְהָוּא מֵלְלַנִי מִלְלָה נִמִּהְצָּת בִּיִּה בְּחָרֵב:

וְעַמְּה אֵל־הְּנַבֵּהוּ בֵּי אֵישׁ חָבֶם אָתָּה וְיֵדִּעְּתְּ אֵתּ אֲשֶׁר מִעְשִׁה־לֹּוֹ וְהְוֹרַדְתָּ אָתִּ שֵׁיבְתָּוֹ בְּדֶם שְׁאִילֹ:

בְּנֶב: (פּ) נְיֵהְפָּׁכ בַּנֵנְר מִּם אֶּבְטָנִוּ נִיּפַבר בַּמָּנִר

and three years reigned he in Jerusalem. years: seven years reigned he in Hebron, and thirty And the days that David reigned over Israel were forty

and his kingdom was established firmly. And Solomon sat upon the throne of David his father;

> אַרְבָּעָים שְׁנְּהַ בְּחָבְרָוֹן מְלַךִּ שֲׁבַע שְׁנִים הבירוּשְׁלַם מְלֵּךְ שְׁלֹשֵׁים וְשֶׁלִשׁ שְׁנִים: لتنضب هَجُد مُحَلِك خُندُ مَحِـنهُدُهِم

וּשְּׁלְמֵּע יִשְּׁב מֹלְ כֹּפֹא בִּוֹר אָבְיוּו וִשִּׁכָּן

מַלְכָּתִוֹ מְאָר: (ס)

מפטיר לשבת ראש חודש

The Maftir for Shabbat Rosh Hodesh is Numbers 28:9 - 15.

ΟĪ

And on the sabbath day two he-lambs of the first year without blemish, and two tenth parts of an ephah of fine flout for a meal-offering, mingled with oil, and the drink-offering thereof.

This is the burnt-offering of every sabbath, beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

And in your new moons ye shall present a burnt-offering unto the Lord: two young bullocks, and one ram, seven he-lambs of the first year without blemish:

and three tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for a meal-offering, mingled with oil, for the one ram;

and a several tenth part of fine flour mingled with oil for a meal-offering unto every lamb; for a burnt-offering of a sweet savour, an offering made by fire unto the Lord.

And their drink-offerings shall be half a hin of wine for a bullock, and the third part of a lamb. This is the and the fourth part of a hin for a lamb. This is the burnt-offering of every new moon throughout the months of the year.

And one he-goat for a sin-offering unto the Lord; it shall be offered beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

و:HIVXX וקרוֹם הַשִּׁבְּת שְׁנֵּוֹ־כְּבָשִׂים בְּנֵּוֹ־שְׁנָה קמִימָם יִּשְׁנֵי שָשִׁרֹנִים סָׁלֶת מִנְחָה בְּלִּילֶה בַשְּמֶן וְנִסְבְּוֹּ:

עלַת שַבָּת בְשַׁבַּתִּוֹ עַל־עֹלָת הַחָּמָיר נְנְסְבֶּה: (פ)

ּבְּנִי־שְׁנְּח שְׁבְעָּח הְּמְרֵיבׁוּ עַלְּח לִּיחֹנָּח בְּרִים בְּנִי־בָּקֵר שְׁנַּוֹם וָצִּיִל אָחָׁד כְּבְשָּׁים בְּנִי־שְׁנְּח שְׁבְעָּח הְמִימִם:

نَّهِ حَيْدٍ مِهْدَبُت فِكِم مِدِبَہِ جِعَدِيَٰہ جَهُمْ ا حَهِد بَهِبَہ نَّهِدِ مِهْدَبُت فِكِم مَدِبَہِ خَدْرِہ جَهُمُ اِجْهِنِ مِهِبَہ:

ןִשְּׁלֵּן עִשְּׁרֹוֹן סָׁלֵח מִנְחָחׁ בְּלִּלֵח בַּשְּׁמֵן לַבֶּבֶשׁ הָאָחֲד עַלְחֹ הֵיחַ נִיחֹׁחַ אִשֶּׁה לַיהְיֶה:

וְנִסְבֵּיהָם חֲצֵי חַהִין ִיהָיָה כַפְּׁר וּשְׁלִישָׁת חַהַין לַצִּיל וּרְבִיעָת הַהָין לַבֶּבֶשׁ יְיִוְ זָאִת עֹלָת הֹבֶשׁ בְּחְרְשׁׁוֹ לְחָרְשֵׁי הַשְּׁנֶה:

יִשְׁמִּיר מִיֵּים אָחָד לְחַמָּאִת לִיהֹוָה מַל־עַלְת הַמְּמֵיר יִנְשָּׁה וָנְסְבְּוֹ: (ס)

הבמרת שבת ראש הודש

7he Haftarah for Shabbat Rosh Hodesh is Isaiah 66:1 - 24.

Thus saith the LORD: The heaven is My throne, and the earth is My footstool; where is the house that ye may build unto Me? And where is the place that may be My resting-place?

For all these things hath My hand made, and so all these things came to be, saith the Lord; but on this man will I look, even on him that is poor and of a contrite spirit, and trembleth at My word.

בועגו פָר אָמָר יְהֹנָה הַשָּׁמָיִם כִּסְאִּי וְהָאָהֵץ הַדְּם רַגְּלִי אֵי־זֶה בַיִּתֹ אֲשֶׁר תִּבְנִי־לִי יְמְיֹם הָגְלִי אֵי־זֶה בַיִּתֹ אֲשֶׁר תִּבְנִי־לִי

װְּבְּרִי יְּהְיַתְ וְּחֲבִיתְ מְּלְ-זְּרִי יְּבְּרִים יְּהְלָית וְאֵלְ-זֶרִוּ אַּבְּיִם אָלְ-מָּיִּת יְּבְּרִים יְּהְיַתְ יְדֵרִי מִּמְְּטִתוּ וּיִּהְיִנִּי בְּלִרֵי:

He that killeth an ox is as if he slew a man; he that sacrificeth a lamb, as if he broke a dog's neck; He that offereth a meal-offering, as if he offered swine's blood; he that maketh a memorial-offering of frankincense, as if he blessed an idol; according as they have chosen their own ways, and their soul delighteth in their abominations;

Even so I will choose their mockings, And will bring their fears upon them; Because when I called, none did answer; When I spoke, they did not hear, But they did that which was evil in Mine eyes, And chose that in which I delighted not.

Hear the word of the LORD, Ye that tremble at His word: Your brethren that hate you, that cast you out for My name's sake, have said: 'Let the LORD be shall be ashamed.

Hark! an uproar from the ciry, Hark! it cometh from the temple, Hark! the Lord rendereth recompense to His enemies.

Before she travailed, she brought forth; Before her pain came, She was delivered of a man-child.

Who hath heard such a thing? Who hath seen such things? Is a land born in one day? Is a nation brought forth at once? For as soon as Zion travailed, She brought forth her children.

Shall I bring to the birth, and not cause to bring forth? Saith the Lord; Shall I that cause to bring forth shut the womb? Saith thy God.

Rejoice ye with Jerusalem, And be glad with her, all ye that love her; Rejoice for joy with her, All ye that mourn for her;

That ye may suck, and be satisfied With the breast of her consolations; That ye may drink deeply with delight Of the abundance of her glory.

For thus saith the Lord: Behold, I will extend peace to her like a river. And the wealth of the nations like an overflowing stream, and ye shall suck thereof: Ye shall be borne upon the side, and shall be dandled upon the knees.

As one whom his mother comforteth, So will I comfort you; and ye shall be comforted in Jerusalem.

שׁוֹהַט הַשִּׁוֹר מַבֵּר־אִׁישׁ זּוֹבֶחַ הַשִּׁרֹ עַּבֵּרְ בְּלֶב מַעֲלֵה מִנְחָרֹ זַּם־חֲזִּיר מַזְבָּיר לְבֹנֶה מְבֶּרְךְ אֵנֵן גַּם־הַמְּה בְּחֲרִי בְּדַרְבִיהָם יִּבְשְׁקּוֹצֵיהָם נַפְשָׁם חָפֵּצְה:

נִם אַּלָּי. אַבְתַר בְּתַעָּלְאָי וְשָׁלְּיִים וּמְגִּינִים אַבָּיא לְמְים נִעַּן קְּרָאִי וְצָּין עִנְּי דִּבָּאָמֶׁר אַבְיא לְמְים נַעָּן קְּרָי בְּתַעָּלְ בָּיִים וּמְגִּירִים

שׁמְעֵּנִ דְּבָרִיְהְוֹּה הַחָּבֵיִרִים אָלִ־דְּבָרִוֹ אָמְרוּ אֲחֵילֶם שׁנְאֵילֶם מְנְדֵּילֶם לְמַעַּן שְׁמִּי יִכְבָּר יְהֹוְה וְנְרְאֵה בְשִׁמְחַהְבֶם וְתֵּם יֵבְשׁוּ:

, קול שָאוּן מִפְּיר קוֹל מִתִיבָל קַוֹל יָחֹנְׁה מְשַׁלֶּם גְּמִיּל לְאִיֶבֶיו:

ئىۋى ئۆك ئۆك خۇك ئۆپە تاۋى ئۇد خۇك ئۆڭ ئۆك، ئۇلاپ ئۇك

מִּי־שָׁמַע בִּיֹאָת מֵי רָאָת בָּאֵּמָת הַיִּתִּת אֶבֶץ בְּיִּוֹם אָחָׁד אִם־יִנֵּלֵד גִּוֹי פַּעַם אָחָת בִּי־חֲלָת גַּם־יָלְדֶת צִיּוֹן אָת־בָּנֵיהָ:

פׁם אַבְּינִג יַּאָמָּנִג וֹמְאָלִיִג יִאָמָּר אֶבְינִג: בּאָנָג אַמְּבָּיִר וֹלְאַ אִנְלִיִג יִאָמָּר וֹנִיְנִי בּאָנָג אַמְבָּיִר וֹלְאַ אִנְלִיג יִאָמָּר וֹנִיְנִי

שִׁישׁי אִמִּדְיִרִישְׁלְם וְגִילִי בָּה בְּלִ־אֹהַבֵּיִה שְׁמְחָי אָמִדְיִרִישְׁלָם וְגִילִי בָּה בְּלִ־אֹהַבֵּיִה

לְמָּעֵּן מְּלֶבֵּי וְהַהְעָּבְּיִּהָם מִיּּיִר כְּבִוֹבֶרִה: לְמָעָן מְיִנְקִי וְהְבְּעָהָם מִיּּיִר כְּבִוֹבֶרִי: (a)

ִּבִּי־בָּהוּ אָמָר יְהֹוָה הִנְנֵי נִמֶּה־אֵלֶיהָ בְּנָהָר שְׁלִים וּבְנַחַל שׁוֹמֵף בְּבָוֹד גּוֹיָם וְינַקְמָּם עַל־צַּד הְנְמֵּאוּ וְעַל־בִּרְבַּיִם הְשְׁעֵּטְׁעוּ:

אַנְחַמְּכְּם וּבִירְוּשְׁלְםׁ הְּנְחֲמֵנֵּ: בְּאֵישׁ אַשֶּׁר אִמִּוֹ הְנְחֲמֵנֵּי:

٤t

71

And when ye see this, your heart shall rejoice, and your bones shall flourish like young grass, and the servants, and He will have indignation against His errants, and He will have indignation against His enemies.

For, behold, the LORD will come in fire, And His chariots shall be like the whirlwind; to render His anger with flames of fire.

For by fire will the Lord contend, And by His sword with all flesh; And the slain of the Lord shall be many.

They that sanctify themselves and purify themselves to go unto the gardens, behind one in the midst, Eating swine's flesh, and the detestable thing, and the mouse, Shall be consumed together, saith the LORD.

For I [know] their works and their thoughts, [the time] cometh, that I will gather all nations and tongues, and they shall come, and shall see My glory.

And I will work a sign among them, and I will send such as escape of them unto the nations, to Tarshish, Pul and Lud, that draw the bow, to Tubal and Javan, to the isles afar off, that have not heard My fame, neither have seen My glory, and they shall declare My glory among the nations.

And they shall bring all your brethren out of all the nations for an offering unto the Lord, upon horses, and in chariots, and in fitters, and upon mules, and upon swift beasts, to My holy mountain Jerusalem, saith the Lord, as the children of Israel bring their offering in a clean vessel into the house of the Lord.

And of them also will I take for the priests and for the Levites, saith the Lord.

For as the new heavens and the new earth, which I will make, shall remain before Me, saith the LORD, so shall your seed and your name remain.

וְזְעָם אֶת־אִּיְבֶּת: (ס) הפְרָחְנָת וְעִיְרְעָה יַד־יְתֹּהֹת אָת־עַּבְּרָיוּ הְאִיחָם וְשָׁשׁ לְּבְּכֶם וְעַצְמִוּהַרֶם בַּדֵּשָׁא

ַ פִּי־הַנֵּה יְהִנְּהִ בְּאֵטִׁ יָבֹוֹא וְכַסּיפָּה מַרְפְבֹתָיִוּ לְהַשָּׁיִב בְּחֵמָהׁ אַפֹּוֹ וְנַעֲּרָתִּוֹ בְּלְהַבֵּי־אֵשׁ:

چי چێ؇ יָהזָה נִשִּׁפְּט וּבְחַרָבִּיּ אָת־כָּל־בָּשֶׂר וְרַבָּוּ חַלְּלֵי יְהַזְה:

המקקדִשׁים וְהַמִּטְהַרִּים אָל־הַנּנֹּוֹת אַחָר (כ' אחר)[ק' אַחַת] בַּתְּּנֶך אָבְלֵי בְּשָׂר הַחֲזִיר וְהַשֶּׁקֵץ וְהָעַּבְבָּר יַחְדֵּר יָסֶפּר נְאָם־יְהְנְה:

וְאָנֹכִי מְעֵשִׁיהָם וּמִּחְשְׁבָּתִיהָם בָּאָּה לְקבֵּץ אָת־פְּלִ־תַּגּוֹיָם וְתַלְּשָׁגָוֹת וּבָאוּ וְרָאִוּ אָת־פְבוֹדְי:

וְשִׁלִיתִּי בְּחָׁם אִוֹת וְשִׁלִּחְתֵּי מִחָם וּפְּלִימִים אֵל־תַּגּוֹיִם תַּךְשִׁישׁ פִּיּל וְלָּיִּד מִשְׁבֵי קָשָׁת אָת־שְׁמְעִי וְלֹא־רֶצִּי אָת־בְּבוֹּדִּי וְחִגִּידִי אֶת־פְבוֹדֶי בַּגּוֹיִם:

וְהַבָּיאּי אָת־כְּל־אָּהִיכֶּם מִכְּל־הַגּוֹנִם מִנְחָהוּ לִיהוֹה בַּסּיסִׁים יִבְּבֶּרֶכֵב וּבַצַּבָּים וּבִפְּרָדִים וּבַכְּרְבָּרִוֹת עַּלֹ תַר קְּדְשִׁי יִהִשְׁלַם אָמַר יְהוֹּה בַּאֲשֵׁר יָבִיאוּ בְנֵּי יִשְׂרָאֵל אָת־תַמִּנְחָה בִּכְלִי שָׁהְוֹר בֵּית יְהוֹה:

וְגִם־מֵּהֵם אָקָּח לַכּהַנִים לַלְוּיָם אָמָר יְהְנְה:

چر כאַשָּׁר הַשְּׁמָנִם הַחַבִּשָּׁים וְהָאָּבֶץ הַחַבְּשְׁה אֲשָּׁר אֵנָי עִשָּׁה עַמְרֵים לְפָּנֵי הַחַבְּשְׁה אֲשָׁר אֵנָי עַשָּׁה עַמְרֵים לְפָּנֵי

- And it shall come to pass, that from one new moon to another, and from one sabbath to another, shall all flesh come to worship before Me, Saith the LORD.
- And they shall go forth, and look Upon the carcasses of the men that have rebelled against Me; For their worm shall not die, Neither shall their fire be quenched; And they shall be an abhorting unto all flesh.
- ְּמָר יְהְוֶׁה: בְּשָׁבַּתִּי יְבַּוֹא כְלִ־בָּשָּׁר לְהִשְּׁתַּוֹיִנִּת לְפָּנֵי אָמָר יְהְוֶּה:
- וְיָצְאָּי וְרָאִׁי בְּפִּגְּרֵי הְאֲנָשִׁים תַפֹּשִׁעִים בָּי בִּי תּוֹלְעָמְּם לָא תְמִיּת וְאִשָּׁם לָא תִּכְבֶּׁה וְהָיִי דֵרָאָוֹן לְבְלְ־בָּשֶׂר: יהיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחות לפני אמר יהוה

הבטרת שבת מחר חודש

The Haftarah for Shabbat Mahar Hodesh is I Samuel 20:18 – 42.

And Jonathan said unto him: 'To-morrow is the new moon; and thou wilt be missed, thy seat will be empty.

- And in the third day thou shalt hide thyself well, and come to the place where thou didst hide thyself in the day of work, and shalt remain by the stone Ezel.
- And I will shoot three arrows to the side-ward, as though I shot at a mark.
- And, behold, I will send the lad: Go, find the arrows. If I say unto the lad: Behold, the arrows are on this side of thee; take them, and come; for there is peace to thee, and no hurt, as the Lora liveth.
- But if I say thus unto the boy: Behold, the arrows are beyond thee; go thy way; for the Lord hath sent thee
- And as touching the matter which I and thou have spoken of, behold, the Lord is between me and thee for ever.
- So David hid himself in the field; and when the neal moon was come, the king sat him down to the meal to eat.
- And the king sat upon his seat, as at other times, even upon the seat by the wall; and Jonathan stood up, and Ahner sat by Saul's side; but David's place was empty.

- ««אַמָר לָוֹ יְהוֹנְמָן מָתָר הֹֻדֶשׁ וָנִפְּלֵּדְיִםְ בָּי יפָּקַר מוֹשְׁבֶּף:
- ر الشرَّكِمْ مَيْدًا مِكْبُدَ الْجُكُمْ كِذَا مَقِرِكُمْ يُعِيَّا بَهِجًا مِيْدًا مِكْبُدُ: يُكِيُّرُ مِيْدًا مِيْدًا مِيْدًا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الل
- ַנְאֲנֵּי שְׁלְשֶׁת הַחִצִּים צִּבְּה אֹנֶהָה לְשְׁלַּח־לֵי לְטַמְּרֵה:
- ָרְהָבָּרֹ אֶשְׁלֵח אָתְ־תַּנְּעַר לֵךְ מְצָא אָתִּדתַהִצִּיִם אִם־אָמֹר אַמָּר לַנַּעַר הִנָּר תַהְצַּיִם מִמְּךְ וָהַנְּה קָתְָנִּיוְבָאָה כִּי־שָׁלִוֹם לְךָּ וְאֵין דְּבֶּר תַי־יְתְּנְה:
- י ןאִם־כָּה אִמַר לִמֶּלִם הִנָּה הַהִּצִּים מִפְּּרָּ נְהָלְאָה לֵדְּ בִּי שִׁלְחַרָּ יָהנְה:
- ַהַמֶּבְׁבׁ (כּ, מּבְ)[לּ, אֶבְ_] בְאָבֹנִבְ: נּיִּפְׁעַר בִּוֹגַר בַּמְּבִיר נִיְתַר, בַּעָבָה נִיּזְמָר

- Nevertheless Saul spoke not any thing that day; for he thought: 'Something hath befallen him, he is unclean;
- And it came to pass on the morrow after the new moon, which was the second day, that David's place was empty; and Saul said unto Jonathan his son: "Wherefore cometh not the son of Jesse to the meal, neither yesterday, nor to-day?"
- And Jonathan answered Saul: 'David earnestly asked leave of me to go to Beth-lehem;
- and he said: Let me go, I pray thee, for our family hath a sacrifice in the city; and my brother, he hath commanded me; and now, if I have found favour in thine eyes, let me get away, I pray thee, and see my brethren. Therefore he is not come unto the king's table.
- Then Saul's anger was kindled against Jonathan, and he said unto him: 'Thou son of perverse rebellion, do not I know that thou hast chosen the son of Jesse to thine own shame, and unto the shame of thy mother's nakedness?
- For as long as the son of Jesse liverh upon the earth, thou shalt not be established, nor thy kingdom. Wherefore now send and fetch him unto me, for he deserveth to die.
- And Jonathan answered Saul his father, and said unto him: 'Wherefore should he be put to death? what hath he done?'
- And Saul cast his spear at him to smite him; whereby Jonathan knew that it was determined of his father to put David to death.
- So Jonathan arose from the table in fierce anger, and did eat no food the second day of the month; for he was grieved for David, and because his father had put him to shame.
- And it came to pass in the morning, that Jonathan went out into the field at the time appointed with David, and a little lad with him.

- וְלֹאֹדְבֶּר שְׁאָנִל מְאָנִמָּה בַּיַּוֹם הַהָּנִא כָּי אַטַר מִקְהֵה הֹנּא בִּלְתַּי שָהַנִּר הָנִא כִּי־לְא שְׁהְוֹר: (ס)
- וִיְהִי מִמְּחֲרֵת תַהֹהָשׁ תַשִּׁנִּי וַיִּפְּקָר מָקִּוֹם דְּוְרְ (פּ) וַיְּאִמֶּר שָׁאִּיל אֶל־יְהוֹנְתֵּן בְּנֹי מַרִּיִּעַ לֹאֲ־בָּא בֶּן־יִשֶׁי גַּם־הָּמָוֹל גַּם־תַּיְּוֹם אֶל־תַלְּהָם:
- מְמְמֶּבְׁ, מְּגַבְנֵּיִנִ לְטִׁם: נַיָּמָן יְּהִנְּטָׁן אָנַרַמְּאָנִלְ נִמְּאָכְ נִמְאָכִ בְּנָר
- ַנְּאׁמֶר שַׁלְחֵנִי נְאׁ בֵּי זֶּבִּחֹ מִשְׁפִּחָׁה לְנִי בְּעִּיר וְהָוּאִ צִּנְּה־לִי אָהִי וְעַהָּה אָם־מְצָאִתִּי חֵן בְּעֵינִּיף אָמֵּלְשָׁה נָאִ וְאֶרְאֵֵה אָת־אָחָי עַל־בֵּן לֹא־בְּא אֶל־שָׁלְחַן הַמֶּלֶף: (ס)
- ַנִיִּחִר־אָּף שָׁאִּיל בִּיחָוֹנְהָּן יַנִּאִמֶּר לֹוֹ בֵּן־נַעַּוֹת חַמַּרְדָּיִת חֲלַוֹא יָדִיְּמָיִ בִּי־בֹחָר אַמֶּד לְבֶּן־יִשְׁי לְבְּשְׁתְּּ יִּלְבָשֶׁת עֶּרְוָת
- בֵּר בְלֹחַיִּמִּים אֲשֶׁר בָּן־יִשִׁיׁ חַיִּ עַלְּחָאֲדְמֶּׁה לָא תִּכִּוֹן אַמֲָה וּמַלְכוּתֶף וְעַמְּׁה שְׁלֵח וְקַח אֹתוֹ אֵלֵי בָּי בֶּן־מֶוֶה הְוּא: (ס)
- ַנַיַּעַן יְהַוֹּנְהָוֹ אָת־שָׁאָיל אָבָיו נַיַּאֹמֶר אֵלֶיו לְמָּה יּימָת מֶה נְשְׂה:
- וַיָּמָל שָׁאַוּל אָת־הַחֲנֵית עָּלֶיו לְהַבֹּתָוּ וַיֵּבַעַ יְהַוֹּנְהָן כִּי־בֶּלָה הָיא מֵעָם אָבֶיוּ קְהָמָית אָת־דְּיְרֵי: (ס)
- זְּהְאֵבְאֶבְ, בְּּנְיִם בַּנְעִבְּלְמִּנְ אָּבֶּנֵנ: (ס) וְלְאָבִאְבָּלְ בְּנִים עַנִּגְיָתְ עַמָּנִי לְמָטִם בִּּנ נִיבְּטִׁם וְעִוּנְטָּוֹ מִמָּם עַמָּלְטִוֹ בְּטִבׁנִי. אָלִבּ
- בְּנְרֵ וְנָמָר קַשְׁן מְמֶּנְ: נְנְהֵי בַּבְּקֵר נִיצֵּא יִרוֹנְתָּן הַשְּׁבֵר לְמִנִמָּר

- And he said unto his lad: 'Run, find now the arrows which I shoot.' And as the lad ran, he shot an arrow beyond him.
- And when the lad was come to the place of the arrow which Jonathan had shot, Jonathan cried after the lad, and said: 'Is not the arrow beyond thees?'
- And Jonathan cried after the lad: 'Make speed, hasten, stay not.' And Jonathan's lad gathered up the arrows, and came to his master.
- But the lad knew not any thing; only Jonathan and David knew the matter.
- And Jonathan gave his weapons unto his lad, and said unto him: 'Go, carry them to the city.'
- And as soon as the lad was gone, David arose out of a place toward the South, and fell on his face to the ground, and bowed down three times, and they kissed one another, and wept one with another, until David exceeded.
- And Jonathan said to David: 'Go in peace, forasmuch as we have sworn both of us in the name of the Lord, saying: The Lord shall be between me and thee, and Between my seed and thy seed, for ever.'

- וַיֵּאמֶר לְנְעֲרֹוֹ הֻץ מִצָּא נָא אֶת־תַחִצִּים אַשֶּׁר אָנֹבֶי מוֹנֻת הַנַּעַר דָּץ וְהוּא־יָנֶה הַחֵצִי לְהַעְּבְרוֹ:
- ַנּיִּקְרֶא יְהְוֹנְמָן אֲחֲרֵי הַנַּּעַר מְהַרֶה חִוּשָׁה אַל־מַּעַּמָר יַיִּלְลֶט נָעַר יְהְוֹנְמָן אָת־(כּי החצי)[קי תַּהִצִּים] יַנְּבָא אָל־אָדֹנְיוּ:
- ַ װַנַּעַר לֹא־יָדַע מָאַיּמָה אַף יְהִוֹנָתַלֹ וְדָּדִּר יְדְשִׁיּ אָת־תַּדְּבֶר: (ס)
- ۰٠ ניפּן יִהְוֹנְמַן אָת־בֵּלֵיו אָל־תַּנָעַר אֲשֶׁר־לָוֹ יי ניאַטֶּר לוֹי לֻדְּ הְבָּיא הָעִּיר:
- ַהַנַּעַר בָּאָ וְדָוֹד קָם מִאָצָל חַנָּגָב וַיִּפָּל לְאַפָּיו אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁלָשׁ פִּעָּמִים לְאַפָּיו אַרְשָׁ אָר־בַיָּתוּ נִיּבְכּוּ אַישׁ אָת־בַעָּהוּ עַּד־דָּוֶד חַגְּדְּיל:
- ייַאָמָר יְהוֹנְתֵּן לְדָוָר לֵךְ לִשְׁלִוֹם אֲשֶׁר נְשְׁבָּׁעָנִי שְׁנֵינִי אֲנַהְנִי בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהְנְה יִהְיָהו בִּינֵי יּבֵּינָּף יּבֵּין זַרְעֵּי יּבֵין זַרְעָּךְּ עַּד־עוֹלֶם: (פ)

מפטיר לשבת חוכה

The Maliir for Shabbat Hanukka corresponds to the day of Hanukka. When Shabbat occurs on the first day, read from the beginning through the portion of "the first day". On subsequent days, read only the portion corresponding to that day.

On the eighth day, begin with the portion for the eighth day and continue to the end.

And it came to pass on the day that Moses had made an end of setting up the tabernacle, and had anointed it and sanctified it, and all the furniture thereof, and the altar and all the vessels thereof, and had anointed them and sanctified them;

- that the princes of Israel, the heads of their fathers, houses, offered—these were the princes of the tribes, these are they that were over them that were numbered.
- וִיְהִי בְּיוֹםׁ כַּלּוֹת מִשָּׁה לְחָקֵים אָתִ-הַמִּשְׁבָּׁן וַיִּמִשָּׁה אֹתִוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ וָאָת־ כְּל־בֵּלִיוּ וְאָת־הַמִּוְבֵּחַ וְאָת־כְּל־בֵּלִיוּ וַיִּמְשְׁהֵם וַיְקַדֵּשׁ אֹתֶם:
- ײַפֿפֿגיים: װַם נְשִׁיצֵי הַפַּּמָּת װַם הָעִּקָּרָם עַּלִּ װַקְרִבּוּ נְשִׁיצֵי יִשְׁהַאָל הָאִשֶּׁי בֵּית אָבַתָּהַ

- And they brought their offering before the LORD, six covered wagons, and twelve oxen: a wagon for every two of the princes, and for each one an ox; and they presented them before the tabernacle.
- And the Lord spoke unto Moses, saying:
- 'Take it of them, that they may be to do the service.' the tent of meeting; and thou shalt give them unto the Levites, to every man according to his service.'
- And Moses took the wagons and the oxen, and gave them unto the Levites.
- Two wagons and four oxen he gave unto the sons of Gershon, according to their service.
- And four wagons and eight oxen he gave unto the sons of Merari, according unto their service, under the hand of Ithamar the son of Aaron the priest.
- But unto the sons of Kohath he gave none, because the service of the holy things belonged unto them: they bore them upon their shoulders.
- And the princes brought the dedication-offering of the altat in the day that it was anointed, even the princes brought their offering before the altat.
- And the LORD said unto Moses: 'They shall present their offering each prince on his day, for the dedication of the altar.'
- And he that presented his offering the first day was Nahshon the son of Amminadab, of the tribe of Judah;
- and his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary, both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;
- one golden pan of ten shekels, full of incense;
- one young bullock, one ram, one he-lamb of the first year, for a burnt-offering;

- ַנִּיִּלִיאוּ אָת־קְּרְבְּנִׁם לִפְּנֵי יִתֹּנָׁה שֵׁשִּ עַּגְלְת צָּבֹ וּשְׁנֵי עָשֶׁר בָּקָר עַגְלָה עַל־שְׁנֵי הַנִּשְׁאָים וְשָׁוֹר לְאָחָד נַּקְרָיבוּ אוֹהָם לִפְּנֵי הַמִּשְׁבְּן:
- וַיָּאִמֶר יְחַזֶּה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֶר:
- ַ אַר מֵאִמְׁם וִהְיֹּי לַעֲּבֵּר אָת־עַּבֹּרָת צַּהָל מוֹעֵּד וְנְתַמָּר אִוֹקִם אֶל־תַלְוֹּיָם אָישׁ בְּבָּי עֲבֹרְהִי:
- נַיָּפַּׁח מֹשֶׁה אֶת־הַצְּנְלְה וְאֶת־הַבְּּקֵר נַיְּתֵּן
 אֹרַם אֶל־הַלְנִים:
- " לאַנו אַבַבּּמ בַּמְּלִבְי נִאָּנִ אָמִנָּנ בַּבְּלֶב : 'נְאַנ אַבַבּּמ בַּמְּלְבָנִ לִּבְּבָּלְם בַּיִּגְ אִנִּלְמָב : 'אָנו אַבַבּמ בַּמְּלִבְים לִּאָנִ אָמִנָּנ בַּבְּלֶב
- נְלְבָנֵי לַנֵּי לַאַ לְאַ לְנֵוֹ בִּי־עֲבֹרַת תַּלְּדֶשׁנְלְבְנֵי לַנְוֹע לַאֵּ לְנֵוֹ בִּי־עֲבֹרַת תַּלְּדֶשׁ
- ، ניקרֵיבוּ הַנְשְׁאִים אָת חֲנָבָּת הַמִּוְבָּׁחַ בְּיִוֹם הְמְשָׁח אֹתִוֹ נִיקְרֶיבוּ הַנְשִׁיאָם אֶת־קְרְבָּנָם
- קפָנִי הַמִּוְבֵּחַ: נִיצִּמֶר יְהְזָה צֶּלְ־מִשֶׁה נִשִּׁיא צָחְׁד לַ-ּּוֹם נְשָׁיא צִחְד לַ-ּנֹם יַקְרִיבוּ צָת־קְרְבָּנְׁם

לְחַנְבֶּת הַמִּוְבֶּח: (ס)

- וְקְרְבְּנֵוֹ קִעְּרַת־בָּסֶף אַחַׁת שִׁלִּשִּׁים וּמִאָּדֹ מִשְׁקַלִהֹ מִוְּרֶק אָחָדִ בְּסֶף שִׁבְעַים שֵׁקֵל בְּשִׁקֵל חַאָּדֶשׁ שְׁנֵיחֵםו מְלִאִּים סָלֶת בְּלוּלְה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחֲה:
- چף אַתָּת צַּשְׂרֶת זָהֶב מְלֵאָת קִשְׁהֶת:
- פַּר אָהַר בָּן־בָּקְר אַנִיל אָחָר בֶּבָשׂ־אָחָר בּן־שְׁנְּהָי לְעֹּלְה:

of Issachar, did offer: On the second day Nethanel the son of Zuar, prince Amminadab. To not offering of Nahshon the son of rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five one male of the goats for a sin-offering;

silver basin of seventy shekels, after the shekel of the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one he presented for his offering one silver dish, the

with oil for a meal-offering; sanctuary; both of them full of fine flour mingled

one golden pan of ten shekels, full of incense;

year, for a burnt-offering; one young bullock, one ram, one he-lamb of the first

one male of the goats for a sin-offering;

This was the offering of Nethanel the son of Zuar. rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five

children of Zebulun: On the third day Eliab the son of Helon, prince of the

meal-offering; both of them full of fine flour mingled with oil for a seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; was a hundred and thirty shekels, one silver basin of his offering was one silver dish, the weight thereof

one golden pan of ten shekels, full of incense;

year, for a burnt-offering; one young bullock, one ram, one he-lamb of the first

one male of the goats for a sin-offering;

797

This was the offering of Eliab the son of Helon. rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five

ַ שִּׁמִּגִּרִ<u> עַ</u>ּהַשְּׁאַת:

בּּיּוֹם ְעַמֶּּלְי עַלִּנְיִר נְעַנִאָּלְ בָּוֹרַצִּיִלְ הָיִאָּ 4LQ £, ְנֵהְ קְּרְבָּן נַחְשְׁוֹן בָּן־עַמִּינְדֶב: (פ)

مَحُمْرَ مُكُمْ خُمُكُمْ لِنَجْلُمِ مُدْرِثُوا שְׁלַשְׁיִם וּמִאָּדְ מִשְׁקְלִהְ מִוְּרֶל אָחָדִ בֶּסֶרִ הקרב אָת קרְבָּנוֹ קְעָּרַת בָּסֶר אַתַת

الخرثوب بي فرضات جروا بين الله في الأم والانهاب

جِّ عِيْنَ فِهُدِّت بِهُ حَمْدِين جَمْدُينَ מְלַאָּיִם סָׁלֶת בְּלִילֶת בַּשָּׁמֶן לְמִנְחֵה:

בּן־שְׁנְתִּי לְעַלְת: قِر هُيْد قِرْ خَرْد هَٰزِم هُنْد قِجْمَ هُنْد

ַ אָאָר לְחַמָּאָת:

זַב בוּלְנינִאָץ בּוֹרַ בּנּלֶנ: (פּ) עקּרַים חַמִּשְּׁה בְּבְשִּׁים בְּנִי־שָׁנָה חַמִּשָּׁה يَخْرُكُ لِلسَّامُ مِنْ مِ فَكُل مِيْنَ فِي هُرِكُم لَامْمُلِ

uqr, حَابِر بَهُمْ رَهُا لَهُمْ لَا خُرِيًّا لِأَمْ لِهُمْ اللَّهُ اللَّهُ لَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ال

לַרְבָּנֵי קְעָּבַת־בָּסֶף צַּחַת שָל־שָׁים ימִצָּהֹ

בְּלוּלֶת בַשֶּׁמֶן לְמִנְחֲה: خَمْكُم بَغِيْم مُدَيْتُهِ مُحَيِّرُه مُكِيْ مْمُكَرِّدٍ مَائِرً عُنْدٍ جُولًا مُخَمِّدً شُكُمُ

جِّ عِيْمَ يَاضِرُهِ يَٰتُكُ ضِرَيِّهُ خَضِرُهُ:

בּן־שְׁנְתִּי לְעַלְת: פַּר אָטֶׁר בָּוֹ בְּלָר אַנִל אָטָר בָּבָשׁ אָטָר

- אָגוּג בַעַּוֹנִאַ אַנוֹג בַעַמּאָעי:

זֶר לְּרְבָּן אֶלְיאָב בָּן־חֵלְּוֹ: (פּ) עَمِرَرَاتُ بِيَطِهُمُ جِجَهُرُتُ جِدِرَ ٰلِهِيْ بَيْطُهُمُ عِيْرًا لِيَظِهُمُ عِيْرًا يَخَيْكَ يَهَٰخُمُنُ مِ فَكُلِ هُٰذِنَا هُنَا لَا هُنِي اللَّهِ لِللَّهُ لِي اللَّهُ فَي اللَّهُ لِ

the children of Reuben:
On the fourth day Elizur the son of Shedeur, prince of

his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;

- one golden pan of ten shekels, full of incense;
- one young bullock, one ram, one he-lamb of the first year, for a burnt-offering;
- one male of the goats for a sin-offering;
- and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. This was the offering of Elizur the son of Shedeur.
- On the fifth day Shelumiel the son of Zurishaddai, prince of the children of Simeon:
- his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;
- one golden pan of ten shekels, full of incense;
- one young bullock, one ram, one he-lamb of the first year, for a burnt-offering;
- one male of the goats for a sin-offering;
- and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five he-lambs of the first year.

 This was the offering of Shelumiel the son of

 Zurishaddai.
- On the sixth day Eliasaph the son of Deuel, prince of the children of Gad:

شود، قربر بالخرد ئشية خطتا لاجتا الأخرية ب

קְרְבְּנֵיׁ קִצְרַת־בָּסֶף אַחַׁת שִׁלִשִּׁים וּמִאָּדֹ מִשְׁקַלְהֹ מִזְּרֵק אָחָד בְּסֶף שִׁבְּעֵּים שֵׁקֵל בְּשָׁקֵל הַאָּדֶשׁ שְׁנֵיהָםו מְלֵאִים סָלֶת בְּלוּלְת בַשָּׁמֶן לְמִנְחֲת:

- قِلْ لِحَالَىٰ لِإِنْ إِنْ لِـ ثِارَا فِي الْحَالَةِ لِمَا أَنْ إِنْ الْحَالَةِ لِمَا أَنْ إِنْ الْحَالَةِ لَا أَنْ إِنْ الْحَالَةِ لَا أَنْ أَنْ الْحَالَةِ لَا أَنْ أَنْ أَنْ الْحَالَةُ لَا أَنْ أَنْ أَنْ الْحَالَةُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالَةُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالَةُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالَةُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالَةُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالَةُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالَةُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالَةُ لَا أَنْ الْحَالَةُ لَا أَنْ الْحَالَةُ لَا أَنْ الْحَالَةُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَقُلْكُ اللَّهُ فِي أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَلِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ الْحَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ أَنْ الْمَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَلَقُ لِيْنَاكُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَلَقُ لِلْمَالِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلِقُ لَلْحَالَقُ لَا أَنْ الْحَلْقُ لَا أَنْ الْحَلِقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَلْقُ لَ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُلِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَلَقُ لَا أَنْ الْحَلَقُلِقُ لَا أَنْ أَنْ الْحَلْمُ لَا أَنْ الْحَلِقُ لَا أَنْ الْحَلَقِيْلِقُ لَا أَنْ أَلَاكُمْ لِلْمُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَالْحِلْقُ لَا أَلَاكُمْ لَلْحَلْحُلِقُ لَا أَلَاكُ لَا أَلْمُ لَا أَلَاكُوا لَا أَلَاكُ لَا أَلْحُلُكُ لَا أَنْ الْحَلَقُ لَا أَلْحُلْكُ لَا أَلَاكُوا لَا أَلْمُ لَلْحُلْكُ لَا أَنْ الْحُلْكُولُوا لَا أَلْحُلْكُ لَا أَلَاكُوا لَالِكُوا لَا أَلْمُ لَا أَلْمِي لِلْمُلْكُولُ لَا أَلْمُ لَلْمُلْعُلِلْ لِلْمُلْكُولِكُلْمِ لِ
- « ﴿ ﴿ كِنَابُ جِلْ خِزَابُ كِذِرْ كِنِابُ جِهِنَابُ كِنَابُ خِلِانًا كِنَابُ خِلِيًا كِنَابُ خِلِياً كِنَابًا
- ÷ שְׁמִּיר־עִּזְּים אֶחֲד לְחַמְאַה:
- ילֶוֶבַח הַשְּׁלְמִים בָּקֵר שְׁנֵּיִם אֵילָם חֲמִשָּׁר עַתְּרֵם חֲמִשְּׁה כְּבְשָׁים בְּנֵי־שְׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קְרְבַּן אֵלִיצִיּר בָּן־שְׁבֵיאִּיר: (פ)
- הְּלְמִיאֵּלְ בּּוֹרְבִּוּרִיִּהַבֵּׁר: בּּיּוִםְ עַשְׁמִיּהְיִּ לְּהִּיִּא לְבִׁדָּוֹ הִּמְּמִּוּוֹ
- קרְבְּנֵוֹ קִצְרַת-בָּסֶף אַחַׁת שָׁלִשֵּׁים וּמִאָּהֹ מִשְּקַלְהֹ מִוְרֶק אָחָד בָּסֶף שִׁבְעִים שָׁקֵל בְּשְׁקֵל תַּקְּדֶשׁ שְׁנֵיחֵםו מְלֵאִים סָלֶת בְּלוּלְּה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחֵה:
- جْ اَ هُنَٰہ جُرَظِت: ﴿ ﴿ قِرِ هُنَٰہ جُرِجُنِد كِنِّدِ هُنِہ چُچُمَ هُنِہِ
- שְׁמִּיר־עִּוִּים אֶחָד לְחַמֶּאִת:
- ילְזָבַח חַשְּׁלְמִיםׁ בָּקֵר שְׁנָּיםׁ אֵילָם חֲמִשְּׁה עַּהְדֵים חֲמִשְּׁה בְּבָשִׁים בְּנֵי־שְׁנָה חֲמִשְׁה זֶה קַרְבַּן שְׁלֻמִיאֵל בָּן־צּיּרֵישַּדֵּי: (פ)
- בּיוֹם הַשִּׁשְׁי נְשִׁיא לִבְּנֵי גָּד צֶּלְיָּסֶף בָּן־ דְעִיאֵל:

iqi,

100

997

one golden pan of ten shekels, full of incense;	95	בָּף אַחָת עַשְׂרֶה זְהָב מְלֵאֵה קִשְׂרֶת:
his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;	ss	קָרְבָּנֵוֹ קִעַּרַת־בָּסָף אַחָּת שְׁלִשָּׁים וּמִאָּתֹ מִשְׁקַלִהׁ מִזְּרֶּק אָחָר בְּסָף שִׁבְעָים שָׁקֵל בְּשָׁקֵל תַּאָדֶשׁ שְׁנֵיתָםו מְלֵאִים טָלֶת בְּלוּלֶה בַשְּׁמֶן לְמִנְחֵה:
On the eighth day Gamaliel the son of Pedahzur, prince of the children of Manasseh:	יוס מי	בַּיוֹם תַשְּׁמִינִי נְשִׁיא לִבְנֵי מְנַשֵּׁת נַּמְלִיאֵל בְּן־פְּּדְתְצְיִר:
and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-lambs of the first year. This was the offering of Elishama the son of Ammihud.	ες	וּלְזָבָח חַשְּׁלְמִיםׁ בָּקֵר שְׁנֵּיםׁ אֵילָם חֲמִשְׁר עַהְדֵים חֲמִשְּׁה כְּבְשִׁים בִּנֵּר שְׁנָה חֲמִשְׂה זֶה קְרְבַּן אֵלִישְׁמָע בָּן־עַמִּיהְוּד: (פ)
one male of the goats for a sin-offering;	75	מְּמִּגְרַ מְּטֵּרְ לְטַמָּאִנּ:
one young bullock, one ram, one he-lamb of the first year, for a burnt-offering;	τς	פַּר אָתְׁר בָּן־בְּּלָר אַנִל אָתָר בֶּבֶשׂ־אָתָר בָּר אָתְיר לְעֹלֶר:
one golden pan of ten shekels, full of incense;	oś	בַּף אַחָת עַשְׂרֶה זְהֶב מְלֵאָה קִשְׁרֶה:
his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;	6†	קְרְבְּנֵוֹ קִעֲרַת בָּסָף אַחַׁת שָׁלִשָּׁים וּמִאָּת מִשְׁקַלְהֹ מִזְּרֶל אָחָר בָּסָף שִׁבְעָּים שָׁקֵל בְּשָׁקֵל הַאָּדֶשׁ שְׁנֵיהָםו מְלֵאִים סָלֶת בְּלוּלֶה בַשְּׁמֶן לְמִנְחֲה:
On the seventh day Elishama the son of Ammihud, prince of the children of Ephraim:	(101)	אֶלְוּמְּמֹת בּוֹרַמַּמִּירְוּיִר: בּּיּוִםְ עַמְּבִימִּי נִמְּיִא לְבִׁנֵּוֹ אָפַּׁנִיִם
and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. This was the offering of Eliasaph the son of Deuel.	∠ ₩	וּלְזָבָח תַשְּׁלְמִיםׁ בָּקֵר שְׁנַּיִםׁ אֵילָם חֲמִשְׁר עַהְּדֵים חֲמִשְּׁה כְּבְשִׁים בְּנִי־שָׁנָה חֲמִשְׁה זֶה קְרְבַּן אֶלִיְסֶף בָּן־דְּעוּאֵל: (פ)
one male of the goats for a sin-offering;	94	שְׁמִּנִרַמְּנִּם אָטֵׁרַ לְטַמְּאִני:
one young bullock, one ram, one he-lamb of the first year, for a burnt-offering;	\$ †	פַר אָתְּׁר בָּן־בְּקֹר אַנִל אָתָר בֶּבֶשׂ־אָתָר בָּן־שְׁנְּהָוֹ לְעֹלֶה:
one golden pan of ten shekels, full of incense;	* *	בַּף צַּחָת עַשְׂרֶה זְהָב מְלֵצֶה קִשְׂרֶה:
his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;	٤ħ	קְרְבְּנֵוֹ קִעֲרַת בָּסָף אַחַׁת שָׁלִשָּׁים וּמִאָּת מִשְׁקַלִּהְ מִזְּרֶּק אָחָר בָּסָף שִׁבְעָים שָׁקֵל בְּשָׁקֵל תַאָּדֵשׁ שְׁנֵיחָםו מְלֵאִים סָלֶת בְּלוּלֶת בַשְּׁמֶן לְמִנְחֶה:

מפטיר לשבת חנכה

L97

- <u>שְׁמִּירַ מְּזָּיִם אֶּחָד לְחַמְּאִתּי</u> one male of the goats for a sin-offering; בָּן־שָׁנָתָוּ לְעַלֶּת: year, for a burnt-offering; قِر مُٰ إِنَّا قِلْ فِكُد مِنْ لِمُ مُلْتُ قِحُمَ مُلْتُ one young bullock, one ram, one he-lamb of the first
- of the children of Benjamin: On the ninth day Abidan the son of Gideoni, prince was the offering of Gamaliel the son of Pedahzur. rams, five he-goats, five he-lamb of the first year. This and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five
- his offering was one silver dish, the weight thereof
- meal-offering; both of them full of fine flour mingled with oil for a seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; was a hundred and thirty shekels, one silver basin of
- year, for a burnt-offering; one young bullock, one ram, one he-lamb of the first

one golden pan of ten shekels, full of incense;

- one male of the goats for a sin-offering;
- This was the offering of Abidan the son of Gideoni. rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five
- prince of the children of Dan: On the tenth day Ahiezer the son of Ammishaddai,
- meal-offering; both of them full of fine flour mingled with oil for a seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; was a hundred and thirty shekels, one silver basin of his offering was one silver dish, the weight thereof
- one golden pan of ten shekels, full of incense;
- year, for a burnt-offering; one young bullock, one ram, one he-lamb of the first
- one male of the goats for a sin-offering;
- בָּן־שְׁנָהָוֹ לְעַלֶּה: قْد אْيَٰد حُلْ خُكِٰد אَٓنَٰذِ אُلِنْد حُحُمْ אُلِنْد

עמִישַׁרֶּי:

جِّ عِيْنَ فِهُدِّت بِيْدَ مِرْغِد جَفِرْت:

جَهُرُحُ لَا فِيْكُ فِي أَمْ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ

מהמלבע מולכ אטר כפר שבעים שקל

לַבְבְּנֵי קַעְּבַת־בָּסָר אַחַת שָל־שָׁים ימִאָּדֹ

خير بنتهيد نهري خدر يرا يجادين دار

ومِرِرت بيضفِّه جِدِوْنه جِڍر هِدِه بيضور

الخرثوب بي فرضات جروا بين في خرف بيض با

قِر مُٰ إِنَّا قِلْ فِكُد مِنْ لِمُ مُلْتُ قِحُمَ مُلْتُ

جَهُمُ لَ يَعْلُم مُدَيْلُوا طُرِيْدُو وَجُرِهِ

מהמלבע מולכ אטע פפר הדמים המכר

קְרְבְּנֵיוֹ קְעְּרַת־בָּסֶף אַחַׁת שְׁלֹשָּׁים וּמֵאָתֹ

حَبرَ بَانُمُرمُر ثَمُرِهِ كِخُرْرَ حَثَرُكُمْ لِمُحَرِثُهُا

سْ مِن لِي مَا مُن مِن مِن مِن مِن مُن مِن مُن مِن مِن مِن مُن مِن مِن مِن مِن مِن مِن مِن مِن مِن م

يَخَاتُمُ يَامِكُمُ مِنْ فِكُلِ هُرُبُو مُنْ فِي لَا مُعَالِمُ فَيُنْ فِي الْمُعْلِمِ فِي الْمُعْلِمِ

ثِلَ كِلَـٰ وَلَـٰذِ، هُمْ قِلْ فِلَـٰ هِلَـٰ ذِلَا وَ ا

جِّ אַנוֹת עַּשְׁרֶת זָנוֶב מְלֵאָת קַשְׂנֶת:

זַב בַּבְּלָנְ אָבִיבָן בָּן־נּּדְעַנְי: (פּ)

ַ שְׁמִּגַרַ צְּּהָר צְּהָשָׁאָת:

בּוֹ שְׁנְתִי לִמְלָנִי:

בַּוֹרגִּדִיעבֵיי:

בְּלוּלֶת בַשֶּׁמֶן לְמִנְחֲה:

הְּמִּגִרַ מִּנִּים אָבוֹר לְחַמָּאִני:

בְּלִילְת בַּשְּׁמֶן לְמִנְחָה:

מפטיר לשבת חנכה

Ammishaddai. This was the offering of Ahiezer the son of rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five

of the children of Asher: On the eleventh day Pagiel the son of Ochran, prince

meal-offering; both of them full of fine flour mingled with oil for a seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; was a hundred and thirty shekels, one silver basin of his offering was one silver dish, the weight thereof

one golden pan of ten shekels, full of incense;

year, for a burnt-offering; one young bullock, one ram, one he-lamb of the first

one male of the goats for a sin-offering;

This was the offering of Pagiel the son of Ochran. rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five

the children of Naphtali: On the twelfth day Ahira the son of Enan, prince of

meal-offering; both of them full of fine flour mingled with oil for a seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; was a hundred and thirty shekels, one silver basin of his offering was one silver dish, the weight thereof

one golden pan of ten shekels, full of incense;

year, for a burnt-offering; one young bullock, one ram, one he-lamb of the first

one male of the goats for a sin-offering;

This was the offering of Ahira the son of Enan. rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five

> ثَلْ كُلُخًا كُلِّنَانَمُثُلُ قُلْ مَقْنِمَكًٰ: ﴿وَ} ومِرَرُات الْمَافِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الل الخرثوب بي فرضات جروا بيني هركِم يوضية المرابية المرابية المرابية المرابية المرابية المرابية المرابية المرابية

פּגּמִגאָץ בָּן־עְּבְּרָן: בּיום עּשְׁתַּיִּ עְּשָׁר יִוֹם נִשְּׁיא לְבָנֵוֹ אָשָּׁר

בְּלוּלֶת בַשֶּׁמֶן לְמִנְחֲה: خُمُلُام بَعْدُم مُدُنْكُما فُرَيْنِ فُرُنِهِ من كَرَب مَائِدً هُنِد جُوْل هَدُمْنِ شَكْر לְבְבְּנֵי קְעָבְתַ־בָּסֶף צַּחָת שֶׁלִשֶּׁים וּמִצְּדֹוֹ

جِّ عِيْمَ فِهُدِّ بِيُحَ مِحْيُدَ مِفْدِي:

בּן־שְׁנְתִּי לְעַלְת: قِر هُپُد چُا جُجُد هُزَم هُبُد چُچُه هُبُد

ַ אָאָר לְחַמָּאָת:

זַב לַבְבַּן פּנִמִגאָץ בָּן_מַּבְבַוֹן: (פּ) עּהָרֵים חַמִּשְּׁה בְּבְשִּׁים בְּנִי־שָׁנָה חַמִּשָּׁה يَخْرُكُ لِلسَّامُ مِنْ مِ فَكُل مِيْنَ فِي هُرِكُم لَامْمُلِ

خبر مُثرَه مُمُلًا بنه نَمُنه خِدُرْ تَغَفَّذُ،

קְרְבְּגֵיוֹ קְעָרַת־בֶּסֶף אַחַׁת שְׁלִישֵׁים וּמֵאָתֹ אַנוּנבֿה בּּוֹבהּגדׁו:

בְּלוּלֶת בַשֶּׁמֶן לְמִנְחֲה: خُشُوْم بَوْتُم مُدْيَثُوا مُحْيَات وْجُنِ الْمُ מהשלבע מולכ אטע פָפוּ הּבהום השבע

כַּף אַתָּת צַשְׂרֶת זְהָב מְלֵאָת קִשְׁרֶת:

בּוֹ שְׁנְתִי לִמְלֶע: قِر هُپُد چُا جُجُد هُزَم هُبُد چُچُه هُبُد

' מְּמִּגַרַ מְצָּהַ מְצָּהַ לְחַמָּאַנַי:

297

זָה קְּרְבָּן אֲחִירֵע בָּן־עִיבָוֹ: (פּ) لاَمْ يَانِينَ لَا يَانِينَ لَا يَانِينَ لَا يَانِينَ لَا يَانِينَ لَا يَانِينَ لَا يَانِينَ لَا يَانِينَ لَا يَخْرُكُ لِلسَّامُ مِنْ مِ فَكُل مِيْنَ فِي هُرِكُم لَامْمُلِ

This was the dedication-offering of the altar, in the day when it was anointed, at the hands of the princes of Israel: twelve silver dishes, twelve golden pans;

each silver dish weighing a hundred and thirty vessels two thousand and four hundred shekels, after the salver of

twelve golden pans, full of incense, weighing ten shekels apiece, after the shekel of the sanctuary; all the gold of the pans a hundred and twenty shekels;

all the oxen for the burnt-offering twelve bullocks, the rams twelve, the he-lambs of the first year twelve, and their males of the goats for a sin-offering twelve,

and all the oxen for the sacrifice of peace-offerings twenty and four bullocks, the rams sixty, the he-goars sixty, the he-lambs of the first year sixty. This was the dedication-offering of the altar, after that it was anointed.

And when Moses went into the tent of meeting that He might speak with him, then he heard the Voice speaking unto him from above the atk-cover that was upon the ark of the testimony, from between the two cherubim, and He spoke unto him.

And the Lord spoke unto Moses, saying:

'Speak unto Aaron, and say unto him: When thou lightest the lamps, the seven lamps shall give light in front of the candlestick.'

And Aaron did so: he lighted the lamps thereof so as to give light in front of the candlestick, as the LORD commanded Moses.

And this was the work of the candlestick, beaten work of gold; unto the base thereof, and unto the flowers thereof, it was beaten work; according unto the pattern which the LORD had shown Moses, so he made the candlestick.

וָאָתוּ חַנִּבָּת חַמִּוְבָּחַ בְּיוֹם חִמִּשֵׁׁח אָתִּי מֵאָת נְשִׁיאַי יִשְׂרָאֵל קעַרֹת בָּסָף שָׁתַּים עִשְׂרֹה מְוְרְקִי־בֶּסֶף שָׁנֵים עִשְׁר כַּפָּוֹת זָחָב שְׁתֵים עַשְׁרֵה:

שָׁלשֵּׁיִם וּמֵאָֹה הַקִּעְרֶה הֵאַחַת בֶּסֶף וְשִׁבְּעִים הַמִּּיְרֵק הַאָּחָד בָּל בָּסֶף הַכֵּלִים צַּלְפָּיִם וְצַּרְבַּע־מֵאָיֹת בְּשָׁקֵל הַקְּדֶשׁ:

چפֿוֹת זָהֶב שְׁהֵים־עָשְׁרֵּה מְלֵאָת קַטֹרֶת עַשְׁרֶה עַשְׁרֶה הַכֵּף בְּשָׁקֵל הַאָּהשׁ כְּלִ זְהָב הַכַּפְּוֹת עָשְׁרֵים וּמֵאֶה:

چَرَـںَچَקُר לִמְלֵר שִׁנִים מְּשָׁר פִּרִים אַילִם שְׁנִים־עָּשֶׁר כְּבָשָּׁים בָּנִי־שָׁנָּה שָׁנִים קחַשָּׁאֵת:

ְוֹכֵל בְּקֵרו זֶבָח תַשְּׁלְמִּים עָשְׁרֵים נְאַרְבְּעָּׁתֹ פְּרִיםׁ אֵילָם שִׁשִּׁים עַהָּדֵים שִׁשִּׁים כְּבְשָׁים בְּנִי־שְׁנֶּח שִׁשִּׁים זָאֹת חַנָבָּת הַמְּיְבֶּח אַחֲרֵי הְמְשָׁח אֹתְוֹ:

וְבְבֹא מִשְׁה אָל־אָהָל מוּעֵד לְרַבֵּר אַמּוֹ וִיִּשְׁמַע אָת־תַּאָוֹל מִתַּבֵּר אֵלָיו מִעָּל הַפַּפְּהָת אֲשֶׁר עַל־אָרַן הָעֵהָה מִבֵּין שְׁנֵי הַפְּרָבִים וִיְרַבֶּר אֵלְיוּ: (פּ)

ניִדְבָּר יְהְוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמְר:

מְּבְׁמֵּׁע תַּנְּרְוּת: מֵּעַ־תַּנְּרְת מֵּלְ_מִּנְלְ פְֹּנֵוּ תַּמִּנְוְרָׁת נְאֵּירוּ בְּבֶּרְ מֵּלְ_אַתַּרְוּן וְאָמִרְתֵּ מִּלְיִוּ בְּתַּמִּלְתִּיּ

ربوس چן אַהַרוֹן אָל־מוּל' פָּנֵי הַמְּנוֹרָה הַעֶּלָה גַרֹהָיִהְ כְּאֲשֶׁר צְנָה יְהְנָה אָת־מֹשֶׁה:

וְזָה מַעֲמֵּה הַמְּנְרָה מִקְשָּׁה זָהָב עַד־ יְבֵבָה עַד־פִּרְחָה מִקְשָּׁה הֻוּא כַּמַּרְאָה אַשֶּׁר הָרְאַה יְהוָה אָת־מֹשֶׁה בֵּן עָשָׂה אָת־ הַמְּנֹרֶה: (פ)

t:IIIV

щ

הפטרת חנכה (שבת ראשון)

- 'Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I will dwell in the midst of thee, saith the Lord.
- And many nations shall join themselves to the Lord in that day, and shall be My people, and I will dwell in the midst of thee'; and thou shalt know that the Lord of hosts hath sent me unto thee.
- And the Lord shall inherit Judah as His portion in the holy land, and shall choose Jerusalem again.
- Be silent, all flesh, before the Lord; for He is aroused out of His holy habitation.
- And he showed me Joshua the high priest standing at before the angel of the LORD, and Satan standing at his right hand to accuse him.
- And the LORD said unto Satan: 'The LORD rebuke thee, O Satan, yea, the LORD that hath chosen Jetusalem rebuke thee, is not this man a brand
- Now Joshua was clothed with filthy garments, and stood before the angel.
- And he answered and spoke unto those that stood before him, saying: 'Take the filthy garments from off him.' And unto him he said: 'Behold, I cause thine iniquity to pass from thee, and I will clothe thee with robes.'
- And I said: 'Let them set a fair mitre upon his head.'

 So they set a fair mitre upon his head, and clothed
 him with garments; and the angel of the LORD stood
 by.
- And the angel of the LORD forewarned Joshua, saying:
- 'Thus saith the LORD of hosts: If thou wilt walk in My ways, and if thou wilt keep My charge, and wilt also judge My courts, then I will give thee free access among these that stand by.

- בְּתִּיכֵרְ נְאָם־יְרֹוֹה: בְתִּיכֵרְ נְאָם־יְרֹוֹה:
- י וְנְלְוּוּ גּוֹלִם רַבֶּים אָל־יְחֹנָתׁ בַּיָּוֹם תַהֹוּאּ וְתֵיוּ לֻי לְעָם וְשְׁכִנְתַּי בְּתּוֹבֶׁה וְיָדַעַהְ כִּי־ יְחֹנֶת צְבְאִוֹת שְׁלְתַנִי אֵלְיִף:
- י וְנְחַל יְחֹוְה אָת־יְהוּדָה מָלְלוֹ עַל אַדְעָת הַקְּדֶשׁ יּבְחַר עִּוֹד בִּירוּשֶׁלֶם:
- ر بره چڑ-چڜר מجِير יְהֹנָה چِر يَעُنَّا مِقْرِيْنَ جِبِّنَ: (عَ)
- رَجِن، אָת־יְהוֹשִׁעַ הַכּהֵן הַנְּדִיל עֹמֵּד לְפָּנֵי מַלְאַךּ יְהְנְּה וְהַשְּׁעָן עֹמֶד עַל־יִמִינִי לְשִׁשְׁנִי:
- رِ فَكَمِّد بِمَنِّد كِاذَ مِكَ مَضِوْل بَهِفَ بِمَنِّد جِهَا مَضِفِل بِبَهِفِد بِمَنِّد جِهَ مَقَيَد جَبَهَ فِي يَارِئُنَّكَ يَلِّد هِنِّد فِهِرَ فِيهِفَ:
- ַ נִיהוֹשֶׁעַ הָנֶה לְבָּטִׁ בְּנָרֵים צּוֹאָיִם וְעַמֵּר בּ יִיהוֹשְׁעַ הְנָהְיִה לְבָּטִׁ בְּנָרֵים צּוֹאָיִם וְעַמֶּר
- ַ יַּיַעַּן יַּאִמָּר אָל־הַעִּמָדָרִם לְפָּנָיוֹ לֵאִמָּר אָלְיוּ הַבְּגָדִים הַצִּאָים מִעָּלְיִוּ יַיַּאִמֶּר אַהְךְּ מַחֲלְצִּיה:
- ڔ۬؇ؙڟ۫ڎۦڔڛٛ۬ڟڎۦۼڽڗ٦ۦڝؚڹڎڂۦڂ؇ڛٚڎ ڔ؞ؚڞ۪ٚڟڎۦڽۼۮؚڗ٦ۦڽڝؙؚڎڎٮۦٷڂ٦٦؇؈ٚڎ ڔ؞ۣڔٝڿڛؚٚڎڎؚڿڋڎ؞؈ڗڔڴٷ؋ڔڹؠڕؙ٦ٷؿڎ؞
- » נִיָּמַר מַלְאַּדְּ יְחִוְּה בִּיחוֹשֶׁעַ כֵּאִמָר:
- פּה־אָמַר יְהְוָה צְּבְאִת אִם־בִּדְרָכֵי מֵלֵךְּ יַאָם אָת־מִשְׁמַרְתֵּי תִשְׁמָר וָגִם־צִּמָּה מָבֵין אָת־בֵּיהִי וְגָם תִּשְׁמַר אָת־חַצֵּרִי וְנְתַתָּי לְדִּ מַהְלְלְים בֵּין הַמְּמָרֵים הָאֵלֶה:

- Hear now, O Joshua the high priest, thou and thy fellows that sit before thee; for they are men that are a sign; for, behold, I will bring forth My servant the Shoot.
- For behold the stone that I have laid before Joshua, upon one stone are seven facets; behold, I will engrave the graving thereof, saith the LORD of hosts: And I will remove the iniquity of that land in one day.
- In that day, saith the LORD of hosts, shall ye call every man his neighbour under the vine and under the fig-tree.
- And the angel that spoke with me returned, and waked me, as a man that is wakened out of his sleep.
- And he said unto me: 'What seest thou?' And I said: 'I have seen, and behold a candlestick all of gold, with a bowl upon the top of it, and its seven lamps thereon, there are seven pipes, yea, seven, to the lamps, which are upon the top thereof,
- and two olive-trees by it, one upon the right side of the bowl, and the other upon the left side thereof.
- And I answered and spoke to the angel that spoke with me, saying: 'What are these, my lord?'
- Then the angel that spoke with me answered and said unto me: 'Knowest thou not what these are?' And I said: 'No, my lord.'
- Then he answered and spoke unto me, saying: 'This is the word of the Lore unto Zerubbabel, saying: Not by might, nor by power, but by My spirit, saith the Lore of hosts.
- Who art thou, O great mountain before Zerubbabel? thou shalt become a plain; and he shall bring forth the top stone with shoutings of Grace, grace, unto it.'

- שְׁמִּע־נְּאׁ יְהוֹשָׁעַּיוּ הַכּהֵוּ הַגִּּדִוּל אַמָּה וְהַעָּּיִרְ הַיִּשְׁבָּיִם לְפְּנִיךְ בִּי־אַנְשֵׁי מוֹפָּת הַמְּחְ בְּיִיהְנְיָּהְ יְהוֹשְׁבָּים
- چرו הגַה הַאָּבֶן אַשָּׁר נָתַּמִּי לִפְּגַי יָהוֹשִׁׁעַ על־אָבָן אַחָה שִׁבְעָה עֵינָיִם הִנָּיִ מִפְתַּה פִּתְּחָה נְאָם יְהְנָה צְבְאִׁת יִּמִשְׁתֵּי אָת־עֵּוֹן הְאֶהֶץ־תַהָיא בְּוֹם אֶחֲר:
- י פֿגָּים הַרָּיּא נְאָם יְרַנְיָּה צָּבָּאָיָה הָקָרָאָּי אָנשׁ לְרֵמְּהִי אָלְ-מָּחָה צָּפָּן וָאָלְ-מָחָה הַיִּאָרָה הָאָרָה אָלְ-מַחָּה צָּפָּן וְאָלִי
- אַמֶּבְינְמִּיבְ מִמְּנְעִוּי: יֹאַ נַנְּמֶּבְ עַמַּלְאָבְ עַבְּבָּר בָּי נִוֹמִּיבְנִוּ כָּאָּיִמִּ
- ַרָּאִמֶּר אֵלֵי מֶת אַמֶּת רֹאָת (כ׳ רִאִמֵר)[ק׳ יּ נִאִּמֶּר] רָאַיִּתִי וּ וְתִּנָּת מְנִוֹרַת זְּהָׁב כִּלְּה וְגִּקְׂה עַל־רֹאִשְׁה וְשִׁבְעָת נֵרֹתִיתִׁ עַלֶּיה שְׁבְעָה וְשִׁבְעָת מְוּצְלִוֹת לַנַּרָוֹת אֲשֶׁר עַל־ רֹאִשְׁה:
- ָּ וּשִׁנִיִם זֵיחָים עָּלֶיהָ אָחָדִ מִימָין תַּגָּלֶה יִשְׁנַיִם זֵיחָים עָלֶיהָ אָחָדִ מִימָין תַּגָּלֶה:
- מִּנִיאַמְּנִ אֵּבְוֹנִי: † נִאָּמַּן 'אִמְּנִ אֵּלְ_נַפּּלְאָּבַ נַּבִּבָּנַ בָּנִ לֵאמָנִי
- , 'נַיַּעַן הַמַּלְאֶּדְּ הַדִּבֶּר בִּיֹנִיּאִמֶּר אֵלִי הַלִּוּא יָדְעִיםְ מָה־הַמֶּה אֵלֶה נְאִמָּר לְאִ אֲדֹּנִי:
- , ניַען ניַאָּמֶר אֵלֵי לֵאמֶר זֶה דְּבָר־יָּהֹוֶה אֶל־יְּהְבָּבֶל לֵאמֶר לָא בְתַּיִל וְלָא בְכֹח בֵּי אָם־בְּרוּחִי אָלֵי לֵאמֶר זֶה דְבָרִי
- מִּי־אַהָּה הַר־הַגָּרָוֹל לִפָּנֵי וְרָבָּבֶל לְמִישָׁר וְהוֹצִיאֹ אָת־הָאֵבֶן הָרֹאִשְׁר הְשָׁאֹוֹת הֵן הֵן לְה: (פ)

הפטרת הנכה (שבת שני)

הפטרת הנכה (שבת שני)

04:IIV

And Hiram made the pots, and the shovels, and the basins. So Hiram made an end of doing all the work that he wrought for king Solomon in the house of the LORD:

the two pillars, and the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars; and the two networks to cover the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars;

and the four hundred pomegranates for the two networks, two rows of pomegranates for each network, to cover the two bowls of the capitals that were upon the top of the pillars,

and the ten bases, and the ten lavers on the bases;

and the one sea, and the twelve oxen under the sea;

and the pots, and the shovels, and the basins; even all these vessels, which Hiram made for king Solomon, in the house of the LORD, were of burnished brass.

In the plain of the Jordan did the king cast them, in the clay ground between Succoth and Zarethan.

And Solomon left all the vessels unweighed, because they were exceeding many; the weight of the brass could not be found out.

And Solomon made all the vessels that were in the house of the Lord D: the golden altat, and the table whereupon the showbread was, of gold;

and the candlesticks, five on the right side, and five on the left, before the Sanctuary, of pure gold; and the flowers, and the lamps, and the tongs, of gold;

וַיַעַשׁ חִירֹוֹם אָת־חַבִּיּרֹוֹת וְאָת־חַיָּעִים וְאָת־חַמִּוְרָקִוֹת וַיְכַל חִירָם לַעֲשׁוֹת אָת־ בְּל־חַמִּלְאִלְּה אֲשֶׁר עְשָׂה לַמֵּלֶּךְ שָׁלֹמָה בֵּית יְהְוְה:

עַּמָּדָים שְׁנַּיִם וְגָלָּה הַבֹּהָרָה אֲשֶׁר־עַל־ רְאִשׁ הָעַמּוּדִים שְׁהָיִם וְהַשְּׁבְכָּוֹת שְׁתַּיִם לְכַסֹּוֹת אֶת־שְׁמֵּי גָּלְוֹת הַבֹּהָרֶת אֲשֶׁר עַל־ רָאִשׁ הְעַמּוּדִים:

וְאָת־תָרִמֹנָים אַרְבָּע מֵאָוֹת לִשְׁמֵּי הַשְּׂבְכָּוֹת שְׁנִי־מוּרָים רִמֹּנִיםׁ לַשְּׁבְּבָּת הָאָהָת לְכַסׁוֹת אָת־שְׁמֵי גָּלָּוֹת הַכֹּהָרֹת אַשֶׁר עַל־פְּנֵי הָעַמּוּדִים:

נאָט_טַפֶּׁסְ טַאָּטַׁג נאָט_טַבָּלֶּע הָּהָּם_הַּהָּ הַּגְ_טַפֶּׁכְנִיִּט: נאָט_טַפְּּׁכְנִיִּט:

תָּחַת הַיָּם: יְאָת־הַסִּירֹוֹת יְאָת־הַיָּעִים יְאָת־הַמִּיְרְלִוֹת יְאֵתֹ כַּל־הַכֵּלִים (כי האהל)[קי הַאֶּלֵה]

ְּמֵּׁת ְ פְּלְ חַפֵּלֵּים (כִּי האַהלִ)[מִּי חַמֵּׁלָּח] אֲשֶׁׁר שְּׁשָׁׁה חִירֶם לַמֵּלֶּךְ שְׁלִמָּׁה בֵּית יְהֹּוָה יְמְשֶׁר שְׁשְׁׁה חִירֶם לַמֵּלֶךְ שְׁלִמָּׁה בַּית יְהִוֹּה

בְּאָבְמָׁב בֵּגוֹ סְׁכַּנְע יִבָּגוֹ גִּגְקָׁב בְּמִגְּבָּב בְּבְכַּב בַּוֹנְבֵּגְ נִגְקָם בַּמָּבְּבָּ בְּמִגְּבָּב

ب ریوں שֶלמֹת אָת־בְּל־הַבֵּלִים מֵרָב מָאָר קֹא נֶחְקַר מִשְׁקַל הַנְּחְשָׁת:

ג, ויַעַשׁ שְׁלִמֹה אָת בְּלִ־תַבֵּלִּים אַשֶׁר בֵּיתּ יְהְנָׁה אַת מִוְבָּח תַזִּהְב וָאָת־תַשְׁלְחָוֹ אַשֶּׁר עְלְיִי לֶחֶם תַפְּנִים זָהֶב:

لِمَعْ كِمَانِ عَثِيد عُرُدِد لِمَقَدِه لِمَوْثِهِ بِم مُغِرْد مَنْدِ خُرد يُثِاد غُرُد لِمَقَدِه نِمَوْثِهِ بِم أَمْنَا لِمُعْدِد عُرُد عُرُد لِمَقَلِم مُشْرِهُ بِم

הפטרת חנכה (שבת שני)

٥S

and the cups, and the snuffers, and the basins, and the pans, and the hinges, both for the doors of the inner house, the most holy place, and for the doors of the house, that is, of the temple, of gold.

ْ اְתַסְּפֵּׁוֹת וְתַמִּוַמְרָוֹת וְתַמִּוְרָקֵוֹת וְתַכַּפָּוֹת וְתַמַּחְחָּוֹת זְתֲב סְגִּוּר וְתַפִּמֹוֹת לְדַלְתוֹת תַבָּיִת תַפְּנִימִׁי לְקַֹּדֶשׁ תַפֵּרְשִׁים לְדַלְתֵּי תַבְּיִת לְתִיכֶל זְתֲב: (פ)